Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Meknut'iin Saġmosac' Daiti

Vaġaršapat, 1797

urn:nbn:de:hbz:5:1-58987

Visual Library

Gönssen 30.94

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱՒԹԻ։

Յօրինեալ սքանչելի Աճառանութեամբ՝ Սրբոյ և Երջանիկ Տն՝ Մեծին Վարդանայ Բարձրբերդցւոյ՝ լեզուագէտ և բազմավաստակ Վարդապետի Հայոց, ծաղկաքաղ հաւաքելով 'ի լուսաւոր մեկնութեանց հոգեկիր հարցն՝ Աթանասի, Բարսղի, Եպիփանու, Եփրեմի, Դանիէլի և Ներսէսի Լամբրօնացւոյ. 'ի խնդրոյ Արհիւական Տն Յոհաննու Բագրատունւոյ՝ Առաջնորդի Սրբոյ Ութնոցն Հաղբատու, և աշակերտաց նորոց։ 'Ի թուականութեանն Հայոց՝ որ 'ի Կիւլիկիա՝ Հեթմոյ առաջնոյ։ Յամի Տն՝ 1251։ Եւ 'ի թուականութեան Հայոց, եօթն հարիւր։

Տպագրեալ 'ի Վեհարան Հայրապետութեան՝ Լուսացնցուղ և Քառակերտ Սրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի՝ Տն Ղուկասայ Երկրորդ Երանելի Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսի համ Հայոց։

Հրամանաւ՝ Սրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի Ծայրագոյն Նոտրաքնի, Հիւսիսային հողմանց եղեալ համ ազգին Հայոց՝ Առաջելաշէն Առաջնորդի, Սանահնոյի Երիցանաբարձ Արքեպիսկոպոսի՝ Իշխանաշնոյ Տէրտէրոն Յովսեփոյ՝ Պոսիաղեանոց Սրբազան Աբ. Եպիսկոպոսի։

Արդեամբք և ծախիւք՝ 'ի Սուրբն Բնակեալ՝ Խօջայ Մինասէնց Գրիգոր Աղայի որդի՝ 'ի Քաղաքս Հանգուցեալ Աղայ Յովհաննէսին Ջուղայեցւոյ։

Յամի Տէրունական 1797, Մարտի 24։ Թուականն Հայոց ՌՄՂԼԶ։

'Ի տպարանի Նորին Բարձր Սրբազնութեանն։

Ընդ հոգաբարձութեամբ Սրբոյ Աճառոյ Եղիշէյեանի, որ

'Ի ՅԱԺԴԱՐԽԱՆ։

3094

Յաւաքաբանութիւն Հիշատակին։

ՈՒՂ ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՄԻ ՄԻՋՆՈՐԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

և մարդկան՝ մարդն Յս Քս, ասէ Քրիս կենդանին Պօղոս։ Քանզի մի է ոչն, ուր ամբարեալ կան ամ գանձք իմաստութեան և գիտութեան. որ անշարժ գոլով շարժէ զարարածս՝ 'ի կեանս և 'ի փրկութիւն։ և մի է հաւատ և մկրտութիւն. որ առնէ զբաժանեալ որդիսն ադամայ 'ի մի ոնէն և յերերայց՝ մի։ Ոչ թէ պէտ լինիցի ոմանք խնդրողք և կէսք տուողք. այլ մի ոչն է, որ շարժէ զոմանս 'ի խնդիրս, և զկէսս 'ի տուրս, տալով նոցա ըստ շարժմանն խնդիր՝ և սոցա զկամն և զբոյս հայցման՝ յիւրոյն գանձուց, պատճառս գոլ նոցա միշտ մի։ 'ի շաղկապ սիրոյ. զոր արար դէպս իւրոյ աշակերտութեան։ Ոչ և մեզ ետուն հրաման կանուխ և անագան 'ի ձեռն խնդրոյ։ զկանուխ խլեն անուանակիր միոյ ոնն՝ գլուխն արհիական որ Յովհաննէս նատեալն յսկիզբ ոչ ուխտին հաղբատայ յերեւանի ՇՆ՝ հարկեցուցիչ և վճիռ հրամանն։ Եւ զանագանն՝ որք ընդ մեզ էին եղբարք հեռաւորք և մերձաւորք, սիրով ընդ մեզ գրաւեցին 'ի յոյս մեծ՝ իւրեանց օգտի և մերս, և իւրեանց նմանեացն։ Եւ զի ոչ լինի անջրդի անապատ և ընդ անկոխ ճանապարհ գնալ եդին մեզ գործ՝ 'ի յանդորձ մնա եանս վաստակել. այլ զտողմանն դաւթի զհոգին և զկեանս քանականոց՝ խիտ և անհատ ճաշակմամբ զտիս և զբիշերս։ զոր յոլով ճանապարհորդք հատին ուղիս։ և թուչունք՝ հոգւոյն թեւոք 'ի վեր և 'ի խոնարհ ցուցին հետս հարքն հոգեկիրք։ ամենատես, եպիփանէս, երեմ, դանիել, և ներսէս յետոյ։ Վասն որոյ վստահացեալ յոյժ՝ որ յաղբիւրաց էառ զիս, և յոյժ արեալ հարքն՝ առաք յանձն մերձ միութեանց դնել զբանս նոցա 'ի մի մատեան։ Է՝ զի կարձել զլայնատարած բանս նոցա՝ ըստ կարճոյի մերս ախորժակաց՝ 'ի կարձեալ ժամանակիս։ Եւ է՝ զի հոգեխառնեալ 'ի հայրենի

ընորհաց աստ անդ դիցուք, զորս տացէ մեզ ամ յաղօթս
նոցա. կամ պարզելով զծերունական հանձարոյ նոցա զանյայտու-
թիւն զորոց առեալ զծալիկս 'ի հոգւոյն սրբոյ կալեալ՝ 'ի
հովիտս դաշտաց սրտից նոցա և շրթանց, 'ի գունագոյնս երան
գոց կապեսցուք 'ի փունջ մի համահամ՝ և բազմահոտոտս
զորս առձեռն գտանեմք յատացեալ հարանցս։ Եւ տացուք
'ի ձեռս ձեր՝ մանկունք սիոնի. զի և դուք միշտ ընկենուք 'ի
գիրկս ամ եկեղեցւոյ, 'ի գգուանս ցնծումն անմահ փեսային
իւրոյ յի, և որդւոցն առագաստի, 'ի զբօսանս երկնաւոր
պարաւորումն, և մեզ նպաստ բարւոյ և նիւթ գթութեան և
ողորմութեան այ՝ ձերովք խնդրուածովք. հարքն մեր՝ եղբարք
մեր և որդիք, տուեալ մեզ 'ի մեծապարգև ընորհացն այ
օրհնելոյն յաւիտեանս յաւիտենից՝ յերիս անձինս և 'ի մի-
ութի բնութեան և ամենայն, անողորտ և անեզրապէս մշտնջենա-
ւոր ձոխութեամբ։

Յամենառատ պարգևացն այ բնաւորեալ է որ մինչև
ց յեռին արարածս անցանել, հաստատեալ է 'ի բնութիւն ծա-
ռոց։ Զի յորժամ տնկեսցին յերկրի՝ ոչ ցուցանեն ամենայն
բուսոյ 'ի վեր՝ թէ ոչ նախ հաստատին արմատով 'ի խոնարհ
զի յարտաքին պատահարացն անվնաս լիցեն։ Այսպէս զամա
բարձ զառունկս զայս և զպտղեղ՝ հանդերձեալ էր տնկել 'ի բա
նական երկրի մերում՝ հոգիընկալ և ժիր մշակն այսր դրախ
տի՝ մեծն եպիփանէս, յոլով արմատս տարածանէ 'ի նիւթս
հոգւոց մերոց. զի միաւորիցիմք ընդ բնութիւն բուրաստանիս. և
ապա արձակեսցուք ոստս դեղեցիկս, և պտուղս համահամն
ջամբեսցուք գեղեցկապէս քաղցելոցն արդարութեան։ Եւ է
օրինակ արմատարկութեան մեզ այսպիսի։ Աղեքսանդր Սակե-
դոնացի որդի Փիլիպպոսի թագաւորեալ ամս լԺ. և ամիս է.
մեռանի 'ի Բաբիլոն, տուեալ զիշխանութիւն չորից դայեակ
որդեաց իւրոց։ Եւ ժառանգեաց զաղեքսանդրիայ և զամ
եգիպտոս պտղոմէոս զագեան՝ ամս՝ լԹ։ Յետ նոր պտղոմէոս
փիլադելփոս ամս՝ լԹ։ Սա կոչեցաւ եղբայրասէր, եղեալ այր
իմաստուն և բազմախորհուրդ։ Կազմեաց գրանոց, և խորհե-
ցաւ հաւաքել անդ զբազմուն գրեանս. որ 'ի վերայ ամ՝ երկրի
Կրեաց թուղթս բազումս՝ և յօժարեցոյց զամ թագաւորս
երկրի և զիշխանս. զի մի անփոյթ արասցեն առաքել առ նա
զամ՝ գիրս՝ երգողաց, բանագրաց, ճարտարաց, իմաստասիրաց
բժշկաց, պատմագրաց, դիւանադպիր արանց. և որ այլ ինչ
գիրք իցեն։ Յաջողեցան իրքն, և ժողովեցան գրեանք 'ի յոլով
աշխարհաց։ Եհարց թագաւորն՝ ցորում՝ զգրանոցն հաւատս
ցեալէր, և ասէ քանի՞ գիրք ժողովեալ կան 'ի գրանոցին։

Եւ

Եւ նա ասէ. Ի բիւրք, և Ի հազարք, և ըստ գիրք։ Եւ չև
ևս են եկեալ 'ի հնդկաց, 'ի պարսից, յերթողացւոց, և յե
լինացւոց։ Եւ լսեմ թէ յեռեմ հրէաստանի գոն գիրք ածա
ղունչք մարգարէից. որք պատմեն յաղագս ոյ և աշխար-
հակործուեց, և այլ օգտակար վարդապետութիւնք։ Արդ՝ եթէ
հանոյ թուի քում՝ բարեպաշտութեդ, գրեա և վասն այսոցիկ,
զի և զայն ևս դիցես 'ի քում բարեսէր գրանոցիդ։ Իսկ թա
գաւորն ուրախ եղեալ գրէ վաղվաղակի թուղթս՝ օրինակ
զայս։ Թագաւոր Պտղոմէոս՝ վարդապետացդ հրէից խնդալ։
Գրանոց իմ կազմեալ, և բազում գրեանս ժողովեալ՝ 'ի նմա
եղի։ Լուայ, որ գոն առ ձեզ գիրք մարգարէից, որք վա
յոյ և աշխարհագործութեաց ցուցանեն. և առանց նախանձու
ցանկացեալ գրեցի առ ձեզ, զի առաքիցէք զնա առիս՝ հան
դերձ այլովք, վասն պատոյ՝ և ոչ քննութեամբ և չարակնութե.
խնդրեմ զդոսա՝ օգտի աղագաւ. Եւ որ 'ի վաղընջուց լեալ
զբարեմտութիւն իմ՝ զմտաւ ածեալ յիշեցէք. այնզի անտիւ
քոս զձեր աշխարհդ աւերեալ՝ բազում գերիս 'ի մեզ առա
քեալ 'ի վաճառ. զոր բազմ ոսկւով գնեալ իմ, և դարմանեալ
զանազան իրօք, զվիրաւորսն բժշկեցի. զմերկսն զգեցուցի.
և յոլով թոշակօք արձակեցի ազատս։ Եւ այժմ սեղան կազ
մեալ 'ի ձ. տալանդէ ոսկւոյ՝ 'ի բազմապատիկ ականց զար-
դարեալ բազում ծախիւք և սպասուք, առաքեցի 'ի պատիւ
տեղւոյդ անուանւոյդ. զի գիտասջիք՝ եթէ վասն աղօթից և
բարեպաշտութեանդ զգրեանսդ խնդրեմք։ Առէք զիմ սեղանդ
փոխանակ սեղանոյն, զոր առ անտիոքոս եպիփանէս. ոչ
լերուք 'ի կամն բարձրելոյն ոյ։

Եւ նոցա ընկալեալ զթուղթն ընթերցան, և զընծայ-
սն տեսեալ՝ յոյժ ուրախ եղեն. և անյապաղ զամն գրեցին
ոսկի գրով. Լբ. զյայտնին. և այլ ևս 'ի ծածուկ՝ Հբ. գիրք
առաքեցին ստուգիւ։

Իսկ թագաւորն ընկալեալ և յեռեալ, ոչ կարացեալ
ընթեռնուլ. զի գիրն եբրայեցի էր, և բանքն եբրայեցի.
հարկաւորի դարձեալ գրել օրինակ զայս։

Թագաւոր Պտղոմէոս՝ բարեպաշտութեանդ վարտապե-
տացդ հրէից որ յեռեմ՝ յոյժ խնդալ։ Գանձի ծածկելոյ և
աղբեր խցելոյ՝ զինչ օգուտ յերկոցունց։ Նոյնպէս և որ
'ի ձէնջ մեզ առաքեցան գրեանքս. զի մեր ոչ կարացեալ ըն
թեռնուլ, ոչինչ շահիմք. այլ արժանի արարէք առաքել
թարգմանիչս, որ յերիտասարդական հասակի իցեն՝ ազգաւ
հրէայք՝ վարժք եբրայեցի և հելլէն լեզուի՝ դպրութիւն և
գիտմամբ խրատեալք։

Իսկ

Իսկ նոցա ընտրեալ 'ի վարդապետացն արս, Հբ, վեց վեց այր 'ի ցեղէ. ոմն արար մոլսէս հրաման առեալ յայ՝ Հ. այր առնուլ. և զի մի հակառակութի լիցի ժողովրդեանն վեց վեց այր 'ի ցեղէ ընտրեալ՝ Բ. յաւելան 'ի թիւն՝ եղբա-տրն և մոլդատն. զորս ոչ իշխեաց տանել 'ի լեառն, զի չէր հրամայեալ. ոչք 'ի բանակին մարդարէացան և նոքա 'ի նոյն հոգի։ Եւ 'ի նոյն թիւ իսորհրդական առաքեցին. ոչք թարդմանեցին զբոլանդակ հին կտակարանն 'ի փառն կղզւոջ. որ կայ հանդէպ ծովուն աղեքսանդրու։ Ոչ շինեաց ԼՂ սենեակս՝ զդրունսն 'ի ծովն. և պատուհանս իկողմանէ ոչ եթող, զի մի խորհեսցին ընդ միմեանս. այլ 'ի ձեղքմանէն երդս լուսամուտս. և սենեակքն՝ կրկնայարկք էին։ Եւ երկու երկու արդել զնոսա 'ի ներքս, երկու երկու մանկունս 'ի սպասաւորութի նոցա թողեալ, զի փութով գրեսցեն։ Եւ սկսան յարարածոց. և յորժամ վճարէր առաջին զոյգն՝ տային յերկրորդն, և յերրորդն, և յայլսն կարգաւ։ Եւ այսպէս մի մի գիրք շուրջ գայր զԼՂ. սենեակքն. և լինէր մի մի գիրք ԼՂ կրկինս, առ 'Իգիտելոյ զհաւասարն։ Եւ գիրք ԼՂ կրկնէին յայդուէ մինչև յերեկոյ. և ապա հանէին 'ի ԼՂ նաւ դ։, և տանէին յաղարանսն պտողոմէոսի ընթերել ընդ նմա։ Եւ նոյնպէս զոյգքն առանձինն ընթէրին, և 'ի վաղիւն նոյնպէս անդրէն դառնային։

Եւ 'ի վճարմանն նստաւ թարգմանչն 'ի բարձր տեղւոջ, և հրամայեաց ԼՂ ընթերցողացն նստել առաջի և ընթեռնուլ՝ զեբրայեցի օրինակն առընթեր ունելով. և մինն ընթեռնոյր, և այլքն ամ՝ միտ դնէին առաջի թարգմանչին. և ապա միբանամիտէին։ Եւ գտաւ ամենեւին միաբան. մինչ զարմանալ թարգմանչն՝ և ասել. գործդ այդ աստ պանչելարարին է։ Զի ոչ գտաւ երկբայութի 'ի նա. զի ուր յաւելաւ միոջէն բան, ամենեքեան յաւելին. և զոր եհան մին՝ ամենեքեան հանին. և զոր հանին՝ պէտս ինչ ոչ ունէր։ և զոր յաւելին, յոյժ պիտանացու էր։ Եւ զի յայտ լիցին սքանչելիքն աստ, որ հոգւոյն առաջնորդութեամբ թարգմանեցին, և առ իրեարս ոչ չոգան. զմի 'ի բանից անտի յիշեսցուք. 'Լ՚ն. սաղմոսն այսպէս կայ յեբրայեցւոյն. աղոնիէլ կարթի իմ մայելի բիմտակոլոզ. որ թարգմանի՝ տէր կարդացի և լուր լինձ, նայեա 'ի ձայն. զաղօթից իմոյն՝ Հ ունէին յաւելին։ Եւ մի 'ի հանելոցն այս է՝ վարիսէ աղամոսթենն է. և այս է բանն. և եկաց ադամ ամն ՉԼ ամ։ ամն կրկին էր գրած, սրբեցին զկոշորութի Հ ունէին։

Մեծ հաւատով արար զայս թարգմանչն, և սիրեաց յունաց աշխարհին՝ և նոցա անուանեցաւ թարգմանչ. որ և յու-

մոտ քարոզ ունէր. ասելոյց գիտցուցանէր զայս ի
փրկութեան հիշատակաց և սեռնի դիշերուն մէջը քարոզ:
Եվ երբ այսպէս քարոզեցէ մէջը. ելաւ. ասէ, քանի՞ այր էր
ամէնքն ասելոց ունցան հիսուն հազար. ասէ թագաւորութեան
աղօթատեղի. զիարդ յաղագս հայոց գրել ցայսմ. հիշ. ասէ:

Զայս աղօթատեղս սիրոյ ի-գեղեցիկս բնաւանս. և հոգեաց
գոնէ ինչ ի-ոչ ինչ ինչս՝ որ ի ի-ոչ ինչս ինչս է, և ինչոցս՝ ի-ոչ ինչ
հայոց ինչս՝ և ոչ ինչ: և ազնուացուն ի-ինչս՝ զանազանս,
ինչ ոչինչ զիրենք ասենք. և ի-ինչս սիրոյն ինչս՝ այլ
աստուածային զիրենս զանոյշ ինչուցանս՝ որ յանելոյս ինչ-
ն-ի-ի է նոքա, զ-ասեալ ինչ. զայս յաստուծոյ՝ ասելոյ ինչ-
ի-ի, և զայս ի աստիրոքեան, և ինչ, ինչ ի և ասելոյ ասելոյ
ինչ ի զրոյցիսն և ի վերայեանսն: և զարանոյ այս ինչ ինչոյն
ինչ ասելոյ՝ ասելոյն՝ ի զասելոյսն և ի ինչոյսն: և զարանոյ
ինչ ինչ-ինչ ի զասելոյսն՝ ասելոյ զասելոյ ինչ-ինչ-ինչ
ասելոյ, ասելոյն զասելոյ. և զայսմ ինչ ինչ զասելոյ զինչ-ինչ
ասելոյ զասելոյ ասելոյ զասելոյ զասելոյ զասելոյ զասելոյ
զասելոյ զասելոյ զ

և ինչ ապրեսան սուտ-կռուզ-ոչ-ինչ-ն, որքան սա-
գոբերն պիտա ոչ հանիցուս քուզիցուզը. մեր ամենայնի
հիսուս, սուրբ հա-հիսա հիցես, մեր էր հոսանց ամենայնի
ամբ, մեր ոչ՝ գիտցան սեցիցս: Ցամ-ս-ա սոցա սիսանա
սուսնցուզի՝ ասցեն օրհնուզ հուզերս՝ սեղզանեն հեցուզի
ասցուսն և գայրուցիս, զոյ հրուսն ճ հոգ-ացիս, և հոցն
քիցիսն գիտցի: և էլ գայցեսն այս քուզ գոյ՝ ոչ ամենի
քուզա-ի սուցցն, հանցուսաց գիտցիս-զուցս-ցուցն, ոչ սեղ-
ցուսնցիսցն ի ի բիցուցիցուզ՝ հիցեցիսն և ոչ հոցիցուզ. սուցն
մեռուզ սեռուսն հուցին՝ սեղզանեն ս-բուցն զ: Ցոյ սուցն
էին, գյուսարին սիցցն՝ և գեռ սուցն:

Ցոյ սիսանա ս-սեռ զ՝ հոցին հոցն՝ ոչ ոչ ցոցոց
բուզցեսն-ի հանցուսաց սուսնցուզոց:

Ցիր սոցա յուս-ս-ս հոգերիս բուզցուսցի՝ ի հոցն-սեռոց
գոչ սիսանցի՝ ի հոցն-սեռոց ցոցիսուն հուզանցի
ոչ-ի սեղուցի՝ և զոյ հուսուն հոցն-ի և ի բիցուցի. և
ի հիցուցիսն ցեռ-ն գիտերիցոց՝ սուսն և սուհցցոցի
բուզցեսն-ի. հրեր ի ոսնեցցոյ ի ի ոչ՝ գիսա սուցցուս
հուզ գերիցցեսն: Ցոյ սուս ցեռ-ոցի և բուս-ոցի ս-ի
սրցեսն ի հա-սեն. ի ցեռ, ոչ ոչ և ոչ ցոցեսն ի՝ ի
գերն՝ ոչ գիսուզ ոչ հոցուցի գիսուսն. ի ի հոցն
ոչ ի գիս-ի ցոցեսն և ի գերցուզ բուզցեսցի հոցեսն
հոցուցս հոգուցս յոգա-ս սեցիցի. և ցուսուզ հիս ցոցեսն.
և էլ. բուցի բուզցեսցիս ի հոցոց բուզս-ոցի: Պիտ-
ոչ գիցս բուզցեսցս, ոչ և ցոցուս-ս ի հոցոցցի ոչ սս-
սի գանս. գի ցուզ սիսերսեն ոչ-ի և սիսցս-ցիս
ոչ սիցցոցեսն հոցուցս սրցոց: ի՝ ի ցոցեսն սեցցոցի զ ոչ-
գանս հիզցիցոցս բուզցեսն-ի՝ գիցցոցի բուզս-ցոցոց
հոցուցս. և ի ցոցեսն սեցուցցոցոց՝ գիցցոցս բուզցեսն-ի՝
գիցուցս, ոչ ցոցոց ի հոցուցի բուզս-ցոցոց. ցոցիցի
ի գիցցոցցոցս սուցի. ցոցոց սեռս-ս և ցոցեսն ոչ յս-ցս-ս ի
ոչի ի ցիս և ս-սեցի:

Ցիր սեցուցցոցոց բուզս-ոցիս ցոցիցիս սոցիցիս սուցցոցս
սուցցոցս սիսանցիսցն. գիցի էր բուզս-ոցիս սոցիցիսցցոցս
սեցցոցս՝ ցոցոցիս հոցիցիս: գիցի էր ցոցիցիսցիս յս-ցիս
սուցցոցս զոցոցցոցս սուսոցիս, գիցի ոչ՝ ցոցիցիս,
գիցիցոցս գիցիցոցս սուսոցիս. սեցուցցոցոցիս զսուցոցիս
էրիս. գիցի ոչ գիցս սիսանցոցիս:

Ի սոցս սս-ս-ս յոցոցոց գիցցոցս բուցցիս յսուցցոցիս
և սոցիցսուցիս ցիցիցոցս գիցս-սոցիս՝ ի հիսոցիս հիցոցիս
գիցիս. և ոչ գիցցիս սոցիցիսուցիս գիսոցիցիցիցոցս հոցոց

հոց

չարեալ լիր քէ, այլ 'ի կատարումն ոչ եհաս. եկն 'ի կեսարիայ
ստրատոնեաց, և եղեալ յեէմ սակաւ ինչ ժամանակս շրջ
եալ անդ. և իջեալ 'ի տիւրոս անդ լինէր և թարգմանէր
զգիրս, յորժամ զՀ իջեանս և զԸ իջեանս կարգեաց գիրս։
Զառաջին էջն՝ զգիրն և զբանն եբրայեցի. և զերկրորդն՝
զբանն եբրայեցի, և զգիրն հելլենացի. զի որ ոչ գիտեն ըզ
գիրն եբրայեցի, հելլենացի լեզուաւն հասու լինիցին. յեր-
րորդն՝ զակիւղատայն, 'ի չորրորդն՝ զսիմաքոսին. 'ի հինգ
երորդն՝ զՀ իցն. 'ի վեցերորդն՝ զԹէոդիտոնին. 'ի է երոր
դն՝ զՀինգերորդ թարգմանութիւն. 'ի յութերորդն զվեց
երորդ թարգմանութի. զոր ունէաք կարծեցին թէ ակիւղաս
և սիմաքոս յառաջ են քան զՀ իցն, այլ ոչէ այնպէս։ Այլ՝
որոգինէս գիտացեալ զՀշմարիտն, զՀ իցն 'ի միջին կարգ-
եաց. զի աստի անդ ի քն յանդիմանեսցին. զայս կարի պիտա
նացու գործեաց որոգինէս։

Արդ՝ յայտ արասցուք և վասն նշանագրաց, որ 'ի տբ
գիրս գտանի, և ի՞նչ ուստի՞ անուանեցան՝ և յոր սակս եդան։ Ոմանք զՏբ գիրս ստիքսեցին, և կէսք
զաստղանութիս եդին։ Եւ ի՞նչ են աստղանուիքն։ Շեշտ,
բուռ. պարոյկ. երկար. տուղ. սոսկ. թաւ. ապաթարց. են
թամնայն՝ 'ի ներքոյ կից. ստորատ։ Զհայրն ապողինարի
տսեն թէ՝ զհին գիրսն արուեստախօսեաց, և որդին զնորս՝
'ի ժամանակս յուլիանոսի. զի քերական էր հայրն, և որդին
Հարտասան։ Իսկ աստղն կայ 'ի վերայ կրկնագանուն՝ որս
գինէս եդ. զոր Հ ունքն թողին՝ և այլքն թարգմանեցին,
գրեաց զայն որոգինէս՝ ոչ իբրև զպիտանացու, այլ զի մի
այլանեսցին հրէայք և տամարացիք թէ՝ պակաս է հին գրոց
եանքն 'ի մէջ եկեղեցւոյ՝ վասն բանիցն որոշելոյ։ Եւ զայն
յայտ առնէ թէ՝ զորօրինակ լուսաւորքդ բնութիւն են 'ի
հաստատութիւն, բայց յորեգանէ և 'ի յամպոյ ծածկին՝ և
յանէուի ոչ անկանին. այսպէս զօրուի աւելորդացն
ծածկեալ է Հ իցն։ Իսկ յոբելեանն է մնան կէս գրոց, առ
'ի շեղ ունելով 'ի ներքոյ տիքս. և ատոիկեցի լեզուաւն
թարգմանի՝ տէդ. և եդաւ 'ի վերայ Հ իցն յաւելեալ բա-
նիցն։ Եւ է ազատութի. այսինքն՝ ազատեցաւ տարակոյսն
վասն թէ ըստ բանիցն։ Իսկ լիմինիսկոսն է 'ի վերայ երկուց
ատուգաց նշան։ Եւ հիպլիլիսկոսն՝ նշան 'ի վերայ զանազա-
նութիւն բանի. զոր այլ և այլ ոգի թարգմանեցին։ Էն և այլ
արուեստք յիմնատնոց գտեալք՝ թախծական, ծիծաղական
տարփական, վերընջողական նշան կարդացման, զոր ընկալ-
լաւ տբ եկեղեցի։

Այսոքիկ ըստ եպիփանու մեծի։ Իսկ ըստ դաւթի եռաձեռի անսուսանակիր և հոգեկիր առն՝ ամենաշնորհ և ամենաբարի սաղմոսիս դաւթի է այսպէս։

Անպարագիծ ամենեղէն տառից՝ յոգիս արդարոց առանց ձևացելոց՝ զարդուութիւն կամ զարկուն՝ որ առ յոսպայն յուսոյ մարգարէք անսուսանեցան։ Ցի՝ յառաջատեսք։ Եւ քանզի անտեսականէ ամենայինն՝ ի տեսողաց՝ ըստ ինքնէակ բնութեան, բարբառով նոցին որ արանցն եղանիւր թարգմանել։ Արդ՝ սոցա ոմն զանցելոց իրաց ըստ ամենայն ազգման յայտնէ զորպկուն, և ոմն զապայն, և ոմն զնեերկայն։ յանցնիւր ժամանակս իրատէին, օրէնաղրէին, և զգուշագոյնս յամենայն պատուիրանադրութիւնս յորդորէին։

Իսկ դաւիթս այս բեթ զահէմացի որդի յեսսեայ՝ առաջելագունի հասեալ շնորհի՝ փառաւորեցաւ։ և ոչ արեգակն՝ ի մէջ աստեղաց պայծառագոյնս մեծապէս փայլէր։ Փոքր ինչ այդպիսի ացդ ահա իբրև խափանածուի արարեալ փոյթ ըստ այնմ՝, թէ մարգարէութիւք են խափանեացին, եթէ լեզուք՝ լռեացին, ոչ երկրայինք։ միայն յանծրհնուիս ընդ երկնայնոցն պարելով պարուց, զսա միայն ծանուցեալ մշտնջենաւոր կան արուեստ և անանցական։ Եւ յայս իսկ ըստ ամենատուր շնորհացն միսեալ՝ ոչ՝ ի ձիրդ։ սաղմոսին ասէ։ Բարձր առնեմ զքեզ ամենայն իմ՝ և թագաւոր իմ։ Քանզի ոչ ունէր հոգի մարգարէութեան, զի մարգարէացի մարդկան, այլ՝ հոգի թագաւորութեան։ ոչզի ցնծալոյ գոհութիւն օրհնեացէ եթէ զթագաւորն թագաւորաց՝ զարքայն երկնից։ ոչ՝ ի ձէ։ սաղմոսն ասէ, թագաւորութիւք երկրի օրհնեցէք զամենայն։ սաղմոս ասացէք ամենայն համբարձելոյն՝ ի յերկինս երկնից ընդ արևելս։ Եւ ոչ առաքեալքն ամենայն զառաքելութեան ունէին հոգի։ զի ըստ ընտրութեան առաքեալք էին, և ոչ մարգարէք։ այլ շնորհօք և մարգարէանային և՝ ի լեզուս խօսէին։ Նոյնպէս և դաւիթ ըստ ընտրութեանն՝ ոչ մարգարէ, այլ թագաւոր բայց շնորհօք և մարգարէանայր զմեծամեծս այժամն զի մի է զօրութի հոգւոյն, թէպէտ և բազմազիմի են շնորհքն։ Քանզի երեթ օծ ասէ զդաւիթ որդի յեսսեայ՝ ոչ մարգարէ, այլ թագաւոր։ և այնչափ շնորհալոյ եղեալ թագաւորական օծմամբն՝ յորդուբ և սիրով ամենայն հոգւոյն։ մինչ և ցմարգարէութի հասեալ ժառանգեաց։ Վասն այսոքիկ երբայեցին ոչ առեալ կարգէ զսա՝ և զորդի սորա՝ զսողոմոն՝ ի մարգարէս, այլ՝ ի սրբագիրս։ Այսպէս և ինքն դաւիթ յաստուածաշունչ սաղմոսին խոստովանի ասելով ցանծ. եթէ հոգւով պերութեան քո հաստատեա զիս, որով ուսուցից անօրի

ըմենայ զՀնանապարհս քո Պետուն հոգի, յայտնապէս զթա
գաւորուն հոգին ասէ։ Արդ՝ էառ ասէ սամուէլ զեղջիւր
եղոյն, և օծ զդաւիթ՝ թագաւոր, հրաւիրանաւ իբր կատար
մամբ. և խաղաց 'ի վերա նորա հոգի յօրէն յայնմանէ։

Իսկ առեալ ապա զդաւթի զհոգին, ածատուր իմաս
տութիւնն առնէ երգս ածօրհնուն՝ նուագս անուշարարս սաղ
մոսաց՝ ըստ դիմաց դիմաց. ոչ զի ցնծալոց բերկրանօք՝ ոչ
բանիւ միայն, այլ և նուագաւոր երգով ձայնիւ զպարտս բա
նեղէն պատարագացն հանապազ նախնիս և խայրիս հանցէ
ն։ Տիւռ՝ 'ի ջերմն և յեռանդնոտ առ ածս սիրոյն՝ այնքան
յաղթեալ, մինչ զի և բնականաւն ոչ շատացեալ ինքեան
ձայնիւն առ 'ի յօրհնել. այլ առեալ 'ի ձեռն փայտ և աղի,
և ձնրտալապետել առնէ գործի օրհնուն։ Ոչ զի անասուն
մատամբք ձեռաց՝ 'ի ձեռն հնչման գործոյն՝ բունին կցոր
դեսցէ յածօրհնուիսն. և այնու հեշտալի հոգւոյն հլնարել
զեղգեղեսցէ զածայրն երգն, ըստ եօթնարփեան շնորհաց հո
գւոյն. որ նախաժամանեալ օրինակաբար 'ի վրայ նորա հանդ
եաւ. որ յարմատոյն յեսսեայ բըղխեալ ծաղիկն. և այնինչ ա
հա գաւազան ծաղկեալ՝ սկիզբն թագաւորուն յազգէն յու
դայ՝ Է. աղի յարմարելով քնար, և Է. անգամ յաւուր նո
վաւ նուագելոյ դաւիթ ան։ Զայս Է. շնորհաց առանդուն ը
մարմնոյ սոլին որդին յն առեալ տայ եկեղեցւոյ իւրում. զի
ընդ նմա վիանգամայն կատարելապէս զյաւիտենիցն թա
գաւորեսցեն զթագաւորուն։ Վասն այսր խորհրդեան դա
ւիթ միւս ևս այլ կազմէ գործի, Ժ. ունելով աղի՝ ը ամենա
կատար տասնեկին, 'ի նոյն խորհուրդ աւանակատարուն. զոր
և յառաջաբերուէն սբս՝ սաղմոսարան կոչէ, այսինքն նուա
գարան. զոր ամենք անգիտարար՝ տուիղ կարծեն։

Այս երկոքին գործիք են սրբոյն դաւթի. որովք միշտ
զիր հոգին հնչեցուցանէր առաջի ան. և նշանակէր. ոչ սա
ցաւ, Է. աղի քնարն՝ զեօթնարփի շնորհս հոգւոյն. որ գալով
'ի մարդն՝ բոլորովին հոգիացուցանէ զհոգի, և զշունչ, և ըզ
մարմին. որովք ըստեալ լինի թիւ տասնեկին, զոր նշանակէր
տասնաղի սաղմոսարանաւն յօրհնելոյն ան։ Զի այսու
օրինակաւ և յառաջ իսկ քան զդաւիթ վարժեալ էին մար
գարէքն՝ այսպիսեաւ երաժշտականուք յօրհնուիս ան։ Եւ
առ մարիամ՝ մարգարէ քոյրն ահարոնի՝ և թմբկաւ նուագէր
և պարէր ան 'ի կարմիր ծովուն։ Եւ սամուէլի զսաւուղ օծ
եալ՝ դիպեսցիս ասէ պարու մարգարէից 'ի բամայ լիջելոց,
և առաջի նոցա սրինդ, և թմբուկ, և փող, և քնար, և ինք
եանք մարգարէացեալք. և խաղացէ 'ի վերայ քո հոգի ան,

և մարգարէասցիս ընդ նոսա, և դարձցիս յայր յայլ։ Եւ ոչ միայն նոհաագէին, այլ՝ պարուք ևս պարէին։ Եւ եթէ ոչ գիտէր նոհաագէլ, որ մարգարէն էր, զայլոք կոչէր նոհաագածու. և նոհաագեալ՝ գայր հոգին 'ի վերայ մարգարէին՝ և մարգարէանայր։ Կոչեա ինձ սաղմոսասաց սահ եղիսէէ ց յովրամ արքայ Իսրայէլի՝ և ց յովսափատ արքայ յուդայ 'ի նոցանէ հարցեալ. իբրև ածին և նոհաագեաց նոհաագարանաւն եկն 'ի վերայ եղիսէի հոգի՝ և մարգարէացաւ նոցա՝ վասն ինքնագիւտ ջրոյն յանապատին՝ և յաղթութեան 'ի վերայ մովաբացւոյն։

Եւ էր՝ ինձ թոռի այսպիսի երաժշտականութեան մարգարէին արոհեստ, այսր ուղագաւ. քանզի յանշուշտ կուռն մոլեալ մարդիկ՝ նոհաագարանոք միշտ և սատանայական սաղմոսարանաւ անդ շոհայտեալ պարէին։

Արդ՝ այսպիսի ինչ առնիմաստ փրկչին հոգին հնարեալ, ոչ զի նոքին նախանձու նոհաագերդութեամբ՝ զածային սաղմոսն պարելով՝ յօժարագոյն յորդորմամբ յածգիտութեան հաւատն, քաղցր՝ աիւորժ, և հեշտալի երգովք զվայրենամիտսն թերևս որսայցեն, և զկորուսիչ դևսն 'ի նոցանէ 'ի բաց մերժեսցին։ Զսոյն զայս արոհեստ 'ի կիրս ածեալ ոչ հոգւոյն և հերքումն պղծոյն՝ այսուրս զնա հրահանգել. ոչ 'ի սաւուղէ ոչ հոգին օծման հեռացեալ, և 'ի տաճարէն ունայնացելոյ մնեալ որջացաւ պիղծ հոգին։ Եւ առեալ սահ դաւթի զոք քնարն հոգւոյն՝ հնչեցուցանէր, և զչար այսն 'ի բաց հալածէր. և ըստ երկոցունցն այսոքն աջողակ եղեալ ածաւուր շնորհօք, մինչ զի պարսիւք և սրեղամբ զերեւելին՝ և սաղմոսաբանաւն զաներևոյթ թշնամին պարտեալ հերքէր՝ սքաս այս և սքանչելի այրս ոչ։ Սակայն և խորհրդաբար երկոցս անգամ ըստ առաւելաղանցութեան շնորհաց՝ զթագաւորութեան օծումն ընկալաւ սա. զմինն հրաւիրանաւ 'ի տան հօր իւրոյ, որով զշնորհս ոչ հոգւոյն ընկալաւ. և միւս ևս 'ի քերբրոն՝ յորժամ թագաւորեաց 'ի վրայ յուդայ. և զերրորդն՝ յորժամ 'ի վրայ ամենայն և յուդայ՝ յեռեամ թագաւորեաց։ Եւ բազում նուաղս հոգեպատում սաղմոսաց՝ ըստ դիմաց դիմաց՝ և ըստ պիտոյից պիտոյից՝ արար սա, և յառաջ քան զթագաւորելն՝ և 'ի թագաւորելն իւրում՝ մինչև ցօր մահուան իւրոյ. որ սասց 'ի տարբրական լիլ. երորդ սաղմոսին՝ մնուկէի և ծերացայ. որով իմանի թէ՝ և 'ի ծերութեան սաղմոս ասացելէ սորա. սակայն ոչ օրէնսէ ամ մարգարէիցն, սահ առ յայն ինչ՝ որ առաջի կայր տեսութեան։ Իսկ ամենատես ակն ոչ հոգւոյն՝ թափանց անցանէր յապայն և 'ի

հան

հանդերձեալն. զծնունդ գուշակելով զքո և զթագաւորութիւնն. զաւետարանին ծաղկազարդ քարոզուի, և զամբարշտութիւնն 'ի բաց բարձուցն. զտարագրուի ազգին առ 'ի նա յանդգնելոց, և զընտրուի եկեղեցւոյ. զկոչումն հեթանոսաց. և զառ 'ի քո ընտանութիւն. զնորին իսկ զկամաւոր մնտեսութիւն և զկատարումն. զչարչարանս՝ և զմահն, զթաղումն, զյարութիւն զհամբարձումն յերկինս, և զահաւոր գալուստ նորին. զնարդութիւն արարածոցս, և զդատաստանին յօրինուածս, և զկատարածն ամի։ Եւ զայս առ այսպիսիք՝ անդէն իսկ զթշնամեացն 'ի վերայ յարուցումն, և զազգին վտարանդուի՝ որ վասն կուապաշտութիւնն ի ժամանակս ժամանակս 'ի վերայ երը յառնելոց. և յայնմանէ որ զբժշկութիւն չարեացն միւսանգամ, և զչարչարողացն կրկին հատուցումն։

Զայս ամ և այսպիսիս 'ի բացուստ հուստոյ տեսեալ նոր հոգեկոչ աղիւք տաւղին, 'ի լուսաձեմ նուագսն հնչեցուցանէր։ Սակայն բազում սաղմոսք ծածկեալ է սոցա, ոչ և այլ մարգարէիցն մարգարէութիւնքն. որպէս գէս. առակքն սողոմոնի, և Եռ. օրհնութիւնքն։

Եւ ամենայն 'ի բաւականութիւն եկեղեցւոյ պահեցաւ սաղմոս ՃԾ. որք զանազան ունելով վերնագիրս՝ կարծեցուցանեն առ անփորձսն, այլոց՝ այլ ուրուք գնոյ ասացեալ, որ ի երբայեցւոյն. և են՝ որ արտաքոյ նոցն։ Քանզի ունի ըստ երբայեցւոյն այսպէս. դաւթի. որդւոցն կորխայ. ասափայ. իդիթոմայ. մովսէսի. սողոմոնի. աղէլուիայ. անանուն. և են որ անվերնագիր։

Իսկ են՝ որք յայլոց այլազգոյն ձևով դրոշմեալ՝ դնին երեմիայի՝ եզեկիելի՝ անգեայ՝ զաքարիայի, ժողովրդեանն՝ և առաջին գերելոցն, և աղօթք աղքատի, և որ այլ ինչ. զոր փոքր 'ի շատէ զհետ երթեալ՝ զհանգամանսն ցուցից՝ ոչ տալով։ Եւ այս՝ ի մեծին դաւթի։

Բայց աբանչելին ամենեսս՝ այսպէս հրամայէ։

Այլ գիրք ածայինք՝ որ շնորհեցան մեզ 'ի հոգւոյն սրբոյ 'ի հին և 'ի նոր կտակարանս, 'ի շահ օգտութիւն հոգւոց մերոց են. այլ միտք իւրաքանչիւր գրոցն՝ պատմեն զիւրոյ դիմացն առաջի արկեալ իրս. երբեմն պատմուիս առնեն, և երբեմն մարգարէանան։ Իսկ սաղմոսն՝ իբրև զիւր բանս և զաղօթս և զնոյն իրս ուսուցանէ. և իբրև 'ի հայելւոջ տեսանէ իւրաքանչիւրոք՝ զիւր սիրտն, և սրբէ, և ընտրէ, և մաքուրս գործէ։ Ոչ ոչ յաղագս զայլոց խօսս պատմէ, եթէ ածէ խօսէր՝ և մովսէս ասէր նմա պատասխանի. և դարձեալ՝ եթէ խօսեցաւ նոր ի աբրահամու՝ կամ ի յեսուայ՝ կամ այլոցն։

Ա՛յլ

Այլ՝ի սաղմոսիս՝ ոչ թէ մարդ լինքն զիւր բանն խօսի ըստ
ոյ, և ասէ ընդ մարդոյն. ոչ՝ ի տան սաղմոսն ասէ՝ ի տէր
յուսացայ. և՝ ի ՃԺ. լուր ինչ արդարութեան, և՝ ի Ճ. ողորմեա ինձ
ասէ ըստ մեծի Զորօրինակ, եթէ յանծանօթից ոք կամի
ցի մտանել առ թագաւորն՝ և երկրպագել նմա, և զոք՝ ի
տեղեկաց՝ առաջնորդ իւր կալցի, և ըստ խրատու նորա ար
արեալ զնա՝ ընդ սիրելիս թագաւորին կարգեսցի. ապա թէ
անցանէ ըստ խրատ նորա, անարգանս կրեսցէ։ Այսպէս եթէ
ըստ մարմնեղէն վարուց փրկչին մերոյ՝ ոք կամեսցի գնալ՝ և
նմանիլ ոյ՝ և առ նա մտանել, համբերութեամբ մատիցէ յերգս
սաղմոսիս. զի ամ՝ օրինակաւ պատահիլ կարասցէ բաղձալոցն։

Վասն զի ամ՝ գիրք ասծաշունչք և օգտակարք՝ յաղա
գրս այնորիկ շարադրեալք եղեն՝ ի հոգւոյն սրբոյ, զի իւրա
քանչիւրոք իրրև՝ ի հասարակաց բժշկարանէ զօգուտն իւր
հանիցէ. քանզի բժշկուի ասէ՝ դադարեցուցանէ զմեղս մե
ծամեծս։ Արդ՝ այլ ինն մարգարէքն խրատեն, և այլ պատ
մողք՝ և օրէնքն. այլ և՝ այլ տեսակ՝ առ ոչն խրատուք ունին։
Իսկ սաղմոսայն գիրք՝ յամենեցունց զօգտակարն առին. վա՜
զի մարգարէանայ զհանդերձեալն. պատմուէս յիշեցուցանէ.
օրինադրէ կենցաղումն. և բոլորովին շտեմարան է հասարա
կաց բարեաց. յարմար իւրաքանչիւր ումեք՝ ի հոգւոյն սքոյ
հոգացեալ։ Զի զինչ վերսն բժշկէ, և նորոգեցէ՝ արագ
՝ի վերայ ածէ զուղղութիւն. զանմոռաց՝ ի նոյն պահէ, և ըստ իւրա
քանչիւր կենցաղոյս՝ զանապանաբար զօրանայ։ Եւ քանզի՝
ետես հոգին սրբ զազգս մարդկան՝ դժուարաւ եկեալս
յառաքինութիւն՝ և պղերգացեալս յանձին փրկուէ յաղագս
՝ի պէսպէս ցանկութիւս մխոեալոյ, նուազս անուշարարս խառ
նեաց՝ ի խրատական բանս սաղմոսիս. զի նուազագոյն քաղց
ցացեալք՝ զանխլաբար ընկալցուք զօգտակարսն. ոչ իմաս
տուն բժիշկ՝ կրծու դեղ տալով հիւանդին, մեղրս զգա
ւաթն օծանէ. վա՜ զի բռնադատեալ ուսումն՝ ոչ բնաւորե
ցաւ յարմանալ։

Ասեմ ուստանիմք զառաքինութիւնն զօրինակն, զսպասխա
նութիւն զյարացոյցն, զհամբերութիւն զչափն. ՝ի սմա ասծաբա
նութիւն կատարեալ. գուշակումն մարմնոյ գայստեանն քի.
երկիւղ տանջանաց. սպառնալիք դատաստանին. աւետիք փա
ռաց. ամ՝ ինչ բարւոյ իրի ցուցական տեսակ։

Արդ՝ ամենեքեան որք ցանկացեալ են երանութեամբ հոգ
ւոյն սքոյ, և զկանչս հոգւոյ իւրենց՝ առ՝ ի լսել երգոյս դաւ
թի կազմեալ են, հեռասցին յամ՝ գործոց՝ որ ոչէ հաճոյ հոգ
ւոյն սքոյ։ Զորս և մեք ապաւինելք՝ ի շնորհն՝ որ ատ ծած

կեալ

կեալ կան. և Եպաստաւորեալ 'ի Հոգեխառնուէ որ Հոլոնա-
պետայն՝ Եպիփանու, ամենասի, բարոզի Եփրեմի, և գանի
ելի. ոչ Եօթանասունքն՝ Հոգւոյն մնվսէսի , և Եղիսէէ 'ի
յեղիպտի։

Եկեցուք այսուհետև 'ի սկիզբն սաղմոսիս՝ որ ասէ։

Գիր Սաղմոսաց Դաւթի։

ՍԱՂՄՈՍ Ա։

ԵՐԱՆԵԱԼ Է ԱՇՏ ՈՐ ՈՉ ԳՆԱՑ Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴՍ

Ամպարշտաց. Ի ճանապարհի մեղաւորաց նա ոչ էիր, և յաղնուտ քանդիչս ոչ նստար։

Բայց նախ խնդրեսցուք՝ եթէ զի՞նչ է առանձին պատ ճառ առաջնուն սաղմոսիս։ Արդ՝ վերնագիրն զայս միայն ասէ, սաղմոս Ի դաւթի. Զայս ցուցանէ թէ՝ որ հոգին զայս սաղմոս ասաց Ի դաւթի բնակեալ. քանզի թարգմանիչքն զայս և զերկրորդ սաղմոն անվերնագիր գտեալ՝ երկիւղածութի ցուցեալ յանձինս իւրեանց՝ ոչ խշլսեցին յաւելուլ յանձնէ վերնագիրս ինչ։ Իսկ գէ՞տ սաղմոսիս վա՞ր կարդաց հաւատոց է՝ նմին և վա՞ր գործոց։ Զի ամբարիշտ՝ զանհաւատն ասէ, և զհաւատացեալսն երանէ ասելով՝ երանեալ է այր։

Զի օրինօքն ոչ որ ապրեալ, զի՝ անիծեալք էին. ոչ և ոչ օրինօք մարմնոյ՝ որ են յանդամս մեր. այլ՝ հաւատովքն քի՝ ոչ աբրահամունն։ Երանեալ է։

Շինողք՝ ի մեծութենէ կալմուածոյն շինածոյն՝ զուգաբանեալք քարերս գՀիմն յարուցանեն. և նաւակառոյցք՝ բիւրաբեր կառուցանելով նաւ՝ ի պատշաճի ծանրութենէ զողնաս փայտն կառուցանեն. և Ի լինելութենէ կենդանեաց՝ նախ սիրտն գոյանայ, և ի սրտի զուգաբանի՝ շրջակայ մարմինն մեծ և փոքր։ Արդ՝ ոչ Հիմն ասն, և ոչնախայտ նաւն, և սիրտ կենդանեացն. այսոքն բոլոր մեծութիւն և ընդարձակութիւն սաղմոսիս՝ դուշնաքեաց այս նախաշաւիղ։ Քանզի՝ բազում՝ և

աշխատելի և բիւր քրտամբք և վաստակօք լցեալս՝ հանդերձ ձեալ էր խրատել զմարդիկ, յառաջեաց, և առաքինութեան նա հատակացն զվարձն խոստացաւ՝ զերանութիւն. ոչ զի յուսով բացակայ բարեացն՝ անտրտմաբար զկենցաղոյս վիշտս բերի-ցեմք։ Այսոքս զուղեգնացին զուժոհար և զխոշոր ճանապարհ հին զաշխատութիւն՝ թեթեւացուցանէ յուսացեալ օթեւանին մխիթարութիւն. և վաճառականացն համարձակէ 'ի ծով՝ շա-հիցն յոյս. և զերկրավաստակին զաշխատուն գոռնայ պտղոցն շահ։ Ուստի մեծ վարդապետն հրաւիրեաց՝ հոգին ուր՝ խմաստա բար զվարձս առաջի էարկ, զի յերանելի կոտորածն հայեա ցին, և մի 'ի վաստակն։

Արդ՝ է տիրապես երանելի՝ ուծ, ճշմարիտ բարին՝ ըստ առաքելոյ. զոր տայ վրկչին վերայայտնութիւն. երանելին ասէ և միայն հզօրն՝ թագաւորն թագաւորաց, որ նոյն ինքն է բարին. որում ամ՛ոք բաղձայ. առ որ ամ՛ոք հայի. անխոտո-խելի բնութիւն. անլոյծ կապն. անտրտում հանգիստն. բղխել աղբիւրն. առանց մախանաց շնորհքն. անծախելի գանձն. զոր տայ աննախանձաբար՝ պատկերի իւրում ադամայ, զոր ֆորոյս մեղօք. և 'ի լրմանն աւուրց՝ որդին ուր՝ այսրէն տայ ո-ղորմութիւն, 'ի լերինն նստելով՝ խոնարհացն հոգւով։

Ո՞ զարմանապեացս՝ թէ զիարդ նմանի դաւիթ ուն իւ-րում, և ուստի յո՞ ձգի մարգարէական հոգւով, և նման նմա բարբառի. այլ ուր ցուցանէ թէ՝ ոչ լինի մարդ ուծախաուն և թագաւոր՝ յաշխարհն հանդերձեալ. և դաւիթ զօրինակ սրբելոյ հոգւոյն՝ և երանելոյ 'ի նմանութիւն ուն՝ ըստ պօղոսի հաւատարիմ՝ է ուծ՝ որ կոչեացն զմեզ 'ի հաղորդութիւն։

Արդ՝ երանելի է այր որ ոչ գնաց 'ի խորհուրդս ամպարշաց։

Եւ զիարդ գիտասցուք՝ որ ոչ գնաց 'ի խորհուրդս։ Խնդրելի է թէ՝ զիարդ զայրն միայն երանի։ մի՞ թէ կանայք առաքինիք զրկին յերանութենն. ոչ է զայս ասել, զի մի բնութի է առն և կնոջ. ոչ 'ի լինելութենն ասէ՝ այլապէս ուծ զմարդն 'ի պատկեր իւր, արու և էգ արար զնա. յայտ է թէ՝ առաքի-նութիւն նոյնպէս պահանջի, և վարձն նմանապէս զոյդ բնութենն. վասն՝ զի այրն գլուխ է կնոջն, գլխոցն ըստ անդամն խօսի. ոչ մեք մեր գլխոցն քիւ ասեմք փրկեալք և կենդանի. զի 'ի պատկեալ գլխոյն՝ և անդամքն պատկեալք լինին և խնդացեալ ոչ եկեղեցի՝ մարմին քի։ Արդ՝ զ'ի միոջէ բնութիւն գոյացեալսն՝ բաւական համարի յիշխանակիանէն թուել և անուանել. և բացարձակ է այրն՝ հրէի և հեթանոսի, ծառայի և ազատի, ճոխի և աղքատի։

Զոր

Զարմանալ արժան է, զի՞նչ իւրաքանչիւր բառքս ա-
ւանդիւք է լսեալ. զի ոչ ասաց՝ երանեալ է այր՝ որ ոչ գնայ,
այլ թէ՝ որ ոչ գնաց. զի որչափ 'ի կենցաղումն է՝ ոչ է երա-
նելի յաղագս անյայտութեան ելից. իսկ որ վճարեաց զկեանս
զայս, այն ահա զդուշութեամբ երանի։ Եւ ընդէ՞ր երանի՝ ոյք
գնան յօրէնս տն. զի գործելով զբարին՝ նովիմբ զհաճելին
ունին. իսկ որ 'ի մեղաց միանգամ կամ՝ երկիցս խատրի, ոչէ
գովելի, թէ ոչ 'ի լաւն վախճանեսցի։

Եւ ընդէ՞ր ոչ զուղղիչ առաքինութեամբ երանէ, այլ զայն՝
որ ոչ արար մեղս. զի այսպէս ձի և եղն և քար երանին. զի ո՞
'ի նոցանէ գնաց 'ի խորհուրդս ամբարշտաց, կամ նստաւ
յաթոռս ժանտից։ Իմաստաբար արար մարգարէս. զի թէ
զկատարեալ բարին էր երանեալ, ոչ այնքան վստահացեալ
էին մարդիք. այլ գիտելով թէ՝ սկիզբն 'ի բարին համբառ
նալոյ՝ խոտորին 'ի չարէն է։

Եւ դարձեալ՝ զի զկնի բերէ, այլ յօրէնս տն են կամք նո-
Քանզի սանդղոց նման է առաքինութիւն. այնր սանդղոց՝ զոր
յակոբն եռեաս. որոյ վերջին մասն առ երկրաւս էր, և գլուխն
առ երկին ահաձգեալ. զի դեռ եկեալքն յառաքինութի՝
զգարշապարն յառաջին աստիճանն գնիցեն, և ապա մի ըստ
միոջէ մն։

Արդ՝ երիս էարկ առաջի խրատս. ոչ գնալ 'ի խորհուրդ
գրոս ամբարշտաց. ոչ կալ 'ի ճանապարհի մեղաւորաց. և ոչ
նստել յաթոռս ժանտից. բնութեամբ իրացն զհետ գնաց. զի
խորհիմք նախ, և ապա՝ 'ի խորհուրդսն մնամք, ապա՝ հետս
նամք նստելով։ Առաջին՝ երանէ զխորհուրդսն մաքուր ու-
նել. զի սկիզբն ախտից 'ի սրտէն է. անաւ ելանեն խորհուր-
դքք չարք՝ շնութիւնք, տպանութիւնք, գիջութիւնք, ասաց տէրն։
Իսկ ամբարշտութի, յետ մեղք է. մի լիցի երկբայել ուղիղ
յոյ անհաւատութեամբ՝ և ասել. արդեօք է՞ն ծ յերկնի՝ տնօրի
նելով զամ. և ընդէ՞ր արդարք աղքատանան, և մեղաւորք
ընչաբերանան։ տոքա տկարանան և նք զօրանան. տոքա ան-
պատիւք, և նք փառաւորք, անկարգաբար ամ ինչ՝ և դիպ-
ուածով յառաջանայ առանց վերակացուի. եթէ զայս ասէ
ոք, գնայ 'ի խորհուրդս ամբարշտաց։

Արդ՝ երանեալ է՝ որ ոչ էառ կարծիս երկբայութեամբ
յաղագս ոյ, և ոչ եղև կարճամիտ վասն արդար դատաստանի
նոր՝ որ այժմ ոչ երևի։

Երանեալ և այն՝ որ ոչ գնայ 'ի ճանապարհս մեղաւո-
րաց. զի ճանապարհ ասին կեանքս այս, յաղագս առ կատա-
ջածն փութալոյ ամ ծնելոց։ Ոչ 'ինաւի ոք 'ի քուն կայցէ։

և նաև՝ հողմով վարեալ 'ի նաւահանդիստն հասանիցէ. թէ պէտ և նա ոչ իմանայ։ Նոյնպէս և մեր կեանքս՝ ոչ 'ի շարժմանէ իմեքէ ընթանայ առ իւրաքանչիւր ընտանի կատարածն. զի թէ 'ի քուն կամք, անցանի ժամանակն. և թէ աթ թուն անպարապ մտօք՝ և այնպէս ծախի ժամանակն։

Դարձեալ՝ ուղեգնացն զամ ինչ զկնի թողու. տեսանէ 'ի ճանապարհին տունկս՝ բանջարս՝ ջուրս, թերևս սիրելիս բարեկամն՝ ծանօթս, փոքր ինչ զուարճանայ, և ապա թողու և անցանէ. դարձեալ՝ պատահէ քարանց, ձորոց, փշոց, դիտանոցաց, թերևս գազանաց, սողնոց, և սակաւ ինչ տրտմի ցի, և ապա զայն ևս լքանիցէ։ Այսոքիկ կենցաղս այս. ոչ վայել չափանքն մնացականք են, և ոչ տրտմականքն. ճանապարհն ոչ է մեր, և ոչ մերձակայ գոյքս. 'ի ճանապարհն աւելի հետն շարժեցաւ 'ի գնալն, ապա՝ զկնի քայլն մատուցաւ, և այնպէս կարգեալն։ Զերկիր այսօր դու գործեցեր, վաղիւն այլ ոք, և զկնի միւսն, և ապա այլում՝ ասացաւ։

Արդ՝ երանի, որ ոչ յամեաց 'ի ճանապարհի մեղաւորաց։ Երկու են ճանապարհք վարուց, և երկու առաջնորդք. մինն՝ լայն և ընդարձակ, և առաջնորդ սատանայ. իսկ միւսն նեղ և զառ 'ի մեր, և հրեշտակ բարի ուղղիչ առ երանելի կատարածն, և քո առաջնորդ է։ Արդ երանեալ՝ որ ոչ խոտորեցաւ առ 'ի հեշտութիւն խաւիկանս՝ առ 'ի կորուստս. այլ՝ համբերութեամբ ընդ նեղն երթիցէ քի հետևելով՝ 'ի կեանսն յաւիտենից։

Եւ յաղագս ժանդոյ ոչ նոպաւ։

Ոչ զայս աթոռս ասէ, յորոյ վրայ մեր մարմինքս հանդիցին. զի ասի ոչ լինի փոխիլ և շարանալ. այլ զի հաստատուն մնալ 'ի շարիս՝ կոչէ աթոռ։ Քանզի՝ հնացեալ ախտոդեաց՝ և շարութիւն վարժուին՝ ժամանակաւ հաստատեալ՝ զժուարալուծանալի է։

Զժանդախտն ասեն՝ յորժամ 'ի մարդ կամ յանասուն մերձենայ, փոխատրուիլ յամ մերձաւորսն ձարակի. զի ընդ ախտն է. այսպիսիք են ամ անօրէնութիւն գործողքն՝ իրեարաց չարեաց և մեղաց պատճառք լինին, հիւանդակից լինին և 'ի միասին կորնչին. զի փութան պոռնիկք և մեղսասէրք զյոլով հաղորդս առնել ինքեանց, զի հաւասարութիւն չարեացն փախչիցին 'ի թշնամանացն։

Արդ՝ ամբարիշտ են, որ կռոց երկիրպագանեն. և մեղաւորք են՝ որք օրինաց և հաւատոց են՝ և մեղանչեն պոռնկութիւն, շնութիւն, գողութիւն, և աղտեղութիւն ապականեն զինք։

եանս. և ժանդք են, որք չարեաց նորաբուսից գոտակք են. արհամարհութիւն՝ անամենամոլութիւն, և այլոց չարեաց. զոր և այլոց աւանդեն զիւրեանց գործն ուսանելք՝ յաններելի պատուհաս անձանց՝ յօրն դատաստանի։

Դարձեալ՝ զիշխանութիւն ասէ աթոռ, ոչ թէ թագաւոր ինչ աշխարհաց, կամ դատաւոր ազգաց, կամ գլուխ զօրաց, կամ առաջնորդ ազանց, և սիրդ ախտիւ զանդել իցեն. այլ ցանկալի է նոցա ճոխութիւն բաղմաց, նոյնպէս և գործ նոցա բաղձալի է յաղագս պայծառ կենաց։ Արդ՝ որ փոխանորդ լինին չարաց աթոռոց, զի մի կորիցեն. մի փոխիցեն զչարիս նոցա զի երանելիք իցեն. եթէ ախտացան խորհրդով, մի գնասցեն ճանապարհաւ. եթէ այսու և սղալեսցին, մի հաստատեսցին և նստիցին. զի մի զրկեսցին յերանութենէ յաստէ յայժմանէ, և անեերելի տանջանացն մատնեսցին։ Այլ զկնի երթիցուք մարգարէիս՝ յօրէնս ոն խորհելով։

Եբրայեցիքն ասեն թէ՝ յորժամ չոգաւ սաւուղ առ գիւթն, և գնաց 'ի խորհուրդս և 'ի ճանապարհս դիւթին, և հանդէր 'ի ժանտ աթոռս նոր, ասաց դաւիթ զսաղմոս զայս։

Դարձեալ՝ առ նախաստեղծն հայի բանս, որք աշակերտեցան օձին. բայց ունի այլ ինն ազգութիւն։ Ամ մարդ յերիս բաժանի. 'ի մարմին՝ յոգի՝ և 'ի միտք. նոյնպէս և վաստակք իւր յերիս. գնալն 'ի խորհուրդս՝ հոգւոյն է. և կալն 'ի ճանապարհս՝ մտացն. և նստելն՝ մարմնոյն։ Վկայէ և սողոմոն. լաւ է տեսուլ աչաց՝ քան զգնացս հոգւոյ. որ 'ի ճանապարհս մեզաւորաց զկայ առնու, 'ի գնացից մտացն դադարել, և գայ 'ի գործել։ Իսկ՝ աթոռ ժանտից, որ անկանի 'ի յուսահատութիւն յեւայի մեղանն։

Զառաջինն պատուղ մարգարէութենն իւրոյ քրիստոսի մատուցանէ դաւիթ, այսմիկ՝ որ ծնանելոց էր 'ի նմանէ. և զերանութիւս այնոցիկ՝ որ յուսացեալ են 'ի նա. և երանելի կոչէ զայնոսիկ, որ ոչ գնացին 'ի խորհուրդս դպրացն, և 'ի ճանապարհս փարիսեցւոցն, և ոչ նստաւ յաթոռս քահանայապետիցն։

Այլ յօրէնս ոն նա նոր. և յօրէնս նորս խորհեսցի նա 'ի գիշերի։ և 'ի գիշերի։ և եղիցի նա ոչ ինչ, որ փոխիցէ 'ի գնացս ջուրց։
Որ զպտուղ իւր 'ի ժամս տացէ, և տերևս նոր մի լոսցիցի. և զամ զոր ինչ արասցէ, յաջողեսցի նմա։

Ոչ միայն 'ի ժանտիցն հրամայէ 'ի բաց կալ, այլ՝ զտիւ և զգիշեր յօրէնս ոն խոկալ՝ նման մովսէսի հրամայէ. որ ա-

սաց եղիցի պատգամն այս 'ի սրտի քո և 'ի բերան քո՝ 'ի ննջել 'ի ռան, 'ի գնալ 'ի ճանապարհ. զի ուռոգեսցիս ոգի ծառն՝ որ տնկեալ է 'ի գնացս ջուրց։ Զի հոգւոյն սէր են օրէնք. զոր ոչ զիւրն բան՝ որ հոգի և կեանք՝ 'ի ջուր անուանեն առ սամարացին. և դարձեալ թէ՝ որ ծարաւի է, եկեսցէ առիս և արբցէ. և դեռք 'ի նմանէ գնան՝ յայլս։ Ա յնպիսին ըղ պտուղն 'ի հանդերձեալն տայ, և ասէն տերև յուսոյն ոչ թափի, և ամ բարիք յաջողեսցին նմա։

Յօրէնս ան խորհելն, իբրև զաղգն զևեայ՝ որք մատեն առ մովսէս, ազատ գոլով յորթոյ անտի. և ոչ իբրև զաքսաբ և աքսոր, որք խոտեցին զօրէնսն մովսէսի և զյեսուայն. որ ոչ ունկեցան մերձ 'ի ջուրս՝ իբր զդաւիթ և զեզեկիայ և զյովսիայ։ Օրէնք զաւետարանն ասէ. և զի կրկին ասէ թէ՝ յօրէնս նոր խորհեսցի. քանզի չէ սոսկ գիր, այլ հոգի։

Փայտ 'ի գնացս ջուրց՝ քո, ը սողոմոնի. փայտ կենաց է ամենեցուն՝ որ պատապարին 'ինա, և որ յենուն 'ինաւ։ Եւ տնկեալ է 'ի գնացս ջուրց, որք հաւատան 'ինա՝ ամ ուրեք է ան, յայտ է՝ ուր աւետարան նոր է. պտուղ՝ հաւատ ողջ. և տերև՝ լրումն պատուիրանին, որ զարդարէ զհաւատն. և նման լինի քի, յորժամ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհութեամբ մերոյ՝ ը նմանութեամբ անեղծ փառաց իւրոց։

Որ խորհի յօրէնս ան, ոչ գնայ 'ի խորհուրդս ամբարշտաց։ Որ խորհի 'ի տուէ, զի ուր հոգւոյն օրէնքն է՝ հոգին անդ է. և տիւ է՝ ուր յիշումն այ կայ։ Որ թէպէտ աշխարհական գործոյ վերակացու է՝ որ է գիշեր, ոչ լինի նմա խափան, ոգի և ոչ դաւիթ։

Ծառն կենաց՝ քո յեկեղեցւոջ. զոր գնացք գետոց ուրախս առնեն. և 'ի դէպ ժամու տայ մեզ պտուղ՝ զմարմինն և զարիւնն իւր. տայ և զմատանին՝ զդրոշմն պատկերին՝ աստուծոյ, և զպատմուճանն։ Եւ որք 'ի պատուիրանս նոր խոկան, եղիցին ուռք յորթն նմանեալք նմա. և նա 'ի դէպ ժամու տացէ այլ պտուղ այն՝ որ ասէ. եկայք՝ օրհնեալք հօր իմոյ։

Դարձեալ՝ մկրտեալքն յաւազանն՝ գտանեն զծառն կենաց քո, նմանելով մահու նոր և յարութեան ը պօղոսի. և տան պտուղ նմա՝ զհոգի և զմարմին 'ի կեանս ճիս, որ է ժամանակ ընդունելի. զի ոչ ոք է որ 'ի դժոխս խոստովան լինիցի առ նա։ Գիշեր՝ նախ քան զոն գալուստն. և տիւ՝ զկնի գալոյն. արթունքն՝ ճրագով օրինացն յայնժամ, և այժմ աւետարանին արեգակամբս ըստ կարի նմանեցին, և նմանեն քի խաչեցելոյն՝ տալով պտուղ ը ժամանակին պատ

շաՀի՝ 'ի բանից 'ի գործոց, այլև յանձանց, և յորդւոց. և տերև գովութեանց և փառաց՝ ոչ թափի հարիւրապատիկն, մինչև ժառանգեն զկեանս յաւիտենականս զվայելումն պտղոյն անմահութեան։

Ո՛չ այսպէս են ամպարիշտք, և ոչ այսպէս. այլ ոչ փոշի, զոր հոսէ հողմ 'ի երեսաց երկրի։

Ո՛չ այսպէս խորհեցան ըստ մովսէսի հրէայքն, և ոչ այսպէս որ այսօր խորհին հեթանոսք, այլ ոչ փոշի ցրուեալ են յապգս ամ։ Արդարքն ասէ եղիցին ածային ջրոյն ուռոգեալ և պտղաբերին. իսկ ամպարիշտքն ոչ այսպէս, այլ՝ իբրև զփոշի հոսեալ կորնչին 'ի յիշատակաց այ. զորս դու ոչ յիշեցեր, նք 'ի ձեռանէ քումմէ կորիցեն։ Այսպէս՝ և այս են գնացք արդարոցն. կուսութիւն, ողջախոհ ամուսնութիւն, այլև այլ բարի ճանապարհ՝ ըստ օրէնացն. ամպարշտին և ոչ մի 'ի սոցանէ, այլ իբր փոշի հալածին յամէ։

Ամպարիշտք 'ի մարդկանէ՝ որ ածապաշտք անուանին, և գինք և կուռքք՝ որ ածք. ոչ այսպէս են նք, և ոչ այսպէս են կուռքն. այլ՝ իբրև զփոշի հալածին անուանքն 'ինոցանէ. զի ոչ նքքն նմանին որդւոյն այ, և ամպարիշտքն իւրեանց ածոցն։ Ո՛չ այսպէս են ամպարիշտք, որ ոչ գնան 'ի խորհուրդս չարս, և ոչ այսպէս՝ որ խորհին յօրէնս ան. այլ իբրև զփոշի հալածին յահագին ատենին քի. և ամպարիշտք են՝ որ անմաան են 'ի բարւոյ. ոչ այսպէս են՝ որոց պտուղ գոյ և մնան բարւոյ։

Վասն այսորիկ ոչ յարիցեն ամպարիշտք 'ի դատաստան, և ոչ մեղաւորք 'ի խորհուրդս արդարոց։

Վայ չպիտէր դատաստանն մովսէսի երկրպագութեանցն արթուն, այլ ած գիտէր և հատոյց նց. և ոչ յեսուայ վասն ոքարայ։

Ո՛չ յառնեն 'ի դատաստան, այլ 'ի դատապարտութիւն և 'ի տանջանս. իբրև յայտնի աւազակք և սպանողք չածին 'ի քննութիւն և ոչ բուն լաւքն. զի դատաստան կիսամանանեայցն է, որ ունին զլաւն և զկատանն։

Քանզի ճանաչէ տէր զճանապարհս արդարոց. ճանապարհք ամպարշտաց կորիցեն։

Զի ճանաչէր՝ թէ պէտ և զօրն երկայնամտեաց ապաշրայ. քանզի ճանաչէ՝ որոց ոսկի՝ արծաթ՝ ակունք են գործք

Ճանապարհք ամենարշնոց կորնչին, ըստ առաքելոյ. թէ որոց գործն այրեսցի, տուժեսցի. ապա ինքն կայ 'ի հուրն անհոնելի. որոց փայտ և խոտ և եղէգն գործքն . ամենարիշտք՝ պատուստանի ակն ոչ ունին. և մեղաւորք թէպէտ սպաշխարեն, չեն 'ի խորհուրդս արդարոցն՝ որք աստէն յուրախութիւն կան յուսալ պսակին, զմեղացն սպին յիշելով։

Դարձեալ՝ մեղաւորք արդարացեալք թէպէտ յարքայութիւնն են, այլ չեն 'ի դասս աջոյ իբրև զենովք և զեղիայ. զի աւազակն և մաքսաւորն չեն իբրև զորդիսն որոտման. քան զի ճանաչէ նոր զարդարոցն , զի նեղ է. և զամենարշտացն՝ զի լայն է, որ 'ի կորուստ տանի. ասէ և սողոմոն . ճանապարհ՝ որ յաջմէն են՝ գիտէ նոր, թիւրք են՝ որ 'ի ձախմէն են։

ՍԱՂՄՈՍ· Բ։

Եբրայեցին և ասորին մեն ասեն զերանելին և զայս, և զմեն՝ երկուսն ասենն։ Իսկ երբոր մեմնիչն մեքենին ասա էր՝ մարգարէանայ զնա ասենին, զոր ասային 'ի վերայ գն մերոյ՝ հերովդէս և պոնտոս պիղատոս. զոր էսա պիտրոս և այլ առաքելոցն ասա շարիւղայ դրան պատմարին, որ նոչեր գեղեցիկ. ասելով, արդարն խառվեցան 'ի չաղարքն յայս մեն հերովդէս և պոնտոս պիղատոս ազգօք և ժողովրդօք զնան արքոց որդոց չո յանի։

Ընդէ՞ր խառվեցան հեթանոսք. և ժողովուրդք խորհեցան 'ի անոփնաւ։

Խառվեցան շուրջակայ ազգքն՝ 'ի հանելն մովսէսի զհաստատելն, յեգիպտոսէ յերուսաղէմ. և քան զնորս իսրայէլ յերկրէ. և 'ի մարմնոյ տղմոյ։ Քանզի անձանց ինասեցին և ոչ նման՝ որ խաչեն կալաւ զծագս աշխարհի , ապատելով զորդիս մարդկան 'ի սատանայէ։

Յանդգնեցան էնին նափաորդ երկրի . և իշխանք ժողովեցան 'ի միասին՝ զնա և զնա օծելոյ նորա։

Զայս և առաքեալ ասէ, զոր ոչ ոք յիշխանաց Յիս այսորիկ ճանեաւ. զի թէ էր ճանուցեալ՝ ոչ արդեօք զնոն փառաց 'ի խաչ հանէին. ժողովրդոյն իշխանք՝ զքահանայսն և զքահանայապետսն կոչէ. զոր աւետարանն ասէ. ժողովեցան քահանայապետք և ծերք ժողովրդ եւնն. վասն ոն յայտէ. հօր. և քի նդ. զի որդւոյն՝ հօրն է պատիւ և նախատինք. ըստ ոն ասելոյն. որ զիս ընդունի և կամ անարգէ. հօրն է։

Այլ եբրայեցիքն ասեն, եթէ յորժամ միաբանեցին փղշտացիքն, ամմնացիքն, մովաբացիքն, և եդոմացիքն, և ելին իվերայ սիոնի. եղև իրքս այս։ Այլ հոգւոյն սրբոյ, և հոգեկիր սրբոցն բանքն հաւատարմացին։

Խղէոցո՛ւ զկապանս նոցա. և ընկէցցո՛ւ ի մէջ զլուծս նոցա։

Հրէայք խղեցին զլուծն քի. և հեթանոսք զմուխեսին։ Հաւատացեալքն ասեն խզել զկապանս հեթանոսաց՝ որ ի կուռս. և ընկենցուք զլուծն հրէից. որ է օրէնքն կոչեցեալ. ըստ այնմ. ընդէ՞ր դնէք լուծ ի վրայ պարանոցի աշակերտաց, զոր ոչ մեք և ոչ հարքն մեր կարացաք բառնալ։ Կամ թագաւորք և իշխանք երկրի ասէին. որք էին պատկերք խաչահանուցն յետ այնորիկ որ չմնին յուռկանս ՝ն. և չառին զքաղաքս լուծն զոր առաքեալքն եդին. և ոչ կապեցան ի սէրն այ, և ելեն ուռք որթոյն։ Դարձեալ ասեն ոմանք եթէ հրեշտակք ասացին առ իրեարս յահագին պահուն սոսկացեալք, խզել զկապ բևեռացն. և ընկենուլ զլուծ խաչին. զոր եբարձ ՝ն ելն յուսն։

Հանգիստ. կամ դադար փոքրուն. կամ ի յայն ասելոյն խորհել ի սրտի։

Բնակիցք յերկինս ծիծաղիցին ընդդէմ. և տէր ծաղրեսցէ զնա։

Յերկինս բնակեալ է, զոր ասացին գողացան աշակերտքն. և ծիծաղի զխարխսեցումքն. յայտ է ըստ թագաւորաց և ըստ իշխանաց հնազանդելոց։ Գործք իւրեանց ծաղր արարին զնոսա։ Ո՛չ ուրախութիւն ծիծաղի. այլ տրտմութիւն, և ոչ հեքնելով զի ծիծաղելիք և արհմիսանք եղեն դիւաց՝ զայն գործելով. և այն էր խռովելն և տրտմելն ՝ն՝ նախ քան զմահն, կորուստ հրէից և խաչահանուցն. և հրէից և հեթանոսաց հալածք էին, և սպանողաց առաքելոցն, և հաւատացելոցն ՝ինն։

Յայնժամ խօսիցի ընդ նա ի բարկութեան իւրում, և տրտմեսցէ զնա ի բարկութեան իւրում։

Երբ ասցէ ժամանակ ապաշխարութեան զքառասուն ամ, և ոչ զղջանան, խօսի ընդ նոսա հռոմայեցումքն. զորոց ասացին չիք մեր թագաւոր բաց ՝ի կայսերէ. Զի նախ հեղութիւն խօսէր անձամբ. և ասէր ուսարուք յինէն զի հեզ եմ։ Դարձեալ ՝ի ժամանակի դատաստանին. ասէ երթայք յինէն ՝ի հուրն յաւիտենական. ըստ արժանեաց։

Եւ ելոյն Խաչաւոր 'ի նմանէ, 'ի վերոյ լերին ոչխարն սպիտակորդ, 'ի պարմանէ ինչ զերծանոյ ոչն։

Ոմանք զհօրէ ասեն ասացեալ. այլ որդւոյ է յարմարագոյն։ որ 'ի կամացն հօր՝ դաւթի որդի եղև, և եկաց ի ազատ հոր. ոչ յօտարք երկիր. այլ յաթոռն դաւթի յերէմ. թէ պէտ անզգամ թագաւորքն փշով պսակեցին. այլ 'ի հեռաստանէ առաքրէ խմաստունն՝ գաստերացն եէմի՝ տեսանել զզխորհուրդ պսակին՝ յաւուր փառաւորութեան իւրոյ. և ուրախանալ զարտի իւրոյ. զոսկեք բարձան փուշք յանցանացն մերոց. և ուստոյց եթէ հրաման և կամք հօր է՝ զի մի միայն որդւոյ, այլ և հօրն լիցուք շնորհապարարք։

Տէր ասաց ցիս՝ որդի իմ է դու, ես այսօր ծնայ զքեզ։

Օրն լոյս է. ոչ թէ ասել հօրն՝ ես այսու բնութեամբ իմ՝ անմայր անմատոյց լուսով՝ անօրինակ անձառ և անիմանալի ծնայ զքեզ. զայս ասելս՝ ոչ ոք լուաւ. քայց որդի. զի ցիս ասաց. և ոչ ք այլ։ Դարձեալ այսօրն ժամանակի ոչ է յայտական. ոչ և ասէ. յառաջքան զարուսեակ ծնայ զքեզ. և եթէ՝ նախ քան զնամ բլուրս ծնաւ զիս։ և թէ՝ յառաջ քան զարև է անուն նոր։ Զի ժամանակ ոչն յերկիս հաստատի. նախ քան զլինելն մարդ. և անտի մինչ 'ի յարու թիւն. և 'ի մշտնջենաւոր օրն. զի այսօրն ակիզբն ոչ ցուցա նէ. զի ոչ է ք ժամանակաւ, որ թէ տիւ և գիշեր ասի նմա և վաղիւ. զի յոր քոր երեկ և այսօր, նոյն և յաւիտեան։ Իբր ասելն, այսօր եթէ ձայնի նոր լուիցուք. զի միշտ հայր է և միշտ ասել զայս՝ նմա լուիցուք հաւատալով զնա թագաւորս 'ի սիոն, յերկեղեցի պատմել, ես և հայր իմ մի եմք։ Եւ որ ասաց ցիս, որդի իմ ես դու, և ես այսօր ծնայ զքեզ։

Խնդրեա յինէն, և տաց քեզ զհեթանոսս 'ի ժառանգութիւն, և ընչանոցիւ քեզ ընդ ամ ծագս երկրի։

Ա յսօրածին և կուսածին մանկանն ասէ հայր, մերոյ մյս բնութեան միայելոյ՝ ք ծնեալն 'ի հօրէ ք բանն. որ ունի զհայրենիսն լրմամբ առանց խնդրելոյ. զի որ յանձին կալաւ ասել 'ի հօրէ թէ այսօր ծնայ զքեզ զորդիդ յառաջ քան զյաւիտեանս. ըստ պօղոսի թէ՝ հայր առաքեաց զորդին որ եղև 'ի կնոջէ. և զայս ևս ասէ թէ՝ խնդրեա յինէն. զի ասա ցեալն՝ ժողովուրդ ոն յակոբ և վիճակ ժառանգութեան իս-

բայել, օտարացան և 'ի խաչ հանելն զնոսն. և փոխանակ նց
եկին հեթանոսք. ըստ որում ասաց յետ յարութեն աշակեր-
տացն. աշակերտել զամ հեթանոսս. և իշխանութի քեզ. ոչ
ըստ ամ ծագս, այլ զամ ծագս երկրի. զի նմա են. և 'ի ձեռս
նր են ամ ծագ երկրի. և ան է երկիր լրմամբ իւրով. զի ծա
նիցեն բնակեալք յերկրի՝ զոր երկրին։ Ինդրեն բանիւ չե-
րեւի. իսկ զտայն վկայէ ասելով, տուաւ ինձ ամ իշխանութի.
և ամ ինչ տուաւ 'ի հօրէ իմմէ. թերեւս մարմին առնուն
խնդրել էր, յորժամ եղև մեր գլուխ. և կայր յաղօթս վասն
մեր. և ըստ մեր գոհանայր։

Հոլովեցեալ զնոսա գաւազանաւ երկաթեաւ. և որպէս զանօթ բրոտի
փշրեսցես զնոսա։

Հոլիւ քաջ ասաց զինքն ազն. որ զհաւատացեալսն կա
կուղ գաւազանաւն, սաստարանաւն և ցպով խաչիւ հոլովէ
որք մխիթարիչք կոչին ըստ ասիցն. ցուպ քո և գաւազան նք
մխիթարեսցեն զիս։ Իսկ զխաչահանուանն և զանհաւատն՝
երկաթի գաւազանաւ հռոմայեցոյքն՝ որ էառ զեէմ. և
իբրև զխեցեղէն անօթ փշրեաց. և զորդիսն ցրուեաց ըստ ամ
երկիր, սիտոսիւ և վեսպասիանոսիւ, զոր դանիէլ երկաթ առա
կեաց զհռոմայեցւոց թագաւորութիւն։

Աւրդ նոցա՝ զայս 'ի դիս ասէ. և խրատիցարուք ամենեքեան,
ոչ զոտիս զերիսն։

Մի նմանեք կատաղի ազգին հրէից՝ թագաւորք հե-
թանոսաց. այլ ծառայեցէք ան երկիւղիւ. զի ազ ձեր գոյ յեր
կինս. և ակնառութի ոչ է առաջք նր. այլ ոչ դատիք զեր-
կիր՝ դատելոց էք. և որով չափով չափէք չափեսցի ձեզ։

Ծառայեցէք ան երկիւղիւ. և ցնծացէք առաջի նորա զողութ։

Տեառն ծառայեցէք երկիւղիւ. և մի՛ իբրև զհրէայքն
զանձիկն ակկարանի՝ լկտութիւ. զի զոյգն բնութ անզոյգ
արար. պատուիով պսակեաց և զոր կացոյց երկրի, յիւրականն
մեծարեալ իշխանութի, կենաց և մահու հրաման տալ։ Ցնծա
ցէք՝ զի ածէ։ այլ զոլութ՝ զի ազ է. և յայտնելոցն է բար-
կութի նր 'ի վերայ ամ ամբարշտութե և անիրաւութե մարդկան։

Ընդ-

Ընդլայնո՛ւ զիրդ նորա՝ զի մի՛ բարկասցի։ և կորնչիցիք։ ի ճանապարհացն արդարութենէ։

Զի մի՛ բարկասցի ՝ի ժամ դատաստանին։ Դարձեալ խրատ զաւետարանն ասէ։ և կորնչիցիք։ որ ասաց ես եմ՝ ճանապարհ. թերևս թէ յապաշխարութիւն կոչէ. որք հանին զնոսին ՝ի խաչ. և որք հակառակն կային աւետարանին։ Յա զագս որոյ՝ որք ընկալան զխրատ նոր արդատէս, և կոստանդիանոս, և նախ քան զնոսա աբգար, երկիւղիւ և զողութեամբ ցնծային առաջի նոր։ Եւ որք խոտորեցան ՝ի ճանապարհէն արդարացուցիչ, կորեան զյաւիտենից կորուստն, իբրև ըզ դեկոս. և զդիոկղիտիանոս. և զմաքսիմիանոս և զայլսն։ Դարձեալ ընկալարուք. եբրայեցիսն ասէ. հաւքուրեցէք զորդիսն. զի մի՛ բարկասցի հայրն, ապաշխարութեամբ. իբրև պոռնիկն զոտսն յի արտասաւօք. զի ուր և են արտասուք զդ ջնամբ՝ անդ են ոտքն քո։

՝Ի ֆոմանոպլի, յորմէ բորբորոյսի բարձրանէ նորա։

Ա՛ռ մեզ՝ նախ բարկանալն է արտմտութեամբ, և բորբոքելն՝ իբր մարմնով ՝ի գործ ածեմք զամենեսեան ՝ի տանջել։ Զնոյն և այ ասէ, ասա խրատէ բարկութեամբ, և յոչ ապաշխարելն՝ անդ բորբոքէ ՝ի տանջել։ Յորժամ ուծ մեր յայտնապես գայ յա՛ր քա՛ զօրութեամբ և փառօք. և հուր առաջի նոր բորբոքեսցի. ո՞ պատմեսցէ ձեզ՝ եթէ հուր բորբոքեալ կայ ասէ եսայի։ Քանզի՝ արդ քաղցրութեամբ կոչէ զամենեսեան, ասելով ե՝ կայք առիս ամ՝ աշխատեալք։

Եբանի ամենեցուն՝ ոչ յուսացեալ են ՝ի նոր։

Երանելիք են ստուգապես որք յուսան ՝ի նոր. զի յոյս ոչ երբեք ամաչեցուցանէ։ Եւ նոյ է յոյսն՝ որ իբրև զպօղոսն կարեն ասել. կայ և մնայ ինձ արդարութեան պսակն։

Սաղմոս յորմէ փոխեալ յաբիսողոմայ։ Զնեղուեցան պատմեալ. և ղաբ պուռնալ ֆողվրդեանն ՝ի գերեալ. և ղչարչարանս ամն՝ և ղմահն. և ղյարուցեալն մարգարէանայ։ Այլ և բնութեան նեղեալ ՝ի գերեալս ասէ զայս յամ գնեալ. և գոհանայ, զի փրկեցաւ խորհրդով մահու, և յարութեամբ գերեալ։

ՍԱՂՄՈՍ. Գ.

Տէր զի բազում եղեն նեղիչք իմ. և բազումք յարեան ՝ի վերայ իմ։

Գերեալացն վիշտք, և համանայ ՝ի վեր մուրդքեալ. և դաժ

թի՝ ոչ միայն հեթանոսք և ընտանիք, այլ և որդին իւր. և
'ի վը ան մերոյ հրեայք։

Բողոքմ ասէին զանյնէ իմէ, ինչ էր՝ փրկուինչ ասա ամ ի՞ր։

Յուսահատ առնէին զիս թէ չիք փրկութի, որք ըզ-
մեղսն գիտէին, և զապաշխարութիւն ոչ գիտէին, զայս ասէին.
և հրեայքն որ հակառակ հօր կարծէին։

Այլ դու՝ որ օգնական իմ է, քաջ իմ և քաջայրացուցիչ գլխոյ իմոյ։

Ես վստահ եմ ասէ թէ բարձրանայ գլուխ իմ 'ի
քէն պսակելոյ. և որդի զհայր փառաւորէ. և հայր զորդի
խաչիւ պսակեալ։

Զայնիւ իմով է ամ որ ի սրտէն և լուսաւորեալ 'ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ

Զհոգւոյ կալն յաղօթս ասէ՝ և ոչ ձայն ուժգին. իբր
մովսէսի ասէր ամ զի՞ գոչես առիս։ 'ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ.
'ի սիոն համարէին զամ 'ի հինն։ Այլ որ 'ի սիոնէ եկն 'ի
մայրն ասացեալ և ձայնիւ կարդաց 'ի խաչին. հայր թող սոյ։
և լուսաւ լինա։ 'ի գողգոթայ լեռնէն լուսաւ յա աւազակին։ և
զոր ասաց նմա՝ ասաց եւայի և ծննդոց նորա։

Ես ննջեցի և 'ի քուն եղէ. զարթնեայ՝ և որ ընդունելի իմ է։

Զայն գիշերն դաւիթ յայնկոյս յորդանանու անցել
'ի փախչելն, որ նշանակէ զանն զկամաւոր մահն. և զյարուցն
ան։ ընդունելի իմ էր. զի յարոյց և ընկալաւ յերկինս։

Ո՛չ երկեայց ես 'ի բիւրուց ազգաց նոցա. այլ շուրջանակի պատել
պաշարեալ՝ պահէին զիս։

Որք ըստ աբիսողոմայ։ վայելչ բնութեամ ասուն յառաջ որք
'ի դիւաց բազմութենց ոչ երկնչին։ Եւ ց յա ասէր աղամ,
'ի գերեզմանի եղեալ։

Արի՛ որ՝ և փրկեա՛ զիս ամ իմ. զի զու հարկեր զամենեսեան, այլ էին
ընդ ի ընչամո՛ւբ 'ի պարապարդուց. և զապատանս մեղաւորաց փշրեցեալ։

Ոյք էին ընդ իս մինչև ցայժմ թշնամութիւն։ 'ի տարու
պատուց. զի ոչինչ մեղայ նմա. քայց միայն քեզ։ Ոչ դա-
հիճ այ՝ և ոչ որդւոյն. վայ զարի՛ որն 'ի վրէժինդրութի ասե
յեր

յերկայնմտութենէ. իբրև եղև այն. և այս։ Զի 'ի դժոխս
երթեալ ոչն առնոյր վրէժ 'ի դիւաց, աղաւելով զաղամ։
Եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես։ Քանզի՝ մինչև յօրն
դատաստանի 'ի բերան սատանայի, և յատամունս դժոխոց՝
ասին մեղաւորք. և անդ յորովայն 'ի դժոխս ի՛ջանեն. եթէ
ոչ փութան ինքեանք ելանել փշրելով զատամունս։

Տէ՜ռն է ծնո՛ւ։ 'ի վերոյ ժողովրդեան ոյ՝ օրհնո՛ւ։ ոյ։

Զի յա՜ կոչեցաւ. որ փրկէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց. զոր ղաւելի հայցէր. ապրել ը՝ իւր ժողովրդեանն՝ որ ը՝ իւր էին. և որոն փրկէ՝ որք ը՝ նմա են հաւատովք։ 'Ի վը՝ ժողովրդեան օրհնութի՛ քո։ Ոչ անէծք յաղանայ յա՜մ՝ որ դիմն, մինչև յերկրորդն աղամ. յայնմ՝հետէ 'ի նմանէ յա՜մ՝ ծնեալքն՝ չարչարանաւք նը՝ օրհնութի՛ նը։

'Ի նոպոպաց՝ ասղմոս 'ի պա՜ն։ Զնոպոպաքն՝ ասի՛։ղաս ի՜ ինքոդիպոն յաղնո՜։ն ինքդմանիցն։ Քանզի զնոնք յաղնո՜։ն աշխատմոյ ա՜ սայ պա՜։ն զասղմոս զայս, նշանակիչքդ զա՜ն յաղնո՜։ն 'ի ձեռայ մա հո։ Լսէ՛ իսմանասո՜։նդ զնոպոպաքն ասքն ինչ 'ի վանքն սո՜։ոբց՝ նոպոպն մարգարէն։ Ոչ ի՜ սուչ, ինչ ացու՜ յոսոդ անչեցոյ՜։ զ ի՜ զարինցո՜։։ Շնորհակալ լինի՜ ա՜ց, որ նա՜ յաղնո՜։ն։ Գո՜։ալեն վասն ազինց արդարոցն զոր լսե՜։ ա՜ն։ ի՜ վասն զղջման ի՜ քաղցանոց քաղմայ պնասանիլ զգալո՜։ասն ա՜ն։ Զի նոքն չասն զայս՝ ծանոյց մեզ զնոմա՜։ոզ մահն ա՜ն։ ի՜ սոպ գո՜։ալեն վասն մարգարէին։ Զի լրո՜։ն աշխարհայ՝ որ է նոպոպաք՝ 'ի հինգ քաղանի։ չորսն մարգարէին ի՜ ա՜ ա՜ալանոցն իհաս։ Ա՜ալինն մինչև՜ 'ի Լսհեղեղն։ Երկրորդ յաբրահամ։ երրորդն 'ի մովսէս։ չորրորդն՝ մարգարէին։ մինչև՜ 'ի գալո՜։ սա քանին այս։ ի՜ հինգերորդն՝ մինչև՜ 'ի նոպոպաքն օրն։ Ոչ որ սա՜ հշանն՝ սա՜ալին երրորդ, վերջերորդ, ինքներորդ։ ի՜ պասանիրորդ քամ ասէ։ զայս նշանակէ նոպոպաքն։ Զոր ի՜ գրա՜։ն ցո՜։ցանէ, վասն ի՜։, ի՜ վասն ա՜մ մարգարէին, զոր ի՜ ասէր։ նէ՛ն զինի չս անչն ի՜մ։ ի՜ զնս ընկալա՜։ ալ չս։ Լսէ՛ ո՞վ ալն հօր։ ինչ ոչ՝ որդին մինքին։ որ հանոպոպեաց մարգարէ։

ի՜։ն զգալո՜։ասն ի՜։։

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս։ Դ։

ԿԱՐԴԱԼ ԻՄՈՒՄ ԼՈՒԱՐ

ինչ ա՜ն զոր ասրդարուն։ 'ի նեղուն ինչ անդորր արարէր։ ողորմեա՛ ինչ ի՜։ զոր աղօնից ինոց։

Տեսէ՛ք ասէ և յուսացարուք։ ոչ յիս եղև փրկութի։ Ըստ արդարութե։ ի՜, արդար խնդրուածոց։ և ոչ արդարապարծի գոլ։ 'Ինեղութե։ ասվորէ ա՜ծ թողուլ զանձս 'ինեղ։

ղու։

զութիւն. և տեսանել զնոսհատակութիւն նոցա. և պատմիչ լինի քաջութեանցն. որպէս Աբրահամու. յոբայ. յովսեփու. և երեք մանկանցն։ Անդորր. ընդարձակ. իբր առ ուծակիրն սօղոս. շատ են քեզ շնորհք իմ. զի զբութիւն իմ 'ի տկարութիւն քում կատարի։ Ողորմեա՛ և լուր։ Ո՛չ յապի անձն ուծասէր. այլ յորժամ առնու զպտուղ աղօթիցն և 'ի նեղութիւն, յանդորրութիւն. այլ և սա ինդրէ ողորմութիւն. զի անապատ են։ 'Ի կար դալ իմում։ Ըստ եսայեայ. մինչև խօսեացիս 'ի սրտի քում՝ տուցից աւասիկ եմ։ 'Ի նեղուն։ Ո՛չ միայն փրկեցեր. այլ և մեծաւոր անդորր արարեր։ ողորմեա՛ և լուր։ Զի թէ և ը արդարութիւն լսելի եղև. սակայն յողորմութիւն ոյ ընթանայ. և նմա համարի զամ։

Ողորմ մոգոնան՝ մնալ՝ յերբ էջ խոսոնքոջ. ընդեր ոչրէջ ըզ նանրութիւ, և՝ ինդրէջ զսրութիւ։

Յինէն ուսարուք զոյ խնամանն. և 'ի քաց ընկեցէք զխրատատարութիւնն։

Ծանիրուջ զի ոչանէլնո ալաք որ սրբոյ ի՝ բուս. և՝ որ լուիցէ ինչ 'ի խրատալ ինմուս ատ նա։

Զի 'ի բազում մահուց փրկեաց զիս ասէ։ Այլ որ, զվիամուութիւնն ասէ. և զանմեղութիւնն առ աբիսողում։ և զի՝ խստասիրաք են անհաւատքն, որ այնչափ տեսին զոյ շնորհն 'ի դաւիթ, և դարձեալ յարձակէին 'ի վերայ։ Ողորմեք մարդկա՛ն։ Ողորմեք ադամայ. և եւայի՝ զնոցայն ը էք սիրեք զնանրութիւն. առ այնոսիկ ասէ, որ խորհէին սոպանանել զդաւիթ։ Ողորմեք մարդկա՛ն։ Ո՛չ խապառ կուփի օծեալն ոն. այլ մինչ 'ի մահն սաւուղի։ Ծաներուք. ոյ, զերմնանուէլն՝ որ ընտիր ցուցաւ աքանչելիօք, որ յեռ մահուն հաստատեաց զաթոռ թագաւորութիւն իւրոյ առաքելոքն։ Տոյ լուիցէ։ Հայր լուաւ որդւոյն։

Բարկանայ՝ և մի՝ մեչանչէջ. զոր ինչ ասէջ 'ի ոչրտո յերբ, յանկողնոյ յերբ ղղչոյոբոջ։

Յորժամ սպառնայք բանիւ՝ գործով մի կատարէք։ Յան կողինս։ 'Ի ժամ հանդստեան. զի անխռով պահիցէք զխորհուրդն 'ի գիշերի։ Բարկանայք։ Առ իւրն ասէ ոչք լսէինն։ Բարկանայք և մի մեղանչէք։ Յերկու բաժանի բարկութիւն չարաց և բարեաց, ընդդէմ չարացն և տխուցն բարկանալ պարտ

պարտէ. իսկ որ այլ չմեղանչէ՝ փոխուելով 'ի մեղաց զղջանայ յանկողինս։ Իբրև դաւիթ յորժամ բարկացաւ յանկութիւն՝ զղջացաւ թանալով զանկողինն զամ գիշերն 'ի սրտին ասելով ցնա. բարկանայք և մի մեղանչէք։ Եւ որք զայս առնեն. այնպիսեաց արդարութիւն մնայ պատարագ. ոչ և ասէ։

Մոռացէք պարարտութիւն. և յուսացարուք 'ի Տէր։

Յուսացարուք, զի գոյ հատուցումն։ Մատուցէք. զոհէք զոհս հրէայք և հեթանոսք. այլ ոչ ըստ կամացն այլ դուք զքո, և զխօսունն պաշտօնդ և զանդամն զերկրաւոր մատուցէք. քշելով զախտաւոր շարժմունս որք յարձակին 'ի վրայ իւրեանց և 'ի վրայ պատարագին աբրահամու։

Բազում ասէին, ով ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն. նշանեցար մեզ լոյս երեսաց քոց։ և երեսաց քոց մերոց

Բազումք են որ անյոյսք են 'ի հաւատոց ոչն և 'ի նմանէ հատուցմանն. վասն արդարութիւնն զոր առնեն. այլ փառս 'ի մարդկանէ ինդրեն. կամ զերկրաւորս բարութիւս համարին նշան ոչն լինելոյ առ նոսա։ Իսկ 'ի մեզ ասէ, նշանեցաւ լոյս երեսաց քոց. որ է հաւատոյն լուսով տեսանել զնախախնամութիւնն. ուրախութիւն սրտից մերոց. և մնուտի է յոյս նոցա 'ի մարդիկ։

'Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ՝ յիւղոյ ի-բրեանց լցուցեր զնոսա։

Երիւքս այսոքիւք զամ բարութեաց տալով զակնարկուն զոր այլ ումեք չէ հնար թէ զայս ուզեն տալ։ Բազումք ասէին"։ Դարձեալ խառնէ դաւիթ զինքն 'ի դասս ամ՝ սրբոց. և համաձայնեալ ընդ նոսին ասէ. ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն ոչն երևման երեսաց։ զի չի՛ք այլ բարի բայց մի ոչ. ոչ ասաց ինքն ոչ բանն։ Զոր բազում արդարք և մարդասէք ցանկացան տեսանել. Իսկ դաւիթ ոչ վայելեալ ասաց, նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. որ է ծանուցաւ ոչ 'ի թափիր։ Եւ եռուր ուրախութիւն։ Զինա երկոյծ զսուգ աշխարհի. զոհարթ երեսոք. և ուրախ սրտիւք ճաշակելով զմահ. զոր բաժակ կոչեաց. քանզի սրտի բերկրեցելոյ երեսք զոհարթ են։ Վասն որոյ աւետեաք երեալ հրամայէր սողոմոն դստերացն երուսաղէմի՝ տեսանել զոնրն յաւուր փեսայութեան նորա, և յուրախութեան սրտի։ Զորոյ զինդութիւն ձրգեմք 'ի մեզ. զնրշան խաչի նոր դրոշմելով յերեսս մեր, երեք

իրաք վարձատրեալք։ Ցորենով. և գինւով. և ձիթով։ Ցոր եան՝ մարմինն. գինի՝ արիւնն. ձէթ՝ հոգւոյն, յօծու մին անապականութեան. և 'ի հոգիս որդեգրութեան։ Վասն որոյ ասէ լցուցեր զնոսա. զի ոչ զոք մերժէ 'ի սեղանոյ իւրմէ՝ որ գնան առ նա։

Խաղաղութիւն յայս և 'ի ոգին ննջեսցուք և զարթնեսցուք. զի դու միայն ակնարկես ինձ։

Դարձեալ՝ որք զփառս 'ի մարդկանէ լինդրեն, և ցորենով. և գինւով. և ձիթով միայն ճանաչեն զանձ, պատերազմ է կեանք նոցա և դառնագոյն մահ նոցա։ Իսկ մեք 'ի ձեռն հաճատոյ խաղաղութեան կալցուք առ ամ՝ անխոցոտելի մնալ յաջոյ և յահեկէս զինուցն. խաղաղացեալ 'ի խղճէ մտաց՝ 'ի հաճատս յայս, և 'ի յոյս յարութեան՝ որ 'ի մեռելոց։ Ննջեսցուք և զարթնցուք։ Ամէն հրեշտակ ասաց ցդանիէլ. երթ 'ի վախճան, և հանգիր, և յարիցես 'ի կատարածի։ Զի դու տէր միայն։ Ասելոյ թէ որ հաւատայ յիս զմահ մի տեսցէ։ Եւ թէ՝ եկեսցէ ժամանակ, զի որ 'ի գերեզմանս լցեն, լուիցեն ձայնի որդւոյն ամ, և որք լսիցենն կեցցեն. զի յոյս տեսանելի չէ յոյս։

'Ի քարոզութիւն մեռելոց։

Ամենագութ որդի քանզի ամ, մարդասէր ընդ նմա և նիզակի ընդ նմին որդի քաջութեան, ընդ գլխոյն ոստ և ասէ. նիւծ քաջութիւնք։ Եւ պտղոյ ասէ, քաջութիւն ամ և քաջութիւնքս չոր։ Այլ նոյնգամանքն ասէն, զանազանիլոյն. զանազանիլ ասէ՝ զհոգի ամ ասէր, և զնոսն նիզակի։ Եւ է զանազան, անուանուելի իբրև և 'ի զէր չան զարքանն։ Քան զի զոր ոչ երթա և ուանի ոչ լսա։ և 'ի ոչիր մարդոց ոչ անկա զոր պարարտութեամբ ոչիրեալոց իւրոց։

Աղօթք էջեմիելի։

ՍԱՂՄՈՍ. Ե։

Բանից նմոց ունի դէր դէր. և 'ի մի ամ զաղաղակ նմ։

Սուրբ եկեղեցի նեղեալ 'ի հալածչաց՝ ասէ. և աղաղակ զարտի յօժարութեան կոչէ։

Նայեա՛ 'ի յոյն աղօթից նմոց. նագաւոր նմ և ամ նմ։

Զի առ մեզ որիշ են ակն և ականջ. իսկ ամ բնաւ չինաւ տեսէ և լուր. որոյ տեսանէ և լսէ։ Թագաւոր. զի ամ է, և ամ զի արարիչ է։ Այլ և լինքն դաւիթ ստասէր և աղօթէր պատրաստ լինել ընդունել զառաքման լուսոյ զամն։ Վասն որոյ ասէ։

Եւ ղէեղ աղաչէմ որ ընդ առաւօտս լուիցես յայնի ինոյ. ընդ առաւ
օտս պատրաստեալ եղիցի յանդիման քինել առ ինեղ։

Ուստի ցանկային մարգարէքն յեկեղեցւոջն երկիրպա-
գանել նմա. քանզի նախ կոչեաց ժառանգ, երկրորդ՝ որդի,
երրորդ՝ որ և ասծ. չորրորդ՝ բարի և լոյս. իսկ աստ՝ հինգ-
երորդ աղաչէ. զի ելցէ օրէնքն, և մուցէ առաւօտն. որ է
բան շնորհացն. զի տկար էին աչք ժողովրդեանն ոչ լիայլին.
և տեսօղ լուսոյն՝ եկեղեցի. իբր զհուաքէլ. որ է վերինն եէմ։
Բանից իմոց"։ Եւ ը առաւ"։ Տէրն է առաւօտն. որ եկն զկնի
գիշերոյն՝ յայտ է օրինացն։ Ընդ առաւօտս պատ". նշանա
կէ թէ ամ սքք 'ի ձեռն քի տեսանեն զհայր։ Իբր ասէ. որ
ետեսն զիս ետես զհայր. զի նա է ճանապարհ։ Ո՛չ ամ մար-
դոյ է ասել ը առաւօտս պատրաստ եղէց. այլ որք իբրև զե
զիայ՝ կարօղ են ասել. կենդանի է որ որոյ կացեալ եմ այս-
օր առաջի։

Ո՛չ ինչ դու ամ էոմիս զանօրէնութիւն. և ոչ քնանէին առ ինեղ
և անօրէնս ոչ քնանէոցին առաջի աչաց քոց։

Իբրև ածքն հեթանոսաց՝ որ բնակեալ էին 'ի նա չար
գործքն։ Մի՛ անօրէնք"։ Հրէայք յայսմ՝ հետէ 'ի տաճարին, և
չար թագաւորք և դատաւորք կալցեն զիշխանութիւն։

Ապեցեր զայնոսիկ, որ գործեն զանօրէնութիւն. կորուսանես զամենեսեան
ոչ խաչն առաջ։

Ատելի են աստ՝ քո ասէ ամ անօրէնք. և չարագործք։
Կորուսանես զամենեսեան, զոր խօսին զսուտ։ Կարդ առ-
եալ յօձէն. և հեթանոսք՝ ածք ասելով զկուռս. և հրէայք՝
թէ է չէ քու թագաւոր, այլ կայսրն։

Զայս ասի՝ նոհեղ և զնինգաւոր ոչոչ առնես դու ամ. այլ ես ըստ
քուդամ ողորմութիւն ամ մտիցի 'ի տուն ամ. և երկիրպագիցի 'ի տաճար ամ
երկիւղիւ ամ։

Արիւնահեղն 'ի կայենէ սկսեալ. պիղծ առնես. յոր-
ժամ առնուս զշնորհս քո 'ի նմանէ ոչ 'ի սաւուղայ, և 'ի
հրեից։ Այլ ես ը բաղում"։ Առաջին արդարքն յուսով.
և քրիստոնեայք յայտնաւոր երկրպագեն յեկեղեցւոջ, ողոր-
մութիւն այ աւելի քան արժանաւորուք։ Երկիւղիւ"։ Զի
մի՝ անկցին իբր նախասատեղծքն 'ի դրախտէն։ Արմնով ասա
'ի

'ի ձեռադրծս , և մնօք 'ի վերինն եէմ երկրպագել. մինչև լիջանէ յերկնից նոր եկեղեցին նորոգեալ յարութիւն։

Տէր ողորմեա՛ ինչ յարդարս՝ ինչ յարդարս՝ չո՛ւ. զանա՛ ինչնամեաց ինոց՝ ուղիղ ապա՛ ողորմի ինչ զմոռոպարդս չո։

Զի դնացք ճանապարհի է առաքինութիւն, և 'ի ճանէ ուղղին դնացք առն. դժուարինքն 'ի դիւրինս ուղղեալք։ Վա՛յ թշնամեաց իմոց Որք փորձութիւնս յարուցանեն եկեղեցւոյ. և հարեալք ընդ վիմին խորտակին։

Զի ոչ գոյ 'ի բերանս նց ճշմարտութիւն. և սիրտ նոցա նանրեալ էին։

Որք կռուին ընդ ուղղափառս հեթանոսք և հերձուածողք։ Եւ սիրտք նոցա"։ Զի յաւելուածոյ սրտին խօսին։ Նանրեալք. ստեալք են. և զուր ջանան։

Ող գերեզման բացեալ կամ ծածկեալ՝ հոտ գարշուեաց 'ի բանս նց. և սիրտք նց գերեզմանք մեռելոտի մոռածմանց. զոր նենգութիւք ծածկեն կամ խօսին։

Դատի՛ զնոսա՝ զի անդնին 'ի խորհրդոց իւրեանց. ըստ բազմութեան մեղաց նոցա մերժեա՛ զնոսա. զի դառնացուցին զքեզ։

Աւելի չինդրէ պատիժս. այլ զի անկցին 'ի խորհրդոց. և մի անկցին 'ի կորուստ։ Եթէ լրբին և՝ և բազմանան յամ բարշտութիւս, մերժեա՛ յերեսաց քոց։ Զի դառնացուցին զքեզ։ Զոր խոստովանիմք քաղցր և յաճախեան զողորմութիւն։ Ասաց քո՛ ցհրեայսն. տեսանիցէք զաբրահամ և զիսահակ և զյակոբ յարքայութեն. և զձեզ հանեալ արտաքս։

Ո՞ւրո՞ւ լինցին ամենեքեան՝ որք յուսացեալ էին 'ի քեզ. յուսիցեն ցնչաս ցեն. և քանակեսցեն զոս 'ի նոսա։

Հաւատացեալքն ուրախ լինին, որք յուսացան 'ի տէր. որ ասաց. զուրախութիւն ձեր ո՛չ ոք հանիցէ 'ի ձէնջ։ Եւ բնա կեսցիս դու 'ինոսա։ Եւ և հայր իմ առ նա եկեսցուք։

Պարծեսցին 'ի քեզ սիրելիք անուանն քո, զի օրհնեսցես դու զարդարն քեզ որ ողորմիցիս զնոսա։

Զի

Զի որ պարծին 'ի որ պարծեսցին. ոչ վկայքն սիրողքն անուան նոր։ Ոչք զամ կոչմունս բնութեան և պատուոյ 'ի բաց ընկեցեալ՝ քրիստոնեայք ասէին պարծանօք։ Զի օրհնեսցեա՛։ Ա՛մ հոգևոր օրհնութիւն յերկնաւորս 'ի քո։ Ոչ զի նու հաճուցիր քո՞։ Զի հաճոյք ոչ զէն էր նոյ. և պակէ զնա յաւուրն պսակման։

Ոչ զինու՞։ Դարձեալ՝ իբրև զբահիւ և սաղաւարտաւ պատկեալ զինուորն ահաւոր և դեղեցիկ է. նոյնպէս քո ոչ հաճեցաւ զմեր մահն ինքն կրել խաչիւ. և պատկեաց զմեզ արդար դրոշմին խաչիւն յերեսս. և 'ի հանդերձեալն ոչ ծեղէն փառաւոր իւրով զանձն բոլոր։

'Ի Կոստանդնուպոլսոյ 'ի ձեռաց ուխտաւորացն։ Սաղմոս 'ի դաւթի։ Վերացուցեալ ուղեցիցեալ մարդեցոյն քոնուն. Ես քեզ երանեցին՝ օրհնեալ 'ի գլուխս սրտաբաղցոյս. Ես ցեղ ազգաբին յանցեալս երկնից յուխտերդին հա պուցման աւուր յարուցեալ։ Քանզի՝ երանեալդդ օրս պապի զմիտամբ մինչև ցվերջին հիրանին և ցդարն ուխտերդդ, և կայ և ճաշ անիրին, և անվաղեմ։ Զի ազգ օր զնա ոչ գոնիք, և ոչ դարս։ Եւ յայտ անուն է, զի ասէ, ամաչեցայն և խաղեցայն յոյժ ամ ինչանիչ իմ. զի որ յերանն երդդին ամանն է, յոյս ունի նողունիք. վասն որոյ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. Զ։

Տէր մի՛ սրտմտուիր ոչ յանդիմանիր զիս. և մի՛ քարկոչիր ոչ խրատիր զիս։

Ո՛չ 'ի յանդիմանութենէ և ոչ 'ի խրատու հրաժարէ, որ ասա է ողորմութիւն, այլ 'ի բարկութենէ և 'ի սրտմտութենէ՝ որ անդէն լինիս. որ չէ 'ի խրատ. այլ 'ի տանջանս յաւիտենականս։ Տէր մի սրտմտու՞։ Որպէս զաղամ։

Ողորմա՛ ինչ որ զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խոցեցեալ ոսկերք իմ։

Ո՛չ ոք անկանի 'ի մեղս՝ թէ ոչ թուլասցի և հիւանդասցի հայ խորհրդով։ Բժշկեա՛ զանձն իմ։ Զհոգին ասէ անձն։ Ոսկերք, կամ՝ զանարմինն ասէ. կամ՝ զմասունս հոգւոյն. զի 'ի միասին ախտանայ հոգի և մարմին։

Անչն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու որ մինչև յե՞րբ։

Հոգին առաւել զարհուրի. զի նմա է զգալ հանդերձեալ տանջանացն։ Մինչև յե՞րբ ասելով յայտ առնէ զյոլով ժամանակացն՝ որ յետ մեղացն կայր 'ի զղջմանն, որ ասաց ըզ սաղմոս զայս։

Դարձ

Դարձյալ թող և ինձանից զանգին իմ. ինչպես զի թող քեզ ողորմութիւն չունիմ։

Որպէս թէ դարձուցեալէ այ զերեսս։ Կեցո՛։ Կեցո ոգի 'ի մեռելոց։ Ըստ ողորմութեան, և ոչ ըստ արդարութեան։

Զի ոչ ոչ է ոք 'ի մահու յիշեալ զքեզ։ քան 'ի դժոխս խոստովանի ասնի ասա չքեզ։

Զկրկին մահն ասէ, որ յետ անդ գնալոյն. զի ոչ յիշէ ոք զքեզ՝ յուսով քաւութեան 'ի դժոխս գնացեալն. որ թէ խոս տովան լինի։

Վասպուրականցոյ է 'ի հնգունութիւնս իմում լուսոյն զայս գիշերս զմահիս իմ. և սպասումս ինոցիչ զանիոցնս իմ նոցին։

Լուսիցեն ոլք ասեն թէ վախճան գոյ տանջանացն. և դիւրաւ քաւի մեղքն։ Զի ահա զմիոյ գիշերոյ զմեղանն՝ զայմ գիշերս երկիւղիւ լուսանայր արտասուօքն թանալով զանկողինն։

Խոստացաս 'ի սպասումնինն ամն իմ. և հաշեցայ է 'ի քեզոյ ամենայն նշանակեաց իմոց։

Ակն՝ զմիտան կոչէ. մաշեցաւ, զի մարմնական ցանկութեանցն սրտմտէր. և քան 'ի վերն թշնամեացն ամենայն անխատանացն՝ առաւել մաշէր, վասն մեղացն՝ յերկիւղն այ։

'Ի քեզ էսցէ ցինէն ամենչեան. ոչ գոյցէ զանօրէնութիւնն։

Դևք՝ որ յետ մեղացն 'ի յուսահատութեան արկանեն։

Լցաս քեզ ցայնի լալոյ իմոյ. լցաս քեզ աղօթից իմոց. և քեզ զանգիր ոտանս իմ ընդ լալս։

Քանզի զհեշտութիւն բնութեան՝ որ 'ի բնութենէն գայ, արտասուօքն լուանայ։ Եւ որ զինդրոնածս իմ ընկալաւ. զի հոգին քո ոչ մեկնեցաւ 'ի նմանէ, զոր խնդրեաց թէ՝ զհոգի քո քո մի հաներ յինէն։

Ամենայնն և խոստացեալն յոյժ ամ նշանակ իմ. պատչին ցերս և ամենայնն յոյժ զաղչնաղանին և խոստացեալն ։

Սատանայ և դևք իւր։ Ցոյժ. զի ոչ պարզին երեսք նոցա յամենայ. յորժամ խաբեալքն 'ի նոցանէ 'ի զգայութիւն եկեալ դառնան առ ամ, իբրև զանառակ որդին։ Ցոյժ, զանչալին ասէ։ Վաղվաղակի. զի կարօտիւ և փութով շտապ եկանէ հայրն ։

Սաղ

Սողոմոն զուն Քուսէայ։

Տէրն մեր ուսոյց յաղօթեան՝ ներողութիւն յանցաւորին, եւ ապա զիւրն յուսալ ներողութիւն։ Զօրութիւնքն զայս ունին սողոմոն, զի 'ի փոքրիկն դուրեն յաքիսորդմայ, եւնին գեղեցիկք եւ խուսկ ազգագիտք՝ որ յերեսոմիկայ էին ասեն, եւ սաստիկայ զչուսք՝ ցրել զնորհուրդս ապիրատիքեանց։ Եւ ինչն ասայ զսողոմոն զայս։

ՍԱՂՄՈՍ Է։

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՄ 'Ի ՔԵԶ

յուսացայ փրկիչ զիս։ Եւ յամ հալածչայ ինոյ ապրիցի զիս։

'Ի վերայ գովեցայ է։

Տէրը ՀԱԾ իմ 'ի քեզ յուսացայ։ Եւ ոչ 'ի մարդ։ Յամ հալածչայ։ Զի թէ որդի նոր կուռէրը Լ նման, ապա ոչ ոք էր որ խաղաղութի առնէր Լ նման։

Գուցէ երբեք յոգեղաւիցն ոմ սուր ելանչն ինչ։ ոչ ոչ ինչ որ փրկիցէ Եւ ոչ այն՝ որ ապրեցուցանիցէ։

Զի երբեւ զթագաւոր՝ ամ խորայելիւ գայր 'ի վերայ նորա աքիսողամ։

Տո՜ ամ ինչ ինչ արարի զայս։ Եւ ինչ ինչն անօրէնութիւն 'ի յիս ինչ։

Զասայ 'ի մարմնիս մրծա՝ երբեւ զոչինչ։

Թէ հարուցի երբեք այնոցիկ, ոչ հարուցին ինչ չարս։ անիկայ Եւ ես 'ի ինշամիայ ինոյ ընդուանայն։

Հալածիցէ ապա ինշամին զանչն ինչ։ հասցէ Եւ իսիկայ յերկիր զկեանս ինչ։ Եւ զփառս ինչ 'ի հող բնակիցուսցէ։

Փառք զթագաւորութիւն ասէ։ ամ երբեք յայտ առնէ, թէ ոչ գտանէ թողութի ոք՝ թէ ոչ թողու իւրում յանցաւորին։ Ոմ նման չկայր ոհս առ աքիսողամ։ Եւ առ աքիսողէր

Արի՛ ամ բարձուցի՛ չոգ։ Եւ բարձր լեր 'ի ապարել ինշամիայ ինոյ։

'Ի վերիժինդրուն։ Կամ ամն մերոյ 'ի մահուանէ։ Բարկութիւն։ 'Ի վեր սատանայի։ Բարձր լեր։ Կամ 'ի խաչ, կամ յերկինս համբարձմամբ։ Յորժամ սպառեցան թշնամիքն հրեայք 'ի հռոմայեցւոցն։ կամ սատանայ վճարեաց զսանեալն 'ի դժոխս զհոգիս մարդկան։

Զարնի՛ր ամ զամ ինչ 'ի հրամանս՝ զոր պատուիրեցեր։ Եւ ինչ զոր զերեսոց ամ զերեսոց շուրջ եղիցին զչեւ։

Զոր

Զոր օրինօքն պատուիրեցեր՝ մահ ըստ մահու. և պատուհաս ըստ թշնամութեան։ Կամ՝ որդին այ 'ի քանան՝ զոր գուշակեցին մարգարէքն։ Եւ ժողովք ժողովրդոյ"։ դաւթիւ՝ առ մի ոճծ հայր, և որդւոյ եկեղեցի սր՝ յանդամն նոր։

Վա՜յ այսոքանչ 'ի քաջոյն պա՛ծոյ սր ի՜ սր պարտ ղէողովը՜ դրա ի՜ր։

'Ի քարձր աթոռ դաւառատանի երևելի ՅՀ։ Եւ դարձեալ առ հայր՝ յետ կատարման անօրէնութեան։ Եւ սր դասի ջժողովուրդ իւր։ Որդի յերկրորդ գալստեանն։

Դա՛ռ ապա ինչ սր ըստ արդարութեան ինո՜ն. ըստ ամբիծութեան ինո՜ն՝ որ յիս։

Դաւթի՝ առ ապիտոքէլ. և հայր որդւոյ՝ առ հրէայսն։ Եւ եկեղեցւոյ առ սատանայ • զի շատ կուռեցաւ ընդ սմա տարապարտ։

Կարարեցին էարի՛ 'ի ձեռայ մեղաւորաց, ի՜ յաջոնեցին դա՜ ապրարոյն։

Սատանայի և հրէիցն 'ի հանդերձեալն։ Զի անդ է կատարեալ հատուցումն երկուցն դասուց։

Որ չանէ զանիրա ի՜ ձերբնիմոնա՜ն ՅՀ արդար. յերա՜ի է ինչ օգնուլիք յայ՝ որ ապրեցուցանէ զայնոսին, այլ ո՜ղնիղ են արդիւ։

Զի անաչառ և անաղալ է դատաստան նոր։

Աչ դարարոր արդար՝ հղար ի՜ երկնայնոսին. ոչ ոչ ՅՀ զերարկուն ի՜ր զարհանաղաղ։

Զի կարող է յանմի. և ոչ ածէ զբասրկութիւն. համարէն աստէն ոչ ածէ. ակն ունելով դարձի։

Ապա ինչ ոչ դառնայ առ նա , զարդ ի՜ր արքեալ է՝ ի՜ գաղեան ի՜ր լարեալ. ի 'ինամ պարարարեալ է զանոնա մահու • ի՜ զնեցան ի՜ր այրեցեալ է գարձեալ։

Այսինքն սպառնայ ցուցանելով զէնն։ Սրով, 'ի մօտոյ մահուամբ. և աղերսամբ , 'ի հեռաստանէ միջնորդաբ. օտար հեծելաբ, և այլազգաբ • զարս 'ի կապարձն՝ այս է 'ի յիշման իւրում, և 'ի դատողական զարութիւն ունի։ Զանօթս մահու • զդարձիս տանջանաց։ Եւ զնետս իւր այրեցելովք է գարձեալ։ այրելիք մեղքն. վայտ, խոտ, եղէգն։ Հոգեկան։

և

և մարմնական մեղքք մինչն նեռք ցասման նը։ այլ և զդատա-
պարտեալսն 'ի հուրն՝ նետս կոչէ։ որք զայլս տանջեցին, տան
ջելոց են և ինքեանք։ Բայց զի՞նչ են՝ երեք անուն 'ի վերայ
ն, ած դատաւորք։ ած արդար։ ած փրկիչ։ զոր եբրարդու
թիւն յայտնապես ցուցանէ մեզ։

Ահաւասիկ երիանոց զանօրէնութիւն։ յղացաւ զ ցաւ , ի ձնաւ զա-
նիրաւութիւն։

Աքիտոբէլ, և յուդաս, նախ յղացան , և ապա երկնե
ցին . ապա ծնան։ Զի յառաջ խորհեցան, ապա խօսեցան,
ապա գործեցին։

Սուտն գուրն՝ զոր փորեաց ի պէղէաց , 'ի նոյն անդր 'ի քորքորաց՝
զոր ի գորգեաց։

Զի խեղդմամբ աստի կենացս ելին։ և անդէն 'ի յա-
ւիտենական կենացն։

Դուրսն ցաւ 'ի գլուխ նորա։ ի 'ի վերայ գագաթն նորա անօրէ-
նութիւնք ի-ր իջին։

Քանզի 'ի նեղքոյ անկցին անքաւելի մեղաց։ այլ դաւիթ
զերծաւ 'ի գբոյն տառապանաց։ և ար մեք 'ի գերեղման-
ն, և ել յերկինս։ Եւ ար եկեղեցի ասէ։

Լսասցին երգք քո զարմացուցիչք նորա։ սաղմոս ասացեալ անուանն
քո քաջութեանդ։

Քանզի անուն նորա կալաւ զծագս երկրի։ զի յանուն
մի քի ամ ծունր կրկնեսցի, երկնաւորաց և երկրաւորաց։

'Ի գործս վասն հնչանաց սաղմոս։

Հընչեսն՝ զերկիրդ ասէ, ըստ քն սրելոյն։ ի ամ ոչի։ ի
զատաւորելոն իսրայելոց ուստ, որոյ գինքն ուրուն սուտ զերկիրն
ի զերկիր։ զանազի չարչարանաց քն խորհուրդն, ի ատաւորելո-
ցըն, ի ամ հատապետելոց գորգ ի քան քարուն՝ հատ-
եալ 'ի հատանն՝ ի քրի ոչինչ 'ի հնչան ճմլեալ։ այսինքն,
զանազ՝ լինի գինի։ որ է իմաստուն ի գինուն ուրուն-
քարք գինի՝ այ, ի հրեշտակաց, ի մարդկանն։ Զի հատանն է
երերգեալ՝ հատաչարան ամ հատապետելոց։ Եւ զի հնչա-
նաց

նաց սաՀ. Հանելի հրէիցն մի խորան էր. և մերս քաջու

, ընդ
ձով, և ընդ ցամաք. յԵրուսաղեմէ շինուածք եմ երկրագեցեալ.
և յամենայնեան մի խորհուրդ էապրեր։ Եթէ յայնչափն ասէին՝
յորքամ բերէր ղապաղանուին գաւիլն, և գնէր 'ի հնչանաց պէ
ղէոն լուգաՀորացն երեուսայուց, և քարշեալ էին հահա
նայքն, և պղայքն և երգիչքն երգէին, յայնմ ժամանակի
սասցեալէ զսաղմոս պայ։ Այլ որն ցինչն էաս պա, յորքամ
պղայքն հաստատնօրէայք զովսանայն ապաղաւէին։ Եմ
պօղաս սաէ, ազիոք մի խոնարհիլն պեսանէմ պայ. որ է ճշմա
գէպ վերայաղնուելն մահուս։

ՍԱԴՄՈՍ Ը.

Տէր որ մեր, զի՞ սահմանեալ է անուն քո 'ի վերայ երկրի։

Կոչումն հեթանոսաց։ Աքանչանայ մարդարէս երկրիցս կրկնելով զայրն. զի նախ քան զմարդ լինելն՝ և զկնի՝ մի որ է. որոյ անունն՝ աքանչելադործ է ամ երկիր։

Հոմերոսյոս մեր վայելեալ-ի՝ քո 'ի վերայ քան զերկիրս. 'ի քերանոց մանկանց պղայոց սարքեալեցոյց հաստատեալ զերկնուն։

Ասելիքն՝ վերացուս, համբարձաւ պատիւն նորա որ վայելէր մեծութեան նոր. ոչ միայն զի մարդիկ գիտացին թէ արութիւն նոր 'ի վերայ է քան զերկինս. այլև՝ հրեշտակք ուսան յերկեղեցեալ՝ զաստվածապատիկ զիմաստութիւն նոր։ Որ նախ ձեռ նաչէին զնա ըստ ամենեցուն, մինչև մարդացեալ էր։ Իսկ այժմ գիտացին թէ՝ տղայ եղև. և 'ի տղայոց բերանոց քառասնօրեայց հաստատեցաւ եթէ օրհնութիւն պարտին նմա ամ արարածք. ոչ և 'ի զբարեն քահանայիցն ասաց. եթէ դոքա լռեսցեն. քարինքդ աղաղակեսցեն։ Եմ 'ի բերանոց ասէ. քանզի ոչ 'ի սրտից կարէին կաթնակերքն. այլ հոգին որ շարժէր զլեզուս նոցա։

Վասն ինչ մեծ է որ. զի երդեալ ինչ մեն և հանդերձեալն։

Դիւցազ, և հրէից. քանզի՝ եղծաւ թշնամին՝ հրէիցն քահանայութիւն. և բեկաւ հակառակորդն՝ սատանայ. ծածկեալ յիմաստնոց և 'ի գիտնոցն. և ծանուցեալ տղայոց։

Տեսից երկինս գործս մատանց քոց, զլուսին և զաստղս՝ զոր դու հաստատեցեր։

Զի՞ զարմանայք ասէ եթէ տղայք երգէն նմա. զի յայնմ հետէ տեսցեն մարդիկ զարարածս նոր. և խոստովանին զնա արարիչ ամի. և ինքնախօսութիւն ասասցեն ցնա, թէ տե սից զերկինս 'ի հանդերձեալն՝ յորժամ բացցին դպրութիւնքն։ Նախ զհին արարածն՝ ոչ և է խորհուրդն. և ապա զնորն՝ զոր առնելոց ես, նոր երկին. և նոր երկիր, իւրեանց լուսաւո ր ութիւն։ Տեսից ասէ, գործն 'ի ձեռն երևի երկնի, և արուեստն 'ի մատուանն. զոր գեղեցիկ կարդ աստեղացն ցուցանեն. թէ արուեստաւորի յօրինեալ է։ Զարեգակն չյիշէ. թերևս յայտնի է արդ. իսկ լուսին՝ և աստեղք՝ գիշերոյ սպասաւորք, և փոփոխականք՝ անյայտք են։ Դարձեալ՝ արեգակ աւետարանն՝ որ քարոզի յայտնապէս. լուսին օրէնքն. աստեղք մարգարէքն յայտնելոց են. մանաւանդ հրեիցն՝ որ քօղունի և առագաստ զհին մատեանն, և զսիլոս նոր։

Ո՞Հ է մարդ՝ զի յիշես զնա. և կամ որդի մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես զնա։

Ադամ. զի յիշեաց այնքան, մինչ եղև ինքն մարդ, և որդի ադամայ։ Զի ոչ նմա միայն, այլև՝ որդւոց նոր ողոր մեսցի. որ բազմապատիկ մեղան քան զադամ։

Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս. փառաւորեր նա պատ ուով պսակեցեր զնա. և նստուցեր զնա 'ի վերայ ամ յեռանկերպաց հոգ։

Զի հրեշտակք յառաջնում աւուրն, և ադամ 'ի վերջ երորդին. կամ զի՝ կարօտ կերակրոյ եղև. կամ՝ ը երկնաւ էառ տեղի։ Այլև՝ զառաքելոյն պարտիմք զթարգման իմանալ. որ ասէ զփոքր մի խոնարհեալն՝ տեսանեմ 'ի յա ս տարեալ, վա՞ չարչարանաց մահուն. զի հրեշտակք անմահ են. սակայն մահ նոր փառք նմա եղև խաչիւ պսակեալ։ Եւ գայր ձայն 'ի հօրէ փառաւոր արարի։ Եւ յա՞ չև էր ասէ փառաւորեալ. յա՞ չև էր խաչեալ։ Քանզի՝ խաչեալ մարմինն նոր ած է 'ի վերայ ամ ձեռագործաց, հրեշտակաց և մարդկան։

Զամ ինչ հանապազ արարեր 'ի նեբչոյ ոտից նորա, զքաշն և զարջառ՝ և զամ ինչ։

Զհաւատն հաւատացեալ զոր յանձնեաց պետրոսի։ Զարջառ, զառաքեալսն, և զմարգարէսն, և զվարդապետս. որ ե զինք են բանաւոր երկրի գործունեայք։ Եւ զամ ինչ. որ չև է կատարեալ գործով. այլ յորժամ հնազանդին և փրկին. 'ի քարոզել աւետարանին ը ամ տիեզերս։

Եւ՞ ի՞ զեղէն վայրի, զնո՞ւրս երկնից, ի՞ զյիսո՞ն ծովո՞՝ որ շարչիչն ընդ շուրջ ծովո։

Զհեթանոսս զվայրենամիտս։ Զթուչունս։ Զհրեշտակս։ Զձկունս, որք 'ի խորս ջարեաց լողան, և 'ի հաւատս լքն սրբոյն։ Կամ՝ զմեռեալսն որք յառնեն, կերակրեալքն 'ի հաւուց. և 'ի ձկանց, հնազանդին ըստ առաքելոյ. թէ յանուն յիսուսի քրիստոսի՝ ծունր կրկնեսցի, երկնաւորաց և երկրաւորաց։ Երկնաւորաց՝ հրեշտակաց. երկրաւորաց՝ մարդկան։ և սանդարամետականաց. մեռելոց։ Եւ զի՝ ասէ զձկունս ծովուց, բազմաւոր. քանզի 'ի դժոխս յոլովք են տանջանարանաց տեղիք. ըստ մեղաց չափոց։ Իսկ զշաւիղն մի ասէ, զի մի է ճանապարհն մահու որով ամենեքեան մեռանին։

Տէր որ մեր, զի՞ ոչոնչելի է անուն քո յամենայն երկրի։

Ցուցանէ թէ 'ինմանէ սկսեալ՝ 'ինձ կատարին արարածք քոյ։ Հրեշտակն ասաց ցմանուէլ, զի՞ հարցանես զանուանէ իմմէ նաև զքանչելի. 'ի վերս քան զքո՞ անուն, զի քանչելեաւք։

'Ի նոյսոյսք վերս գալոյենն որդոյն քոյ. աղաղակ 'ի գոհութիւն։ Եօթանասնեանդն վասն գողանեաց որդոյն՝ ասէին։ Սիմաքոս վասն յաղթութեան մահուանն որդոյն։ Ադիրաղա՝ վասն յաղթութեանն մանկութեան որդոյն։ Թէոդիքոն՝ վասն փրկութեան որդոյ։ Մինոնիոսն ամենեքեան վասն որդոյն ինքնին. որ յաղթեաց թշնամութեան մահու։ Եւ ոչ էր գիտելի ամենեցուն, և ոչ աստուածելոցն անգամ, ոչ և ասէ՝ էր թշնամն ծանչեալ 'ի նոցանէ։ Եօթանասնիցն զայս յայսոյսոնէ գաղանեացն ասէլ։

ՍԱՂՄՈՍ. Թ.

ՈՀԱՑԱՑՑ ԶՔԵՆ ՏԵՐ ԲՈԼՈՐՈՎ

որպէս ինքն. պատրեցիս զքո՞ ոչոնչելիս քոյ։

Զօրաբաբէլ և ժողովուրդն ասեն։ Դարձեալ ըստ մոլ սեսի, սիրեսցես զքոր ամ քո յամ՝ անձնէ և 'ի սրտէ. և ոչ տայ բաժանել զխորհուրդս՝ յարծաթսիրութիւն, և յանծսիրութիւն. յոսկեսիրութիւն, և 'ի քնասիրութիւն. յայս կեանքս, և 'ի հանդերձեալն։ Պատմեցից"։ Որ եբրայեցւոցն հետևին՝

ասեն

ասեն. թէ յորժամ եհար դաւիթ զաղբիւաղար արքայ սու-
բաց, ասաց զսաղմոս զայս։ Գոհանայ և պատմէ, ոչ միայն
զայն, այլև՝ զամ սքանչելիս։ Սակայն՝ յայտնէ զկործանումն
մահու և դժոխոց, 'ի ձեռն մահուան որդւոյն ամ։ Պատմե-
ցից զամ սքանչելիս քո։ Թէ աղբիւաղար միայն էր, պարտ էր
ասել զարարչուն քո. այլ ցուցանէ ոչ զաղբիւաղարն, այլ զամ
զոր գործեաց ամ 'ի գալստեան իւրում. զծնունդն 'ի կուսէ
որ է տղայութիւն որդւոյ. և զայլ հրաշսն, և զմահն. և զիջա-
նելն 'ի դժոխս, և զյառնելն 'ի մեռելոց. որ անյայտ էր յիշ-
խանաց աշխարհիս։

Ա-ւուխ եղէց Խնդութեան 'ի Տէր. սաղմոս սասցէք անուանն
Տո՜ Բարձրեալ։

Ոչ և այլ ուր ասէ, յիշեցի զամ և ուրախ եղէ։ 'Ի
քեզ ասէ ուրախ եղէց, և ոչ յայլ ինչ։ Ցնծալն՝ առաւել-
ութիւն է ուրախութիւն. ոչ պայծառանալ հոգւով։ Սաղմոս
ասացից անուանն։ Էութիւն քո չեմք ասէ հասու. այլ զանուն
քո բարձր քարոզեմք երգով։

'Ի դառնալն թշնամեաց իմոց, պիտասցին և կորիցին յե
երեսաց Տոյ։

Յորժամ դարձան յետս թշնամիքն, գիտացին թէ ամ
ելիս է, բնաւին տկարացան և կորեան։ Այլև՝ յորժամ դառ-
նայ մահ յետս, և յառնէ ամն. յայնժամ ամ զօրութիւն հա-
կառակորդացն տկարացուցին։ Յետին թշնամին ասէ խաչանի
մահ. քանզի՝ դարձուցին և տկարացուցին ասէ։

Ա.ստուծոյ զդատաստանս իմ, և զքննութիւնս. նստիս յաթոռ՝
դատաւոր արդարութեան։

Յորժամ իրաւամբք դատին թշնամիքն՝ յայտնի թէ
յամ եղև դատաստանն։ Այլև՝ որդին դատաստանաւ փրկ
եալ զմեզ՝ նստաւ յիւր սեփհական յաթոռն, ուստի ոչ էր
մեկնեալ. և այնուհետև տեսանէ թշնամին զընդուխ՝ նստեալ
'ի բարձունս. և զինքն իբրև զչարագործ՝ 'ի թիւրելն կարծ
եալ, դատապարտեալ. և հանեալ 'ի նմանէ զսիրտս հեթանոսաց։

Սասպիցէք 'ի հեթանոսս, և իսրաէլ ամբարշիցն. զանուանս
նոցա ընկիցէք յաւիտեան յաւիտենից. և թշնամւոյն զին
պատուոյց մինչ իսպառ։

Առաքելոքն սատեաց հեթանոսաց, ոչ յորժամ զհս
կամէին մատուցանել պօղոսի և բառնաբայ. և ոչ գաղատաց

ւոց ասէր. ո՞ անմիտ դաղատացիք և կորեաւ սատանայ և ամ բարշտութիւն։ Զանուանս նոյ ջնջեցեր։ Զկռօնեայ, զարա մազդայ, և այլոց. և ոչ երբէք անկանի 'ի սիրտս նոց կռապաշ տութիւն։ Այլ՝ զանուանս նոց ջնջեցեր։ Զվիշապն բարձա գլուխ, զթագաւոր և զիշխանս կռապաշտս։ Եւ թշնամւոյն զէն պակասեաց։ 'Ի սատանայէ ապստամբեալ զօրութիւնքն. թագաւորութիւնքն հեթանոսաց, զի նոքօք էր զօրութիւն նոր։ Դարձեալ՝ թշնամւոյն զէն՝ դիւթք և կախարդք. որովք գործէր մեծամեծ չարիս։

Զ. Զաղաղ. ասեցեր. Ի նոցանէ յիշատակ նոց ապաղանիս։

Զդժոխս՝ ոչ զսոդոմ՝ և զգոմոր. և զմերհեանս դիւացն և զմարդիկ՝ յորս բնակեալ էին դևք իբր 'ի քաղաքի։ Եւ կորեան յիշատակք. ոչ ուրեք անկանի 'ի յիշատակս կռապաշտութիւն։ Աղաղակաւ. ոչ՝ յայտնապես և երևելի։ Այլ ապաղակաւ չքուտէին դևք։ Դարձեալ՝ զքաղաքս աւերեցեր, զդժոխս. և զգերեզմանս՝ յաւուրն կատարածի։ Դարձեալ՝ յամ տեղիս եկ համբաւ կորուստեան նոց։

Ամ նոյ՝ Ի Ծնայ յաւիտեան. պապաստ ապաս զանոնք ի՝ 'ի պապանանի։

Ամպարտութիւն կայ և մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։ Դարձեալ՝ կայ ոչ միշտ. այլ մնայ աւուրն դատաստանի. որ յաւիտեան է, հատուցանել ամենեցուն զարժանն։ Պատ ասաստ արար. անդ հատուցանել. Ոչ միայն յայսմ աշխարհի եղոյց զիւր զօրութիւն. այլ և՝ 'ի հանդերձեալն ցուցանէ զա հագիւն առեանն ամ մարդկան։ Աստ զգուլիսն աւելի եղոյց։

Լանչն պապէ զաշխարհս ապարարեալ, Ի զիողովարս ի՝ ուղղուեալ։

Զի աստէն մարդկան դատաստանքն՝ սղալ էին և անի ցաւ. և ծուութիւն իբր հրէիցն։

Եղև՝ որ ապաւէն պնանի, օգնական 'ի նեղութեան 'ի պէտ ժամանի։

'Ի լման ժամանակի՝ առաքեաց ոչ զորդին լինել ապա էէն ոնանկին ապանայ։ Դարձեալ՝ եղև որ ապաւէն ոնան կին յորժամ տեսանեն զչարագործս 'ի տանջանս զգևան. և նա օգնէ աստէն ոնանկացն ասելով. եկայք օրհնեալք հօր իմոյ։ Դարձեալ՝ եղև որ ապաւէն. ոչ և ասէ, 'ի ժամանակի ընդունելութեան լուսոյ քեզ։

Յուսացին 'ի քեզ ամենեքեան՝ ոչ գիտին զանուն քո. զի ոչ ընդունիս զայնոսիկ, որք ինդրեին զքեզ քեզ։

Գիտեն, զի ողորմած ես. զի յայսմ աշխարհի յուսով են եամ արդարք. իսկ անդ՝ վայելմամբ։ Զի ոչ թողցես"։ Զի եամ՝ որ ինդրէ առնու։ Ասա զանունն գիտեն քեզ, անդ յինքն հային։

Սաղմոս ասացէք քն՝ որ բնակիս 'ի սիոն. պատմեցէք 'ի հեթանոսս զգործս նորա։

Զի թէ և հնոյն ոք ասիցէ, այլ նշանակէ զնորս սիոն ոչ և պօղոս ասէ. մատուցեալ էք 'ի սիոն լեառն՝ յերկնաւոր երուսաղէմ։ Դարձեալ՝ բնակեալ 'ի սիոն. ոչ յայն՝ որ խաչեաց զնա, այլ՝ որ արդ փառաւորէ զնա։ Պատմեցէք 'ի հեթանոսս։ Սիմաքոս՝ զմեքենայս ասաց։ Ակիւղաս՝ զփոխմունս։ Արդարև՝ մեծ փոփոխմունք. թշնամիքն եղեն սիրելիք. հեռաւորքն՝ մերձաւորք. ծոյլքն՝ որդիք. խաբարելքն՝ լոյս. և այլն։

'Ի քնդրել զարքն նոց՝ յնչեաց. և ոչ մոռացաւ զրաղն նոցա։

Զոր զոհելին դիւաց զորդիս, եկն և ինդրեաց ըզ վրէժ 'ի բռնաւորէն։ Զսղաղակ տնանկաց։ Զաղաղակ՝ ոչ զաղօթից. այլ զի՝ վա՛ մեզայ մոլին ախտք. և նեղութիւք. և մեռելութի։ Զվշտանսն ասէ. և զաղէտսն անհանդուրժելի որ շարժէր զողորմութի ստեղծողին։

Ողորմա՛ ինչ զրաղ՝ և՝ զքոնարհութիւնն իմ 'ի նշնամեաց իմոց. ո՛ բարձեր զարարեր զիս 'ի դրանց 'ի մահուանէ։

Ողորմեցաւ յորժամ եբարձ զմեղս. զի ընդ նմա մնանէր մահ։ Եւ ոչ էր թշնամին, թէ ոչ՝ սատանայ. որ խոնարհեցոյց զբնութիւնս՝ ծառայել ախտից և կուռց։

Որդեա պատմեցէք զամ օրհնութիւնս զի 'ի դրան զոսիբ սիոնի, և գնացուցէք 'ի ցնծութիւն զոս։

Դուստր հնոյն սիոնի, և դուռն վերնոյն երուսաղէմի՝ զեկեղեցի ասէ. քանզի՝ եկեղեցեաւ մնանեմք մինչ. ընդ անթիւ երախտեաց նոր՝ բիւր օրհնութիւնս տալով նմա յեկեղեցւոջ։ Դարձեալ՝ դրունս սիոնի դերեւս՝ երկոտասան դրունքն՝ զոր ետեսն եզեկիել. և գնոյն ասաց մեծն յոհաննէս.

և ես երկուտասան յողջոց մեռդարտուց։ Եւ ցնծացայց 'ի փրկու թեն քում. զի ամ փրկեցաք. մեծ է մեզ։

Ընկալան հեղինոսք յոպոչանութենէ ի-ջնոցն՝ զոր ասացին. և որոգայթ զոր նագուցին, ասցէ զոտս նոցա։

Այս է, սահեցան և անկան 'ի ջանալն ապականել զեկեղեցի։ Որոգայթ զոր թագուցին՝։ Զի առաւել յետ մահուան առաքելոցն ըմբռնեցան յուռկանս աւետարանին. որով զերծանել կարծէին։ Դարձեալ՝ զևք զոր հեթանոսք կոչէ, անկան 'ի կորուստ՝ զոր ոն խորհեցան։

Ճանուչէ զոր յանել զբարեսրտանս ի-ս. և 'ի գոյնս յեռաց ի-ջնոցն ելանելոցն մեղուորք։

Զի վա այսորիկ լինի դատաստան՝ զի ոչ ճանաչեն զնա։ Եւ 'ի գործս ձեռաց՝։ Ոչք զոր կամեցան որսալ 'ի մահ, ինքեանք որսացեալ եղեն 'ի կեանս։ Դարձեալ՝ ամ՝ոք որ ոչ զանչէ, ըմբռնի 'ի նմանէ իբր 'ի կապանս։

Դարձեալ մեղուորք անդրէն 'ի ցիրոն. և ամ հեղինոսք որ մոռացան զաստուած։

Ոչք դարձան 'ի որ, և վայելեցին 'ի քաղցրութիւն նր, և եղին 'ի դժոխոց մկրտութիւն աւազանին, և դարձան յառաջին փսխածն, հրաւիրեալք են 'ի դժոխս։ Կամ՝ ոչք 'ի դժոխս գնալն ոն՝ ոչ հաւատացին, սակայն՝ եղին ոչ թագաւորին մոտանելոյն 'ի բանտն. և յաւուրն դատաստանի դառնան 'ի նոյն տեղի. կամ յայլ դժոխս. և 'ի դժնդակ տեղիս. զի անդրէն ասելն՝ ցուցանէ թէ նախ անդ էին։

Ո՛չ ինչս մոռանայ որ զաղչոն. հայիցուք զնանչոց մ՝ ելոչնէ ինչս։

Քանզի՝ երանելիք աղքատք հոգւով՝ թէպէտ թուին թողեալք 'ի ձեռաց. այլ զհամբերութիւնն՝ զոր ետուն ոն, առնելոց են հազարաւոր։

Աբէ՝ որ՝ ի-մ զբարոյն մարդ. զարիցոյն հեղինոսք աս-աջէ չս։

Թագաւորքն՝ որ պաշտեալ տային զինքեանս պատկերօքն, յորժամ դատին, իմանան, թէ ծառայակիցք էին, և ոչ ոչ։

Դարձ

Դարձեալ՝ մարդն անօրէնութիւնն՝ մի երկարեսցի ժամանակ նոր. զի մի դարձեալ հեթանոսք լիցին, և դատին։

Կայր որ՝ օրէնուէրն ի վերայ նց. և քանիցքն հեթանոսք ինքն մարդէն էին։

Ո՛չ զմովսէս, այլ որ ասացն, լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն այս լինչ. այլ ես ասեմ զայս։ Եւ ոչ եկի լուծանել, այլ լնուլ. զնա ինդրէ մարգարէս, զայցելութիւն՝ զոր արար գալստեամբն իւրով։ Կամ՝ զնոր կտակարանս ասէ փոխանակ քի։ Եւ ծանիցեն հեթանոսք, և ոչ անբան անասունք. կամ դևք ապստամբք։

Ա՝ եբրայեցիսն և ասորիս փոխէ։
Զոր ասին գուշակութիւն՝ զի երկայնմտութիւնն ցն. և հպարտութիւնն ապաշաւմբն. և համբերութիւնն ուրբոցն։
Ընդէ՞ր ցր նոցնա՝ ի հեռասրանէ. անդրէ սրտիբ՝ ի դէպ նեղութիւնն քոմանանքն։

Հոգի՝ որ սիրէ զաճ, ոչ վհատի՝ ինեալութիւս. ոչ ոտ դի ոչ առնու զպատիւս թագաւորի՝ մինչև՝ ի բոլս մտանէ։ Այսպէս և դաւիթ, թէպէտ՝ ի հնումն էր, զհոգեւոր պատերազմ՝ պատերազմէր. և գիտէր թէ՝ ի չարէն եղև մեղանչելն. և նեղէր զինքն զոչմամբ։ Դարձեալ՝ ընդէ՞ր որ անտես առնես զայսչափ ժամանակս մինչեալ լման ժամանակի. որ է դիպօր ժամանակ։ Դարձեալ՝ ապօթէր կոչել զհեթանոս, և մի յամենալ։

Յոմբարտութեամբ՝ մարդոյն՝ այրն աղաւոն. արգելոյն՝ ի խորհուրդ իւրեանց, զոր խորհեցան։

՝Ի սպառնալն ամբարտաւանութիւնն սատանայ՝ աղքատն իբրև հրով տոչորեալ լինի. և հանէ՝ ի բերանոյն իբրև ըզծուխ՝ զհաչիւն և զհառաչիւն։ Այլ ելցէն՝ ի խորհուրդս իւրեանց։ Զի դու ես որ ընդունես զիմաստունս՝ ի խորագիտութիւնս, և ոչ կարեն յաղթել սրբոցն։

Զի գովի հեղուրն՝ ի ցանկութիւն անձին իւրոյ. որ զբիւն, և նա գովի։

՝Ի սուտակասպասացն գովին հեշտացեալքն՝ ի ցանկութիւն աշխարհիս, սակայն՝ բարկանայ ոչ, ոչ և ասէ։

Ուր ընդէ՞ր թարմացայ հեղուրն զաճ, զոր թարմացարարեալ՝ ի դոս, ինչ ոչ ինդրի։

Զի նախ մեղաւորն բաղում անգամ բարկանայ աղքատաց. ապա շարժէ զոհ յերկայնմտութիւնէ իւրմէ. զի առանց երկիւղի գործեն զչարիս, ակն ոչ ունելով թէ՝ խնդրէ տէրն։

Ո՛չէ ոչ ոտաչի ուշոց նոցա. պնդի են ճանապարհս նոցա յամ ժամ։

Եւ այն է պատճառ որ պիղծ են ճանապարհքն և գնացքն յամ ժամ. զի ոչ հայրն յոգ միշտ։

Բարձեալ են իրաւունք նոցա յերեսաց նոցա. 'ի վերս ամ նշանակաց իւրոց պիրեսցէ։

Ասուծոյ իրաւունք 'ի սատանայէ և յիւրոցն. և կարծէ տիրել 'ի վերս թշնամեաց. չտեսանէ զանեղեալ դատաստանն նոյ. ոչ ասէր թէ հասից 'ի վերս ամ տիեզերաց, և յաւիտեանս կեցից իբրև զձուս մնացեալս։

Ասաց 'ի սրտի իւրում, նէ ոչ սասանիցայց ազգէ յազգ ազգս։

Ակն ոչ ունի տանջանաց. ոչ միւս թարգմանն ասէ. թէ ոչ դարձայց 'ի չարեաց, և ոչ զղջացայց. զի յազգէ յազգս ակնունի կենաց։

Անէծք՝ և դառնութիւնք և նենգութիւնք լի՛ են քերան նոցա. և 'ի նեղոյց ընդ նոսա ցաւ և վնասուն։

Զոր խօսի դառնութիւն և ոխ է 'ի հնութիւն երկեալ. և նենգութիւն՝ որ է կեղծաւորութիւն։ Լի է բերան նոցա քին, և վերին մտրգոյն։ Եւ 'ի նոցանէ լեղուի թաքուցեալ ունի ցաւ հասուցանել ամենեցուն և վաստակս։

Նստի դարանիալ ընդ դիտանիս՝ 'ի գաղտնիս՝ սպանանել զմարդն։

Գաղտագողի մնանէ մեծամեծացն՝ յորժամ ինքն չէ կարող։

Աչս նոցա 'ի գոնոնս հայրն. դարանի 'ի գաղտնիս, ոչ զաւանգ 'ի մոռաւոլ իւրում։

Մեծացն չկարելով՝ և տնանկին ազամայ և իւրոց սպանէ սատանայ. այ և հրեշտակաց թշնամութիւն. և աշակերտքն նոր նոյնպես ընկերասկցօք ջանան իբրև առիւծ 'ի տուն դարանեալ, և 'ի գիշերի ըմբռնեալ զորս իւրեանց։

Դարձեալ յոթերորդին ղաղբատն. յոթերորդին ղաղբատն, և յգեալ ընա։

Յորոգայթ իւր ձգել զաղքատն։

Յորոգայն ի՞ւր խոնարհեցուցեալ ընա. խոնարհեցեալ և անկեալ ի գետին ի՞ւրոմ ի վերայ պոնանիցս։

Եւ զբարձրն ջանայ լա, սակայն ինքն խոնարհեսցի և անկցի։

Զի ասաց ի սրտի ի՞ւրոմ թէ մոռացաւ աստ. դարձուցց երեսս ի՞ւր՝ զի մի՛ տեսցէ ի՞ոչոր։

Զադամ. դարձեալ, վա՜յ յոլովութե՛ մեղացն։

Արի՛ տո՛ աստ ի՛մ. քարձր եղիցի ձեռն քո. և մի՛ մոռանար պանանիցս։

Տեսեալ զերկայնմտութի՛ն դաւթի. աղօթէ վա՜յ տնանկացս, թէ գոնեայ վերացո՛ զձեռնդ՝ ի հալկանել զչարսն զի զերծցին տնանկք՝ ի ձեռաց նց։

Իսկ՝ ընդէր քարկոծցոյց ամբարչին զնա՝. զի ասաց՝ ի սրտի ի՞ւրոմ թէ ոչ ինչ։

Այս է պատճառն, զի կարծեաց սատանայ թէ յաւիտեան ունի զիշխանութի՛ն. և ասծ ոչ քննէ զխորամանկութի՛ն նոցա, և զպէսպէս չարիս։

Տեսանէս դու զնա՝ ի ցաւս, և՝ ի սրտմտութի՛ն հայեա. ի՞ դէզ ընդէալ է աղքատն, և՝ որքո՞ն դու՝ ի օգնականն։

Զի՞ ասէ հարկ լինէ ասել զնա՝. դու ինքն տեսանես զցաւս աղքատին. և զարամութի՛ն թշնամեաց՝ ի վա՜ն նորա. քեզ թողեալ է, չէ ուրեք փոյթ։ Աղքատ առաջին՝ զադամ՝, և զնոյն որբ, յոյ և՝ ի տրախղէն։

Խորտանէսցի՞ ասելոյ մեղաւորքն՝ և չարքն. ինդրէսցին մեղք նորա, և նա՝ մի՛ գտցին։

Սիմեաքոս, և նա մի՛ ապրեսցի՝ ի չարեացն իւրոց։ Ընդէր ոչ ասաց զմեղաւորն, այլ զբազուկն. քանզի մեղաւորք մարդիկն. և բազուկ՝ սատանայ էր։ Յորժամ սատանայ ոչ լինի, և ոչ մեղք։ Դարձեալ բազուկ, այսինքն՝ զօրութի՛ն որով մեզանչէր։

Տէր Լաւագոյն յաւիտենից յաւիտենից. Իսրայէլն հեղհանոյ յերկրէ նոր։

Զի զոր գործեն՝ ասեն ոչ քննեմ որ. իսկ ես ասեմ՝ ոչ առնեմ անտես։ Եւ վասն այսորիկ կորիցեն յերկրէն կենդանեաց հեթանոսք. զի այն է երկիր նոր։ Դարձեալ՝ հեթանոս անուն չլինի յերկրի ոնոյ։

Զցանկութիւնք փոնոնիոց լուծաւ որ, 'ի պարարտութիւնք որդիոց նոցա հայեցաւ ունին չու։

Սիմաքոս, զպէտս սրտից նոցա տեսանեմ, և հատուցանեմ Զցանկութիւնք։ Այնմ ցանկայ տնանկն՝ յորժամ խորտակէ զամբարիշտն զասատանայ. զի մի կորուսցէ զմարդիկ։ Եւ լսել ասի դարձեալ՝ տալ զարքայութիւն։ Պատրաստուիլ սրտից այն է, զի պատրաստ էին սրտիւք՝ ամ չարեաց համբերել, և շատ բարեգործել։

Դոպ տոնել որբոյն և փոնոնիս. զի մի և յաւելուցու մարդ, 'ի մեծաշնչութիւնել ի-բրամ 'ի վերայ երիտասարդ։

Այսինքն 'ի վերժինդ լուիթի ոն՝ մեծապէս շահին եր կիւղածքն յոյ։ Զի մի ես յաւելցի։ Այլքն տեսել խրատուին, և ոչ յաւելուցուն զինքեանս 'ինոյ չարիս։ Դարձեալ՝ նեռին մի յաջողեսցի։

'Ի կոպարքաք՝ ասղմոս 'ի պաւիկ։

Ցորժամ փախուցեալ էր 'ի սաւուղայ, և հեգնէին զնա, նէ շրջէ 'ի լերինս ոգ ճնճղուկ։ Այլ՝ երբայեցիքն և սուրբ սուրն, նէ՝ յորժամ էր սա անչուա, և 'ի գնալն անչուասայ 'ի վերայ խորայէլի, և 'ի փոնիէն պրաւիլ զէնն, գերբեցին սամաղիացիքն զնանայս նոյ. և 'ի նոմանցն ոչ էամրեցան իշխանքն, զի մի՝ ասիցին նոքա պրաւիլ ասան զսաւուղ։ Եւ զի նոքանցն զգերբեալսն ոգ և նեղն. յայնժամ երգեսայ զայս շնորհանս լուրեն ոյ, և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԺԱ.

ՏԷՐ ՑՈՒՍԱՑԱՑ. ՈՐՊԷՍ ԱՍԻ

ոչ յանոյն էմ, փոփոխեսց 'ի վերինս ոգ ճնճղուկ։

Դուք զորբդ հեգնելով ասէք, դառնացեալ վա կանանց ձեր գերելոց. և ես ապրեցայ ոգ ճնճղուկ յորոգայթէ որսողաց։ Դարձեալ՝ 'ի վերայ դուստրայ և եղեկիայ։

Զի ահա մեղաւորք լաւնցին զաղերունս ի-բնանց. պարարեալ արարքն ընկան 'ի նոպրոնս, յգելն ընդ խաւարն՝ այնոցիկ ոչ ուղիղ են արարք։

Լարեցին զաղեղունս ամաղեկացիքն, կամ սաւուղ, զիսա բանենկ բարս։ Պատրաստս արարին գնեաս 'ի կապարձն։ Զնե՞ն գաւոր խորհուրդ լեր 'ի կապարձն։ Զդեղ ընդ խաւար։ 'Ի բանի առնելով զայլս, որպէս զուղիղն դաւիթ սրտիւ։ զոր և հրեայքն ոչն մերոյ. և սա տանայ ամ ուսերք. որոց ներքն չեր-ևին, բայց հարեալքն երևին, յորժամ խոցին մեղաք։

Զի ղոր դոն շինեցեր՝ նոցա ասերեցին. խոյ արդարն զի՞ արար։

Կնձ տուեր թագաւորութի, նոքա զիւրեանցն աւերե-ցին մեղաք. և զիմն ոչ կամին. ոչ սատանայ զաղամ. զոր դու անապական ստեղծեր։ Իսկ արդարն, ոչն՝ զի՞նչ արար հրե-ցին, որ աւերեցին զերուսաղէմ։ Եւ դաւիթ սաւուղայ. և ազամ սատանայի։

Տէր 'ի պատ՞ար ասուրքն ի-բրամ. որ յերկինս յանոնս ի-բրամ։

Յեկեղեցի և յերկինս, յանթոռ, տեսանէ և դատէ բզ գործս մարդկան։ Եւ մեք 'ի վերք հայեսցուք յանթոռն դա-տաստանի, և մի մեղեսցուք, և երկսուք յեկեղեցւոյ։

Ա՛չ նորա 'ի գնանէ հայնն, արքանանուն նոր չանին զորդին մարդանոն։

Զօրք հրեշտակաց՝ որք առաքին 'ի սպասաւորութի, ա-ռաւել քնաանն զտնանկս և զտառապեալս. որ 'ի մարդ կանեն ոչ ոքն։ Արտեւանունք նոր"։ Ոչ զաչս պահեն յիւրեանց կարգն, զաՀնորդս եկեղեցւոյ, և զորդիսն աղամայ, քննեն զլաւ և զվատթարս. շատ ներելով տնանկաց։ Դարձեալ՝ աչք նոր 'ի տնանկս հայցն օգնութիւն, և զնոցն չարչարիչսն՝ մանր քրն նութիւն դատի։

Տէր չանի զարդարն ի-զամբարչին. որ ոչրն զմեղ, ապնայ զանցն ի-բ։

Զաղամ, և զսատանայ, զդաւիթ, և զսաւուղ։ Որ սի ըն զմարմնոյ հեշտութի, ատեայ զհոգին։ Դարձեալ՝ ամբա ըիշաքն չգան 'ի դատաստան. իսկ որ գան, ենա դատի, ոչ կորնչին. զի ը մասին ունին զարդարութի, և զամբարշտութի։ Քանզ իսկի որ 'ի բռնս մնանե, ոչ կորնչի։

Տիլաոցք 'ի վերոյ գեղաւորոց որոգայն՝ հոսք ի-ջնուն. այս մրրիկ՝ քաջին քաջանի նոցա։

Զա

Զսոդոմայն պատուհաս 'ի հանդերձեալն, որ դիւրագոյն լիցի նոցա. զի ասուէն զանցաւորս առին. և նոքա զյաւիտենականն։ Որոգայթ. զի յանկարծ լինի։ Հուր, գործքն։ Ծծումբ գործողքն։ Այս, որ է հողմն. մրրիկ՝ որ է հրահատն հողմն։ Բաժին բաժակին։ Զի բաժակ բարկութեան հասարակաց է, այլ սոդոմայն նոցա գործակցացն է։

Արդարդ է որ՝ և զարդարուն ոչիչ զուղղուն պիտանին երեւոյ նոցա։

Ոչ հակառակն ոչ՝ զանկրաւութի սիրէ, և զթիւրաւի, տեսանեն երեսք նոցա։

'Ի նոպարաց. ռունիրարդաց սոդոմա։

Յորքամ մեռաւ սոմուէլ, ասաց պարոնն զարդոմոս զայս։ Իսկ զանռունիրարդացն՝ ասացաւ 'ի զնցնրարդ սոդոմոնն։ Զսաւառուցս և զկրնէնցն ապաքնաւունք ունի զգուշանուն։ Եւ 'ի հանդերձեալ աւուրքն՝ ոչինչ պակաս լինին չան զմեղաւորան։

ՍԱՂՄՈՍ. ԺԱ։

Աղբեցոյ զնս որ՝ զի նոհաղեցոյ աչք. նոհաղեցին ճշմարտունիւնչ յորդորոց 'ի մարդկանէ։

Յաւուրս երեմիայի, եղիսէի, եւս և եղիայի, 'ի մեռանելն նոցա։ Դարձեալ՝ որք աստէն խոստացան կուսութի, և պարկեշտութի, և ոչ պահեցին։

'Ի նանրը խօսեցաւ այր ընդ ընկերի իւրոյ. շրթունքչ նենգաւորչ սրտէ 'ի սիրտ խօսեցաւ։

Սաւուղ ընդ դաւթի, և հրէայքն ընդ քրիստոս։ Արտէ 'ի սիրտ"։ Իսրաէլեանց սրտին նման կարծեցին զսիրտ նոցա։

Սորոյնէ որ զաչ շրթունս նենգաւորս, և զլեզուս մեծախօսս։

Զնախնի չարիսն՝ որ ասէր նման լինել բարձրելոյն։

Ոչչ ասացին. զլեզուս մեր մեծս սրտասցուչ, շրթունչ մեր ասա մեզն, և արդ՝ մեր ո՞վ է տէր։

Զոր ինչ ախտաժեմք խօսիմք, և չիք մեր թագաւոր բաց 'ի կայսերէ։ Այլև՝ նեբրովթ, և փարաւոն, և նաբուգոդոնոսոր։

Վասն փառասիրաց աղչատին՝ և հնդունիք փնանիին, այժմ յարիցայց ասէ՝ տէր. երթայ զբերուիք իմ, և համարձանիցայց 'ի նոսա։

'Ի վրէժինդրութի ամ՝ անանկաց և աղքատաց զրկելոց, որ առ ուր աղաղակեն. զի այնմ՝ զրկեալն 'ի ձէնջ ազատակէ։ Եւ որպէս ոչ՝ 'ի հայրենի աթոռոյն՝ յաղագս զրկութի բնութեան՝ յառնեմ ասէ։ Երդեց զփրկութի իմ։ Զխաչն 'ի գոգոթայ. զի 'ի ոնսէ է փրկութի։ Եւ համարձակեցայց 'ի նա

Համարձակ քարոզեցաւ ըստ մեր երկիր, և որք ոչ լսեան ասա յօրն վերջին լսիցեն։

Բանդ ՅՈՆ էն ԲԱՆԴ ԱԲ, ոչ զարթանն ընդարձակ և փարչեալ յերկնէ. որք էալ և պարզեալ Եօթնապատիկ 'ի հողոյ։

Առնէ զոր խոստացաւ 'ի մարգարէս և յառաքեալսն. ոչ զարձաթ 'ի մարգարէսն, իբրև զոսկի յառաքեալսն. սրբ բեցաւ և մեկնեցաւ Եօթնապատիկ 'ի հողոյ. ըստ Եօթն սեանց խմաստութեան տանն. Եօթն Ճրագացն. Եօթն աչացն. Եօթն ստեփանոսեանցն։ Մեկնեցաւ Եօթնարփի շնորհն ՅՈՆ։ Ըստ այնմ՝ զորս եղ ՅԱԾ յեկեղեցւոջ առաքեալս, մարգարէս, հովիւս, վարդապետս, տպա զօրուխս, տպա շնորհս օգնուխս։ Պարզեալ 'ի հողոյ. 'ի հողեղինացդ հոգիս. և 'ի լեզուս, փոր ձուլթիք նՅ բազում անգամ. զոր Եօթն նշանակէ։

Դու ՅՈՒ պահեցէք զմեզ, և ապրեցուցէք զմեզ յաղէտ յայսմանէ մինչև յաւիտեան։

'Ի յառաջմայ ամմամբ թէպէտ և մեղաւ. և 'ի զրհեղեղէն։ Եւ ապրեցուցեր յաղագէ յայսմանէ։ Ոչ ոչ իւիք ելանէ եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք։

Շուրջանակի ամբարիշտ շրջին. ըստ բարձրութեանդ մեծ ապարեցու զոր ՅՈՒ զարդարեալ մարդոյն։

Շրջին կորուսանեալ վեցիւք շարժմամբ։ Ըստ բարձրութեանդ քոմ մեծ արարացես"։ Զի որդիք ՅՈՒ կոչեսցին. վերհագոյն գտեալ քան զկորուսան։ Եբրայեցին ասէ շուրջանակի իբրև զբլուր լրբութեանդ որդւոցն եղոմայ. զոր ասեն թէ՝ որդիքն Եսաւայ լրբեցան, կանգնեցին զպատկերն ամիրոդիտ Եայ լրբի, և խայտառակէին անդ՝ արք, և կանայք։

'Ի հոպարան ասղմոս 'ի պատիկ։
Զինի մեղացն, և չեր յոլով ապաշնարութեանդ՝ ասաց զդա։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԲ։

Մինչև յերբ տէր մոռանաս զիս ինպատ. մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Պաղատանք վեր դարձի հեթանոսաց։ Ոչ թէ մեղադրել իշխէ, այլ զկիրս խղճի մտացն յայտնէ, որ չտայր հանգիստ։

Մինչև յերբ դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ. և ցաւս սրտի իմոյ զամս։

թէ արդ հաշտեալ է ամ, և դարձեալ դատիմ։ Եւ ցաւք սրտի։ Սահման ոչ դնէ, զամ ասելով զաւուրս. սակայն թէ և մեղաք մեռանիմ։

Մինչև ցերեկ բարեբանաց ընդունին 'ի քեզոյ իմ. նայեա՛ և լուր ինչ որ ասի իմ։

Քանզի երբ խոնարհիմք 'ի մեզս, բարձրանայ։ Դարձեալ՝ առաջին արդարքն սուգ ունէին յանձինս վա՛ ելիցն 'ի դժոխսն։ Ենովք՝ յիկ. ամ. մինչև փոխեցաւ անդ։ Եւ հինգ հարիւր ամ՝ նոյ կուսուի պահեաց. ակն ունելով փոխման. մինչև լուաւ այլ ինչ պատհել նմա։ Եւ աբրահամ, և իսահակ, և յակոբ, զայն ինդրէին, և մովսէս իսկ, և ոչ զերկիրն աւետեաց։ Զնոյն ցանկութիւն ունի դաւիթ, ասելով զմինչև յերբն։ 'Նայեա՛ և լուր''։ Հայելդ քաւական է ինուլ զծարաւ իմ։

Լոյս պուրբ որ ուչաց ինոց։

Առացս տեսանել զցանկալին զայն՝ զոր ասաց, ես եմ զոր աշխարհի։

Զի ոչ՝ երբէք ննջեցցէ 'ի հոգ։

Զ յաւիտենից մահն։ Ցանկայ անմահ կերպակրոյն։ Ելն ջերն մեղաց հեշտութիւն, և անհաւատութեն մոռացմամբ թէ հուր բորբոքեալ կայ։

Մի՝ ասասցէ ընդունին՝ ընդ յաղթիցի նմա. զամ ներեալ իմ ցնծասցեն ընդ ե՛ ասասնիցայց։

Յորժամ մեղաք մեռանիմք անապաշաւ՝ յաղթէ նա։ Կամ՝ ներելիք իմ ցնծասցեն, երբ 'ի վերս նախաատեղծիցն առ ամենայնն յանմահ կենացն։

Ե՛ յաղթմա՛ն որ պրբ յասասցայ, ցնծասցա՛ ոչրպ իմ 'ի քրիստոս. օրհնիցցի զանձ՝ զանբարբարդ իմ։

Թէպէտ ամաչեմ՝ յարդար ատենէդ, միայն յուսով բուռն հարկանեմ՝ զողորմութէդ։ Ցնծացաւ ոչրտ իմ, 'ի յոսեն հրեշտակին թէ նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց։ Օրհնեցցի զքեզ. զի անբաւ բարերարու թեդ որ առիս՝ օրհնութի պարտիմ քեզ, գոհութիւն և երկրպագութէ։

'Ի Խոսրովն. սաղմոս 'ի պաւիղն։
'Ի վերայ սոսկումն սուրբն Սարգսոյն. Ի սկիզբն լայ, Ի որ զբարեացդ
զնոսա սոսկանայ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԳ։

Ասաց անզգամն 'ի սրտի ի-բրու-մ, Ինչ ոչ գոյ աստ։

Սենեքերիմ, և ռաբշակ, և չարն զինքն ասէր աստ. Եթէ այն երկիւղ պատճառ։ Զի

Ապականեցան Ի-պղծեցան յանօրէնութենէ ի-բրէանց. Ի-ոչ ոք է՞ որ առնէ զբարութիւն։

Ապականեցան, անկանել 'ի հաւատոց. և պղծեցան չար գործով. և 'ի մերձաւորաց նոցա՝ ոչ ոք էր որ զդաւն բարբանջեսցի քաղցրացուցանէր յուսով, թէ պոյ աստ դատաւորք աստի։

Տէր յերկնից նայեցաւ յամ որդիս մարդկան, տեսանել ինչ էիցէ՞ ոչ է-մաստուն, որ խնդրիցէ զաստ։

Տէրն հայեցաւ և ոչ աստ. զի աստ՝ ամենատես թարգմանի. և արն դատող. դատողն յերկնից հայի. զի բազմացան չարիք մարդկան. և վերացաւ գթութիւն նոր յանզգամաց, որչափ բարձր են երկինք յերկրէ։

Ամենեքեան խոտորեցան 'ի հետէն՝ և անպիտանացան։
Ոչ ոչ է որ առնէ զբարութիւն. Ի-չէ՞ ոչ՝ մինչև 'ի մի։

Եթէ այն երկիւղ պատճառ ետն գալստեանն ի առաքելոյն։

Որպէս ոչ ճանիցին ամենեքեան, որոյ գորդին զանօրէնութիւն։

Յաճախութիւն չարեացն՝ կարաւ զաչս մտացն։

Ոյ ուրեքն զիսորայէլ բերանալիր ամ բերանով, ըստ եսայեայ, դևք՝ և չար թագաւորք՝ զընութիւս. և զհրեայսն՝ դպիրքն և փարիսեցիք։ Ըստ այնմ ուտեն զտունս այրեաց. ուտէին հացիւ. և զհացն առնուն, և այլ սնոտի բանիւ խաբեն. իբրև հացիւ զոր ասաց։ Եթէ առ ոչ կարդացին։ Ոչ յիշէին զաստ, և ոչ երկնչէին. յաւել 'ի դատաստանէն

Անդ եւ ինչպէս զերեւոյ՝ ոչ ուրեք ինչ եւ զերեւոյ. զի որ է յաղագս արարածոց։

Որ ակն չունէր սենեքերիմ՝ անդ սատակեցան. Ձձեւ հալարքն։ Դարձեալ՝ անդ երկիցեն՝։ Երկիւղ է յեկեղեցի. այլ ոչ ոչ՝ի հրեայսն. զի նոցայն ծառայական, և եկեղեցւոյս իբր որդի պատկառէ՝ի հօրէ նախ քան զանկանելն՝ի մեղս։ Զի որ է յաղագս՝։ Որ ասաց ը ձեզ եմ՝ զամ աւուրս մինչև՝ի կատարած աշխարհի։

Զիարդ-ուրդ աղաղակ յամօրն արարին. զի որ է յոյս նորա։

Զեղեկիայն. և դարձեալ՝ զայնմ որ աղքատացաւ վա՜մեր. հրէայք և հերձուածողք, որք զխորհուրդն այ արհամարհեցին։ Զի որ է յոյս նր։ եղեկիայ, և բնութիւն՝ հայր։

Ո՞ պայծ՝ի ինոնէ զերկնայնէն. ՝ի դարձոյցանել զնեերու-նէ ժողովրդեան ի-երոյ. ցնծասցէ յաւուրն՝ ի ուրախ եղիցի ի-երոյէլ։

Զի անդ համարէին զնծ, և անտի ել հրեշտակն և սատակեաց զասորիս. և աղատեցան գերեալքն՝ի նոցանէ. և դարձեալ մտին՝ի քաղաքն։ Եւ ցնծացաւ յակոբ։ Ցուդայ և բենիամին։ Եւ ուրախացաւ իսրայէլ. տասն ցեղքն։ Այլև՝ ո՞ տացէ ասելն, իղձք է և բաղձանք մարդարէիցն, ՝ի սիոնէ տալ փրկիչ, զբանն՝ի վերին սիոնէ. և զմարդ լինելն՝ի բնութիւն, զի սիոն մայր ասի, ուստի տուաւ յա՜, որ է փրկիչ իսրայէլի, և եամ՝ ազգաց։ Քանզի՝ մինչ ծնաւ զերկոտասան ազգն յակոբ, կոչիւր նահապետ, և ապա իսրայէլ կոչեցաւ։ Եւ որն՝ մի կոչիւր նախ քան զառնուլն զերկոտասան անդամ բնութիւն. և ապա՝ գլուխ անդամոց կոչեցաւ լրման եկեղեցւոյ. և մեք գլխովն մեր՝ իսրայէլ այ կոչեցաք։ Զի զնծ ոչ ոք եւոես, բայց գլուխն մեր միածինն։ ՝Ի դար ձուցանել՝ն զգերութիւն. զգերեալսն՝ի սատանայէ։ Ցնծասցէ յակոբ. արդարքն առաջինք. որ խաբեցին զհեշտութիւն մարմնոյ. և ուրախ եղև իսրայէլ. որք տեսին զնծ՝ի մարմնի։ Այլ նոյն ինքն որն յակոբ և իսրայէլ՝ ցնծացաւ. և ասաց, գոհանամ՝ զքէն հայր, որ երկնի և երկրի։

'Ի կարողութեան սուրբն 'ի դարձին։
Զի 'ի սիրոն և 'ի պատճառին գործիցս մեծագոյն հրաշքն յաւուրցն . և երկրորդելոյ ժողովրդոյն յոյժ, և ասին։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԴ։

ՈՎ ԿԱՑՑԷ 'Ի ԽՈՐԱՆԻ ՔՈՒՄ։

Կամ ո՞վ քնացէր 'ի լերան սուրբ ։

'Ի տաճարն և յեկեղեցի որ առ լերամբն սիոնի շինեալ է. և զանունն ցոյ բարձեալ է։ Քահանայ 'ի տաճարին. կամ թագաւոր 'ի լեառն սիոն։ Այլև՝ գիտելով հոգւոյն ասէ զայս, թէ գալոց են անտի շնորհքս այս 'ի հեթանոսս։ Ոչ ձայն լսելի լինէր թէ գնամք ասասի, գնամք, և ոչ և ս դառնամք։ Դարձեալ՝ յանձեռագործ խորանին 'ի վերինն եկեալ, ո՞է արժանի ժառանգել, և յաւիտենից բնակել։

Որ գնայ անբիծ՝ գործէ զարդարութիւն խօսի զճշմարտութիւն 'ի սրտի իւրում։

Որ չառնու բիծ յոգւի, և 'ի մարմնին արատ ինչ . գործէ զարդարութիւն. զբոլոր մասունս ասէ արդարութիւն անուանեալ։ Խօսի զճշմարտուն. ոչ 'ի լեզու միայն այլ 'ի սրտի իւրում։

Որ ոչ նենգաւորիցոյ լեզուաւ իւրով, և չար ընկերի իւրում ոչ արար։

Թէպէտ և 'ի սրտին չունի նենգ հպարտութիւն, և ս ըստ հեգն չնախատէ սուկ բանիւ. զի զրկի զրկօղն։ Զար ընկերի ոչ արար արդեամբք։

Նախատինս 'ի մերձաւորաց ոչ առնու . արհամարհեալ ասաջի նորա չարագործին։

Հուտ անուշ լինել ամ ուսմբք, լալ ըստ լացօղս, և խնդալ ըստ խնդացօղս։ Արհամարհեալ է առաջի նոր։ Ոչ կեղծիւք հաճոյ լինի ամ ուսմբք . այլ պարզ միտք ատէ զչարիս. գովի յամենեցունց, և ոչ բնաւ նախատի։

Զերկիր-ղան տան ինաւոր առնէ. որ երդնու ընկերի իւրում, և ոչ սուտ։

Որպէս այլուր ասէ. որ գնայր 'ի ճանապարհ անբիծ։ Երդնու և ոչ ստէ։ Որ եղև մարմնոյն ընկեր մեր, զանծայի նրա տեսանելով։ Այսպիսի ինչ ասէ և յեսու որդի շմաւոնի

նի. ինն խորհրդոց երանեցի ես, և զտասն ես ասեմ։ Նախ՝ այր ղօՀարձացեալ յորդիս։ Երկրորդ՝ որ կենդանի գոլով տեսանել զբեկումն թշնամեաց հաւատացելոց։ Երրորդ՝ որ դիպեցաւ կնոջ իմաստնոյ։ Չորրորդ՝ որ ոչ գայթակղեաց լեզուաւ։ Հինգերորդ՝ որ ոչ ծառայեաց անարժան իրաց։ Վեցերորդ՝ որ գտանէ իմաստութիւն։ Եօթներորդ՝ որ խօսի յականջ լսողաց։ Ութերորդ՝ զոր ոչ կործանեաց ախտ տգիտութեաւ։ Իններորդ՝ որ ոչ երկմտեաց 'ի յուսոյ. Այլ այսմ ամի է երկիւղ ՀՆ կատարումն. զի նա է սկիզբն սիրոյն ՀՆ։ Երդնու և ոչ ստէ, իբրև զյոյնանթան. և ոչ ոմն զսուտ։ Դարձեալ՝ քէն առաղանաւն երդուեալ և ոչ ստէ. որ եղև մարմնոյն ընկեր մեր։

Զարդն է՝ 'ի ՀարէՀ ոչ պայ, և հաշտ 'ի ՀԷրայ իրաւանց ոչ առ-
նու. որ զայս արասցէ, նա մի՛ սասանիցի յաւիտեան։

Ո՛չ վնիւթականն 'ի վարձու, և ոչ զանիւթ բանն։ Կա շառ 'ի վերայ իրաՀանց՝՝։ Ո՛չ մարմնական ինչս յանմանէ որ իրաւանց ՀՐն է. և ոչ բան գոլութեաւ վասն բանին։ Ո՛ր զայս արասցէ՝՝։ Ոբք են թՀՀով տասն. ոչ սասանեսցի 'ի ճանա-պարհէ խորանին. և ոչ 'ի բնակութենէ նորա յաւիտենից։ Նախ՝ գնայ անբիծ. Երկրորդ՝ որ գործէ զարդարութիւն. Երրորդ՝ որ ՀԱ է սրտիՀ. Չորրորդ՝ որ ոչ նենգաւորեաց. Հինգերորդ՝ չար ընկերի ոչ արար. Վեցերորդ՝ ոչ նախա-տէ զայլս, և ոչ առնու փոխարէն. Եօթներորդ՝ արհամար-հէ զչարագործն, և ոչ հաղորդի, թէ և մեծ ոքէ. Ութերդ՝ զերկիւղածս ՀՆ մեծարէ կցորդ լինելով. Իններորդ՝ զարծաթ 'ի վարձու ոչ տայ. Տասներորդ՝ կաշառ ոչ առնու. անսասան մնայ յաւիտեան։ Տասն՝ ՀԱ է ևՀՀՀԷր ՀՀ. և ընու զինն դասս հրեշտակաց. իբրև զդրամն, և զոչխարն։

'Ի հոգեւորաց Յոյժանագիր աղմուս 'ի գաւիթն։

Աչքն՝ ոչ ունի չարն՝ որ 'ի ՀԷրայ գԷրԷզմանքն ասի. այլ յորմամբն Է՝ սրյանանցուցանէն զյաղԼուԼի պարէրաղմաց. զաՀԷրուն չաղաչաց։ Ոչ՝ Է այս աղմուս ուՀնի զմարդկԷղէն չարչարանս ՀՀն. զյաղԼուԼի մահու. Է զկործանուն զքոնոց. Է զյարուԼի 'ի մեՀԷլոց։ Եր՝ ոչ գԼուԼ մարմնոյ Է՝ բոյ ասէ աա հայր աղաչէ՝ 'ի դիմաց մԷրոց. ոչ Է ասէն պօղաս. ԼԷ յաՀուրս մարմնոյն՝ աղաչս Է պաղատանս մարուցանէր, Է ԼԸ ասԼԷ ԼԷՆԷր։

Պահ

ՍԱՂՄՈՍ ԺԵ.

Պահեա՛ զքո՝ որ քոյ, զի քո՝ ի Հիզայուսայոյ. սասցի՛ քեզ, որ քոյ քոյ քո՝ ի Քրիստոս քոյ ինչ ի՝ Հէն քեզ։

Հայը որ պահեա՛ զնա՝ յանուն քո, որոն ազգեցաց առ հայրն յուսումն մեզ. զի ամ պատուիրանաքն իւր ուղղեսցէ առ հայր զյոյսն մեր։ Ասացի՛ նոն՝ որ իմ ես դու։ Սէր քոյ ըլլն և փայտլն ասելք հայր և որ. նա ասաց եղանեմ ես առ հայր իմ, և առ հայր ձեր. ուր իմ, և ուր ձեր։ Եւ բարիք իմ քեզ չլեն"։ Զոհքն և խունկ հրեցին. ոչ ինքն ասէ։ Եւ կամ յոյլ ինչ զոր պարծի մարդ. զի անկարօտ է բնութ։ Զի ոչ առնելն մեզ բարի՝ ակն չունի փոխարինի. և մեք զոր առնեմք վա՛ մեր է. նման չէ ինչ պիտոյ։

Սրբոց հոց՝ որ՝ ի՝ ցերկրի հուս. ուրանչիւր սրբոքս զամ կամ ի՝ նոսա։

Առաքեալքն յեկեղեցւոյ, և յերկրի քո են և ոչ յօտարի։ Սքանչելի արարեր"։ Զի սքանչելիքն զոր գործէին առաքեալքն, լինէր կամք ոն. որ է փրկութի մարդկան։

Յոմանքնոցին հինանդուն նոցա. յեր ացուրեն ապա վաղվաղեն՝ լիսիր կութի, բացեալ զաչս մնացն։

Ո՛չ ժողովեցայց՝ ի ժողովն նոցա յարքանց. և ոչ ցնշեցից զանուանս նոց՝ ի շրթունս իմ։

Որ ժողովին՝ ի զոհել արիւն՝ հրեայք և հեթանոսք, ես չեմ՝ ասէ՝ ի գլուխս այնոր ժողովելոյն. և զնոսա ոչ յանձնեմ քեզ հայր. այլ որք զանարիւն պատարագս ժողովին մատուցանել։ Եւ դարձեալ՝ զարիւնահեղս վիպիցն ասէ։

Տե՛ր քոքին ժառանգութիւնք իմոյ՝ և քոքանչի իմոյ դու ես, որ այսրէն դարձուցանես զժառանգութիւնք իմ ցիս։

Սահման իմոյ գիւնք՝ եկեղեցի է ասէ որդին առ հայրն։ Դու ես որ այսրէն դարձուցանես"։ Ո՛չ ասաց տաս, այլ՝ այսրէն դարձուցանես զմարդիկ, և զդրախտն՝ զոր ունէր աղամ նախ, և կորոյս յանցանաքն, մահուամբ իսոյ այսրէն դարձոյ։

Վանքանչ եղեն ինչ ընդ ընդրոս, և ժառանգութիւնք իմ հաճոյ եղեն ինչ։

Ընդ թագաւորս, և ընդ քահանայս, և ընդ մարդարէս անուն առի ասէ։ Եւ ժառանգուն իմ՝ հաճոյ եղև ինձ։ Նոցա չէին հօրքն, զի վարձկանք էին. և չեղև նոցա՝ ուռանել վասն նոցն. բայց ինձ, զոր դու հայր՝ ինձ ետուր զհեթանոս։

Օրհնեցէք զԵր՝ որ ի մոռոռոն սրտէ զին , մինչ 'ի գիշերի նա նոյնոյնն զին նոյնիսոնոչ իմ։

'Ի գիմաց եկեղեցւոյ է։ Մինչ 'ի գիշերի։ 'Ի ոնի ուսայ յուսով արթուն կալ՝ զչորրորդ ժամ գիշերոյն. որ է կենցաղս այս, և հասակն։ Երիկամուն։ Երկնաւոր ցանկուին զի լաւ է քան զանցաւորս։

Յոյսոյգոյն պիսոնէի զեր սոսոլի իմ յամ ամ. զի է ընդ ոլմ ինմ, զի մ՝ սոսոնիցոյց։

Զայս և ինքն իսկ ասէր, չեմ միայն զի հայր ընդ իս է։ և այժմ ընդ ալմ եկեղեցւոյ. ըստորում հայր կոչէ զնա յերկինս. ոչ թէ ինքն անդ ելցէ անսասան։ Յամօթ լիցի արիոս, որ արարած ասաց զերն. որ և 'ի մեռանելն՝ այ բնու թեն ասաց զամ։

Վասն այսորիկ ուրեմն նոցն իմ. ես ցնծացայս ընդս իմ, ես ես մարմնոյ իմ բնակիցոյն յոսով։

Որ է հոգին որ կենդանի հոգւոյն։ Եւ ցնծացաւ լեր զու իմ. 'ի կոչելն զնա հայր։ Եւս և մարմին իմ. զի դեռ մարմնով չեմք անդ. քանզի ակն ունիմք փրկութեան մարմնոյ՝ ասէ պօղոս, զի յուսով ապրեցաք։

Զի ոչ ներգոյնս զանոյն իմ 'ի դժոխս. ես ոչ թողցես սրբոյ քոս պիսոնիչ զապանուն։

Զայս պետրոս մեկնեաց 'ի գլուխն մեր. զի ոգի նորա ոչ թողաւ 'ի դժոխս, և ոչ մարմին նոր ետես զապականուն։ Զի զի՞նչ էր կերեալ եկեղեցի և անմահացեալ, թէ ապա կանեալ էր մարմին 'ի գերեզմանին։

Յոյսէր ինչ զճանապարհս կենաց , լցուցէր զնս ուրախութիւն երեսաց քոց 'ի քաղցրութիւն զոյն քոյ։

Զայս եկեղեցի ասէ, ուսեալ զճանապարհն՝ որ ասաց, ես եմ ճանապարհ։ Լցուցեր զիս ուրախութեամբ. զի տեսանք զերեսս քո՝ զոր եմ արդարք ցանկացան. 'ի քաղցրութիւն և ոչ յարժանեսց լմնց։ Կացուցեսս յաջմէ քումմէ խոսաս վայելչով և յաւիտենական։ Ընդդէմ է սաղմոս և յամօթ ապօրինարի որ ասաց, հոգի ոչ է առ։ Եւ զեւտիքէս յանդի մանել, որ ասէ թէ մարմին չէառ։ Եւ զսիմոն թէ երկու որդի է։ Զի վասուր ասէ միշտ։

'Ի

'Ի ինքարքի սաղմոս 'ի դաւթի։
Մինչ թնչուսնալէր դաւթի 'ի սաւուղայ, սասց ղսաղմոս զայս։

ՍԱՂՄՈՍ· ԺԶ։

Լսէր ՝ի զարդարութենէ. Լսեսայեա 'ի ինդրսուածս իմ. ունկն դիր աղաչանաց իմոց՝ զի ոչ շրթանաւորաց։

'Ի վերս գերեալս, և դանիելի է։ Լուր ՝ի արդարութենէ։ Զխնդրսուածս կոչէ արդարուն, և ոչ պարծի վարուք։ Ունկն դիր աղօթից իմոց, զի ոչ շրթամբք նենգաւորաց։ Զի ոչ զայլ խորհիմ՝, և զայլ ինչ ասեմ՝։

Յերեսաց քոց ելցեն , և աչք իմ տեսցեն զուղղութիւն։

Քո տեսանելով արա ինձ դատաստան, զոր տեսանեմ՝ աչօք իմովք զուղիղն։

Փորձեցեր զսիրտ իմ, և հաստատեցեր 'ի գիշերի։ փորձեցեր զիս՝ և ոչ գտաւ չար անիրաւութիւն։

Շատ անդամ մատնեցաւ սաւուղ 'ի ձեռս դաւթի, և 'ի գիշերի ևս , և ոչ սպան զնա՝ ասելով, յանօրինաց ձեռաց ելցե զնա և ոչ յինէն։ Դարձեալ՝ գիշերս է կենցաղս այս։

Մի՛ խօսիցի բերան իմ զգործս որդւոց մարդկան. զսոն բանից շրջ նանց հաց է պահեցից զճանապարհս խիստս։

Զոր գործելով պղծեաց զինքն սաւուղ ,մի՝ պղծեսցուք զբերանս մեր պատմելով զայն։ Վասն բանից շրթանց քոց՝ ես պահեցից զճանապարհս խիստս։ Որ ասացեր աղամայ, 'ի քերան երեսաց քոց կերիցես զհաց քո։ Եւ թէ՝ դաւնալ 'ի հող։ Դարձեալ՝ որ ասացեր անձն ընդ անձին։ և այլն։ Այլ՝ զոր ՝ի՝ն ասաց, նեղէ ճանապարհն, որ տանի 'ի կեանս։

Հաստատեա՛ զշաւիղս իմ 'ի ճանապարհի քոմ. զի մի՝ գայլանգեցցին գնացք իմ։

Զնուրբ գնացս պատուիրանաց քոց՝ հաստատ պահել. և անդայթակղ մնալ միշտ,

Եւ ա՝ չեղ ՝ի երդեցի՝ զի լուար ինձ ՝ի, խոնարհեցո՛ ա՝ի զուն դէն քոմ։ Լուար բանից իմոց։

Զի նախ լուսաւոր ինձ ըստ յօժարութեան յաջողելով ամ՝ ուրեք, զայն կարդացի ոչ 'ի գրի, և յուսացայ 'ի քեզ։ Խո նարհեցո՛։ Յանբաւ բարձրութենէդ խոնարհեցո՛ ասէ։

Սոնէլի պրպրէր ղողրմութիւն ո՞ փրնէս ղայնոսնի, ոյ յուսացեալ են 'ի քեզ՝ յայնցանէ, ոյ հոկուսի էն ալոյ ո։

Զի կրտսեր էի 'ի տան հօր իմոյ և տղայ. ի զարմանալեացս։ Փրկեա զիս յայնցանէ՝ որ հակառակ կան ալոյ քո։ Սաւուղ, աբիսողոմ. այլազգիք ամ. եղեկիայի և զօրաբաբելի իւրեանց ոսոխքն։ Ալոյ քո՝ որով օծայ թագաւորս։

Պոհի՝ զիս ոչ բիբ ալոն. ընդ հոգանիս- նուոյ ոոյ ծոծիքեսցնս զիս յերեսոց ամբարշտոց, ոյ պատուիրեցուցին զիս։

Բաղում պահպանութիւնք աչաց՝ բիբն, արտևանունքն, յօնքն. նոյնպես յերրորդութիւնդ եղիցի ինձ յոլով խնամակալութիւն։ Ծածկեսցես։ Զի մի բնաւ տեսցեն աչք թշնամեաց իմոց զիս։ Ոյք տառապեցուցին և հալածական արարին։ Այլև դեպն իմանալի թշնամիք։

Թշնամիք զանչն իմ պաշարեցին. ի՛ ճարպս ի-բիանց արգելին. ի՛ բերան ոնց խօսեցան զամբարտաւանութիւն։

Շատ անգամ արարին զայս, ոչ յայրին։ 'Ի ճարպս իւր եանց։ Յուրախութեց արգելան. և 'ի լուսոյ, զի ոչ կարացին ըմբռնել։ Ումանք զգիրութիւն և զփափկութիւն ասեն ճարպ. որ արգելոյր զնա 'ի խորհելոյ, և զարժանն յիմանալոյ, զի ամ բարտաւանս խօսէին։

Ասեցին զիս, ի՛ այժմ դարձեալ պատեցին զինեւառ լերամբ միով։ Ուշ եդին խոնարհեցուցանել։ Յամ զօրութիւն ջանան, յօգնականութիւն քումմէ՝ որ բարձր պահես զիս, խոնարհեցուցանել, և տալ գերեզմանի։

Համարեցան ինչ ոչ ասէ՝ զի պարարտի յոր. ի՛ ոչ ինքն ասէ՝ ծո՛, զի նորի դարանիալ։

Զբնութիւն բանականի 'ի բաց ընկեցեալ՝ չար գաղանի նմանեցին որսալ զիս, դարանամուտ լինելով։

Ասէ՝

Աբի՛ ՈՐ՝ քոմանեա՛ նՁ, և խոսքանեա՛ ՀՆՁ. քեզնեա՛ ՀՆՁՆ ԷՄ յամպարՁ
պՈՅ, 'ի սրոյ՝ և 'ի յեՀՈՅ ԼՆՁՈՄՈՅՆ ։

Ընթա՛ ԸՆ առաՁ մինչև եկեալ են, փրկեա՛ զանձն իմ 'ի սրոյ և 'ի ձեռաց թշնամւոյն ։ Թէ արժանի լինիմ մահու, մի նՁ սուր սպանցէ զիս, այլ քո։ Զոր այլ թարգմանն ասէ, սուր քո 'ի ձեռս թշնամեաց իմոց՝ մի սպանցէ զիս ։ Կամ՝ սուր քոյոյ թշնամւոյն 'ի ձեռին քո. զի քո են թշնամիքն իմ և ԸՆ քեզ կռուին. և 'ի ձեռս քո է կեանք և մահ նՁ. թէ պէտ ոչ գիտեն ։

Տ՚ ՀՐՈ՛ ՀՆՁ ՅԵՐՈՒԷ. ԲՈՔՈՆԵա՛ և խոսքանեա՛ ՀՆՁ 'ի ՀԷՈՆՈ ԻՐԷՈՆՈՅ։

Սարդ արէուԹԸ ասէ զսաւուղ 'ի կորուստն. բաժանեա՛ 'ի թագաւորուՀէն. և խափանեա՛ 'ի կենաց։

ԳՈՂՈՆԷՈՀ ՀՈՒՀ ԼՅՈՆ ՈՐՈՂՅՆՈՀ ՆՁ. ՅՈԳԷՅՈՆ ՀԷՐԱՒՐՈՂՀ, և ԹՈՂԷՆ ՂՆՈՅՈՀՆՈ ՊՈՂՅՈՅ ԻՐԷՈՆՈՅ ։

ԶբարկուԹԷ ասէ զոր 'ի ծածուկ ունիս, տալ ամբարշտաց թէ ոչ դառնան. ԸՆ այնմ. ՈՀ այդ ՀՈՒ՝ ժողովեալ է առիս և կնքեալ պահի։ Ոմանք ՆՁ՝ որ է խորհուրդն, լի է չարութԸ, զոր դեռ կամին առնել. և այն է նիւԹ բարկուԹԷ հրոյդ, որ կայ 'ի դաղտնիս. նոյնն չափով յագեցան կերակրով։ Սի մանքոս ասէ կերան հարքն և յագեցան հարուածովք. և Թո ղին զպատուհաս տղայոց իւրեանց։ Զի է չար՝ զոր գործեցին, և առին զՀատուցումն. և է՝ զի Թողին որդւոց իւրեանց չար ուսումն, և ԸՆ այնմ՝ պատուհաս ։

Ե՝ ՈՐԴՈՐՈ՛Ը ԷՐԵՆԵՅՅՅ ԷՐԷՈՅ ՀՈՅ. ՅՈԳԷՅՅՅ ՅԵՐԵՆԷԼ ՓՈՈՅ ՀՈՅ։

Երես՝ զոր դու սիրես տեսանել, արդարուԹԸ գնալն է, և երևել առաջի քո 'ի տեսիլ աչաց քոց։ Յագեցայց յերևիլ փառաց քոց։ Ոդքա չարեօք և բարկուԹԸ յագեցան. այս է՝ չԹողին չար, զոր ոչ արարին. իսկ ես արդարուԹԸ գնացից. և փառաւորելովն քո զՍԸն, յագեցայց. քաղցեալ և ծարաւի դոլով արդարուԹԷ՝ որ ես դու, ՈՐ իմ և ՈՀԾ իմ օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից։

'Ի կոպտութիւն 'ի վերայ պարծանքովս նահատակին թատրոյնն որ տուաւ ինձ զոր խօսեցար ընդ որս զքեզանս օրհնաւորեմ. յաւուրս յորոմ փրկեաց զնա որ 'ի յերեսաց սմա ընդդիմանացս, և 'ի յերեսաց սատրուղայ. և ասէ։

Վերջին ցաւանքս վերջագիրս՝ զայս ինձ տան դաւանիս. զի յօրինակ որոց երեսաց նահատակեցար ընդդէմ երեսելի ընդդիմացս. և յաղթօղ գրաւ։ Զի յայ շնորհեցաւ այս նմա՝ լինել օրինակ ըստ մարմնոյ որդւոց երբոյ, ոչ միայն բանիւ. այլև առնաւ մի երբօք. այնու՝ զի 'ի գողութիւն ոչ երթիցաւ. և 'ի վերջին փղշտացւոցն գրեալ էր նէ երթիցաւ։ Որ և որն 'ի փոքրոյն ոչ երթիցաւ, և 'ի թամանոյին չարչարանացն՝ գրեալ էր նէ զարհուրելիս։ Իբրև ուրեմն առնոտս զնորհուրդ էմմանուէլի, զմահ ետ, և զյարութիւն և զերկրորդ հրեշտակացս. այլ՝ զերկրորդ գալստեանն նշանին։

ՍԱՂՄՈՍ. ԺԷ։

ԻՐԵՑԻՑ ԶՔԵԶ ՏԷՐ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ

ի՛մ. որ հաստատիչ ի՛մ, ապա՛ւէն ի՛մ՝ և փրկիչ ի՛մ։

Ընդ ամ բարեաց այ՝ ոչ գոյ նման արժանաւոր պատարագ, քան զսէրն. զոր մովսէս օրինադրեաց. և որն երկրորդեաց. և յաւել և սնորագոյն զօրութիւն։ Ո՛չ հեծեալք, և ոչ զէնք, այլ՝ դու որ հաստատիչ յեռ մեղաց շարժման։ Ապաւէն. իբր ամրոց, յոր անկանի յերկիւղէ։ Եւ օգնեցեր ձեռն տուեր, և կանգնեցայ նաթանաւ։ Եւ փրկիչ 'ի պատերազմողաց։

Աչ օգնական ի՛մ, և քո յուսամ 'ի նա. ապա՛ւէն ի՛մ, երգիցս փրկուին ի՛մոյ՝ ընդունելի ի՛մ է։

Յոյն միայն մեր երգիցս. ոչ երգիցս երգին է զէն և զարդ, և քո բարձր զօրութիւդ ինձ։

Օրհնելով ինարդացիս ա՛ր որ, և 'ի նշանակաց ի՛մոյ ապրիցայցս։

Ո՛չ միայն կռուելով ըստ թշնամիսն, այլև՝ օրհնելով ընդ քեզ ապրեի 'ի թշնամեացս։

Երբոյ երգին զքնա երգիցուս մահս. և ուղիս անօրէնութիւնս խոցիցոյ զնս։

Որպէս երկն յղեալ մերձ 'ի մահ, նոյնպէս՝ յորժամ ասի անտի խառնէին յիրեարս անօրէն հեթանոսք և անօրինելք սաւուղ, և աբիսողոմ, խռովեալ լինէին. և իբր ուղիս ջուրց յարուցեալ պղտորէին զխորհուրդս։

Վ՚ի՞նչ պ՚ոնոց պաշարեցին զքո. և քամանեցին ինչ որոգայթս մահու։

Իբր զնի կենդանի ՚ի վշտալից դերեզմանի, ժամանեցին որոգայթք մահու, յաքիտոբելայ և յայլոց եղեալ։

՚Ի՞նչդ-ոլ՞ է մա՝ թէ կարդացի, և մա՝ ՝ի՞նչ ի՞ աղաղանեցի։

Եւ ոչ յայլինչ հնարս վստահանայի։

Լո՜ւա՝ ինչ ՚ի գաճաղէ՝ ՝ի՞ ի-ստ ՝ի՞նի աղաղանեց ի՞նոց. և աղաղակ ի՞ մա՝ ՝ի՞ նոր, մոցէ յանանջ նոր։

Յերկնից լուաւ. զի տառանն չև էր շինեալ։ Եւ աղա զակ իմ առաջի նոր։ Եւ զեռաբդ լուաւ դաւթի. զի ոչ ապրեցաւ ՚ի մահուանէ. այլ ՝ն մերոյ լուաւ հայր, և յաղթահանեցաւ մահ. զի մոցէ ասէ։

Խոնջեցա՝ և դողոց երկիր՝ և հիմունք լերանց սասանեցան և խոնջեցան. զի բարկացա՝ ՚ի վերս նոց ՝ն։

Լինէր այսպիսի արհաւիրք ՚ի թշնամիսն դաւթի. այլ յայտնապէս ՚ի ժամ խաչելութեանն, ոչ դրեալ է յաւետարանն։ Խռովեցան ոգք և հրեայք, զի բարկացաւ ՚ի վերս նոց հայր. լինի և երկրորդ գալստեանն ՝ն, շարժին երկինք և երկիր։ Այլև՝ լերինք դէք, և հիմունք՝ իւրեանց նեղքին խորհուրդն ոչք յայտնին անդ. թէ յորքանեաց փրկեցաք։

Եւ ՝ն՝ ՚ի բարձունս՝ նոր. և հոս յերեսաց նոր բորբոքեցաս, և փայլատակեցաք։

Լինէր ՚ի թշնամիսն դաւթի ծուխ և փայլատակմունք երկիւղ զալից։ Այլև՝ ասա տանջիլն քիւ դիւացն՝ գուշակումն էր հանդերձեալ տանջանացն. որ ասէ հուր յերեսաց նոր բորբոքեցաւ։ Երբ գայ և բարկութիւն հայի։ Եւ փայլատակմունք հատան ՚ի՞նմանէ։ Հրեշտակք ՚ի՞նմանէ եղեալ՝ հատան յայլ և յայլ դասս, և յանձինս, և ՚ի փառս. և նոքաք կապին լերք ՝ն՝ ՝ի յայրիկ։

Խոնարհեցոյց երկինս և էջ. և մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նոր։

Յոգնութիւն դաւթի։ Եւ մէգ ՚ի՞ներքոյ ոտից նոր. անառեանելի մարդկան։ Այլև՝ վերագ հասանելն ասէ. զի կուռք են նոր քերոբեքք, հոլովելին թևաքք որ է անմարմին։

Դարձ

Դարձեալ՝ խոնարհեցոյց զինքն մինչ 'ի մահու հնազանդուն։ Դարձեալ՝ խոնարհեցոյց ոչ զայս երկին, այլ՝ զվերինն, զհրեշտակս զինանցն գաւառ. զի ոչ էառ վեց բնութիւն, զի ոչ զհրեշտակաց, այլ՝ զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ։ Զ՞ինչ նակ՝ լինի երկու հարմնացու. մինն գեղեցիկ, և դուստր թագաւորի. իսկ միւսն աղքատ, տգեղ, և պոռնիկ. և որդի թագաւորին առնու զպոռնիկ աղքատն, և զտգեղն. խոնարհութիւն է դստերն թագաւորի։ Դարձեալ խոնարհ՝ առնելով իւր ճանապարհ առ նբ կոյսն։ Եւ մեգ 'ի ներքոյ ոտից նոր։ Անգիտութիւն է ներքոյ մարդեղութիւն նոր, որ է ոտք։

Եւ 'ի Յրուքէս ի Նոյեմ. ալոցա նա 'ի Նոա հողմոց։

Հրեշտակն երբ լուաւ թէ ամիսուսեան զսուրդ։ Համբառնալն է յերկինս ան։ Եւ սլացմամբ, զի սրութի 'ի հողմոյն առնու ամպն։ Ամպ կալաւ ասէ զնա յաչաց նոց։ Եւ նախ թուեաւ, սլացաւ, և ապա եկ 'ի քրուքէս, յորժամ խմացան զմարդ լինելն, հանգեաւ 'ի նա։

Եւ զնոսա 'ի ձաձիոյն ի՝ շուրջ զնովա՝ էին յարկի ի՝ ի՝ նոցանէ ի՝ նոցանէն ջուրջ՝ մինչև յոմպոս օդոց։

Զկնի համբարձմանն խոստացաւ ամ զ լինել. անյայտ է, որպիսութիւն։ Շուրջ զնովաւ են յարկք եկեղեցի. ուր երկու և երեք ժողովեալ են յանուն իմ, անդ եմ ես 'ի մէջ նոց։ Եւ խաւարային ջուրք։ Ջուր խաւարային՝ գիտութիւն անյայտ 'ի մարգարէսն. որ ամպ կոչին։ Օդոյ, բանական հոգւոյ բնաւիցն, և ոչ նոքա էին հասու։

'Ի փայլատակել նոր ատաջի նոց, ամպ անցուցին զկարկուտ՝ ի՝ զկոյնս ի՝ նոնա հուր։

Զպատժող հնորհսն, և զկայծակունս հուր զարբօղն. 'ի փայլատակել հոգւոյն՝ առաջի առաքելոցն, յորժամ ընոյր 'ի նոր, և մեկնէր յինքեանէ զշնորհս անմեկնելի։ Ամպք անցուցին զկարկուտ. մարդարէքն, անհաւատիցն և ոչ ուաց. և 'ի վր սոլոմոն։ Եւ դարձեալ՝ զկայծակունս՝ զհրեշտակս 'ի պահ պանութիւն մարդկան հաւատացելոց՝ հրով հոգւոյն. կարկտով խոցոտել զգնս։ Դարձեալ՝ անցուցին և մարդ արէութիւն 'ի գիտութիւս մեր. գիտել թէ ցասուցեալ է նոր։

Ոբոպոց որ յերկնից, ի՝ բարձրեալն եւ զկոյն ի՝ 'ի կարկուտ՝ ի՝ 'ի կոյնս ի՝ նոնա հուր։

Գալուստ հոգւոյն սրբոյ։ Այլև՝ առաքելոյքն որոշաց և ամ՛ աշխարհի լսելի եղև։

Աւուրեաց ընդառ ի՝ ներ՝ ի՝ ցրուեցաց ընդառ. յաճախեցաց զփայլատակունս ի՝ ի՝ խոռոչեցոյց ընդառ։

Ետ առաքեալքն, ցրուեաց զդեւս ՝ի մեհենից, և ՝ի մարդկանէ։ Յաճախեաց զփայլատակունս՝ զկրեշտակս , և զաքանչելիսն զկնի առաքելոցն։

Երանեան աղքերս Քրիստոս. ի՝ յայդանեանս հիմունս աշխարհի։

Ոչ պղտորեալ, այլ՝ յստակք. առաքեալք և աւետարանիչք. յայտնեցան թէ նոքա են հիմունք՝ նորոյ աշխարհի, որ անյայտ է։ Այլ՝ առ դաւթիւ լինէր փայլատակմունք, և շարժմունք երկրի. և աղբերոց բացումն ՝ի սակուցումն լժ շնա մեացն։

՝Ի սոսոկ խոնարհ ՝ի՝ ընդէլ հոգւոյ քարոզեցին խ։

՝Ի հայելն յերկիրս, և՝ ի թշնամին, հոգւոյ բարկութեամբ ՝ի հրեայսն։

Աւուրեաց ՝ի քարոյանց՝ ի՝ ընդելաս գնա. ընդելաս գնա ՝ի Քրիստոս աղմաց։

Զմիածինն, և՝ փրկեաց ՝ի բաղում զօրաց։

Փրնեոցն գնա՝ ՝ի ՝ի՝ ընդամենաց ինոց հպօրաց՝ ի՝ յապրելոց ինոց, զի հրաշք եղեն խան գնա։

Զդաւթ՝ ի սաւուղայ և յարեսողմայ, և զմեզ՝ ի դիւց։

Ժամանիցին ինչ յաւուրս քարչարանաց ինոց. եղև՝ ՝ի՝ հպօրեն ինչ, ի՝ ի՝ հան գնա յանդորդս, ի՝ փրնեաց գնա՝ զի ինամեցաս գնա։

Զկնի մեզայն մինչ քարչարեալ ՝ի խաղնէ մնացին։ Դարձեալ՝ հանդերձեալն է օր քարչարանաց։ Եղև՝ ՝ի՝ հպօրեն ինչ. քարար յիմոց մեզաց։ Եւ հան զիս յանդորդս, այսինքն է յար ձակ։ Զի կամեցաւ. թէ ոչ կամեր ոչ փրկեր։

Հարուածք ինչ՝ ՝ի՝ ՝ի՝ ՝ի՝ ինոր. ՝ի՝ ՝ի՝ ինոր հարուածք ինչ։

Որ առ սաւուղ և աբիսողմ։

Եւ պահեցին զնոսապարհս՝ ՝ի՝, ի՝ ոչ ամբարշտեցայր յայ ինքն։

Խոս

Ամենայն իբաւունս նոր առաջի իմ են. և պարտաւորեալ ի-ց ոչ ի թացէ արար յինէն։

Զի հոգին մնաց առ նմա՝ զկնի մեղացն։

Եղէց և էր ամենեքեան նմա. և զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ։

Ընդ հոգւոյն միացեալ միշտ։

Հապաւոյէ ինչ որ բան արդարութեան իմում. քան սրբութեան յերանաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց։

Կշռէ զմեղսն ըստ արդարութեան, և ըստ սրբութեան իւրոյ, որ ոչ կեղծիւք. այլ՝ առաջի աչաց իւրոց. և ըստ աւելեաց հաստատեսցէ. այսու՝ յոյս առնմ մեղուցելոց առայ։

Ընդ սէյն որ երկեայցի, ընդ առն ամենեքին՝ ամենեքեան երկեայցին, ընդ քնարելոն ընարեալ երկեայցի. և զլեռնսն հորձանեսցեն։

Ոչ գնան ըստ քեզ, և դու ըստ նոսա. և զթիւրսն կործանեսցես. լերն զսաւուղ, և զաբիսողոմ։ Դարձեալ՝ հոգին որ մեզ պատուիրէ, թէ ըստ բնակելով սրբէս, և ըստ թիւրսն կործանեսցիս։

Դու զիրողովուրդս քոնոպէս ցեցոյանէս. և զաչս ամենապատանից դու քոնոպհեցուցանէս։

Զառաքեալսն զոր երանեաց, և զհեթանոսս։ Եւ զաչս ամբարտաւանից, զդպրացն և զփարիսեցւոցն։

Դու լուսաւորս առնես զիրագ իմ. որ ահ իմ, լոյս արա ինձ ի խաւարի։

Ճրագ զիրաս. դարձեալ՝ զհողեղէն բնութիս զոր առ ի դութայ, և վառեաց ուժութեամբ։ Տր ուժ իմ լոյս արա ինձ ի խաւարի, դաս ի դժոխս։

Որ ցրեցեցայց ի փոյթութենէ. ապաւէով իմոյ անցից ընդ պարիսպս։

Յորժամ յաղօթեն ասեմք մի տար զմեզ ի փորձութիւն Այլ խնով անցցի՝։ Որ ասաց, ես եղէց նմա պարիսպ հրեղէն շուրջանակի։ Դարձեալ՝ անցցի ըստ փորձութիւնս. և ըստ պատերազմն դիւաց, որ յոդդ։

Աչ իմ, ունչիչ էն ճանապարհդ նչ. և քանդ ոն ընդլիալ էն. և ապա
էն ամենեցունն որդ յուսան ինա։

Ցնորէնուենն, զոր հրէայքն ասէին չէ նա յայ։ Բանք ոն ընտրեալ։ Որ ասայ, բանն զոր խօսեցայ, նա դատի ըզ ձեզ։ Ապաւէն ամենեցուն. բանն զոր խօսեցայ, հոգի և կեանք է յուսացելոցդ։

Վա՜ղ ի՞նչ է ոչ ոչ քաց ի ոնէ. ինչ ոչ է ոչ, քաց յայ հրդէ։

Բայց՝ որ ծնունդ է ի հօրէ։ Կամ ոչ է ոչ բաց ի հոգւոյն սրբոյ, որ բղխումն է յայ մերմէ։

Աչ, որ զգեցուցեր ինչ զօրունչ. և եղեր յամբչուչ զճանապարհս իմ։

Ասելով նստարուք ասա, մինչև զգենուցուք զօրութիւն ի բարձանց։ Եւ եղիր յանբծութիւն հոգւոյն գնալ զարքունի ճանապարհն, ոչ խոտորել յաջ, կամ յահեակ։

Հաստատեցեր զոտս իմ ոչ զերեղէրուն. և ի վերայ քարչանց ինցուցեր զիս։

Կոխել զօձս և զկարիսն, իբր բնութիւն է եղջերուի։ Զոր հարան աղերսէր նմանել եղջերուի, կամ՝ որթուց եղանց։ Եւ ի վրայ բարձանց կացուցեր. ի վրայ լերանց հպա բռնց։ Դարձ եալ՝ հայր զորդի, ըստ այնմ, ոչ զնա առաւել բարձրացոյցս։

Ուսուցեր զձեռս իմ ի պատերազմ. և արարեր զբազուկ իմ ոչ զաղեղն հատ. և եղուր ինչ զաղաչանուրեն փրկուրեն ինչ։

Յաղթս տարածեալ, և ի թշնամիսն ձգեալ զնեստս, ըստ քո կամացդ։ Արարեր զբազուկ իմ հաստ անխոտակելի, կամ սղընձի. ըստ եօթանասնից հաստաբեստ, և քաջահնչող և ոսկեատեսակ. որ էր ոչ ասաքելոցն նշանն քի։ Եւ եատուր ինձ զպաշտպանութիւն զհոգին ոչ խնամող և փրկիչ։

Աչ ոչ ընկալար զիս՝ և խրատ ոչ ինանգնեցոյ զիս ինոյտ. և խրատ
ոչ ուսուցեր զիս։

Հօր աչ միածինն, զբնուելս սասանեալ յաչիս կենդանագոյս։ Եւ խրատ քո կանգնեաց. ոչ հոգին ոչ ի գլորմանէ ի թիկունս հասեալ տկարութեան մերում։ Իսպառ, յաւիտեան։ Եւ խրատ. աւետարանն։

Ընդարձակեցեր զքնոցս իմ 'ի ներքո ինձ. և ոչ սխալեցան շա-ղիք իմ։

Որ է նեղքոյ հայել, ոտիցն հանդէս առնել, գեղեցիկս կազմել զվարսն։ Եւ ոչ տկարացան"։ Զգնալոնն 'ի հրաժա-բերելիսն իբր նախաատեղծքն 'ի փայտն գիտութեամբ։

Հալածիցին զթշնամիս իմ՝ և հասցին նոցա. և ոչ դարձայցեն 'ի նոցանէ՝ մինչև չեն ապա-ւիցին զնա։

Յորժամ դաւիթ զերկնելիս, և առաքեալքն՝ զիմանալիս և ոչ դատեալ յաւիտեան մինչև սպաւիցն հնարք, և որոգայ-թիքք թշնամեացն։

Նեղիցին զնա, և այլ մի՛ նոքաւոյնն ինչ. և անդրին 'ի նեղչոյ ոտից իմոց։

Նեղեալք ասէին, թէ մի՛ տանջեր յառաջ. և իշխանն ձիս ընկեցի արտաքս. ըստ ձայնին, յոտս առաքելոցն և նոցին աշակերտացն։

Զգիեցո-ցեր ինչ ըստ-նի 'ի պարիսպսն. ղյարս-ցնալն 'ի վերայ իմ՝ ներսոյ իմ արարեր։

Զպողոսին ղզրահան արդարութեամբ, զսաղաւարտն, ըստ վահանն, և զայլսն, ուստերազմել ոչ ըստ մարմնոյ և արեան. այլ ըստ իշխանութիւնս և ըստ պետութիւնս։ Զյարուցեալսն 'ի վերայ իմ"։ Ընկեցեր յօդոյդ 'ի խոնարհս։

Զընդարձակս իմ հալածիչանս արարեր. և զարձեալս ոտիցնիցեր։

Դաւթին յայտնի է. և զմերն ուրն սատակելով 'ի վերինն. և տրդ խաչիւն. զի իբր զսատակեալ՝ զիւր զտեղն այլ ոչ ժա-ռանգէ։

Աղաղակեցին, և ոչ էր որ ազատիչ նոցա. նոքաւոյնն առ Տէր, և ոչ լուաւ նոցա։

Սաւուղ թէ զնոր եհարց, թէ առ դիւթն գնաց, զիւր հակառակն լուծաւ. և ոչ վրդովեցաւ։ Եւ դիւքն աղաղակէին 'ի ներսէ տանջեալք, և 'ի նոր առաքելոցն, և ոչ գտին ողորմութիւն։

Ասացեցին զնա ոգի ֆոշի առաջի հողոյ, և ոգի նա- ֆոխեցոյ նոցանէ զնոսա։

Դաւիթ զիւրան. և նոր զբնութեամբ թշնամին։ Իբրև զփոշի՝ հող

հողմով հոգւոյն, որ 'ի վերնատանն։ Եւ ոչ կաւ հրապարակաց կոխեցին։ Մանր մանկունք և աղջկունք՝ կոխեցին զնա ի բերանց չարին։

Փրկեսցէ զնա որ 'ի հանապազորդնեն ժողովրդոց. և նայցուսցէ զնա գլուխ հիլեանոցաց։

Հայր զորդի 'ի հակառակուէ դպրաց և փարիսեցւոց։ Եւ կացուսցէ զնա գլուխ հեթանոսաց։ Ոչ և ասաց ինդրեա՛ յինէն և տաց քեզ զիշխանութիւն. զի առն ամի գլուխ քո է։

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէին, ծառայեսցեն ինձ. ի՛ լուր ականջաց լուան ինձ։

Հեթանոսք՝ որ լսելով 'ի նոր առաքելոցն ծառայեցին քեզ. և հրէայքն տեսանելով և լսելով, ոչինչ օգտեցան։ Դարձեալ՝ որոց ասաց, ոչ գիտեմ զձեզ, ծառայեն և հնազանդին գնալով 'ի հուրն։ Զի քաջ գիտէ զնա, որք ոչ գործեցին յայդուրջ նոցա։

Որդիք օտարաց ստիցին ինձ. որդիք օտարաց մոլեցան, և խաղացան 'ի շուշաց իւրեանց։

Հրէայքն օտարացան յաբրահամէ. ստեցին թէ որդիք աբրահամու եմք, և ոչ ունիք ծառայեցսք. յետոյ ասացին, չիք մեր թագաւոր բաց 'ի կայսերէ։ Մաշեցան նախանձու. խաղացան յօրինացն մովսիսի, և 'ի քէն, որ տուաւ նոցա շաւիղ կենաց։

Կենդանի է տէր՝ և օրհնեալ է ճանն. և բարձրացեալ ճանն փրկութեան իմոյ։

Որ ասէին ցոլիղատոս, 'ի խաչ հան. և յետոյ համբաւեցին թէ տշակերտքն եկեալ գիշերի գողացան։ Բարձր եղիցի"։ Համբառնոյ յերկինս. և բարձր է 'ի վերս ամ աղգաց տեր։ Որ օրհնեն զնա զ հօր և տոգւոյն։

Ան է որ ինդրէ զվրէժ իմ. և հնազանդեցոյց զազգս ի ներքս։

Դաւիթ իւրոց թշնամեացն. և զքեզ վրէժն՝ հայր խնդրեաց հոգ ի մայրեցուվքն։

Փրկիչ իմ 'ի ընչաքաղց իմոց քարկոծողաց. յայնցանէ որ յարուցեալ են 'ի վերայ իմ՝ քարկոծ արարէր զնս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զնս։

Որ փրկելոյն էր զամ՝ ՝՝ և զնս փրկեաց 'ի թշնամեաց

քմոց. որ տարապարտ քարկացեալ էին 'ի վերայ իմ։ Բարձր արարեր զիս. թագաւորութիւն անձեռնարկելի նոցա. զի անէր բաւք էին։

Վասն այսորիկ՝ խոսցուքն երկիր չէլ 'ի հեթանոսս. և անուանն չառնմ զոչ մոս սոսցիս։

Զոր ասէ դաւիթ, թէ՝ յորժամ հաւատան հեթանոսք, նոքօք խոսատվանիմք զքեզ ամ։ Եւ անուան քում սաղմոս ասացից։ Յետ քան երգով օրհնեցից յաւիտեան։

Արդ արարեր զքրիստոսն նոցա. առնել ողորմութիւն ընդ օձիլոց նոցա ընդ դառնին. և ընդ զաւակն նոցա ազգէ մինչև յազգէ։

Նորա ասելն՝ փոխանակ իւրն միայն ասել ինքնիւն վայելի. իւր է թագաւորութիւնն դաւթի, զոր հայր էօծ. իսկ որ դէն ողորմեցաւ, և զաւակ եղև նմա, ըստ մարգարէին, և դարբիելի. թէ՝ դաւիթ գալոց է. և տացէ նոր ամ զաթոռն դաւթի հօր նորա։ Դարձեալ՝ մեծ արարեր. որ ասաց յակոբ, մի պակասեսցէ 'ի յուդա՝ պետ և իշխան. մինչև եկեսցէ այն՝ որ իւր է թագաւորութիւն. և նա է ակնկալութիւն հեթանոսաց։ որոյ փրկութիւնն մեծացաւ. զի խաչիւն փրկեցան։ Դաւթի և զաւակի իւր։ Դարձեալ՝ դաւիթ ամն, և զաւակ նոր՝ հեթանոսք. զոր օծ հոգւոյն, և անուամբ երրորդութեն. և իւրով քաջարանօքն ծնաւ զաւակ իւր։ Նշան փառք յաւիտեանս ամէն։

'Ի էպիգրամ. սաղմոս 'ի դաւթէն։

Երբոր յԼաս օրինաց ուսաւ 'ի պօղոսէ առաքելոյն. Քնանիան, և Գրաբարեանն, և աւետարանականն։ Զքնանիանն այսոքա ասելովն՝ որ երեսելի արարածովքս իմացեալ դնանին։ Եւ զի Գրաբարեանին, ինչ՝ յանցանաւոր զի դահանն օրէնքն։ Եւ զաւետարանականն ինչ՝ օրէնք հոգւոյն կենաց՝ ազատեցին զնա յօրինացն մեղաց և մահու։ Զերեքեանն զսուտ բռնանդանիալ ունի սաղմոս։ Նախ՝ արարածովքս չարողէ զարբինն. և ապա՝ զօրինացն յայտ առնէ. և էսպէս յաւետարանին նոր հաւատ և 'ի շնորհս։ Դարձեալ՝ զարբողունէ աւետարանն մարգարէանաց դաւթէն, որպէս և ամենայնի գիտաւոր զիւրայն պօղոս։

ՍԱՂՄՈՍ. ԺԸ։

ԵՐԿԻՆՔ ՊԱՏՄԵՆ ԶՓԱՌՍ

այ, և զարարածս յիւրոց նոր պարգևս հաստատուն է։

Երկինք՝ երկու են, առաջին. և հաստատութիւն վերին։ Երկինք բերանով հրեշտակաց պատմէ. և հաստատութիւնդ երևամբն։ Իբրև զշինեալ տուն, և կազմեալ նաւ, և նկարեալ պատկեր, յայտնեն զարարչեաստաւորս իւրեանց. նոյնպէս՝ և հաստատութիւնդ զջրակս և զկարգս և զյօրինուածս արեգական, և զլուսնի և աստեղաց. զերկս և զմուտս ցուցանելով մարդկան՝ ուսուցանէ զարարչեաստ գործոցն այ։ Երկինք՝ երեք են՝ զատ 'ի հաստատութենէդ, ոչ մոխէս ասէ, են այ քում երկին. այս մի. և երկնից՝ այս երկու. երկին, որ է երեք. ոչ և առաքել ասէ զինքն յափշտակեալ մինչև յերրորդ երկինս։ Յերկուքն կան հրեղինացն դասք. և մինն ոչ երրորդութիւն. որոյ փառացն պատմիչք երկու են երկնայինքն։ Եւ՝ որ, զի ասեն զգօտիդ երկին։ Եւ առաքեալն զբազմաց տայ զկարծիս. յասելն թէ որ ելն 'ի վերոյ քան զամ երկին։ Պատմեն զփառս այ. 'ի դէպ է զերիս դասն ասել՝ յերիս որդիս երկինք, որ այլ մերձ ասին 'ի փառս այ։ Իբր սերովբէքն՝ ոչ ոչ ոչ. և քերովբէքն, օրհնեալ են փառք սոն 'ի տեղւոջ իւրում. այլոցն առաջնորդելով։ Իսկ հաստատութիւնդ՝ ոչ

պատ

պատմէ զիւսուս ՝ այլ թէ՝ արարած է ։ Եւ գործ ձեռաց նոցա։ Ոչ ասէ, արար ՝ ած զհաստատութիւն. և արար երկուս լուսաւորս և զաստեղս . և թերևս անդ էր սատանայ և իշխանութիւնք և պետութիւնք իւր։ Եւ զի՝ ոչ պատմեցին զփառս ՝ այ անկան։ Դարձեալ՝ երկինք՝ ՝ սբ եկեղեցի, պատմիչ խաչելուն որ է փառք ՝ այ։ Եւ զի՝ հաստատ է, և անվանելի դրանց դժոխոց. այս է որ պատմէ, թէ գործ ձեռինն հօր յիւ է, որպէս ասաց ցպետրոս, դու ես վէմ։

Օր ա-ու-ր բղխէ զբան. Ի գիշեր գիշերի ցու-ցանէ զգիտութիւն։
Ո՛չ են բանք՝ Ի ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նց։

Ոչ բանիւ և ոչ խօսս արձակելով. ոչ սիմաքոս ասէ, այլ՝ դիմաւորութիւն, և յիմացուածս մեր, եղանակացն և ժամուցն փոփոխմամբ, զանլուծանելի սահմանն չափելով բղխեն իբր յաղբերէ զբանն ՝ այ սահմանադիր ՝ամի։ Եւ գիշերք վնասան գիտել ՝՝ , որ հանդուցանէ քնով զիւր ստեղծուածս զմարդն ՝ի տուընջենային աշխատութենց. առանց լեզուի ազգակեն առ խօսուն ազգ մարդկան։

Ընդ ՝՝մ երկնք եւ ՝՝ա-ա- նց, մինչև ՝ի ՝՝ագ աշխարհի են խօսք նց։

Լուսաւորացդ և տուընջեան և գիշերուոյ իմաստք ՝ի բաս նականս։

Ցարևո- էհոր զիրան ի-ր. Ի ինչն ոչ ՝՝ենայ՝ զի ելանէ յա-ագառ ՝՝ի ի-ր՝. Ի ցնծայ նա ոչ ոչայ յընթանալ ՝՝ճանապարհս ի-ր։

Երեք թարգմանքն յայտնագոյն ասեն . զարև եդ ՝ի խորանի իւրում. ՝՝ի՝ զարեգակ եդ ՝ի խորանի հաստատութեդ։ Եւ ինքն արեգակն ոչ փեսայ զուարճացեալ ելանէ ՝ինեքրոյ երկնից՝ ցնծութիւն առնելով տեսողացն . և իբրև զհսկայ՝ ուժեղ քաջութիւն, անարգել և անխափան գնացիւք՝ ՝՝մ՝ կամարն երկնից՝ ՝ի միում՝ աւուր վազել ։

Իսկ՝ մնաւոր տեսութի պօղոսի՝ այսոպս իմացի։ Օր աւուր բղխէ՝՝։ Առաքեալքն լոյս կոչեցեալ՝ որդւոցն լուսոյ ՝ի բղխմանէ հոգւոյն՝ եռուն զբան քարոզութեն. և գիշերքն սուտ առաքեալք՝ ՝՝ղխաւարայինն գիտութիւն, գիշերով մեղաց խաւարելոցն։ Եւ դարձեալ՝ տղայոցն ՝ի քո՝ պարզ և լուսաւոր բանս, և իմաստնոցն մթաստեսակ, և առակաւոր հանձնարով։ Զի գիշերոյ մանր անձրևք էին առաքեալքն՝ բանիւք իւրեանց, վարսիցն յոի ՝՝ երգոյն։ Ո՛չ են բանք։ Ո՛չ էր բանք

նց

նոյ պիտի ազորայ նման. և ոչ խօսք նոյ՝ ոչ պղատոնին. և ոչ
լեմն ձայնք նոյ իբրև զարիստոտէլին, ձուռամ և անհոգի. այլ
պարզ և յայտնի իբրև աղիւ համեմեալ. և լի շնորհօք հոգ
ւոյն։ Վայ՝ ը ամ երկիր եղ։ Իբրև ելն իսրայէլի յեգիպ-
տոսէ, և ելն բնուեաս 'ի դժոխոց և 'ի կռոց՝ զիտելի եղև ամի։
Եւ պետրոս և յակոբոս յարևմուտս. բարդուղիմէոս և թադ
դէոս և յուդա յակոբէն և եղիշէ յեռաթանասանիցն՝ յարևելս
և 'ի հիւսիս. մարկոս և թովմաս 'ի հարաւ. անդրէաս և յո-
հաննէս 'ի միջերկրեայս. պօղոս յեէմն մինչև 'ի լիւբիկէ, և
մինչև 'ի ծագս և յեղերս երկրի եհաս. և տակաւին գնայ ը
ան, եթէ՝ քարոզեսցի աւետարանս ը ամ տիեզերս։

Յարևու եհար"։ Իմանալի արեգակն քո զիսորան մարմ
նոյն յարևու հոգւոյն, որ նախ արև ծագեաց 'ի կոյսն. և
ինքն ոչ փեսայ հարսին եկեղեցւոյ՝ եհար զիսորան մարմնոյն
և ել 'ի կուսական որովայնէ որ եղև մեզ արևելք. ապա 'ի
գերեզմանէն և 'ի դժոխոց ցնծութիւն. և իբրև զհսկայ՝ աւեր
մամբ դժոխոց՝ աղատեաց զհոգիսն, կատարելով զնանպրհա
տնօրէնութիւն իւրոյ՝ համբարձմամբն յերկինս։ Ըստ այնմ թէ
ծագէ արեգակ, և մտանէ արեգակ, և 'ի տեղի իւր ձգիւ։

'Ի ֆոգոց երկնից են ելք նոր. և հանգիստ նոր մինչև 'ի ֆոգս նորս. և
ոչ ոք էր, որ թաքիցէ 'ի տապոյ նոր։

Մեծ խարոյկ լուցեալ՝ 'ի հեռաստանէ արձակէ զլոյսն.
և զջերմութիւնն ոչ կարէ ը նմին սերմանել։ Իսկ՝ արեգակ
ը լուսոյն և զջերմութիւնն տարածէ։ Դարձեալ՝ երևի արե-
գակս յարևելից յարևմուտս. և իմանալին 'ի հօրէ առ կոյսն.
և 'ի նմանէ առ հայր. յորժամ հանգոյց զծանրաբեռնեալ և
զաշխատեալ ոգիս։ Եւ ոչ ոք լոյծ որ թագիցէ 'ի տապոյ նոր։
Ոմանք յերկրորդ գալուստն առնուն. յորժամ զիսաչն առա-
քէ ձառագայթիւ արևու զվերին խորանն բանալով, զհաս
տատութիւն 'ի բաց եղեալ։ Եւ ինքն ոչ փեսայ գայ պա-
կել զհարսն իբրև զհսկայ զօրութիւն և փառօք բազմօք։ Եւ
ոչ ոք լոյծ որ թագիցէ"։ Յորժամ 'ի լուսոյն զտաղն 'ի բաց
առնու, և հուր առաջի նոր բորբոքի, և ոչ ոք զերծանի, որք
այնմ լինին արժանաւորք։ 'Ի ծագաց երկնից"։ Ելեալ յա-
րևելից իբրև զփայլակն, և եկեալ յերկիր հանգիստ առնէ
արդարոցն մինչև յերկինս հանելով զնոսն։ Բնականն մինչ
աստ է, զոր ուսուցին առաքեալքն հեթանոսաց թէ՝ զոր
դուք պաշտէք, արարածք են, և պատմիչք փառաց ճշմարտին
ձայ։ Ապա զգրաւորն յայտնէ ասելով։

Օրէնք

Օրէնք որ ամէնի է՝ և գաղթականին ընդդէմ։ Զնայուելի որ հաւա-
պարիմ է և իմաստուն առնէ զաղայս։

Անարատ են, և ոչ բամբասելիք՝ ըստ մնոնեայ և ըստ մարդկնեայ։ Դարձուցանեն։ 'ի մտուռեաց և 'ի մարմնական հեշտախտութենց և 'ի ղոհից՝ առ քեզ ածեն։ Զի օրէնք՝ սահմանք են և սահմանեն զառնելիսն, և զչառնելիսն։ Նոյնք և ինայութիւնք կոչին. զի ինայ են ճշմարտութեան, և խնամտուն առնեն զանմեղսն։ Կամ թէ՝ գրաւորն օրէնք ելբրև տղայոց տուեան, ուրախ առնելով զպահօղսն՝ առանց խղճմտանաց. որ պէս ասէ։

Արդարութիւն որ ուղիղ է, և ուրոյն առնէ զանիրաւս. պարսաւիչսն որ լոյս են, և լոյս պոն աչաց. Եկեղեաց որ ուրբ է, և հաց յաւիտեան.

Արդարութիւն ասի, զի ըստ չափոյ արդարացուցիչք են։ Եւ ուղիղ են, զի յուզիղ հանեն զսիրօղսն։ Ուրախ առնեն զկատարիչ օրինացն՝ որ սրտիւ։ Պատուիրանք ան լոյս են։ Զի լոյս է որ. լոյս տաց, ուր աչք են։ Երկիւղ ան որ է, և մնայ"։ Այլ է այն՝ որ ըստ տանջանաց է երկիւղական սէրն, յորժամ երկնչի 'ի զմարմինն սատանայայ։ Եւ այլ է երկիւղ ան՝ որ սէր բերէ յինքեան, որ պահելով զանձն և անբիծ, երկնչելով դուցէ անկանի 'ի սիրոյն ոյ. և այնպէս մնայ 'ի կերանան յաւիտենականս։

Դատաստան ան ճշմարիտ է, և արդար է 'ի նոյն։

Ասա՝ զաւետարանէն ասէ ըստ ան, թէ 'ի դատաստան եկի. և թէպէտ դատիմ զոք, դատաստան իմ ճշմարիտ է։ Եւ արդար է 'ի նոյն։ Զի արդար է որ, զարդարու թիւն սիրէ։

Յանիալի է նա չան զանի՝ և չան զանիանս պարսաւիանս քաղաս. չաղ ցաւ է նա չան զմեղս- խորհիս։

Զաւետարանէն ասէ որ պատուիրեաց մի ատանայք ոս կի և մի արծաթ, և ականս պատուականս. և քսաղայր է նա քան զմեղս խորհիս։ Մի արծաթ, զի որ 'ի վերուստ գայ 'ի վերոյ է քան զամ. և զլսօղսն որդի ոյ առնէ։ Եւ քան զա- կանս պատուականս։ Քան զօրէնսն մովսէսի, և քան զմարդ գարէս, զի նոքա ծառայից տուեան. թէպէտ ոսկի էին և ա- կունք, որ յերկրի են. և նոքա զերկրաւորս խոստանան բա-

ըուէիս։ Եւ՝ քաղցը է քան զմեղը օրինացն. զի լուծ իմ քաղ
ցը է վասն մեծի հատուցմանն յուսոյ. թէպէտ նեղէ ճա-
նապարհն։

Քանզի՝ ինքոյ չո պահեցէք զայս. 'ի պահել՝ նմա հատուցումն բա-
զում։

Որ գինք արեան նը՝ են, պահեն զպատուէր աւետարա-
նին։ 'Ի պահել նմա զհատուցումն բազում։ Զի չեն արժանի
յարբարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն։

Զյանցումն իւր ո՞վ ի՞ւրէ առնու՝ 'ի մեր. 'ի գաղանեաց իմոց աչ
ուրա զէս ինքս. Ի յօտարէն պահեա՛ զքոյոյ չոր։

Պահել խոստացաւ, և երկեաւ զի տկար եմք, և բազում
ինչ յանցանեմք խորհրդով և բանիւ, թէպէտ և ոչ գործովք։
'Ի գաղանեաց՝ նը արա՛։ Շատ ինչ է որ սատանայ 'ի գաղտ
նիս խոցոտէ՝ ը խաւար զոր ոչ գիտեմք թէ նա է. յայնմանէ
՝նը արա՛ զիս, զի մի՛ պղծեցայց։ Եւ՝ յօտարէն պահեա՛, զոր
յայտնապէս գիտեմք. և օտարացոյց օրէնքն հրաժարմամբ։

Ապա՝ նէ ոչ տիրեսցին ինչ, յայնժամ անչէջ եղէց՝ և ուրբ եղէց 'ի
մեղաց մեծաց։

Զի որ առնէ զմեղս ծառայ է մեղաց. յայնժամանակ ի՝ծ
եղէց, և՝ նը եղէց յայտնի և 'ի մեծ մեղացն. զի են՝ որ մա-
հուշափ են։ Քև. կարեմ ասէ զգուշանալ։

Եղէցի՝ չէզ հաճոյ բանս քէզ ասեցեալ, և խորհուրդս որոք ինոյ ա-
ջի չո յամ ժամ. որ օգնական իմ և փրկիչ իմ։

Ընդ զոհս անասնոցն՝ ոչ հաճեցար ասէ, զբանս խոս-
տովանութիւն, և զխորհուրդս հաւատոյ ընկալ. զի զսիրտ՝ նը
և զհոգի խոնարհ՝ ոչ արհամարհես։ Տ՝ օգնական իմ. զի
քո զօրութիւնդ կարեմք լինել քեզ հաճոյ. և փրկիմք յա
նուամբդ։ Ասա ասելոյն՝ յաղօթս կացէք յամ ժամ։

'Ի ինոսրոցք. ասոյնս՝ 'ի դուռն։

Երանելին դուռն ասոյ ասա՝ 'ի դէմ, յորժամ ասիսոկ պաշտիսլեալ
զնէմ. և գիրս հայհոյուն՝ ի՝ սոնեալ յերկնից. և նա ասեալ փարանա-
նէր ասալ փոնարին՝ ն։ Դուրչեալ՝ աղօնէ դուռն՝ ինան ասղամանի։
Այլ՝ ամ՝ ինոսրոցդ նագաւորաց չրիսոանէց՝ աղօնելի է։ Այլ՝
ասոսիքեալն՝ ինան նինոնցոց աղօնեն իրս նագաւորի։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԹ։

Լսէիցէ չէը թը յաւուրբ անյիւրնէ. օգնական եղիցի չէը անուն այ յանիրեայ։

Եղեկիայ՝ ևս և սողոմոնի, յորժամ որդին նաբաւոյ ապստամբեաց։ Այլև՝ թը եկեղեցի՝ որ 'ի հալածանս չար թագաւորաց է, օգնական՝ անունն այ յայ քր։

Աւուրեցէ չէը թը օգնուէ 'ի ուրբուէ իւրմէ. ևս 'ի սիոնէ ընկալցի զքեզ։

'Ի տաճարէն՝ եղեկիայ. և եկեղեցւոյ՝ 'ի վերնոյն։ Եւ ընկալցի զքեզ 'ի գերկս խնամոց իւրոց։

Յիշեսցէ թը զամ պատարագս քո. և զողնիսդ քո ընդունելի արասցէ։

Զեղեկիայի և զսողոմոնի, և եկեղեցւոյ՝ զբանականն. և զվկայիցն արիւն՝ և ուխտ՝ զոր եդին աւազանաւն։ Եւ զգուշանալ պարտին պատարագողքն՝ զարժանն նուիրել և ուխտել։

Տայցէ չէը թը ըստ սրտի քումդ. և զամ խորհուրդս քո նուա կատարեսցէ։

Նոցայցն յայտնի է, երկրաւորքն ամ. իսկ՝ եկեղեցւոյ խնդրել զարքայութիւն այ, և զարդարութիւն նր։

Յանձացուք մեր 'ի քրիստոս. յանուն այ մերոյ՝ մեք մեզ եղիցուք։

Երուսաղէմ և ժողովուրդն՝ իւրեանց թագաւորայն. և մեք՝ քանզի քրիստի մահուամբն փրկեցաք, քրիստոնեայք կոչեցաք, և նոր իսրայէլ։

Լցուսցէ թը զամ խնդրուածս քո. այգմ ծանեաց, զի ինչցոյց թը զծ եալ է։

Տեսանել զքեզ հաշտ։ Այժմ ծանեաք"։ Յորժամ հաւատաց կոստանդիանոս և որդւոյ, զնոսա՝ և օծեալ քրիստոնեայս կոչցոյց։

Լուսաւորեսցէ զերեսս 'ի ուրբուէ իւրմէ. 'ի զօրուէ քրիստուէ աջոյ իւրոյ։

Եղեկիայ և զորաբաբէլի, և կոստանդիանոսի։ Զօրուի աջոյ. զխաչն ցուցեալ թէ՝ այսու յաղթեսցես։

Սոսա

Սոյա էաւօր՝ Խ-սոյա Էրբէլարօր. այլ մեզ զանուն ՝ի ՝ն ՝ց մերոց էարդ-
պասցուք։

Սենեքերիմ՝ և գօգ և Թշնամիքն կոտանդեայ, և որ-
դատայ. և զևքն կախարդօք, և մահենօք. մեք անուամբն յԻ-
սաատեմք։

Սոյա խոփանիցան Խ-անիան. մեզ յարքեաց՝ Խ ուղիղ Էրայ։

Մեք յարեաք ՝ի գլորմանէ անհաւատութենէ, և ուղիղ
եղաք. զի ուղիղ է տէր մեր։

Տէր ինցո՛ զԼուսգաւորն , Խ լուր մեզ. յաւուր յորում՝ էարդ-
ասցուք սա չէր։

Զեկեղեցի՝ յարուցէն Յաւուր յորում՝։ Յօրն հատուց-
մանն. զի որ կարդասցէ զանուն սոն՝ բարի գործովք , կեցցէ։

՝Ի էարդարութ. սաղմոս ՝ի դաւիթ։
Յորքամ հինանդասցաս Էրբէրթ , Խ յարեաս ՝ի հինանդութէ , ըստ սաղ
մոս այս։ Այլ՝ զմիտս Բանաքանաց՝ Խագաւորք էուչն գիրք։

ՍԱՂՄՈՍ. Թ։

Տէր ՝ի ըստուերէ չոմ ուրա՛ Էրէյն Խագաւորքն. ՝ի փրէուէ չոմ
ցնծասցէ յոյժ։

Եղեկիա յոյժ զուարճացաւ. և միտք՝ յորժամ նմանի էր։

Զ ցանդուէ որպէս դէր Էրուր նմա. Խ զէտս շրջանց դէր ոչ սրգելէր
նմանէ։

Ասի թէ՝ որդի Էնդրեաց, և տուեալ մանասէ։

Ժամն սրսրեր զնա յօրհնութէ չաղցրութէ չոյ. Խ Էրեր ՝ի գլուխ դէր
պսակ ՝ի չարէ պարոհանէ։

Հաստուցեր, արժանացուցեր յօրհնութէս այտպիսի, զի
որդւով՝ քաղցր պտղով, և ակամբ թագաւորութէ՝ պսա-
կեցեր զնա։

Կեանս Էնդրէաց ՝ի չէն . Խ Էրուր նմա ընդ Էրէյն տուրբ՝
յաւէրանս յաւէրանէց։

Հնգեռատան ամ՝ եղեկիայն. և միտք՝ զի անմահ է։ Եւ միտք նախասահմանեալ ընդ իսաբար ածանալ կամեցեալ՝ ոչ ինդացին. սակայն՝ ած ելից 'ի դէպ ժամանակի ածացուցեալ զանուրթիս լինելով ինքն մարդ։ Ընդ երկայնաւորս՝։ Մտացն վայելէ ընդ այ միացեալ, և ոչ եղեկիայ։

Այեր էր փոյ նորա 'ի բերանէ յոմ զիսոս ի զերեր վայելէրանէ զի ցեռ 'ի վերայ նորա։

'Ի վերայ կենացն՝ զիսաւսն մեծավայելուչ։ Զի դարձաւ տրեգակն. և բերբերին նմա պատարագ 'ի բաբիլոնէ։ Եւ քեռ մեր փառքն։

Տայնս զնա յօրհնութիւն յաւիտենից յաւիտենից. ի ուրոյն ապատանս զնա յուրախութիւն երեսաց յոյ։

Իբրև զեզեկիա առեմք օրհնեսցէ զքեզ ած. և հայր ետ զորդի իւր և զանդամն նոր՝ յօրհնութիւն յաւիտենից. յոր ժամ երևի եկեղեցի երեսացն հօր. և որ սրտիւ ասասէն և ետ

Թոռանաց յուսացս 'ի որդ, յողորմութիւն քարոյեալոյն նա մի՝ սասանիցի։

Եղեկիա, և միտք յստակ՝ որ զկնի հոգւոյ և մարմնոյ ոչ զբօսնու. այլ՝ յողորմութիւն հնարքս ան խղճիւ դատե զհոգ դին, մինչև սթափեսցի. և ինքն՝ ոչ սասանի։

Գոյն յեռն յա 'ի վերայ ինչոյոց յոյ. ի ալ յո գոյնք զամենայն ապեալիս յոյ։

Հոգին աղօթէ թագաւորին եղեկիայ և մտացն ընդ ձեռամբ ունել զախտս և զլեռ։ Եւ ալ քո գոցէ։ Յորժամ ձախն ընդ աջն միաբանի, գլուանէ զամ թշնամիս, և զգուշանայ, կամ՝ ոչ հնազանդի, այլ՝ տայ կռիւ և յաղթէ։ Դարձ եալ՝ աջն յի խաչիւն զաղգս մարդկան՝ որ թշնամիք էաք մեղօք, և կորուսեալք, եգիտ երբև զմոլորեալ ոչխարն. զձա ինն մեր՝ յաջն դարձուցեալ. և զատելիս՝ 'ի սիրելիս։

Դինցեն զնոսա ոչ էն հնոց 'ի հոգ՝ 'ի ժամանակի երեսաց յոյ։

Ոչ՝ այլոց հնոց եղեն այրման պատճառ և կորստեան, գլուք և հեթանոսք, և չարք, 'ի հնոց գեհենին այրին 'ի ժամանակի գաղստեանն, և երևման երեսացն լի բարկութիւն։

Տէր Բարեւ-ՆՔ ի-բրով խաւէնցուսոյն ընտաս. և հուր ինքնին ընտաս։

Զի յայտնելոց է բարկութիւն աստ հրով։

Պատ-ղ նոյ ժերնէն կորնչէ. և ղա-ակ նոյ յորդ-ոց 'ի մարդկանէ։

'Ի կենդանեաց յերկրէն. ամօթալի գործք՝ որ աստէն է պտուղն. և ղաւակ նոյ՝ ոչ կոչին մարդկան, այլ սատանայի։

Խոտորնեցան 'ի ճէն չարու-ՆՔ. խորհեցան խորհուրդ, զոր ոչ կարացին հաստատել։

Դիւք չարութիւք՝ հպարտութիւք խորհեցան տիրել մարդկան յաւիտենից։

Աբասցին ընդ հալածիչսն. 'ի հնացուածս չս պարարտիցին դիրնս։

Յորժամ ասիցէ գնացէք 'ի հուրն։ 'Ի մնացուածս"։ Ոչ սենեքերիմայ զօրքն յերէմ մեռան. և ինքն զերեսս պատրաստեալ 'ի տուն երթալ՝ անկաւ 'ի մնացուածս բարկութիւն ան, և յորդւոցն սպանաւ։ Նոյնպես սատանայ՝ էր ինչ՝ որ 'ի քէ և 'ի սրբոցն ասատէն տանջեցաւ, և 'ի մեծագոյնն մնացուած բարկութեն՝ պատրաստեալ է գնալ, ուր մրսարն ոչ սպառի։

Բարեյ լեր որ 'ի զօրունէ չս-մ. օրհնեսցուս, և սաղմոս ասասցուս զօրունէց չոց։

Զօրութի սքանչելեաց յորժամ առնէ ած, բարձրանայ փառք նր. օրհնեալք և սաղմոս ասեմք զօրութեն նր։ Դարձեալ՝ բարձր լեր 'ի խաչ և յերկինս. զի զամենեսեն ձգեսցես առ քեզ յօրհներգութիս և 'ի սաղմոսս։

'Ի դպրոցն. ՀԻ ասա-օրէն օգնականու-ՆՔ. սաղմոս 'ի գա-ՆՔ։ Մարգարէանաց պնորհուրդն էմմանուէլի. զի նա է ասա-օր մեր պարարտանն, զինի գեղեցոց օրինացն. կամ խա-ալի ի-ապարշաու-ՆՔն օգնելոյ ՔՆու-ՆՔս 'ի Քաց ինչ անոր։ Այլ՝ ղէսարէարանս խաչին, և ղյանՆՆԷն 'ի ճեա-ելոց, ելի-ել յաա-օրուն ՀԷԷՔՆԷ՝ փարարելով զգեղեցի պրարու-ՆՔն։ Կա-ՀՆԷ և ղհա-ապան հեՆՆանոցաց։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԱ.

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՄ՝ ՆԱՀԵՑԱՑ ԱՌ ԻՍ. ընդէ՞ր Խողիր ղէս. հե-ի Էղէ 'ի երկու-ՆՔ էմՆ՝ վասն Քանից յանցանաց էմոց։

Զերան սիրոյ է կրկնելն զածն։ Նայեա՛. ոչ թէ դարձուցեալ է զերեսն։ Այլ զայս յայտնապես դոչեաց 'ի խաչին ասրն. էլի՛ էլի՛ լամասաբաքթանի։ Ո՛չ 'ի հօրէ թողեալ, կամ յիւրմէ ածութէն. մի՛ լեցի. այլ 'ի գիմաց մերոյ բնութեա. և

աղամայ հնոյն։ Զի ոչ գարշի զմերն իւր համարել. որ թողեալ էաք յետ յանցանացն. և աղաղակէին առաջին արդարքն, և ետուն 'ի նոսա զաղօթս խրեանց. ասել զհայր թէ՝ մահս իմ վճարեաց զաղամայն. ընդէր թողեալ կացցեն հոգիքն 'ի դժոխս։ Հեռի եղէ 'ի փրկութէ"։ Աղամ հեռացաւ յիւր փրկութէն, քան վասն պտղոյն ճաշակմանն՝ աւելի վասն բանից յանցանացն, որ ասաց կինս զոր ետուր ինձ։ Այլ երեք թարգմանքն ոչ ասացին վասն բանից յանցանաց. այլ ակիւղաս 'ի կոչմանէ ասաց. թէ ողխտոն՝ 'ի վշտաց աղաղակի խմոյ. սիմաքոս՝ 'ի ճգնութեց խմոց։ Որպ թէ՝ գոչեցին, և ճգնեցան և վշտալից աղաղակեցին սոքքն. և ընդէր ոչ փրկեցան. զի մեծագունէ կարօտացան միջնորդի, և փրկչի։

Աէ ի՛ն, 'ի տունէ ելոցոյ ա՛ռ չէր, ե՛ ինչ ոչ լո՛ւաբ. 'ի գիշերէ, ե՛ ինչ ոչ ա՛նուացեբ։

Դ՚ատուէ և 'ի գիշերի աղօթէին սոքքն, և յաւեաց խրն դիրն։ Մինչև ո՛ն և ա՛ս աղօթել. հայր ելթէ հնար իցէ։ Եւ զի՝ մի էր կամքն հօր և որդւոյ, այլ վասն փրկութե մարդկան մահուամբն՝ ոչ լուաւ. և զի ցուցցէ զճշմարիտ լինելն մարդ։

Դ՚ա՛ 'ի ոչ՚ ընդունել ե՛ս. ե՛ գովելոյ ելոյ՝ էլ։

Բնակեալ յերկինս և խորհէլ գոլէ զքեզ 'ի գործս քո Դարձել՝ 'ի սքա բնակեալ յարդարքն, յաբրահամ, յիսահակ, 'ի մելխէս. և չասաց թէ բնակեալ էիր, այլ թէ՝ արդ, և միշտ և ա։

'Ի չէզ յո՛ւսացան հարչ մեր. յո՛ւսացան 'ի չէզ՝ ե՛ փրկեցեբ զնա։
Ա՛ չէզ աղաղակեցին, ե՛ կեցին. 'ի չէզ յո՛ւսացան՝ ե՛ ոչ ամաչեցին։

Ընդքին՝ յորս բնակեալ ես աղաղակեցին ապրիլ 'ի խաչայ։ Յուսացան"։ Զարն մարդ լինել, և ոչ ամաչեցին։ Դարձեալ՝ 'ի քեզ յուսացան յոլսէփ, և դանիել. և թէ մարմնով փրկեցան. սակայն 'ի դժոխոց ոչ փրկեցան հոգիքն։

Այլ ես ողբն եմ, ե՛ ոչ եմ մարդ. նախատինք մարդկան՝ ե՛ ատելութեան ժողովրդոց։

Վասն նախատանացն հրէից. կամ՝ ծածկելով զաստուածութիւն մարմնոյն, իբր կարծ որդամբ 'ի յորս։ Եւ կամ՝ զի կուսիւ մայն, և ոչ 'ի սերմանէ. իբր որդն 'ի փայտէ։ Կամ՝ զի գե-

զեցիկ հանգերձ կազմեաց մեզ իբրև որդին զկերպասս։ Դարձ եալ՝ որդն փիւնիկ հաւն. որ ողջակիզեալ զինքն՝ յերկիր յաւուր յառնէ կենդանացեալ. նախ որդն երևեալ, ապա հաւ թռուցեալ։

Ամենեցուն որ տիսանէին զնա՝ սրհամարհէին զինա. ասէին շարունամբ՝ և շարժէին զգլուխս ի-ցնոնց։

Յաւետարանին յայտնիք են գիտնոցս։

Յուսացա՛ ի՞ որ՝ և փրկիցուք զնա. ազատա՛ զնա, զի կամի զնա։

Գայ եղիայ ելջուցանել։

Դու՝ ես՝ որ հանիր զնս յարգանդէ. յոյս իմ՝ ի ստինսն մօր իմոյ։

Հանարն՝ կազմել է իբր յոստայն՝ ըստ յոբայ, ոսկերօք և ջլօք հանար զիս։ Զի կազմելն որդոյ է, նոյնպես հօր և հոգւոյն էին կազմելն։ Զի հոգին սրբ եկեսցէ՝ ի քեզ։ Եւ զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լեսցի՝ ի վրայ քո։ Յոյս իմ՝ ի ստեանց մօր իմոյ։ Զի՝ ի յոյս փրկութիւն մարդկան՝ կերակրեցաւ՝ ի սրբեանց մօրն։ Դարձեալ՝ զի՝ ի ստենէ մինչ՝ ի կատարած հատուցցես մարդկան զարժանն։

՝Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ. յորովայնէ մօր իմոյ դու ես ամ՝ իմ։

Զի դու միայն գիտէիր զիս յառաջ քան զարուսեակ ծնեալ. և ամ՝ կոչիս իմ՝, վա՛ յարգանդի մօրն առնլոյ մարմին։ Քեզ անկ է գիտելն թէ՝ որ հայրդ ես բնութիւն, յորովայնէ մօրն առեալ մարմնոյս՝ ես ամ՝ յայնմ հետէ։ Դարձեալ՝ անկայ ես, զի ոչ կատարեալ է բանն՝ ի ծոցն հօր, կատարեալ գտաւ մարդն՝ ի ծոց կուսին, ըստ ասելն՝ կամ՝ աղախին ամ՝ Սուրբ եմք ասել՝ ի կատարումն եկեալ իրաց թէ՝ յանկ եալ իրքն, կամ՝ խորհուրդն Զի անկանելն՝ կատարիլն է. ըստ հրեշտակին՝ որ ասաց, ՝ինմա ծնեալն՝ ի հոգւոյն սրբոյ է։ Զի աւուրց բազմաց՝ ոչ կարօտացաւ նման մեզ քառամսից։

Մի՝ ՝ի քոյնոց ոմանք յինքն՝ զի ՝նդրոնի դրբյեալ են. և ոչ որ է՝ որ օգնէ ինչ։

Եւ զայս ևս պատարանն ասէ՝ զի խնդրիր աղօթիւք՝ ՝ի ժամն՝ որ մերձ էր գալոյ՝ ի վերայ հրէիցն։

Ընդ

Շուրջ եղին զինու զուռնաքաղաքացի. և յուրաքանչիւր պաշտպանին զինու։

Զուռարակք քահանայքն, և ցուլք դպիրքն, և փարիսեցիքն. գերքն՝ զի փափկանային 'ի մոլից ժողովրդեանն. գիրացաւ ասէ լայնացաւ, և եթող զնոր ուծ իւր։

Բոցին 'ի վերայ իմ զբերանս ի-րբանց, ոչ ասի՝ զի մնանէր և յոգնէր։

Առիւծ պիղատոս կամ՝ հերովդէս, և զինուորքն իւրեանց, որք մարտնչէին և այպն առնէին, յափշտակելով զնա յառաքելոց անտի 'ի մահն։

Եւ ոչ զոր հեղայ՝ և ցրուեցան ամ ոսկերք իմ. և եղեալ ոչիւր իմ ոչ մոմ հալեալ 'ի մէջ որովայնի իմոյ։

Զքրանիէն ուն յայտ առնէ , զի առողջասցի հիւանդքնութիւն մեր։ Ցրուեցան ոսկերք՝։ Առաքեալքն սէք։ Եւ հղև սիրա իմ՝։ Զուժգին երկիւղն զոր կրեաց յինքն զարհուրեալ 'ի տապնապի։ Այլև՝ սրտի մերոյ չարիք հալեցան 'ի սէր սրտի նոր՝ ոչ մոմ։

Զորացաւ ոչ ինչոց զօրութիւն իմ. ընդ-ուն իմ 'ի չինս իմ նպիցաւ. և 'ի հող մահու իջուցին զիս։

Զօրութիւն մարմնոյն՝ որ 'ի հողոյ, և ոչ ուժութիւնն, ըստ յոգայ՝ զօրութիւն իմ՝ յերկիր շինեաւ։ Զի մեռաւ և լռեաց. և եղաւ 'ի հող մահու։

Շուրջ եղին զինու զուռնաքաղաքացի. և քողեցի չարոց պաշտպանին զիս։

Որ որդիք անուանեալ էին, շունք եղին։

Ծուիցին ընչեաս իմ՝ և զգոս իմ։ և ընտիցին զամ ոսկերս իմ. նորա հայիցան և պիսին զիս։

Մերկնելոյ պէտս ոչ է։ Թուեցին զամ՝ ոսկերս, զի մերկացուցին զնա՝ մերկացեալքն 'ի շնորհացն այ. հայեցան թէ՝ ուր հարցեն զբաներն. այլև՝ տեսին զոսկր և զմարմինն. մինչ ցիսաւարել արեգականն։

Բաժանիցին զհանդերձս իմ 'ի մէջ իւրեանց. և 'ի վերայ պարտուճանի իմոյ վիճակս արկանին։

Զի

Զի նախ բաժանեցան վիճակելով զինուորքն . և ապա զհանդերձն բաժանեցին։ Եւ զպատմուճանն՝ որ էր առանց կարանի՝ առաքեալ յարքայէն հայոց ասէր, նշանակ ասծ ութեն՝ որ ոչ բաժանի, այլ ամի ուսմբ լինայս առուեալ լինի 'ի վերբ քան զարժանն մեր, իբրև վիճակ՝ որ ոչ ընտրէ զարժանաւորն։

Դո՜ ՞ր մ՚ հեռ՝ ասնէր ղօգնու՜ի չո յինէն։ Ա՜ ՞ր յօգնել ինչ դայեց։

Որ ասէր հայր ընդ լոս է։

Փրնե՜ 'ի ուրոյ ղանչն ի՛մ, Ա՜ 'ի յեռաց շանց՚՚ ղիամօրուն ի՛մ։

Զի բարձք ներ՝ ոչ խորտակեցան։ Եւ 'ի ձեռաց շանց՚՚։ Զի մի էր մօրն։ Աղօթէ, զի և մայրն անձեռնարկելի մը նասցէ 'ի կատաղի շանցն։ Այլև՝ զեկեղեցի յայտնէ գթութեցն հօր. զի միոյ մօր աւաղանին է ծնունդ։

Փրնե՜ ղեռ 'ի բերանոյ ասուծոյ, յեղջերբ մեղջերոյ ղնոնարհո՜ի ի՛մ։

Սատանայի բերան՝ մահն է . և եղջիւր մահու՝ մեղքն, միաւոր և յատուկ. յորմէ ապրիլ աղօթէ բնութեան. որ խաղարհեալէր 'ի ներքոյ երկիւղի մահու ըստ առաքելոյ։

Պատրեցէք ղանուն չո եղբարց ի՛մոց. 'ի մէջ ելիցեցոյ օրհնեցէք ղէրեզ։

Ո՛չ ամօթ համարի երդարս կոչել զառաքեալս, և զեկեղեցի. զամ՝ զոր լուսայ 'ի հօրէ ծանուցի ձեզ։ Եւ ծանոյց թէ՝ զիարդ կոչի ասծ հայր, զի ունի զվիաձին որդին։

Երդի՜-զաձ՝ ՞ն օրհնեցէ՛՚ զ՞ր. ամենայն զա՜ուն յանիզբեան փառաւոր ուրուցն ընա։

Հեթանոսք են ամ զաւակն յակոբայ, և որք 'ի հրեից դառնան։

Երդիցէ 'ի ՞ն՝ ամ զա՜ուն ինչոյելի, զի ո՛չ ուրհամարեցաց՝ Ա՜ ո՛չ ունուցեցաց ՞ր զաղօն աղչուցն, Ա՜ ո՛չ զարբոյոյ զերբեան ի՜ր յինէն. այլ՚՚ ինարդալ ի՛մամ զա՜ նա՝ լուսաւ ինչ։

Որք ըստ բնութեան՝ և որք հաւատովք որդեացան իսրայէլ. զի ոչ արհամարհէ զաղքատս։ Յօրինաց և 'ի մարդարէից. հեթանոսք՝ յորոց ոչ դարձոյց ասծ զերբեան, յորժամ խնդրեցին. այլ 'ի կարդալն գնա՝ լուսաւ նոցա։

Ի՞նչպէս է գովաբանէ իմ, յեկեղեցոյս մեծս օրհնեցէք զէրեզ։

Ողջոյ 'ի հօրէ 'ի յորդւոյն և 'ի Թաքաւոր . և 'ի ժամ խաչին։ Յեկեղեցիս մեծս"։ Յամ հաւատացեալս, գլուխս մեր յա՛ օրհնէ զհայրն յանդամն իւր։

Զո՞ւրեպս իմ նոպարեցոյց սաՀաջի ամենայն երկի՞ղածոց նորա։

Զոր ուխտեցի մարգարէիւք փրկել զմարդիկ։ Դարձ՝ եալ՝ 'ի վերնատանն հացիւ և գինով. ասելով՝ այս ուխտ նոր է իմով արեամբ։ Առաջի ամ երկիւղածաց։ Անդ առա քեալքն և միշտ յամ երկիւղածս նա է, որ կատարէ մարմին և արիւն իւր։

Կերեցէք գնանի՛ և յոգեոցէն. օրհնեցէք զա՛ որ ինդրէն զնա։

Անկեալք 'ի դրախտէն և առաքելքն եկեալքն 'ի տանց և ամ հեթանոսք՝ զրկեալք յիւրեանց հայրենեացն վա՛ ամն իւրեանց։ Օրհնեսցեն"։ Կերան առաքելքն օրհնեցին և եկին 'ի լեառն ձիթենեաց։ Եւ ամ ուրեք օրհնութիւն և գոհութիւն Ճաշակեն։

Կենցեն ոչրոՀ նՀ յուխոնոս ցանկանց. յինչոցեն, և դարձցեն սա ամենայն ձոՀՀ երկրի։

Թէպէտ կրեն զանցաւոր մահս, այլ սիրտքն ամուր են 'ի յաւիտեան. և բանն թէ՝ որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, զմահ մի՛ տեսցէ 'ի յաւիտեան։ Յիշեսցեն և դարձցին"։ Հեթանոսք յիշեսցեն զարարիչն իւրեանց, և դառնան առ նա. այլև՝ ուտելովն զանմահ կերակուրն՝ յիշեն ըզմահաբեր պտուղն, և դառնան առ որ միշտ 'ի նմանէ Ճաշակելով, և ոչ 'ի հրաժարեցուցեալ փայտէն, 'ի մտի պահելով զասացեալն, զայս արարէք 'ի յիմ յիշատակ։ Ամենայն ծագք"։ Զի ոչ մի աղգի է ուխտս այս։

Երկիր պագցեն նմա ամ փոՀՀ աղանց. զի ինն է սրՀայոՀՀ, նոնա պի ըն 'ի վերոյ ամենայն հիմնոռոց։

Կերօղքն տոհմք աղանց և լեզուք ամ։ Զի ոռն է ար քայութիւն. սեպհական է, և ոչ յումիքն առեալ։ Եւ նա տի ըն 'ի վրայ ամ"։ Յորժամ քարոզն աւետարանն ընդ ամ տիեզերս։

Կերան և երկիր պագին նմա ամ պաքարոՀ երկրի. սաՀաջի նՀ ամենայն ամենարանն՝ որ ինջանին 'ի հող։

թագաւորք և իշխանք երկրի, և պարարտացեալքն աւազանաւն։ Աւաջի նորա անկցին"։ Զխոնարհիլն յերկրպագութիւն մինչև 'ի հող. յիշելով զայն՝ որ ասեղծ 'ի հողոյ. և լուծանէ դարձեալ 'ի հող, և վերստին կանգնէ 'ի հողոյ։

Անդ ի՞նչ նոքա՝ ինքա. և զ՞ինչ ի՞նչ ինքոյնքն նոքա։

Դաւիթ ասէ զայս, յիշելով զաղատելն 'ի դժոխոց ղհոգիսն. և զաւակաց իւրոց պատուիրէ նմա ծառայել. և որք ծառայենն՝ նոքա են զաւակ դաւթի։

Պոտիոցի ֆն ապՁ՝ որ գալոցն է. պոտիոցին զարդարութիւնդ ինքդ ինքն, որ ինանիլոցն է՝ զոր ասաս ֆն։

Յայտնապէս զհեթանոսաց ասէ, որ գալոց էին. պատմեացի ոն ազգն այն՝ եթէ ազգ են ոն, քի անդամք և ոսկերքք, ըստ առաքելոյ, դուք մարմին քի էք։ Եւ դարձեալ՝ դուք քի, քա ոայ։ Պատմեացի"։ Նախ հաւատացեալքն յետնոց պատմեն. ժողովուրդ՝ որ ծնանելոց է աւանանաւն, զոր արար որ, արդարութի և փրկութի պատմեն աղգաց յազգս։

'Ի կոտորած. սաղմոս 'ի դ-ին։

Նոյն դէմ է որ նախ չոն զա՝ սաղմոսին է։ Քանզի՝ չարչարանաց փրկչին, և նեղութիւնքն նոցէ սոտ հոգի՞, ըստ ի-բանին հրամանին ինչ՝ էա էմ հոգի՞ն չաջ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԲ.

Տ՞ հոլո՞ենոցէ զի՞ս. և ինչ ինչ ո՞չ պակասեցի։
'Ի վայրի դալարոջ՝ անդ բնակիցոյց զի՞ս և առ զ-ս հանգստանոյց զի՞ս։

Քա՞ յա. փոխանակ որ ասացաւ մահ հոլոՁեսցէ զնա։ Եւ ինձ ինչ ոչ պակասեացի։ Զի ասաց ես եմ ոՁ քո բաւական։ Եւ թէ՝ մի հոգայք զինչ ուտիցէք, կամ զգենուցուք։ 'Ի վայրի դալարոջ. 'ի գթոց վարդապետութիս. ըստ այնմ, ո՞ւր հան գուցանես, ո՞ւր արածես 'ի մէջօրէի հովիւդ։ Եւ առ ջուրս հանգստեան"։ Զտաղանն ասէ հանգստարար՝ ծանրաբեռնեալ մեղաւորաց. որ և տղայացեալ այսուհետև մնանին հոգևոր կաթամբն։ Նոյն որ է՝ որ նախ հոլոՁէր զիսրայէլ յանապատն սինայ մանանայիՁ, և վիմանՁին ջրով հանգուցանէր։ Անդ բնակեցոյց, 'ի հաւատս, և յեկեղեցի, փոխանակ դրախտին։ Եւ առ ջուրս"։ Ոչ ասէ որն դետք յորովայնէ նորա բղխեացին։

Դարձոյց զանձն իմ ետ-ս. և առաջնորդեաց զնոյ 'ի ճանապարհս արդարութեանն զան անուանն ի-ւրոյ։

Ի յաճախուէ ջարեց՝ զհոգին առ միտս դարձոյց։ Դարձել՝ յելս հոգւոյ էաք. հոգեդարձ եղաք, և առ քաջ հոլիւն դարձաք. և յաղուռ յոյս առաք դառնալ հոգւոյն ի մարմինն. զի հոգին ոչ գրաւական առեալ զենորհն որ ապամաւ՝ դարձաւ առ վերարիջոյն։ Առաջնորդեաց, որ ասաց զինքն գոչ ճանապարհ։ Վասն անուանն իւրոյ։ Զի եղ ի վերս իւր զանմ փրկական անուանանն, լոյս, ճանապարհ, կեանք, զօրութիւն, և արդարութիւն. քանզի՝ արդարութիւն գնամք ընդ նա։

Թէպէտ և գնացէց ես ի մէջ սպանիչաց մահու, ոչ երկիցայց ի չարէ, զի դու որ ընդ ես։

Մահու ստուերն է գերեզմանն. ստուերն և ոչ ճշմարիտ մահ։ Ոչ երկեցայց ի չարէն, թէ՝ արգելուլ կարէ զիս անդ։ Զի դու որ ընդ իս ես կենաց թագաւորն։

Ցուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցին զիս։
Պատրաստես առաջի իմ սեղան ոչն յանդիման նեղչաց իմոց։

Ցուպ՝ խաչն. գաւազան՝ աւետարանն ուղղիչ։ Դարձեալ ցուպ՝ հաւատն, որով հարկանի գազանն։ Գաւազան՝ յոյսն, որով ապրեցաք յեցեալ՝ ինքն ակնոնելով փրկութեանն մերոյ։ Նոքա մխիթարեսցեն, ի սգոյ մահկանացու բնութեան։ Դարձեալ՝ ցուպ և գաւազան, ոչն գնալ՝ ի գերեզման և՝ ի դժոխս. զի վասն այնորիկ մխիթարիմք և անսրկիւղ եմք՝ ի ստուերաց մահու։ Պատրաստ արարեր զսեղան հացին հոգեւոր։ Ակն յանդիման, յորմէ զարհուրին ահաբեկեալ ոգիք։

Օծեր ի՝ ղով զգլուխ իմ. քաջակ քո ոչ ունայնակ ապրեցոյց զիս։

Ի յորդանան զանրն հոգին։ Եւ դարձեալ՝ պարգևաց հոգւոյն զմիտս մեր։ Բաժակ քո՝ սէրն, որ մնհուչատի սիրեցեր զիս, անսպակ սէր կալեալ առ քեզ՝ մեռցուք վասն քո, ոչ ինչ դրելով զկիրսն։ Ոչ զի այն իսկ է նման սիրոյ նը. որով արբեալ՝ ուրախութիւն ճաշակեաց զկաչն։

Ողորմութիւն քո ինչ ինչ ինչոցէ՝ զամ աւուրս կենաց իմոց. քնանիցեմ ինչ ի տան քն ընդ ինչոցն աւուրս։

Գիտէ հոգին թէ զայսքան բարիս՝ ոչ ըստ արժանեաց, այլ՝ յողորմութենէ ոչն առաք. և տակաւին ի տիար մարմնի գոլով՝ ի գիւրագոյթ կենցաղս կարօտիմք անյիշա-

չարութիւն նորա և ողորմութիւն։ Վասն որոյ ասէ ողորմութիւն քո որ զհետս"։ Ոչ զվախստականն զհետս ելանէ ոք, որ թէ կարի հեռացեալ լինի, արագէ, հասանէ։ Ողորմութիւն նորա՝ որքան էաք հեռացեալ և օտարացեալ յառաջադոյն եհաս մեզ և դարձոյց առ հայր։ Բնակել լինած 'ի տան ՝ն. ընդ հը ըեշտակս, զաւուրս և ոչ զգիշերս. զի միշտ լոյս են, որք անդ են, և մահ ոչ գոյ նոցա։

Սաղմոս 'ի դ-ու�. Թաշաբանոն։

Թէ ոչ՝ այլ նորգնանոչ չասացին զնիաշաբանն. սակայն՝ յայտնէ զոր յարունին չեն ասացին։ Այլ՝ զոր ասացին նշանակէ զ բարբարունին, յորժամ չէ էր թագաւոր ի Լուրց։

ՍԱՂՄՈՍ· ԻԳ։

Տէրն է երկիր լրիւ ի-բով. աշխարհ՝ և ամ բնակիչք նոր։

Ո՛չ ոչ հրէայքն կարծէին թէ՝ պաղեստինէ միայն էցէ. կամ հեթանոսք թէ՝ սատանայի միայն իցէ երկիր. այլ ՝ն. որ ոչ միայն արարիչ է, այլև՝ խնամիչ ծի Տ՝ն է վերինն և ներքինա, և ամ բնակիչք. որ նախ զտեղին արար, և ապա զբնակիչս։

Նա ինքն 'ի վերայ ծովու հիմնեաց զնա. 'ի վերայ գետոց պատրաստեաց նոցա զնա։

Զի ջրալից էր երկիր իբր զյատակ տան, և երկին 'ի վրայ՝ իբրև զձեղուն. և նա է հիմն երկնի։ Եւ՝ 'ի վրայ գետոց։ Յետոյ երբ ցամաքեցաւ երկիր գետով ոռոգի և զպէտսն պատրաստէ մարդկան։ Դարձեալ՝ 'ի ներքոյ երկրի գնան գետք. և ծովք են զետեղեալ, և դիւրաւ հանեն ջուրք։ Են՝ որք ասեն թէ կայ տեղի՝ որ հող 'ի վրայ ջուրց է։ Դարձեալ՝ նա ինքն 'ի վրայ ծովու։ Երկինք՝ եկեղեցի, և հիմն՝ մկրտուելն, ուր ծովացեալ է շնորհք հոգւոյն. և ինքն՝ որն իսկ, ուր լինին նմա տնակակիցք. և գետք բղխեն յորովայնէ մկրտելոցն։ Դարձեալ՝ գետ՝ առաքեալքն. պատրաստեաց, յասելն ցպետրոս, 'ի քեզ շինեցից զեկեղեցի իմ։

Ո՞վ ելցէ 'ի լեռն տն. կամ ո՞վ կացցէ 'ի տեղւոջ սրբութեան նորա։

Որ ունի զ յեռոյ և սրտին սրտիւ, որ ոչ էառ զանունս ինքնոյն յանցն ի-ր՝ և ոչ երդուաւ նենգութեամբ ընկերի ի-ւրում։

'Ի

'Ի վերինն սիոն՝ զոր ոչ հաստատեաց, և ոչ մարդ. ոչ անասնոց իբրև զայս, այլ հրեշտակաց և հրեշտակացելոցս։ Ասացեալ է 'ի չորեքտասան սաղմոսն ։ Զի որ ցանկայ անդ լինել, սրբէ զինքն, և զսիրտ և զձեռս. և զնանրութիւն կենցաղոյս յանձն մի կալցի. և զնենգութիւն դաշն մի դիցէ մարդոյ. կամ՝ քրիստոսի։

Ա՜ ա՜ոյգ ըզգնո՜ւնի 'ի գնէ, ղողորմո՜ւնի յոյ փրկէ ի՜ւրմէ։

Օգնել ան սբ լինել. և թէ սղալէ յակամայ՝ ողորմութի գտանէ։

Այ՜ ապգ է՝ որ ինդրէ զոր. ինդրէ զնոանել զերեսս այ յակոբայ։

Այս ազգ է զոր ասաց, ոչ անցցէ ազգս այս։ Որ ինդրէ զոր, ինդրէ տեսանել զերեսս այ յակոբայ։ Քրիս տոնէական ազգս՝ որ թողեալ զկռապաշտութիւն՝ ինդրեաց տեսանել զքո, որ է ած յակոբայ. որ և նոքա եղեն որդիք յակոբայ. և կոչեցան ազգ. յայտ է քեզ։

Հոմբուչէ՛ ի՜շխոն՝ ղբրո՜ն յեր 'ի վեր. հոմբուչոյն գրո՜ն՝ յո՜ի՜ պենից, ի՜ տոցէ ի՜ոգ ի՜ոգ ի՜ոս։

Կատարեցաւ 'ի համբարձմանն, զոր դաւիթ ասաց ասա. ելանցան յերկինս, և հարցին 'ի յոսելն հրեշտակաց որ և զտնօրէնութիւն պաշտեցին, և վերացան ընդ նմա։ Ամբարձէք ի՛շխանք։ Հրեշտակաց և հրեշտակապետաց ոչ ասացին, զի տեղեակ էին գաբրիէլիւ երեք դասքն, և չէ զարմանք թէ ոչ գիտէին. զի զոր ած յայտնէ զայն գիտեն յայտնել. երբեմն հրեշտակօք՝ մարդկան, և է՝ զի նոքա 'ի ձեռն մարդոյ՝ ուսանին։ 'Դուռն՝ զանգիտութիւն ասեն. զոր յաւիտեան ոչ էին տեսեալ մարմին գնացեալ ընդ այն ճանապարհ։ Եւ թագաւոր փառաց այն է, որ սեպհական ունի զփառս, և ասայ ում և կամի։

Ո՞ւ է ա՜ ի՜ոգ ի՜ոս։ Թր հղոր ղբրո՜ւնի՝ ի՜ոգ։ Թր հղոր 'ի պա պերազմ։

Ոչ ասել թէ՝ յերկրէ է՝ չբանամք գուռն. և թէ յեր կնից, զի՞ ինդրէ։ Ասեն, թր հզոր է, գնացեալ է պատերազմ վանել։ Դարձեալ՝ սա ինքն է՝ որ էջ, և ոչ է փոխել։ Հոմբուչէ՛ ի՜շխոն՝ ղբրո՜ն յեր 'ի վեր. հոմբուչոյն գրո՜ն՝ յո՜ի՜ պենից, ի՜ տոցէ ի՜ոգ ի՜ոս։

Ո՞ւ

Ո՞չ է սա ինքնին քառաց. որ զբարութեան՝ սա ինչն է խոտորումն քառաց։

Բայց՝ ընդհանր կրկին հարցանեն, և պատասխանեն. կամ՝ բացին առաջինքն. և երկրորդիցն՝ տգրութեց և զօրութեանցն զնոյնն ասեն, իշխանութիւնք կոչելով. զի միջին քա քահանայապետութիւնք են։ Եւ կամ՝ նոքա որ ուսանն, վերնոցն ասեն զնոյնն. և երից դասուց վերնականաց՝ ոչ իշխեն. այլ՝ նոքա յինքեանս տարակուսին՝ եսայեայ բանիւն ասելով, իսկ այս ոչ է որ դիմեալ գայ։ Մինչև ցուցանէ թագաւորին զձեռս և զոտսն։

'Ի կոպարաք. սաղմոս 'ի գ-ին։

Զյե՝ աղօթից՝ ի զինդրուածոց ունի սաղմոս։ Ինչուէս ոմանք վերգիրոյն են սոսպեալ։ ի զիայ բերին նէ՝ գրիչոց ՝ի զնորայնէ յամ նի-զուինց նոր. այլ գաւրին զի ի-բն սոնէ, ի զի հինանոսոց ի-ս. զի հին նոնոր մեղայ յիշատակ սոնէ 'ի սոս։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԴ։

ՈՒՔԵԶՏԷՐ ՀԱՄԲԱՐՁԻ ԶԱՆՁՆ

ի՛ն. ՝ի ի՛ն 'ի ինչ յուսոցայ, մի՛ ամաչեցից. ի մի ՝ի՝ի՝ի

Զչմարիտ ճանապարհն ինդրեն, որ ասաց ես եմ՝ ճա
նապարհ. և ճշմարտութիւն։ Ես քեզ համբերեմ. որք գիտեն
զշահս նեղութեանն՝ նոքա հաւիքերեն։

Յիշեա՛ Տէր՝ զգիւռնէս ոտ, և զողորմութիւն՝ որ են յա-իսկնից։

Գթութիւն՝ որ հայրենի է և առ որդիս. և զողորմութիւն՝
որ ստեղծողի է, և առ արարածս։ Յաւիտեան, որ չէ սկսեալ
՝ի նա, այլ քնաւորեալ։

Զմեղս մանկութեանն՝ և զանգիտութեանն՝ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զնո
Տէր ըստ ողորմութեանդ՝ քո՝ զի հաղորդութեանդ. զի հաղորդ և ուղիղ է։

Ընդ քո յաւիտենից գթութեդ կշռելով զմեր ժամա
նակս՝ մանկութիւն և անգիտութիւն է զոր մեղաքն։ Զի յոլով
լինի յանգիտութէ վնաս, և՝ի մանկութէ. որում՝ այլք են պատ-
ճառ. ի սողոմոնի, մանկութիւն և անմտութիւն՝ ընդունայնութիւն է։
Այլև՝ զոր հեթանոսք մեղան, զի քաղցր ես առ դարձելսն
՝ի մեղաց. և ուղիղ հատուցիչ արբոցն։

Վա՜ այսորիկ օրէնսգէտ առնես զմեղաւորս ՝ի ճանապարհի. առաջնորդ
պես հեղոց ՝ի պատուհանի. և ուսուցանես հեղոց զճանապարհս ոտ։

՝Ի ճանապարհի, ասելով ոչ կարիմ զմահ մեղաւորին,
լերբ դաւիթ ուսաւ։ Առաջնորդես հեղոց ՝ի դատաստանի։
Զոր անգիտութիւն մեղան յառաջ թողուս։ Եւ ուսուցանես
հեղոց, հեզ ոգի մովսէսի, և դաւթի. որք ոչ մեղան յառնելն
դատաստան անձանց և այլոց։

Ամենայն ճանապարհք՝ քոն ողորմութիւն և ճշմարտութիւն են այնոցիկ, որ
ենդրեն զուխտ՝ և զվկայութիւն նոր։

Երկու են ճանապարհք մեղուցելոցն, ցանկայ ողորմել
և զճշմարիտսն ճանաչել, և պահել։ Եւ ճշմարիտն ողորմու-
թիւն լինի, երբ զղջմամբ ինդրես մեղուցեալն։ Որք ինդրեն
զուխտս". զոր ոտն ուխտեցին։ և զվկայութիւն թէ զերկին և
զերկիր ես ընում։

Վա՜ անուանն ոտ՝ Տէր ոտ՝ զի զմեղս ինչ, զի քաղաքս ինչն. ոչիչ մարդ
ոչ երևինչ ՝ի քոնէ. օրէնսգէտ առնես զնա ՝ի ճանապարհի՝ յոր և հա-
ճեցար։

Ամենայն ումեք մարթի ասել զայս, զի ողորմած է և
քաղ

քաւիչ։ Վա՜յ անու�՝ քո։ Ո՞վ է մարդ որ երկնչի 'ի քնէ։ Զի ոչ վարք և ճանապարհք մի. այլ՝ քաղաքական, թագաւորական, զինուորական, վանական, նաւորդական, միակամն. յոր գործ որ հաճեալ է՝ կարեն հաճել զաւծ, և կրել զհոգի նոր՝ որ ուղղէ զնա։

Անյո՛ նոր 'ի քաղաքնէ հանգիցէ. և զաւակ նոր քաղաքացէոյն զերիւր։

Հոգին զբարիս ժառանգէ՝ զի չդատի 'ի խղճէ աստ. և անդ բովանդակ հանդիցէ։ Եւ զաւակ նոր։ Գործք նորա։ Եւ կամ զաւակ՝ զոր ը՝ այ ծնաւ և անոյց՝ ժառանգէ զկենդանեաց երկիր։

Զօրո՛ւնէ որ երկնի՛ զաթոյ ի՛ բոց. և զիպուիրոնս ի՛ ոտոյանէ նոր։

Սիմեաքոս ասէ զիսորհուրդս յայտնէ երկիւղածաց իւրոց և ոչ ամ ուսոք։ Զկտակարանս։ Զդաշն՝ զոր եդիր հին և նոր գրոյք։

Աչք իմ յամ քամ առ քրս. և նա հանէ յորոգայնէ զոտս իմ։

Զմիտն ասէ՝ առ իւր տեսանելով զանրն։ Եւ նա հանէ յառաջին մեղացն եւայի և յիւրոցն։

Նայեա՛ առ ինձ՝ և ողորմեա՛ ինձ. զի միայնոք և աղքատ եմ ես։

Որ յամ օգնականաց ամայի է և յընչից՝ զհողն միայն ունի մայր՝ ուր դնէ զգլուխն։ Եւ աղքատ. զի մերկ գայ՝ և մերկ երթայ։

Ընդարձակեցան տոքն իմոց քաղաքք եղեն յոյժ. և 'ի վշտաց իմոց հան զիս։

Սակս արտի ասելով՝ զխիղճ մտացն՝ որ վասն մեղացն՝ ասէ. յորմէ մնանաւանդ զատիլ աղաչէ. ասելով հան զիս 'ի վշտաց։

Տե՛ս զիրանարհուրնէ իմ և զչարչարանս իմ. և թող ինձ զամ զմեղս իմ։

Որ վաստակեր զամ գիշեր արտասուօք մռռացեալ զթագաւորութիւնն։

Տե՛ս զթշնամիսն իմ՝ զի քաղաք եղեն՝ ատելութի՛ զոր 'ի նանիր ատեցին զնս։

Օտարք

Օտարք և ծանօթք՝ որոց չպարտէր ինչ։

Պահեա զանձն իմ՝ և փրկեա զիս. և մի՛ յամօթն եղէց՝ զի յուսացայ 'ի քեզ։

'Ի յուսահատութէն պահեա. յուսացայ 'ի քեզ. զի առ քեզ է յոյս իմ։

Ամբիծ և ուղիղ էր ոգիս իմ. և ես չէի հոմբերբի. փրկեա զիս զի յուսացայ զքեզ։

Մեծ սարծանք է, որ ոչ միայն անձամբ բարի է, և կամ ամբ՝ ըստ այ. այլև՝ զանգիծան և զուղիղն կցորդ ունիցի։ Փրկեա զիս։ Զի թագաւորն հայրն է մեր, պարտի աղօթել. վայ և ինդիրն պաշտոն զնորս խորայէլ. յաւիտեան, ոչ զնաւ ժամ մի։

'Ի դպրոցն. սաղմոս 'ի դուռնն։

Զայս յաւուրս ի երգեալ դուռն չան որ նոսն չան զսա. զի անդ ինա պոլանն զբաղմունն հեղաց. և սար բնաւ անուրաց գոլ պարքն 'ի դէմս ճն ի-րոց. զի ինչ ոչ, չան զարբեգոն մարդ-ը ինչ զայս ոչ սոչ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԵ։

Դարձ սրա ինչ ինչ՝ զի ես յամբոնեն իմ. գնացի, 'ի ինչ յուսացայ՝ զի մի եղէց հիւանդ։

Զդատաւորն այն աղաչէ, որ այսպիսի լինի։ Զի մի՞ եղէց հիւանդ մեղաք. ոն վայելէ որ ասաց. ո՞ յանդիմանես ցէ զիս"։

Փոչեա զիս ինչ ինչ՝ և չանեա զիս. փոչեա զերկնիմանոնս իմ և զանիրաւ իմ։

Իբրև զոսկի 'ի բոլս դատաստանի քո փորձելովդ՝ անաղալ դատաստանաւդ տեսցես թէ այսպէս էցէ։ Երիկամունս և սիրտս՝ զյանկութիւն և զխորհուրդն ասէ։

Ողորմեցի ինչ ինչ՝ զի ինչ ինչ զինչ. և հաճոյ եղէց ճշմարտութեանդ չառամ։

Ողորմեա լինձ ասէ և խնայեա յիս, զի հաճոյ եղէց ճշմարտութեանդ սատակողիդ. այլև՝ յողորմութի քո վստահ եմ, և ոչ 'ի գործս իմ։

Ո՛չ նոպայն ես յանեռս նանրաց. և ընդ անօրէնս ես ոչ մտանց։

Թէպէտ յայլազգիս վարեն. և ոչ ոչն 'ի դպրաց և 'ի փարիսեցւոց։

Արեցի ես զիողոն չարաց, և ընդ ամբարիշտս ես ոչ նոպայց։

Դաւիթ զհեթանոսաց. և ոչն՝ զհերձուածողաց։

Լոհա

Լսեցայայ սրբոնքեք զյեռս իմ. և շուրջ եղեց զսեղանով յոր թր։

Զգործս 'ի մարդահաճութենէ և ապա շուրջ եղէց ըզ սեղանով քո՝ պատարագել, և ձայն փրկութեան։

Լսել ինձ զյայն օրհնութեան յոր, և պատմել զամենայն սքանչելիս քո։

'Ի քահանայիցն լսել՝ զսկանջս մաքուր պահելով։

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի զուարթութեան քոյ։

Զխորանին. և տեղի յարկի՝ զարկղ տապանակին, և զեկեղեցւոյ, և զվերնոյն. և որ զայսոսիկ սիրէ, զհեթանոսացն և զհերձուածողաց ատէ։

Ա՛ի դրաւոանիր ընդ ամպարիշտս զանձն իմ. և մի՛ ընդ արս արիւնահեղ զկեանս իմ։

Ընդ հեթանոսս և ընդ սաւուղ. և ընդ հերձուածողն։

Որոց յեռ իրեանց յանօրէնութիւնք են. և աջ նոցա լի է խաշտաւոր։

Կրկին մեղանչեն ձեռաւք սպանութեամբ, և կաշառաւք լի՝ աջէ նոցա։

Ես յամենեքեանս իսոտ գնացի. փրկեա՛ զիս և ողորմեա՛ ինձ։

Ընդ սաւուղի անբիծ։

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Զվարքն ասէ. յայսմ՝հետէ քո օգնելովդ ամբ։ Յեկեղեցիս մեծս։ 'Ի զատիկն. 'ի պէնտէկոստէն. 'ի տաղաւարտաղանդն։ Դարձեալ՝ յեկեղեցի մեծս, 'ի կաթուղիկէ ամբ։ Դա ուիթ է որ օրհնէ յաղագս և 'ի լեղուս եմ, և ս և 'ի վերին եկեղեցին եմ տալով։

'Ի կոպարաք. ասղմոս 'ի դարձն. ինչչ օգնալէր։

Յայլ նաքգիմանան 'ի ճեցիչնանան՝ ոչ գոռանի. քանզի նոքա չան զգանիլն՝ զնարդ առէր ասղմոս. զի զհոգին յօգմանէն էաս։ Այնպես երբեք անգամ գրեալ օգանել դարձն. նոքա 'ի դան հօրն. երբորդ 'ի ճերայ յոդոյ. Երբորդ 'ի ճերայ խոսայէլի. այսինքն օգաս մի. և անհանիցաս։ Երբորդ յայդ է նոքա չան զիոչնան 'ի նաքգաս ոսոց զասղմոս 'ի գնալն աս աբիանաս. և աստուծ ասուսեր և պաշար. և դոմեն չոգաս պարդեաց ասուսղն. և պարդասդեցաս նլանել'ի պարդեսդ ընդ դարձն։

ՍԱՂՄՈՍ· ԻԶ·

Տէր լոյս իմ և ինչանչ իմ՝ ես յումմէ երկիցայց. թէ ապարանն ինանց իմոց՝ ես յումմէ դողացայց։

Թէ գիշերի դնամ, լոյս. թէ կամին սպանանել, կեանք.

թէ

թէ ամրոցի պէտք լինի, ապաւէն. յումմէ՞ երկեայց. փոքր մի ապաւէն իմ՝ կամ դողացայց. որ մեծ է քան զերկիւղ։ Դարձեալ՝ զքո՞ կոչեաց լոյս, և կեանք, որ ասաց, ես եմ լոյս, և կեանք, և այլն ամ։

'Ի մեջէնոալ սա՝ է ջուրց ուսել զմարմն ի. Նեղիչէ ի՝ Ներշնորհ ի, Նոչա փիարոցան ի՝ անիան։

Սաւուղ և աքիտոբէլ, և բուղումք 'ի հեթանոսաց, 'ի վը դաւթի՝ որ տկարացան. զի սաւուղ՝ սրով իւրով մեռաւ, և աքիտոբէլ խեղդմամբ, և հեթանոսք տկարացեալ անկան 'ի ծառայութի դաւթի։ Եւ հրէայք և դևք՝ ոչք արձակեցան 'ի վը ան՝ տկարացան և անկան։

Թէ պարարանոցի 'ի ջրոց ի՞ պարերաղ, ոչ երանիցէ ոչրա ի. Ինչ յա ջիցէ 'ի ջրոց ի՞ ճանարարանոցս, ասիցան ի՝ ացուհիի 'ի չեղ ան յուսացայ։

Սաւուղ կամ հրէայք, 'ի վը ան ձակատամարտ միայն կռուել իբրև զդողիաղ. սակայն՝ յոյսն հաստատուն է 'ի քեզ. զի արդ քանակաց հրեշտակաց ընդ իս ես։

Զմի ինդրեցի 'ի տնէ, ի՝ ըսոյն ապրիցիս. քնանալ ինչ 'ի տան տն ամ սուրբ ինանց ի՝ մոց։

Զմի, և այլ ոչ լինիս. բնակել 'ի տան ան. դաւթի 'ի խորանին. և քի անդամք 'ի վերին խորանն, ուր երկայն է օրն. որդին հայցէ, որ յաւիտեան կայ 'ի տանն։

Տնանալ ինչ զմայելիս՝ ան. ի հրման պալ 'ի պանդրի նք։

Տերն է վայելչութի. զի ամ ժողով՝ ուր լցեն, անդ վայելէ ան լինել։ Եւ զքահանայից ասէ, որ հրամանատուք էին. կամ զայն ասէ, զի սաղմոսասացս կարդեց երկոտասան դասք. այլև՝ յաղօթս յորդորել։

Ծանիցաց զիս 'ի խորանի ի՝ սուրբ ջրոյ. ընդ յոյնս ոչ զիս 'ի ձանիցոն խորանի ի՝ սուրբ։

Յորժամ ջոգաւ՝ աղօթեաց 'ի խորանն, և զերծաւ 'ի ջարէ։

'Ի վիրհ ինոյչ ոչոյնչ զիս. ի՝ ացյամ ինոյչ ոչա զգելանի ամ 'ի վերայ ինշնորհոց ի՝ մոց։

Վասն տաճարացն 'ի տասանակին. և ասա 'ի հաւատոյն

ասոյն վիմէ՝ բարձր անցի ի որոգայթ ։ Եւ այժմ բարձր արա զգլուխս իմ։ Օծեալ գլխոյս տուր զիմաստն։ Այլև՝ քո գլուխն մեր՝ յաղթելով մահու և դժոխոց և դիւաց։

Շո՛ւրջ եղէց՝ ես մարդասէրդ ի խորանի նոր պարարտութեան օրհնութեանդ, օրհնեցից ես աղաղակս ասացից քեզ։

Զսերդանումն ասէ. և մատուցից պատարագ օրհնութեան։ Ո՛չ անասունս. այլ օրհնութիւս, և սաղմոս։

Լո՛ւր քոյ ձայնի ինձ՝, զի կարդասցի ես ոչ հեղ։ ողորմեա՛ ինձ ես լուր ինձ, զի հեղ ասաց սիրտ իմ. ես քնարբերցին երբեմն իմ, զերբեռս քնարբերցին։

Իբր ՝ի գրեի զնմա տարարածս և զնքանչելիս քո՝ ՝ի քեզ կարդացի. զի դու արարեր զնա՝, և խնամես. և զգեցար ըղ բնութիւն՝ որ պատկեր է քո, և նմա ևս ծի։ ՝Ի հեթանոսաց վրոքը կարդացուին. և յեկեղեցւոյ՝ մեծ։ Իմանալի եկեղեցւոյ, և զգալի, հեթանոսաց փրկութիւն. և այս՝ մանաւանդ լինի ՝ի կատարածի, յորժամ դպրութիւք բանին։ Զի քեզ ասաց սիրտ իմ, և ոչ լերուս, լոյս և կեանք։ Եւ խնդրեցին երեսօք տեսանել, և ոչ միայն ՝ի լուր ականջաց. և յեռանդոտ սիրոյն՝ կրկնեաց զխնդրեցին. և այս է ասելն ես, բաղում՝ մարդարէք և թագաւորք ցանկացան տեսանել։

Մի՛ դարձո՛ցանիր զերեսս քո յինէն. և մի՛ խորտակիր ծառայս՝ ՝ի քո ասելէ քոմէ։

Վասն մեղաց բնութեան. և մի խոտորիր ՝ի խոստմանէն դալ և լինել մեզ զաւակ։

Օգնական իմ լեր դու՝ և մի՛ անարգիր զիս, և մի՛ ընդդիր զիս ազգի փրկիչ իմ։

Զի տկարացաք. մի անարգեր իբր զմարմին, չտալով զհոգիդ սրբ։

Հայր իմ և մայր իմ ընդունի զիս. և դու իմ ընկալար զիս։

Ո՛չ իշխեն գալ առ իս յահէն նաւուղայ։ Այլև՝ աղամ և եւայ թողին զիս արտաքոյ դրախտին. և նոր ընկալաւ զիս ՝ի դրախտն ի աւաղակին, ասելով, այսօր ընդ իս լիցես ՝ի դրախտին. բնաւ լիցս ասել թէ՝ լիցեմք նմանն նմա հաւատովք։

Օրէնս

Օրէնութիւն տուր զքո ՝ի ճանապարհի քումմ. և առաջնորդեսցի ինձ ՝ի շտիղս քո ուղիղս։

Ակիւղաս, և Թէոդիտոն, լուսաւորեան ասացին. սիրեա քոս՝ առաջնորդեա. զի լոյսն քոյ է օրէնք մեր և առաջնորդ՝ ուղիղ շաւղին կենաց։

Վասն ընչուռեաց իմոց, մի՛ մոռանիր զիս ՝ի յիշոս ենիղ չաց իմոց։

Վա՜յ դիւացն Թշնամեաց, զի մի զինքեանս կարծեսցեն յաղթող։

Յուրեան ՝ի վերայ իմ վկայս մեղայ. և ուրեցին ինձ յանօրէնութիւն։

Դովեկ, և զիսիացիքն. և ՝ի վայ ոն՝ սուտ վկայքն. և հատուցին ինձ չար փոխանակ բարւոյ. զոր դաւիթ սաւուղի. և ոչն հրէից. սիմնքոս, յարեան ՝ի վայ իմ վկայք սուտ ասէ։

Հաստատեալ զբարութիւնքն՝ յերկնքին ինդրանեաց, հոմքեր ոն և չուլաչիրեաց. զբարեաց ոչիր չ՝ և հոմքեր ոն։

Եւ թէ կենդանեաց երկիր՝ որ կոչի եկեղեցի, ուր կեն դանին ոչ պաշտեցեալ լինի. սակայն՝ զհանդերձեալսն ասէ զոր հեզքն ժառանգեն։ Համբեր ոն՝ նեղեալ եկեղեցիդ ՝ի հեթանոսաց հալածչաց. զի որ համբերեսցէ խստաւ կեցցէ։ Զօրասցի՛։ Հաւատովքն. և համբեր վերժինդրի, և հատուցանողի։

Սաղմս ՝ի դուրն։
Հալածեալ ՝ի սուրուցայ երգեցաց, ինչպէս՝ անանգ էր դուրն։ Այլ՝ ահ մեր ոնի դուրն վասն ահագին դատաստանին, վասն որոյ՝ շատ իօրեն վասն նմա։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԷ.

Ո ՔԵԶ ՏԷՐ ԿԱՐԴԱՑԻ

ոչ է՝ մի՛ լուրեր յինքեն, մի՛ երբէք լուրեցեր յինքն. նմանիցեմ ասնոցին՝ որ իջանեն ՝ի գուբ։

Յինէն զաղաղատանացս՝ թէ լռես, նման լինիմ սաւուղի կամ՝ դիւաց, որ իջանեն ՝ի գուբ. որ է գերեզման և դժոխք։ Մի՛ լռեր և ոչ ժամ մի ասէ. կամ՝ զոր դնեն ՝ի գուբ կենդանի, իբրև զերեմիայ, և զդանիէլ։ Եւ դարձեալ՝ տես զիս

իբր

եբը 'ի գբի, և խղձա ինձ ողորմածդ. գուցէ 'ի յուսահատու թի անկանիմ։

Լո՛ւր որ յայնի քնդբռՀոգաց ինոց՝ յաղաչէլ ինչ առ չէր. 'ի հոմբառնալ յեռաց ինոց 'ի պաՀաբ սուրբ չռ։

Յերկինս ասէ. զի ուր զձեռս ամբառնայ. զսիրտ և զաս ղօթս անդ հաւաքէ։

Մի՛ հոմարեր ընդ ամպարիշտս զանչն ինչ. և մի՛ ընդ այնոսիկ՝ որ գործեն զանօրէնութիւն, ելոյ-ասանիր զիս։

Ընդ անհաւատս հրէայսն, և ընդ հեթանոսս, ոյք այծիք են 'ի ձախակի։

Այլ խօսէին զիրաղաղութիւն ընդ ընկերս ի-րեանց. և չարութիւն 'ի սիրտս նոցա։

Հրէայք ընդ ոտն, և սաւուղ ընդ դաւթի։

Տո՛ւր նոցա որ ըստ գործոց նոցա. ըստ անօրէնութիւն գնայսոցն նոցա, հապա՛ նոցա։

Ա՛յս ընդ օրինացն է, ընդ գործոցն կրել զպատիժս։

Ըստ գործոց յեռաց նոցա հապա՛ նոցա՝ զհոգուցուն նոցա նոցին։

Ընդ նոսա և մի՛ այլոք ըմբռնեսցի. զի ձեռնարկեցին 'ի սրն։

Ո՛չ ինոցան նոքա զգործս ոչն. և ոչ 'ի գործս յեռաց նոցա հայնցան. նոր քանեոցնս զնոսա, և այլ մի՛ շինեսցին։

Որ զամ զոր ինչ արար եռես, և ահա բարի են յոյժ։ Եմ որ զմարդ սպանանէ, և չար գործէ, զգործ այ քակէ։ Կործանեսցես իբրև զսոդոմ՝, և մեղաք շինեալք իբրև յա-ռաղի։ Մի շինեսցին, սաւուղի թիւրուրուին, և հրէիցն եմ։

Օրհնեալ է որ՝ զի լուաւ յայնի աղաղակ ինոց. որ օգնական ինչ և պաշտպան ինչ։

Ազգեաց հոգին թէ՝ կատարին զոր հայցեաց, և լուաւ որ աղաղակեցն։

'Ի նա յուսացաւ սիրտ ինչ. օգնեցաւ և զուարճացաւ մարմին ինչ. և ի նա գոհասցի ինոքն խոստովան եղէց նմա։

Յորժամ ծնաւ յն մեր բնութիւն, օգտեցաք և զոհաց ճացաք սրտիւ. զի մարմին նոր կոչեցաք. և նորոգելոց եմք ըստ մարմնոյ փոյց նոր։ Եւ ես կամաք իմովք։ Աստէն է կամաքն։

Տէր ողորմի ժողովրդեան իւրոյ, ապաւէն ծնելոյ իւրոյ։

Զօրութիւն ժողովրդեան, ոչ յեգիպտոս, և 'ի կարմիր ծովուն։ Ապաւէն իւր դաւթի օծելոյ իւրոյ։ Եւ քո զօրացոյց զիւր ժողովուրդն, մի երկնչել յսպանողաց մարմնոյ։ Ապաւէն. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր, որ են քրիստոնեայք։

Փրկեա՛ զժողովուրդ քո. և օրհնեա՛ զքաւանդունսն քո. հովանա՛ և բարձրացո՛ զնոսա մինչև յաւիտեան։

Թագաւորի և քահանայի պարտ է աղօթս առնել վասն ժողովրդեանն. ոչ մոլեսս պատուիրեաց ելանել քահանայն 'ի խորանէն։

Սաղմոս 'ի դաւթի. օրհնութիւն նաւակորդաց պատարագին։
Ցերանել և 'ի մտանել և 'ի հարցանել զխորանն, նոքա՝ որ ինքեանք ոչ զիրենսագիրս նոքա՝ յորժամ երթեր դաւթի զարդանակն յերկիր, առաջել է. ասիցն՝ նոքաբեր 'ի ճերայ երկնիցս յորժամ դրոշիցեան ասորիքն. և երկնի-զ մեզ անկաւ, որ ոչ իշխէին մտանել 'ի պատարագն և 'ի սրբութիւնս. այլ 'ի գաւթիս և 'ի սրահս խորան հարցանել հրամայեաց նոցա դաւթն, և մտարարանքն նոքա, ոչ և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԻԸ.

Մարդ՝ զոր ինչ՝ ասի. մարդ՝ զոր ինչ՝ ասի։
Մարդ՝ զինաւ և զպարիսպ. մարդ՝ զինաւ անուանեն նոքա և երկիր պագէք՝ 'ի սրահ սրբութիւնս նոքա։

Զքահանայն ասէ որդիս ասի. որդիս խոյոց՝ զդառնինն. այլև՝ որք ունին զփառս և զպատիւ տացեն ասի. զի մեծ եղև 'ի հեթանոսս անուն նոր։ Դարձեալ՝ գիրք զբնութիս՝ արու և էգ ասեն ստեղծեալ. ոչ միայն վասն ճանման. այլև՝ վասն կրկին կամաց. զի բարեգործն արու է. և վատթար գործն էգ, զի որդիք ասաց։ Եւ երիցս ասէ մատուցէքն, որ է մտաց հոգւոյ. և մարմնոյ. զի մատուցէք ոչ զորդիս խոյոց, չկայ ասորոց։ Եւ զի՝ երրորդ երկնից լինիցիք արժանաւորք, երրորդ դութեն տալով նոքա։ Երկիր պագէք 'ի սրահ եկեղեցւոջ, որ է սրահ վերինն երկնի։

Զայն գոն 'ի վերայ ջուրց՝ և ամէն փառաց որոտաց . և զբ ինչն 'ի վերայ ջուրց բազմաց։

'Ի վեր յորդանանու և 'ի թաբոր. և ամ փառաց որոտաց հոգին սրբ 'ի յորդանան և 'ի վերնատանն . և որ ինքն յա. զի անդ յայտնեցաւ երրորդական ամենուին. ուր բացաւ արգանդ աւազանին։ Ջուրց բազմաց. զի ամ՝ ջուրք օրհնեցան։ Ոչ 'ի հրամանն ջուրց՝ թէ բղխեսցեն ջուրք , ամ՝ ջուրք առին զօրութիւն ծննդեան։ Ա յլև՝ ամ՝ ծնունդք 'ի ջրոյ լինին 'ի խոնաւութիւն սերման, 'ի ձայնէ ոն սահմանեալ։

Զայն գոն զօրութեաց, և յայն գոն մեծ վայելչութեաց։

Զօրութեց, զի որ է հրեշտակաց, և մեծութեն նոր վայելչութեն։

Զայն գոն փառէ պայծառ. և մանրէ գոր պայծառ լինիցուն։

Զկռապաշտութիւն՝ որ անուշահոտ և մնացական կարծէին։ Լիբանանու. զսատանայ՝ լիբանան առէ։ Բարձամբք իւրովք անկցի։ Զի 'ինեա էր արմատացեալ կռապաշտութիւն։

Անբնոցէ ընա ոչ մոգաշարանն լինիցուն. որ ոչբնլին է ոչ ընդ գրոն մեղանչելոց։

Այսինքն՝ դիւրաւ ոչ պնոր քողբոցս . զի նոր է կռապաշտութիւն, և ոչ 'ի սկզբանէ. որ սիրելին է ոչ զորդիս։ միեղջերուի եղջիւրն բժշկութիւն է ծուլուն , որ 'ի փղնշտ. ուր թունաւոր սողունք թաւիեն զթունս 'ի յլմնելն զջուր, և որ կենդ անիք յետոյ գան նստին և ոչ ըմպեն 'ի մահաբեր ջրոյն, մինչև գայ միեղջերուն, և թանայ զեղ ջիւրն 'ի ջուրն և բժշկէ և վերայնորիկ՝ սիրի յամ կենդանեց սրբց . և ծնունդ նոցա՝ խնդութիւն է նց. և գգուի 'ինոցանէ։ Ոչ այլ թարգմանքն ասեն. կաքաւեցուցանէ ոչ զորդիս միեղջերուի։ Քանզի՝ սիրէ ին պաշտօնեայք դիցն և կաքաւէին , և զդևսն կաքաւեցուցանէին. ոչ յանապատին զորթն հրէայքն կաքաւեցուցանէին և ինքեանք կաքաւէին առաջի նոր. զի ըստ ոմանց՝ ուտի իբրև զորթն յանապատի. ոչ՝ զոր մոլսէս խորտակեաց, և ջրով արբոյց յանցաւորացն։ Նոյնպես յօրն դատաստանի՝ խառնէ ամ զմեղս կռապաշտութեն՝ ը այլ աղտեղութիւն իւրեանց, և արբուցանէ զդառնութի անձանց նց. ոչ մեր ամն՝ մեր է վայելումն։

Զայն գոն հոգանէ զբոց 'ի հրոյ. յայն գոն շարժէ զանոգոգն, և խոսվեցուցանէ գոր զանոգոգն ինքէս։

Եթէ առաքելովքն՝ զոմանս բոցով պատժէ իբրև զանս նիկա, և սավիրայ. և զոմանս լուսով մխիթարէ, հրով սիրոյն ամն՝ զոր եկն արկանել յերկիր։ Ա յլև՝ 'ի կատարածի հրով լնու զերկիր. և ապա 'ի բաց հատանէ զլուսաւորութիւն, և կազմէ պսակ արդարոցն, և զայրեցողութիւն՝ տանջանք մեղաւորաց։ Զայն ամն շարժէ"։ Սիմաքոս՝ յղացուցանէ։ Ակիւղաս՝ ծննդակոն առնէ։ Թէոդիտոն՝ ծաղկեցուցանէ զանս պատ 'ի բարեաց՝ զաղգս հեթանոսաց։ Առաքելովքն շարժեաց 'ի յղութի հոգևոր և 'ի ծնունդ ծաղկանց, ըստ եսայեայ թէ՝ ցեծասցէ անապատն, և ծաղկեսցի իբրև զշուշան։ Խոսովեցուցանէ"։ Զնոյնն յայտ առնէ զի խռովեցան նախ՝ և ամբոխեցան իբրև յլի յերկունս, և ծնան զինքեանս յամն վերին։ Իսկ կաղէս՝ եթ ասի որ է եթ եկեղեցի. որ սրբեցաւ աւազանին բանիւ։

Զայն ամն ճոպոպէ զնեղբերս. և յայտնի առնէ զանապատս

Քրիստոսի ձայնն՝ որ հասատատեաց զառաքեալսն, ապ լով նոցա իշխանութի կոխել զօձս և զկարիձս. որ է բարբ եղ ջերմի։ Եւ յայտնի առնէ զանտառս։ Զանպտուղ հեթանոսս։ Հատին զանպտղաբերս մացառան զեկամուտ չարուէն, և այլ մի որջասցին անդ գազանք անտառի. հերկեցին և տրարին պարտէզ, տեղի իջման եղբօր որդւոյն։

'Ի պտղոյն նոր ամենչեան ասասցին զքաղաքս նմա։

Ցեկեղեցիս, և ոչ 'ի մեհեանս ասեն զփառս ամ։

Տեղ զլերեղեղս նոպուցանէ և ցոգուցանէ. ընդորեցէ զոր յանէն։

Ոչ առ նոյին էած հողմն և դաղարեաց ջուրն, նոյնպէս ասա հողմով հոգւոյն զհեղեղս մեղաց և զկռապաշտութեան զնստուցանէ, առ սակաւ սակաւ համեղարտութեամբ։ Եւ թագաւորեսցէ յաւիտեան։ Ըստ կամաւոր հաւատալոյն 'ինա. մինչև դիցին թշնամիք 'ի ներքոյ ոտից նոր. և թագաւորեսցէ յաւիտեան. և թագաւորութեան նոր վախճան մի լիցի։

Տեղ ջրաւնեն ժողովրդեան ի-բոյ պոցէ. և օրհնեսցէ զքողովրդ ի-ր 'ի խաղաղաւնի։

Զհոգին ամ՝, զոր ասաց հստարուք 'ի քաղաքիդ եմ, մինչև զգենուցուք զօրութի 'ի բարձանց։ և ամ օրհնեսցէ"։ Զխաղաղութի զիմ տամ ձեզ։

Սաղմոս օրհնութեանց նաւասիրաց պատարագին 'ի պատիւն։
Ոնոնի զբաղչ գերբոյն. ընորգոտն քնոնէս։ Եւ զյարբոյն նշանակէ
որ ինքեանք յարբունին հաւատարիցք է, այլ՝ ոչ փառս և աւարայունին։

ՍԱՂՄՈՍ· ԻԹ։

Բարձէք առնեմ զբեզ տէր, զի ընկալար զիս։ և ոչ ուրախ արարեր ըզ
թշնամին իմ ցիս։

Բանիւ վկայելով բարձրութեանդ. զի դու արդեամբք ընդ
կալար զիս յերկրէ յերկինս. 'ի մահուանէ 'ի կեանս. կուսիւն
առնելով զիս՝ ոչ և եմն . միտք՝ հոգի՝ և մարմին։ Եւ ոչ
ուրախս արարեր զօձն, որ արար զիս մահկանացու։

Տէր աղաղակեցի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս։ տէր հաներ 'ի դժոխոց
զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնոցանէ, որ իջանեն 'ի գուբ։

Կարգացի հրեշտակօք և արդարօք և բժշկեաց. որ յեռն
յերեքով ինձեալ վերաւորեցին զիս։ Պաշտէ սաղմոս այս և
զեղեկիա. զինի հիւանդութեանն որ կարդաց առ նա և բժշկեաց
ցաւ, սատանայիս եդեալ 'ի վերայ վերին. զի և վերս ունէր. և
զնա և ս ընկալաւ 'ի հիւանդութենէն։ Փրկեցին". Որ ինքա-
նեն 'ի գերեզման և 'ի դժոխս։ Հաներ զհոգիսն՝ ալ մեծա
տունն կայր. և 'ի բաբիլոնէ զգերին։

Սաղմոս ասացէք տան աջոյ նոր. քոտրման երգեցուցէք տերանն նոր։

Քահանայք և արդարք՝ որք երանեալք 'ի դժոխոց։ Խոս-
տովանեալ երգերուք յիշատակի"։ Զի յիշեաց զձեզ և եկն ապա-
տել զձեզ։ Այր տաճարն ոքանչելիս եցոյց 'ի սենեքերիմ. և
առատ յիշատակեաց . յորժամ սպրեցաւ երեկիա։ Եւ տուն
արքութի մեղաց մերոց արար. զյիշատակն յաւաղանն եթող
յիշել անդ զմահն տան խոստովանութիւն։

Սրտմտութենէ 'ի բարկութենէ նոր ի նեանոյ են 'ի նոմանց նոր։

Մեր բարկութիւն 'ի սրտմտութիւն է, որ գործոյ է, և
'ի կամն մեր. այն 'ի բարկութիւն սրտմտութիւն , որ է քանիւ
սպառնալն , զի այնու կեցուցանել կամի. նոյնպէս՝ և առտէն
նեղութիւնս, 'ի կեցուցիչ կամաց նոր է։

Ընդ երեկոյ հանգիցեն լալիս. առաւօտու եղիցի ուրախութիւն։

Ընդ երեկս լուծեալ եմ զսպառնալիսն ռափսակայ՝
եալաց

ելոց, և ենկերաց, և առաւօտուն տեսին սատակեալ զասորիսն և եղև ուրախութիւն։ Դարձեալ՝ յերեկոյն լուսաւ եղեկիա զբօթ մահուն, երկայ և հանդերաւ. և առաւօտուն լուսաւ զաւետիս կենաց՝ և ուրախ եղև։ Դարձեալ՝ յերեկոյն սուգ աշակերտացն և կանանցն. առաւօտուն ուրախութիւն աւետիս՝ երև մանչ ոն։ Դարձեալ՝ երեկոյ է կեանքս այս. և որք աստ լան, 'ի հանդերձեալն աւաւօտուն ուրախ լինին։

Եւ ասայ 'ի քարեխենդանութիւն իմոյ, ինչ ոչ ասանիցայց յանիծեան։

Ապա, և եղեկիա. և ամ որք 'ի յաջողիչն կարծէ թէ՝ անսասան մնան ոչ ասէ։

Տէր 'ի նոմա զո երդուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն, զոյգ ոյներ զերեսս զո յինէն՝ ի ես երկի իսուզիս։

Զի 'ի պատկերս իւր արար, զի՞նչ քան զայն զօրուն. և ամ որք որ մեղանչէ՝ տկարանայ իբրև զաղամ, որ այնքան տուայտեցաւ տկարացեալ։ Տալոց է դարձեալ զօրուն գեղոյ՝ յորժամ արդարքն ծագեն իբրև զարեգակն յարքայութեան երկնից։ Դարձուցեր զերեսս քո յինէն։ Մինչ դարձոյց ամ զերեսն և գնայր 'ի դրախտին, և դառնալ ասաց 'ի հող. և յե զեկիայէ ևս՝ որ եցոյց զամ ինչս իւր քաղդէացւոցն. և այլոց յաւեցաւորաց պատահէ նոյնպես։

Ա՜ չէր պէս նորոցի, ի սա ամ ի մարդոյ. զի՞նչ օգուտ չէր յոյնանէ իմմէ, ինչ ինքանիմ ես յոպանանութիւն։

Զայս եղեկիա ասաց. ոչ թէ որ 'ի դժոխսն են խոստովան առնին առ քեզ։ Յարենեն խմեն. թէ ցամաքի մահ ուսամբ։ Կամ՝ մեք մեղուցեալքս յաղաշխարեն ասեմք քեզ, զի՞նչ օգուտ է ինձ յարենեն քումեն քո. թէ դարձեալ ի՞ջանեմ յապականութիւն դժոխոց, ուստի հաներ։

Ա՛ի՞ ինչ հող խոսիցեն ասնիցի սա չէր. նամ պատմեսցէ զճշմարտութիւն քո. որ ասացեր 'ի հող դառնալ։ Կամ՝ պատմեսցէ թէ՝ ոնծ ճշմարիտ է, և ամ մարդ սուտ։

Լուսաւ ինչ պէս՝ ի ողորմեցաւ. ի պէս երկի ինչ օգնեսցեն։

Գալատեանքն իւրով՝ օգնեաց մեզ։

Դուշյոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերբ յինէն զէսույց զրախութիւն։

Զեռայի սուգն, կուսին ասելով՝ ուրախս լեր բերկրիր ըզդի քո՝ սրբէ զամ արտասուս։ Զերծ յինէն զսգամայ մաշկեայն. զեղեկիայ քուրձն. զընուութիւս զերկիւղ մահու և դժոխոց, զևս խոշոլսադոյնս։ Եւ ինձ զգեցոյց զառաքինութիւս. և ինքն ևս զգեստ լինելով մեզ։

Ոչ ուրոյ ասասցին չէր փառ իմ. և այլ մի՛ ևս զղջացայց. որ ես իմ յուխտեան խոստովանելով զնա՝ հայր պատճառ որդւոյ և հոգւոյ։

Ի դիպաբան. նահապետութիւն գովութիւն. ասէր ի դասին։

Ո՛չ այլ ինչ գոնի պարծանս չան զասելն՝ ես ասացի ի զարմանալ իմոյ ինչ՝ ընդունցայ. և ասացեալ ի փոխելն յաշխարհայ. յորչափ և զոր ինչ ի սա-ուշայ կրեցայ նորոգութիւն. մարգարէանայ և՝ զոր չարչարանս, զոր իրեցայ, զոր զբնութիւն արդարացութեանդ. և զոր մեզ ի-ր հաստատել և սա հայր աղօթեալ. երբեանալոյ երգեալ. և մերոնքն քարչեալ զմեզան՝ զոր ունի ի-ր երբեանելոյդ ասէր։

ՍԱՂՄՈՍ. Լ.

ՔԵԶ ՏԻՐ ՅՈՒՍԱՑԱՑ, ՄԻ՛ ԱՄԱՆ

չէցեր յաւիտան. յարդարութիւն չուտ փրկեա զեն՝ և ապրեցո զեռ։

Յոյժ ամաչեցի ի մեղանչելն ասէ, այլ՝ վա՜յ յուսոյն որ ի քեզ՝ մի՛ ամաչեցիս յաւիտեան։ Յարգարուե՛։ Հաշուեցա զիմն ի քո յարդարութիւդ. որ ասես պարտ է մեզ լնուլ զամ արդարութիւն։ Եւ փրկեա և ամրացո ի գերհենէն։

Խոնարհեցո ա՜ռ ի զունդն չուս. վաղվաղեա՝ ինչուանել զեռ։

Իբր զմարդասէր բժիշկ վաղվաղեա, երանգ հասիր. և մի մերձք մեռայց։

Լեր իմ՝ ամ պաշտպան՝ և փրկեա ապրեցուանել զեռ։ զի հաղորդեալ իմ և ապրեցի իմ զու՝ ես։

Զի ելի ես ի տանէ լմնի։ Ակիւղաս՝ վեմ՝ ասէ. որ ի հողոց և ի հեղեղաց մեղաց՝ անկարծան մնացիս։

Վասն անուանն չոյ որ ասաջնորդեցեր ինձ, և անուցեր զեռ։ և հանցեր զեռ յորոգայնէ յայսմանէ, որ ինգուցա՝ ինձ։

Զոհանայ զկրեալ բարեացն. և զի մանուկ առեր զիս՝ ասէ

ասէ, և հանցեմ զիս յորոգայթէ. զոր աբխոզում թագուցեալ էր լինեմ. և հրէայքն տեսանեն։

Դու՝ ես պաշտպան իմ որ, ես՝ ի յեռս ոչ յանձն առնեմ զհոգի իմ։

Զի նոքա մի սպանցեն։ Եւ որն ասաց ՝ի խաչին, հայր ՝ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ, և զայս՝ մարդկուին՝ յայնմ հետէ։

Փրկեցեր զիս որ աչ ճշմարտութիւն ոչ. ապիցեր զայնոսիկ ոչ պահեն զերկիր՝ ի անոպիս։

Ճշմարիտ դատաստանաւ առեցեր զայնոսիկ՝ որ մնոտի երկիւղիւ ոչ եկին ընդ իս. և դեռ երկնչեն թողուլ զկուռսն՝ կամ՝ զօրէնս, և գալ յաւետարանն։ Զի դաւիթ շրջէր յայլազգիս, և զոր միայն պաշտէր։

Ես՝ ի որ յուսացայ. ցնծացայց ես ուրախ եղէց՝ ի քրիստոս։

Յոյս դոյ թէ՝ առիցք քաւութիւն, և զթագաւորութիւնս։ Յաճ վրկիչ՝. և ոչ՝ ի կուռս։

Հայեցարս՝ ի խոնարհութիւն իմ. ես՝ քրիստոս՝ ի շրջաց զանձն իմ. ես ոչ մոռ ներցեր զիս՝ ի յեռս ներչաց իմոց. ես՝ ելցուցեր յանդորր՝ զոտս իմ։

Զի բոկ հեռեակ փախեաւ։ Կացուցեր յանդորր՝։ Մարդարէանայ զգալն՝ ի թագաւորուին։

Ողորմեա՝ ինձ որ, զի ներչալ եմ ես. խոովեցաւ՝ ի ոսկորս՝ ինձ ամենայն իմ ես՝ փոր իմ։

՝Ի խղճէ մտացս խռովի սիրտս. ակն՝ միտք. անձն՝ հոգի. և փոր՝ ամեն խորհրդոցն. որ զբանաւոր մտածմունս հաւաքէ իբրև զկերակուր։ Իսկ՝ սիմաքոս ասէ՝ ՝ի յիշմանէ մեղաց իմոց՝ պղտորեցաւ արտասուք ակն իմ։

Պոչոնեցան՝ ՝ի ցաւոց ինեանք իմ. ես՝ ամբ իմ յոգեւոց ելանեցոյ։

Ա յսինքն՝ տարիք և կեանք յոլով ծախեցաւ յապաշխար եղն, և յոգոց հանեցն։

Աղաղակաց՝ ՝ի դիպուն ղօրուն իմ. ես՝ ոսկերք իմ խոովեցան։

Յաղքատութէ և՝ ՝ի սովոյ՝ լուկեր՝ ՝ի հալածանս սաւուղի։ Եւ ոսկերք՝ զհոգւոյն զգայարանս կոչէ։

Քան զաչս ընչանոր իմ եղեր ես նախաց գրացեաց իմոց, յոյժ ահ ես երկիւղ ծանօթի՝ իմոց։

Քան զթշնամեացն չարն՝ մեծ էր լինեմ զի գրացիքն նախատէին, և ծանօթքն երկնչէին մերձ գալ։

Ամենեքեան ոչ պեռանէին զիս, որպէս փոխէին ինեն։ Երկիւղէն սաւուղայ։

Մոռացեալ եղեալ ես ոգի մեռեալ 'ի սրտէ. և եղեալ ես ոգի կանօնի ֆորոնէլ։

Յուսահատ եղեն ընտանիքն՝ ոգի 'ի մեռելոյ. և 'ի կորուսեալ անօթոյ։

Զի լո՞յ ես զբամբասանս 'ի բազմաց՝ որ շուրջ էին զինու. 'ի ֆողքելն՝ 'ի մեսին, առնուլ զանձն իմ խորհեցան. այլ ես 'ի չեղեալ յուսացայ։

Դաւիթ զիւրացն, և ոչ զհրէիցն։

Աստուծոյ զոր ես ունի և 'ի յեռս չոնէ քառանգուլեն իմ։

Զկիրս և զփոփոխմունս քնութեան ասէ, ժառանգուլն, զհիւանդութիւն, և զաղքատութիւն, և զնախատինս. այլ յայ ձեռին է թեթևացուցանելն։

Փրնե՛ զին 'ի յեռոյ ինչոմեոյ իմոց, և 'ի հալածչոյ իմոց։

Զի լինի այս երևմամբ երեսաց քոց, ոգի և ասէ։

Երեսիցդ զերեսս չո 'ի քառայս չոս. ապրիցդ զին ոչ ըսոր ողորմութեան չոս. որ՝ մի յամօն եղեց, զի ներբոցն սա չեղ։

Յորժամ յամօթոյն աղաւնոյ ազատեցոյց։

Ամաչեցան ամպարիշտ, և ինչքն 'ի փչոնս. և համբ եղեցին շրջունչ ներնգաւորչ, ոչ ինօնէն պարբերոց զանիրաւութիւն, յամբարտաւանել և յանգոնել ի-բրեանց։

Դևք և կռապաշտք՝ զդաւթայ, զքնէ, և զբնուէս իբրև զյորայ՝ ոչք խօսէին։

Ոգի զի բարեմ է ողորմութիւն չաղցրութիւն չոյ որ. զոր պահեցեր երկիւղածաց չոց։

Յաստեցեր մինչև քաջութիւն նահատակացն երևի, ասպա օգնեա։ Դարձեալ՝ քան ասուէն՝ անդ պահեսան է շատ երկիւղածաց, զոր ակն ոչ եռես։

Աբրբեր զոր ոչնոցնի, ոչ յուսացեալ են 'ի չեզ. ասաջի ոչրոց մարդկան։

Աբրահամու, իսահակայ, յակոբայ, մովսէսի, յոբայ, և դաւթի։

Ամ

Ամրոցուցեալ զնա 'ի ծածկոյթս երկնաց ոգ՝ 'ի խորհրդոյն մարմնոյն։

Երեսաց քոց հովանիւդ ծածկեաց զքոյս, և չկարացին խառնիլ։

Ծածկեցեալ զնա 'ի խրատն ոգւոյ, 'ի հայեցողութենէ լեզուաց։

'Ի քաղցր հայելն ոչ՝ խորան ձգի արդարոցն. և պատպանձին հակառակ լեզուքն. իբր մոլսէսի, գաւթի։ Եւ 'ի հանդերձեալն՝ յառաջասաց առնու զարդարսն. 'ի հակառակ լեզուացն ծածկելով զենքն նորն, որք ասեն, ոչ յանուն քո մարգարէացաք"։

Օրհնեալ ես, զի սքանչելիս արար, զորս գիտէ ի-ր 'ի քաղաք ամուրս։

Յամուրք քաղաքն էաւ զիմաստուն կուսանսն։ Յայլ թարգմանութեանէ, օրհնեալ է նոր, զի սքանչելիսք պահեաց զիս իբր յամուր քաղաքի՝ զհաւատացեալս յեկեղեցի։

Եւ ասայն 'ի զարմանալ ինքն, ինչ ընդեցոյ ուրեմն յերկնաց աչաց քոց։

Թէ ապաշխարութիւն ոչ հաշտի ոչ, զարմանք է ողորմութեան նոր։

Վա՜ այսորիկ լո՜ւռ յայնմ աղօթից ինքոյ յաղաղանել ինքն առ չեզ։

Զի վստահ և մեծ յոյս կալայ առ քեզ։

Սիրեցեալ զոր ոչ ոչ նոր, զի սրուգութենէ ինդրէր զոր. և հպարտանք այնոցիկ, որ առաւել առնեն զմարդասիրութենէ։

Զի նա պահեաց զձեզ առանց խղճի մնացս, զի ստուգութիւն և արդար կենաց կամի և սիրէ զոր պակել զաբան։ Եւ քանզի թէպէտ քաղցր է, և չկամի զմահ մեղաւորին, այլ՝ յորժամ առաւելուն 'ի մեղս՝ չիսոնարհելոյն 'ի մեղայն՝ հատուցանէ ըստ չարիոյ յանցանացն։

Քաջալերեցարուք՝ և զօրացարուք ոչիչ չիր, ամենիչեան՝ ոչ յուսացէք։ 'Ի տէր։

Եթէ 'ի յանձնառութենէ չարեաց և 'ի մեղացն ձեր զարհուրիք, քաջալերացարուք, և զօրացին սիրտք ձեր հաւատով, զի մեծ է գութ նոր՝ քան զմեղսն ձեր. ոչ միայն թողու և ազատէ 'ի առանձնացն, այլև՝ երանելի և սա առնէ ըզ յուսացեալսն իւր։

Իմաստութիւն ի գործին:

Նոյն ինչ են և այս սաղմոսիս, և զինչ մեղացն սատակիալէ, զնոց և իմաստութիւն սոյ: Քանզի՝ զգուշութիւն անգայնութիւն ընդհանրաբար. իսկ իմաստութիւն յաւանելն ի գլուխանալ: Եւ զաւելեալ՝ ոմանք զիրարս ուղղութիւր և զնորին սուսերոյն մղիցուն, այլն՝ ի զերծայ սպասոյ և երեքիցոյ, և՝ և սա ահարան է:

ՍԱՂՄՈՍ· ԼԱ:

Երանի՞, ում լուցուն իւրն մեղայ. և ծածկեցան ամ յանցանս նոր:

Զի՞ եւ այսքան վաստակ եղէ ի քուրձ, և ի մոխիր, և յարտասուս: Եւ ծածկեցան: Թէ և լինիցի թողութիւն ասէ, զբարոյգ՝ օրինակ մեղացն՝ պատմի: Երանի այնմ՝ որոց խորքն մնաքրեցան, և որոց ծածկեցան. այսպէս և ոչ երանի՝ որոց խորքն ոչ սրբեցան, և դարձան ի փսխածն:

Երանի՞ սոն՝ որոմ ոչ համարեցոյն տէր զմեղս նոր. և ոչ գոյ նենգութիւն ի բերանս նոր:

Այսէ՝ որում ոչ համարի՝ որոց գործն ոչէ գովելի, և թողութիւն՝ ոչէ պարտական վերանգիտութիւն և տալայուն: Դարձեալ՝ և երանութիւս այս՝ ոչէ առաքինեաց գործոյ, այլ՝ հաւատոց միայն. իբր զակքէին և պռունկին. և որ լսեաց՝ զուստր հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և իբրև աւազակին: Դարձեալ՝ երանի առն որում՝ ոչ համարի, որք ոչ հաւատոյ գան յոյժ, այլ՝ պատճառաւ լինէ, ոչ զարաւանացիքն, ոչ սի մեն սամարացի ի միտութիւն. որոց ի բերանոյն քանն չկայր նենգութիւն, այլ ի սրտին:

Լուեցի ես՝ և մաշեցան ամ ոսկերք իմ, սա աղաղակիլ ինձ սա տրոյ զօրհանապազ ի տուն և գիշերի:

Ոչ թէ չկամէի խոստովանել միոյ եկն նաթան, սակայն ծիւրեալ և մաշեալ լինէի խորհրդով: Առ աղաղակել լինա՞: Եւ թէ մաշէի ասէ, ապա չէի ընդ չեկեալն սրտի կամաք՝ առ ամ. վասն զի՝ աղաղակն զարտին բոլորքն յայտ առնէ, ոչ մոլեսին:

Զանգիտաց ձեռն քո. ի զերծայ իմ. զարտայ ի ներհաստութիւն, զի հարան ցեռ գուշ:

Զնեղութիւն և զհալածիչն ասէ. զարձայ ի թշուառութիւն, զհոգն ասէ, զի հարան յիս փուշք խղճի մտաց:

Օ՜ մեղս եմ գործեց չէզ, և զանօրէնութիւն եմ ոչ ծածկեցէ 'ի չէն։

Այսէ կարգ. ապաշխարողաց, ոչ ասաց եսայեաւ, ասա նախ զանօրէնուիս քո։

Ասացէ՝ ինչ պատմեցէ քնչէն զմեղս եմ. և զոր ինոգչէս զաշ մոքաբշաութիւն մեղաց եմոց։

Ուսեալ 'ի նաթանայ։

Այսոն այսոցէի յաղօթս կացցէն ամ չէզամ սէչ, 'ի ժամ ընդունելի։

Երբ անմեղ են և այ տան, և ոչ անձին. և մեղաւորքն յետ խոստովանութեան արբեալք։ Դարձեալ՝ երբ հաշտին խառոլքն։ է և ժամ պատարագին։

Լայց ինայ 'ի ջուրցն հեղեղաց բաղմաց. որ ամ նա ինչ ոչ մերձենայ։

Զգուշացին արքն 'ի պատճառէ մեղացն իբրև զնոյ. որ քրն յառաջ, և զգ ջայցեալքն զկնի. այլ զի թէ հեղեղք կուս պաշտութեն, և հերձուածոյ և մեղաց՝ թէ մերձենայ, և ոչ վարձութիւք լինչ։

Դու է ապաւէն եմ 'ի նեղութիւն յայսմանէ, որ շրջեալքն զքնա։

Ազ հնար չգալ նեղուէ 'ի վրայ մկրտելոցն, և դարձելոցն 'ի մեղաց. այլ՝ ապաւէն ածէ հաւատարիմ որ չտայ 'ի փորձութի առաւել քան զկարն։

Ցնդուիլ եմ, թէպէտ զքս յայնպանէ՝ որ պաշտպանէցին զքս։

Զի ցնծութի զգեցեալ մկրտեալքն՝ ցնծութի կոչեն զարն. որոյ բնութիւն ամ բարութի է և չէ ունելով։

Ինտուրուն ապրեցէ զչէզ՝ և խելամուտ 'ի ճանապարհ, յոր ի գնացէս. և հաստատեցէ 'ի վերայ քո զաչս եմ։

Պատասխանի լսէ 'ի ոնէ իմաստուն արարչից զքեզ. զմարգարէութիւն թոզի քեզ, 'ի յայսմ հեռուէ զանմեղութի աջողեցից քեզ։ Նոյնպես և զմկրտեալն առնէ 'ի մատուանս։ Եւ հաստատեցից 'ի վրայ քո զաչս իմ. զինամն ասէ։

Ա՛ի՛ լինէր ոչ զայն և զլոցն. զի ոչ գոյ 'ի նա ի մատուտութի 'ի ոանչ և 'ի գանգանատանս ճանիցս զիրարս նոցա, որ ամ չէզ ինչ ոչ մերձենցին։

Դուք իբրև զբանական ատէ ընտրեցէք զարժանն, և յո ժարբ լերուք. մի լինիք իբրև զանբանսն, զհրէայս և զհեթա նոսս, և զհերձուածողսն. ձիք հպարտք կամ իգամոլք, և խեռաբարուք իբրև զՆոյի. կամ՝ արտաքոյ բնութեան անծը նունդք 'ի բարի պտղոյն։ Ապա թէ ոչ՝ 'ի սանձս և 'ի դան- դանաւանդս խրատեցից զձեզ՝ իբրև դուք զնա. կամ դուք զվայրենացեալ ախտսն 'ի ձեզ՝ խոհականաւն և արիականաւն, որ մերձ անգամ չգան։ Դարձեալ՝ թէ վայրենաբարոյքն ո- ղորքական բանիւք չգան մերձ քեզ, սանձիւք և դանդանաւանն զիւք ամ առ քեզ։

Բաղում պանջանք են մեղաւորաց. քայց ոչ յուսան 'ի փէր՝ ողորմութիւն շուրջ եղէոյն ընդոհօր։

Բազում՝ ըստ օրինացն. քայց՝ ոչ քաւուն 'ի քաւութիւն մկրտութենն ողորմութի՝ ոչ միայն սրբէ յանցեալ մեղացն, այլ և՝ լինի պարիսպ շուրջանակի պահելով յամ՝ վնասուէ։

Ուրախ եղիր ով ցնծացէք արդարք, 'ի քրիստոսէ տէրանն՝ ոչ ուղիղք սրտիւք։

Աբդարացեալքդ յայսմ հետէ պահեցէք զուրախութիւն և զցնծութիւն և զպարծանսդ, ոչ բանիւ պարծիլ, այլ՝ ուղիղ սրտիւք կեալ առանց խղճի։

Սաղմոս 'ի դաւիթ։

Առաջելէ սաղմոս վասն փրկութեան եղեկեցոյ, որոմ ենդանիցէալք ղոհիւ և գնարբօք՝ շնորհ հրամայէ մատուցանել քեզ։ Այլ՝ ղիսուսանութիւն ամ երբորդութիւնն, և ղբանս հաւատոյ ձա նուցանէ, նոսա ղիոգւոյն հիւանդոսաց։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԲ։

ՑՆԾԱՑԷՔ ԱՐԴԱՐՔ 'Ի ՏԷՐ ուղղոց վայելէ օրհնութիւն. խոսպովան եղերուք քեզ օրհնութիւն. սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացէք նմա։

Ցնծացէք. ակիւղաս օրհնեցէք ասէ. սիմանքոս՝ երգեցէք և պատմեցէք։ Ուղղոց վայելէ օրհնութիւն, և ոչ մի զաւորաց. այլ՝ ուր ձրի թողութիւն է աւազանաւն, մի զաւոր ոչ ոք է, և ուր զ ղջումն և ս։ Տ՚ն օրհնութիւն մեծ խոստովանել, անմահ, ա- ռեղ, բարի. և օրհնելն ուղղոց վայելէ, ասա առանց խղճի, և անեղ 'ի պատկն։ Զի նման է պահելն ղկամեցօղն, և պատկել

զվաստակաւորմանը Տամտաղեսառ"։ Անդ այնոքէս երգէին, իբր զտասն մատուանն խօսուն արարելոյ 'ի բաղխել զքնարն։ Այլև՝ մարդս տամտաղի քնարէ՝ հոգւոյ և մարմնոյ զգայարանաքն։

Օրհնեցէք զՔրիստոս՝ զի քաջի է. սաղմոս ասացէք նմա օրհնութիւն։

Նոր օրհնութիւն տացուք ամ՝ նոր առեալ շնորհս, անդ զփրկութիւն ասորւոյն, և ասա 'ի դիւաց փրկեալս՝ և նոր եղեալ եկեղեցի։ Բարի է սաղմոս ասել, և ոչ զսատանայականն երգ։

Ո՛ղջունեցէք պարգամ՝ քան. Ի՛ամ գործք նորա հաւատոյ էին. Ի՛ սիրեցէք զողորմութիւն Ի՛ զնիրս՝ ամ։

Ուղիղ են զոր որդին երեր, և առաքեալքն, և մարգարէքն. և ամ՝ գործք նոր հաւատով, զի հաւատով իմանամք զՔրիստոս. այլ և՝ հաւատովք գործէ ամ երախտիս մարդկան, և ոչ միայն վասն առաքինութեան։ Սիրեցէք զողորմութիւն և զի բաւունս. զի թէ իրաւամբք չկարեմք ապրել, յողորմութիւն դիմեմք. զի սատանայ չդադարէ 'ի հակառակելոյ. և մարդոյ զնոյն պարտ է առնել միշտ ըստ նմա պատերազմել։

Ողորմութիւն քան զի եղեւ երկնից, Ի՛ քանի՞ քան երկնից հաստատեցան. Ի՛ հոգւով բերանոյ նոր ամ զօրութիւնս նց։

Զի ողորմութիւն արարաւ, իբրև ասէ, զԾս ողորմութիւն չինեաց. և թէպէտ երկայնամիտ է, բայց՝ սատակեաց զասորին, ողորմելով եղեկիայ. և զլուր համբաւուն հասկացաւ երկիր ամ։ Բանիւ ամ երկինք հաստատեցան. ասաց և եղև. անդ չասաց ողորմութիւն, զի մարմին ոչ է անդ, և ոչ սատանայ։ Եւ հոգւով բերանոյ նոր. հոգեղէն բանականքն զօրաւորք եղեն։ Ողորմութիւն ամ զի եղև երկիր. 'ի հօրէ երկիր լցաւ ողորմութիւն, մարդասիրութիւն, զի մերձ է ողորմել անսահմանակին։ Բանիւ ամ երկինք հաստատեցան. բանին միածնի՝ զերկինս ասէ հաստատել. զի բանիւ հարկանէր զապստամբն ընկենելով զնա յերկնից. և յիշխանութիւն իւրմէ յերկիր, և մնացեալքն հաստատեին. որ նովաւ շարժէին յերկիւղ։ Եւ հոգւով բերանոյ նոր"։ Զի հարկ դիցէ նովին բերանով հոգւոյն՝ զոր արար, գալ խնամել զողորմելսն։ Այլ զի՝ և սատակմամբ գոռոզին՝ ողորմեցաւ ամ երկրի, և զերկնաւորն հաստատ զամ գիտացին. և զիշխանն հայհոյել. և հոգւով լցեալ մարգարէքն ուսուցին թէ՝ զօրաւորք են երկնայինքն,

հաստատեալ հոգւովն սրբով. յորս լցաւ աւետիքն հօր, և խոստումն բանին. և զօրացան առաքեալքն հոգւով։ Եւ զի երիցն ընտրութիւն և ՝ուծումն և կամքն մի է, ասէ ուրեմն ոմն ՝ի մարգարէիցն, ՝որ ՝որ առաքեաց զիս, և հոգի նՀ՝, միապէս նախախնամելով զՀ՝մ՝նոյն արարչադործն։

Ժողովեաց ոՀ՝ ՝ի փիւռ զԷ՝ս ծովս։ Ի՝ դէմ ՝ի խորս զՀ՝ մ՝նոյ։

Զվերինն ՝ի վերս ամիոսիեալ, և վերերքինս շուրջանակի աղխեալ. և զնէ ՝ի խորս զգանձս. զոսկի, և զարկն և զմարգարիտս։ Դարձեալ՝ ժողովէ ՝ի ծովէ ՝ի գետոց և յաղբերաց ջուր, և կապէ ՝ի ջրացեալ և ՝ի ծակոտեալ օդ երբև ՝ի տիկ. զնէ ՝ի խորս երկրի՝ զգօրութիւն բուսոյ, ցորենոյ, և սպողոց, և բժշկութեանց գանձերով, զի հոսեալ յամպոց հրամանաւ ՝ի վերս ածցեն զպէտս մարդկան, և ՝ամ՝ կենդանեաց։ Դարձեալ՝ զառակեալսն ՝ի ջուր զասորիսն՝ յեռմ՝ հաւաքեաց երբև ՝ի տիկ, յորոց քաղեցան շունչքն ՝ի հրեշտակէն, և մարմինքն ՝ի հող դարձան, և գանձքն յշտեմարանս թագաւորին։ Դարձեալ՝ ծով խորհուրդ և խմաստութի ՝այ, տիկ մարգարէքն և առաքեալքն, և վարդապետքն. ըստ այնմ՝ գինի նոր ՝ի տիկս նորս արկանելի է, և ոչ ՝ի հինս։ Եւ խորք՝ երկու կոտակք. և գանձք, անյայտութիւնք հանճարոյ, և մտաց՝ որ կայ ՝ի խորս. և ՝ամ՝ ծով առ տիկ՝ այնպս առ ՝ածայլին խորս խմաստիցն՝ որ ունին զնՀ՝։

Երկնքն ՝ի գոնէ ՝ամ՝ երկնից։ Ի՝ նմանէ զողացան ՝ամ՝ քնանիչք աշխարհի։

Զի որ արարն զնՀ՝ յոչէից, կարօղ է լուծանել զնոսա, թէ ՝ոչ ահիւ և զողութիւն պահեացեն եղեալ սահմանս իւր եանց բանականքն։ Երկիցէ ՝ի ՝ունէ՝ ՝ի սատակմանն ասորւոց, և դարձել ՝ի դալն ՝ի հաւատս հեթանոսաց։ Եւ ՝ինմանէ զողացեն, զլ՝ողալն սիմաքոս բարեպաշտել ասաց. ակիւղաս՝ հնապանդեսցի. զի առ բարին քՀ՝ եկեալ պաշտեցին, և հնա զանդեցան։

Զի նա ասաց՝ Ի՝ երկնս. ինչն հրամայեաց՝ Ի՝ հաստատեցան։

Արարածոցս ասելն յայտնի է, և առաքելոցն թէ՝ աշակերտեցէք զՀ՝մ՝ հեթանոսս։ Դարձեալ՝ թէ մինն ՝ի ՝ձէնՀ զՀազարս հալածեսցէ. և երկուք՝ զբիւրս շարժեացեն. եղեկիա և եսայի աղօթիւք սատակելով։

Տէ՛ ցրո՛ւէ զնորհո՛ւրդս ձիշխանուսս։ անսրգէ՝ ամ զնորհո՛ւրդս ֆողը-
զբրդոց։ և սրհամարհէ՝ ամ զնորհո՛ւրդս իշխանաց։

Զսեմեքերիմ՝, այլև՝ զամ՝ հեթանոսս 'ի սաշտեղեռաց իւր
եանց, զի արհամարհ և անարգ ցուցան նոքա առաքելոցն քա-
ղրոշութիւն։ Դարձեալ՝ ամ ցրուէ զնորհուրդս հերոդի և
պիղատոսի, անարգէ զի խաչելութի քահանայապետիցն, և ար
համարհէ ժողովրդոց խռովիճաքանչիցն՝ որ 'ի վրայ ամն մերոյ։
երկք անդամ՝ ամր, հայր, և որդի, և հոգին ամբ։

Խորհո՛ւրդ ամն յաւիտեան մնայ, նորհո՛ւրդ սրտի նդ ազգէ մինչև յազգ։

Զի չէ ածելոյ յինքն սայ մերն խորհուրդ, այլ՝ յաւի
տենից ելն իւրն է, խորհուրդն՝ որ ծածկեալն է, և յայտնե-
ցաւ և մնաց ազգաց յազգս։

Երանի՞ ազգի՝ որոյ ամ օգնականն է նմա։ ֆողովո՛ւրդ ղոր ընտրեաց
'ի ֆառանգո՛ւթի ի՛ւր։

Քրիստոնէից՝ որ առաց թէ՝ այլ ազգ գալոց է։ և թէ
այս սազգ է որ խնդրէ զամր ֆողովուրդ զոր ընտրեաց յաւէլ
քան զլիւսնն աշխարհի, և յետոյ առաց ժառանգ իմ՝ հանձն
եղև ինձ։

Յերկնից նայեցաւ ամ յամ որդիս մարդեան . 'ի պատրաստ քնութի-ն
ի՛ւրմէ հայեցաւ յամ քնութիւն աշխարհի։

Յերկնից նայեցաւ և եռեաս։ զի ամենեքեան խոտորե-
ցան, և արար ձանապարհ 'ի մարդարէիցն բանս։ Դարձեալ՝
նայեցաւ գթութի՝, զի զամ՝նա արար։ զի պատրաստ բնա-
կութի լիցի նմա և երկիր, գիտութի՝ և անմեղութի՝ երբև
զերկինս։ և ինքն եկիր առ սոսա։

Ո ոչինչ ա-անչն զանիրա նոցա, 'ի մի ա-նա- զամ գոչեն նդ։

Մի սիրտ առաց և ոչ բազում՝։ զի իրրև զմի կարօղ է
առեղծանել և քննել։ Եւ մեծ հրաշք է ըստ սոլոմոնի։ թէ
ոչ չէ նման երկոք երեսաց, և ոչ սիրտք մարդկան՝ սրտից
նման են։ Զի ո՞ գիտէ թէ 'ի հոգիս մեր՝ զանազանութի է,
զոր սիրտ անուանեն իբր 'ի մարմին։ ոչ միայն է գիտելի։ սա
կայն՝ անձնիշխանութի՝ն՝ զոր կամին առնել, միասէս կա-
ցող են և 'ի դէպ է լինել։

Ո՛չ

Ո՛չ ինչ 'ի քաղաքս զբաղ իւր ապրիցցի ինքագործ, և ոչ ոմոյ 'ի քաղաքս զբաղումն իւրում։

Ոչ ոչ սենեքերիմ, և ոչ ռաբիսակ, և ոչ այլ թագաւոր 'ի յոլով զօրաց 'ի մէջ մտեալ՝ ոչ ապրի 'ի դատաւորաց այ. ոչ աստ և ոչ 'ի մեծի աւարն դատաստանին. և ոչ հակայ՝ ուժով իւրով զերծանել. ոչ և ոչ առաջինքն։

Սոսա է յի 'ի ծերոնին իւրում. 'ի քաղաքս զբաղումն իւրում ոչ ապրի ցուցանէ զկենցաղն։

Որպէս զփարաւոն։

Աչք ոն 'ի վերայ երկի-ղածոց իւրոց. և այլ յուսոն յողորմութիւնդ։

Երկիւղն միայն կարող է փրկել, և յոյսն։

Փրկել 'ի մահուանէ զանցինս նոցա ելիցուցել զնա 'ի սովի

Յանցաւոր և յաւիտենից մահուանէ։ Աստէն ընդ ըզ պէտսն՝ բանալով զձեռն, և յորժամ այս սեղանք սպասին, 'ի սեղան հօրն կերակրել։

Անչինչ մեր հոմանիքիսցին ոն. զի օգնական և պաշտպան մեր է։

Թէ 'ի փորձանս ասայ, զի օգնական է իբր մարտիրոսացն։

'Ի նա ուրախ եղիցին սիրտք մեր, և յանուն նոր նոցա յուսասցուք։

Թէպէտ մարմնով տառապիմք։

Եղիցի ողորմութիւնդ քո նոր 'ի վերայ մեր. զոր յուսացաք 'ի քեզ։

Եղեկիա, և բնութիւն, առաջին արդարքն. յոյսն չարի է ողորմութիւնն ոն որքան յուսայ, և որպէս, է օրինակ յուսոյն՝ հոգևոր կամ մարմնաւոր։

Սաղմոս 'ի դաւթեն։

Յորժամ այլազգանոցս զերանս իւր առաջի ասիցեն. զերծիցէ դաւթն 'ի սպանմանէն սաւուղայ՝ չոգաս առ ասիցեն, այլանիցեալ ընդ պարսաւն, և առ դաշտ, և զուրն գողիանու, և հոմարձակեաց նոցա զբանս հաւատոց, զի նեղիցին աշխարհանոք զանձն հացն քահանայանոն։

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ· ԼԴ։

Օրհնեցէք զՏէր յամ քամ, յամ քամ օրհնութիւն ի բերան իմ։

Մինչ ՝ի դաւիթ ոչ օրհնէին քահանայքն յամ ժամ, նա կարգեաց օրհներգուս երկոտասան ժամուն՝ երկոտասան դասս սաղմոսաց. և սողոմոն՝ քսան և չորս դաս տուն ընչեան և գիշերոյ. ՝ի բերան իմ, հոգւոյ, որ է միտքն. և մարմնոյն ևս. և իբրև զպտուղն կենաց՝ յորմէ ոչ կերան նախաստեղծ քրն, այլ ՝ի մահաբեր պտղոյն։

՝Ի Տէր պարծիցի անձն իմ. լուիցեն հեզք, և ուրախ եղիցին։

Թէ պարծելի գործ արարից, զայն՝ ոչ նուիրեցից. լուի ցեն հեղք. այլք ասեն լուիցեն աղքատք և ուրախ եղիցին. և մեծատուն ընդէր չուրախանան, զի նոքա ոչ պարապեն յամ ժամ օրհնել զՏէր։

Մեծ ուրախ զՏէր ինձ. և բերէջ արտոյտ զանուն նորա ՝ի միասին։

Կցորդս առնու զաղքատս, և զհեզս, հոգին, և դա- ւիթ, և ասէն սաղմոսին։

Խնդրեցի ՝ի Տէնէ և լուա ինձ. յամ նեղութիւն իմմէ փրկեաց զիս։

Ինև ասէ ուսարուք զփորձն։

Մոտի՛ւ ա՝ Տէր՝ և ուսէ զլոյս. և երեսս յեր մի՛ ամաչեսցին։

Որ առ Տէր մատչի, լոյս յերեսն առնու, և օրհնս ՝ի սիրտն, իբրև զմովսէս. ոչ այլուր ասաց, նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց։ Լուսա ւոր երեսք զիարդ ամնչեն. այլ զայն ասէ, թէ՝ սրբութիւն կարեն մատչել առ Ած, և յայն կացցեն։

Այս ուշատ կարդաց ա՝ Տէր, և Տէր լուա ամ. յամ նեղութիւն ուրա փրկեաց զս։

Զինքն ասէ, որ անզգոն կարդայր ՝ի հալածմանն իւր։

Բանակ հրեշտակաց Տն շուրջ է զերկիւղածսն իւրսն, և պահէ զնա։

Ըստ պօղոսի՝ հոգիք են հարկաւորք. և աբրահամ ցը- ծառայն ասէր, առաքէ Ած հրեշտակ և առաջնորդեսցէ քեզ։ և յակոբու հրեշտակ՝ որ պահէր. և յետ այնորիկ ելանէր ՝ի

առաջ

առաջ՝ բանակ այ։ Եւ արն՝ հրեշտակք նոյ տեսանեն հանապաղ զերեսս հօր իմոյ։ Յորժամ՝ սրբն յաղօթս կան, չարն զիւր բանակն մերձ կացուցանէ, 'ի սրբոյն աղօթից ցողմունք հրոյ նեղեն զնա։ Եւ այ բանակն՝ զոր յակոբ հտես, հալածեն զնոսա։ Եւ դեռ այլ հնարս չգտեալ՝ ձայնս լսեցուցանեն, և խափանել թէ չզօրեն, պղտորեն զվիտն։ Յայտ է, զի առաւել երկիւղածայն՝ հրեշտակապետ է բանակօք իւրեանց պահապան, ոչ առ եղիսէիւ։

Ճաշոյնցէ՛ ի պէտէ, զի չաղցր է հր։ Երանելի է այր՝ որ յուսայ 'ի նա։

Անճաշակ չէ հնար իմանալ զքաղցրութիւն։ Այսինքն՝ մատիք առ հր, և կարդացէք, և երկիւղած լերուք, և մնայք հրեշտակօք։ Եւ յորժամ օգնէ հն ձաշակեալ լինի քաղցրութիւն այ։ Դարձեալ՝ զհաց որ յերկնից իջեալ, և զանխաբեթ ախս կոչն բանին այ։ որ փափաքեն նմա, ոչ պետրոս ասէ։ Եւ կերակուրն այն՝ զաղդուն մեծ՝ 'ի հանդերձելն տայ, վայ ասէ, երանելի է այր որ յուսայ 'ի նա։

Երեսուս՝ 'ի գոնէ ամ աչս դր։ զի ոչինչ է պակուտ երեսուցանց նր։

Այս երկիւղ՝ ոչ է ծառայական, որ տանջանաց է։ այլ՝ չէ ինչ պակաս 'ի սիրոյն՝ որ որդի իսկան է։ զի պատկառէ իր 'ի հօրէ, մերձ տեսանելով զնա յամ բարին՝ զոր առնէ։ ո՞ գիտէ թէ մատչի պատարագ հօրն՝ օրինաց նր։ թէպէտ՝ չունի ակն տանջելոյ, զի հայր է։ այլ ո՞ գիտէ թէ չուրախանայ հայրն իմ՝ յառնելիսս իմ։

Աչքս՝ աղտոտեան և չաղցեան։ քայց ոչ ինդրեն զնր, մի՛ պանոցեն 'ի նոցանէ ամ բարուն։

Սատանայ, և աղամ, սաւուղ, սենեքերիմ, նաբուզոդոնոսոր, և փարաւոն։ քայց՝ որ խնդրեն զնր։ հրեշտակք և հեզք 'ի մարդկանէ, նոյ, աբրահամ, իսահակ, յակոբ, յովսէ, մովսէս, դանիէլ, դաւիթ, նր առաքեալքն։ ոչ պակասեցէ նոյ ամ բարութի։

Եկայ՝ ոտքեակ իմ՝ և լամարս՝ ինչ և զերեսս դոնս ոսուցից ձեզ։

Հոգին կոչէ զծնեալն յինքենէ։ Եւ ես զերկիւղ ամն ուսուցից ձեզ։ Այս այլ երկիւղ է, որ մերձ է 'ի վարձկանն որով խորշի ամ ոք 'ի չարէ, զի առակացն։

Ո՛Հ

Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս, սիրէ հաւատալ՝ի օր, և մկրտել. ապա միշտ տեսանել զաւուրս լաւ՝ զլոյս լաւ՝ յոր մկրտեցաւ, զհայր և զորդի և զհոգի նոր, բարի գործովք։ Եւ՞ ով կամի ասել թէ՝ ահաւասիկ եմ՝, ասէ նմա։

Լաւեցո՛ զլեզու՝ չոր՝ ի չարութենէ. և շրթունս՝ չոր մի՛ խօսիցին զնենգութենէ։

Քանզի՝ թէ տեսանես յարքունիս զքեզ՝ ի թագաւորական երրորդութենէն, ապա՝ գազան չար, և աղուէս նենգաւոր՝ յարքաւնիս անդ ոչ բնակեն։

Խորտիսա՛ ի չարէ՝ և արա՛ զբարի. ընդրեսա՛ զխաղաղութի՝, և հետ զհոգի։

Սակս խոտորեսա՝ ի չարէ՝, և ապա՝ զեռ չէ՛ բաւական, այլ՝ սերմանեսա զբարին. զի՝ ի հերկեալ գետնին՝ թէ սերմն բարի չսերմանեն, փուշք և տատասկ բուսանին։ Խնդրեսա զիսաղաղութի. զբ՝ ուծ, և զբ հոգի, և զբ մարմին, և զբ ամ՝ մարդ և երկի՝ ի սոյն միշտ ասէ։

Աչք՝ քո՝ ի՛ ձերոյ արդարոց, և ականջ՝ նոր՝ ի՛ ձերոյ աղաչիցն նոցա։

Զի և արդարոյն աչքն՝ յուծ է, և ականջքն՝ ի պատուիրանս նոյ։

Երեսք՝ քո՝ ի՛ ձերոյ չարագործաց. սարսցին ձայնքն նոցա։

Զի նոցայն է՝ ի գործս չարութենէ, և յիշատակ՝ այ՝ ոչ է՝ ի սիրտս նոցա։ Սատակեալ յերկրէ։ Զյոլովս յայամ՝ երկրէ իբրև զսոդոմ՝, իբրև զդադան, և զաքար, և իբրև զտունն ցոքովամու, և աքաարու, և զհասարակն յերկրէն կենդանութենէ. զանզեղջան՝ ի յիշատակէ արդարոյն, որք՝ ի դպրուիս կենաց գրեալ են։

Արդարոյն արդարքն աստ՝ քոյ, և՝ քոյ լուսաւորք նոցա. յամենայն նեղութենէ նոցա փրկեաց զնոսա։

Նոյ, յոբ, դանիէլ, երեք մանկունքն, և իսրայէլ՝ մոլ ասիսիւ՝ ի յանցս ծովուն։

Սերոյ է քոյ աստ՝ այնոսիկ՝ որ հաշեալ են արդարս. և զիանարկս հոգեւոր կենցաղանէ։

Որոց՝ ամ՝ սիրտք անօրացեալ և մաշեալ են՝ ի հպարտութենէ, և հոգեւոր խոնարհք։

Բազմանեղութիւնք են արդարոց. յամենայնէ փրկէ զնոսա քոյ. և պահէ զամենայն ոսկերս նոցա. և մի՝ ի նոցանէ մի՛ փշրիցի։

Զի

Զի որք ունին գանձս բարեաց, անդ է կուիրն, և թոյլ տայ նոր՝ մինչև վարժիլ և երևել հաւատոյն, և ապա՝ յանդ փրկէ։ Որպէսզի. կարծը խորհուրդք զոր չտայ բեկանել չարին։ Այլև՝ յետ մահու ընդ ոգեան կռուին դևք, և փրկը կին 'ի անդ, և յոսկերացն վաստակելոց 'ի բարիս՝ ոչ փշրի և սղալէ 'ի յարութենն։

Մահ հեղուրին չար է. քայց որ ապէս պարարին, պղջոցի։

Զի քանի կենդանի է՝ յոյս կայ դարձի, և 'ի մահու՝ հատաւ։ Բայց որ առէ զարդարն, և ոչ առնէ բարեկամ և առ ամ բարեխօս՝ զղջանայ իբր մեծատունն 'ի բոցն։ Կատարեցաւ բանս և առ հրէայսն. որոց ասէր, ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ. և 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ատելին զնա։

Փրկէ զոր զանիցես ի մահուանէ ի բոց. մի՛ պղջոցին ամենեքեան՝ այլ յոսոցելոցն 'ի նա։

Որք անցանեն ընդ ծովն հրեղէն՝ իբր որք անցին ընդ ծովն կարմիր. մի զղջասցին՝ որք յաջմէն ելցեն, և լսիցեն ի կայրք օրհնեալք հօր իմոյ. թէ ասասցեն ծախեցին զինչս իւր ետանց և աշխատ եղեն 'ի կարօտեալսն։

'Ի դոպրոցն. սաղմոս 'ի դուռին։

Յորժամ հալածիչքն էր 'ի սուրուղաց՝ երգիցս. յիշն ի զրոնէ ի պէտ։ Այլ՝ երանելիցիքն պարսիցին ընդ դուռն։ Եւ մարդ ընդանայ ի ջան չարչարանաց ան, ի դարձելոյն սա հայր. ի ջան սարսիլոցն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԼԴ։

ԱՏԵԱ՛ ՏԷՐ ԶԱՑՆՈՍԻԿ ՈՑՔ

պարին ղէս. մարդիք ընդ ոյնոսին, որ մարդանէին ընդ ի։

Արդարոյ է խնդրուածս. զի զանձ ասէ դատել, և ոչ ինքն փութայ։ Այլև՝ բնութիւն առ քան կոչէ գալ և դատել զմերս։

Ա՛ղ զանն ի զատարք չս, ի արի՛ յօգնել ինչ. հան զարուրք չս ընդդէմ հալածչաց ինոց, արգելլ զնա. ի ասա՛ դու ցանցն ին, ինչ փրկուցի չս ես ին։

Ո՛չ զինուց պէտք են, և ոչ ասպարոյ, զի և ոչ ոյ զէն և ասպար է. այլ՝ զբանն ոյ կոչէ, որ ատէ և լինի. և զտանջող զօրուին։ Դարձեալ՝ զէն ոնծուին, և ասպար՝ մարմին, զոր հայցէ առնուլ. յայտ արարեալ եթէ չէ տկար և թոյլ մարմին

մին. այլ մեք արարաք։ Զի ոչ ասպար զնեռն առնու և չա-
զարանի, այլ շինչանի զօրութի նեռին. նոյնպէս և ոչ ինաոե
ցաւ մարմին ան չարչարանօք, և յանծութին ոչ եհատ։ Հան
զսուր. բանն ած՝ որ հատու և սուր է քան զամ սուր։ Եւ զէն՝
խաչն. և ասա դու՝ ես եմ և այլ ոչ հրեշտակ, կամ մարդ։

Ամենեցուն ի յոմանց լինին՝ ոչ ինդրելին զանձն իմ. զարդեցին ինդ-
ամենեցուն, որ խորհեին ինչ չար։

Ցայտ է, ինդրելին և խորհելին սատանայ և դեք. այլ
ոչ զօրեցին զհոգիս մարդկան արգելուլ յայ, զի ոչ ներել
նմա ած՝. ոչ ասէր վա յոբայ, թէ յոգի նք մի մերձեսցիս,
բայց՝ զմարմինն չարչարեցին։

Եղէցին նոքա ոչ փոշի առաջի հողմոյ. ի հրեշտակ ան ներեցան զնա։

Առաջի հռոմայեցւոցն. և հրեշտակ ան՝ որ զհաւատացեալսն
եալն եհան յեգիպտէ, և զնա ետ 'ի նեղութիս։

Եղէցին ճանապարհք նց 'ի խաւար ի 'ի գայլոգղուն ի հրեշտակ անց
հալածեսցին զնա։

Սաւուղին և հրէիցն ճանապարհն զոր հաճեցան առ
նել՝ իւրեանց խաւար եղև և որոգայթ։ Եւ հրեշտակ ան՝ հա
լածեսցէ զբրև զասորիս, զբրև զատակիչն՝ որ յեգիպտոս։
Այլև՝ զպատերազմ գիւաց՝ որ յօդ անդր տան դեք ընդ
հոգիսն՝ զկնի մահուանն. զոր աղերսէ նեղել և հալածել 'ի
հրեշտակաց։ Վա այնք մեռելոյ ասեն։

'Ի նոանէր ինքն ինչ որոգայթ յապանուն ի-զնանց, ի 'ի նոանէր
նախորդին զանձն իմ։

Զոր ինձ թաքուցին որոգայթ՝ զուր և 'ի նանէրը, այլ՝
պատճառ եղև ապականելոյ։

Հոսցէ 'ի վերոյ նց որոգայթ, զոր ոչ գիտացին. ի ոչ՝ զոր ինքն-
ցին, ասցէ զոր նց. ի յորոգայթ 'ի նոյն անցին։

Զգիտացին թէ անձանց առնեն։

Այլ անձն իմ ցնծասցէ 'ի տէր. ուրախ եղէցի 'ի փրկութենէ նց, ի ամ ո-
ղորմեցի զամ ասասցին, տէր՝ ո նման ք քեզ։

Ազատելով զհոգիսն 'ի գժոխոց։ Եւ ամ՝ ոսկերքք. հաւատացեալքն յիս։ Տէր ո՞նման է քեզ։ Զի ոչ ոք արար, զոր ես արարի, վասն այնորիկ լսէ լինէ հայր։ Իսկ դաւթի՝ տունն յուդայ, որք ախորժէին զդաւիթ և ասեն՝ ոսկերքք քո եմք, և մարմին։

Զի թուեցաց զաղջապն 'ի յեռաց հզօրի, զաղջապն և զանանչն յայնցանէ ոչ յոթշաւիղն զնա։

Զդաւիթ 'ի հզօրէն սաւուղայ. և զբնուլիս 'ի սատանայէ։

Յարեան 'ի վերայ իմ վիպոյ չարեաց. զոր ինչ ոչ գիտէի՝ հարցանէին զիս։

Դոմեկ, և զերփացիքն. և սուտ վկայքն 'ի վեր ասն. և այլքն ասէին՝ արգելու հարկս տալ կայսերս. այլք՝ այլ ինչ ասէին։ Զոր ոչ գիտէին հարցանէին"։ Որոց ասէր, ո՞չ զիս գիտէք, և ոչ զհայրն. զի զնա՝ ոչ գիտէին, և ոչ հաւատացին մարգարէիցն։ Եւ՝ և 'ի հարցանելն զնա, որք և ասէին, որ ասդ քո 'ի միջի քում է. այլ ոչ կամեցան գիտել։

Հարուցին ինձ չար փոխանակ բարեաց. անիծաւանիցել զանձն իմ խորհեցան յորդւոց 'ի մարդիանէ։

Զդողիագ սպանի, զայսն հալածէի, և չար նիզ հատուցին. և ասին զբիւր երախտիսն արար։ Անժառանգել"։ Զբն ջել զաղգն դաւթի։ Եւ վասն ասէին, սա է ժառանգն եկայք սպանցուք զսա։

Եւ 'ի նեղել նոցա ոչ ունէի զգենուն. խոնարհ առնէի պահօք զանձն իմ. և աղօթքս իմ 'ի ծոց իմ դարձցին։

Երբ նեղէին զիս՝ քուրձ զգեցեալ աղօթէի, զի այն է զգեզ նեղելոյն. ոչ եղեկեայ։ Այլ՝ յորժամ և նիզ 'ի նեղուն անկանէին, պահօք և քրձիւ ապակիոց լինէի։ Եւ ասն զաղամայն զգեցաւ զձախողակի արտմութիւն, զոր վինչ 'ի մահ իւր առաց։ զի քուրձ այծեայ է, 'ի վեր կորռնելոցն՝ որ այծիք եղեն։ Այլև՝ զնարմինն է ասել, քսղցիւ, ծարաւով, վաստակով, որ է խոշոր և կեղեքիչ մեզ, և պահօք յաղթէր չարին։ Եւ աղօթք 'ի ծոց"։ Յեկեղեցիս. յասելն՝ հայր կամիմ զի ուր եմն իցեմ, և նիզ ընդ իս. 'ի ծոցս դրախտին։ Զի բարեկամքն 'ի ծոցն են։ Իսկ դաւթի 'ի ծոց իւր ծաղուկ բարեկամքն։

Ոչ ղեղեաց և ղանիւք՝ այլ՝ հաճոյ լինէր. ոչ ոգեւորք և պրպուտ, այլ՝ խոնարհ առնէր։

Սաւուղի ինդակից լինելը , և ազակից. և ուրն ելաց 'ի վրայ եէմի խոնարհելով։

'Ի վերայ իմ ուրախ եղեն՝ և ժողովեցան. ժողովեցան ինձ պանդուխտ, և էս ոչ ճանիւոյ . ցրուեցան, և ոչ զղջացան։

Ամենեքեան սաւուղեանքն շատ անգամ 'ի վրայ դաւթի գաղտնութիւն, և յայր Յրուեցան, և ոչ զղջացան. 'ի վրայ ոն՝ յորժամ ընդունեցին. ցրուեցան. յետս չդան , և զարկան զգեանսի։ Դարձեալ՝ և ամ տանջանք՝ զոր պարտ էաք, 'ի ուրն ժողովեալ վճարեցան. և նա ոչ գիտաց զմեզ, զի ուծ էր։

Փոբյեցին զիս՝ և արհամարհեցին արհամարհանօք . նրբեցին 'ի վերայ իմ զարհուրանս ի-ցնանց. որ ե՞րբ պեսցեն։

Ո՞վ է որդին յեսսեայ. և ոն՝ սամարացի է, և հիւսան որդի։ Կրնտէին. 'ի գաղանաց բարս փոխեցան։ Տէր ե՞րբ տեսցես. մինչև յե՞րբ լինիս երկայնամիտ, անտես արարեալ։

'Ի բաց արա զանձն իմ 'ի նոքամանդուլինեն նոցա, և առ-ի-ձուց զմեզ մօրուանէ իմ։

Զի հնարիւք ջանան։ Եւ յառիւծուց. 'ի հերովդէէ և 'ի պիղատոսէ։ Զմիամօրուի իմ. զի ըստ երգոյն, մի է մօր իւրում՝, ընտրեալ ծնողին և կուսին։ Այլ և՝ զեկեղեցի յառիւծէն, որ գոչէ և խնդրէ կլանել։ Եւ միամայր է զաւա-զանն ունելով բոլոր լրումն։

Խոսոովան եղէց ոչ ուղ ուր՝ յենեղեցին ինձ. և 'ի ժողովս բազմաց օրհնեցից զնոսա։

Ընդ ծով և ընդ ցամաք։

Մի՛ ուրախ եղէցին յիս ինչոմիք իմ, ոչ ապէին զիս 'ի պարպապարտուց. ակնարկի առնէին յիս աչօք ի-ցնանց։

Կորուսան իմ ուրախութիւն նոր։ 'Ի տարապարտուց. երախտիս իմ էր առ նոս, և ոչ յանցանք։ Ակնարկի. խեթիւ հայէին. ակնկիր առնէին. և ակնարկելով՝ այլոց մատնէին, զի առնել ինձ։

Ընդէռ զԽաղաղութիւն խօսէին. և ինչքանոյ քարոզիւնքն ընթնգիւնքն խոսէին։

Սաւուղ ընդ դաւթի՝ որդեակ. և հրէայքն ընդ տէրն. և սատանայ պատնաւս ինչ զնեալով մեղացն։

Բոցքն 'ի վերոյ իմ զքերանս խօսէանց, և ասացքն՝ այո՛ այո՛ փեսքն ալ չեր։

Զոր ցանկայաք. բացին և ոչ յաղօթս և 'ի փառաբանութիւն ոյ. զի ոչ առեալ էին զհոգին ոյ, որ ասեն տէր զյիս. և երկնչէին 'ի նմանէ։ 'Ի սգալեէն դաւթի՝ սաւուղեանքն և սիմէեանքն. և 'ի վերս բնաւթես՝ զեռք խայտալով, և վայշ վայշ կարդալով, որ վայի էին արժանի։

Տեսանէր թէ՝ և մի՛ լաքէր. թէ՝ մի՛ 'ի քացեոյ առնէր յինէն։

Դաւթի զինչ արարին խրքն՝ ետես տէրն։ Եւ տէրն առ. հայրն ասէր վերս հրէիցն, հայրս թոռ սոցա։

Զարմանի՛ և հայեցա՛ թէ՝ ջերաւունս իմ. ահ իմ և թէ իմ 'ի գոպոսոպ նալ իմ. և իրա՛ ապա ինչ լոր արդարութիւն չու, թէ ահ իմ։

Յարիցես և արասցես ինձ դատաստան արդար ընթիմին։

Մի՛ ուրախ եղիցին յիս ինշանդչ իմ. և մի՛ ասասցին 'ի սիրտս քերանոց, ինչ վայշ վայշ անյանց մերոց, զի ընկլուչ ինս։

Զի մի՛ հպարտացեալ պարծեսցին. ընկրուզաք ընկղմեցաք զինս։

Ամաչեսցին և յամօթ լիցին՝ այս ինդրացին ընդ չարս իմ. զգիեցսցին զամօթն և զանարգանս՝ այս մեծարանէին 'ի վերոյ իմ։

Վասն որ քակիլը զտանչարն"։

Ցնծասցին և ուրախ լիցին 'ի չեզ ամենչարեան, այս նամին ընդ արդարութիւն իմ։

Հրեշտակք և արդարքն ընդ արդարացուցանելն զմարդիկ։

Ասասցին յաշ քամ, մեծ է աստ. և այս նամին զնաղաղութիւն ծառայի չու։

Դաւթի իւր բարեկամքն, և ասն հաւատացեալքն՝ որք ընկալան զնաղաղութիւն, զոր խոստացաւ առաքելոցն՝ տալ

ծառայական մարմնոյն, ասէ զայս առ հայր։ Ա յլ մի՞ ոք ինչ տաքով առցէ իւրոյ ախտից՝ զմարգարէսն թէ՝ թշնաւեացն կոլուսաս ինդրէին. զի զոր ինչ ասեն օրէնքն այնոցիկ՝ որ ընդ օրինօքն են ասեն։ Լուարուք ասէ ՝ն, զի ասացաւ առաջնոցն, սիրեսցես զսիրելիս, և ատեսցես զթշնամիս քո։ Ա յլ ես ասեմ՝ ձեզ, սիրեցէք զթշնամիս ձեր, և բարի արարէք ատելեաց ձերոց։ Ա յլև՝ ճշմարիտ է ածել զմտաւ. զի ՝ամ՝ ՝ն՝ զհանապազորդեան թշնամւոյն խօսէին, և զանծ վրէժ՝ խնդիր լինել հայցէին. իբր զդաւիթ՝ որ ՝ի բաղում՝տեղիս՝ և աստ որ ասաց զարթիր, իբր ՝ի խնդրել զվրէժն մեր. զի նոցէ ոմանք լինեալն ՝ի վրէ կործանմանն մեր, և ասել կրկնակի խայտանօք առ միմեանս, այո՛ այո՛ տեսաք զՀրաւիրեալսն ՝ի տեղին մեր՝ ի՛ջեալ՝ ի վիհ կորստեան մերոյ։

Լեղու ի՛մ խօսեցի զարդարութիւն ՀՈ. զօրհանապազ զգոյշութիւն ՀՈ։

Զդատաստան քո զարդար, զոր տարրեր խաչիւ. զօրհանապազ. ըստ առաքելոյ թէ՝ յամի գոհացարուք։

՝Ի խորսրդոցդ, Տէրոյդ ՝ն. ասղմոս ՝ի դարձն։

՝Ի գնչերի փոքշեցար դարձն, չէոպան զարուղ, և ասաս՝օր լեալ յան ՝ի՛մանեցոց, և երբեմն ասաս զուղ և ոչ պահեցոց. յայս դէմս ասաց զուղ մոսս։ Դարձեալ՝ զհաւատարն հեթանոսաց, և զանցարարութիւն դարձնասցն ՝այ նշանակէ։

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս. ԼԵ։

Առէ անօրէնն ՝ի մեղանչել ընդ մեզ ի՛ր, ինչ էր՝ երկիւղ ՝այ ասաչի՛ աչաց նորա։

Նախ ՝ի սրտին ասէ՝ զոր գործելոց է ՝ի լսելիս ՝այ. չէր երկիւղ ՝այ. այս է պատճառ զի զերկիւղն ՝այ հեռացոյց յաչաց ոչ թէ՝ չէ՞ մերձ ՝ած։

Ենդգեաց ասաչի նորա, գգանել զանօրէնութիւն, և ապիլ զնա։

Առաջի ՝այ գտանել կեանք արտաքոյ օրինաց ՝այ, ասելոլ ՝ն՝ ՝ի բաց կաց յինէն, զՀանապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ՝, տեսլոյն զնա։

Բանք երերանոյ նորա՝ անօրէնութիւն և նենգութիւն էն։

Լի կեղծեաք։

Ո՛չ իմաստաց նա ի՛մանալ զբարի. զանօրէնութիւն խորհեցաւ յանկողնի ի՛ւրում։

Որ դիւրին էր յօրինացն նախ խորհի յանկողնի, և վաղն գործէ։

Եկաց նա յամ ճանապարհ, որ ոչ է քարի. և 'ի չարէ նա ոչ յանչարացաւ։

Խորհել, խօսել, և գործել զանբարիս, և ոչ վաստակել. և ոչ ձանձրացաւ. սատանայի է յարմարական։

Տէր՝ յերկինս է ողորմութիւն քոյ. ճշմարտութիւն քոյ մինչև յամպս։

Ողորմութիւն այն է որ պատեալ է զհաստատութիւդ, և զերկիր և զծով։ Ճշմարտութիւն իրաւացի ս ատատանն, լցեալ ցաստամբ իբր անձրևով. յորմէ քաղէ ողորմութիւն՝ չարձակել զբոլորն յերկիր, իբր զաղէն յամպս եդեալ. բայց եթէ ցօղ լինչ սակաւ։ Տէր յերկինս է ողորմութիւն քոյ։ Ուր ողորմութիւն է, բարկութիւն ոչ է, և ոչ ճշմարտութիւն։ Ուր ճշմարտութիւն է, ոչ լինի ողորմութիւն, այլ իրաւունք, թէպէտ մարդիկ անգի տանան։ Յերկնից անձրևեաց ողորմութիւնքն՝ զգութ քոյ մարգարէիւք ճշմարտախօսիւք, զնոսա ասէ ամպ։ Դարձեալ՝ քաղցրութիւն որ կայ յողորմութենէն այ յերկինս, պահէ զերկնաւորս, չկիղուլ զմեզ. տեսանելով զմեղս մեր չարաչարս. և ճշմարտութիւն նոքա՝ պահէ զերկրաւորս յանչափութենէ մեղայ, 'ի յամպոց խրատելով, հրձգութիւնքն, կարկտիւք, երաշտութիւնքն մինչև գործեցեալ լինի ամպ. նեղքոյ հաստատութենց. ուրանօր 'ի բաց եդեալ լինի հաստատութիւդ։

Արդարութիւն քոյ ոգի լերինս աստ. իրաւունք քոյ ոգի խորս քաղաքս. դատաստանն նիցուցանիս դու զոր։

Ոգի լերինք հաստատ՝ գիտէ և կայ յարդարութիւն ձեր։ Իրաւունք ոգի խորս առնելն, զոր պօղոս ասէ, ո՞վ խորք մեծութիւն և իմաստութիւն այ. որոյ դատաստանն անգիտելի։

Զմարդիկ և զանասուն կեցուցանես. ոչ միայն զմարդիկ, այլև՝ զանասուն. զի վասն նոցա են դալարիք երկրի. զի վասն մարդկան՝ և զանասուն կեցուցանէ, իբրև զնիւթէաց ուցն։ Դարձեալ արդարութի՝ ոչ այս լերինք, այլ որ յերկինս են յաւիտենից լերինք. զոր ժառանգեն արդարքն 'ի նոր ծի։ Խորս բաղումն. զոր ակն ոչ եռեաս. և խորք է՝ զոր տալոցն է ձեզ։ Զմարդիկ և զանասուն կեցուցանես։ Զմարդիկ՝ որ ըզ պատկերն այ՝ ողջ ունին. անասուն՝ որ հաւասարեցին անասնոց։ Կամ՝ մարդ՝ հրէայք, անասուն՝ հեթանոսք. որ զբանս կանուխ թիւս նոցա՝ ոչ ունէին զմարգարէս։

Ոգի ղէ քաղաք արարքդ ողորմութիւն քոյ ձեզ. այլ որդիք մարդոյն 'ի հովանի թեանց քոց յուսացին։

Զիբաղումն է ողորմութիւն, որ եռ պետրոսի աթոռ,

և յուդայի զգանձն։ Պետրոսի աթոռ եւ յետ զղջմանն՝ արժանաւորին. և յուդայի գանձ՝ անարժանին, որ գիտէր զայսմ։ Նոյնպես տայ ուղղափառաց. և հերետիկոսացն, որ ըստ յուդային ունին մասն՝ աստէն, և անարժանից՝ գանձ և թագաւորութիւն. և քահանայութի և շնորհս զանազանս տայ. այլ՝ որդիք մարդկան և ոչ անասունք 'ի հովանի խաչին ծածկին։ 'Ի մարդ լինելն ան՝ որդի մարդոյ կոչեցաւ. զնա կամեցաւ ժողովել իբրև զհաւ, և նոքա ոչ կամեցան անասունքն։

Աբէլոյին նոյա 'ի պարարտութիւն պան յոյ. Ի զուխա քանիւնիւ յո պա ցեր ըմպել նոցա։

Նախ զերկրի զբարութիւն՝ որ է տուն մեծ։ Դարձեալ՝ տուն եկեղեցի. և պարարտութի տանն՝ ոչ գիտութի միայն ունելով, այլև՝ կերակուր և լմպելի զհոգևորն։ Դարձեալ՝ պարարտ է եկեղեցի աշխարհաւնաբ՝ որ 'ի սմա. և աւազանաւն, և սեղանոյս շնորհաբ՝ որ բաշխի ասա։ Եւ զուխս փափկութիւն՝ որք 'ի հովանի խաչին եկին խաչակից լինելով, նոյ տայ ընկել զուխս փափկութիւն։ Որ 'ի սկզբանէ ոչ էին գետքս այս, արդ յորդ եցին ուխք. զի հոգին ան՝ ելից զտիեզերս, փոխանակ դրախտին փափկութիւն. որ և 'ի սեղան հօրն աւարտի։

'Ի չէն է որ աղբիւր կենաց. Ի լուսոյ երեսաց քոց։

Աղբիւր կենաց՝ որդի և հոգի 'ի հօրէ. իբր ասէ՝ զիս թողին զաղբիւրս ջրոյ կենդանւոյ։ Եւ լուսոյ երեսաց քոց։ Երես հօր՝ որդի. և երեսաց լոյս՝ հոգին. ոչ ոք կարէ ասել որ զյոյ, եթէ ոչ՝ հոգւովն սրբով։ Եւ որ երկրորդութիւն՝ ոչ յուսէքէ յայսոնի. եթէ ոչ 'ի միմեանց. զի ո՞ գիտէ զհայր, եթէ ոչ՝ որդի. և զորդի՝ եթէ ոչ՝ հայր։ Դարձեալ՝ 'ի քէն է որ աղբիւր կենդանութիւն. զի կենդանութիւն իւր՝ արտա քոյ գերեզմանին ոչ մնաց ածուին. այլ՝ ընդ նմա էջ 'ի գերեզման, և 'ի դժոխս. և 'ի նմանէ կենդանացան մեռեալ հոգիքն, և սրբոց մարմինքն։ Դարձեալ՝ ջուրն և արիւնն՝ որ աղբերաբար ներգործեն մինչև ցկատարած ծի։ Այլև՝ լոյս արդարոցն՝ 'ի լուսոյ երեսաց նորա է, որ 'ի թափօր լերինն փայլեաց յաճենաւոր երեսն։

Ծոգեա՛ զողորմութիւն քո՝ ոյք ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւն քո որ ուղիղ են սրտիւք։

Այս

Ա յսինքն է՝ ցոյց այլոց զ'ի մեղ խնամն։ Դարձեալ՝ յորժամ՝ արդարքն ծագին իբրև զարեգակ. զի ողորմութիւն է այն առաւել՝ քան ճշմարտութիւն։ Որ ուղիղ են սրտիւք, որ է հաւատովք ողջ լցեն։

Մի՛ երկիցուք 'ի վերայ մեր ոչն ամբարշտանիցս. Եւ յիւրոյ մեղս-որոյ մի՛ դողայցուցցին զմեզ։

Զախտ ամբարտաւանութիւնն ասէ. իբր թէ՝ ոտք սատանայի՝ ամբարտաւանքն են. որ կամի բարձրանալ անկանի 'ի յոտք և յորոգայթ նոր։ Զեռք նոր՝ մեղաւորքն են, դիւթք՝ և կախարդք, և իւր արբանեակքն։ Մի՛ դողայուսցեն զմեզ. փոքր մի դիւրել 'ի պատուիրանաց քոց։

Անդ անկցին ամենեքեան՝ ոչ գործեցին զանօրէնութիւն. մերժեցցին. Եւ այլ մի՛ կարասցին հաստատել։

Որ կամօք իւրեանց յօժարին գործակցել։ Դարձեալ՝ որ անդ գնան մեղքք՝ անկանին 'ի լիճն հրոյ։ Սերժեսցին այժիքն, և այլ ոչ ևս հաստատին 'ի գործս չարս, կամ 'ի բարս. բայց միայն՝ զարժանն առնուն ընդ աստեւոցս։

Սաղմոս 'ի թուին։

'Ի ծերութենէն՝ յորքամ զքոյդ ասէիլ թուին ի-սրոյ քամանուէին նախանձ էլեսցն՝ ինչ զինչ էղեն, ասաց զսաղմոս. Ես զարբեալեալ-ունիմ այլոց, որ առուղանուն ինձին, լի դեղօք ապիղանեօք և պարարելեօք։ Դարձեալ՝ ինդրեալ 'ի զերոց ելեմն և ասմարքեաց, զոր ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ· ԼԶ։

Զի՛ ՆԱԽԱՆՁԻՐ ԸՆԴ ՁԱՐՍ· ԵՒ

մի՛ ընդ ոչնոցին՝ որ գործեն զանօրէնութիւն

Զի յոլովք պղտորին և տկարանան ըստ աջողութեան չարեաց։ Զի ոչ սիմաքոս ասէ, մի՛ հակառակիր. որք նախանձին, և կրկին լինին չար։ Իբր թէոդիտոն ասէ, մի՛ զայրասցին միտք քո։ Կեցք զայրանան, և մեղադրեն նախախնամութեանն։ Դարձեալ՝ մի՛ նախանձիր ըստ չարս. որ է սատանայ, և կռապաշտքն։ Եւ մի՛ որ գործեն. որ օրէնք ունի. և գործէ զանօրէնացն գործ. իբր սամարացիք և երուսաղէմացիք։

Զի ոչ խոտ ճաղճաղուին ցամաքեցին. ոչ դալարք խոտոց ճաղճաղուին անցցին։

Ցամաքեալ խոտ կերակուրն է անասանց, կամ հրոյ. և չորքն 'ի մեռանելն՝ հրոյ գերեվարին և հրեղէն որդանցն. և ոչ մնասանեն յբշտեմաբանս ալքայուեն իբրև զցորեան. ոչ եսայի ասէ, եամ՝ մարմին խոտ է. և այսու կենօքս դալար սուղ մի։

Յուսա՛ 'ի Տէր՝ և արա՛ զչարս։ Քնանիա՛ յերկրի, և հովհաբեսցես 'ի մեծութենէ նոցա։

Եւ արա՛ զքաղցրութիւն այ և մարդոյ։ Բնակեա՛ յերկրի. ուր ամ և սիք իւր. մերձ սեսանելով զամ և զանուս իւր. զի՝ ան է երկիր լրիւ իւրով. և ասասէն և՝ հովհաբեսցիս 'ի մեծութիւն հովհաբին քաջի։

Ժամանակ 'ի պանդ, և նա պայծառ չէր զինուորագրութեան որպէս զոր. յայսմանէ ա-
ռաջի պան զանազանեցան զոր, և յետոյ 'ի նա։

Ժամանակն՝ առաւելագոյն է խնդրոյն. իբր թէ՝ ասիցէ երկնս առ 'ի խնդրելն, ուծախառնեալ։ Ըստ սոն՝ եթէ ոչ վա բարեկամութեան, այլ՝ վա ժառութեան։ Յայտնեալ առաջի սոն։ Մի ձևօք և կերպարանաւք յերեսս մարդոյ զվարքն՝ որ է Ճանապարհ ընթացից. այլև՝ զխոստովանութեան մեղաց։

Նա պարոյգ և հանոյգ ոչ զլոյս զարդարելոյն զոր. և զիրաւունս զոր
ոչ զօր հաստատէ։

Յայտնի առնէ, և հանցէ 'ի լոյս՝ զոր առնեաս 'ի ծածուկ զարդարութեան։ Ոչ ոչ գոյ մանն խաւարի՝ 'ի լոյս օրհասա-
բակի. և ոչ յիրաւունս սոն՝ անգիտութեան։

Հնարանդ զէր սոն՝ և ծառայեալ նմա. և մի՛ նախանձիր զնդ այնոսիկ՝
որոց առանձինս ինչն ճանապարհս ի-բրեանց, զնդ մարդոյ՝ որ գործեն
զանօրէնութիւն։

Հնազանդ՝ որով խորշիս 'ի չարէ. և մի նախանձիր, որոց կեանքն չէ մարդոյ. այլ անանոց. զ մարդոյ ասեմ, թէ պէտ և մարդիկ լցեն տեսակօք։

Լուեա 'ի քարիւղ, և հանգիր 'ի արդարութիւն, և մի՛ նախանձիր զնդ չարս։

Լուեա. զի թէ գազան ածեաս 'ի սիրտդ՝ ոչ հանգչիս։
Եւ մի նախանձիր. իբրև զժանգ ցորենոյ է նախանձ՝ հոգւոյ։

Զի չարս զաղանիկ ապարանիցն. քայց որ հարբերքն սոն, նորա քո
առանգիցին զերկիր։

Զարութիւն արար զընութիւս մահկանացու, և չետ ժա
ռանգել զդրախտն. և ոչ զանցաւորս ժառանգեն չարքն, ոչ
ամոն և արիստոլոմ. այլ հեզք համբերութիւք՝ զոր սոր խոստա
ցաւ, զայս՝ և զայն երկայնակեցութիւք, զ ենովքայ և եղիայի,
և այլ սրբոց։

Փոյթ մի՝ և այլ ոչ նա ինչ ամբարիշտն. քնդրեցոյցս զարեղն նոյ, և
ոչ գտցես։

Զտեղի, զպատիւ, զքաղաք, և զհայրենիսն. և ոչ գտցես նմա, այլ՝ այլոց։

Այլ

Այլ որ հնչէն ինն նոչա ֆաառանգիսոյնն ղերբներ. Ի ֆոքնոցին 'ի քաղ-
ղաքն խաղաղութիւն ի-ընանց։

Հեզուն հակառակ է բարկութիւն և սրտմտութիւն, ուստի՝ հանդչելոյ ասաց նախ. և ասա՝ փափկանալ. 'ի բազում խաղաղութիւն, զոր ապամ՝ վայելէր զդրախտն փափկութիւն՝ որում՝ և որ երանեաց։

Սպասէ ինքնոր սրտպոյ, Ի նրանք 'ի վերոյ նոր զապամանա ի-ք. այլ որ ինքանոյն զնուլ։

Լինելն ասէ հակառակ հեզոցն, և սպասեն. սակայն՝ զա տամունս կրնտեն, զի ոչ անկանի 'ի բերանս նոց։ Այլ որ ծի ծաղեսցի։ Ընդ երկու իրաք ծիծաղի որ. զի չարութիւն ոչ յապենան, որ կարի դառն է. և զի՝ լինութի ծիս՝ ոչ էած վնասանձոան 'ի լաւութիւն, որոց աչողեցան աստէն իրաք. իրբ մեծատունն։ Եւ ծիծաղելն՝ արհամարհելն է և զարմանալն։

Քանի յոչ-ոչ ֆեանն. զի հասելէ օր նոր։

Աճ տեսանէ զի հասեալէ օր կորստեան նոր, որ ոչ օգ տեցաւ յերկայնմտութիւն ոն, և յաչողմանէն։

Սուր հանին սրեալ-ոչ, Ի լայնցին զաղքղուն ի-ընանց՝ հարկանել զաղչոն Ի զանանին. ոպանանել զոյն՝ որ խոնարհն է ոչ։

Ոչ սաւուղ դաւթի, և հրէայքն ոն. զի նոց էր ինչ պէտք զինուց։

Սուրբ նոց մտցեն 'ի ոչիսա նոց, Ի ոչնչանա նոց ֆշանոցին։

Սաւուղ իւր սրոնն մեռաւ. և հրէայքն խաչեալ մինչև 'ի սիրտ վիրաւորեցան. և բարձաւ քահանայութիւն, և թագաւորութիւն, որ սիրտ էր նոց և աղեղունք։

Լա՜ է ոչնչինն ինչ ապրպոյ, չան զքաղաքս մեծանոնք մեղանոյ. Ի քաղաքն ամպոսշոց խորտանիցոյն։

Զի արար բարի անձին իւրում՝ 'ի սակաւն, քան զբա զում՝ որ ստացաւ իւր կորուստ՝ բազմաքն. իրբ մեծատանն և զաղարուն։ Եւ բաղուկք. զօրութիւն և ինչք սպառին։

Հոսոսոնք որ ղսրբոսոս, Ի ճանաչէն զաառոս ամբնոց, ֆաառանգուն նոց յաւիտեան էանոն։

Եվ զի սասանին արդարքն, իբր զաւիթ և պէտքոս և որ ձմնայէ զաւուրսն՝ զոր անքծուք գնացին։ Ժառանգուի այն էր նց յաւիտեան, և դէպք ինչ եղեն։

Ա՝ ամայէոցէն նոյա 'ի ժամանակս շրջելոյ. այլ յաւուրս սոքոյ յաճէոցէն։

Ընդ պատուհասն՝ որ գայ 'ի վերայ աշխարհի, արդար քրն ոչ ամաչեն. գիտելով՝ զի չէ վա մեղաց իւրեանց. իբր հոյ, աբրահամ, և զովտ։ Դարձեալ՝ յօրն դատաստանի՝ որ չար է ժամանակն չարագործացն, և սով բարեգործութիւն, զի հատուցմանն է օր. սակաւ ինչ պատահմամբ սղալեալքն յա_ գենեան յերևել ոտն երեսացն՝ իւրեանց արդարութիւն։

Ահա՛ մեղաւորս հոգիցէն. այլ ինչոմբ ոտն 'ի ֆաւաւորել և 'ի ճարտարանալիցն՝ պակասեցէն որպէս ձուն, զի պակասէ։

Զ յանկարծն՝ ասէ ահա, այլ թշնամիք՝ կռապաշտք. 'ի փոռաւորիլ և 'ի բարձրանալ թագաւորուեցն՝ պակասեցին իբրև զծուխ՝ որ հետ ոչ երևի. իբր զեկոսի և նմանեաց իւր։

Փոքր ատնոս մեղաւորն՝ և ոչ հապատցանէ. այլ որ արդարքն է՝ ողորմի և տայ։

Սաւուղ 'ի դաւթայ, և հրէայքն ինքեանք, և որ զմի քան_ քարն էառ. և ամ՝ ոք՝ որ ոչ գոհանայ զայ յառեալ պարգև աստն։ Այլ արդարն իւրն ողորմի, և այլոց տայ, մեղաւորաց քան. և ինչս աղքատացն. և այն է փոխ այ։ Զի որ աղորմի աղքատին, փոխ տայ աստուծոյ, գրեալ է։

Որ օրհնէն զայր՝ ժառանգէոցէն զերկիր. և որ անէծանէն, սատակէոցէն 'ի նմանէ։

Որք օրհնեն բարի գործովք և հաւատովք. զի օրհնելն յայտնելն է զանձպաշտութիւն։ Եւ որք անիծանեն, այս է՝ մեղօք սատակեն զանձինս. 'ի գառատանելն սատակին հոգ_ ւով և մարմնով տանջեալք։ Եւ հրէայքն անիծեցին զայրն խաչելովն. այլ՝ օրհնեն զնա երկինք և երկիր. և ինքեանք սա տակեցան 'ի նմանէ։

'Ի ոնէ ուղղէն գնացս ատն. զանատարս նոցա նոցի։

Յորժամ զանձ առնեմք առաջնորդ՝ 'ի թիւրեալն մեր անգի_ տութեամբ՝ ուղղէ. զի նա յոյժ կամի զկեանս մեր՝ քան զմեզ։ Այլ և՝ 'ի հօրէ 'ի բանս մարգարէիցն՝ ուղղեցան գնացք ոն՝ ըստ անօրէնութեանն, ոչ վկայեաց, ընդ քեզ հաճեցայ։

Թէպէտ և գայթակղէսցի, նա մի՛ ինչ ամենեսցի. զի ՈՐ յԵ-
սուսնիայոյ է նորա։

Արդարն թէ սակաւ մի գթէ՝ հոգին 'ի թիկունս հա-
ստանէ տկարութիւնն. իբր դաւթի և պետրոսի։

Մառուսի էի ես՝ և ձեզ ասացայ. և ոչ պէս ի զարդարանս
ելայ, և ոչ զաւուսի նորա՝ ինչ մուրանայ հայց։

Դաւիթ ետես զորդւոյն զսողոմոնի զթագաւորութիւն,
որդիքն՝ աբիսահամու հաւատացին՝ ոչ մուրանան հոգևոր հայցն.
և ոչ ինդրեն ձէթ յիեսսենայ. և ոչ կաթ ջրոյ։

Զջր հանապազ ոգորմի և ապայ փոխ. զաւուսի նորա օրհնեալ
եղիցի յաւիտեան։

Սուրբ եկեղեցի կարօտելոց։ Զաւակ նորա, միաւորն
քո. որ գայ ամ հասէ, լինի մանուկ յղութիւն, և ծնընդեամբ,
և պատարագի տօնիւք։ Օրհնեալ եղիցի յաւիտեան, և յօրն
վերջին յամ լերցուս։

Խոսորեա՛ 'ի չարէ, և արա զբարի. քնարեսցես յաւիտեան
յաւիտենից 'ի նմա

Ատէն զուգեաց զյաւիտենից բնակութիւն։

Տէր ոչինչ զնչաւուն, և ոչ ընդ վայր հարիանէ զանձն իւր.
այլ յաւիտեան պահէ զնոսա։

Իբր զյոբ, որ ոչ ընդվայր եհար, այլ զի արդար երև
էսցի. և զի համբերելն սակաւ մի՝ յաւիտեն պահեսցի նմա։

Ընօրէնս հալածեսցին 'ի միասին. և զաւուսի ամբարշտաց
սատակեսցի։

Ատէն յօրինաց հալածին, և անդ 'ի բանէն՝ որ ասէ
երթայք։ Եւ զաւակ ամբարշտաց սատակեսցին. իբր սաւուս
զին։ Այլ և զաւակ՝ խարհուրդ, զոր չարն ներմանէ։

Այլ արդարս ֆառանգեսցեն զերկիր. և քնարեսցեն յաւիտ-
եանս յաւիտենից 'ի նմա։

Զհեզոցն. ոչ ոմն հրէայքն կարծեն զպաղեստին։

Բերան արդարոյ խորհի զիմաստութիւն և լեզու նորա խօսի
զբարի։

Նախ խորհի 'ի միտս, և ապա լեզուաւ խօսի զիրաւունս։

Օրէնս

Օրէնս այնոյ են 'ի սրտի նորում. և մի՛ գայթագղեսցին գնացք նորա։

Գանձեալ ունի յիշատակաւ 'ի սրտի, և այնու պահին գնացքն անգայթագղ։

Հայի մեղաւորն ընդ սրբոյս, ի նոցանէ սպառնալն նա. այլ թէ ոչ նոցա նա 'ի յեռս նոցա, ի ոչ պատասխանի նա յորժամ պատի նա։

Յայտնի առ սաւուղ, և առ ինքն։

Հոմէնք ան՝ ի պահեա զմտանապարհս նորա. ի քարոյր աքաս ցէ զէնս 'ի ժառանգել զերկիր, ի զսատանայն մեղաւորաց պէսցէ։

Թէպէտ հասանէ վիշտ՝ համբեր։ Եւ բարձր արասցէ զքեզ։ Զի մի թաւնեսցի թէ՝ զիսնարհս զայս երկիր՝ ասէ ժառանգել. այլ զանանցն և զբարձրն։ Եւ զսատակումն մեղաւորաց տեսցես։ Զի և այն՝ մասն է յորդորման 'ի բարիս։

Տեսի զամբարիշան վերացեալ, ի բարձրացեալ ոստ զմայրոն լիբանանու։

Իբր զանպտուղ ծառս տերևազարդս, ուր գազանք որջանան. իբրև թագաւորքն քանանացւոց. և ոչ նաբուգոդոնոսոր, որ զինքն տեսանէր։

Ասցէ՝ ի ահա ոչ էր. ի նոցանէ՝ ի ոչ գտաւ տեղի նոցա։

Թէ՝ հնախանձեցայ, և չերանեցի. յետոյ ինդրեցի. և ոչ գտաւ տեղին քանանացւոց թագաւորաց. այլ՝ որդւոցն Իսրայէլի։

Պահեա զամբարտաւանի. ի սէս զուղղութի. զի գոն հաստատ ծըչ առն խաղաղարարի.

Սիմաքոս, պահեա զմիամտութի։ Զի գոն մնացուածք. թէ պահես անբիծ զմարմինդ, և զտեսօղ զհոգին ուղիղ 'ի հաւատս. և հոգիդ առնէ զխաղաղութիս զայս, և հանդչի աստէն. և մնացուածք՝ զոր ոչն է տալոց յիւր երևելն. որդի ոչ կոչեսցիս յառաջին գալն, և 'ի հանդերձեալն՝ առնուս զյաւիտենից կեանսն. զհայրենիսն ժառանգել, աստ զհարիւրաւորն։ Եւ զի՝ չեն արդարքն իբր զբարտի, որ ոչ բողբոջէ, այլ՝ իբր զլիգենի և զայգի, որ հատանին, և ածեն։

Ասերկնոյ հոլանիացոյն 'ի ծառն. ի զառաջ ամբարշաց նորին։

Սիմաքոս, ամբարիշտք 'ի վախճանի կորիցեն։

Փրկո՛ւնք արդարոց 'ի Տէռնէ է. վերակացո՛է նց 'ի ժամանակս նեղութեանք։

Զի վա՜ն նմա արդարքն մնացին, իբր յովսէփ, նաև դանիէլ։ վերակացու եղև 'ի ժամանակի նեղութեան. իբրև էր յովսէփ 'ի բանտի, և դանիէլ՝ 'ի գուբ առիւծոց։

Օգնեցէք նոցա Տէր՝ և ազատեցէք զնոսա. ապրեցուցէք 'ի մեղաւորաց՝ և ազատեցէք զնա, զի յուսացան 'ի նա։

Փոխանակ՝ զի յուսացան 'ի նա. զի ոչ լոեաւ յովսէփ՝ կնոջն, և ոչ դանիէլ խաւիանեաց զազօթսն երիցս անգամ՝ յօրն։

Սաղմոս 'ի պատիկն. առ 'ի յիշատակ շաբաթուս։

Զինչ մեղայն՝ յոլով ժամանակաց անցելոց 'ի վերջ՝ ասաց զայս 'ի խրատ մարդոյն ներկեալ։ Այլև՝ 'ի պէտս նմանապէս յանցուցելոցն՝ բժշկիարան է և տեղ զօրաւոր 'ի հոգւոյն։ Լուսի շաբաթուն ասելն, զի հանգիստ լինի ապաշխարողացն 'ի խրատն մարդոյն. զի և մեղաւորքն են որ ասացեն լուծանեն ինչանց զհանգիստն. և զշաբաթուն հանգստեանն արդարոցն՝ ասնուն. որ լինի զինն ելիանիցին անկեալքն ուրեանցին. ոչ և ասա գոնեցաշաբաթուն չարչարանէից 'ի նեղութենէ. 'ի յերկնէն 'ի յուրն։ Եւ ոչ լուծիչ շաբաթու՝ չարչոգ լինէր. նոյնպէս և որ մեղայ ասա լուծանեն զշաբաթուն հանգստեանն արդարոց, յայսոսիկ բնաւ և յարմարութիւն նայցեն. զի մի՛ երբեցեն զյուերիցնէց չարչոգուն 'ի համահաւասար ապրինին. զնոյ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԼԷ։

ՄԻ՛ ՍՐՏՄՏՈՒԹԵԱՄԲ ՔՈՎ

յանդիմանիր զիս. և մի՛ բարկանաք չոգ իրապէս զիս։

Զի դէմն սրտմտութեանն և բանս բարկութեանն ցուցանէ անդ դատաւորն. այլ զի՝ և խրատն ասասէ, և ոչ անդ. խրատեսա, և ոչ զայրացմամբ ասէ, այլ՝ հայրասիրաբար։

Զի նեպտ չո հարան յնս. և յնս հասապանեցաս յեռն չո։

Փոխանակ յողորմութեան շարժելոյ զնա՝ ասէ նեռք քո. փորձանքն և խիղճ մտացն։ Այլև՝ ասեն թէ՝ և 'ի հարկանելն նետիւ զոլ կամի, հանգչին ձեռք աղեղնաւորին։ Ասէ յիս հաստատեցաւ ձեռն ցասման քո. հանգո՛ արդ զցասումն քո. զի յերկարեցաւ առիս շատ։

Ո՛Է

Ո՛չ գոյ քաշնո-ՆԷ մարմնոյ ինոյ յերեսոց քարեր-ՆԷ ոչ։

Զոր կամիցն. զի ասեն թէ անկաւ դաւիթ 'ի ցաւս և 'ի խոցոտմունս մարմնոյ։ Իսկ անդ՝ 'ի յայն շաբաթու ոչ գոյ բժշկութիւն չարչարանաց մարմնոյ, յերեսաց բարկութեանն հայելոյն ՝։

Ո՛չ է խաղաղ-ՆԷ ոսկերաց ինոյ. յերեսոց հեղաց ինոյ։

Զի ուղղածուծ առնէին ցաւքն զոսկերսն. և պատճառ ոչ դու ես ասէ. այլ՝ դարշելի դիմաք պատկերեալ մեղքն իմ։ Այլև՝ ոսկերքք զազդմունս հոգւոյն ասէ, որով զարհուրի յահագին առեալն։

Անօրէնու-ՆԷ ինՀ քարշեցան ՀՀՆ զգիլու-ՆԷ ինՀ. ոՀ ՆԷ-ՆՆ ՆՆՆՔ ՆՆՆՔՀ ցան 'ի վերայ ինՀ։

Գիլուն զմիտսն ասէ. չտայ լինել ամբառնալ 'ի վերս զոգիս. զի ոՀ բեռն ծանր՝ ծանրացան 'ի վրայ իմ։ Զի եղէ ոՀ զանազ անասուն, և առի բեռվնս մեղաց. որ ծանր է քան զերկաթ և զպղինձ։ ՈՀ միւս մարգարէն՝ կշիռ և վեմ կապարեայ կոչէ, զահ և զերկիւղ վերջոյ աւուրն։

Նեղեցան և թոյլցան վերՀ ինՀ, յերեսոց անզգամ-ՆԷ ինոյ։

Ցայտնէ թէ՝ ունէր վերք. և զինքն անզգամ ասէ իբր անբանացեալ։ Այլև՝ անդ հրեշտակք գարշին իբր 'ի հոտոյ գարշուն՝ 'ի մեղաւորաց. եթէ ոչ լուանցաւ աստէն նեխուն՝ աղտաստուք, և փուտն կտրեցաւ տրոք անանկաց։

Տառապեցայ և խոնարհ եղէ յոյժ. զօրհանապագ գնայի, զի անչն ինՀ լի եղև չարչարանօՀ։ և ոչ գոյ քաշնո-Ի մարմնոյ ինոյ։

Զքաւորեցայ 'ի բարեաց, և խոնարհեցայ 'ի նեղքոյ խղճի մեղաց։ Զօրհանապագ. աստէն յայտնի է, իսկ անդ՝ ոչ է գիշեր հանգստեան 'ի վաստակոց և 'ի արտմութեց. զի հոգի և մարմին՝ լի է վշտօք, ոՀ ասէ։

Զարչարեցայ և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. մռնչէի ասա հնչեցի սրտի ինոյ։

Եբ այն՝ մինչև յոյժ. և ոչ ասի որքանն. զոր հոգին ՝ի ազդեցութիւն տայ յայնմ ապետէ մեղուցելոցն։ Մռնչէի ասէ։ Ասա թէ մռնչէն ընդդէմ սովորութեանն. զի մի կրկնեսցի,

և հեծեն սրտիւք • իսկ թէ ոչ՝ անդ լալ աչաց և կրծել ա-
տամանց։

Տէր ասաջի քոյ ամ ցանկու-ի իմ. և հեծու-ի իմ 'ի քէն ոչ թաքնեալս։

Ցանկութիւք՝ որով մեղայ, և հեծութիւք՝ որով ապաշխա-
րեցի։ Եւ արդ՝ ցանկութիւն իմ՞ներումն գտանել 'ի քէն,
և արքայութիւն զոր հեծելով հայցեմ։

Սէրդ իմ խոովեցաւ ցիս, և եղող ցիս զօրու-ին իմ. լոյս աչաց իմոց, և
այս ոչ եղև ընդ իս։

Սիրտ իմ խռովեցաւ. որ չգիտաց այլոք։ Եւ եթող
զիս զօրութիւն իմ. գիտակցութիւն մտացն, որով ինքեանք յա-
ւաջ, և ասէր, արարի իրաւունս՞. և յանբծուեն իմում գնա
ցի։ Լոյս աչաց՞։ 'Ի շատ արտասուաց. կամ՝ զաբխողում ա-
սէ։ Այլև՝ յօրն ահագին՝ որք աստէն զօրացուցանէին և
լուսաւորէին խրատուք, անդ թողուն։ Ոչ ասէ թէ՝ մինչ
չև խաւարեալ արեգակն և լուսին, և աստեղք։

Բորբիւտ իմ և մերձաւորք իմ ասաջի իմ մերձիցեան և ետգին. և մերձ-
ցաւորք իմ հեռի եղեն ցինէն

Մերժեցան և կացին հեռի՝ աքիտոբէլ և նմանիքն իւր։
Եւ անդէն հրեշտակք և մարդարէք բանիւք իւրեանց հե-
ռանան

Բռնադատէին զիս և քնդրէին զանձն իմ. ոչ խորհէին չար 'ի ձեր-
ս իմ, խօսիցեն զանօրէնութիւն, և ընենգութիւն զօր հանապազ խորհիցեն։

Ասա դևք յուսահատ առնէին, և 'ի նոցանէ շարժ-
եալքն հալածէին, և անդէն տանջանք և խոշտանգանք. յի
շեցուցանելով զանօրէնութիւն իմ։

Այլ ես ոչ խու՝ զի ոչ լսէ. որպէս համր՝ որ ոչ բանաց զբերան ի-ր։
Եղէ ես որպէս մարդ, որ ոչ լսէ. և ոչ գոն խօսք 'ի բերան նորա։

Լռեաց ասա դաւիթ՝ սեռեայ նախատանացն, և ոչ ետ
պատասխանի. և անդ՝ ոչ ասել ինչ, կամ՞ լսել առ տանջեալ
սին։ Զէի խուլ և համր, այլ իբրև զմարդ բանական՝ զպատ
ճառ լռութեն գիտելով։

Եւ 'ի քեզ յոյսս յուսացայ, և դու լուիցես ինձ տէր աստ իմ։

Եւ 'ի քեզ որ յուսացայ ասուէն , և դու լուիցես 'ի դէպ ժամու։

Ասայ՝ ինչ մի՛ ուրուք եղիցին յիս ընչաստիս իմ. 'ի սասանել ոտից իմոց՝ 'ի վերայ իմ մեծամեծս խօսիցին։

Դևք և մարդիկք. 'ի սասանել ոտից՝ 'ի պատուհասանաց այ, մեծաձայն հպարտասցին։

Եւ 'ի փանջանս պատրաստ իմ. և ցաւ իմ առաջի իմ է անյաղ ժամ։

Գիտակցութեաց մոռաց իմոց, զի արժանի եմ. և անդ՝ զի չիք հնար զերծանելոյ։ Ցաւք իմ՝։ Եւ ոչն վա՛ մեր՝ զմեր ցաւն մեղաց՝ առաջի իւր եղեալ՝ երբարձ զնա իւրովք բարբարանօք։

Զանօրէնութիւն իմ պատմեցից. և հոգացայց վասն մեղաց իմոց։

Զիմ՝, և ոչ զայլ ումեք։

Իսկ ապա՝ ընչաստիս իմ կենդանի էին, և զօրացեալ են ինձ զի։ և քաղաք էին, այլ ատէին զիս 'ի փարատարարաց։

Դևք՝ անմահք։ Եւ զօրացեալ են. զի յորժամ մեղանչեմք, զօրանան, և բազմանան։ Այք առեին զիս 'ի տարապարտ առաց. նոքա՝ որոց չէի մեղուցեալ։

Այլ հատուցին ինձ չար փոխանակ բարեաց. չարաչարեին զինքն զի ես երթայի զնոսա ուրախացուցանել։

Աբխարոմ և աքիտոբէլ. նոցա չկամիցի առնել չար. և հրեայք՝ ոն այ յին։

Մի՛ խորհուր զիս որ ամ իմ . և մի՛ 'ի քաղաքաց առնիր զինքն, հայեցա՛ց յօգնել ինձ որ փութուցին իմոյ։

Դղեակ թագին, դու մի՛ գարշիր. զի ես զսիրը և զահ քո՝ ոչ թագաւոր։ Հայեաց յօգնել ինձ՝։ Հայիցես քո յօգնել՝ բարեսիրեալ լինիս՝ որ փրկութեան իմոյ։

'Ի դիտաւորութիւն. յիրենեանցմէ օգնութիւն. 'ի քաւութիւն սաղմոս:
'Ի դիրենեանց երանութիւն գնէր սատանայութեան 'ի քաւութենէ: Աւրն 'ի քաւութեան
պահանն այս սաղմոս և այլն՝ որ յանուն ինքեան, յօգուտս նոցա և 'ի խրատս
ըն քի-քաւ շարժէր 'ի յաւուրսն: Որոնք աւրն՝ քաւութիւն յորժամ այլա-
ւիրութենից ընդդէմ 'ի իրենէր սատանայ ընդդէմս:

ՍԱՂՄՈՍ. ԼԸ:

Աւասիկ՝ ինչ պատիւոյն ընծայարարն իմ. ըն մի՛ մերոյս ընդունաւ ինծի:

Զի հոգին ասաց նման՝ այլակերպել զինքն, այն է ձա-
նապարհ՝ զոր հոգին ցուցանէ. ոչ՝ որոն պահեաց զձանա-
պարհս սեռորդեանցն իւրոյ, և ոչ յայտնեաց ճարին: Սակայն՝
կատարեցաւ նախ 'ի դաւիթ, որ չեւռ պատասխանի սեմեայ
որդւոյ գերեայ: Զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով: Ժուժկալե
ցի ասէ, թէ և ոչ 'ի գործոց, վասնզի զի դործովք ոչ
ղդուշացայ:

Եդի պահապան բերանոյ իմոյ՝ 'ի հանապազ մերձաւորին սատանի իմ:

Եղի պահպան զահն ահ: 'Ի հակառակել". 'ի ցանելն մոխիր:

Խաւեղն և խոնարհեցայ. լռեցի 'ի քարոյն, և ցաւոյ իմ նորոգեցան ցիս:

Բարի յուսով լռեցի, թէ որ տեսցէ և խղճայ և ցաւք
իմ՝ նորոգեցան, զոր ունէի 'ի սրտի: Դարձեալ՝ բարի թուի
մարդոյ 'ի նախասահման թափել զվիշտս սրտին:

Ջերա՜ սիրտ իմ 'ի փոքի իմում. և 'ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր:

Սիմաքոս, ընդ յիշելն զմեղս իմ՝ իբր հրով վառեցին
զիս խորհուրդք իմ: 'Ի խորհուրդն կրեր զերկիւղ գեհենին:

Խօսեցայ ընդառաջ իմով և ասացի. ցոյց ինձ որ ընդարձակ իմ, և զանգ
ուրց իմոց՝ քանի՞ն է, զի գիտացից ինչ ոչնչութիւն ինչ պակասել է ցինէն:

Թէ դոյ լիներ ժամանակ. զի կարացից ապաշխարել:

Ահա չափով եդեր զաւուրս իմ. և իսկ զոչնչութիւն իմոյ որպէս ոչինչ է
ամենայն իմ. ասէին ամենեքեան ընդունայն է ամ մարդ մոնչի:

Սիմաքոս, թզաւ մարդոյ աւուրքն չափով է. ապա զուր
է խնդրելն ասա հանգիստ: Եւ կար զօրութիւն իմոյ: Զի՞նչ
է

է զօրութիւն մահկանացուի. առաջի իմ՝ իբրև զոչինչ է։ Սա կայն ընդունայն է"։ Սիմաքոս, ուշ շուրջ լի է. հագագի է նման, որ է ընչոյ. մեղի, որ զկնի մարմնոյ հետևի։

Աղաչէն ոգեկո՛ ի պարիսիսի շրջի մարդ, ասիցին ի գրոց խոսի. գան յէ՝ Խ՝ ոչ գիրդ ո՛՝ ժողովք

Կերպարան, շուք, և ստուերը դիւրափոփոխ։ Կամ՝ այս միայն է բարին, զի կերպարան ոյ է։ Սակայն ի զուր խառ վի. շինէ, տնկէ, զայրացուցանէ, զայրանայ։ Գանձէ և ոչ դի տէ ո՛ւմ ժողովի։ Ո՛ գիտէ թէ նամիքն առնուն կամ իւրքն, և առնեն նիւթս մեղաց։

Ի՞ոչ ուրդ ո՞ւ է հոմբերու՝ նի ի՛մ, նէ ոչ դու՝ ինք. նամ նաբ զօրու՝ նի ի՛մոյ՝ նէ ոչ ի՛ ինէն։

Այսքան տրտմութիւն՝ զի արդ տանիմ՝, և ոչ լուծա՝ նեմ զիս, ոյ՝ ապանանեմ՝. թէ ոչ յոյսն որ ի քեզ, քաւել զիս և ի յայլ կեանս միսիթարել։

Յոմինայն անօրէնու՝նէ ի՛մէ փրկեցէր զիս. նախարինա անգամոց ա՝ քարեր զիս։

Զոր յանցեայ, չապաներ զիս. ապա ի՛նախատինս ա՝ նրզգամաց թոյլ եառուր, և յայն և ես փորձել զիս։

Խուլերէն, Խ՝ ոչ բայի զբերան ի՛մ, զի դու ապարեր։

Գիտելով՝ զի ի քոյ թոյլ տալոյ է։

Ի բաց ուր յինէն զարանքան ի՛մ. զի ի զօրու՝նէ յեր՝ին ոչ ի՛ պա՝ ՝ երոյ

Զտանջանս ի խղճէ մտացն։ Զի ի զօրութէ ձեռին քո՝"։ դու հարեր ցասմամբ՝ և հալածիմ՝։

Կշտամբու՝ զան մեղաց երարեցեր զմարդ. մաշեցեր ոչ ասրդեռոպան զանոյն նորա. ասիցին ընդ՝ նայնէ ամ մարդ։

Զոր կարծեր բաւական լինել անձին, կամ այլոց, ոչ զաղամ. և զիս մաշեցեր. փոքր փոքր կարձեցան ժամանա՝ կքք մեր՝ մինչև ցեօթանասուն ամն, և այս՝ լի տկարութիւ՝, և ցաւոք, և հոգոք. որ մաշեն զհոգի ցնորիւք։ Սակայն՝ ընդ՝ ունայն է ամ՝ մարդ, ամ՝ որ մարդ է, զայս ասէ։

Լո՛ւ ՝ի աղօթից իմոց. ո՞ւնկնդրէր ինդրոյ՛ թ՝մոց, աղերսո՛ց ի՛մոց մի՛ լռէր։

Ոչ թանայր զանկողինն։ Մի լռեր։ այլ մխիթարեա զիս։ Պանդո՛ւխտ եմ ես աստուծոյ, նիստ ի՛ անցաւորս՝ ոչոչ ամ հայր իմ։

Ոչ ասացին աբրահամ, և յակոբ հարքն իմ։ Առաջի քո։ Որոյ հաղար ամն՝ իբրև զտես մի գիշերոյ է. զի՞նչ հա մարեալ է առաջի քո՝ չափով աւուրցս սղալանք և մեղք։

Թո՛յլ տար ինձ զի հանգիցայց. մինչչև երթիցես, ո՛սոսկ ո՛չ ես գտանիցիմ։

՝Ի հալածմանէ, ՝ի մոացս խղճէ։ Մինչչև երթեալ ՝ի սկիզբն լինելութե՛ ՝ի հող. ուստի այլ ո՛չ ևս գտանիցիմ՝ ար դարացեալ. եթէ ո՛չ տաս ասուէն ինձ ժամանակ ապաշխա րութե՛, և խղճիւ մեռանիցիմ։ Այլ թողացո՛ ինձ՝ հանդչել խորհրդով, թէ քաւեցայ. և ապա ՝ննջեցից յուսով։ Կամ՞ ծանո՛ ինձ զժամանակ յայտնուե՛ քո և գալստեան ՝ի դժոխս. զի այնու յուսով հանգեայց, քանզի՝ ՝ի քէն՝ յայլ ուրեք ո՛չ գտանիցիմ՝ յայնմ կորստենէ։

՝Ի կոպարաց. ողջոյ ՝ի գաւ՝ն։

Ոմանք զա՛ երկրպագի, և՝ նեռ զա՛ գոնիցէ , այլ զա՛ ժողովրդեանն՝ որ ՝ի բաբիլոն (զի եօնանասա՝ն ամ նիւոց համբերու՛ն՝ ասեն սասպեալ զողջոյս։ Սակայն ճշմարտապէս. զա՛ չանի՛ իլանելոյ բնու՛ն՝ ՝ի մահուանէ և՝ ՝ի գժոխոյ է ազատ՝ն։

ՍԱՂՄՈՍ· ԼԹ։

Համբերելով համբերի՛ զա՛ , և՝ նայեցա՛ ասէ։ և՝ լուա՛ աղօթից իմոց։

Արդարքն՝ ասուէն և՝ ՝ի դժոխս ակնուն՝էին զա՛՝ մինչ նայեցաւ գթութե՛, և լուաւ աղօթից արդարոցն։

Եհան զիս ՝ի գբոյ փոսապանաց, ՝ի կաւոյ և՝ ՝ի պղմոյ։

Զի՛ք քան զդժոխս դատանել գուբ տառապանաց անելա՝ նելի, զհոգիսն անտի եհան , և զմարմինսն ՝ի կաւակերպ տրմոյն մեղաց՝ ուր խրեալ էաք լի՝ զամ՝ ապաստեղութե՛, այն՝ որ ասաց համբերութե՛ ստասցի՛ք զհոգիս։

Հասարակաց ՝ի վերոյ վերն զոտս իմ. և ուղղեաց զգնացս իմ։

Վէմ՞ հաւատքն, յորոյ վրա՛ հաստատեցան ոտքն մոտաց, գնալոյ առ ՝ած։ Երգ ուղղեաց զգնացս իմ։ Տէրն՝ որ ասաց զինքն՝ ճանապարհ առ հայր։

Աբի՝ ՝ի բերան իմ օրհնու՛ն՝ Նոր. զօրհնու՛ն՝ զա՝ ամ մեր։

Զի՞նչ

Զի՞նչ այլ նոր օրհնութիւն՝ քան զոր առաքեալքն ու սուցին, զոր ունի եկեղեցի. զոր 'ի բերան տղայոցն էարկ քա ռանօրէից, ողբ զոլանանայն երգէին. որ և ապա առաքեաց ՝ձ զհոգի որդւոյ իւրոյ 'ի սիրտս մեր, որով աղաղակեմք աբբա՛ հայր: Զօրհութիւն նոր : Օրհնութիւն նոր է, այլ օրհ նեալն՝ որ ՝ձ մեր՝ է 'իսկզբանէ:

Տէսցէն քաղա՛ւ՝ և իրենցէն, և յա՛ռասցէն 'ի քո. երանելի է այր՝ որոյ անո՛ւն քո յոյս է նոցա:

Սակաւք սիրով եկին 'ի հաւատս, և բազումք երկիւղիւ տեսեալ գքանչելիս և զարհաւիրս , և յուսացան թէ՝ զնա՛մ ինչ կարօղ է առնել. որոց՝ մարգարէս երանի տայ յուսացե ալոցն յորժամ առնու ՝ձրն յա՛ քո:

Ո՛չ հայեցա՛ նա 'ի նանրա՛ն. և ո՛չ 'ի մոլո՛ւն ստո՛ւտ:

Ա՛յն՝ որ յանուն ՝ձն յուսայ, ո՛չ հայի 'ի կռապաշտու՛թ և ո՛չ որ նախ մոլորեալ էին 'ի սուտ յոյսն իւրեանց:

Բաղա՛ւ ապրանքք դո՛՝ որ ՝ձ ի՛մ զարհանչելիս. խորհրդոց քոց՝ ո՛չ ո՛ւ է որ նմանի է քեզ:

Մարգարէս՝ ընդ քո՝ ասէ. զքանչելիս առ արքահամ, առ իսահակ, առ մովսէս. այլ այս խորհուրդս՝ որ քեզ յայտ նեցաւ, և քո է, ո՛չ ոք նման քեզ թարգմանեաց զայս: Թէ պէտ և էին առեղեակ 'ի մասնէ՝ մարգարէքն, այլ ծածկեալ էր, և արդ յայտնեցաւ ըստ պօղոսի: "Դարձեալ թէ այսպէս ա՝ սի. բազում արարքք դու ՝ձրն ՝ձ զքանչելիս": Զքանչելիք խորհրդաւոր՝ նշանակիչ այլ իրաց, 'ի նորս բազում է. դրախ տին. տապանն. խոյիւն փրկիչն իսահակայ. ծուխն կարմիր. օձն պղնձի. դալ. ՝ն յորդանանու. և այլն. ՝ձ ո՛նման է քեզ. զի չիարացին զքեզ թարգմանել. զի օրինակք էին:

Պատմեսցի և խօսիցայ՝ և քաղա՛ւ իցէն բան զնի՛ն. ընդ զոհս և ընդ պա՝ տարագս ո՛չ հաճիցաս. լսելիս հոտոտիցեալ ինչ. զողջակէզս և զվասն մեղացն ո՛չ ինդրեցեալ:

Ես այլ զոր կարացի՝ ասացի. այլ՝ ո՛չ կարացի թո՛ւել. զի ո՞ գիտաց զմիտս ՝ձն՛. ընդ զոհս և ՝ը պատարագս՝ ո՛չ հաճեցար, ողբ ՝ը օրինացն մատչէին. զայս՝ որդ էին առ հայր ասէ. որ ասէր, ՝ձմ՝ մարգարէք և արդարք ցանկացան տեսա

նել

նել՝ զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին։ Մարմին հաստատեցեալ. ընդ այ հաստատեցաւ միաւորեալ. զի հայր կամեցաւ զմարդանալն որդւոյ։ Ջողջակէզս և զվնաս մեղաց՝ ոչ ինդրեցեր։ Գլխաւորքն այս էին, զորս ոչ ախորժեցեր. կամ լսելիս հաստատեցեր. զի լաւ է ունկնդրութիւն եկեղեցւոյ, քան զկրեսական պատարագն. ոչ սամուէլ ընդ սաւուղ ասաց։

Յայնժամ ասացի՝ ԻՆՁ ԱԿԱՍՈՒՆԻ ԳԱՄ ԵՍ. Ի ՄԵԼՈՆՔՈ ԳՐՈՅ ԳՐԵՍԱԼԷ ՀԱՄՈՆ ԻՆ։

Մարգարէիւք թէ՝ ահա ասիկ գամ եմ, որդին ասէ ցհայր, թէ յորժամ խոստեցեր զզոհս. յայնժամ ասացի թէ՝ գամ։ Ի գլուխս գրոց. յամ գիրս գրեալ է. զի գլուխն և պատճառն ես եմ։ Եւ նախ Ի ԿԼԱՆԱ՝ Ի սկիզբն սաղմոսիս՝ ըստ եւրեմի. զի ծառն կենաց՝ մնկեալ Ի գնացս ջուրց՝ ոչն է։ Այլ և բրլուիլն՝ ԸՆ երբայեցւոց, Ի գլուխս գրոց թարգմանի. անդ՝ յորոմս գրեալ է վասն որդւոյ, և յայտնիք են։ Աբարածքն այսպէս կոչի. և գլուխ է ամ գրոց. Ի սկզբանէ արար ամ զերկինս և զերկիր։ Ես եմ որ առի մարմին երկրաւոր, և հոգի երկնաւոր. զոր արարի պատկեր ինձ նախ։ Եւ մալաքիայիւ. ահա ես եկիս, և բնակեցայց Ի միջի քում։

Ա՛ՆՆԷ ԸՆՈՆ ՀՈ ԱՂ ԻՆ ԻՄԻՆՅԱՅ, Ի ՁՕՐԷՆՈ ՀՈ Ի ՄԷՋ ՈՐՈՇԱՅՆԻ ԻՆՈՅ։

Ըստ աւետարանին թէ՝ ոչ եկի առնել զկամն իմ. այլ զհօրն՝ որ առաքեաց զիս. զոր և ամ ասէ վասն մարմնոյն։ Եւ զօրէնս քո. զաւետարանն. Ի մէջ որովայնի իմոյ, որ է եկեղեցի. և զոր ծնանի, աղիք և ոսկերք են նորա։

Ա՛ԼԵՊՈՐԱՆԵԱՅՑ ՁԱՐԳԱՐՈՒՆԻՆ ՀՈ ՅԵՒԵՂԵԱՅՆ ՄԷՋ. ԱՀՈ ՀՐԵՒՈՒՆՈ ԻՄ ՈՉ ԱՐՓԵԼԷՑ Ի ՐԷՆ։

Եկեղեցի՝ Ի բնաւ հաւատացեալն, որ մի է հաւատոմն և մեծ։ Ահա զշրթունս իմ, զվարդապետութիւնս իմ՝ ոչ ար գելում մեղանչելով շրթամբք. որոց տաս զհոգի ՏԷ, և բան Ի բանալ բերանոյ, ոչն շրթունք են նորա։

ՏԷ ՔՈՒ ԳԻԿՈՅՆԷՐ, ԶԻ ՁԱՐԳԱՐՈՒՆԻՆ ՀՈ ՈՉ ՔԱՆՁԻԼԵՅԻ Ի ԱՐՓԻ ԻՆՈՒՄ. ՀՇՄԱՐԻՈՒՆԻ ՀՈ՝ Ի ՁԻՐԻՈՒՆԻ ՀՈ։

Արդ սրացուցի զքեզ Ի բանս քո. ոչ յորժամ ասէր հայր արդարև աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես ծանուցի

զանուն քո։ Ձշմարտութիւն քո՝ զհոգին ճշմարտութեան. զփրկութիւն, զոր առաքեցեր զյիս քեզ։

Աստուծ՝ ես ոչ ինձ-ոյ զողորմութիւն չունիս. ես զճշմարտութիւնս չունիս՝ զի քո զվերինսն մեծն։

Այլև՝ յեկեղեցւոյ առաջնորդն ասի. որք պատմելոյ զբանն ես՝ համարձակութի առնուն՝ ի ես մեծէ.

Այլ դու՝ թէ մի՛ հեռի ասնիր զքիւրութիւնս չունիս. զի ողորմութիւնքդ չունիս, ես ճշմարտութիւնքդ չունիս յամենայն քոյ ընկալցի զի։

Զոր չթագուցի մի թողցեն զիս։ Յինէն՝ յեկեղեցւոյ. զի ողորմութիւն քո՝ առ մեղուցեալսն և զղջացեալսն. և ճշմարտութիւն քո՝ առ պակաս անմեղաց. յամ ժամ ընկալցին զիս, այսինքն՝ զանդամն իմ։

Շուրջ եղեն զինու չարչ՝ որոց ոչ էր նշ ի. հասին ինչ անօրէնութիւնս չունիս, ես ոչ նարացի տեսանել։

Անիրաւութիւնքն չտան տեսանել զգալ վորձութեցն։ Դարձեալ՝ զհալածիչսն եկեղեցւոյ ասէ։ Դարձեալ՝ հասին անօրէնութիւք՝ ի նախատեղծիցն։ Եւ ես ոչ կարացի տեսանել. որք գլորեցան, և տուպ զղջացան. զի զղջումն ծածկեց զյանցանս նոցա։ Եւ չկարեն՝ ի չկամելոյն է. ի վեր այ, զոր իւր համարի ուրն զմերն։

Բազում եղեն քան զհեր գլխոց իմոյ ես ոչիր իմ եղող զի։

Հեթանոսք բազում են քան զհաւատացեալսն՝ որ՝ ի գլուխ ուն բուսան։ Եւ սիրտ իմ եթող զիս. երկիւղ անկաւ՝ ի բազումսն, հայելով թէ անգիւտ լինի կորուստ նց, և իմոցն՝ որ մեղանչեն. թողուլ զցաւումն սրտի՝ ողբք խօսեցայ ընդ նս, ասելով ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս։

Կամեաց՝ ես՝ փրկել զիս. ես՝ ես յօգնել ինչ նայեցց։

Կամքդ քո բաւական է փրկել. և նայելդ օգնութի է։

Ամաչեսցեն ես յամօթ լիցին, ոչ քնդրեսին զանձն իմ ես ես. դարձցին յետս ես ամաչեսցեն՝ ոչ խորհեսին ինչ չար

Դեռ, և՝ ի նոցանէ զօրացեալքն. բառնալ զեկեղեցի՝ որ հաստակ է ուն և մերմին. դարձցին յետս ամօթով, ոչ եղև իսկ։

Կրեսցեն զամօթ ես ես քոյոյն զաղջաղանի, որ ասէին ինչ վաշ վաշ։

Վաղվաղակի՝ նախ քան զօր դատաստանի, որ վաշ վաշ կարդան՝ ի գլորելն ուրուք, կրէ ամօթ։

Ցնծասցեն ես ուրախ լիցին՝ ի չեզ ամենիչեսն, ոչ քնդրեսին զչեզ ես։

Հրեշտակք, և արդարք, ընդ փրկութիւն մարդկան։

Աստուծոյն յաւիտեան, մեծ է աչք, և ոչ ոքիւն ղիրիւ-նիւն չու։

Մեծ է քո՛ աչք. ոյք սիրեն, ասեն զայս հաւատացեալ թագաւորք. զփրկութիւս քո. որ քեզ փրկեցան։

Եւ աղաչաց և պոռնի իմ, աչք խորհեա՛ զիս. օգնական և պաշտպան իմ էս. և զոր աչք իմ մի՛ յամենաբ։

Բնութիւն, և ուրն՝ որ էաւ զաս. խորհեա՛ զիս. զօգուտն եկեղեցւոյ. օգնական, ինքն հայր սիրէ զձեզ ասէ, վա՛ղ հասիր և մի յամենաբ։

'Ի կապարքն. սաղմոս 'ի դաւիթ։

Վարդապետութիւնքն ինքգոյն, և զզ Լուսն աչքայքն. որ իրանք զայնոսիկ՝ որ խորհին զաղչատն։ Զի և ինչն դաւիթ՝ զաղչատս շրջեցուցանէր և ցերակիրքեր ընդ ինքս. և յորժամ էգեա՛ 'ի յերեսս պաշարել՝ ընդ նմա էին էոյրչ, և կոչ. և նոչօչ նոքանքն զդաւիթ ունէին՝ զոչօչ եկեալ 'ի վերայ մեր։ Սա՛ չար եմչ սոս։ Որ և քնայեաց 'ի նոսս, և կացոյց զանդեսս 'ի վերայ աղչատաց, ոչ ընդ ի՛սքն շրջէին, 'ի զնդաց-ոց անդր զի զորդին լաւանաց, զորդին քարտուղաց, զորդին զնեաց, զերբեց որ-դին լարանաց՝ զնանչայնել, զյոգնանան, զյոգնել և զայլս ոգորմաքս. և նոչօչ յորդորքեր զանցնեսնեսն։ Սակայն՝ ըստ մարմնոյ որդի նորա՝ որ 'ի քնանանքս յինչն յեգեաց զերբ աղչատանքս, և զաղչատս զայս. և ի՛ր փոխանակ կացոյց յաշխարհի զաղչատս, որ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. Խ։

ԲԱՆԻ ՈՐ ԽՈՐՀԻ ԶԱՂՔԱՏՆ

և զանանն. յաւուր չարի ազատ զնա նա։

Եւ զբանն՝ վասն յուդայի՝ այլևս յինքն ձգեաց թէ՝ գերն լցցի, որ ուտէր ընդ իս հաց, արար ինձ խաբէութիւն։ Այլև՝ զնա արժանի է խորհել նախ՝ (ըստ պօղոսի, ոչ եդի 'ի մտի գիտել ինչ ձեզ կամ՝ խորհել, բայց միայն՝ զյիս քեզ և զնոյն 'ի խաչ ելեալ.) զայն՝ որ մեծատուն էր և աղքատացաւ վասն մեր. զի մեք նոր աղքատութիւնն ճոխացուք։ Վասն որոյ 'ի նա և 'ի չարչարանս նորա կատարեաց զսաղմոս. որ և ամբաստանէ զիշխանացն հրէից, և զյուդայէ. ուստի՝ երանի ասէ որ խորհի զաղքատն և զտնանկն։ Զտնանկն ոչ ոք ասաց 'ի թարգմանչացն. սակայն՝ զմերս ունելով ոչն չէ՝ ան

դէպ. որ աղքատք 'ի բնութիւն, 'ի հողոյ լեալ և 'ի հող հրա-
ւիրեալ, և մերկ ծնեալ և մերկ գնացեալ. և անանկ, զի ան
կաք 'ի դրախտէն՝ որ է տուն բնակութիւն մերոյ։ Երանի որ
խորհի. ով երանելի է՝ չունի պակասութիւն, և ոչ մնան տրտ-
մութիւն. որով առաքեալքն երանեցան։ Յուսուր չարի. չար
օր կոչեն մարդիկք, թէ հիւանդանան, թէ նախատուին,
թէ աւազակաց ձեռս անկանին,, թէ տուգանուին. յամէ կա-
ղօղ է փրկել՝ աղքատն կոչեցեալ և տնանկն, որ տեղի ոչ ու-
նէր գնել զգլուխն. զի ուր է նա ամի։ Այլև՝ օր չար՝ զօր
դատաստանին ասելի է ձախակողմանն այծեաց. յորմէ փրկին
խոցհօղքն զնոցն աղքատացեալ, 'ի տուչէ և 'ի գիշերի. և որ
վասն նորա զտպռապեալս խորհի հանգուցանել։

Տէր փրկէ զնա ի նեղութենէ. երանելի ասէն զնա 'ի վերայ երկրի. ի ոչ
մատնէ զնա 'ի յեւոր թշնամեաց նոցա։

Փրկէ 'ի մահուանէ և վերացուցանէ յորոգայթէ, երանե-
լի ասէ 'ի վերայ երկրի՝ հարիւրաւորաւն, և յերկիրն կեն
դանեաց՝ յաւիտենական կենաւքն ասէ զնա երանելի. և ոչ
մատնէ դիւաց և այլոց որոգայթից։

Տէր օգնականէ նմա 'ի մահճէն ցաւոց նոցա. զամ անկողինս նորա դարձ
յուսանէ 'ի հիւանդութենէ նորա։

Անկողին ասա մուրաց, ասա հոգւոյ, ասա մարմնոյ, թէ
մեղանչելովք, 'ի մահ իջուցին է. զի անձն որ մեղանչէ, նոյն և
մեռցի. մահիւնքն վասն այնր ասի. և այս են ամ անկողինք, որ
յոգն և յորսայս անկանին. 'ի հիւանդական ախտից դարձու-
ցանէ յառողջութիւն, և յարդարութիւն։

Եւ ասացի ես ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ, եւ մեղայ քեզ։

Որդի առ հայր ասէ, բժշկեա զանձն իմոյ զքս չար-
չարանօք։ Մեղայ քեզ. այլ թարգմանիչք չեն ասացեալ
զմեղայն. այլ մերն նման համարեալ է։ Դարձեալ՝ հոգի մար-
դոյ արդարոյ երբ եկանէ 'ի մարմնոյ, յողորմութենէն այ մա-
սին լինչ հանգստեան առնու, բժշկութի ասատէն կրիցն ժան
գոյ՝ յոլով անգամ՝ ակամայ կրեալ, զոր ասէ մեղայ քեզ.
այլ զբովանդակ պսակն՝ 'ի դատաստանին առնու. սակայն՝
հրեշտակք պահեն զնա 'ի տեղւոջ հանգստեան ուրեք. մի զի
դևքն մի նեղեսցեն. և միւս՝ զի 'ի վերին երկինն մի գնաս-
ցեն մինչ 'ի դատաստանն։

Թ-նա

Թշնամիս եմ ասացին ինչ չար. երբ ելցէ՝ զի մեռցէ, և նորին անուն նորա։

Իշխանք հրէից՝ որոց ծանոր էր տեսն և անուն նորա։

Ասացին պետանել զնանցս-նէ, խօսէր 'ի սրտի ի-ս-ս։ և ժողովէր զա նօրէնս-նէս յանէն ի-ս

Յուդա մտանէր առ ամն՝ տեսանել թէ ուր լցէ, որ նանիր էր նմա, և ոչինչ օգուտ. և խօսէր նոյնպէս մեռոտի. մի թէ ինձ լցեմ ամ. 'ի սրտի իւրում ժողովէր. առնուլ աղծաթ անօրէնութեան վարձ. և յանձն իւր կուտեաց չարիս։

Ասացին ելանէր և զնոյն խօսէր. զինքն շշնջէին ամ ընչամիս եմ։

Գնացուլ առ քահանայապետսն՝ զնոյն խօսէր զնանորս թէ, զոր 'ի սրտին ունէր. զի՞նչ կամիք տալ, զի մատնեցից ձեզ, զինքն շշնջէին, քրթմնջիւն էր զնմանէ առ տեսանել թէ ումն սպանցեն։

Խորհեցան չար 'ի վերայ ի-ս. քան անօրէնութիւն էրին 'ի վերայ ի-ս։

Զէ այրն այն յայ, զի զշարաթս ոչ պահէ։

Ամ՝ ինչ որ ինչինքն, և այլ ոչ և-ս յուսիլս-ցու-ս յաստնիլ. չանիլ և այլն խաղաղութիւն ինոց, յոր և-ան յուսացայ։

Այն՝ որ ասաց խաղաղութիւն յայս և 'ի սոյն ենջերից և զարթեայց. քանզի՝ զմահն և զյարութիւն 'ի մի յարեաց ամն. պարտ է որդւոյ մարդոյ մեռանել և յերիր յաւուր յառնել. իբր ասել, ես ենջեմ, և սիրտ իմ արթուն է. և թէ ես ենջեցի և 'ի քուն եղէ, զարթեայ և ամ ընդունելի իմէ։ Քանզի՝ և այրն խաղաղութիւն. զյուդայէ ասէ. յոյս զոյր թէ խաղաղութիւն քարող լցցի աշխարհի։

Որ ուտէր զհաց ի-ս, յոտնանաց առնել ինչ ի-ս։

Զոր աւետարանն վկայէ, թանալով զ ամն նմայն։ Յա ձախեաց առնել"։ Յաձախս և անանելելի էր քան զհրէից։

Այլ տա՞ ամ որդիսա՞ ինչ, և կանգնեա՞ զնա. և ես հատուցցից նոցա։

Կանգնեա՛ զեկեղեցի իմով արեամբս, և ես հատուցցից հրէից հաւատացեալքն։

Յոյսս ձանձրոյ ինչ հոգիացաւ ընդ իս. զի մի՝ ուրուք եղիցին յիս ընչաց չիս ինչ։

Որ ասացեր 'ի յորդանան և 'ի Թափօր։ Զի մի ուրախ եղիցին յիս Թշնամիք իմ. հրեայքն և հերձուածողք ջնջել զեկեղեցի իմ։

Այլ զի յոմանքն ի մոռ ընկալաք. և հաստատեցեր զիս առաջի յաւիտեան։

Ընկալար յարութիւն 'ի փառս։ Հաստատեցեր զիս. եկեր զերեսաւ, անվանելի 'ի դրանց դժոխոց։

Օրհնեալ քո անուն Իսրայէլի յաւիտեանս յաւիտենից, եղիցի եղիցի։

Հաւատացեալք այսոքս գոհանան զնոսա, որ է որ ածիր Իսրայէլի հնոյն, և նորոյս. յաւիտեան ունելով զդիտութիւն։ Աստ հրեշտակք ասեն եղիցի եղիցի. զի նք յաւիտենականք են։

'Ի դիպուածս. իմաստուն է որդւոյն իրոյ. սաղմոս 'ի դաւիթ։ Ղևտացիք էին՝ որ իմաստուն էին ընդունել, և տրուն պանդ։ Այլ զէր սաղմոսն՝ զոր 'ի քաջելն գերբերալ հրէայ յամն անդ՝ իսրանասուն ամ և յանդիսին ելանել։ Դաւիթ՝ ասէն մինչէր դաւիթ յանապատն մոլաքու ասաց։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԱ.

Ոչ փոփոխէ եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս փոփոխէ անձն իմ առ չէզ աչք։

Սակայն՝ ասացեալ է դաւիթ, մինչ դառնայր 'ի վիճակայն ուրբենի և գաղայ, շրջելով 'ի մէջ թագաւորայ և ահեր մենի. և ցանկայր կալ առաջի տապանակին աչս, ասելով, ոչ փոփոխէ"։ Իբր սքք ամ և խմանալի եղջերուք վերնոյն ելեմ փոփոխքեն։ Զի եղջերուք՝ օձս և ճճիս ուտեն, և նեղին 'ի ծարաւոյ. այնպիսի ասեն ունել մքք իղձս, որ նախ քան զգ քրի գալուստն, փոխանակ ճճեաց՝ զոքրամութիւն ընութիւնս ունելով, և նեղեալք յօձաձև ցանկութենցն։

Ծարաւ է անձն իմ առ չէզ աչք, հպօր և ինդանի. երբ եկից երեսս յայս երեսացդ աչ։

Ընդդէմ դիցն հեթանոսաց՝ որք տկարք են, և մեռեալք։

Երբ

Եվ ըբ եկից"։ Զի դու ամ ուրեք ես, այլ մեք՝ որ հեռացաք, գամք. յորժամ՝ խոնարհիս և ցուցցես զքեզ։ Երես՝ հօր՝ որդի, որով տեսանի հայր։

Եղեն ինչ արքասոռ։ իմ ինքնիւ՝ ի փոնէ և՝ ի գնչեբի. և այն զի ասէին ցիս զչարհամասպաղ՝ ինչ ուր է ամ քոռ։

Լալով ուտէին զկերակուրն ի բաբիլոն. և դաւիթ առ յորդանանաւ. և սէք ըղձային յամ։ Այլև՝ արտասուք մխի-թարէ, իբր կերակրով՝ որ առ սէրն այ։ Զդ Ջացելոց խոր-հուրդքն ասեն, ուր է ամ քո, զոր մեղօք հեռացուցեր՝ ի քէն. մեղքն ձեր ասէ որոշեն՝ ի մէջ իմ, և ձեր։ Գերեալն պատշաճի ասելն՝ ի քաղդէացւոց՝ թէ ուր է ամ քո։ Եւ դաւթի՝ իւր ատելիքն. և բնութիւն՝ դէք։

Զայս ոգ յիշէի, պատասպէր ցիս անձն իմ. քանզի ղէպ մոքց ընդ յարիս ուրանչ-ինաց պանն այ։

Քաջալերէին մարգարէքն՝ ի բաբիլոն, և դաւիթ զանձն յուսով օժմանն, և բնութիւն՝ խոստմամբ աւետեաց։ Սքան չէրի տուն նոյ տաճարն, և տապանակն, զոր ցանկային, և բնութիւն՝ եկեղեցի։

Ի յայն ցնծունեն խոսովանունեն. և՝ ի յայն քարեկենդանունեն։

Սաղմոսաց ձայնիւ՝ ի տաճարին, և խոստովանութիւն անուանն այ, տօնիւք և բարեկենդանութիւն մտանել։ Եւ մեղ՝ ի տեղին՝ որ ասաց, երթամ, և պատրաստեմ ձեզ տեղի։

Արդ՝ ընդէր պրպուտ ես անձն իմ, իսմ ընդէր խռովես զիս. յուսա՝ աստ ամ, խոսովանեա՝ նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ամ է։

Քանզի՝ զգայութիւն տրտմութիւն նմանն է որ գիտէ զպատկառուն ախորժելեացն, զեղ՝ յոյսն է ասէ և խոստովանուին։ Փրկիչ երեսաց իմոց ամ է, որ փրկէ յամօթոյ և յարտասուաց զերեսաս։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաս. վասն այսորիկ յիշեցի զքեզ երկրէն յորդանանայ, ի հերմոնէ՝ ի լեռնէ փոքրէ։

Զկարէի միսիթարել։ Յիշեցի զքեզ"։ Գերին զայն յիշէր՝ յորժամ յերգիպտոսէ գայր, և Ճոխ անցանէր ընդ յորդանան, և դաղտրէր առ լերամբ ահերմոնի։ Եւ դաւիթ

զիւրն

զիւրն և զմերն խառնէ որ 'ի զիմաց առաջին սրբոյն, կարօտ-
եալք յորդանանու խորհրդոյն, և ահերմոնի, որ թաբգմանի
ճիրագ ճանապարհի. մկրտութիւն ոնն եղև մեզ լոյս, և լուսաւ-
տու ճանապարհին յերկինս։ Ահերմոն փոքր է քան զթաբոր
բերբ յոլհանեսս քան զՅոր նիր. նախ մկրտեր ուր արեղակն
քո փայլեաց զիմանալի լոյսն։

Խորհ 'ի խորոց հոգեւոցին սա հեղ, 'ի ձայն սահմանաց հոց։

Երբ գայլն յեզիպտոսէ խորք ծովուն՝ որ լսեցին ոչ,
և ճանապարհ եղուն իսրայելի։ Եւ յորդանան նոյնոգս ձայ-
նիւ սահմանաց, և հնչմանբք. իբր առ նոյիւ սահանք երկնից
և երկրի բանային. որ էր սահմանն եղեալ, կարդացին թէ՝
դու փոխես զքո եղեալ սահմանն, քեզ հնազանդիմք։ Իսկ
մնաւորն՝ խորհուրդք խորոցն ոչ բանային. որ խորոց անհաս
ծովու խորքէ բազմապատիկ. և փակեալ երկինք բանային 'ի
ժամ մկրտութեանն՝ 'ի ձայնէն հօր սահմանաղրին, փակո-
ղին և բացողին։ Ըստ այլոց՝ ասի թէ՝ մինչ կայր դաւիթ յեր
կիրն յորդանանու, սաստիկ կարկուտ և յորձանք անձրևաց
եղև 'ի վերս փոշտացուցին, զայն ասէ։

Ամենայն զբօսանս սոյ, և ալիս սոյ անցին 'ի վերայ իմ։

Զբօսանք՝ ցնորք. ալիք՝ տառապանք դերեալոյն. և դաւ-
թի փախուստն. և բնութեան վնիռն որ յաղամայ։ Դարձեալ
զբօսանք՝ խնդականքն. և ալիք՝ տրտմականք դիւղեցան դաւ-
թի և բնութեան։

'Ի սոնձէ պատոնձիբեաց որ զաղերմուէ ինս, 'ի գիշերի զօրհ
նուէ նոր. և ապրեմ սա ամ վասն կենաց իմոց։

Զարեգանն ծագելով 'ի վերս չարեաց և բարեաց։ 'Ի
գիշերի զօրհնուն նոր, զաշխատութիւն հանդուցանել քնով
և նոր ոյժ առեալ՝ նոր օրհնութիւն տալ ոչ. դաւիթ առնէր
'ի շրջելն։ Իսկ դերեալոյն գիշերն գերութիւն՝ տիր եղև, յոր-
ժամ դանիէլ և երեք մանկունքն ոչ սքանչելիօքն փայլեցին.
որ թէպէտ ազօթէին վասն նաբուգոդոնոսորայ, այլ՝ վասն կե-
նաց իւրոց էր, զի ապրի 'ինմանէ, և զերծանի յեղէմ։ Եւ
մերն՝ վասն յաւիտենական կենացն մեր քան, զի հաշտեսցի ըն
մեզ. և կենդանի լիցի ըն մեզ, իբր 'ի պօղոս։ Դարձեալ տիր
ոչն որ ասաց զողորմութիւն կամիմ՝ և ոչ զզոհ։ 'Ի գիշերի,
խմաստուն կուսանքն լեցուք, յորժամ բեմքն զբարբառն թէ
գայ վեռայ. և նոր օրհնութիւնս տացուք։

Աւոյն ՝ն՝ ընդունելի իմ եւ. ընդէր ծերացեալ ես. ընդէր պրոտ գնում ես ՝ի նեղել ենշնամոց իմոց։

Ո՛չ թէ մեղադրելոյ վա՜՝ այլ աղէտ արկանելոյ աղաղաւ ասէ. և զի յեէմ՝ զիս ընդունիցիս ասէ։

՝Ի փլել ոսկերաց իմոց նանարարեցին զիս ենշնամիք իմ. յաւել ցիս զօրհնաղաղ, ենէ ո՞ւրէ ՝ն՝ ես։

Զի ցրուեցան ՝ի բաբիլոն և ՝ի բաղում՝ Ցս, ըստ այնմ՝՝ զրդի մարդոյ, ոսկերքդ այդոքիկ ամ՝ տունն իսրայէլի է. որք ասեն ցրուեցան ոսկերք մեր, հատաւ յոյս մեր, և մեռաք. և ասէին բաբելացիքն՝ ո՞ւր է ՝ն՝ ձեր, որ խոստացեալ է ձեզ դարձ. ընդէր ոչ պաշտէք զմերս ասէին։

Արդ՝ ընդէր պրոտ ես անչն իմ, զամ ընդէր խոռչես զիս. յուսա՝՝ ՝ն՝ ՝ն՝, խոսրովանիցի նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ՝ն՝ է։

Ընդէր կրկին խօսի ըստ անձին. զի առաջինն՝ վա՜ դալաս եան ՝ն՝ն, և յուսոյ մկրտուք. և երկրորդս՝ թէ աղտեղաց՝ ասեմք ՝ի յոյն յայն, թէ՝ որ զայն ետ ձրի, զվաստակ ապաշխարութիւն՝ ընդունի. և այս է յոյն։ Զի որ զարիւնն ետ՝ երբ ոչ խնդրէաք, յորժամ՝ խնդրեմք՝ զիարդ ոչ տայցէ ողորմութիւն։ Այլ՝ խոստովանելն կրկին է. դաւանելն զնծ անդ, և ասա զմեղս խոստովանի։

Սաղմոս ՝ի դաւթի։

Նոյն ինքն է սաղմոսիս, գերբ՝՝ոյն իսրայէլի ՝ն՝ սպասնոյէ սպասելոյ մաղթանաց է։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԲ։

Դարձ արա ինչ՝ ՝ն՝, ՝ն՝ քրա՝՝ արա ինչ՝ ՝ի պատասխանի իմոյ։

Զի քո է գիտելն զկիրս բնութիւն՝ ստեղծողիդ բնութեան։ Իրաւ՝ արա՝՝. զի ոչ առանց նեղելոյ զիս թշնամւոյն մեղայ։ Եւ գերին ասէ, եօթանասուն ամ է, ժամ է քաւելոյ։

Յուշեա՝ որ ոչ է ՝ն՝, ՝ի մարդոյ ինքն՝՝ ՝ն՝ ՝ն՝ զիս։

Դևք՝ որ չեն ՝ի սրբութիւն, և քաղդէացիքն։ Իմարդոյ մեղաւորի՝՝. ՝ի նաբուգոդոնոսորայ, այլև՝ ՝ի սուտ քահանայն։

Դու՝՝

Դու՝ ՈՂՋՈՒՆԷ ԻՄ ԵՍ. ԸՆԴԷՐ ՀՈՍԱՑԱԾ ԷԻ, ԸՆԴԷՐ ՊՐՊՈՍՄ ԳԸՆԱՄ ԵՍ 'Ի ՆԵՂԷԼ ԻՇԽԱՆՈՑ ԻՄՈՑ։

Որ ասացեր միեմ մոռանայ հարսն զղարդ իւր. զի գառնացեալ 'ի սաստիկ ցաւոցն՝ ոչ մեղադրի առելով զայս։

Ասուցեա՛ Ն՝ ՔԼՈՅՍ ՀՈ Ի ՔՇՆԱՐՈՒԹԻՆ ՀՈ. ԶԻ ԱՍՈՂՆՈՐԴԵՈՑՆ ԹՈՅ, Ի ՀԱՆՑԷՆ ԷԻՍ 'Ի ԼԵՍՈՒՆ ՆԸ Ի 'Ի ՅԱՐԻՆ ՀՈ։

Զզօրութիւն օրինացն՝ և զՀՇՄԱՐՏՈՒԹԻՆ խոստմանն դարձի։ Դարձեալ՝ Լոյս յՍ որ ասաց՝ ես եմ Լոյս աշխարհի. և ՀՇՄԱՐՏՈՒԹԻՆ՝ հոգին. իբր անուանէր միշտ։ Զի առաջնորդ դեսցեն, զնոսա յերուսաղէմ, և զընութիս՝ յիմանալի լեառն՝ վասն ամրութեան. յարկ՝ վասն հանդստեանն։

Արդեաւ ասասցէ ոեղանոյ ՅՍ ՍՈ ՆԷ. որ ուրախ ասոնէ պմանիւնի իմ։

Սեղան՝ յՍ. զի անպ նուիրին մեր ՍԱՄ բարեգործութիւն։ Եւ դարձեալ՝ խրախճանութիւնք իմանալի կերակրոցն 'ի սեղան հօրն, որ և մանկունս գործէ պվայելողն. այնպիսի ունելով զօրութիս. թէ ոչ դարձջիք ասէ և լինիջիք մանկտի, ոչ մտանիցէք յարքայութի ՅՍ։

ԽոսոՂան Եղէց ՀԵՂ ՕՐՀՆՈՒՆԷ ՆՆ ՆՆ իմ։

Ջերմութի է կրկնելն. խոստովանիմ թէ առ քեզ է ՍԱՄ գանձք բարութե։

Արդ՝ ընդէր պրպուտ ես անչն իմ, իսմ ընդէր խոսիս զիս. յոՀՈՒ ՍՈ ՆՆ խոսոՂանՆՈՒ ՀՈՄ՝ ՓԷՆԷՂ ԵՐԷՍՈՑ իմոց ՆՆ է։

Ցիրաւի ասացաւ՝ որ միաձօր է առաջնոցն՝ որ նախ քան զսա։ Զի երկիցս անդ, և մի ասաս խօսի ընդ անձին. զի մի տացէ յինքն մտանել դիւական տրտմութե. որ ոչ տայ ուրախ լինել 'ի պարգևսն քի։ Եւ զի՝ երիցս կրկնեաց. երբորդութեանն հանելով զքովանդակ տրտմունն, ընդով զանձն ցնծուք

'Ի նոպպոպոք, ինառոպոնիշ ոպպոոն նոբնաց. ոաշոս 'ի պոնիշ։ Ցնշոպանոնն է նենոն ոնպիոպոոնշ՝ ոոանշենշոն. ոնբնոաց մանիշոոնբ-ոոն ոոաոնիոլ, ոբոչ նոոն 'ի վշոն։ Այնշ՝ գպանոն 'ի ոմա նիբոչ գենբ ոոն 'ի նոնիենոն։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԳ։

ԱԿԱՆՋՕՔ ՄԵՐՈՎՔ

լոնոչ. զոբ կոբոչ մեբ պոպմեոնն մեշ։

Թէպէտ աչօք չտեսաք, ականջօք լուաք զոր գործեաց յաւուրս յառաջնոյ։ Դարձեալ՝ ուծ ականջօք մերովք լուաք. այս ոչ էր առաջնոյն, որք ազդեցուբ 'ի սիրտս իմանային մարգարէքն առանց ականջաց։ Եւ թէ ասի, և մովսէս գրէ ձայնի այ լսել ժողովրդեանն՝ չէ նման առանց բերանոյ և լեզուի և ձայնական գործեաց ձայնի գալ յառաջ։ Այլ՝ սուրգանպս առաքելոյն է ասել զայս. և մարգարէս 'ի դիմաց նոյ ասէ զայս. որոց երանեցան աչք և ականջք, և հարքն մարգարէքն։

Զգուշանա՝ զոր գուշեցեալ յաւուրս նոյ, յաւուրսն ասելոյ Զնա՝ չո ելեալ զհեղեղանոսս. և գնա՝ գնեցեր. չարչարեցեր զքոզնանոյ զիսն, և հաներ յերկրէն. և արդ՝ զդևան 'ի հեթանոսաց։

Ո՛չ ունի սրտի ելանոյ քանանդեցին զերկիր. և ոչ քաղաքն նոյ ունի գերեալոց գնա։

Ոչ և ոչ այժմ մեք։

Այլ ամենայն՝ և քաղաքն չո՝ և լոյս երեսաց չոց. զի հաճեցար դոնքնդ նա։

Այլ ամենայն քո. ամենայն զօգնականութիւն ասէ. բազուկ՝ զզորութիւն. և լոյս երեսաց՝ զիմանամն. կամ զսիրն լուսոյն։ Եւ արդ՝ ամենայն քո և բազուկ հօրդ՝ որդիդ քո միածին. և լոյս երեսաց քոց՝ հոգիդ սբ. զի հաճեցար և ասացեր զմա լուսարար։

Դու ինձն ես՝ ինձ ես և ես ինձ, որ հրամայեցեր զբերդ-էին յանէաց։ Զոր ասաց նախանայել. դու ես քոն դու ես թագաւորն

ուրն խարայելի։ Որ հրամայեցեր. հրամանքն քո բաւական լիներ փրկել յակոբայ, 'ի դեռնաց և 'ի ցաւոց։

Քո ընտրեալ դեր հաստատեա. և անուամբ քոյ մարհամարք հեթանոսաց պատուանեալն 'ի վերայ դրեր։

Զգեան. և անուամբ". զի ասէին յանուն յոյն երէք։

Ա՛չ ինչ յաղագս իմ յուսացեալ եմ, և ոչ ուրուք իմ հեթանոսաց։

Մատաթիա և յուդայ մակաբեայ, և ոչ առաքելոցն։

Առնելոյ փրկիչդ զմեզ 'ի ընտրելոց դերոց. և պատերազմս դեր յամօրն ապարեր։

Զի սրբոցդ զտաճարն, և կոտորեաց զզօրսն անտիոքու։

Ասպուծով պարծիացուցեալ զօրհանապազ. և անուանեալ քոսոպա վան երկնցուցեալ յաւիտեան։

Հրէայն ոչ կարէ զայս ասել. թէպէտ և ամ փրկեցան. բայց մեք՝ յիրաւի ասեմք. զի մահուամբ ոն և խաչիւ նոր փրկեցաք. երբ ասէ պօղոս ինձ մի լիցի պարծել, բայց միայն 'ի խաչն ոն։

Բայց արդ՝ դերժիցիր և անարգիցիր զմեզ. և ոչ երբեք ամ ընդ զօր դեր։

Յորժամ սպանան որդիքն մատաթիա, և զօրացան կռապաշտութիւնքն, որսայեն զայլ առաջնորդս ժողովրդեանն, ըզ տկարսն քան զմակաբայեցիսն. որպէս ներսն զգլխաւորս առաքելոցն։

Դարձուցիր զմեզ յերես ոչն ընտրեալ դեր. և ապերկիցիր զմեզ։

Որ էաք յառաջ քան զաղգս ամ զօրութիւն քով. և ատեր լիք մեր յաւիշտակեցին, աւերեցին դարձել զեռմ։ Եւ զկնիր մահուն ամ՝ քելոցն՝ յաւիշտակեցին 'ի հաւատացելոցն զտկարսն,

Ե պուր զմեզ ողորմութիւն 'ի քեզնոնն. և ընդ հեթանոսս ցրուեցիր զմեզ։

Յաւուր շաբաթու կոտորեցին զյոլովս, և զայլսն գերեցին։ Այլ՝ վկայքն ի գաւառին՝ որ եբարձ զմեզ աշխարհի։ Դարձեալ՝ մարգարէս զբանս աղերսիցն տեսանեմ՝ որ 'ի հռոմայեցւոցն էանց ի հրէայս, 'ի վրէժինդրութիւն արեան միածնին, և իւրոցն աշակերտաց։

Վաճառականներ զանազանութիւն չունին գնոյ. և ոչ գոյ նիւթ աղաղակի մերոյ։

Հրէայն վաճառեաց հռոմայեցւոյն յայտնի է և աղաղակն. վասն զի՝ զորդին այ վաճառեցին երեսուն արծաթոյ։ Այլև՝ վկայքն տեսեալ զայն՝ վաճառեցին ձրի զինքեանս վասն նմայ. և ոչ է թիւ աղերսի և աղաղակի եկեղեցւոյ առ այր, որ կարօղ է տալ զայն՝ որ ոչ արժէ չարչարանք ժամանակաւորս։

Արարեալ զմեղանոխութիւն դրացեաց մերոց. քաղաք և այլն նոպանոնաց ոյնոյնին, որ շուրջէն զմեզ։

Յաւուրս մակաբայեցւոյն։ Եւ զկնի խաչին՝ զհրէայսն։ Եւ զեկեղեցւոյ մանկունս նախատեն վասն քոյ, երանելի լինին։

Արարեալ զմեզ յաստուծոյ հիմանոնոցայ՝ ի շարքիս զգալոնս ժողովրդոյդ

Հրէիցն յայտնի է. իսկ՝ պօղոս զմերն պարծանօք ասէ, իբրև առակ նշաւակի եղաք ամենեցուն։ և իբր զտերն՝ եղեալ նշաւակ շարժէին զգլուխս։ Այլ՝ նշաւակ ոչ դնեն աղեղնաւորք, ձգելով զնետ նախատանաց։ Առակ, զի մի օրինակաւ ամենեքեան այսպէս առնէին։

Զօր ամ նոխապէնդ իմ աստուծի իմ էն. և ամօն էրէնայ իմոյ ծանիցիս զէս։

Հրէիցն ոչ գոյ թիւ աղաղակի և ամօթոյ։ Եւ եկեղեցի զի միշտ երգէ զայս, զի որքան սղալեմք, ամայեմք՝ ի գիտոս զացն յայտնի, և՝ ի ծածուկ՝ ի խղճէ մտացն։ և այն ծածկէ զյանցանքն. և անցաւոր ամօթս՝ զյաւիտենականն ծածկէ։

Ի յոյնք նոխապրդէն և չարանօք, յերէնայ ընշանոյն և հալածէն։

Առ հրէիւք՝ սենեքերիմ, և անտիոքոս, և այլս յոլովս. և ասա սատանայ՝ որ միշտ հալածէ՝ ի բարւոյ զմեզ. և առաջի՝ ոչ չարանօսէ իբրև զյոբ։

Այս ամ էն՝ ի վերայ մեր, և մեզ ոչ մոռացայ. և ոչ ապիցայ ուրուք զոմ, և ոչ դաւեցայ յերդս արդարոյ։

Ոչ մակաբայեցիքն պահեցին զուխտս իւրեանց. և եկեղեցի ոչ կարէ ստել ուխտի նոր, զոր եղաւ ասաղանաւն. զի ո՞ մեկնեսցէ զմեզ՝ ի սիրոյն քոյ։

Դոր

Դարձյալ ելանեն մեր 'ի Ճանապարհաց քոց, նոր արարեր զմեզ 'ի պնդի շարժարանաց. և թաքնեցին զմեզ որոներ մահու։

Զհրեայսն 'ի բաբելոն. այլև՝ ներեցին անձնիշխան կամաց մերոց։ Սառնելոյ մահու, առաքելոյն է բանս. զի ոչ համարիմք մահ, այլ սառնելոյ, վասն քոյ. զի կեանք մեր ծածկեալ են ընդ նովաւ։ Դարձուցեալ զշաւիղս մեր. զառաքելոցն՝ յօրինացն. իսկ՝ ասելն առեալ զարշարանաց, զի 'ի հեթանոսս առաքեցան. այլև՝ անդէն յեթեմ առեալ ոն զարշարանացն, որք անդ կատարեցան։

Թէ հաւատալ էին մեր զանուն որդոյ. նամ յիշեալ էին զյիշաւ մեր աստ ուրեք։

Նախ դանիէլեանքն 'ի գերութեն. և ապա մեք զանուն քրիստոնէութեն՝ ոչ մոռանամք, 'ի հալածանս և 'ի մահս, և ոչ խնդրեմք ձեռօք օտար դից. վկայեցն է բանս. զի հոգին գիտէր զարիութի նց։

Սակայն աչք ինդրէք զայս. զի նա չննէ զգաղանիս սրտից մերոց։

Զի վասնմայ և ոչ յայլ ինչ պատճառս նեղիմք, լաւքն 'ի հնուն և 'ի նորումն։

Վասն զի ոչ ունիմ զօրհանուպաս. համարեցայ ոստ զուէնաբ 'ի պնդանութեն։

Բնական մահ ոչ է, յօժարականն միշտ, զոր ախորժեմք։

Զարնի՛ր ընդէ՞ր ննջես աստ. արի՛ և մի՛ մերժիր զմեզ յոպաս։

Երկայնամտեաս դիւաց և հեթանոսաց։

Զի՞ զարձյուցանես զերեսս զի 'ի մեզ. հոգանաս զաղչատութենէ և զնեղութենէս մեր։

Յոլով կրեաց եկեղեցի վասն քոյ աղքատութի և նեղութի։

Խոնարհ եղեն մինչև 'ի հող անչինչ մեր. և չերեալք էնէցան մեզ մեր։

'Ի գերեզմանք, այլև՝ զբազում փղաց և ձիոց կոխան առնէին։

Արի՛ աստ օգնեա՛ մեզ, և փրկեա՛ զմեզ զքան անուանդ։

Առ զվրէժն մեր. վասն քո անուանդ է վիշտս մեր, զի նախատի, և ոչ թէ ձանձրանայ եկեղեցի 'ի նահատակութեան։

'Ի

'Ի խոսքեն. զոռանցելոց քամանուիցս, որպէսզի խրիցս ի մոռանալոյ. սաղմոս օրհնութիւն չի պիտելոյն։

Զոռանցելոցն՝ փոփոխմանց է, զոր ինքեան՝ ծաղկիցս, և ի ներդիսոն՝ շուշան ասին։ Եւ պիտելի՝ որպէս զոր զոռանցս հայր. որոմ զայգին ասաց խոսցի, փոփոխիալ էնէղէցի յառաջին վարուցն, ծաղկեցաւ ոչ շուշան ըստ մարգարէին, 'ի մարդ լինելն այ, որոմ ասէ հայր։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԴ։

Բղխեսցէ սիրտ իմ զպատգամս յոտ քերին. և ասասցիս զգործս իմ թագաւորի։

Զանախատ ծնունդն ասէ, իբր բան 'ի սրտէ անժամանակ և անմեկնելի։ Եւ ասեմ զգործս իմ թագաւորի։ Աստ հայր զգործս իւր՝ թագաւորի որդւոյ իւրոյ ասաց, և յաւետարանն՝ որդին զիւրն՝ հօրն ասաց. որ բնակելն է յիս հայրն՝ նա գործէ զգործսն։ Մեծի բղխման կենդանութիւն ջրոյն՝ մերձ տանի զմեզ այսօր հոգին սբ, զոր ասէ դաւիթ՝ զխորհուրդն էմմանուէլի, զասացեալն 'ի հօրէ՝ բղխեալ բան բարի։ Զի որ 'ի սրտէ հօր բղխեաց բան դաւիթ, իբր պատգամ 'ի նմանէ առնու 'ի սիրտ, և նոյն պատգամն բանէ։ Եւ ասեմ զգործս. զգործեցեալ յիս զմարգարէութիւս թագաւորին քի. որ թգեւորեաց 'ի վերն տանն յակոբայ 'ի յաւիտեն։

Լեզու իմ որպէս գրիչ արագագիր գրոյ, գերեցեալ պէսոնելոյ յան զամ որդւոյ մարդեան։

Հոգին սբ առընթեր կայ սրտին դաւթի, և շարժէ իբրև զգրիչ, և գրէ, թացեալ 'ի խորհուրդս հօր՝ իբրև 'ի մելանն։ Դարձեալ՝ իբրև գրիչ 'ի ձեռն գրողին՝ ոչ կամի, և զոր ախորժէ, նոյնպէս լեզուն դաւթի 'ի ձեռն հոգւոյն։ Եւ կամ՝ զոր բան ասաց հօր, զնոյն լեզու կոչէ դաւթի, երագ գրելով, որ ասաց և եղև նմա՝ մի սքանչելիքն։ Իբր այն՝ կամիմ՝ սրբեաց։ Գեղեցիկ տեսլեամբ. զի ոչ յախտէ սերման ծնաւ, և ոչ 'ի գերեզմանի սղտեղացաւ. որ ոչ է բնաւ որդւոց մարդկան. այլ՝ ըստ երգոյն, եղբօր որդին իմ կարմիր է և սպիտակ, ընտրեալ 'ի բիւրուց։ և էր իսկ հասակաւ և գունով մարմնոյն։ թէպէտ՝ եսայի անարգ ասէ զտեսիլն, այլ՝ առ ոչնչութիւն կշռելով ասէ. և է վա՛ չարչարանաց խաչին։ ըստ որում՝ նոճաղեալ ասէ, և ոչ 'ի բնութենէ։ Այլև՝ բանն, որ էր լեզուն դաւթի։ գրիչ՝ մարմինն ոն, որ 'ի դաւթայ, գեղեցիկ գրէր քան զամ որդի իս մարդկան։ թէ և մովսէս գրեաց օրէնս՝ գրիչն առաջին, այլ ոչ ոչ գրէ ոչն։ որ հաւատայ

տայ յիս՝ զմահ մի տեսցէ. և ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Զի օրէնքն 'ի ձեռն Մովսէսի տուին, շնորհքն և ճշմարտութիւնն 'ի ձեռն յիսուսի եղեն։ Որ տեսանէ, նա գիտէ որքան գեղեցիկ է։

Սէրեցան շնորհք 'ի շրթունս քոյ. զոան այսորիկ օրհնեաց զքեզ Աստուած յաւիտեան։

Շնորհօք ասէ ստեղծեր զաշխարհս. այլուր՝ ողորմութեամբ ասէ շինեաց զաշխարհս. և թէ ոչ շնորհք՝ զբարեկացողս և զվնասակարսն՝ ոչ ստեղծանէր, և զիւր սպանող ձեռքն՝ ոչ կազմէր։ 'Ի նոյն շրթանց և կենդանարար բժշկութիւնքն, և վարդապետութիւնն, ըստ աւետարանին թէ՝ զարմանային ըստ բանս շնորհացն՝ որ ելանէին 'ի բերանոյ նը։ Վասն այսորիկ՝ օրհնեաց զնա հայր՝ որ ասէ մարմնոյն, այս է՝ յոգոնեաց, թէ՝ գայ է որդի իմ սիրելի. ըստ յոհաննու թէ՝ կնքեաց հայր թէ ասէ ճշմարիտ է. որ ընդունի զվկայութիւն նորա. զմարմինն՝ ընդ բանն։

Ա՛ծ զոր՝ ընդ մեզ չո հղօր, զայնչափ՝ գեղոյ չոյ։

Զմարմինն ըստ բանն. դարձեալ՝ բանն ասի՝ որ սուրբ է քան զամ սուրբ. և զիշխանութիւնն ասէ 'ի գործ արկանել. և հզօր՝ կարող յամի վանեսն զպատերազմողն՝ որ ըստ մեզ չարին։ Վայելչութիւն և գեղոյ համար, այս է՝ եկեղեցւոյ սրբոյ. որ է նմա հարսն վայելուչ և գեղեցիկ։ Կամ՝ ոչ վայելէ քեզ՝ գեղեցկապէս մնեա զճակատն։

Լարեա՛ ուղղեա՛ 'ի թագաւորեա՛ վասն ճշմարտութեան հեղութեան 'ի արդարութեան, 'ի աջոյ քոյ ահաւորդեսցէ քեզ զհրաշալիսն չոյ։

Լարեա՛ զառաքեալսն, և ուղղեա՛ 'ի քարոզութիւն, և թագաւորեա՛ 'ի վասն հեթանոսաց բանիւ նոցա. վասն հեզութիւն՝ որ ասացեր, հեզ եմ և խոնարհ։ Ճշմարտութեամբ, որ վկայեցեր, ես եմ ճանապարհ և ճշմարտութիւն։ Արդարութիւն, որ ասացեր՝ դատաստան իմ արդար է։ Յոյց ասէ արդեամբք զանուանսդ։ Եւ առաջնորդեսցէ քեզ՝ հոգին սրբ և զօրութիւն քո. զի չեռ կարօտ օգնականի։ Իսկ սքանչելանցն՝ ոմանց կանգնումն. կիսոց գլորումն, ըստ հաւատոց և անհաւատութիւն. այլև՝ սքանչելիքն բանայր դուռն բանին։

Նետք չո ոչխալ են հղօր, 'ի ժողովուրդք 'ի նեղչոյ չո անկցեն, 'ի ոչխարս թշնամեաց թագաւորի։

Բանն քո 'ի բերան առաքելոցն հոգւով թեքեալ։ Ի՞ զովուրդք 'ինելոյ քոյ". հեթանոսաց 'ինելոյ իշխանուն անկանին։ 'Ի սիրտս թշնամեաց", 'ի սրտէ վիրաւորին զեք թշնամիքն քոնի։ Կամ՞ երբ հաւատան թշնամիքն հեթանոսքն՝ սիրով քո խոցոտեալ լինին 'ի սիրտ։ Դարձեալ՝ ըզ հռոմայեցիսն ասէ նետ, և թշնամիս զհրէայսն, որք ոչ կամեցան զթագաւորելն քոնի 'ի վերայ իւրեանց։

Ամոռ չո ՝ն յուխանոռ յուխանից, գաւուղոն ուղղոնի՝ գաւուղոն ապչայոնի չո։

Սիմոքոս՝ ամթոռ քո՝ որ 'ի սկզբանէ ես ՝ն՝ երկինք և եկեղեցի յաւիտեան։ Գաւազան ուղղութեան աւետարանն, որով ուղղի հաւատն՝ յարօտ, և 'ի ջուրն և 'ի փարախն. զի կանոն է նա ուղղափառ հաւատոյ, որով ուղղի ՝ն՝ թիւր։ Գաւազան թագաւորութեան քո, խաչն՝ որով տիրեաց մահու և դժոխոց, և կալաւ զ՝ն՝ ձեռամբն։

Սիրեցիր զարդարոնի, և ատեցիր զանօրէնոնի։

Ըստ եսայեայ՝ անարգեսցէ զչարն և ընտրեսցէ զբարին անդէն 'ի տղայութենն ատեաց զհրէայսն և փախեաւ յեգիպտոս, և էած զմուգն, որք արդարացան նովաւ։

Վա՞ այսորիկ օ՞ զչէզ ՝ն՝ ՝ն՝ չո ի՞ղով ուրախոնի, ասասել չոն զբնիերս չո։

Մարդկութիւն օծաւ ՝ն՝ ծուքն կամօք հօր, ուրախասարար իւղովն որ թափեցաւ 'ի մարմինն։ Այլ ոմն ասէ՝ ՝ն՝ ծդ իմ՝ ՝ն՝ քո, որ ստեղծողդ ես իմ, 'ի կամս հօր ստեղծար մարդ։ Ընկերս քո. թագաւոր և քահանայ և մարգարէք, որք օծեալ կոչեցան, իւղով և արեամբ և հոգւով միայն օծան, և ոչ ՝ն՝ ծուութ. այլև՝ ոչ մնաց 'ի մահու իբրև այլ օծեալքն։ Դարձեալ՝ ասէ ուրախասցին օծեալքն զի կոչեցան ընկերք քոյ։

Զմոռոս ՝ն՝ սպաշնի ՝ն՝ կոսկոյ 'ի գգեստք չոմոնի, 'ի փառաբանութենէ ի՞ն, ոսոսի ուրանի սրսրին զչէզ գոսրերչ ՝ն՝ գաւուղոյ 'ի պապի՞։

'Ի զգեստէ՝ որ է եկեղեցի զգեստ, ոնգ ասաց, կենդանի եմ ես ասէ ՝ն՝, զի զձեզ զամենասեան իբր զհանդերձ արկից զինև. ուստի՞ ելանեն անուշահոտ առաքինութիւնք, թէ ոչ 'ի հանդերձէ նորա՝ զոր մոգքն խորհրդաբար ընծայեցին 'ի

ծրն

ծնողքանն. զամուռն մահուն, որ սիրով մեռաւ. կասիայ թաղ մանն, խունկ մանրուՀածու՝ որով պատեցաւ. ստաշէս յարուն խունկ է. և այս խառնուՀածոյ անուշահոտ յանիւՀ փայտից, զոր հարան ծրարեաց 'ի մէջ ստեանց սիրով, զյիշատակ յարութեն, մեռաք, թաղեցաք, և յարեաք ըստ քրիստոսի, ուստի գայ հոտն։ 'Ի տաճարաց փղոսկրեէից, ուստի ուրախ արարին զբստեղբ թագաւորաց 'ի պատիՀ։ Թագաւոր՝ առաքեալքն. դստեղբ 'ի նոցանէ աշակերտելքն, որք մեծամեծ ընծայիւք կոխեն զսեամն եկեղեցւոյ, ուրախ առնել զփեսայն զանախտ։ Ընդ այլ ընծայս՝ և փղոսկրեայ, հանելով 'ի կռոց տաճարաց, նշանակել թէ 'ի բնութէ Հօր ունի զանմահութիւն, ոչ նա ունի զանփտութիւն։

Կայսրն դշխոյ ընդ ալիք ծովուն՝ 'ի հանդիպումն ոգեՀուռաց զարդարելոյ և պատուելոյ։

Զվերին եկեղեցին ասէ, որ ոչ Հնազանդեցաւ չարին, և նոքաւ գտաւ նեղբին 'ի Հոլովումն, և միացաւ ընդ նմա 'ի յաջմէ. որ է պատուոյց նշանակ։ Դարձեալ՝ մարմին բանին զլուսն եկեղեցւոյ, որ ըստ աջմէ է Հօր, 'ի Հանդերձս ոսկեՀուռաց ի ճաճանչաւոր եղև. և զնոյն ինքն զքո զգեցեալ է, նոքաւ զարդարեալ, և զանեղան առաքինութեամբ պատճառեալ։

Էր զարդարեալ և պէս՝ թագաւորեցոյ զուռնն ոգեՀուռաց զարդարելոյ ոգոյ և զարուն Հօր ոգի ցանկացաւ թագաւորեալ գեղեցի ոգ։

Ոչ փեսայն որդի դաւթի կոչեցաւ, և Հարսն դուստր, խոնարՀի առ ձայն փեսային, որ բաղխէ 'ի դրանն։ Սուտ զժողովուրդ քո՝ զՀեթանոսութիւն. և զտուն Հօրն՝ զխուսան իմաստութիւն, ուր բնակեալ էր չարն առաջին՝ Հայրն սուտ՝ զոր կարծէիր, քարին ասելով և փայտին՝ Հայր իմ ես դու, Զի ցանկացաւ". ցանկացեալ է զաղտեղիս գեղեցիկ տեսանել, յորժամ լուանայ աւազանաւն։

Ա՛ն ինչ է թէ ոչ՝ երկնի պագցնս ամա. և զոսոսոր ճուրայ երկնի պագցնս ամա. և պատարագ. զերկնս ասոր պաշտեցին մեծամեծ 'ի ժողովրդոց։

Կա օտար էր, սա է բուն տրն քո ստեղծողն։ Երկիր՝ պագցես սմա, և մի մեՀենիցի։ Եւ զուստր ծուրայ փիւնիկեցիք՝ որ առաջին զտակ և ջերմ են 'ի կուռս. և թէ զորք նոցա՝ ճաճ համարին զանձինս, փոխեալք անտի՝ երկիր պագցեն սմա, որոյ անդ լանիկ լինի փիւնիկ ասորին, որ երկիրպագանէր

ներ , և ոչ դադարեր 'ի պաղատանաց՝ վասն դստերն . և ոչ դարձեր զուն կոչել . որ և զկնի գովի , և զարդ առնու , և դուստր լինի և կոչի : Պատարագօք պաշտեացեն", զամենաւք մարմինն ոն, եկեղեցի՝ որ է երես այ. զոր պատարագօք արժան է պաշտել, նախ՝ զինքեանս ընծայել, և ապա՝ մատչիլ և ասել, զոր պատարագ, կամ՝ զոր օրհնութիւն 'ի վերայ հացիս և բաժակիս ասասցուք, ըստ մեծին յոհաննու, մեծամեծքն հաւատովք և գործովք։

Աքինայն քաջ դոյնը նոգաւորի 'ի նիրկոյ. 'ի քեռնաւորս ոսկիհո�բ զարդարեալ ի պանուանել։

'Ի ծածուկ սրտին, ըստ պօղոսի բնակել քի 'ի նոսրքին մարդն՝ հաւատովք 'ի սիրտս ձեր։ Իբր ազանին թագուհիք հանդերձ զառքաշ առ ստորուտովք, խայտանկար և աղգի աղգի գունովք և նկարուք. և յեկեղեցւոջ՝ այլ արարողութիւն, պահօք և ոճնիւք և տվորութիւն 'ի նախնեացն. որ թէ չիցեն հերձուածովք ասլականելք՝ աւելուածք է զարդու, և ոչ պատճառ հակառակութեան։ Այլ թարգմանն ասէ, 'ի հանդերձս քղանցաւորս, որք են ազգի ազգի շնորհք հոգւոյն. յիշատակ ունելով անմոռաց երախտեցն այ. ոգ 'ի հին ծուխքն։ Ուսեմն 'ի հոգւոյն ստուգեալ է բան իմաստուն, այլուամ՝ այլինչ և այլն, այս է վերջնաւորքն քղանցք։

Տարցին նոգաւորի դուռանոյ զկնի նորս. ի զանձերս նոր պարցին նմա։

Եւ ընդէր կուսանք, զի սրբութիւն կարեն յարենալ 'ի փեսայն անսիստ. թէ և սղալեն , սրբին, կուսանան, որ է անապական լինին. և ապա՝ տարցին յառաջնորդաց, և յուսուցչաց, նախ յառաքելոցն և զընկերս նոր՝ յառաջ 'ի հրեշտակն հարս նացան, և ապա՝ 'ի հեթանոսացն տարան քարոզքն ընկերս նման. և որ գանն օրըստօրէ ընկերանան առաջնոցն։

Աթոնն ցնծուն և ուրախուն. և պարցին 'ի պատարագի. և զի նանուն հարց ոգոց եղեցին որդեկ ոգ։

Ոչ 'ի հարկէ, այլ՝ խնդութիւն, աւելի քան զհրեայս՝ լի նին տաճարք քի. և թէ շատ յետս կացին 'ի հրեշտակն եղեն որ դիպն հրեշտակ առաքեալք, որք բանիւք խրատեանց խօսեցան ընդ տիեզերս իբրև զկոյս մի նոր յանդիման կայուցանել քի. զբրոց ասէ։

Կացուցանէր զնա իշխանս ընդ ամենայն երկիր. և յիշեսցի անուն նորա ընդ ամենայն ազգս ազգաց։

Զառաքեալսն։ Եւ այլ մեկնութիւն ոչ խնդրէ բանս, զի յայտնի է։

Վասն այսորիկ ճողովուրդս խոսովան եղիցին զա՝ զքեզ յաւիտեան, և յաւիտեան յաւիտենից։

Զի միշտ քարոզի աւետարանն արքայութիւնդ ընդ ամ տիեզերս. և ժողովին առ քո՝, և խոստովանիցին յաւիտեան։

Ի նոպտրոնէ. որպէս ոն էրգնոյ 'ի զերկոյ գողանիցաց։
Որ զգանոյս պատճարին՝ պահելին երգելին զսաղմոս։ ոմանք զո գովգոյ և զբարեաշնչելի ասին, այլ՝ ոչ է նոցին։ զի պարտիցուս առնել մինչև 'ի ձագս երկրի, զոր ոչ արար զբարեաշնչել։ Այլ՝ յայտնասցէս զերկնեղեցւոյ հասարակութիւնդ, և զչարչարանսն ամենայնցն ընդ փրկեալս ամ. յորմէ յառաջնասցեալ սաղմոսին. և գաղանի՝ զանցայարութիւնդ երկրորդոյն առեալ. այլ՝ որ ինչ եղեալ 'ի նուիրեալսն ոչ։

ՍԱՂՄՈՍ· ԽԵ։

Աչք մեր սպասեն և զբարութիւնդ. օգնական 'ի զերկոյ նեղութիւնս, որ գոյին զմեզ յոյժ։

Որոց ձեռ ապաւէն է, օգնութիւն գտանեն 'ի նեղութիւնս. զի ուր առաւել եղեն մեղքն՝ առաւել և շնորհքն, և միշտ լինի և։

Վասն այսորիկ ոչ երկիցուս մեք 'ի խռովել երկրի. 'ի փոփոխել լերանց 'ի սիրտս ծովու։

Զի ապաւէնն մեր 'ի խաչի կայ, թէև խռովեցաւ երկիրս, և դողացաւ 'ի հիմանէ, և վիրան լերինք 'ի ծով. առաքելոցն քարոզութիւնքն ամբոխեցան հրեայքն և հեթանոսքն. և դեռ առակեալ 'ի լերինս՝ հալածեցան յանդունդս. իբր ըզ լուանուոյն դեռն՝ զոր ոչն ասաց։

Գոչէին և խռովէին ջուրք նոցա. խռովեցան լերինք 'ի զօրութենէ նոցա։

Նոյնդ է, խռովեցան լերինք 'ի զօրութենէն քում այ. իբր պատկերն փալկոնի՝ 'ի ծով հրամանաւ բազարատայ։

Զնոցդ գնդոց ուրեմն առնեն զչաղան այ. և առաջն արար զյարկս իւր
Բարձրեալն։

Աւետարանիչք և առաքեալք, յորոց յորովայնէ գետք բղխեցին։ Քաղաքն՝ որ ոչ կարէ թաղչել, ուր գտանին ամ արուեստաւորքն հոգևոր հանճարոյ. և ամ վաճառականքն անապական հարստութեան։ Սբ արարը զյարկս". աւազանաւն զեկեղեցի, զի աստ բնակէ թագաւորն։

Աէ 'ի մէջ նոցա, և նոքա մի՝ ասասնէսցին. օգնեսցէ նոցա ամ՝ 'ի վաղ-
ղորդայնէ մինչև 'ի վաղորդայն։

Նախ՝ բարձրեալ, որ է 'ի խաչն բարձրեալ. ամ արարը զյարկս իւր բարձրեալն, ապա դիտացուք զնա ամ ճշմարիտ՝ 'ի միջի մերում. ուր երկու և երեք ժողովին, անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա։ Օգնեսցէ նոցա ամ 'ի վաղորդայնէ մինչև 'ի վաղորդայն։ Զոր հրէայքն սկիզբն դնեն աւուրն զերեկոյն, յաւուցեալ ամն երևեցաւ կանանցն. մինչ 'ի լուսանալ առաւոտուն՝ երկիւղ անդամ երևեցաւ. զոր մեք ասեմք վաղն. այլև՝ 'ի յայնմ վաղորդայնէ յարութենն սկսեալ քարոզութիւն մինչև 'ի վաղորդայն գալստեանն։

Խռովեցան հեթանոսք, և խոնարհեցան թագաւորունք. եւ զյոյն
'ի ամ՝ և խռովեցաւ երկիր։

Հերովդէս և պիղատոս խռովեցան և խոնարհեցան յաղաչանս հրէից, և խաչեցին զամն։ Եւ զձայն իւր բարձրեալն, զիւնն ժամուն գոչեաց՝ 'ի ձայն մեծ։ Եւ խռովեցաւ, զի շարժեցաւ երկիր։ Այլև՝ 'ի քարոզելն ընդ աշխարհ եւ զձայն իւր բարձրեալն աշակերտաւքն, և շատ անդամ շարժէր երկիր. և ձայն գայր յերկնից առաքելոլքն և վկայիւք։

Տբ զբարեաց ընդ մեզ. ընդ ոնելի է մեր ամ յանուանէ։

Որ ասաց ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս նշանս առնելոլ. ամ յակոբայ՝ քան, զորոյ ասաց յակոբ մի պակասեսցէ պէտ։

Եկայք և տեսէք զգործս այ, որ արար զնշանս և զարուրեանս 'ի վրայ երկրի։

'Ի հաւատս, որ արար զնշանս աւելի քան զոր ամն արար. և որ 'ի ժամ խաչին. զոր և առաքեալքն արարին թէ պէտ և այն ևս ամն է։

Եկաք

Եվ՝ զզարթեալս՝ ի ձագաց մինչ ի ձագս էրկիր. զաղէզանս թշնամեաց, զէնս խորտակիչս, և զարոպարս այրեաց հրով։

Ոչ ոք, բայց միայն ՅՐՆ. թէ և առաքելովքն՝ զդեւաց՝ և զհեթանոսաց զաղերն։ Աղեղունք և զէնք և ասպարք, զիւթք, և կախարդք, և կուռք. և մեհեանք զարդարունք այրեաց հրովն՝ զոր եկն արկանել յերկիր։

Կանխեցէք և քանդեսո՛ւք, զի էս եմ ՅՐ. քարչիր եղէց ի հեղեանոսս, և քարշարարարս ի վերայ երկրի։

Կանխեցէք կամօք, ապա թէ ոչ, հրով գեհենոյն ծանիցէք. բարձր եղէց, յորժամ թագաւորք հեթանոսաց՝ հաւատայցեն. բարձր եղէց, յորժամ՝ գայ ի վերայ ամենից երկնից, յայտ է զօրքն իւր։

Տէր զօրութեամբ ընդ մեզ. ընդունելի է մեր ՅՐ յաղօթքս։

Այսինքն՝ զօրութիւն նշանաց։

Ի խորտակ. վասն որդւոցն կոչեաց. սաղմոս ի դաւիթ։
Ի գինոյ ՅՐ սաստիկացան են երեսաւ ՅՐ մինչեւ՝ եթերեմ ի վերայ երկնից և գովեցայ սաստիկ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԶ.

ԱՓՍ ՀԱՐԷ ՔԱՄԵՆԱՅՆ ՀԵ

Ինանոյ, աղաղակեցէք սա՝ ՅՐ ի յայն ցնծութիւնս։

Կայթել հրամայէ հեթանոսաց. որ է գործովք ուրախ առնել զՀոգիս. կրկին ձեռք հոգւոյ և մարմնոյ՝ բաղխումն հաւատոյ առ գործս։ Աղաղակեցէք, զգոհութիւն ասէ, զի միտք աղաղակեսցեն։

Տէր քարշելոյ և ահարկու, նագաւոր ՅՐ ի վերայ ամենայն երկրի։

Զի հայի յերկիր և տայ դողալ սմա, զոր առաքեալքն ծանուցին։ թագաւոր մեծ։ թէպէտ են թագաւորք երկրի, այլ՝ չեն ի բնէ։

Հնազանդ արար զժողովուրդս ընդ մեզ և զհեղեանոսս ի ներքոյ ոտից մերոց։

Զնախն

Զնախն քան զայս հեթանոսաց եռուն աւետիս, և ասուի յառաջ զոհանան առաքեալքն. զի ամ հնազանդեցոյց, ոչք 'ի հեթանոսաց ժողովուրդք եղեն քի։ Եւ զհեթանոսս 'ի ներքոյ ոտից մերոց։ Զդեռ ընդ ոտիւք, որ եռ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիձս, զի հեթանոսութիւնն անուն առ դև սլն թողին, և ինքեանք ժողովուրդ եղեն քի առ նա հաւաքմանքն։

Ընդ ոչ ամենեցուն է՝ 'ի ֆառանգութիւն. գեղեցիկութիւնն յակոբայ՝ զոր ի ինքեանց։

Զայս՝ հեթանոսք զոհանան, զոր եռ հայր որդւոյ, և որդի ընտրեաց և հաճեցաւ։ Գեղեցկութիւնն յակոբայ, զյակոբայ մարգարէութիւնն ասաց, որ ասէ, մի պակասեցի իշխան 'ի յուդայ, և մի պէտ։ Գեղեցկութիւնն յակոբայ. թագաւորին յի տեսօղք եղաք ամ անօրէնութիւն. զոր հայր սիրէ, որ էր մեր տիկնայութիւն. զոր 'ի տեսանելն լմացաք, թէ գեղեցիկ է տեսլեամբ քան զամ որդիս մարդկան։

Հաճեալեցաւ ամ օրհնութիւնքն. ի ամ մեր յայնմ փողոց։

Յետ կատարման անօրէնութիւն՝ օրհնեաց զառաքեալսն, և համբարձաւ։ Զայնիւ փողոյ՝ պէրեշտակաց ձայնն ասէ. այլև՝ զոր առաքեալքն հնչեցին ընդ ամ երկիր։

Սաղմոս ասացէք ամ մեր։, սաղմոս ասացէք նագաւորին մերում. սաղմոս ասացէք
թագաւորն մեր 'ի վերոյ ամ երկրի ամ է, սաղմոս ասացէք նմա իմաստութիւն։

Սաղմոս թագաւորին հօր։ Սաղմոս թագաւորին քի։ Սաղմոս ամենաքոյ հոգւոյն. որ թագաւորեաց 'ի վրայ ամ հեթանոսաց, զհայր և զորդի յայտնելով 'ի ձեռս առաքելոցն։ Սաղմոս ասացէք նմա 'ի յերեսին անձինս մեոյ ամ ծութիւն. իմաստութիւն, մտաւոր, և ոչ տաւղաք և քնարաք լսատ հնոյն։

Թագաւորեաց ամ 'ի վերոյ հրեշտակաց. ամ նորա յամենայն աղքատ։

Որ 'ի զաւակէն աբրահամու մարդ եղև, որ նախ՝ ոչ գի տէին զնա, մինչ դեռ, և մեղք էին թագաւորեալ։ Ամ ներս տուս 'ի հայրենին. զոր ոչ երբէք էր յափշտակեալ։ Այլ՝ յեկեղեցիս հեթանոսաց։ Եւ 'ի հանդերձեալն՝ 'ի դասողականն։

Իշխանք ժողովրդոց ժողովեցան առ ամբարհաւաս, զի այ զօրութիւն յերկնից յոյժ հաստատեցան։

Առաքեալքն առ ածն ոգբրահամու յա՝ ասա՝ 'ի լեառն ձիթենեաց յորժամ վերանայր. և զօրութիւնք՝ որ սպասաւոր էին ասա՝ ամբարձան ընդ նմա։ Այլև՝ յոյժ ամբարձան. զի զուսուցիչս իւրեանց՝ զվերին դասքն ուսուցին։ Եւ իշխանք՝ առաքեալքն, 'ի հանդերձեալն ժողովին առ դատաւորն։ Եւ զի՝ այ զօրութիւք էին, և յերկրէ, և նասին յերկոտասան աթոռ։

Սաղմոս. օրհնութիւն ոգբրոցն Դաւթայ. Երանելի շաբաթն։
Եւ նիւ յաւելն պատուի զսաղմոս շաբաթն Երանելի էր, և օրն շաբաթի, և 'ի խորանն, և 'ի պատարագն նոյնպէս երգէին, յերկրորդ շաբաթուն։ այլև՝ նոյն գէմ՝ են և այսմ սաղմոսի. զի նիւնցոյ և աբ առաքելոցն, և զանն գովեցայ հոս ոգ առէ առաքելոցն 'ի նոր գրելոյ յաղագս, 'ի նոր՝ ոչս, և 'ի գրոց, և յայլոն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԷ։

Մեր է գոր, և օրհնեալ է յոյժ 'ի քաղաք այ մերոյ, 'ի լեառն սրբ նր։

Ասեն ոմանք թէ՝ յորժամ յաղթեաց դաւիթ ամ թագաւորաց, և զոգաւ յերուս, և կաղք և կոյրք ասեն՝ ոչ մոցէ այսր դաւիթ մինչև զմեզ կոտորէ. և յորժամ էառ՝ խնայեաց 'ինն, և ասէ, մեծ է տէր 'ի քաղաք այ մերոյ, զի քաղաք այ լինի սա, և լեառն սրբ. սակայն՝ զեկեղեցի ասէ քաղաք. յորժամ բարմացաւ օրհնութիւն նորա 'ի լեառն սրբ 'ի վերինն, յորոյ վերայ հիմնն յուսոյ՝ և այս է շինեալ, և յաւելաւ 'ի նա։

Հաստատեցան ցնծասցէ ցնծութիւնքն ամ երկրի. լերինք ոչինչ, ի ողորմութիւն ոչոց՝ քաղաք նոգբոցն մեծի։

Ի նա 'ի սմա սիոնն վերին, որ եկաց 'ի հաստատութիւն. և արդ ամ՝ երկիր վնոյն ցնծութիւն զգենու, ուր ոչ է ցաւ և տրտմութիւն, և հեծութիւն և մահ։ Լերինք սիոնի, մի լեառն բաղումք եղեն. մինն կայր 'ի հարաւ, և հեթանոսք կային 'ի հիւսիսի. և պատերազմեին ընդ միմեանս, մինչ եբեր տէր զա նուն և զշնորհն սիոնի, որ է անմատոյց և գլխանոց այս ըէն , և իւրոյ մեծութեն կոչեաց քաղաք։ Զի նախ քան զքրիստոս գալուստն՝ ազգ մարդկան զհոգին աբ ոչ ունէին զձարտարապետն, որ պարիսպ շինէր և կենդանուն տայր, և արուեստս

աղաղակէր։ Իսկ՝ յորժամ տուաւ հոգին ՝ի քաղաք անուանեցան ՝ի արք, և առաքինիք արուեստաւորք, և բժիշկք

Ա՛Հ ՝Ի ՊԱՀՄԷՆ ԻՐՈՒՄ ՅԱՅՊՆԻ. ՝Ի ՀԱՄԱՌԱՅԻ ՈՉ ՕՁՆԱԿԱՆ ԼԻՆԷՐ ՆՅ։

Պօղոս ասէ, դուք տաճար ՝ի կենդանւոյ էք. զի տաճար Թագաւորին ՝ի քաղաքի անդր է. որ է յատուկ քրիստոնեայն յեկեղեցւոջ։ ՝Ի ժամանակի իբրև ՝ի դէպ լինէր առաքելոցն, և եկեղեցւոյ օգնել ՝ն, ապա գիտէին թէ՝ ԸՆ մեղ է ՈՉ խոստացաւ։

ԱՀՈՒՍՈՒՆ ԵՍԳՈՒՐԵՆ ԷՒՒԷ ՀՈՂՈՎԷՅՈՆ, Ե ՈՆՈՅՆ ՝Ի ՀԻՍՈՒՆ։

Գոգ և մազոգ յայտնի է. այլև՝ ՝ամ Թագաւոր ժողովեցան Թէպէտ և ոչ տեղեաւ, այլ՝ կամաք, բառնալ զեկեղեցի և զանուն քի. իբր դեկոս, և դիոկղիտիանոս, և մաքսիմիանոս խորհեցան, մինչ կոստանդիանոս սքանչելեաք հաւատացաւ, և տրդատ, և նոքա անկան ՝Ի միասին։

ԻՆՉԵՈՒ ՊԵՏՆԻ ՍՅՈՒՆԸ՝ Ե ՂԱՐՄԱՅՈՆ. ԽՈՍՔԵՅՈՆ ՍՈՍՈՒՆԵՅՈՆ, Ե ՊՈՂՈՒՆ ԽԱԼՍ ՆՈՒՈՍ։

ՀԱՒԱՏԱՑԻՆ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԵՍ ԴԱՒԹԻ, ԵՐԲ ՏԵՍԻՆ ԱՅՕՔ՝ ՂԱՐՄԱՑԱՆ։

ԱՆԴ ԵՐԷՈՒՈՍ ՈՉ ՝Ի ՅՈՒՆԴԷՆ. ՝Ի ՀՈՂՄ ՍՈՍՊՆԻ ԵՂԲԵՈՅՆ ՆՈՍ Ե ՝Ի ԲՈՍՊԻՈՍ։

ԵՐԿՆ ՅՈՒՅՈՅ ԸՄԲՌՆԵԱՑ ԶՆՈՒ ՝Ի ԾՈՎՈՒ ԵՒ ՝Ի ՑԱՄԱՔԻ, ՀԵ ԾԵԼՕՔ ԵՒ ՆԱՒՈՒՔ. ԽՈՐՏԱԿԵՑԱՆ ԻԲՐԵՒ ՆԱՒՆ ՅՈՓԵԱՆՈՒ՝ ՈՐ ԵՐԹԱՅԼ ՝Ի ԹԱՐՍԻՍ։ ԴԱՐՁԵԱԼ՝ ԹԷ ՈՔ ՀՈՂՄ ԱՍԷ ՍԱՍՏԻԿ ԶՀՈԳԻՆ՝ ՈՐ ՝Ի ՎԵՐՆԱՏԱՆՆ ՓՂԵԱՑ, ԵՒ ՓՂՐԵ ԶՀԵՐԵՏԻԿՈՍԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ, ՈՐ ՓԱԽՉԻՆ ՅՈՒՅ, ԱՊԱԿԱՆԵԱԼ ՄՈՕՔ, ԻԲՐ ԶՅՈՎՆԱՆ՝ ՈՐ ՓԱԽՉԷՐ ՅՈՒՅ, ԱՅԼ՝ ԻԲՐ ԶՀԱԳԱՐԱՑԻՍ ԵՒ ԶՊԱՐՍԻԿՍ ՅԵՏՈՅ. ԶԻ ՄԻՇՏ ԸՆԴ ԻՒՐ Է ԶՕՐՈՒԹԻ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ։ Ա՝Ի ԵՍ ՅԱՆԴԳՆԵԼ՝ ՝Ի ԹԱՐՍԱՅ ՅԵԷՄ՝ ԳԱԼ, ՕԳՆԵԼ ԳՈԳՈՅ։

ՈՉ ԼՈՒՄԱՔ, ՍՅՈՒՆԸ Ե ՊԷՏՔ ՝Ի ՀԱՂԱՔ ՊՆ ԶՕՐՈՒՆԵՑ՝ ՝Ի ՀԱՂԱՔ ՈՅ ՄԷՐՈՅ։

Լու�եալ էին զմեծութենէն ՈՅ, և չհաւատային, մինչև աչօք տեսին զօգնուն, վասն որոյ ասէն, ՈՉ ԼՈՒԱՔ ԱՌ ԵՂԵ ԿԻՍԻՒ ՅԱՍՈՐԻՍ ՝Ի ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ, ՍՈՒՆՊԷՍ ԵՒ ՏԵՍԱՔ։ Ա՝ԼԼ ԵՒ՝ խիստ է հողին հիւսիսի, և մրգաթափ առնէ զտունկս. նոքա ոյնպէս եկին թափել զեկեղեցւոյ նաւն, խորտակել զբեռն

եալսն

Եալն առաքինութիւն։ Այլ՝ զԹարսիս ասեն թէ՝ աշխարհ է 'ի ներքսագոյն հնդիկս , որ է հարաւ, ուստի չնչէ հարաւ յաղօթս հարսինն. չնչեաց ընդ դէմ՝ բռնութիւն հիւսիսի, և յարեաւ գնաց՝ որ ձեռն առնէր յոգիս։ Եւ եկեղեցի իբրև զակն պատուական՝ որ 'ի կաւան էզէկիէլի անգուն ասացել 'ի գիշերի հեշտութեաց ախտից, կայ և մնայ անախտանալի և անխախտելի։ Եւ մեք ոչ լուաք, թէ դրունք դժոխոց զնա մի յաղթահարեսցեն, այնպէս և տեսաք։

Աւ հիմունս ոչի նմա յուխտեան. ընդալան ՝ի ղողրմութիւն չո 'ի մէջ ֆողովրդիան չոց։

Վերնոյն սիոնի և եէմի , որ յաւիտեան բարձեալ ունի զանուն ՝ի նա։ Դարձեալ՝ ոչ ասաց պետրոսի. և յառաջ քան զլինելն ՝ի ընտրեաց զմեզ։ Ընկալաք ՝ի ՝ի զողրմութիւն քո այս չէ հնոյն, զի նոքա զարդարութիւն արժանեաց ընդու նէին. այլ՝ մեք ողորմութիւն նոր ապրիմք. զի հեթանոսք վասն ողորմութեան փառաւոր առնեն զանուն։

Ըստ անուանն չուս, ասյնպես և օրհնութիւն չո ընդ ՝ի մէջ ֆէրդրոս. և ապ- ստրոնութիւն լինէ աջ չո։

Ասէն խրատն աջ է։ Ըստ անուան և փարթամութիւն իւր. ՝ի ամենակալ ասի, և սոյնպես օրհնուի նոր կալաւ զտիս զերս. և մեք ոչ լուաք զաւաղաշէն տունն կործանել, նոյն պէս և տեսաք։ Զի ՝ի անուան ՝ի՝ որ գլուխ է եկեղեցւոյ, կայ ուղղափառ եկեղեցի։ Արդարութիւն լինէ աջ քո. զի որք 'ինա շինեցան հաստատ կան , և ոչ կործանին, իբր զասելն, դրունք դժոխոց՝ զնա մի յաղթահարեսցեն. և փրկեաց նմա աջ իւր։

Ո-ւրախ եղիցի լեառն սիոնն. և ցնծասցին դստերք յուդայ, ՝ի ՝ի բարանց չոց ՝ի։

Լեառն սիոն՝ որ ունի առաքեալք և մարգարէք, և վարդապետք. և 'ի մի նոյն են շինեալ եկեղեցիք և անապատականք, և վանորայք։ Դստերք յուդայ, առաքելոց, և մարգարէից խոստովանողաց ծնունդք , ուրախանան և նոքա 'ի զաւակս իւրենց. վասն իրաւանց քոց ՝ի. զոր արարեր ՝ի թշնամիսն մեր։

Շրջեցարուք զսիոնի՝, պաշարեցէք զնա . և պատմեցէք զաշտարակս նոր։

Առաջնորդաց ասէ, պաշարեցէք զնա , քանամ տանելոյ. և պատեցէք զաշտարակս նոր , զառաքինեան աւելի հոդաւ, զրկախառն զթովք. և պատուեցէք զարժանն և ա-

Դի՛ւ զանազան յեր 'ի վերայ զօրութեանց նոր. Բայց անդանդաղ զամենայն պարտիլ նորոգելոյ յաղագ յայլ։

Զի ամուր հաւատան է վկայիցն քաջալերը տալով. զի նոքա են զօրուն՝ որ պահեն զեկեղեցի 'ի կայի իւրում։ Բա ժանեցէք, վերակացուս ըստ գաւառաց կացուցանել. իբր առա քեալքն բաժանեցին զտիեղերս. զի պատուել կարասցիք աղ գաց՝ որ այլ են և օտար 'ի կրօնից։ Դարձեալ՝ շրջեցարուք զսիոնիւ, պաշարեցէք զնա. զեղէմ ասէ պաշարումամբ շուրջ առնուլ հեթանոսաց, ըստ ոն նախանձայնութեան։ Բաժանե ցէք զամուրս նոր, զքահանայս խաչահանուս ամրացեալ 'ի ջարութեան՝ բաժանեն գերիչքն։ Դիւք զսիրտս ձեր 'ի վերայ զօ րութեանց տանջարին, որ ոչ մնայ քար 'ի քարի վերայ։ Զի պատ ուել կարասցիք այլոց աղգաց, զի զայն մի յանդգնեսցին գոր ծել զնոցայն։ Այլև՝ զոն ասեին և զաշխարն՝ պատուեցէք, զոր էառ 'ի վերայ ձերոյ։ Եւ ոչ այն եղև, լինի և այլն ամ։

Այս ամ, ամ մեր յաւիտեան յաւիտենից. և ոչ հոգնիցուք զմեզ՝ մինչև յաւիտեան։

'Ի սկզբանէ բան, և 'ի լրման աւուրց՝ մարդ եղեալ, և ձեռացուցեալ զմարդն. և անուանեալ հոգիս՝ որ հոգնէ ոչ իբրև զիսրայէլ առ ժամանակ մի, այլ՝ յաւիտեան։

'Ի նպաստոյ ոգեւոյն էոգնայ. սաղմս օրհնուցէ 'ի դաւիթ։ Ուրեքն էոգնայ 'ի գնոյց ամ սաղմոս, զսիոն գնեն և զանուշաս դարասարանն յիշեցուցանելով։ Դարձեալ՝ 'ի վերայ դանիելի գնելոնն, զոր էրեն 'ի վերայ ամ սաղմոց։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԸ.

Էր՞սրս՝ զայս ամ սաղմս, ուստի՞ զերս ամենայնեան, ոչ քնալի՝ էր յաշխարհի։

Ո՛չ հրեայք, այլ՝ ամ՝ արարածք են նոր. և յամի գթայ. ոչք բնակեալ էք յՅի, զի ոն է երկիր լրիւ իւրով։

Ծնունդս երկրի և ոստիս մարդկան, 'ի մեռանն մեծամեծս և փոքունս։

Ծնունդք երկրի՝ ոմանք զաղամ՝ ասեն, և որդիք՝ ըստ ծնեալսն 'ի նմանէ։ Այլ՝ չէ նման. զի ոչ անցելոցն է խրատս այլ՝ որք կան։ Ծնունդք երկրի՝ զերկրասէրս ասէ, որոց լաւ է երկիրս քան զերկին։ Որդիք մարդկան՝ զբանեսիանս և

պիմաստունս, որք խրատեալ են յիմաստուն հարց, մեծամեծ առաքինութիւն. և տնանկք, անկեալքն մեղաք յարբայութիւնն։

Բերան իմ խօսեսցի պէտութիւն, և խորհուրդք սրտի իմոյ պէտանձաք։

Ի բարի գանձուց սրտէ ասէ զգեցուցանեմ իմաստք բանիս։

Խոնարհեցուցից յաստուծոյ զունկն իմ. քաջոյն զաստուծոյ օրհնութիւն ի ոչնչութենէ։

Խոնարհեցուցի հոգւոյն ասէ զունկն՝ յառակաւոր հանն ձայր, և ուսայ ի նմանէ։ Բացեալ զառակս օրհնութիւն. այլոյ այլ ինչ նշանակեցիս։ Խօսեցայց զառակս ի սկզբանէ բանին ոյ. որ առանց առակի խօսէր և ոչինչ։ Օրհնութիւն առակ. զոր յայտնէր աշակերտացն. զի օրհնութիւնն՝ յայտնութիւն է և մեկնումն։ Եւ ես իմով օրինակաւս և բանիւս ձեզ յայտնեցից զամենեցունց մտաց կիրս։

Ընդէր քաջ երկնչիմ ես յաւուրս չարն. զի անօրէնութիւնք գնացից իմոց շուրջ եղեն զիս։

Զօր դատաստանին ասէ, և զօր մահուն, որ մեղաւորացն չար է։ Դարձեալ՝ որքան եմք յերկրի՝ ուր չար գործի, օր չար է. և երկնչել պարտ է, զի ի ծովու կամք։ Ասէ և զպատճառ երկիւղին, անօրէնութիւնք գնացից իմոց՝ որ է գոր ծոց, շուրջ եղեն զիս մտացս, աղամայն, և մերն. մանաւանդ՝ որ յետ աւաղանին իբրև սպանօղք երկնչին ի դատաւորաց, և չարագործք։

Յուսացէք ի զօրութիւն իւրեանց, ի քաջութիւնս իւրեանց պարծիցին։

Զիմ հակառակն առնեն իբր մեծատունն, որոց անդքն եռուն տոհմականս։ Այլ՝ այնպիսեացն յիրաւի է երկնչելն զի ասէ անմիտ յայսմ գիշերի զոգիդ ի քէն ի բաց սպահանջեն"։

Եղբօրն ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ մարդ, և ոչ տայ ոյ զփրկանս իւր. և ոչ զգինս փրկանաց անձին իւրոյ։

Եղբայր ոչ փրկէ, առաքինի և ուր, և ոչ այլ մարդ. իբր ասի թէ՝ յօր, և նոյ, և դանիէլ, զանձինս միայն ապրեցուցին, և ոչ զուստերս և զդստերս իւրեանց։ Զի եղբայր յեղբօրէ օգնեալ ասել՝ այժմու կենօքս է. և ոչ տայ ոյ ի մեծու

ծուԹէն փրկանաւ ըստ անձին. ըստ ոն՝ զի՞նչ օգուտ է մարդոյ զաշխարհս շահել. զի ոչ է գին ամ՝ աշխարհս՝ հոգւոյ միոյ։ Այլ՝ այս է խրատն։

Վասպանէ յաւիտեան, և ինչպէս մինչ խոպաս. և ոչ պէսպէս զապա-
հանուելի։

Մի՛ զանցաւորս, այլ՝ զյաւիտենականն. զի բաղում՝ նե զուԹը պարտ է մեզ մտանել յարքայուԹիւն այ. զի Թէ ա-
դարն հալիւ կեցցէ, իսկ մեղաւորն ո՞ւր երևեսցի։ Մինչ՝ի սպասել կենացդ՝ վաստակեա, իսպառ ապրիս. զի որ համ-
բերեսցէ իսպառ կեցցէ։ Եւ՝ ոչ տեսցես. ասա ապականուե գործ մի՛ տեսցես՝ի քեզ, զի անդ ոչ տեսցես զապականիչ գեհենանն։

Յորքամ պնոցեն՝ ինչ ինասպուռոյ մնանին, ՝ի մնասին անդգամ և ան-
մոյ կորնցին. և ընդոցին օպարաց ղմեծուելի իւրեանց։

Իմաստունք՝ առաքինիքն, մի՛ գայԹագղիր, զի յերևել ճացս փոխեցաւ՝ի ՀնՀմարիա կեանն։ Այլ՝ անզգամքն որ ոչ
զգան զայս և զայն, և որք ոչ եդին՝ի մտի զերկիւղն այ, ՝ի միասին կորիցեն, երբ ասէ երԹայք յինէն. և զմեծուի նոր՝
աստէն Թողին օտարաց, զի չեղեն հաւատարիմ յօտարին։

Գերեալնոյ պուռնոյ նոց էղէցին յաւիխան, և յարիյ նոց ազգէ մինչև
յաղգ. և խորդասցին անուանոյ նոց՝ ի հոդս իւրեանց։

Տունք գանձուցն իրրև զգերեզման Թափուր մնան, որ ոչինչ տարան, լի աղտեղուԹիւն։ Այլև՝ գործք նոց իւրեանց
գերեզման լինի հոգւոյն. և խորհուրդք խղճաչարչարքք յարկք։ Այլև՝ գերեզման մարմնոյն։ Այլ յաւիտեանն՝ գործոցն
՝ի դէպ է ոչ ասացաք։ Զի յայսմ գերեզմանաց յառնեն ար
դարք, և մեղաւորք. իսկ անդ՝ լալ աչաց և կրճել ատամանց։
Եւ՝ հարդասցեն անուանք նոց՝ այս անուն ամբարշտի է ասեն,
տունս կամ այգիս, կամ գերեզմանս։

Արդ՝ ի պարոնի էր՝ և ոչ ինացաւ հաւատարիս անարանոյ անքանին՝
և նմանիցաց նոց։

Իրր զաղամ՝ հաւատարեաց մնամանոյ՝ որ խոտ ուտէն փոխանակ պտղոյ դրախտին։ Եւ՝ փոխանակ անմահուեն՝
ախտիւք և մահուամբ վճարին։

Այ

Այս ճանապարհն է գայլաձեւութիւն նոցա նոցին. յեր այսրկին քերանոյ
ի-բերանոյ հաճիցին։

Զգնացքն ասէ, այս եղև պատճառ ամ՝ չարեաց ելցա՝ նախաաստեղծիցն. նոցին՝ որդւոցն. որք նմանապէս անմտացան։ Յետ այսրիկ բերանոյ իւրեանց հաձեսցին, վկայելով թէ՝ ինքեանք, և ոչ ամ պատճառ գեհենեայն։ Կամ՝ հա շեսցին. հաշեն և հառաչեն յաւիտեան։

Ոչ ի-աչն 'ի գիծոս մարնոցին, և մահ հովանոցն գնոսա. և գիրքոցն նոցա ուղիղ ընդ առաւօտս։

Իբրև իսաչն՝ որ 'ի գալ գայլոյն զարհուրին, և ապա ան հոդանան, այսպէս ոչք մեռեալ ուսանելով զարհուրիմք, և դարձեալ մոռանամք. դարձեալ իբրև անբան անզգոյշ մոռանիմք։ Եւ մահ հովանեսցէ զնոսա, անդ սատանայ. զի ասա չլուան քաջ հովանին։ Եւ տիրեսցեն նց ուղիղք ընդ առաւօտս. որք 'ի նոցանէ չարչարեցան, 'ի յարութիւն առաւօտուն. իբրև զաղաբ մեծատանն։

Օգնութիւն նոցա մոչնոցն 'ի գիծոս. և 'ի գաւառս ի-բերանոյ անոցին։

'Ի ցասմանէ և 'ի ցանկութիւն օգնեալք լինէին, և 'ի փոփոխութենէ մարմնոյն՝ 'ի չարութիւն անդ մնային. զի ցանկութիւն անցանէ, և այլն։ Եւ 'ի փառաց իւրեանց անկցին։ Պատկերքն ոչ բաւնայ, և անկանին յայնր փառաց, և յասելոյն՝ ծառայ բարի և հաւատարիմ։

Բայց ասիցն՝ ոչ գրիոցն զանոյն է՝ 'ի յեռաց. գիծոց յորժամ ընդունին զիս։

Պաղատանք է այս աստէն զղջմամբ, զի անդ մի անկ եայց 'ի ձեռս դժոխոց. յորժամ ընդունի զիս մահուամբ առ ինքն 'ի լոյսն։

Ան՝ երկնչէր՝ յորժամ մեծանայ մարդ, և յորժամ ծաղրոտ լինին գառ գան նոքա։

Կարծելով թէ՝ չկայ լնամածու և նախանձիցիս, զի սակաւորեայ եւ։

Զի ոչ ինչ 'ի դեռանալ ի-բրոտ առոյգ ընդ ի-ր գնամ. և ոչ ինչ ելցին գառ գան նոքա։

Զի մերկ գնայ, որպէս և եկին։

Այլ անչն նը 'ի ինանս ի-բոս օրհնիսցն. խոսոսվան եղիցի հեղ՝ յոր-
ժամ ինքի սրտացն գրս նմա։

'Ի սուտակասպասից գովի, և օրհնի. ապաթե դու տուիողին բարի առնես 'ի ձեռս աղքատաց՝ խոստովանի ուրն թե քո էր և է, յորժամ ասէ, քաղցեայ և եռուք ինձ ուտել։

Արդեն դա մինչև յաղթ հարց ի-բոց. մինչև յաւիսեան զլոյս մի՛ տեսցէ։

Հողն է. մինչև յաւիտեան զլոյս մի՛ տեսցէ. զձէթ և զձրագ ոչ պատրաստեսցէ։

Արդ 'ի պարոնէ էր՝ և ոչ ինցաս, հաւատարիս անառնոց անիանից՝ և նմանիս նոցա։

Կրկնէ՝ զի պահեսցուք զզգաստութն. զի այժմ որդիք եմք աց, և զի՞նչ լինելոցն է, չև ևս է յայտ. այլ՝ հաւատամք, զի նման նմա լինելոց եմք։ Որբան է պատիւս այս սեծ։

Սաղմոս 'ի դաւիթն։
Երանի՝ որդիքն նոցին, նոցնալն և տասի՝ գրեալ նամ ելանուցիչ, և ուց նուիրեալ զօրհնութիւն։ Այլ՝ դէմ ասողին՝ յաղագս երկիրդ գալոյ-
ենան դա. և խորելոց զերկնեանցն զնհան է։ Դարձիցեալ՝ 'ի չիր դանն եկ
ցերն, և երկիցայ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԽԹ։

ԱՍՏՈՒԾՈՑ ՏԵՐ ԽՕՍԵՑԱՒ,

Դուշոց զերկիր՝ յորմերկոց մինչև 'ի մուրս աքսոս։

Ա՛Ծ Հիմարիսան. ուծք առաքեալքն, մարգարէք, արդարք. իբրև մանկունս կոչեցաս ուծ փարաւոնի. և թէ՝ զուծս քո մի՛ հայհոյեսցես. և ասացի թէ ուծք իցէք։ Տէր խօսեցաւ, և ոչ յանձնէ ասեմ. եւ կոչեաց զերկիրս, իբրև թէ՝ արդէն իսկ կոչած են. նա և՝ զերկիրս, զախառաւորս՝ որ պէտք ունին դաստատանի. յարևելից՝ որ մասն ունին բարւոյ. մինչ 'ի մուտս՝ ուր սպառին բարիքն. զի որ չունին մասունս բարւոյ և չարի՝ չգան 'ի դատաստան։

'Ի ոչ-ինչ մեր զայնչափ-ինչ գերեալ նորա։

'Ի

'Ի սիոնէ պտակ փառաց։ Ո՛չ զՀինն սիոն՝ որ պատկեց զՅոն նախատանօք խաչիւ, այլ՝ 'ի վերնոյն սիոնէ գայ հայրենի թագաւն, և մեծ փառօք։ Ա՛յլ՝ յեկեղեցի երևի մեծ վայելչութեամբ գեղոյ նորա 'ի փրկեալսն. զի վասն նոցա գայ 'ի պատկել զնոսա։

Աչ մեր յայդոսոլէս էիլոոյէ. և ՝ա մեր մ՝ գոգոբիոյէ։

Եւ ոչ 'ի ծածուկ՝ իբրև զառաջինն. մի դադարեսցէ քամելով 'ի հատուցանելն։

Հո՛ւ ատ՝ալի նշ էոբշոչնոյի, և շո՛ւրջ զնոմա՝ մրուի յոյժ։

Իբր դանիել ասէ դեռ հրոյ. զի հրով դատի զաշխարհ իբր նախ ջրով։ Շուրջ զնոսա՝". զապատնալիսն և զահն ասէ անողորմութեամբ։

Կուչեոյէ զեբիլնա 'ի զերուսոյ՝ և զերիլբ 'ի դոպել զմողշուրդ ի՝ր, քողշել ատ՝ ինչն զսուրբն ի՝ր, և ոյ՛ դնեն զպատարագս ուխտից՝ զմոլսէս, զահարօն, զիենեհէս, և զայլ քահանայս, թէ զի՞ պրդ քահանայացան, և եղին 'ի վր սեղանոյ զուխտեալ պատարագս 'ի ժողովրդենէն։ Զհին ժողովուրդն այսպէս դատէ. քանի՞ սահմանն է նորոյ կտակիս առաջնորդք դործեցեալ առեանն։

Պոպնոյն էրիլոչ զարդարուն նորա, զի ՝ա դոպուր է։

Վկայեն թէ արդար ես, և ոչ թողեր ինչ 'ի խնամոց զոր ոչ արարեր մարդկան. զի ՝ա դատաւոր է, դատաստանաւ և ոչ անիրաւաբար դատի։

Հո՛ւ ֆողշուրդ իմ, և խոնիցայ ինդ չէզ. և խորայէլ՝ չէզ ինայենոյ. զի ՝ա ՝ա.չո ի՝ն իմ։

Ասա՝ քան զդատաստանն՝ լուր զկամն իմ. և խորայէլ՝ զոր կոչեցի. զի ՝ա ՝ա ֆ՝ ես եմ՝, և ոչ մնասիցես քո։

Ո՛չ ինչ քան պարարտութեան հոգ ունիս՝ ընչիս։ զի ողջունիցէ զոր ասա
զի ի՞նչ է յանիրաւութիւն։

Զի ոչ վասն զոհից դատելոց եմ՝ զքեզ, զի ողջակէզք
քո՝ նախ քան զմատուցանելն՝ առաջի իմ՝ են յաւուր ժամ,
ուր և լցեա՛ ի վրայ երկրի լեռ՝ ի վրայ սեղանոյ։

Ո՛չ ընդունիմ՝ ի քանէ հոտն զոհութիւնս։ և ոչ՝ ի հօտից հոգ նոխութեան։
Իմ է ամ գազան անդաստի, երկն լերանց և ամ անասունք։

Մի երախտեր թէ՝ զու մնուցանես և տաս լինիմ, զի իմքն
շատ են։

Գինեմ է ամ ի՞ և ի՞ նոխ։ գերեցիցուք զայրի ընդիս է։

Ուստի՞ հաշիս բերես, և զքոյսդ ես ետու քեզ

Թէ հաղորդեցայ, զինչ ինչ ոչ ասացից։ զի իմ է աշխարհ լրիւ ի՞ բովք։

Քեզ ոչ ասեմ՝ այլ մօրն իմ՝ ասեմ՝ երբ տրղայ լինիմ։
զի փրկութիւն մարդկան քաղցնում՝ և ոչ անասնոց։ Այլև՝
զանկարօտ բնութիւն ցուցանեմ։

Ո՛չ ուրեմ է ոչ զոհութեանց հոգ։ և ոչ զարդիւն նոխացաց հոգ ըմպեմ։

Այլ՝ զու ուտես, և լինիս լինչ փոյթ է։ Վասն տղայ-
ութիւն քո ընկալայ սակաւ ժամանակ, և արդ՝ լեր կատարեալ

Սոսոր այ պարարտ օրհնութիւն։ ինարբեա՛ քաղցելոյն զուինոս հոգ։

Այն փառաւորեա՛ զիս՝ որ բանական արեամբ շաղախի սի-
լոյ։ և անդ է ճանապարհն փրկութիւն՝ զոր ցուցանեմ՝ զի
ես եմ ճանապարհ։ Սատո՛ այ, թէ ուխտեալ ես անասուն,
այսու վճարեա։

Կարդասցո՛ ամ ի յաւուրս նեղութիւն հոգ։ ի՞ փրկեցից զքեզ՝ և զու
փառաւորես զիս։

Իբրև երեք մանկունքն, իբր դանիէլ, և յովսէփ, ա-
ռանց անբան արեան։ Եւ զու փառաւոր արասցես զիս։ մի
լիցի՝ ի ձեռին քում՝ ասէ անասուն։ այլ՝ ի բերան քո օրհ-
նութիւն։

Սակայն մեղաւորին ասէ Աստուած. թող զոր ընդէր քնաւ պարտիս զարթուցանել իմ, կամ առնուս զբնութիւն իմ 'ի քնէրան քո։

Վարդապետին, քահանային, որ զայլս ուսուցանեն, և ոչ զանձինս. զաւանելոյն մեղագրելոյ մեղաւորին, որ զեռ 'ի մեղսն են։ Իսկ զու ընդէ՞ր պատուես թէ՝ զատուար ար զարէ՞ Աստուր, և ոչ զարհուրիս. կամ՝ առնուս զուխտ օրինացն 'ի բերան քո, զնամ կտակին. կամ՝ ասես մի լինիք ուխտաղանցք և զու ես։

Զի զու ատեցեր զխրատս իմ. մերժեցեր, և յետս ընկեցեր զսիրնոյն քանս քնէրանոյ իմոյ։

Զպատգամս իմ ոչ առնելով 'ի միտ, և ոչ գործելով անձամբ։

Թէ տեսանէիր զգող՝ ընկանայիր ընդ նոսա. և ընդ շուն դնէիր զբաժին քո։

Կամ գողակից, կամ կամակից լինել, կամ սիրելի։ Եւ ընդ շունս դնէիր զբաժին քո, երբ ներես հնացողայն կաշառաւոք, բաժանակից ես սանջանաց նոցա։

Բերան քո յաճախէր զչարութիւն, և լեզու քո նիւթէր զնենգութիւն։

Առնել, նախատել, հայհոյել, նենգել. նիւթելն՝ պատճառաւ նենգելն է։

Նստիս՝ զեղբօրդ քո՝ մեղս չարախօսէիր. և 'ի զբոյ որդւոյ մօր քո դնէիր զգայթակղութիւն։

Կամ հարազատ, կամ միոյ օրինաց և կրօնից՝ զոր և առնեմք։ Եւ 'ի վերայ որդւոյ մօրքո՝ վնաս դնես զուր, թէ չէ՞ 'ի հօրէն քոյ. կամ՝ յիւր հօրէն. կամ՝ եկեղեցւոյ որդի. կամ՝ յիւր մօրէն։

Զայս ամ արարեր, և լռեցի չքեզ. կարծեցեր անօրէնդ 'ի մտի քում, թէ և ես չքեզ նմանիցիմ։

Երկայնամիտ եղէ, դարձի մնալով. կարծեցեր թէ՝ նըմանն քեզ տկա՞ր եմ 'ի վճարել քեզ զպատիժս։

Աբէր յանդիմանիչին և խոցուցչին զայս ամ առաջի քո. խմացարու-թ ա-
մենեխեան՝ որոց մոռացեալ էին զաՀ.

Յաւուրն դատաստանի. զի գիտասցես թէ՝ ոչ ծածկեցաւ յինէն։ Խմացարուք". տակաւին ողորմութիւն այց առնէ, խմանալ և ոչ մոռանալ զաՀ ուեսող և հատուցանող ամի։

Գո՞յէ երբէք յոփշտակիչին, և ոչ ո՞ւ էին՝ որ փրկիչն։

Սահմամբ, և ոչ ոք կարէ փրկել։

Պատրաստ օրհնութիւնք փառաւորք ապառոյն զին. և անդ է ճանապարհն, ուր ցուցից նմա զփրկութիւն այ։

Կրկնէ վերըստին թէ՝ ոչ կարէք զոհիւք հաճել զիս, զի փոխելոց եմ զպատարագն իմ՝ 'ի վայելչականն. և թէ դառնայք ասէ 'ի չարէն, տուք և դուք ինձ օրհնութիւն. զի այնուհանապարհաւ գայք առ իս, և փրկիցիք։

'Ի էպտրաք. ոաղմոս 'ի գաւիթս. 'ի ճանանուէ զի էին առ նա նամանմարգարէ. էբրա զի հրեալ էր նա առ բերոաբէէ։
Յայտնի առնէ վերագիրս զրէհա և զպատճառս ոաղմոսին։ Քանզի գեղ վիրաց է նահանգաւ ամ հեղուցելոց և զգլացելոց։ Ունի և զրէհա գերեալն 'ի Բաբելոն, հօր 'ի էպտրաք ոաղմոսին, յիշելով զերուսաղեմ՝ որուհ և ցանկացին. վանորոց ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. Ծ։

Ողորմեա՛ ինձ ամ ըստ մեծի ողորմութեանդ հոգ. ըստ բազում գթութեանդ հոգ հոգեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Թէպէտ մեծ են ասէ յանցանք իմ՝, այլ՝ ոչ հաւասարին մեծ ողորմութեանդ քո։ Ըստ բազում գթութեանդ քում. և բազմութեան մեղաց իմոց՝ ոչ ձկտին ընդ բազմութեան գթութեանդ քո։ Ողորմութեան՝ առ յանցաւոր ծառայս, և գութ՝ առ որդիս անպառակ։

Աւուել լուա՛ զի՝ զանօրէնութիւնդ իմմէ. և 'ի մեղաց իմոց սո՛ւրբ զիս։

Զսպանութեան ուրիա. որ այնքան է մինչ 'ի յերկնից բարբառէր 'ի սինայ, մի՛ սպանաներ։ Եւ 'ի մեղաց իմոց". զշնու-

զչնուելիքն ասէ, զոր և ձեռամբ գրէր ոնծ՝ մի՛ չնար։ Առաւել լուծ, և ոչ արա, զի՛ հոտոյն և սրբի։

Զանօրէնութիւնքս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յաճ ի՛սմ։

Թէպէտ նաթան ասաց, որ անցոյց զմեղս քո, այլ՝ ես զմեծութիւն մեղաց լմնոց և զանօրէնութիւն առաջի իմ ունիմ՝ հանապազ։

Քեզ միայն մեղայ որ. և չար առաջի քո արարի։

Թէև՝ առ այլս եղեն միտքն, այլ քեզ մեղայ, զի քո են. և թէ յայլոց ծածկի, ՝ի քէն չէ հնար։

Ուրեմն արդարս եղիցես ՝ի բանս քոս. և յաղթող ՝ի դատել քեզ։

Թէ յանդիմանես՝ յաղթես. և ՝ի պատժելն երաւ և յաղթող գտանիս։

Անօրէնութիւնքս յաղացա՝, և ՝ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Նախ քան զծնանելն մեղաւ ևայ, և զկրնի մեղացն յաղացաւ. հինն է առ մեզ ցաւս այս։ Այլև՝ ես ինձէն միայր եղէ անօրէնութիւն. ցանկութիւնն յաղացաւ որ յիս, և մեղօք ծնաւ զիս զաւակ յանցանաց։

Դու՝ որ զբշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զգաստիկս իմաստութիւնքս հոգ յայտնեցեր ինձ։

Զի ՝ի մշմարիտ լինելի, զանյայտս՝ զոր ՝ի ծածուկ մեղայ, նաթանաւ յայտնեցեր ինձ։ Դարձեալ՝ նախատանքն մաք գարիական՝ լմնաստութիւն յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս հիսոպաւ, և աչք եղիցս. լուա՛, և ճանն ուրախութեամբ եղիցս։

Գիտեր գաւիթ թէ՝ ըստ օրինացն ոչ սրբի նման յանցանքն մշտակաւ սրսկեալ. այլ՝ ՝ի շնորհս մկրտութիւնն ապաւինի. զի նաև մշտակայ սրբուն. հոգին մշտնջենաւոր՝ որ ՝ի վերս քան զբնութիւն մաքրէ։ Իբրև զգիւն սպիտակ՝ ոչ ասաց, այլ քան զգիւն սպիտակ. ոչ զժանգն միայն հանել, այլև՝ սքէս գործել։

Լսելի՛ արար ինձ ցնծութիւն և զուարթութիւն, և ցնծասցին ոսկերք իմ փառաստեալք։

Ազգմամբ 'ի հոգւոյն, կամ այլ մարդարէիւ։ Եւ ցընծասցեն ոսկերք իմ՝, զոր ուղղածուած առնէին խղճմտանքն։ Դարձեալ՝ զյարութիւնն ասէ. զի ոսկերքն ձայնիւ յարութեն ցնծան, նորոգեալք յարութենէն, յորժամ լսիցեն զձայն որդւոյն աստուծոյ։

Դ՝ոչ՝ զերեսս ո՛ւ մեղաց իմոց. և զամ անօրէնութիւն իմ ո՛ւ ջնջեա։

Մի թուէր զորքանն հայելով, այլ՝ զթութիւն հայեա՛ յիս, զի սրբեցայց. որ չտեսանէ յիս ամն քո՝ աղտեղութիւն։ Զամ անօրէնութիւնս իմ։ զի ամ զգայարանք իմ՝ անօրինեցան, որ՝ ըստ հոգւոյ, և որ՝ ըստ մարմնոյ։

Սիրտ ամ հաստատեա՛ յիս ամ, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։

Սիրտ ամ՝ 'ի խղճէ մտացս շարժմանէ, և զհոգի ուղիղ՝ չասէ տուր, այլ՝ նորոգեա՛. թերևս՝ զբանական հոգին ասէ՝ զաղտեղեալն. զի հոգին ամ՝ նորոգօղէ, և ոչ նորոգի։ Եւ ուղիղ ասէ, զի յայսմ՝ետսէ՝ ուղիղ մնասցէ, և մի թիւրեսցի։ 'Ի փորի իմում, 'ի գիտակցութի խորհրդոյն ազդ լինի թէ՝ սրբեցայ։

Մի՛ ընկնուր զիս ամ յերեսաց քոց, և զհոգի սո ամ մի՛ հանիր յինէն։

Այս է, զհոգի մարդարէութենն. զի երկնչի 'ի մեկնելոյ. զեռ չէ հանեալ, և նա է երես։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեանդ քոյ. և հոգւով պիտանի քոյ հաստատեա՛ զիս։

Զի տրտում էր, և 'ի սուգ։ Ցնծութի երբ փրկիմ 'ի խղճէ մտացս։ Եւ հոգւով պետութենէ քո, այն է՝ հոգին թագաւորութենէ, զի յայն օծաւ։

Ո՛ւսուցից անօրինաց զճանապարհս քոս. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Իմ օրինակաւս վստահացեալ ապրին մեղաւորք՝ յիսրայելէ, և ամբարիշտք՝ կուսապաշտք, և օտարք։

Փրկեա զիս յարենէ ամ՝ ամ փրկութենէ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութենէ քոյ։

Յարենէ ուրիայ՝ յորմէ զողամ առաւել։ Ցնծասցէ լեզու իմ։ յարդարանալն, և 'ի մարդարէանալն, և 'ի գոհանալն զքէն։

Տէ՛ էնէ ղշրեուն իմ քանաա, քէրան իմ էրգէոցէ պօրհնուն չու։

Համարձակութի՛ խնդրէ՝ օրհնել զնա, որ նախ ասաց անօրինին՝ չպատմել զարդարութի՛ ան։

Թէ խոմեցնալ էր. պապարգա մարդացանէաչ. քայց դու ընդ ողջա էղա իսկ ոչ հաճէցար։

Այլ՝ ասացեր թէ՝ ոչ ընդունիմ, և ոչ զողջակէզն խնդրեմ։

Պապարգ այ հոգի խոնարհ. զնէրա աչ և զհոգի խոնարհ աչ ոչ արհամարհէ։

Զոր անանիանքն մատուցանէին. հայցէ սրբել զսիրտս, զի մատուցցէ զայն՝ զոր ոչ արհամարհէ։

Բարի՛ արա ամ նոմօչ չուչ սիոնի. և շինեացին պարիսպ երուսաղէմի։

Ահա լուսաւ ամրն, և տայ տեսանել 'ի հեռաստանէ՝ նախ քան զաղգս չորեքտասան՝ զաւեր երուսաղէմի, և զդարձն զի 'ի դիմաց գերեալոյն է։ Եւ շինեսցին պարիսպքն՝ որ քակեալ է 'ի հիմանց տաճարին և քաղաքին։

Յայնքամ հաճէացին ընդ պապարգս արդարութիւն. ուխտիչ պապարգեա հանցին 'ի սեղան չու ողջակէզ։

Յորժամ շինի երուսաղէմ, և կանգնեսցին սեղանք, և պատարագ՝ զոր ուխտեալ եմք ասա մատուցանել 'ի դարձն մեր։ Այլև՝ եկեղեցւոյ աղօթի՝ բարի առնել և նորոգել զընութիս, և պարսպել առաքինութիւն, և խաղաղանալ անուամբն երուսաղէմի, և զուխտից պատարագն մատուցանել, զոր ասաց ամրն՝ այս նոր ուխտ է լիսալ արեամբ, որ զուսարակն դու խակ ես։

'Ի խոպարգ ինասարանէ, ասղնա 'ի գաւէն. 'ի քամանանէ ալ էն գոլէն եղոլմայ, պարմեաց սաւաղայ, ինչ ահաւանէ գաւէն 'ի գան աչինելչայ է։

Դուլէ՝ որ էնէալ էր յերդոլմայեցոցն յորդանանի խաւայ սաւաղ, և ելպարելալ, և ընդ մեր մարելալ. և արդ մարանչ գրաւէն ինչ՝ էնն սաւ աչինելչայ, և սաւ հայ և սուսէր, և հարց 'ի գանչ. և քարեցաւ սաւաղ, և խորանալ էր դուլինայ երեչհարելի՝ հենգ չահանայ, յայնքամ երգեցաց գաւէն և սաղ։

ՍԱՂՄՈՍ· ԾԱ·

Զի՞ պ·ոքեցի՛ ’ի չարո՛ւն հղօր՝ զանօրէնո՛ւն. զօրհանապազ զանիրա՛ւ՛ն խորհեցա՛ ’ի լեզո՛ւի իւրո՛ւմ։

Որ իւր նախատինք է և կորուստ։ Եւ ունի դարձեալ՝ զեղեկիայի կիրս, որ պարծէր ռափսակ անդ, և ասա՝ սաւուղ և դաւիթ։ Հզօր զանօրէնութի՛ւն, զանօրէնութի՛ն ղէն է արարեալ, զօրհանապազ խորհեցաւ կրել ’ի լեզո՛ւի իւրում։

Որպէս ածելի ա՛ռ՝ որ՛ոց ընկնգո՛ւն. ոչ՛ոց չչարո՛ւն ոչ՛ ղքարո՛ւն. զանօրէնո՛ւն ոչ՛ զքսոս արդարո՛ւն։

Սատանէն դաւիթ սրէր զնենգութի՛ն՝ զոր ունէր սաւուղ ընդ դաւիթ, և նա զայն սիրէր, իբր զսատանայ զանօրէնութի՛ն՝ քան զքսոս արդարութե՛ն. զոր քահանայն ասաց թէ՝ չեմ մեղուցեալ։

Սրէր՛ոց նա զա՛մ քսոս ի՛որքանման, և զլեզո՛ւս նենգաւորս։

Եւ՛ս և՝ որով զինքն կործանեաց։ Եւ՛ զլեզուս նենգաւորս՝ զդաւիթ, և զնիփացիսն։

Վասն այսորիկ ա՛ծ ի՛որքանի՛ցդ զնա ի՛սպառ. խլի՛ցդ և հանցէ զնա յարէ՛ց ի՛ երից, և զարմատս նո՛ր յերկրէն կենդանեաց։

Զսենեքերիմ՝, զսաւուղ ’ի թագաւորութենէն. որ և սատանայի պատշաճի, զոր քա՛ կործանեաց յարկաց. խլեալ յիւր տեղւոջէն, և ասա՛ ’ի կախարդաց։ Եւ՛ զարմատս նո՛ր՝. զի այլ ոք մի՛ երևցի իբրև զնա, յերկրէն կենդանեաց. ուր պաշտի կենդանին ա՛ծ։

Տեսցեն արդարք և երկիցեն. զնոքա՝ ծիծաղեսցին, և ասասցեն։

Տեսցեն զպատուհաս նորա. և երկիցեն. ոչ՛ յառաջն ասէ. խորագիտագոյն լիցի՛ արդարն, ’ի կործանել ամբարիշտին։ Զնոսա՛ ծիծաղեսցին, հրեշտակք զսատանայի՛ն. զի խաղաղալիկ է նա։ Թէպէտ և դաւիթ զայս ո՛չ արար, այլ՝ ազաց ’ի վերայ նո՛ր. ոսկայն էին որ ասէին։

Ա՛ այր է, որ ո՛չ արար զա՛ծ ի՛ւր օգնական. այլ յուսացաւ զա ’ի քաղո՛ւմ մեծո՛ւն ի՛ւր, և զօրացաւ ’ի նանրո՛ւն ի՛ւրո՛ւմ։

Սենեքերիմ՝ ասաց ցեզեկիայ, և դաւիթ գողիադու. այլ՝ յուսացաւ գողիադ յիւր զօրուն, և սենեքերիմ ’ի զօրս իւր։

Այլ ե՛ս որպէս՝ ձիթենի պտղալից ’ի տան ա՛ծ. յուսացայ յողորմութի՛ ա՛ծ յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Զիթենիք էին լի պտղով և տերևով. զի ասա և անդ փառաւորք ամ արդարք, մարգարէք, առաքեալք, և սրբոց ցանկայ նմանիլ. և եղև իսկ այնպէս։

Խոսրովեան երէց չէր ամ յուխտեան, զի արարչէն. և համբերիցն անուանեան տուն, զի հաղորդ ես առաջի սրբոց տոց։

Արարչը լինէ դատաստան. և համբերիցն անուանեան քուռ զի երկայնամիտ կոչիս. և մեզ համբերել պարտ է։ Զի քաղցրը ես առաջի սրբոց քոց, դաւթի եղեկիայի. քո՝ հաւատացելոց։ Եւ՝ և անարբոցն, այլ՝ ոչ նոյնպէս յայտնի է։

Ի ինքոքեան. ինան մաղաքնոց. ինոսոուն ի դուն։
Զմաղաքնեան ոնմաչոս՝ ինոզ նուրքմանեանց. նենոքնոն՝ գուսա. ակնա շա՝ գնեն. յայտ է որ ոսոքնեան զոչն ասոր-ոց. զայն ունի զոչուն ասոնոս. ոտ ի յեքեչոսան ասոնոքն ասոցոս։

ՍԱՂՄՈՍ. ԾԲ։

ՍԱՑ ԱՆԶԳԱՄԱՆ Ի ՍՐՏԻ

ի-ցուսմ ինչ ոչ գոյ ամ. ապաշնանչեան և պղծեցան յանուրչ նուրնի ի-ցիանոց. և ոչ ոչ է որ առնէ զչարուրնի։

Սենեքերիմ ասաց, և աքիտոքել, թէ՝ ոչ առնէ ամ զատաստան արդար. և այնպիսի է իրրև թէ չիցէ ամ. զի յատուկ է ամ ստեղծող զոլ վա՛ բարւոյն, և զատաւոր՝ վասն իւնամելոյն. այլ նոքա՝ որ զայս ասեն. անիւնայ գործեն զչարիս։ Սնաղարեթն՝ գունդ ասի, կամ՝ ցնծութիւն. զի գնդին ասորւոց սատակումն՝ ցնծութիւն էր եղեկիայի։ Այլև գունդն հրեից՝ ի վա՛ ան եկեալ՝ ցնծացին երբ գտին, և կալան, ամբոխ դամբ՝ որ ուրացան զանծուն նմա, և ապա՝ պղծեցաւ տաճարն՝ ի սիտոսէ. և նոքա վա՛ տաճարին։

Աչ ինչինոց նայնցոս յամ ոչոչ մաղչոն, պնոանել ինչ ինչ ոչ ինաս պոն՝ որ ինոքնոնչ ամ։

Զի չկայր ասա հանգիստ նմա, յերկինս եկ, թերևս խնդրեսցեն զնա կարօտեալք. և զի՝ ոչ ոք էր։

Ամենչեան խոսոքնցան՝ ի դուռն, և անպիտանացան։
Ոչոչ է որ առնէ զբարի, և քաղցրացուցանէր զնա, ի ցաւմանէ խոնարհել, և զալ առ մեզ։ Ոչ և ոչ յամ՝ զօրս սենեքերիմայ՝ հանգարանել զնա, վայ՝ և կորեան։ Այլ՝ անձամբ յինքեան բարութիւն ունն ամն և եղև մարդ՝ ողորմութիւն սակայն՝ նոյնոյն մնացին զարբ հրեայքն։

Ով ոչ իմանոյցն ամենիչքան, ոչ գոյցին պանօրէնուն։
Այլ ուղղին պիտղղանուտ իմ ով ինքսիրուտ հայն. Ի սա ամ ոչ իսրպայն։

Քահանայք հրէիցն։

Անդ իրանցն իրանց՝ ուր ոչ իսկ իրանց։ զի ամ սրտիցսկ զոսկերս մարդահամոյնց։

Ասորիք յեղեմ՝ ուր ոչ ունէին կարծիք. և հրէայք յետ խաչելոյն զամրն՝ անհոգացան։ Զի ամ ցրուեսցէ զոսկերս մարդահամոյնց։ Որպիսակ գոլէր զիւր թագաւորն, և հրէայքն զկայսրն։

Ամենեսցն Ի յամոնն լինցին, զի ամ անարգեսց զնոսա։

Յետ փրկչին։ Զի ամ անարգեսց. քան զաղգս ամ՝ ա-հարդ են հրէայքն։

Ո՞պսպէ՝ ի սիոնէն զբերեալ իսրայէլ. ի գերեալ-սանիլ ամն զգիրս-ի ժողովրդեան իւրոց, ցնծասցէ յակոբ, Ի ուրախ եղիցի իսրայէլ։

Ո՞տացէ՝ ի վերին սիոնէ զամրն, զփրկիչն նորոյս իմէլի, ի դարձուցանել զգերեալսն ի սատանայէ։ Ցնծասցէ յակոբ, նահապետքն. ուրախ եղիցի իմէլ. նորս՝ որք ի նոցանէ հաւատացին։ Ամ ի սատակման ասորւոցն՝ դարձաւ գերին։ Յակոբ՝ երկու ցեղիցն ասէ, և տասն ազգին մնացորդքն՝ զոր իմէլ ասէ, խնդացին։

Ի խոտորեալ. ընդ օրհնութիւն իմաստուն ի գրոնն. ի ժամանակի զի էին զիմացիսն, Ի ասին ցասուցուղ՝ ահաստակի գրոնն ամենալ նոցն սա մեղ։

Ի ժամանակին՝ զի էին զիմացիսն Ի ասին ցասուցուղ, ինչ ասանիկ գրոնն ամենալ Ի սա մեղ ցայսոր անգ։ Այլ՝ գրոյ ասասիլոցն գնա ցնծալ ի խորհուրդն՝ ասին։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԳ։

Աչ ցանուն խոմ ինցմ զիս, Ի ի զօրութիւն խոմ իսպա ապա ինչ։

Զի նշանք լիցին անուանքդ. քո. և ի զօրութիւն քում՝, իբր դաւիթ ասէ ասա, թէ՝ զանուն քո և զզօրութիւն քո՝ փա-ռաւորեան։ Ասեմք և միրտեալքս՝ յանուանն հօր և որդւոյ, և հոգւոյն սրբոյ. որ ասանին զմեզ. հայր զմիտս. հոգին զհոգիս.

որդին զմարմինս. յաւիտեան կեցուցիչք են մեզ և զօրացուցիչք. զի երաւ լեցուք 'ի հրաժարելն, և 'ի խոստովանելն։

Աչ լե-ր աղօթից իմոց. ականջ դիր ձայնից ձեռանց իմոց։

Զի ոչ նենգութիւն է լեալ սաւուղին և մերն, հայր մերոյ աղօթիցն։

Օրհնեալ յաբեան 'ի վերոյ իմ. և հզօրս ինդրեցին զանձն իմ, և ոչ հոտեցան զրեալ ամ-ամՀ ի-ցեռոց։

Ո՛չ ունին վիճակ ընդ իս բաժանել. և դիք 'ի մէնջ օտարք, և ոչ համայարկք. ոչ համարեցան զքեզ ամ թէ՝ առեսանես դու զամ։

Ահա ամ օգնական իմ։

Մի երկնչել՝ որ սպանանէ զմարմին։

Եւ ոչ ընդունելի հոգւոյ իմոյ։

Զի դարձաւ սաւուղ 'ի նմանէ. և ընդունեցաւ հոգին հանդիսաւ յերկիւղէ անտի, և նա կարէ առնուլ զհոգիս մահ ուամբ։

'Ի գոչիւնս ցանել զչարն 'ի ինքնամիս իմ ճշմարտութիւնքդ ոչ ասասցեն զնա։

Զոր ինձ խորհին՝ Հնմարիստ և արդար դատաստանաւ։

Եւ իմոյ իմոյզ պատարագս տարուցից չէզ. խոսովանեցայ անուանդ տուն ամ, զի քաջ է։

Զիս ինքն. քանզի՝ սատանայ ոչ մատոյց, անկաւ. կամքն է պատարագ ամ. և խոստովանութիւն է բարի նուիրեալք։

Ցամ նեղութիւնք իմոնք փրկեցեր զիս. և 'ի ինքնամիս իմ եղեալ ամն իմ։

Զոր նա ինձ կամիցի՝ ես 'ի նա տեսցի։

'Ի խորագոյն ընդ օրհնութիւն իմասցուցեալ. աղմուս 'ի դատիցն։

Զի՞ւր փոխանակն յաշխարհէն, և զիարարութիւնքդ հրեցին 'ի վերոյ գան մերոյ՝ պարտք։ Դոչիցեալ՝ 'ի վերոյ երկնից և ասոյնարանոյն։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԴ։

Ո՛ՆԻՆՔԷԼ ԱՅՔ ԱՂՕԼԷՑ ԷՄՈՑ. Ե՛Մ՝ ԱՆՈՒԷՈ ՈՐՆԷԼ ՔԼԻՆՔՐՈՀԱՅՔ ԷՄ։

Վասն մեղացն աղամայ և եէմի՝ 'ի ՀՈՆԷ և յեզեկիայէ ասացեալ։

'ԵՍՅԵՒ ՈՐ Է Ե՛Լ-Ը ԻՆՁ. ՔԷ ՊՐՊՄԷՑԱՅ Է Ո 'Է ՅԱՆՁՐԱՌԱԼԷՄ-Ա , Ե՛ ԽՈՎՔԷՑԱՅ։

Դաւիթ 'ի շատ փորձանսն . և եզեկիայ՝ 'ի տեսանելն զԹուղթն սենեքերիմայ . և ՀՐՆ՝ որ տրտում է անձն իմ, և անձն իմ խռովեալ է։

'Ի ՅԱՅՆԷ ԼՇԱՄՈՒՆ Ե՛Ի ՆԵՂԼԼ ՄԵՂԱՒՈՐԷՆ, ԽՈՊՈՐԷՑԱՆ ՅԷՈ ԱՆԷՔԱՒՈՒՔ. ԷԱՐՆՈՒՆՔ ՈՆՈ ՊԱՀԷՆ ԻՆՁ։

Աքիտոբէլ և սենեքերիմ՝ զամ հոգս Թաղէն, և յիս են պարապեալ միայն։ Եւ սատանայ ոխս պահէ, Թէ՝ մարդկան տայ զտեղէն մեր, դևքն ասէին, խոտորեալք յիւրեանց կարգէ։

ԱՒԲՈ ԷՄ ԽՈՎՔԷՑԱ՝ ՅԻՍ, Ե՛ ԷՐԿԻՒՂ ՄԱՀՈՒ ԱՆԻԱ՝ 'Ի ՔԷՐՈՅ ԷՄ։
ԱՀ Ե՛ ԴՈՂՈՒՆ ԷԻՆ 'Ի ՔԷՐՈՅ ԷՄ, Ե՛ ԾԱԾԿԵԱՑ ՔԱՒԱՐ։

Դաւիթ և եզեկիայի խաւար՝ երկիւղն և տրտմութիւն։ Եւ ՀՐՆ զարհուրեալ էր ասէ, և քիրտն հոսէր։ Ծածկեաց խաւար, որ կալաւ 'ի վեց ժամուն մինչև ցինն ժամն։

ԱՀԷ ԳՈՅԸ ՈՐ ԻՆՁ ԼԻՆԻ ՈՉ ՂԱՂԱՒՈՅ. ՔԷ ԼՈՒՉԷՔ՝ ՔԷՐՈՆՈՅՔ, Ե՛ ՀԷ ՈՒՅՇԵԼ ԳՈՂԳՈՂԷՔ ՅԱՆՈՂՈՊՔ։

Ո՛Չ ԶԱՅԼ ԹՈՒՉՆՈՅ՝ այլ զաղաւնոյ, որ յոլով անգամ աւետիք և բարիք եղև 'ի նմանէ՝ իբր առ նոյեմ։ Իսկ դաւիթ՝ այնր ցանկայ որոյ Թևքն արծաթապատ, որ 'ի յորդանան էջ, և տու�առաքելոցն, և Թռոյց յանապատն հեթանոսաց հեռացեալ 'ի հրէից, և անդ վերացան 'ի պատիւ առաքելոցն։ Դաւիթ ցանկայր սինայի, կամ՝ Թաբօրայ, կամ՝ լերինն՝ ուր սատանայ յաղԹեցաւ. և կրօնաւորք ամ անապատի. և դրախտին ամ՝ արդարքն. և Թևքն՝ շնորհք հոգւոյն, որ և հաւատք և գործք։

Այն ոնէր այ, որ ֆրէնէր զէս 'ի էարբճոռ-ՆԷ 'ի զայրանալոյ՝ 'ի մրբէՆԷ ՆԷՀարոռ-ՆԷ։

Զի գիտէ այն զընուԹիս կարՃաւիտ և զայրացկոտ՝ մրրկեալ 'ի ցնորս։ Իսկ դաւիԹ ասէ. զիւր պատՃառն, զի տե սանեմ՝ասէ զոր ինչ առնելոց են այն իմոյ և այ, որպէսզի ապրի իմոյ, և ներես դու։

Ընկլո՛ այր Ի-քաՃանէ՛ զլէրս նոյ. զի փէոխ զանօրէնոռ-ՆԷ, Ի-հանդ-ռոյնոռ-ՆԷ 'ի ՀաղարՃի։

Ընկլո՛, ընկղմեա՛ յորժամ գերի գնան յամ լեզուս, և զնոցայցն ուսանին , ոչ և արդ ես. զի տեսի զանօրէնուԹի և զհակառակուԹի 'ի քաղաքի, յորոյ անուն քաղաք այ կայ եՀամ։

'Ի փոՀէ Ի-'ի գիշերի շուրջ եղեն պարիսպք նոցա՝ անօրէնոռ-ՆԷՀ. չարիք Ի-ՆԷրՀ են 'ի ՆԷՀ նոյ. Ի-ոչ պակասեցաց 'ի հրապարակաց նոցա վաշխ Ի-նեղ-գոռ-ՆԷ։

Աւազակք և դարանակալք եղեն հրէայքն, արտաքոյ պարսպին շրջելով և դարան գործելով այն և առաքելոցն, ոչ պողոսի։ ԱնօրէնուԹի 'ի ՆԷՀ նոյ, 'ի քահանայս, և 'ի վարդապետս։ Եւ ոչ պակասեաց 'ի հրապարակաց նոյ վաշխ, որ այնքան պատուիրեաց մովսէս, մի առնուլ վաշխ։

Զի ՆԷ ՆՇՆամ-ոյն ՆոՀԱԱՆԷՆԷՐ , համԲՆԷրէի արդեօք. կամ ապէլոյն ՆԷՃՔՈՆԷՆԷՐ 'ի ՁԷրոյ ՆՀ, ԼՈգՀԷի արդեօք 'ի ՆՀանՆ։

Դիւրաւ զերծանին յօտար ԹՇնամՆոյն , և յատելոյն ՍԵՃաբանուԹԷ ԹագՀին։

Լոկ պա՛ մարդ հա՛ասարք ՆՀ, առաՀՆորդ ՆՀ Ի-ՃանօՆ ՆՀ։

Սաւուղ և աքիտոբէՀ դաւԹի. և յուդաս՝ այն պատուՀ ՀաՀ ՆՇանօք , և մաղխաս։ ԱռաՀՆորդ իմ, տնտեսելոյ ըզ քսակն. կամ՝ զարմացմամբ ԷՀ այն ասէ դաւիԹ, ԹԷ՝ մարդ եղեր հաւասարելով մեզ, առաՀՆորդ կենաց, և ծանօԹ հոգւոՀ, զորոյ ձայնդ ՃանաչԷմք։

Ապա՛Էն՝ 'ի նոյն ՀաՀՀրաց-ՆԷր ՆՀՀ Ի-ՀԷՀ ՆԷրակո՛ր . զի գնայցՀ ՆՀաՀանոռ-ՆԷ 'ի փոն այ։

'Ի բարի կամն քո պատրաստեցեր 'ի վերնատունն՝ ինՀ և քեզ կերակուր, և յեկեղեցիս ես՝ զի Էն անդամն Է գլուխն։ Զի գնայաք միաբանուԷ, տաՃարն առաքեալքն, և այն , և յուդա նոյնպես պատրաստեր կերակուր։

Եկե

Եվ ասաց. մահ 'ի վերայ նոցա, և կենդանոցն իջցին 'ի դժոխս. զի չարութիւն է 'ի բնակութիւնսն նոցա՝ և 'ի մէջ նոցա։

Ապիսորէլ և յուդա խեղդին. քահանայքն գերի գնան 'ի դժոխական տառապանս։ Զի չարութիւն է 'ի բնակութեանն նոցա, և 'ի մէջ նոցա. 'ի տունս նոցա, և 'ի մէջ քաղաքի նոցա։

Եւ ահա՝ ամէն կոչեցան, և լուծան ինչ յերեսանոյն՝ 'ի վաղորդայն՝ և 'ի հասարակաց։

Եկեղեցի ասէ 'ի մի ժամանակի կարդացի, և յերեսին լուծաւ ինձ. յերեկոյս՝ յայսմ ծի, զի կարձեալ է օրս. 'ի վաղորդայն՝ 'ի յարութեն. 'ի հասարակ աւուր՝ յորժամ դառնասցին դնի, անտու

Սիմաքոս՝ ոչ փոխեցին զբարս իւրեանց։ Ո՛չ երկեան յայ. ոչ գոյր պատուով հրէից աղգ. այլև՝ զդաւիթ օգնական ետ սաւուղի. և ուրն փրկիչ եկն իսրայելի. և ոչ գոյր նոցա փոխանորդ. որ թէ ընդոյր զնոցա տեղին։ Կամ՝ ոչ ոք չկայ, որ փոխանակ գործոց նոցա հատուցանէ. և յայ չերկեան, զի ներէր նոցա։

Զգենոյ զյեռն ի՛ հոպոյանել նոյ. և նոյա պղծեցին զօրէնս նոր։

Հատուցանել դիւաց զաղամայն և զբնութիւն կորստեան փոխարէնն։ Դարձեալ՝ գործով կատարելն, ՝ի ձգել զձեռն հատուցանել՝ զոր խոստացաւ աբրահամու, և դաւթի, ոգ ինուլ։ Եւ նոքա պղծեցին զօրէնս նոր. որ ասաց, սիրեսցես զսիրելին քո, և ատեսցես զատելին քո, նոքա զսիրելիս ատեցին, զդաւիթ և զուրն. և զթշնամին սիրեցին զաքիտոբէլ, զյուդա, և զգեա։

Բոյանեցան ՝ի սրսմոնեանէ երիսոց նոր. և էհաս ՝ի սիրտս նոցա։

Սրտմտեցաւ ուր, և խեթիւ հայեցաւ, և գերութիւն բազ ժամեալ ցրուեցաւ յաղգս ամ. և եհաս ՝ի սիրտս նոցա. զի այնպէս այլ ոչ գերեցան անդարձ։

Կոխող էին ինոչ նոյ չոն զյեռն, և ինչանոչ ոսկեա սլաչ։

Սաւուղին առ դաւիթ, յուդային առ ուրն, ոմն էր. աբիսողմին առ ժողովուրդն։ Եւ ինքեանք ոչ սլաք. ՝ի սիրտս իւրեանց ոչ սլաք սրեալք ՝ի չարէն, որ դարձան յետս և խոցոտեցին զտախտակս մտոց իւրեանց. ոչ ամ խստասիրտք. իբր ասաց թէ եհաս ՝ի սիրտս նոցա։

Ընդէ՞ ՝ի որ զհոգի չո՝ և նա ինքոնքն զչեզ։ և ոչ պոյ յաւիրեան սասանուիլ արդարոյ։

Իբր նաւորդք ՝ի նաւապետ, իբր հիւանդ՝ ՝ի բժիշկ, զօրք՝ ՝ի զօրագլուխ. ուրն ասաց մի հոգայք զինչ ուտիցէք։ Եւ ոչ տայ յաւիտեան սասանուիլ արդարոյ, այլ՝ փոքր մի գիտել թէ՝ մարդիկ են։

Դու՝ ՀԷ ԷՀԱ-ՈՅԵՈ ՔԵՒ Ի ՔՈ-Ի ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՆ. ԱՍԽ ԱՐԷ-ՆԱԿԵԼԽ Ի-ՆԻՆԳԱ-ՈՒՍ Ի՛ ՀԱՍԱՐԱԿԷՈՅԷՆ ՁԱ-ՈՒՐՍ Է-ՐԷՆՑ. ԱՅԼ ԵՒ Ի ՀԵՂ ՀԷՐ ՅԱ-ՈՒԱՅԱՅ։

Զաքիտոբէլ, Զյուգայ, Զհրէայսն, զի արք արիւնա-հեղք են. իբր սաւուղ. մի՛ հասարակեսցեն զաւուրս իւրեանց։ Այլ՝ գուբ ապականութիւն՝ զգերհեանն է իմանալ. որ է հա-սարակօրեայ լոյս երրորդուէն, որով դնի դատաստան։ Այլ ես՝ի քեզ տէր յուսացայ. որ ոչ երբէք ամաչեցուցանէ յոյսն։

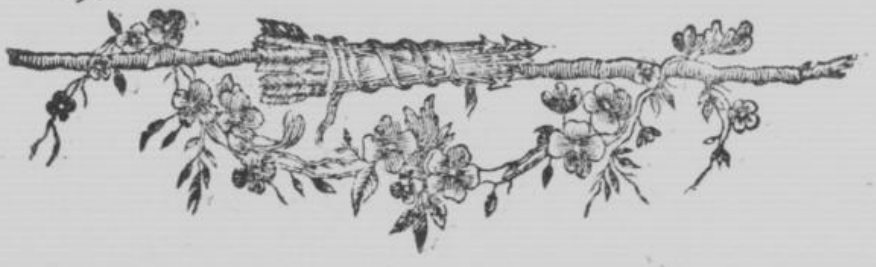

'Ի Էփեսոս. զոր քաղաքն էր, որ 'ի ներսն հեթանոսաբնակքն. 'ի ժամանակի զի կալան զնա զլուցիչքն 'ի գետն. յորչափանեցին. սաղմոս 'ի դարձն:

Վերագիրս կրկին դէմ յոգանէ սաղմոսին. զոր գիրս՝ որ չինէր հեթանոսաբնակքն. և դարձն 'ի գետն զլուցիչքն զնոսն, 'ի ներքս երկրին հեթանոսաբնակ: Նա՝ ամ ուրեք զայնչափ, յորժամ 'ի ներքս պարտիրանքն հեթանոսաց տեղոյ: Արչանագիրս անկանիցի գիրուն ոչ զոր կրկին ներքս, ոչ՝ զինոյն անշարժ մնալով: Այլ՝ յուրմէ 'ի սաղմոսաց՝ յորչափս գրեալքն 'ի ժամանակս երկրին 'ի բարբարոսաց ներ. յորժամ շրջէին երանելիք՝ սրբեալ ջանչարանէ գիրս, որ խառնեալ էին դիմանան բառս. 'ի չոր լուգարարացն ասան. զոր՝ զոր զուրս և յապակի գրանէին, գրէին նոքա՝ 'ի էպիսկոպոսն. այսինքն նոքա՝ զնոյն 'ի էպիսկոպոսն սաղմոս դարձն էր. և զոր յորչափս չարչոց գրանէին, զնոյն գրէին:

ՍԱՂՄՈՍ. ԾԵ:

ՂՈՐՄԵԱ ԻՆՁ ԱՍՏՈՒԱԾ, զի ինքնայ զկնս մարդ. զօրհանապազ պարարարողն նիզնին զկս:

Պատկեր այ՝ զպատկեր այ զիաչրդ կոխե, կամ՝ կաւ՝ ըզկաւ, և ոչ դողայ. զի թէ պատուական է ինքն յաչս իւր, և նա է. և թէ զնա անարգ կարծէ, և ինքն նոյն է: Զօրհանապազ". 'Ինեղուլթե գոլով դաւթի, և նկատելով՝ իւրումն զգերելոցն վիշտս, ողորմուլթի խնդրէ:

Կոնիցին զկս ինչուն ի՞մ զօրհանապազ. քաղա՞մ եղին՝ ոչ մարդանէին ընդ կս 'ի քարչանց:

Սաւուղ զդաւիթ ահիւ խոնարհեցոյց յայլազգիս. և նա բուգդոնոսոր և նաբուզարդան կոխեցին 'ի գերեալն զեէմ՝ և զտաճարն. և անդ 'ի բաբելոն՝ նախատանօք երկիր տային պագանել բելայ: Ոյք մարանչէին ընդ կս 'ի բարձանց. 'ի բարձր իշխանութէն. կամ՝ դեք յօդոյդ. կամ՝ 'ի բարձանց 'ի թոյլ տալոյն այ: Այլ՝ 'ի վեր եղեկիայի կատարի:

'Ի

Ի տուն է ոչ երթայր, զի ի քո յուսացայ. առաքեալ գովէցին զԸ
քանս իմ. քո՝ յուսացայ՝ և ոչ երթայր, զի՝ ուրասցէ ինչ մարդ։

Ի տունն՝ դաւիթ զհոգին տիւ ունէր. և եղեկիա զտա
ճարն. և գերին՝ զգիրս մարգարէիցն. այլև՝ զդանիել և զէ
զեկիել մարգարէք. իբր ասէ, որ գնայ ի տունն՝ ոչ
գայթագղի։ Աչք գովեցից զքանս իմ. հոգւոյ է քանս իմ
գովելի, որ ամ է ճշմարիտ, և նա է որ խօսի յիս. և յորժամ
ճշմարիտ խօսի ոք, և վկայութիւն գրոց՝ և ի մարդկանէ ոչ երբ
կնչի, հոգւոյն է շնորհք։

Զօրհնաստուած զքանս իմ անարգիցին. զինքն էին խորհուրդք նոցա ի
չարութիւն։

Զքանս իմ, զիւք զբանական բնութիւս. և քաղդէա
ցիք զդերս։ Զինքն էին խորհուրդք նոցա. այլև՝ անարգիչք
այ՝ զինքն խորհէին, այ չէին ձեռնհաս։

Պանդուխտ եղէցին, և նուխնաւորք շրջեսցին. նոքա գերշապարքն ի
մեր սպասեսցին՝ որպէս և սպասէին անձին իմոյ։

Պանդուխտք եղիցին նոքա իբրև զմեզ. և թաքթա
քութիւնք շրջեսցին. սիմաքոս, գաղտ շրջէին, և զյետոյս իմ սպա
հէին. գարշապարի իմոյ սպասեսցեն. յետոյ յոտս դիմէին ի
մեզայ. ոչ և սպասէին անձին իմոյ. յառաջ հոգւոյս հանեալ
էր ի բաց յինքն սպանմամբ։

Որպէս սա՝ ոչինչ մերժիցէ զնոսա. քարիւնք զքոզիզուրդս հնա
զանդեցուսցեն։

Մեք իբրև զոչինչ համարեալ եմք նոցա, մեզք մերժեան
զնոսա յիւրեանցն փառաց՝ յաղօթից մերոց։ Բարկութիւն ըզ
ժողովուրդս հնազանդեցուսցես. ոչք սիրով և խաղաղութիւն
ոչ կամին հնազանդել դաւթի. և քաղդէացիքն ազատել ըզ
գերին առանց կիւրոսի։

Աչք՝ զինանս իմ պարտեցին չեզ. երդից զարտասուս իմ ա
ռաջի քո, իբր պատարագ զոր խոստացար օրինօքն, թէ ի
խնդրելն սրտի մտօք լուցայց քեզ արտասուօքն, որ իբր գրի
առաջի այ. բանն՝ գրիչ, և արտասուքն՝ մելան, երդից ասէ
իբրև զկայական յաչս անն միշտ։

Դաւթեանն ընտանիք իմ յետո ի-ըլինց. յաւուրք յորոմ կարդացին սա չէին։

Զի այն է մեր զէն, կարդալն առ քեզ, և պարկեսպ ամուր։ Յաւուրք յորում կարդացից առ քեզ. զի մի ծուլասցուք։ Այլև՝ զսոյն պատուիրեցեր մեզ սիրե, ոչ և առաքելոցն ասացեր, առաքեմ զձեզ իբրև զոչխարս 'ի մէջ գայլոց, և զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ 'ի հօրէ տայի ձեզ։

Ահա դանիայ զի ՝ի քանս իմ, և զիր գուշեցեալ 'ի քանս իմ. զի՝ յոտացայ և ոչ երկիցայ, զի տրտունջ ինչ մարդ։

Ահա ծանեայ՝ սքանչելիօքն զոր արարեր։ Զայծ օրհնեցից. այս է մեր ճարտարախօսուին, և զօրհնուին և զգովութին՝ որ է յայտնի աղերս, 'ի բանին սկսեալն եղից ասէ։

Ցինէն են ուխտ իմ. զոր տայ չէզ օրհնութի՝ ՝ի՝ ՝ի իմ։

Երբ դարձ առնես ինձ՝ տամ զոր ուխտեցի. այլև՝ յինէն, յանձնէ ասէ, որ է բանական գոհութին որ է նորս։

Փրկիչդեր զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթագղուէ։ Հաճոյ եղէց առաջի Տեառն ի յերկրին կենդանեաց։

'Ի մահուանէ", մեղքն է մահ հոգւոյ։ Զաչս իմ յարտասուաց. արտասուելովն փրկիմք անտի՝ որ մերձ է կրծել առամանցն։ Եւ զոտս իմ 'ի գայթագղուէ՝ յանկմանէ անհաւատուէ։ Հաճոյ եղէց, որ ասա հաճոյ լինի՝ այ, գտանի նոյն հաճոյ և յերկրին կենդանեաց։

'Ի կոպաքաք մի՝ ապուկանէր. 'ի գուրբն յարչանագիր. 'ի ժամանակի՝ զի փախուցեալ նահատեալէր նա յերբեսաց առուղաց՝ յայրի անդ։ Մի՝ ապուկանէր զյուսացեալ 'ի չէր։ Եւ գաւչեալ զինի քարբենոյն եղբիկայ գնոյն ապուկանէչ հիլանոսական քանիցն, ուր ոչ գտանէին զնշանն մատանոյ նագաւորին. և զոր գտանէինն, 'ի կոպաքաք մի՝ ապուկանէր նողուին։ Յորժամ յայրին պաշարեալէր 'ի սուրաղայ սասց։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԶ։

Ողորմեա՛ ինձ՝ ողորմեա՛ ինձ, զի չէզ 'ի յուսացաւ անձն իմ։

Երանելոյ սրտիւ կրկնէ զողորմելայն։ Զի 'ի քեզ յուսացաւ անձն իմ, յայլ ոք ոչ գոյ հնար յուսալ, զի անիծեալ է որ դնէ զյոյս իւր 'ի մարդ։ Նկարագրէ և զկոչումն հեթանոսաց, որ վաղ ողորմութիւն վաղաւորք առնեն զնա։

'Ի

'Ի հոլանի ինոց չոց յուսացայց, ինչն անցցէ անօրէնութիւն։

Զվաղահաս խնամն այ հոլանի թևոց կոչէ, ոչ մովսէս։ Իբրև այն՝ քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել իբրև հաւ զձագս։ Մինչև անցցէ անօրէնութիւն. սիմաքոս, մինչև անցցէ բռնութիւն սպառնողին, որ է անօրէնութիւն. այլև՝ անօրէնութիւն սաւուղի՝ հետ իւրն անցցէ։

Աղաղակեցէք աստ ամենայն, աստ ամենայն։

Զկարէր անդ յայրին աղաղակել, այլ՝ զՋերմն պաղատանան կոչէ. ոչ և մովսէսի ասէր այն՝ զի՞ գոչես առ իս։

Աստուծոյ ձեռինից՝ ի հեցոյց ջիս. եթէ 'ի նախատինս՝ որ հոնէին ջիս։

Աւաքեաց զինամն. այլև զորդի։ Եղ 'ի նախատինս՝ զտաւուղ, զգերիչս. և զդևս։

Աստուծոյ այն զողորմութիւն ի բերս. ի քրիստոս ջանցն իմ 'ի ինձոյ գաղանաց, զի ննջէի ես խոռվեալ։

Զողորմուն զբանն, և զճշմարտուն զհոգին սբ։ 'Ի մեջոյ գազանաց՝ իբրև զդանիել, և որ նոյն բարուք զդաւթի պաշարէին։ Զի ննջէի ես խռոմեալ. թէոդիտոն, 'ի մեջ հորուսչաց. ակիւղաս, 'ի մեջ բռնութեան սպանողին. սիմաքոս, 'ի մեջ հրկիզեալ բոցոյ. զդառնուն երկիւղին՝ այսոցիկ նմանեցուցանեն։

Որոյ մարդիկն ատամունս իրենցն զկնն ի նեպտ են, ի լեղուս նոցա ոչ սուր սուսերք։

Զէն՝ տրանջելն հեռի. նեռ՝ հայհոյելն յերես, ոչ իբրև որդիք մարդոյ, այլ՝ իբրև զասատանայ, և զգազանս. սուր սուսերք, երբ զնոծ հայհոյեն։

Բարձրեալ է քո ամենայն աջ. ի յամ երկրի են փառք քո։

Զնոյն և հրեայքն ոչն մերոյ սրեցին զատամունսն և զլեզուսն, և ոչ օգտեցան. զի յարեաւ բարձրացաւ յերկինս. և յամ՝ յերկրի են փառք քո, զոր սերոմլեէքն աղաղակէին սբ, սբ, սբ, տէր զօրութեան։

Որոգայնի պարարտութիւնն ոչինչ ինոյ. խոնարհ ոգւոյնն վանէն ին. ինչ-
ցին սատանի ին խորհուրդս, և անկան ինչքանոյ 'ի նոցն։

Սաւուղ՝ դաւթի զայրացեալն. բաբելացիքն դանիելի
զաղօթսն. և դեն՝ ղեւուեելն 'ի ծառոյն. և հրէայքն՝ առաք
եալս կերծաւորս որսալ բանիւք զնորն. այլ՝ յանձինս նոցա
դարձաւ, սաւուղի, աբիտոբելի, աբիսողոմայ, բաբելացւոց,
հրէից, յուդայի, և դիւաց։

Պարարտեալ ոչիւ ին ոչ, պարարտեալ ոչիւ ին. օրհնել և սաղմոս ա-
ռնել չեղ փառաց ինոցչ։

Սիմաքոս, կազմ է սիրտ իմ. փառք՝ զմարգարէութիւնն
ասէ։ Դարձեալ՝ պատրաստ է սիրտ իմ, անմեղութիւն ընդու-
նել զհոգին սրբոյ. ոչ ամ՝ ումեքէ ասել դայս, այլ՝ եղիայինը-
մանեանցն, որ ասէր կենդանի է նոր, որոյ կացեալ եմ ես այ-
սօր առաջի նոր։ Ապա մեք ասեմք, պատրաստ եղիցի սիրտ
իմ՝ ամ, հայցելով 'ի նմանէ։

Զարնի՛չ փառաչ ին, զարնի՛չ սաղմոսիչ և օրհնութիւնք. և էս զարնիցայց
սատանայոյ։

Փառս՝ զհոգի մարգարէութեանն ասէ, և կոչէ յինքն գալ
զնա. և զինքն կաղմէ զարթնուլ առաւօտու յօրհնութիս ամ.
և ոչ յայլ ինչ գործ։ Այլև՝ քի գալստեանն սպասէին ար-
դարքն. փառս՝ զանօրինականն ասէ, զի սաղմոսիւք պատ-
ուհասցուք զանութիս զարթուցեալ։

Խոսրովն եղէց չեղ 'ի ժողովուրդս ամ. և սաղմոս ասացից չեղ յազգինս։

Ցամ հեթանոսս, և այս է փառքն քի 'ի մեր եկեղեցի
կաթուղիկէ. և ամ ոք որ յաղօթելն իւրում՝ զարթնուլ ա-
զաչէ զեկեղեցի իւրն 'ի բարեխօսութի, և կցորդել օրհնու-
թեանն ամ. ոչ զինի ժողովուրդ յիշէ և ազինս։

Մեծ եղև մինչև յերկինս ողորմութիւն չս. մինչև յամպս ճշմարտութիւն չս։

Բարձրացաւ ողորմութիւն ամ, և ծածկեաց զերկինս.
և ոչ զոք կարէ արգելուլ 'ի մեղաւորաց, և ոչ երկնաւորքն.
այլ՝ մինչև յերկինս է ողորմութիւն, և անդ ոչ է, այլ ճըշ-
մարտութի։ Այլև՝ ամպ մարգարէքն, որքան տեւեաց օրի-
նացն ստուգութի։

Բարձր

Բաղձալ է զոհ յերկինս աչք. և յամ երկրի են գաւառ ոչ։

Քա՜ւ ածմ մեր՝ որ պաշտիս յերկինս և յամ երկրի՝ վասն ոչք քո և խաչիւ։

'Ի խորհրդոյ. մի՛ ապաստանիր. յարքայանութիւնս սաղմոս 'ի զաւրին։
Նոյն ղէմ է, և նոյն մեղ, և այս սաղմոսքս. զասն զաւրի, և գերեզմանն, և ոն. և հրեշտակն։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԷ։

Թէ արդարն զարդարէ քօռէիս. և ուղիղս զարդիս մարդիս։

Ազնելով մինչ պատճառ, թէ՝ ստուգապէս զարդարու թիւն սիրելիք ասէ, ուղիղս դատելիք և չպակասելիս մինչ։

Քանզի և արդ նոքա 'ի արքայ յերուսաղեմ զանօրէնութիւն գործեցիս յերկրի. անիրաւութիւն յեռ յերկնին։

Պատրաստեալ էք զձեզ յիմաստ սրտի, արտաքոյ օրինացն ոն գործել. և զնոյն նիւթէք գործել ձեռաք հնարս և նիւթս գտանելով, իբր ասր՝ լաբս մանեալ անուի՝ ոտիս։ Դարձեալ՝ ձեռաք ձեր նիւթ չարեաց են. և ոչ բարեաց։

Օրդ երկնի մեղաւոր 'ի մօրէ. խաբեցան յարգանդէ, և խօսեցան ուռ։

Նախ քան զծնանելն գիտէ ած՝ իբր զերեմիայի լուն. իբր եսաւ և յակոբ, որք յարգանդէ օտարացան յիրարաց. և հրեշտակք և սատանայ՝ ընդ լինելն զատան յարարչական կամացն, իսաբեալ զինքեանս նախ դևք, և ապա խօսեցան սուտ օձիւն ընդ եւայի յեռ անկմանն։ Այլև՝ հերձուածողք՝ յեկեղեցւոյ օտարացան. սուտ ասելով որք ոչ հրաժարեցին 'ի սատանայէ։

Արդարեալ նոցա ըստ նմանութեանն օրէ. որպէս էին և չարքն, զի խոնարհ ցանկանք։

Արտմտութիւն անբան եղև պատճառ սատանայի, սաւուղի, և հրեշտակն, և հերձուածողաց, ոչ զօձին առաջնոյ՝ որ ցասեաւ վասն փառացն եւայի, վասնորոյ՝ յօդիւն ասէ՝ ընդ յատուկն ցուցանելով. ոչ իմի՝ էգն է. քարբի՝ արուն է, որ 'ի ներքոյ պաբանոցին թիւս ունի, որով յանկարծ թռչի և հարկանէ անբժշկելի. և 'ի թռչելն՝ լուծ անցուցանէ զտուտ

տլն

տրն ականջացն, կամ տրտունս ունելով յերկուց կողմանց խը-
նու զականջն։

Զի մի՛ լուիցէ նա ղյոյն Ի-ոլէի ճարտարի. և մի՛ ասցէ զեղ 'ի զեղ
ղարուն ի մատանոյ։

Թոմիչ ճարտար և իմաստուն ասէ ըստ իւրեանց արուեստ
տին և կոչմանն, այլ՝ ոչ ճշմարտութեամբ իմաստուն է թոմիչն։
Իսկ՝ ճարտար և իմաստուն թոմիչք՝ մարգարէքն, առաքելք,
և ուրն՝ որոյ ոչ լուսան իժաբարուքն։

Ա՜խ փղբեոցէ ղարտոնս նոց 'ի ճեբրանս ի-բնանց. և ղքանչս առ-
ձուց խորտանչեաց նոր։

Մարգարէանայ թէ՝ ոչ տայ զարդարն ուր յատամունս
նց. և ատամունք են դիւացն՝ չար թագաւորք հեթանոսաց։
'Ի բերանս իւրեանց, 'ի բանս բերանոյ իւրեանց։ Եւ զժանիս
առիւծուց՝ դիւաց սպասաւորքն. նոքա էին առիւծք՝ զոր խոր
տակեաց ուրն. և զհրեշտն հռոմայեցւովքն։

Անարգ եղիցին նոքա ոչ զո՛ր՝ զի հեղու. 'ի լարել աղեղան նք՝ պէտ
քասցին ոչ մոմ զի հալի, և ոգաւորիցին։

Զուր խառնեալ ըստ գայռ՝ յերկիր մտանէ, և նք չարիւք
'ի դժոխս. իբր անիծաւ ուրբէն, և կատարեցաւ 'ի դաղան
և յաբիրոն. 'ի լարել աղեղան՝ իբրև կարծեն թէ՝ յաջողել
են, զոր սատանայ սրեաց և լարեաց, տկարասցին ոչ մոմ ա-
ռաջի հրոյն՝ զոր եկն ուրն արկանել յերկիր։ Այլ՝ 'ի
գեհենանն։

Անիա՛ հուր՝ և ոչ պէտքն զարս, ընդէ՞ն 'ի մի՛ առնել էր զքո՛ն
ի-բնանց. ոչ զանիւ ի՞ սրիւ՝ ինդարանոյն ինչն։

Անկաւ հուր՝ սատանայ իբրև զփայլակն, և ոչ ևս ետես
այլ զիւր ճառագայթն, ընկէց և որք նմա լուսան, և շինան 'ի
փառաց։ Մինչև 'ի միա առեալ էր զփուշ մեղացն եւթն սեր
մանեցաք զբոլորն 'ի մարդիկ, բարկութիւն ոչ՝ իբրև զհուր
'ի դժնիկ վառեսցի և կիզու իբրև զսոդոմ. իբրև աբիմելէ
քայ ասացաւ յորդւոյն գեդեոնի յոթանասնեայ, որ զեօթա-
նասուն եղբարսն եսպան աբիմելէք։ Դարձել՝ ամ ժողք որ
խայթոց է մահու, փուշ է ունողացն զնա. իսկ՝ սատանային
և յուդայինն և հրէիցն և հերձուածողացն դժնիկ է մինչդեռ

չեն կրել 'ի միտս թէ՝ մերս դժնիկ է քան զամ։ Նոյնպէս՝ և պատուհասն՝ որ 'ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ, բարկութիւնն այ կկոչէ զնա, կենդանի պահելով յանշէջանելի բոցն. ը պօ զոսի՝ ինքն կեցցէ, այլ՝ իբրև 'ի հուր։

Ո՞ւրախ եղիցի արդարն՝ յորքամ տեսանէ զհատուցումն. Ի՞նչ է՞ որ լուանցէ յարիւնս մեղաւորին։

Արդարքն յորժամ տեսանեն զսատանայ 'ի դեհեանն. և դաւիթ թէպէտ ոչ ուրախ եղև 'ի սաւուղայ մահն, այլ՝ 'ի յայն՝ զի ալ մնաց ձեռքն յարենէ նոր։

Եւ՞ ասասցէ մարդ. Ինչ արդարոն գոյ պտուղ արդարոյ, Ի՞նչ ոչ դարձի զնա յերկիր։

Է՛ հիացմամբ, և հաւանական և յանձնառական. է ճիշ մարիտ հատուցումն. և է ամ դատաւոր ամի. և պտուղ է հատուցումն նոր՝ տնկոյն արդարութեան։ Եւ դարձեալ՝ արդարև է ամ իրաւարար զոր նոքա ոչ կարծէին. է զի՝ յերկրի հատոյց, և է զի՝ յայլ ժամանակս շռեմարանեաց։

'Ի նոպարոթ. մ՛ ապականէր. յարչանագիր. 'ի ժամանուէ զի աստուծոյ ասաղ, Ի պաշարէնոց զարան նոր, զի ապանցէ զնա. յորքամ չիցեն հնարք ի՞չ զերծցոյց զդարանն. ի՞րոզ անմեղանիցեն՝ 'ի յեռան հոգւոյն պնուանէ զոր ի՞րոյ՝ զասանց յանցանաց զէարբերանան, Ի ասաղոյ զնոպարանն, Ի զերբէից 'ի զերոյ ոչոր։

ՍԱՂՄՈՍ. ԾԸ։

ՐԿԵԱ՛ ԶԻՍ 'Ի ԹՇՆԱՄԵԱՑ

Ինոց ամ, յայնցանէ որ յարուցեալ են 'ի զերեր ինչ, ապրեցո՛ զիս։

'Ի մարդկանց՝ և 'ի դիւաց յայնցանէ՝ որ իբրև զհեղեղ, ապրեցո՛ զիս։

Փրկեա՛ զիս յայնցանէ, ոչ գոյցին զանձրանեալ. յորանց արիւնահեղաց, զի զո՞ 'ի մարգարէիցն ոչ հալածեցին և սպանին։ Այլև՝ զեկեղեցի ևս յանձնէ խնամոցն հօր, ապրեցուցանել յարիւնահեղ հեթանոսաց։

Որոլ զանչն ինչ նամեցան. Ի հասին 'ի զերոյ ինչ հզօր։

Ցորս եղեալ են սաւուղեանքն՝ յանխնայ սպանանել.

իբր առաքեցին հրէայքն դաւաճանս՝ որսալ զնա բանիւք, հզօրացեալքն 'ի չարիս. և հեթանոսք՝ զկեղեցի որսան։

Ո՛է մեղք իմ՝ և ոչ յանցանս. ասանց մեղաց ընթացայ՝ և ուղիղ եղէ։

Դաւթի առ սաւուղ, և ահն առ հրէայսն. զի նա միայն է անմեղ, որ ասայ՝ ո՞ յանդիմանեսցէ զիս վասն մեղաց։ Առանց մեղաց ընթացայ, մարմնով առանց յանցման, հոգւով առանց մեղաց, մարմնով և հոգւով և ուղիղ մտօք։

Զարմի՛ր ընդ ասաջ իմ, և ոչ դու՝ որ զբուանիցս ահ իցէ։

Վրէժխնդրութիւն մանրել զորոգայթն թագուցեալ։

Նայեա՛ց և այլ ասա ահ հիւանդասայ, մի՛ ողորմիր ամենեցուն, այլ գոր-ծեն զանօրէնութիւն։

Խնամ տար ասելով, երթա՛յք աշակերտեցէ՛ք զամ՛հեթանոսս։ Մի՛ ողորմիր ամենեցուն, որք անդադար միշտ գոր ծեն զչարիս։

Դարձայցի ընդ երեսս. ասիցին ոգի շունս, և շրջիցին զքաղաք։

Հրէայքն 'ի գալ աւետարանիս՝ դառնան զահեղ զօրէնս անժամս, և սովին իբրև շունս, որ նախ 'ի սեղան ուտէին որդիք գողով. և արդ՝ վատթար քան զշունս գոսան, որք և 'ի փշրանացն զրկեցան. իբրև զկատաղի շունս՝ զոր ոչ կերակրեն, զի սպանման են արժանաւորք։ Շրջեսցին զքաղաք, զեկեղեցեաւ, և զհին կտակօքն, և 'ի նեղքս մի մոցեն, ուր միտք օրինացն և մարգարէից դանձեցան։

Նոքա զօղանջեսցին բերանօք իւրեանց. և սուր է 'ի շրթունս նց։ զի լեզուք նախ սպանին զյն. և արդ զքրիստոնեայսն ջանան։

Լոկ արդ՝ ոչ լուա՞ զայս. զի դու որ ծիծաղեսցիս զնոքօք՝ տիտոսիւ. և արհամարհեսցէս զամ հեթանոսս, որք մի՛ նան յանհաւատութիւն, զի քեզ ինչ ոչ պակասէ։

Զչօրուն իմ ամ չինչ պահեցին, զի ամ օգնական իմ է։

Եկեղեցի ասէ՝ որ է ողջ հաւատն. զի ամ օգնական իմ է, որ ասաց, ես ըստ ձեզ եմ զամ աւուրս։

Ամ իմ, ողորմութեամբ ամ իսանչեցէք ամ։ ամ իմ ցոյց ինչ 'ի ինչամիս իմ։

Մինչ թշնամիք էաք. Եւ ամ իմ ցոյց ինձ 'ի թշնամիս իմ, որ զինչ ինձ էին խորհել՝ 'ինամ տեսից։ Երեք ասաց ամ օգնական իմ է. ամ իմ ողորմութիւն. և ամ իմ ցոյց յայտնաւոր դաւանէ զերրորդութիւն մեր։

Մի՛ սպանանիր զնա, զի մի մոռացին զքաղաքս։

Հրէայսն խսպառ, զի մի մոռացին օրէնսաւորէ գալ առ քեզ. և մի մոռացին թէ՝ ժողովուրդք են։

Ցրուեա՛ զնա զչորս՝ ամ, և ընդիմեա՛ զնա. զի դու ես պաշտպան իմ դու։

Ընդ հեթանոս, զի օգտեսցին. ընկճեա՛, որ է առաջի հեթանոսաց հնազանդեա՛։

Մեղք բերանոյ նոցի՝ և քանդ շրթունս նոցի, ընկալցին նոքա յամբարտաւանութեանն։

Ամբարտաւանք էին, զկայսր խնդրէին. ընկալցին, 'ինտացանէ կոխեսցին։

Ցանեա՛ և 'ի սրուն մոռանեսցին. 'ի հապարանքի բարկուն սպասեսցին և մի՛ գոյցին։

Զիք սատանայի զէն քան զհպարտութիւն, և զատուն՝ որով կիրն սպանին անիծից մահուամբ, և ինքեանք 'ինոյն մատնեցան. ըստ ասելոյն՝ անիծեալ լինիր 'ի տան, 'ի քաղաքի, յանդի. և 'ի սուտ կրօնս հեթանոսաց՝ յորով մատնեցան, թողեալք 'ի ձեռաց ոչ. և 'ի կատարածի բարկութեանն", ոչ հրէայք միայն, այլ՝ օրէնքն և քահանայք, և թագաւորք, և մարգարէք, և զոհքն, և այլն, 'ի կատարածի՝ յորում գայ հրն, 'ի լրման ժամանակի՝ սպառին։

Գինիսոցին՝ զի ամ փնչէ յանիրաւոյ, և ամ ձագաց երիրի։

Որ ոչ երբեք եղև այս, բայց թէ՝ 'ի գալստեանն հոն, յորժամ մարդ եղև և տիրեաց յակոբայ, հաւատացեալ հրէից ցին, և ամ հեթանոսաց, ուր աւերարանն քարոզեցաւ և քարոզի։ Կատարի և յերկրորդ գալստեանն՝ հաւատացելոց և անհաւատից, ածելով 'ի դատաստան։

Դուէյցին ընդ երեսիս. ոռճեսցին ոռճ շուն, և շրջեսցին զչաղաւաւ։

Կրկին ասաց զայս բան, յայտ է զի ասա եկեղեցւոյ և ամենք

անդ՝ վերին քաղաքին մնան արտաքոյ զրկեալք 'ի սեղանոյ հօրն, շրջելով զբ գեհեանն։

Նոյա ոչխարոյին յարիւ. ապա ինչ ոչ յագիւոյին, պրպնջիւոյին։

Ոչ 'ի պակասել մանանային՝ տրտնջեցին, նոյնոյ՝ և անդ իբրև զմեծատունն։

Եւ օրհնեսցէ զօրհնուն ամն. և ցնծասցայց առաւօտու զոյգսն։

Անդ սքանչելիք։ Ցնծասցայց առաւօտու". զի կիրք աւուրն վերջնոյ՝ յերկուս բաժանի, յերեկոյս՝ որք ոչ գործեցին մինչ օր կայր, և յառաւօտ՝ որք զգիշերն մեղացին մերկացան ասուէն։

Զի եղիր իմ պաշտպան՝ և տուն ապաւինի, յաւուրս նեղութեան իմոց օգնական իմ։

Զպաշտօնն՝ զոր կատարեցի, պահեցեր։ Եւ տուն ապաւինի, անդ յանձնառագործն։ Յաւուրս նեղութեան իմոյ, 'ի ձախակողմանն՝ 'ի տեսն, և յահն, օգնական դու ես, որ խնայես։

Քիչ ասելոս ասոյցի՝ ամ ապաւէն իմ. ամ ողորմութեան իմոյ։

Յամրոյն մտեալ միշտ սաղմոս ասեմք, և ասեմք թէ" ողորմութիւն ապրեցաք։

'Ի նոպարամ. զառանցելոց ժամանակաց աս ուսանիմ. 'ի ժամանակի ցի հրէից ապաս նա ընկալցիս և զասորեսպանն առաջոյ, և 'ի դարձին հարեալքեր յոլովք ի յոսն աղքոյ յերիկոսական հալարս։ Յարձանագիրս. սաղմոս 'ի դարձին։

Երբեմն ներգաւորուեցին ունի զդարմանուեցիս զայս, ոչ այսպէս անդ յայսանապ ըստ բարեսղի, այլ զօրուցին նայն է, որ ներանակի զգիրս։ հրէից 'ի բաբելոն։ Այլ՝ զբանուեցիս մերքին 'ի դրախտին։ Այլ՝ յոր ժամ գնայր դարձին առ անչուս՝ ներանիր 'ի դժոխս ինքանել, և մարգարէս նայր զանն չարչարանան և զինքանին 'ի դժոխս, առելով։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԹ։

Աչք հրեշտակք և աւրինեալք զմեզ։ բարեկամք, և գնասցիս 'ի մեզ։

Վասն մեղաց 'ի դրախտէն. և յեղեմ զհրեայսն։ Աւերեցեալ զընութիս՝ ասելով հողեր և 'ի հող դարձիս. և ըզ հրեիցն տաճարն և զքաղաքն, և զգաւառսն։ Բարկացար և զթացիս 'ի մեզ։ Երբ զիրացն բարկանաս, և դու ես զթամ զաղստեամբ միածնիդ։

Շարժեցեր զերկիր, և խռովեցուցեր զսա. բժշկեա զկարուածս սորա՝ զի սասանեցաւ։

'Ի գնալն առ անքուս փախստական՝ թոռէր թէ՝ շարժի երկիր 'ի ներքոյ ոտիցն, բայց՝ ոչ շարժեցաւ մինչև 'ի խաչն։ Այլև՝ 'ի գալն ադամայ յերկիրս յայս՝ որում հնազանդեցան արարածք, շարժեցան 'ի պէսպէս յանցանս մարդկան։ Իսկ՝ միջադեռք և եէմ աւերմամբ շարժեցան։ Բժշկեա զհարբ ոճածս՝ ղբնութես, և զմիջագետայ, և զեէմի։

Ցուցեր ժողովրդեան քոմ նոցուն։ Ի երդոր ըմպել մեղ գինի յիմարութեան։

Խիստ ցաստումն յասորիք և'ի մարդիկ ցուցեր, և դու բարի ես բնութիւն։ և ետուր մեզ՝ բաժակ ցաստման, ուր ապշին 'ի տարակոյս։ է՝ զի չիմանան հնարս փրկութեան, և է՝ որ զպատճառն։ Իսկ մեք՝ ոչ զարբեալն չգրեմք ինչ զմահն որ վա՜ տն, որով արբենամք սիրոյն ՝ն, իբր յիմարք։ կամ՝ գի նի զղջման և ապաշաւանաց՝ զարիւն քո կեցուցիչ։

Երդոր երկի-ղաքաց քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։

Նոյեմ զաղեղն յամպս։ ամպ՝ մարգարէքն, աղեղն՝ քո։ յորոյ երեսացն երևման՝ ապրեցան երկիւղածք։ Դարձեալ՝ ետուր երկիւղածաց քոց նշան, առ եղեսեմ կուրացան, և առ եզեկիայեմ զհարուածսն ասորւոց։ զի դու հարեր ասէ զմիջագետս և զասորիս, և ոչ մեք։ Այլև՝ նշան խաչին՝ սեռն և անապական սիրոյն ՝ն, որով երկիւղածք ապրին 'ի բարկութէն ՝ն, որ զսուր իւր սրեալ է, և զաղեղն լարել անողջիցն։

Ող փրկեցան սիրելիք քոյ. ինչ ոչ, և լուր մեզ։

Յայտ է նշանաւ։ զի այս էր նշանն՝ որով նոյ, աբրահամ, իսահակ, յակոբ, մովսէս։ որպէս նշանն 'ի ճակատն 'ի պանդնաւորէն։ յեզեկիասոս՝ արիւն գառինն։ յանտապատին՝ օձն։ զեղեոնի գեղմն։ դանիէլի մեկնութիւն երազոյն։ և այլ այսպէս սիք։ Կեցո՝ ոչ զոք քո, որ է քո՝ ոչն հայրենի։

Ա՜ խոսեցար 'ի ուրուն է։ ի՜ սրբոյ՝ քոյոյ եղեց՝ քաքանեցայց զանի՜ հէ։ և զհոգիսն յարեցոյ։

Խոսեցաւ 'ի սրբուէ, 'ի մարգարէական հոգւոյն։ ցնծա ցայոց, բարձր եղեց, որ է ցնծութիւն 'ի խաչն։ Այլև՝ խաչն իսկ է սրբուն ՝ն, ուր սրբութիւն արար մեղայ մերոց։ ուստի խոսեցաւ զէլի՝ էլին՝ առ հայր։ և ըստ սուազակին։ և ըստ յովհան նու։ և ըստ մնլն։ Ցնծացայց, յառնեմ 'ի մեռելոց։ Բարձր է-

ղէց, համբառնամ յերկինս։ Բաժանեցից, 'ի դարձն զժա-
ռանգուին յովսեփու. բաժանել ասէ երկոտասան ցեղիցն։ Եւ
զհովիտս յարկաց չափեցից. զտեղի վրանցն յովսեփու՝ չափով
տայց։ Դարձեալ՝ զՅ քարողացն. զի հովիտն տրտմուեն՝ լեցի
հովիտ շուշանի։

Իմ է Գաղաադ, և իմ է Մանասէ. Եփրեմ հզօրութիւն գլխոյ իմոյ։

Զօրաբարեալ ասէ՝ որդիքն յովսեփու։ Զի զգաղաադ
երկիրն՝ մանասէի ցեղն ունէր, որք երբեմն ապստամբեցին 'ի
յուդայէ։ Եփրեմ հզօրութիւն գլխոյ իմոյ. 'ի դարձին գլխապահ
լինին թագաւորին՝ որ 'ի յուդայէ։ Այլև՝ սիմոն կանանա
ցին եփրեմեան է. և առաջին հաւատացեալքն՝ յոլովքն եփ-
րեմեանք և մանասէեանք էին։

Յուդայ թագաւոր իմ. մովաբ աւազան յուսոյ իմոյ։

Երկոտասան ցեղքն ասեն, ոչ և քիւ ամ ազգք. զի եր
կրպագեալ ասի յուդայ։ Մովաբ աւազան յուսոյ իմոյ. ասե-
րին՝ կաղա ջրահանութիւն իմոյ, ուր զոտն լուանան. ոչ այլ
ոմն՝ մովաբ աւազան լուալեաց ոտից իմոց. սպառնայ գերին
զթշնամին իւր զմովաբ՝ այնպէս առնել կոխան ոտից, և լուա
նալ զոտս յարեան նոցա։

Յեդոմն ուղիղսկոյ զգենայս իմ. Ի՞նչ այլազգիք հնազանդ եղեն։

Եւ նոքա թշնամիք էին իսրայէլ. ըստ այն սպառնայ գաղ գերին
զոր երբայեցին ասէ, յեդոմ լուծից զկօշիկս. ոչ թէ՝ կոխել
զնոսա իբր ոտկոյզ, և տեսեալ այլազգեացն՝ հնազանդին։ Այլ
մովաբ 'ի հօրէ իմմէ ասի, քանզի՝ յայ հօրէ է գիթուիս այս,
որ գլուխ մեր՝ 'ի վրայ ուսոց կան. աչք՝ որոյ արտասուքն ըզ
զինորհս աւաղանին ունին։ Եւ որն՝ յեդոմ երկոյծ զկօշիկս 'ի
հողերէն ծս, զոմն 'ի վրայ մահու, և զոմն 'ի վրայ դժոխոց. ըզ
մարմինն 'ի վրայ մահու, զի ոչ եռեսս զասպականուն, զհոգին 'ի վրայ
դժոխոց. զի ոչ թողաւ անդ. և ազգք հնազանդեցան նմա։

Ո՞տարցէ զիս 'ի՛ հաղար ամուրս. կամ ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև յեդոմն։

Կոխել զնա. կամ մահ զհողերէն մարմինն առն. 'ի քա
ղաք ամուրս, յերուսաղէմ զգերին, և զընութիս 'ի վերինն և
'ի դրախտն։

Եթէ ոչ դու՝ ով, որ մերժիցեր զմեզ և ոչ ելիցուք ընդ զօրս մեր։

Դարձ

Դարձեալ՝ քա՛ռ ամուր քսաղաք ընդդէմ մահու, մահն ասէ ո՞ իշխէ քեզ, եթէ ոչ՝ դու կամիս, որ երբեմն մերժեցեր յենովքայ, և յեղիայէ. և ոչ ելէր ընդ զօրութիս մեր՝ հելբիկ նց. այլ՝ որչափ դու կամիս, իշխէ քեզ մահ. ըստ հրամանի քում՝ իշխեսցէ ասէ մահ և դժոխք, որ թագաւորեցաք յաղամայ մինչև 'ի քեզ։

Տո՛ւր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութենէ. զի ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ։

Բնութիս ասէ և գերին։ Այլև՝ 'ի նեղութեան՝ սովորէ ձեզ գործել աքանչելիս և օգնին մարդիք։ Զի ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ. փորձն ցուցաւ, զի ոչ կարացին մինչ 'ի գալուստն տեառն։

Ապաւինիլ արտաքոյ զօրութեան. Ահա արհամարհեսցէ զայնոսիկ՝ որ նեղեն զմեզ։

Թէև՝ առնեմք ինչ մարդիկ, ամ և ոչ անձամբ, որպէս մովսէս, և եղիա, և առաքեալքն յանուն քրիստոսի։ Եւ նա արհամարհեսցէ զդէս, զքաղդէացիս։

'Ի նպարտաց ընդ օրհնութիւնն. ողորմ 'ի դուռնքն։
Ոչն դէմդ ահ դիպչ էն, վառն գերբոյն ահ վառն քնութիւնս։

ՍԱՂՄՈՍ Կ։

Լո՛ւր ամ աղաղակ իմոյ. ահ նայեա՛ զբ յաղօթս իմ։

Մարդեղութեան ականջք և աչք։

'Ի ձառաց երկնէ նպարտոյ ա՝ չեղ, մինչ 'ի վերոյկիր արքն իմոյ։

Հեռադոյն 'ի բաբիլոնէ, զերուսաղէմ մերձ կարծէին ամ։ Այլև՝ յորժամ զամ արարածքս արտաքոյ թողութիւն, և վերագոյն գնա խոստովանիմք. ապա՝ երկիրս ներքին՝ եղը է գոյիցս, ամ լրման գոյեղենացս. կարդամք առ նա, մինչ 'ի վաստակիլ սրտի մերոյ, մինչև ցնա ոչ հանգչին սիրտք մեր, զամենայնն 'ի նա կարդալով, ոչ գիր 'ի պնակիտս։

'Ի վերն քարոյր արարեր զքո. ապաշնորդեսցեր ինչ, ահ իմ երգեր յոյս՝ ահ աշխարհ հղօր երգեր ինչ յերբեանոց ընշամարոյն։

Զինանմն կոչէ վէմ, որ է ամ մեր, 'ի բազմաց տեսեալ

եալ, 'ի մովսիսէ, 'ի դանիէլէ, 'ի դաւթէ, և երկոտասան մարգարէիցն, որք վիմով բարձրացան ոչն խորհրդով։ Եւ ընդէր վէմ. զի ադամ վէմ էր անմահ բնութիւն, իսկ զի յանցեաւ, հաղ եղև. որն ոչնչացուցանել կամեցաւ զբնութիւս, վիմ լինի, և անսնանէ զեկեղեցի, բարձր առնելով ընդ գլխոյն։ Առաջնորդեցեր ինձ՝ լինելով ձանապարհ փրկութեան. և իմ եղեր յոյս յարութեան. և աշտարակ՝ մարմնով և արեամբ քով, չտեսանել զմեղ չարին ըստ իւր կամացն։

Բնութեցայց 'ի յորդւոյ յոյսիդ։ Ի ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւ հոգւոյ։

Յարկ՝ զոր դու շինեցեր, և ոչ մարդ։ Եւ ծածկեցայց իբր ձագ՝ ընդ հաւու թեւոք. զերազահաս խնամն կոչէ։

Դու ոչ, լուսոյ աղբիւր ինոյ. էգուր ծառանգուին, այլ երկնչին յան ուանէ հոմէ։

Լուսաւոր և եկիր, ետուր ժառանգութիւն, նոցա ըզպաղեստին, և մեզ զանտի բարիսն. որ ասես եկայք օրհնեալք հօր իմոյ. այք երկնչին թէ՝ քրիստոնեայք են, և անդամք քո, և ոչ պահեն զանձինս։

Աւուրս յաւուրս յաւելցէ թագաւորի անոյ նոցա, աւուրս ազգաց մինչև յազգս նորա։

Զեզեկիայ, զզօրաբաբելի. աւուրս ազգաց՝ մինչև որդիք ծնանին։ Այլև՝ զյաւիտենական և զանմահ կեանսն յաւելու յայս կենացս վերայ. ըստ այնմ՝, որ ունիցի՝ տացի, և յաւելցի. և ես եկի զի զկեանս ունիցիք, և առաւել եւս՝ ունիցիք. իբրև մեք թագաւորին քի աւուրքն՝ արար ազգի մարդկան անմահանալ. մինչև 'ի հրեշտակացն հասանել մշտընջենաւորութի։ Օրական, շաբաթական, ամսական, տարեկան եղև և դեռ լինի յղութիւն և ծննդեամբ. և զիւրն՝ 'ի մեր պակասն յաւել, սրբութիւն և անմահութիւն. ոչ վայր է մեր թագաւորին ամենցն, որոյ և ազգ եմք։

Կայ ի ճոյ յաւիդեան աւաղի այ ողորմութի, այլ թնդրեցոյն 'ի նմանէ։

Ողորմութի զղջացելոցն, և ճշմարտութի՝ ոչ մնացելոցն. այք խնդրեսցեն 'ի նմանէ հաւատովք և գործովք։

Այ

Այսպէս սաղմոս ասացին չէր յաւիտեանս յաւիտենից. և պաց չէր պա-
ղծեալ իմ օրըստօրէ։

Ի հանդերձեալն. և տաց քեզ զաղօթս իմ, զխօսակ-
ցութիւն ընդ այս ասէ. օրըստօրէ, զի գիշեր ոչէ անդ։

Ի նպարտն. ի վերայ Եղիլեոզմայ. սաղմոս ի պատիկ։
Իդիլեոմ պարտգլուխ էր ի խորանին. և յորժամ մեղա- պատիկ՝ ընդ
ի-ր ասեալ զնա՝ ասէր ցանցն՝ ոչ յոսանգոպիլ։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԱ։

ԲԱՑՑ ՄԻԱՅՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ ՀՆԱ-
ղանդ լեր անձն իմ. զի ի նմանէ է քոյ փրկութիւն։

Այլև՝ ունկն զդէմս մակաբայեցւոցն, ի ժամանակս մեր
տիրոջայ, որում յոլովք հնազանդեցան։ Իսկ մատաթիայ և որ
դէք իւր՝ և ամ լրումն հաստատնոցն՝ միախառնեալ ասեն,
բայց միայն այ հնազանդ լեր անձն իմ։ Այլև՝ որ եկեղե-
ցի քի հնազանդէ ասելով։

Ներ այ իմ ի փրկիչ իմ. ապաւէն իմ, զի մի սասանիցայց առաւել։

Աջ իմ և յոյ իմ։ Զի մի սասանեցայց առաւել, որ
է հաւատովք, բայց թէ՝ փոքր ինչ իբր մարդիկ։

Մինչև-մինչ յաւանէ ի վերայ մարդոյ՝ սպանանել ամենեքեան. որպէս
յորմոյ նիւ-սեալոյ՝ ի ցանցոյ մերժելոյ։

Դեռ ի վերայ դաւթի. և մարդիկ՝ զկնի մեղայ։ Իբրև
յորմ, և ի ցանկ։ Որմ, և ցանկ, զօրէնսն ասէ, յորմէ թիւ
ընցաւ պատնկութիւն, և զկնի սպանանել զուրիայ դրդեցին
նա։ Այլև՝ ընութիւն որ թիւրեցաւ աղամաւ, դեռ յառ-
նեն։ Այլև՝ հրեայք յետ սանանելոյ զտէրն՝ յառնէին ի վե-
րայ հաւատացեալ աշակերտացն, իբրթէ՝ մեռաւ, և ոչ
յառնէ տէրն։

Բայց դոյն պղտրիմ է խորհեցան մերժել յինէն. և ընկնացան ի ձա-
գաւ ի-ընեանց։

Զտծպաշտութիւնն ասէ պատիճ. այլև՝ զբանականութիւն.
իբրև զանասուն առնել զմարդիկ, կուռս պաշտել։ Այլ
թարգ.

թարգմանք զգինն իմ ասեն, զբկեալ 'ի հաղորդութենէ ան մեղանչելոցն։ Ընթացան 'ի ծարաւս իւրեանց. յայն՝ որով զաղամ ապանին։

Բիբլիոթէք ի-բէանց օրհնէին, և որոնք անիծանէին։

Զմեղս քաղցրացուցանելով, և զկուսապաշտութիւն. և զանարն գովէին հրէայքն, այլ՝ յանէծս փութ այլն անկանել սրտիւք իւրեանց։

Բայց ասիցն այ հնազանդ լիցի անյն իմ, զի 'ի նմանէ ինչ համ բերուի։

Որ ասաց համբերօղն խոսպառ կեցցէ։

Նա է աչ իմ և փրկիչ իմ, ապա-էն իմ. զի մի' սասանիցայց։

Աչ իմ՝ նա է, թէպէտ և մարդ եղև.

Ցայն զօրուի իմ և փառ իմ. աչ օգնուի ինոց, յոյս իմէ առ աչ։

Ցայ է զօրուի իմ, որ է քա. և փառք՝ հոգին ամբ որով աղաղակեմք աբբա հայր։

Ցուսացարո՛ 'ի նա ամ ժողովք ժողովրդոց. ոչ-ելցէք առաջի նորա ազգք յերկրի, զի աչ օգնական է մեր յաւիտենական ժամանակաց։ և ոչ յանցաւոր կենաց միայն։

Սակայն ընդունայն են որդիք մարդկանն. սուտ են որդիք մարդկանն, 'ի նշխարս իբրեանց մեղանչեն, և ինչքանք յունայնութիւն են 'ի միոսին։

Հրէայք պարծելով յաբրահամ. սուտ են որդիք մարդկան, հեթանոսք որդիք բանականաց՝ զսուտս պաշտելով։ 'Ի կշիռս իւրեանց մեղանչեն, 'ի գիտակցութիւն մտաց իւրեանց իմանան զարժանն, և ոչ առնեն. այլև՝ մեծ և փոքր կշռելով մեղանչեն։ Դարձեալ՝ կշիռ խաչն. որով մեղան հրէայքն և հեթանոսք, միաբանեալք հաւասարք 'ի խաչ հանին։ Յայսպիսիս պիտի է յուսահատել. վայ ասէ։

Մի

Մի՛ յուսայք ցանկութեանն, յոգեշատութեանն մի՛ ցանկայք. Ի դիցն ինչ ասուն գայցէ, մի՛ յօժարեսցին սիրտք ձեր։

Մի՛ յուսայք, թէ՝ կարող էք զնոսն խաչել։ Յաւիշտակութեան մի՛ ցանկայք. յաւիշտակել վինչս հաւատացելոց, և ըզ նոսին ածել յատեան։ Եւ մեծուի թէ առուիւ գայցէ. թէ արտաքուստ հոսին մեծութիւնքն, իբր զառուս զպետ՝ սրտիւ մի՛ յօժարիք, թէ 'ի մեր տունն մտէ, զի կորստեան պատճառ է, և հոսական ևս։

Մինգամ խօսեցաւ ամ, ի երիս պայս լուաք։

Մինգամայն ինքն էր, և ոչ այլ ոք, և յերկուս բաժանեցաւ բանն. զօրաբաբելի ասաց շինել զտաճարն, և ինքն ասաց չինալ քար 'ի քարի վրայ։ Մի անգամ աղամայ, թէ յաւուր յորում ուտիցես, մահու մեռանիցիս. ըստ նմին իմանի թէ չուտես, անմահանաս։ Եւ մովսէսիւ ասաց թէ՝ արաս ցես, կեցցես. և ետ իմանալ թէ չառնես, մեռցիս։ Այլ՝ 'ի դատաստանին ասի թէ նա զեկայքն ասէ օրհնութեամբ, ձախոյքն զհակառակն լսեն։ Սակայն՝ որ 'ի կարգիս է բանն՝ պարզէ զմիտն ասելով։

Յայ է զօրութիւն, ի չոր որդորմութիւն. ի դու հպարտանիս ի բարձանէ ի՛ր ըստ գործոց նոցա։

Զօրաւոր ես որ և ողորմած, և դու հատուցանես". ըստ զօրութեանդ կարող ես հատուցանել, և ըստ ողորմութեանդ քաւել։ Այլ՝ այ երևութն մի անգամ եղև դաւթի երբ և էր. և յաղագս երկուց իրաց խօսեցաւ. զի 'ի յարմատոյ նոր երևելն՝ ձած է և մարդ, իբրև ասէ, զաւակ նոր յաւիտեան եղիցի. ոչ ասէ ասա, այլ զօրութի, և քո որ ողորմութիւն. զի կարեկցութեամբ՝ ողորմեցար մեզ, ըստ առաքելոյ, զի ողորմած լիցի, և հաւատարիմ քահանայապետ, վասն այնր եղև մարդ։

Սաղմոս 'ի դաւիթն. մինչդեռ նորէր նա յանապատի անդ հրեշտականի։

Զոգաս դաւիթն ամ ուրիշ լեռ, ի անդի՝ ամ անդուս, ի ղերգաս յանապատն ի ասաց։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԲ։

Աչ ամ ինչ, ես ամ չեղ ամամօր ամանմ. ծարաւեաց ամ չեղ հոգի ինչ. քանի՞ պատչի ամ ի մարմնի ինչ։

Զի սէր քո թագաւորիս զքունն յաչաց՝ յերեկորեայ մինչև ցաւուրս օտն, կրկնելով զբարեգործական անուանն՝ եռանդնոտ կարօտիւ. իւր սեպհական առնելով զհասարակացն ուժ։ Ծարաւեաց աւ քեզ հոգի իմ, երանելի ծարաւով տապաց եալ։

եալ։ Քանի՞ պատիկ եւս և մարմին իմ. անասելի է որքանն ծարաւման հոգւոյն, նոյնպէս և մարմնոյն. զի թէ պատկեր ելիր կարօտի, քանի՞ աւելի մարմին մահկանացու, և կարօտ յոլովից։ Այլև՝ հաւատով հոգւոյն, և գործով մարմնոյն ծարաւն առ ՅԾ ուղղի, և հաւատալի լինի։

Ո՞ էրկիր անապատ և անջուր դժոխք՝ կամ ուր ոչ է ՀՆԱՊԱՐՀ մարդոյ, և երկուցն ցանկայ, վաստակել և ծարաւել։

Այսպէս ՝ի ՈՐՈ ԷՐԿԻՐՆԵՑԱՅՑ ՀԵՂ, ՊԻՏՈՒՆԵԼԻՆՑ ՊՕՐՈՒԹԻՆ ՀՈ Ի ՊՀՈՍ ՀՈ։

Ցանկամ ՝ի սքան՝ կամ առ տապանակին երևել տեսանել ինձ, որ նովաւ գործեցաւ, և անուն քո փառաւորեցաւ յանապատին և յորդանան, և յայլազգիսն։ Դարձեալ՝ անապատ երկիր՝ մարմին ՝ի բարեաց. և անջուր՝ հոգի յիմաստութենէ, այ չկայ ՀՆԱՊԱՐՀ։ Դարձեալ՝ ՝ի ՈՐ խորհուրդ եկեղեցւոյ քո ցանկայ երևել բնութիւս, անդ լնուլ զկարիս հոգւոյ և մարմնոյ, ուսանելով զՁՕՐՈՒԹԻՆ՝ որ է խաչն սբ։

Վասն զի լաւ է ինձ ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՆ ՀՈ ՀԱՆ ԶՆԵՆԱՆ ԻՄ. Ի ՇՐՔՈՒՆՔ ԻՄ ԳՈՎԵՍՈՅՆ ՊՀԵՂ։

Ո՛չ կեանք հայցեմ՝, այլ ՀՆԱՐՀԵԼ ԹԷ՝ ՈՂՈՐՄԱԾ ԵՍ ԻՆՁ, զի ՈՐ ՈՐՔՆ ՈՉ ԻՆԴՐԷՆ ՁԱՅՍ ԿԵԱՆՍ, այլ՝ ՁՈՂՈՐՄՈՒԹԻՆ, որ է՝ քո յՈ։ Եւ՝ ՇՐԹՈՒՆՔ իմ՝ գովեսցեն զքեզ. յորժամ լնու ընորհօք։

Այսպէս ՕՐՀՆԵՑԷՑ ՊՀԷՂ ՝ի ՆԵԱՆՈ ԻՄ, Ի ՅԱՆՈՒՆ ՀՈ ՀԱՄԲՈՒՅՑԷՑ ՊՀԷՈՒԸ ԻՄ։

ԶՈՐ ՁԿԵԱՆՍ իմ՝ յայս ծախեցիցս. և յանուն քո համբարձիցս ՁՆԵՌԱՍ իմ։ և ոչ ՝ի կուռս. ՝ի վերս հաւատալով զքեզ՝ քան զՈՐ՝, զի անուն քո ՝ի վերս է՝ քան զամենայն։

Ուստէս ՝ի ՅԾԱԲՈՅՑ ՊԱՐԱՐԱՐՈՒԵՔ ԼՑՍՆ ԱՆՅՆ ԻՄ, ՇՐՔՈՄԲԽ ՅՆՁՈՒԵՔ ՕՐՀՆԵՈՅԷ ՊՀԷՂ ԲԷՐԱՆ ԻՄ։

Առողջութիւն և ցնծութիւն լնում ասէ յաղօթէն առ քեզ։ Դարձեալ՝ ՀԱՐԱՊ և ՊԱՐԱՐԱՆ՝ գիրութիւն զոհիցն, որ նուէրս ՈՐ էր. ցանկայր զոգի իւր այնպէս առնել սեղան ՈՐ, լի՝ լուսով իմաստութիւն՝ սրբութիւն, և ՍԻՐՈՒԼԻՆ ՈՐ։

Զի ԻՆՁ ՅԻՆՔԻ ՊՀԷՂ ՅԱՆԻՈՂՆԻ ԻՄՈՒ, ԸՆԴ ԱՍԱՍՈՒՍ ԿԱՆԶՆԱԼ ԻՍԱՆԷ ԸՆԴ ՀԵՂ։

Մինչ մերձէի խորանին՝ աւաւօտուն անդ գնայի։ Սի

մեքոս, ընդ միոյ միոյ պահուց գիշերի կանգնեալ գոհանայի մինչև ցառաւօտն։

Զի եղէր իմ օգնական, 'ի հոլանի ներոց չոց ցնծացայց։

Զխնամն ասէ հուլանի թեւոց։

Եին ղէնի չո անչն իմ. ի-ղէս ընկալաւ զչս. ի-նոչա 'ի նանչ ինդրեցին զանչն իմ։

Առաջնորդ զքեզ ունելով եկի ասա, և զիս ընկալար, թափեցով 'ի նոցանէ, և նոքա 'ի նանչիր ինդրեցին զանձն իմ, և ոչ գտին։

Պոյնն 'ի ներչոյ անդնդոց եբնրի. մոգնեսցին 'ի յեռ սրոյ, ի քաքնոչ աղուհեսոց եղիցին։

Զի յերկրի չտան ինձ դադար, դժոխք է 'ի ներքոյ ան բաւութեամ մեղաց՝ զոր անդունդք ասաց։ Պատնեսցին 'ի ձեռս սրոյ, մարգարէանայ վասն սաւուղի և հրէիցն։ Եւ բաժինք աղուհիսուց եղիցին. եղև այս կոտորելոցն. և զկենդանիսն՝ դևք նեռգուք բաժանեցին, ըստ կամց իւրեանց տանելով։

Թոգաւորք յուսացաք 'ի քր. գովեսցին ամենչիան՝ որ երդնուն նոչա. նոցին բերանչ այնոցիկ՝ որչ խօսէին զանչրաւորին։

Ինքն դաւիթ, և քո անդամք իւրովք 'ի հայր. և սքք ամ թագաւորեալք 'ի քր։ Գովեսցին ամենեքեան որ երդնուն նովաւ. սովոր են երդնուլ 'ի փրկուն թագաւորին. անդ 'ի դաւիթ, և արդ՝ առ աւազանաւն երդնուն զուղղափառ դաւանութիւն, և գովելիք լինին։ Խոցցին բերանք այնոցիկ՝ որ խօսին զանիրաւութիւն. չարախօսքն դաւթի և քոնի քր մերոյ։

'Ի նոպարան. սաղմոս 'ի պաւիղ։
Ոնոյն մեչ են ի-ղօրութիւն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԳ։

Լուր ամ աղօթիչ ինոյ յաղաչել ինչ ա- չեղ. ներկիր ընչամ-ոյն ինչ ինչ՝ ինչ աղանչ իմ։

Յերուսաց դաւթի և եկեղեցւոյ, և ամ սքց՝ որք աղօթիւք խօսէին ըստ քր Յերկիրդ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ,

զի 'ի քէն միայնոյ երկիւղուք. ոչ զու ասացեր օրինաքն, և աւետարանաւս։

Ծոծիւնոցն զեռ 'ի ժողովոյ չարաց. 'ի Բաղմոնէ՝ ոչ գոլցին ղանօրէնութիւնք։

Իբրև ամպոցն զեռել, և զմոլեսէս 'ի խորանին՝ յորժամ կամիցին քարկոծել զնա ժողովուրդն։ Եւ նոքա 'ի կատարման իւրոյ աղօթիցն՝ ուստոյց ասել, փրկեա՛ 'ի չարէն. զի նա է չարն՝ որ ժողովէ 'ի մարտ զիւրսն ընդ սրբոսն։

Ոչ ոչինչն ոչ ասաւել զնչուս ի-ընանց. լաչինչն զաղիղուն ի-ընանց յիր զոտանուն։

Նախ կրթին զինչ ասելն կամին. լորեցին զաղեղունս, սատանայ աղեղն ունի 'ի ձեռին՝ զմարդիկ զորս իւր առնէ. յիրս դառնութիւնք, իրն՝ աղեղն, և յուսմ՝ ձեռն կայ իրն, նոցա է դառն 'ի տեղւոջն՝ որ դառնանայ և լինի ինաս իրքն, զոր գոր ծէ չարն աղեղամբ իւրով. աղեղանն՝ և որ պնդեալ ունի զաղեղն։

Զգեալ 'ի գաղանաց այնոցնէ՝ ոչ ուղիղ են ոտքիւ. յանիրաւոյն յգեան ցեն 'ի նոսա, և մի՛ երկիցեն։

Բանն 'ի լեզուէ իբրև զնեան՝ յանկարծակի ձգի՝ մինչ ակն ոչ ունին, մի՛ երկիցեն ոչք ուղիղ են սրտիւք։

Ոչ զօրացուցին յանչինս ի-ընանց զքանս չարուն. խորհեցան ընդ գուցանել ինչ որոգայն. և ասացին ոչ պնասանէ զայս աչք։

Ընկերս կուտեցին և հնացուցին, խորհեցան դաւթի և քի, և դիւք՝ ոմ՛ սրբոց, յայն վատահանալով թէ՝ մերձ չէ ազգ, և ոչ ունի ակն չարաւեաց։

Գնանցին զանօրէնութիւն, պապրասոցեան 'ի ննել զչնութիւն։

Խորհուրդ խորհեցան 'ի տան և 'ի դուրս, և յայլազգիս որսալ զիս։ Պարտասեցան, հատան 'ի զօրութենէ, և սպառեցան հնարքն նոցա, և ոչ զղջացան։

Սոսկեալ ոչ 'ի խորութենէն ոչոչ ի-ոչ ի՝ քարէն երկիցի ոչ։

Հնարս գտանել, դնել որոգայթ արդարոյ, այլ՝ ոչ խոր հուրդն բարձր գտանի պահելով զիւրսն։

Ընդ որ պղայոց նոցին վերայ նշ. սիպարոցան 'ի նա լերանց ի-ցիանց, և խուռվեսցին ամենիչքն՝ ոչ հայնին ընդ նա։

Սակաւ ինչ կարեն դնել վերս սրբոցն. տկարասցին 'ի նոսա, այն է նեռաք նշ. և խռովեսցին ամենեքեան՝. զարմանան ընդ սքանչելեան այ։ Կամ՝ տղայք որ 'ի յերկինս նեռ ձգեն. յերկինս ոչ հասանի. և 'ի տղայոցն՝ որք 'ի վերս հային, 'ի վայր դարձեալ նեռաքն վերաւորեն զաչսն, և ինքեանք խռովին. նոյնպէս՝ որք սրբոցն խորհին ինասել։

Եղիցեալ ամ մարդ. և պատմիցին զգործս այ, և զարարածս նորա 'ի միս առին։

'Ի տեսանելն զփարաւոն, և զնաբուգոդոնոսոր, զասուրդ, և զնաբօղոն. և եղեն պատմողք գործոցն այ. և զոր չբ գիտէին թէ արարածք այ են, ամենեքեան 'ի միտ առին յայնմ հետէ։

Ո՞ւրոյ եղիցի արդար 'ի քրիստոս, և յարատոցի 'ի նա. նոքա գոյիցեն ամենիչքն, ոչ ուղիղ են որպէս։

Արդարն զերծեալ յորոգայթէ՝ և աւելի յուսասցի. նոսա դովեսցին ամենեքեան. միոյն փրկութիւն յոլովք գովին, որք ընդ նմա ուղղեալ էին զսիրտս իւրեանց. ընդ դաւիթ. և ընդ ամն մերոյ՝ ուղղահաւատ եկեղեցի։

'Ի նոպարան. ասեցաս 'ի գրոնին. Օրհնութիւն երկրային՝ եղիցի՝ և ցողազրդեանն, յորժամ 'ի պանդխտութենէն իսկեն ելանէր։
Զմիրգեանս ոչ էին երբեմն նարդմանիչք, այլ՝ այլ ոչ 'ի մարց ի-ցոց. զի նրանցայ ոչ գոգաս 'ի քարինլան, և ոչ յելան էր. ասիցին՝ զգիր-ոյն ունի զբանս, որոյ անդ ասէին, զի՞ զօրհնեսցուս զօրհնութիւն ոն յեր ինչ օգուտ. նոյա ասին։

ՍԱՂՄՈՍ· ԿԴ·

ԵԶՎԱՅԵԼԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

այ 'ի սիոն. և տեղ գասցին աղօթք յերուսաղեմ։

'Ի տանէն եղեկիայ՝ զկնի սատակման ասորւոյն։ Եւ քեզ տացին աղօթք. զի 'ի բաբիլոնէ նուէրս և աղօթս առաքէին յեր։ Ա. յլև՝ ասի թէ՝ բերեալ դաւթի զտաղանակն յեր 'ի ամանէ ալեղդարայ, զոր ասեն 'ի հեթանոսաց

սաց գոլ, սասց զայթ, քեզ վայելէ օրհնութիւն ձ՛ծ 'ի սիոն և յեէմ՝, և ոչ 'ի սան լոկոյ մարդ ոմոյ։ Յորժամ և նկատեաց և՝ զեկեղեցի ուր հեթանոսք նոսիրին և ասեն, քեզ վայելէ, և ոչ կռոցն, յեկեղեցի՝ և ոչ 'ի մեհեանս։ Այլ՝ 'ի վերինն սիոն 'ի աբ դիտանոցն. և յեէմ՝ 'ի ձշմարիտ խաչաղուութիւն, զի աստի անդ նոսիրեմք։

Լ՛ուր աղաղակ իմոց, զի սա չեղ ամենայն մարմին եկեսցէ։

Ամ՝ մարմին անդ յիմանալին 'ի դատաստան՝ ամ՝ մարմին քանական. և ասա 'ի հաւատս. և 'ի քա՝ ամ՝ որ մարմին լինի քի. յորոյ վերայ ասէ հեղեց յոգւոյ իմոյ 'ի վերայ ամ՝ մարմնոյ։

Բանչ անօրինաց զօրացան 'ի վերայ մեր, զանցաւորութիւն մեր դո չաւեսցես։

Դիւաց, և ասորւոյն, և բաբիլացւոց, և 'ի վերայ եկեղեցւոյ սպառնալիք, և հնչական իմաստութիւն. այլ՝ ցասմամբ և ցանկութիւնք մերովք զօրանան նենգութիւք չարին, և հաղիւ զերծանիմք։ Զամբարշտութիս մեր դու քաւեսցես, քո գալովդ քո ձ՛ծ. ըստ եսայեայ, նա զմեղս մեր եբարձ, և վասն անօրէնութիւն մերոյ մատնեցաւ. և ըստ յոհաննու, գառն բարձօղ մեղաց ամ՝ աշխարհի։

Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար, և բնակեսցին 'ի գաւիթս քո։

Ընտրեցեր նախ քան զլինելն աշխարհի, ըստ առաքելոյ. և ընկալար 'ի հաւատս. և բնակեսցին 'ի գաւիթս քո, յեկեղեցի, ուր գաւիթ է վերնոյն։

Լցցո՛ء մեզ 'ի բարութենէ տան քո. աբէ է տաճար քո՝ սրանչելի արդարութեամբ։

Լցուք 'ի բարութիւն, ուստի տուեալ լինի քան իմաստութիւն, հանճարոյ, ամենայնի, և այլն. աբ է տաճար քո, ուստի բղխեն աղբերք արդարութիւն սքանչելապէս։

Լ՛ուր մեզ ամ՝ թանգոց երկրի, յոյս ամ՝ թանգոց երկրի, և որ 'ի ծով հեռի։

Ամենայն հեթանոսաց՝ ըստ յակոբայ, թէ նաև ակն կալութի՝ որք ընդ ծով և ընդ ցամաք։ Այլ՝ ծագք երկրի

կրի են՝ որ 'ի վերս է քան զերկինս, ուր ծովն է անսահման իմաստից, և հրեղինացն անդունդք։

Ո պարարարէ զերկինս զարդ։ Ի։ Ի։ Ի։ և զգետեալն զարդ։ Ի։

Զառաքեալս և զմարգարէս. ոչ և զոգալի լերինսդ պատրաստեալն հալել իբրև զմոմ. նոյնպէս՝ վնասս յաւիտենից կալ և մնալ պատրաստեալ է։ Զգեցեալ է զօրութիւն, և կարող է առնել. զի 'ի բնութիւն ունի զսիրոյ զօրութիւն, և զանջելոյ զօրութիւն՝ վասն մեղուցելոց յետոյ զգեցաւ։

Ո խոռվեցու-ցանէ զմեծ-նի ծովս, և զյոյն ալեաց նոր ցածու-ցանէ։

Ո խռովեցուցանէ զաշխարհս առաքելական քարոզութիւնն, և բաժանմամբ հաւատացելոցն յանհաւատից. և զձայն ալեաց նոր ցածուցանէ, ոչ 'ի զարթուցանել աշակերտացն. և զալիս կռապաշտուն ցածոյց, զի մի ընկղմեսցին հեթանոսք։

Խո-վեսցին հեթանոսք, և երկիցին քանզի երկիր 'ի նշանաց ոգոյ։

Զոր ծով կոչեաց, երկեան 'ի նշանաց առաքելոցն և դարձան։

Ցելս առաւօտու՝ ընդ երեկոյս զամարմանսն. հայեցաբ յերկիր՝ որ-քեցու-ցեր զնա, և քաղա՝ զարարեր զմեծ-նի նոր։

Սիմաքոս, ընդ առաւօտս և ընդ երեկոյս տացուք քեզ օրհնութիւն։ Ցելս առաւօտու ըստ երեկոյս՝. 'ի վերջին օրն՝ որ երեկոյ է ձախակողմանն, և առաւօտ՝ աջակողմանն, և ցրն ծուլթի և զուարճանալ։ Հայեցար յերկիր, որ է այդ արարեր բանաւոր երկրի։ Արբեցուցեր զնա՝ ուռոդմամբ հոգւոյդ։ Եւ բազում արարեր զմեծութիւն նոր, զառաքինութիւն հասկրն. այլև՝ զմարտիրոսս, զկուսանս, զանապատաւորս, և զայլսն. զոր և մեծութիւն կոչէ և արմտիս։

Գերեն այ լի եղեալ ջրեալ։ պարարար արարեր զկերակուր նորա, զի այսոքան է պարարարութիւն։

Աւետարան լցեալ խոստմամբ աւետեաց, զոր հին դեռ օրինացն ոչ ունէր, զոր և սիմաքոս ասէ՝ այդ արարեր երկրի, և բազում արարեր զպտղաբերուն նոր, և առուակքն այ՝ լի եղև ջուրբ, որ են առաքեալքն լցեալք հոգւով սրբով, եղեն աւետարանիչք։ Պատրաստ արարեր զկերակուր նորա,

զմարը

զմարմին և զարիւն քո, զի տանս այսմիկ՝ այսպէս է պատրաստութիւն, որով անմահանամք, և գալստեան նոր պատրաստութիւնքս։

Զոյնս ոչ ասեցուցեալ, և քաղաքս ասացեալ զարմանս։

Որ է սիրտ մարդկան՝ արօրաւ խաչին քրիստոսի քրքրեալ, և լծով առաքելոցն, որոյ արմտիքն բազում՝ ոչ ասացաւ, այլ որ երեսնաւոր, վաթսնաւոր և հարիւրաւոր։

Ի ցօղել նոր զոհութեան երկնչի բոյս նոր. օրհնեսցի պտուղ փարոյ հաղցրութիւն հոյ։

Վարդապետաց եկեղեցւոյ խօսիւք՝ զոհարթանան բոյսք՝ մանկունք եկեղեցւոյ։ Օրհնեսցի սրսակ տարւոյ". մնօրէնութիւնն՝ սրսակ համբարձումն. զոր հրեշտակքն և առաքելքն օրհնեն։ Այլ՝ տարի դարձեալ որ գոյ՝ տանի, և անդ պրտակին սրքն, օրհնելով զպտակիչն և զկերակուրն քաղցր։

Դաշտ ոչ լցցին պարարտութիւն. պարարտացցին գիւղեցիք անասունք։

Աղքատացն հոգւով. պարարտասցին", որ դաշտ և անապատէին, հերկեալք գեղեցկական և բուսուցին զծաղիկս սրսակ 'ի գլուխն յոի, հոգւոյն պարարտացեալք։

Բլուրս ցնծութիւն զգենցին, և զգենցին խոյս մարիաց։

Թագաւորք քրիստոնէից. և զգեցցին վնոյն ցնծութիւն յայտ է զեկեղեցւոյ։ Խոյք մանրեաց՝ իշխանք հաւատացեալք, և քահանայք ժողովրդոց։

Հովիտս քաղաս ասացին ցորեան, աղաղանեցցին և օրհնեցցին։

Հոգիք հեթանոսաց խոնարհաց՝ ցցորեան վարդապետուն, զգրեանն՝ զոր գանձեցին եկեղեցւոյ վարդապետք սրքն, որով աղաղակեմք աբբայ հայր, և օրհնեալք զոր յաւիտեան. այլև՝ զասողացն զանուանն և աղաղակեն յօրհնութիւն, և 'ի փառս քոյ։ Ամենք զասացեալս զոր՝ 'ի հանդերձեալն առնուն, և գեան՝ զյորդանան ասեն լցեալ ջուրբ. որ չէ հաւատնական։

'ի նոսրութիւն. սաղմոս 'ի դասէն. յարութիւն։

Եւ ոչ պայս վերոգրեալս միայն յառաջնոցն, այլ ասէին ոմանք զբարեաց գեղեցուն. եթէ եղիցիս յարութիւն ելոյն 'ի մեռելոց. այլ յորժամ քեզառապանն 'ի սիրոն՝ ծողովեցան առ ապիրն մարդասիրել պարարտութիւն. յարութիւն նիւթոյն դասէն պայծառութիւն, և զչարդարութիւն ասէլոյն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԵ։

Աղաղակեցէք առ ամ ամ երգիր. սաղմոս ասացէք անուանն նորոյ, և փառս զվարս օրհնութիւն նորոյ։

Աղաղակեցէք ամ երկիր, և ոչ հրէաստան միայն, այս է զ ամ երկիր ել բարբառ նոցա։ Սաղմոս ասացէք քան. և ասուք զվարս՝ զոր պարտին արարածք արարչին։

Ասացէք այ, ոմն զի ահեղ են գործք քո. 'ի բազում զօրութենէ քոմ ստեցին քոմ ուրացեալք։

'Ի ժամ խաչին՝ որ 'ի ձեռն ամբակումայ ասաց, գործս զգործեմ ես յաւուրս ձեր։ 'Ի բազում զօրութենէ քում ստեցին քեզ". որ ցուցաւ՝ չօգտեցան թշնամիքն. այլ՝ ստեցին, և ասացին, գողացան աշակերտքն. այլև՝ որք 'ի սրտէ ոչ հաւատացին, գործովք ուրացան զնա։

Ամենայն երկիր երգեսցեն քեզ. սաղմոս ասասցեն քեզ, և սաղմոս ասասցեն անուանդ քոմ։

Ամենայն երկիր՝ կամօք ասա, և թէ ոչ, ակամայ 'ի հանդերձեալն։

Եկայք և տեսէք զգործս այ. ոմն զի ահեղ են խորհրդովք քոմ զմարդոյն որդւոյ մարդեան։

Թէպէտ մարդ կարծէք զքեզ. ոմն զի ահեղ են. լի են ահիւ, որ խորհիլ գիտեն. քան զամ որդւոց մարդկան որ ոչ եղև երբէք։ Քանզի՝ ամ արարածոցս արարչագործն՝ յարգանդ կուսի եմուտ, և այլն ամ. զոր ոչ կարեն թարգմանել որդիք մարդկան. քանզի՝ սա նոյնն է, որ զհին աքանչելիսն գործեաց։

Ո դարձոյց զծովն 'ի ցամաք. և ընդ գետս անցցեն յոտանաւոր։

Ցամաք ոտիւք. և ասա զծովն մեղաց երհերձ, և զբնութիս անցցոյց զ գետս կռապաշտութեան. վայ՝ չասէ թէ անցցին, այլ թէ՝ անցցեն, որ առաջի կայր՝ ոտիւք կոխելով զդեւս։

Անդ ուրախ եղէցուք մեք 'ի նա, որ տիրէն զօրութիւն յաւիտենից։

Գերին ցանկայ գալ 'ի տեղին՝ ուր մակաղեցաւ լեալ, յանդիման երիքովի յարևելից։ Եւ մեք 'ի հանդերձեալն՝ յոր

ժամ ամ ոք գլուսասցէ, թէ՝ ամբէ նա զօրութիւն իւրով յա
ւիտենից, և ոչ ստացականաւ։

Ահ նոքա 'ի հիմանոսս հուլին. ոյ պատանացուցին զնա՝ մի՝
թարգուցին յանձինս ի-բրեանց։

'Ի դարձեալն առ նա՝ զթութիւն հայի յայնժամ, չը-
հաւատալովն 'ինա՝ ոյք դառնացուցին զնա, մի բարձրաս-
ցին ամբոխք ամբարտաւանք ընդ յառաջ նոր։

Օրհնեցէք հիմանոսս զանձ մեր. լսելիք՝ ապարդէս զյայն օրհ-
նութիւն նոքա։

Օրհնեցէք հեթանոսք, յորս աչք նորա հայեցան՝ նախ
քան զհեթանոսանալն։ Լսելի արարէք զձայն օրհնութիւն նոր՝
գործովք, և մի բանիւ և եթ. այլև՝ քարոզութիւն աւետարանին։

Ահա ոչ է պանձն իմ 'ի հիմանոս, ի ոչ է պողոտիի ոտից իմոց։

Որ ասաց նաթան, որ եթող զմեղս քո և մի մեռցիս.
և դարձեալ՝ գերին ասէ դարձիցն. և բնութիս իւրով դար
ձիւ, որ հաւատայ, զմահ մի տեսցէ։ Եւ ոչ ետ դողութիւն
ստից իմոց, յահագին ատեանն իւր՝ ուր արդարն հազիւ կեայ։

Փոշիացարք զմեզ ամ ի-ոչնչացարք, ոգիս ի-ոչնչի ապրանք։

Զգերութիւն ասէ փորձ, զկրկինն՝ հրէից և բնութեան.
զի արծաթ և ոսկի է բնութիս՝ պատկեր ամ։ Այլև՝ առաք
եալքն և եկեղեցի կրեցին փորձանս։

Իջուցէք զմեզ յորոգայթ, երբեք ներեցի 'ի թիկունս մեր. ի
անցուցէք զմարդեն 'ի վերայ գլխոց մերոց։

Իջուցեր յորոգայթ 'ի դիւաց և 'ի բռնաւորաց. և ան
ցուցեր զմարդիկ 'ի վերայ առաքելոց գլխոց և քահանայից։

Անցաք մեք ընդ հուր ի-ընդ ջուր, ի հաներ զմեզ 'ի
հանգիստ։

Ընդ հուր՝ երեք մանկունքն, ընդ ջուր՝ իսրայէլ, ընդ
գետս՝ և ընդ ծով. և եկեղեցի նոյնպէս 'ի փորձանս, այլ
ոչ 'ի քուրայ՝ ընդ հուր հոգւոյն, և ընդ ջուր մկրտութեան,
և հանգեաք 'ի բեռանց մեղաց։

Ամենայն 'ի պուն չո պապարգիչ. պաց չէր զրանք իմ, զոր
խոսպացան չէր շրջուանք իմ, զոր ինչն իմ խօսեցաւ 'ի նե-
զրութեան։

Գերին յեէմ պատարագաւ, զոր խոստացաւ 'ի նեղութեան
ի բաբիլոն։

Զողջանէզ ուղղալէցս մաքուցեալ չէ՝ խոյօք և խնկօք. և չէզ մաքուցեալ զհաւատս զոհարերս և նոքաստս։

Ուղղալիցս՝ գէրս և պարարտս. խոյօք և խնկօք՝ ըստ օրէնս նայնս. և մեք յեկեղեցի՝ և 'ի վերին եէմ բանական պատարագօք, և մանկամբք հեթանոսաց, զոր ընծայեմք 'ի հաւատս ածելով, և նոմիրելով ամ։

Եւ ոչ զոհարերս քոյ՝ և պաղատեցեալ չեզ ամենեւին՝ ոչ երկնչիս յաց, զոր քոզ ասեալ ոչինչ իմոց։

Եկայք ասէ զոհարերք, և զոյքն ոչ յաւելու. յայտ է թէ՝ զերկնային և զերկրաւոր բանականաց բանական՝ սքան մեծարէ զսեզ զերախտիսն ամ, որ առ ինքն, 'ի յորդորումն ինքեանց և ասէ։

Ա՜ նա բերանով իմով նպարտեցի. և բարբեր ասեալն զնա զնքանա՜ իմով։

Ոչ ձիր նոմիրեմ ասէ, այլ զի՝ առանց պատարագի՝ բերանով կարդացի, և լեզուաւ բարձր աղերսի զնա, և սաղմոսեաց զիս։

Զմեզս ինչ պիտանէի 'ի սրտի իմում։ մինչ զսէր քոյ։

Թէ եղեալ եմ 'ի սրտի այլ մեղանչել՝ մի՛ զոհիցէ։

Վա՜ ասասարակի զոհաս ամ, և նայեցաս 'ի յայն քնդրտանաց իմոց։

Զի անմեղ մնալոց եմ։

Օրհնեալ է ամ՝ որ ոչ 'ի բանսեալս ասեալ զաղօթս իմ, և ոչ զողորմութիւն իւր յինէն։

Զինդիրսն հրեշտակաց և սքց, և ոչ զողջակէզս 'ի մեղուցելոյս։

'Ի նպարտանաց ընդ օրհնութիւն. ասեմս իրգոց։

Զդարձն հիլանոսաց, և զքրիստոնէին դն՝ որ ասեալ ամ իրենի, մարգարէանաց. յորմամ ոպանաս աքիսոզոմ, դատիլն դարձաս 'ի յորդանան, և ինչն սա՜ նա՝ որ ընդ որդոյն լեալէին, և իլեոզ նոյ։ Նիստելով զդանն անյիշատակութիւնն սա մեզ, ասաց զայս, և 'ի դէմս սաստիլոյն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԶ։

Ամ ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛ զմեզ. երեսցո՛ զերեսս քո 'ի մեզ՝ և ողորմեա՛ մեզ։

Հասարակաց հայցեմ որք կարօտ են ողորմութեամբ, զոր և քահանայն յերանելն 'ի խորանէն 'ի մոլեսիսն ուսեալ զբանս գայս օրհնութեամբ, օրհնեալ զժողովուրդն. դաւիթ զինքն ևս խառնեալ ընդ ժողովուրդն, կարօտ գոլով երեսացն ամ երևմանն. ոչ մարգարէքն և արդարքն ամ։

Ճանաչել յերկնի պճանապարհս չգ, յաղին ամ պտրիուրիս չգ։

Զոր իբրև մոռացեալ էյիշեն զադամայն և զհայրենի հեթանոսութիւն։ Ճանաչել, էյիշել հրամայեցեր, ասելով թէ՝ մի յայտներ զառակաս հօր քո. և թէ յայտնես՝ մեռցիս։ Այլ՝ զաւետարանին Ճանապարհն՝ որ է ուրն, Ճանաչել ասէ յազինս ամ, յորժամ քարոզի աւետարանն ընդ ամենայն ազգս։

Խոսովան եղիցին աս չեղ ժողովուրդք ամ, խոսովան եղիցին աս չեղ ժողովուրդք ամ։

Որ 'ի հրէից սակաւք հաւատան, չասաց ամ. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամ, հեթանոսք ամ։

Ուրա՞ եղիցին ի ցնծութեանն ազգքս. զի դու դատիս զազգս ուղիղ յուղղութիւն. ի աղգաց երկրի դու առաջնորդես։

Զի դու դատիս, որ զդութ արարչական ունիս, դու եկիր դատաւոր, զհրէայն յուղիղ օրէնս ածելով։ Եւ աղգաց երկրի՝ կուրացեալ հեթանոսաց՝ առաջնորդես բանալով զաչս նոցա։

Խոսովան եղիցին աս չեղ ժողովուրդք ամ. գոհասցին զքեզ ժողովուրդք ամ։

Կրկին ասէ զխոստովանն և զժողովուրդն. զի խոստովան եղիցին հրէայք յառաջ սկիզ, և 'ի կատարածն մօտեալք՝ յոլովք. յորժամ լրանան հեթանոսաց մտոցէ. վասն՝ գոհասցին ասէ, զի զերծան 'ի տիրասպան ազգէն և յանքաւելի մեղաց նոցա. այլ զի՝ ամ ասէ, զի կցորդին գոհութեանն ամ ազգք։

Երկիր եւ զպտուղ ի՝ւ, ի՝ օրհնեաց զՔեզ ամ մեր։

Երկիր եւ զգործս մարդկան՝ զոր ծրարեալ ունի 'ի ծոց իւր. զպէտսն գործս բարեաց, և զնոսին իսկ զանձն ամ, որք բոյսք և պտուղ են երկրի ծոցոյ. զոր և յարուցանէ պտղաբերել ամ։

Աճ մեր օրհնեցէ զՔեզ, ի՝ նոմանք երկիցին ամ ածգ երկիր։

Աճ՝ որ նախ քան զմարդեղութիւն ադամայ ընտրեաց, և որ առ զընութիւս և ածացոյց, ասէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ

իմոյ։ Եւ՝ ինքնանեկ երկիցեն, վերին երկիրն՝ որ ՝ի վեր է քան զամ. զի թէ նոքա երկնչին ՝ինքնանեկ, ո՞րքան է գուրթ նոր առ հողեղէնքս, զի սիրով ձաշակեն զնա, զօրհնեալն յաւիտեանս. ամէն։

՝Ի Դիպաստան. սաղմոս ՝ի Դաւթեն։

Զայսուրեն չոգի և զքնդնուրեն ամ իրնչրն ուռնի զէմ սաղմոսքս, և զանգա վայելուչ գոթինուրեն և զուրսանուրեն հոգւոյն։ Դիպի մառնաւորս ինչ՝ ի վերայ գեղեցոյն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԷ.

ՅԱՐԻՑԷ ԱՍՏՈՒԱԾ՝ ԵՒ

ցրուէսցին ամ ինչնամիչ նոր, գոնչնցին ապէլիչ նոր յերեսաց նոր։

Նախ ասեն արդարքն՝ զի մի յամիցէ յառնել ՝ի հայրեր նի ամենառոյն, և ասպա ՝ի քնոյ մահու։ Զայս ասէ մուխեա ՝ի չուրել տապանակին, յարիցէ ածՁ. ոչ նախ քան զայս սաղմոսին սկիզբն հրամայեաց թէ երբ քահանայն ելանէ ՝ի խորանէն, օրհնեսցէ զժողովուրդն ասելով, ածՁ ողորմեսցի քեզ, և օրհնեսցէ զքեզ. երևեցուսցէ զերեսս իւր ՝ի քեզ. և ողորմեսցի քեզ. զոր դաւիթ առել զնէ սկիզբն իւրոյ օրհնութիւն, մանաւանդ հոգին՝ և որք են նովին խորհրդոմբն։ Ցրուեսցին ամ թշնամիք նոր, դևք և խաչահանուանք, և հալածիչք եկեղեցւոյ։ Կատարի բանս յորժամ ասէ երթայք յինէն անիծեալք ՝ի հուրն յաւիտենական։

Ոչ պոնոէ ՁՁ՝ պոնոեցոյն. ոչպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս նորնցին մեղաւորք յերեսաց ամ։

Ոչ ծուխ առաջի հողմոյ, և մոմ առաջի հրոյ՝ ոչ կարեն կեալ, նոյնպէս կորիցեն մեղաւորքք՝ որ քնաւին ակն ամ ոչ ուեսանէ զնոսա՝ յօրն հատուցման. ոչ և ոչ այլք թագաւորի զմահասպարտ։

Արդարք ուրախ եղիցին՝ և գնդասցին առաջի նոր, և զուարճասցին յուրախութենէ ի։

Առաքեալքն և կանայքն ՝ի յարութենէ ամն՝ և ՁՁ՝ ամ՝՝ ՝ի սպասկն իւրեանց, և ՝ի սպասկիչն. ըստ այնմ՝՝ զուրախուցին ձեր՝ ոչ ոք հանիցէ ՝ի ձէնջ, զի հանապազ է։

Օրհնեցէք զայն՝ և սաղմոս ասացէք անուանն նորա. ճանապարհ արարէք
ոյն՝ որ նստի ընդ արևմուտս. և անուն նորա։

Օրհնեցէք զյն, ճանապարհ արարէք կամաց նոր, զի ըկամն նոր գնասցեն առաքեալքն քարոզութիւնն։ Որ նստի ըարևմուտս՝ քնութիւնս մերում մտեալ արեգակ առ մեզ եկն հանգուցեալ իմանալի արեգակն։ Դարձեալ՝ դժոխքն է ասել մինչ անդ էջ նորն։ Դարձեալ՝ 'ի կատարած աշխարհիս, երբ չտայ լոյս այս արեգակս, զի մեծի արեգականն ճանապարհ կազմեսցուք 'ի մեզ։

Ցնծասցին առաջի նորա, և խռովեսցին դևք և չարք. զի երեսք
նոցա՝ 'ի վեր չարագործաց, սատակել յերկրէ՝ զյիշատակս նոցա։

Որ հայրն է որբոց՝ և դատաւոր այրեաց, աստ 'ի փեղ-ոջ որբոցն
իւրոց։

Որբ էր բնութիւնս մեր չունելով զհայրն, և այրի՝ չունելով զփեսայն քո. հայր խօսեցաւ, հարսն որդւոյ իւրոյ զայրին, որ դատաստանաւ առ զնա. և որդին զհայրն ծանոյց սրբոցն յաղօթս ասել հայր մեր։ Աստ 'ի տեղւոջ սրբութիւն իւրում։ Զի մի թռուիցի թէ՝ շարժի ասէ՝ այլ մնաց լիով, և եկն լրմամբն։

Աստ բնակեցուցանէ զմիակրօնս 'ի տուն, և հանէ զկապեալս քաջութիւն
իւրով. ոչնոքս և զդատնացօղս՝ որ բնակեալ են 'ի գերեզմանս։

Զմիակրօնս՝ զմիահաւատս. դարձեալ՝ միակրօն կոչի որ յանմէ 'ի բաց են կացեալ 'ի հակառակաց, յիւր տանն բնակեցուցանէ ասէ յեկեղեցի. և 'ի վերին՝ հանէ զկապեալսն քաջութիւն իւրով, որն՝ որք մարմնով կապեալ էին 'ի չար գործս ձեռաց իւրեանց։ Սոյնպէս և զդատնացօղս, զորս եթող 'ի դժոխս, զդևս՝ և զկարի չարսն։ Որ արդ և ս բնակեալ են 'ի գերեզմանս մարմնով, և հոգւով 'ի դժոխս մուտք ալքն այ, զորս 'ի կատարածի հանէ յայլ դատնագոյն տանն ջանս։ 'Դարձեալ՝ հանէ 'ի դժոխոց զկապեալ հոգիսն, սոյնպէս և զդատնացօղսն՝ զդաղան և զաբգիրոն, դատնացօղք անձանց, և մուխեսի, և այ, որ կային հոգւով և մարմնով 'ի տանն ջանս. Մարմնով 'ի գերեզման, 'ի տեղւոջն ուր ընկղմեցան. Եւ հոգւով 'ի դժոխս զորս ապատեց նոքն գնալովն 'ի դժոխս

խբս։ Դարձեալ՝ ոչք սիրով ը կուգան կասկեալ էին անգիտու-
թիւն. և զդաւնացօղս՝ զսպանօղս և զհերձուածօղսն՝ ոչք կա-
մաք դառնացուցին զաչս և զիտութիւն. և մտին 'ի գերեզման՝
անլցութիւն, յառնեն և նոքա 'ի տանջանս։

Աչ՝ ընդ ելանել չեզ առաջի ժողովրդեան չռ. ընդ անցանել չեզ
ընդ անապատ՝ երկիր շարժիցս։

Երբ ընդ անապատն սինայ անցանէին ժողովուրդն,
յերկիւղ շարժեցաւ ամ երկիր. նոյնպէս՝ յորժամ եհան
զարդարան 'ի դժոխոյն յանապատէն բարեաց՝ երկիր շարժե-
ցաւ 'ի ժամ յարութեն։

Քոռղէ ի երկինս յօրհնոյն յերեսոց ամ 'ի ոչնչ՝ առաջի ամ իսրայէլի։

Ցօղ՝ անդ մանանայ, և ասա հոգին աբ՝ յանմատոյց
փառացն ամ հօր. առաջի ամ քի 'ի վերնատանն՝ զյօղն կե-
նաց և աւազանաւն, և զհաց, և զբաժակն օրհնելով մշտ։

Անչլա նոմոց պարարտեցեր ամ քառանգունիչ չռ. ինչպէս հն-
ճանդեցա, ոռնոյն դու հաստատեցեր զնա, ի գոլանչ չռ քնա-
նիցոյն 'ի նմա։

Անձրև կամաց յորդեցին ամպքն, առաքեալք, մար-
գարէք, վարդապետք, քահանայք, սարկաւագունք, 'ի լրու-
մէն կամացն ամ. թէպէտ հիւանդացաւ բնութիւն աղամաւ,
սակայն՝ դու հաստատեցեր եկեղեցի հիւանդացաւ, սակայն՝ դու հաստատե-
ցեր, յորժամ թագաւորք քրիստոնեայք եղեն։ Դաղանք,
առաքեալքն զվայրենութիւն 'ի բաց եդեալ, պետրոս և պօ-
ղոս կոչեցան, և բնակեն յեկեղեցւոջ։ Դարձեալ՝ անմար-
մինքն զոր ետեսն եղեկիէլ՝ 'ի կերպարանս գազանաց, ասա
բնակեն. զի եթէ ոչն բնակէ, զիարդ ոչ նոքա։

Պարարտ պարարեր չաղցրուիչ չռ աղչապի ամ. որ պոցն ղբան, ոյչ
ուխտարանն զօրուիչ քաղմա։

Յառաջ պատրաստեցեր մարգարէիւք աղքատ բնու-
թեան. որ և զբանն կորուսեալ էր, և հաւատարեալ անաս-
նոց։ Տր տացէ զբան". հոգեխառնեալ 'ի վերնատունն, ոյք
աւետարանեն առաքեալքն՝ զօրութեամբ նշանաց և արո-
ւեստիւ։

Թագաւորք զբրուՐեցոյ սիրելոյ, զեղեցեցեալ ի Քրիստոս յաւուրսն. Ընդդէմ Հոնոյ ի մէջ վիճակաց։

Թագաւորն՝ քա. զորութեամբ՝ հրեշտակաց. սիրելւոյ՝ եկեղեցւոյ. զգեղեցկութեամբ՝, տաճարն գեղեցկացաւ յաւարէն գօգայ. և արդ քաստէր թագաւորքն և զօրքն ևս՝ զարդարեան զեկեղեցի յաւարէ։ Այլև՝ պէսպէս շնորհք հոգւոյ՝ գեղեցկութեամբ եկեղեցւոյ։ Բաժանեալ՝. թէպէտ և բաժինք շնորհաց են, այլ՝ հոգի նոյն է։ Աւար՝ զառաւտուրսն ասէ։ Այլև՝ բաժանեցին առաքեալքն զտիեղերս, թէպէտ մինք եանք ենդ ի մէջ վիճակաց իւրեանց. այլ՝ անուամբ ենդ կոչին։

Թոյլ աղաւնւոյ սրթամեալոպ, և ընկնոմէջ նոր ի գոյն ոսկւոյ։

Որ էջ ի յորդանան այսպիսի կերպիւ. որ ցուցանէր թէ՝ արծաթ ապատ՝ զմարդարէս, և թիկնաւէջն՝ զառաքեալսն, աւելի ածառեսակ. և թիկնաւէջ ասէ զանյայտուն առաքելոցն՝ զորս ոչ գիտացին, և շատ ինչ ծածկեցին իբրև զպօղոս, վա՛ երրորդ երկնից։

Ի գոմարեալ երկնաւորքն ընդ՝ երկրս ի վերս, յիերուսաղէմ։

Երկնաւորն քա՝ զառաքեալսն գումարեաց ի վերնատունն, և ապա ի վա՛ երկրի. ոչ նախ՝ զգօգ ի վա՛ եէմի. նախ գալանք, և ապա աւետարանիչք, այժմ թագաւորքն, հրամանատուք դիւաց և ցաւոց։ Զիւնասցին. նախ սպիտակափայլ եղեն՝ անդ յաւարէն գօգայ՝ մարմնով, և ապա ի պարգևաց հոգւոյն՝ հոգւով. և ի կատարածի՝ հոգւով և մարմնով. յորժամ իբրև զաբեղակ ծագեսցեն արդարքն։ Սաղիմ՝ որ է եէմ։

Լեռն ոչ լեռն պարարտ, լեռն մանեալ, և լեռն պարարտ. և զի՞նչ կարծէք լերինս հոգարարսալք։

Լեռն եկեղեցի՝ վա՛ հաստատութեան, լեռն պարարտ ուր լինին պտուղք՝ հարիւրաւոր, վաթսնաւոր, և երեսնաւոր, և ամ աշտիճանք։ Լեռն մանեալ, լոյծ էր բնութիւն իբրև զկաթն, մինչ ընկալաւ զմակարդն՝ զհոգին սրբ, և մածեաւ, և մի եղև գլխոյն ոն անդամք։ Եւ լեռն պարարտ, յորժամ մարտիրոսքն բուսան։ Եւ զի՞նչ կարծէք. սիմանքոս, լերինք անձառնացեալք, զգևսն կոչէ։ Այլ օրինակս այսպէս է, սաղմոն՝ լեռն ոչ, լեռն բիշան. բիշան՝ որ կայ յարևմտից

մլուսից յորդանանու, ուղղ սաղմոն յարևելից, և յորդանան ընդ մէջ անցանէ։ Սաղմոն՝ հատուցումն ասի, որ է արդարոցն լոյս, որք պահեն զընորհս մկրտութեն։ Եւ բիշանն՝ խաւար ասի, ոյք խաւարին գործովք զկնի աւազանին։

Լ։ Եւ ասաց, ընդ որ հաճիցս՝ ձի քնանիլ ի նմա. զանազի՝ ի՞նչ քնանիցուք ի նմա։

Ընդ եկեղեցւոյ. քանզի՝ և որ իսկ քնակեսցէ ի խաչ, և յեկեղեցի, և ի սէս. զի որ հաճեցաւն ի սմա քնակիլ, այլ՝ ոչ մեկնի, այլ՝ քնակեաց, և քնակէ, և քնակեսցէ. ուղ և այլուր ասէ, ի սմա քնակեցայց, զի հաճեցայ ընդ սա։

Կա՛ս ոչ քի՛ւ-ս՝ ոչ՝ հոլոս՝ ո՛ղղիչ, և որ ի՞նա ի ոչնչ սրբու-նէ ի՛ս։

Ոչ միայն վեց հարիւր հազարքն՝ որք ելին յեգիպտոսէ անմարմին կառաջ նոյնքանեաքն, այլև՝ արդարոց ոչ գոյ թիւ ի խաչ և յեկեղեցի՝ հրեշտակաց մերձ գոլով՝ նոյնքանեաքն ուղղելով ի հաւատս զմարդ իկ, և պաշտելով զոր ի նոսա։ Դարձեալ՝ հազարք ուղղիչք, վարդապետք՝ որք ուղղեն ըզ պաշտօն սպասուց և խրատուց։ Դարձեալ՝ հազարք ուղղիչք ընդ այնմ, հազարք հալարաց պաշտեին, և որ ի՞նա՝ անքուան դակելի գոլով. ի սինէ՝ որ է անմատոյց, յանմատոյց լուսոյն՝ ասա խոնարհեալ ոն։

Եւ ի քաղքն՝ ի գերեաց զգերու-թիւն. ա՛ ա՛ս՝ քաշեաց պարգեա՝ ի՛ր որդ՛ոց մարդկան. զանազի ընդսահ՛ատոցն ի՛ս քնանիլ ի-ղիցի ի՞նա։

Եւ ի բարձունս՝ ի խաչն, և յերկինս. ելն՝ զէջն ցուցանէ. նախ էջ, և ասա ել. առ աւար ի հօրէ, յորժամ գերեաց զգերեալն ի սատանայէ, և զհոգին՝ որ ի հօրէ ելանէ, բաշխեաց գերելոցն. ոչ յիշելով զառաջին թերահաւատութին։ Դարձեալ՝ ոչ բնաւ անհաւատքն, այլ պակասահաւատքն և տգէտքն կան յեկեղեցւոջ։

Տ։ ձի օրհնիցուք՝ օրհնիցուք զերկնանապաղ, ա՛ա՛ջնորդիցոյն մեզ ձի փրկիչ մեր։

Զօրհնանապաղ պարտ է օրհնել զայնքան բարեաց տուօղն, կրկին կենաց, և երկու աշխարհաց. զայն՝ որ եկն, և գալոց է. և զհոգին նոր՝ որ առաջնորդէ նոմ բարութեն։

Աչ մեր ամբ կենդանաց, և 'ի քանզ են ելչ մահու։

Որ ասաց , որ հաւատայ յիս՝ զմահ մի տեսցէ։ 'Ի ամենէ ելին հոգիքն 'ի դժոխոց և 'ի մահուանէ։

Բայց ասեցին՝ ամբ փշրեցէք զգլուխ նշանագրաց մերոց. և զմերն ցարդ-նովին, որ գնան յանօրէնութենէ ի-ցեանց։

Զգլուխն թշնամեաց՝ զկռապաշտութիւն, և զնոյն գլուխն զիշխանն յորդանանու։ Եւ զմերն կարձ՝ մանր քննութիւն հաստատեցէ. կարձնովին՝ զուլիցն ասէ, որ ջարդեցաւ, մինչև ոչ է բժշկութիւն։ Կամ՝ կարձնովին արմատով. զի մեռելոցի գործոց առնէ քննութիւն։

Ասաց թէ՝ 'ի խորոց անդնդոց փոյթ-ցիկ, և 'ի մէջոյ ժանիաց ցայն 'ի պուրս խորշիցիկ։

Զհոգիսն 'ի դժոխոց։ Եւ 'ի միջոյ ժանեաց՝ յերկուս հատանէ, որ 'ի վերն կան, 'ի դժոխս. և որ 'ի ժանիս՝ որ դեռ 'ի մարմնի են, և 'ի կռմն ելն։ Զայն 'ի դուրս կորզեցիկ, որք ղղջանան, և նա կամի զայն մասն՝ որ 'ի ժանիսն կան։

Ոչ նայցի ոգն չո յաբնան, և ընդ-ուչ շանց չոց յաբնէ նշանագրաց չոց։

Յորժամ 'ի խաչին բարձրացաւ, թացաւ ոտքն։ այլև՝ 'ի կոխեն թշնամիսն երբև զհնձան՝ ասա յիւր արիւնն թացաւ։ Եւ լեղուք շանց՝ հեթանոսաց հռովմայեցւոց՝ յարենէ հրէիցն։

Երանեցան գնացչ չո ամ, գնացչ ամ նագաւորքն մերոյ ուրբոյ։

Կուսութիւն ծնունդն. 'ի մեռելոց յառնելն՝ հնգեալ վիմն. 'ի դժոխս գնալն. 'ի վերնատունն. յերկինս վերանալն. այ էր, և թագաւորին մերոյ։

Կանքեցին իշխանչ հանել զօրհնութիւն, 'ի մէջ հուսանաց և գովչաց։

Առաքեալքն յառաջեցին հանել զօրհնութիւն 'ի մէջ կուսանաց, 'ի հինն՝ մարգարէքն կուսանօք երգչաք. և 'ի նորս՝ առաքեալքն յաձախ կուսիւք, և գովչաք։

Յեղեալցին օրհնեցէչ ամ, և ամբ յաղթեցան թշնամի։

Յանձեռ ազործն՝ յիմանալին, մուսց երիւք, այլև՝ պատ մնալմամբ, և մուօք ամուղ։ Աղբերք Իսրայելի՝ մարդարէք և պատգամաւորք։

Անդ ընդ մեն 'ի պղայուն զարմանալի, իշխանս յուրոյ ազգաց զերբ նորա՝ իշխանս զարուանն, և իշխանս նեղեալնոյ

Գծոլոս 'ի տղայութեան զարմանալի։ Սիմեաքոս՝ բոնաւոր։ Թէոդիսոն՝ անիրաւս և ստահակ, զի հալածիչ էր։ Այլև՝ զարմացաւ 'ի ձայնն թէ զի՞ հալածես զիս։ Իշխանք յուդայ՝ յակոբոս եղբայր տն, և կղէոպաս եղբայր յովսեփայ։ Իշխանք զաբուզոնի, յոհանեսս և յակոբոս։ Իշխանք նեփթաղիմայ, պետրոս և անդրէաս յայս ցեղից էին։

Հրամայեա՝ ազբերս զբերանս զայս, զոր հաստատեցեր 'ի մեզ։

Առաքեալքն ասեն, հրամայեա՝ ձգել զձեռս 'ի բժշկութիս և 'ի նշանս։ Զոր հաստատեցեր 'ի մեզ՝ զքարոզութիւն։

'Ի փաճաքն հոմն ցերուսաղէմ, չէր մատուցին նագաւոր զաղաղութեան։

Յեկեղեցիս ամ թագաւորք նուիրեն այլ։

Սոպեա 'ի գաղան երգեցան, 'ի ժողովս զաճարակաց՝ և 'ի դասս երգչաց։

Եղեգան՝ 'ի դևսն, որ 'ի տիարսն զօրանան, և բնակեն։ 'Ի ժողովս զաճարակաց, հրէից առաջնորդաց։ Եւ 'ի դասս երգչաց, կանանց նց։ զի քահանայքն ընկեցին զլուծ օրինացն և զկանայս վարիկացուցանէին։

Խորհեցան այնոքիկ՝ որ ընդդէմ են արքունեաց՝ զնեղեանոգս՝ և ոչ կամին ընդ պարեղմն։

Յուդայ և զինուորքն։ և որք արդ ընտրին արծաթ ամ, յայ խառին։ Յուրեան զհեթանոսս, զհալածիչ թագաւորսն, որք զպատերազմն սիրեն։

Երկոցին հրեշտակ ընդելոգոնք։ հոգեկոր յաւաջագոյն յերանոյ լիցին աստ։

Սոգքն, և նեղբինեն եթ ոմանցուց։ Հնդիկք յառաջս գոյն ձեռնտու լիցին թագաւորին։ և նախ նեղբինեաւն յամ ձեռ ազն առին, և եղին 'ի մահուանէ։

Թագաւորունք երկրի օրհնեցէք զամ, և սաղմոս ասացէք դոն։

Սուրբք ամ՝ որ հալածեցան վասն քի, զի նոցա է արքայութիւնն։

Ճանապարհ արարէք այնմի, որ նստի յերկինս երկնից ընդ յարևելս։

Նախ յարևմուտք կայր ամն և խնամեր մինչև հաւաստացին, և եղեն արևելք, և եղեն երկինք երկնից, զամ ուղեալ։ Այլև՝ որ նասի ընդ այմմ հօր, ձանապարհ հորդեցէք և ակնկալեք գալստեանն նորա, ահագին փառաւք յարևելից։

Ահա պոյծ ղէոյն է՝ ի ոյն ղօրուն. և պոյծ ղիսաս ամն։

Հոգին ամ նախ գայ սաստիկ հողմով, որում տուք փառս իբրև այ։

Ի վերայ իսրայէլի մեր վայելէրուն նորա. ղօրուն նոր մինչև յամպղս երկնից։

Անդ վայելեր գալ ՝ի վերայ իսրայէլի. և զօրութիւն նոր՝ մինչև ՝ի մարգարէսն. որք գիտէին և ասէին զաւետիս գալստեան նոր. հեղից ասեն յոգւոյ իմմէ ՝ի վերայ ամ մարմնոյ։

Սոանէլի է ամ ՝ի վերայ սրբոց ի-ւրոց, ամ իսրայէլի։

Հոգին ՝ի վերայ ամ առաքելոցն, և չէ օտար, ամն իսրայէլի նա է։

Նա պոյծ ղօրուն հաստատուն քաղաքիսան ի-ւրոյ. օրհնեալ է ամ։

Զօրութիւն նշանաց, հաստատութիւն հաւատացելոց ժողովրդեան իւրոյ, ամ է՝ որ օրհնեալ է նա յաւիտեան այսքան հրաշագործն։

՝Ի խոսրամ. վասն զառանցելոցն. ասղմս ՝ի պատիլն։
Փոքրիկ՝ յիրոց յիրս լինի, վասն հրէիցն՝ որ փոխեցան ՝ի քաքիլն։
Ո՞նի և զիսրհուրդ չարչարանացն չի. այլև՝ զմահուանէ-ացն, և զյարութեանն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԸ։

ԵՑՈ՛ ԶԻՍ ԱՍՏՈՒԱԾ, ԶԻ ՀԱՍԻՆ

Ջ-ուր յանէն է. ընկլայ է ՝ի խորս անդնդոց, ո-ր ոչ գոյ ինչ հանգիստ։

Ջուր՝ զ վիշտն ասէ. ընկլայ ՝ի խորս անդնդոց, ՝ի բուռն իշխանութիւն. և բնութիս ՝ի դժոխս։ Այլև՝ ասի թէ՝ ՝ի դառնալն դաւթի զինի սպանմանն աբիսողոմայ, խռովեցան

ցան տասն ցեղքն զկնի որդւոյն բոքորայ, և անկաւ դաւիթ 'ի տարակոյս, և ասաց զայս։

Եմ ես 'ի խորս ձորոյ, ի շրջանս ընդդիմեցին ինձ։

Եկի ես իմ՝ մեղաք, և շրջանք անբաւ զօրացին բաբիլայեցւոց, որ այլ և այլ շրջեցան, և եկին յեէմ՝, և ընկղմեցին, տարան 'ի բաբիլոն երկրս։

Վասպանեցի ես զս՝ զպաղանել, ի հերնեբերեցս՝ հոգոյդ իմ։

Բնուրեա առ վշտին, թէև՝ ոչ առ ամբ. և հրեայն՝ առ ամծ։ Եւ՝ կերկերեցաւ կոկորդ իմ՝, դառնացաւ 'ի հեծեծանացն։

Ընտանեցին ոչ իմ, զս՝ յուսալեցոյ զս՝ քոյ ամ իմ։

Իբրև հեռաւորի մնայ ոք և ընեղի, և ես ամ յուսով։

Բազում՝ եղեն հոն զհեր գլխոյ իմոյ, ոչ ապէին զիս 'ի զարմանս։

Ոչ ոց չպարտէի լինչ վնաս՝ առէին զիս։ Քան զհեր գլխոյ իմոյ, քան զգլխաւոր քաղաքին եէմի՝ յոլով էին բնակիչքն բաբիլացւոց։

Զօրացան յիս ընշանք իմ ի՝ ապիլիս իմ 'ի նանիր. ինչ զոր ոչ յոգիս եալէր՝ զս՝ ժէի դոյ։

Զօրացան, զուր ածելն, և պահանջելն է, զոր ոչ պարտին։

Աչ զս՝ ձանիս զանգամա՝ իմ. ի յանցանս իմ 'ի հեն ոչ ձանիցանս։

Քեզ միայն մեղայ անզգայաբար, և յանցանօք զոր ա՝ կամայ։

Մի՝ ամաչեսցին զառն իմ, ոչ համբերեսցեն հեղ ամ՝ զս՝ զսրս՝ ընդ՝ մի՝ պարսաւեսցին զառն իմ, ոչ ինդրեսցեն զչեղ ամ ի սրայելի։

Ոյք կամին գալ առ քեզ համբերելով յիւրեանց սուլորութենէն, սարք թոյ՝ չակարանան, զժողովուրդ քո 'ի գերութենէ տեսանելով, և ամօթով դառնան։

Վասն զս՝ համբերի նախատանաց, ի ձածիս ամօն զերեսս իմ։

Զտայի պատասխանի՝ որք ասէին ուր է ամ՝ քո. քեզ մնայի հատուցանել. ծածկեաց ամօթ, զի իրաւ էին։

Օրոր եղեն ի յեղբարս իմոց, ի հեր որդոց մօր իմոց։

Ո՛չ իշխէի տալ ծանօթս, և ոչ նոքա լինան. այլ՝ իբրև զհիւր օտար ընդունէին զիս բնակիչքն եէմի մօրն իմոյ։

Նախանձ տան զս՝ եղեալ զիս. նախատինս նախատչաց զոց անէին 'ի զերս իմ։

Աւերը տուձարքին՝ ցաւէ ինձ, և ուստէ զիսորհուրդս կսկիծն. նախատիչք քո զիս ցաւեցուցանեն. զոր առաքիլքն 'ի ոտն առին, յորժամ 'ի տաձարքէն եհան զարքայն. որ էր նշանակ բնութեան ապականութեան, զոր եհան քո մարդեղութեանն՝ վհօրն նախատինքն իւր հատարելով։

Խոնարհեցուցի պահոս զանձն իմ, և եղեն ինձ այս նախատինս ապարի զհանդերձս իմ հագէ, և եղէ առակ նոցա։

Զսուգն իմ և զպահս, և զքուրձն աղօթից՝ այսն և ծաղր առնէին։ Յառակ նոցա, 'ի խաղսն իւրեանց ձևացուցանէին զիմն։

Օձինէն իսրահէին, ոչ նասէին սա զբանս. զի սոյն սատանէին, ոչ ըմբէին գինի։

Առ գրունս բաբիլոնի յրմպեն զգինիս։

Ա՛ սոցանց հայի սա հեղ ասր, 'ի ֆամանակ ընդունելի։

Ո՛չ զիսորանաց ինչ ասէ ընդունելի ժամանակ. այլ ըստ կարի վիշտն փոգիմամբ։ Այլև՝ կտրելն 'ի մեղաց՝ ընդունելի են աղօթքն։ Դարձեալ՝ 'ի ընուլ եօթանասուն ամին։

Ա՛ի 'ի քաղաք ողորմութիւն հաւ զո՛ր ինչ, 'ի ճշմարտութիւն փրկութիւն հա։

Այս էին բանք աղօթիսն, որ ճշմարիտ լիցի խոստումն քո, թէ՝ յետ եօթանասուն ամի դառնաս։

Առաքեցո՛ զքո 'ի հաւոյ՝ զի մի՛ ընկալցի. ապրեցայց ես յապէ լեռց ի՛մոց, և 'ի խորոց ջրոց քոցմոց։

'Ի լպիրծ և 'ի սահեցուցիչ մեղաց։ Այլև կաւեղէն բաբիլացիքն մի՛ սահեցուսցեն զիս 'ի գրծս և 'ի պաշտօնս իւրեանց։

Մի՛ ընկլցէն զիս պորոյհ ջրոցդ. և մի՛ ընկղեսցեն զիս անդունդ խորոց. ջրհոր մի՛ հոփուսցէ զբերան իւր 'ի վրայ իմ։

Պտոյտք՝ իշխանք սպառնան, և աստեղագէտք, և քաւթեալք, և դիւթք, յամ՛ կողմանց կորուսանել զանան. զոր պտոյտս կոչէ. և ջրհոր՝ վկուապարշտուին, զի այն է անգիւ. կորուստն։

Լսե՛ր ինչ որ, զի տաղտ է ողորմութիւն տալ. ըստ իմաստնոյ գիրն ասէ. զի հայեա՛ յինս, և մի տայցես ողորմութիւն ի՛ ձեռաց քոց. զի նեղեալ է՞ ես, վաղվաղումն լսե՛ր ինչ։

Զի քաղցր ես ողորմութիւն քո, թէպէտ ահագին է առաջ գումի քո. ըստ բազում գթութեան՝ որ հայրական է։

Հայեա՛ յոնոյն ի՛ն, և տեսիցես զքո. և վասն ինքնութեան ի՛մոց ապրեցո՛ զքո։

Զի հայիցես՝ քո՝ կարօղ է զքս ապրեցուցանել։

Զի դու գիտես զնութիւնս ի՛ն, զոմանքն ի՛ն, և զպատճառս ի՛ն։

Զունիս սիրտ յինէն ուսանել, երբ մեղանչեմ. զաղօթս իմ, յորժամ զմեղանսն իմ յիշեմ. զպատկառանս իմ, յորժամ արկանել կամին 'ի մեղս։

Ահաւասիկ զոր ինձ առ նեղեալս անձին ի՛մոց. նախատանաց հոմբերս սիրտս ի՛ն, և ընշոհատուութիւն։

Իբրև էտք յերկիրպտոս. նախատանաց հոմբերը սիրտ իմ՝ բանիւ. և թշուառութիւն չարչարանաց մարմնոյ։

Այն ոմանք՝ ընդ ո՞ր տրտմոցն ընդ ի՞նչ, և ո՞չ ոչ էր. և մինչեւ՝ ինչ ոչ ո՞չ գոյա։

Յերդումայեցւոց, կամ 'ի մոլաբացւոց՝ և յամենացւոց, զի ակնք իմ ելին և գերի. այլ՝ զկուռս նոցա սպասրելով ընդ աչս ձակելին։ Այլև՝ աղամայ ո՞չ ոք գտաւ օգնական, բայց՝ որ ստեղծն զնա։

Եթե՝ 'ի նեղութիւնս ինչ ընկի. և 'ի ծարաւս ի՛ն տրքուցին ինչ գոյա։

Լերկի և քացախ լիներ 'ի նախատանացն կերակուրն և ըմպելին։ Այլև՝ ոն 'ի ժամ խաչին ծարաւմանն՝ վա՜ չարութեան՝ լերկաւ թանձրացուցին զքացախն՝ մինչ ծամուէր. և զի՝ աւուրք բաղարջակերացն էին, բաղարջ ը եղեգի կերարարն զգրեալն, եռուն ուսել և զոչ գրեալն։

Եղէցին ոչխարք նոցա առաջի նոցա յոլովագոյն, 'ի հարուստս ի 'ի գայ-
լուգղուն։

'Ինոյն տօնի զկնի երեսուն և եօթն ամի՝ հատուցաւ
նոցա սերման զատկի նոցա. գայթագղեցան զանսասանելի վիմոյն
անկեալք։

Խուսարեցին ոչ նոցա, զի մի՛ պիտոյին. ի զնիւնուս նոցա հանապազ նորացո՛։

Խաւար կալաւ՝ զի մի՛ հայեսցին 'ի ճան մերկուին։ Եւ
զթիկունս նոցա հանապազ կորացո՛. զի այլ մի՛ կարասցեն ու-
ղիղ գնալ, 'ի քեռանց և յամօթոյ. փոխանակ զի հարին զգ
թիկունս ճան։

Աւուրս 'ի վերայ նոցա զբարուն՝ չոր. որպիսուն բարուն չոյ հասցէ
'ի վերայ նոցա։

Քանզի՝ յայտնելոց է բարկութիւն ցոյ։

Եղէցին բնակուն՝ չոր ասերուն. ի 'ի յաբուս նոցա մի՛ ոչ ինչ՝ որ բնակիցէ։

Գաւառք նոցա՝ զոր 'ի գերութեան ունէին. և տունք՝ տեղի
տանջանաց նոցա լիցի, և զնա միայն ունիցին։

Զի զոր դու հարեր, հալածեցին. ի 'ի վերս
ցաւոց իմոց յաւելին, քան զոր մեղայ՝ աւելի տանջեցին քան
զկամս քո՝ բաբիլացիքն։ Զաղամայն և ս հարուածք ղ ևք յո
լովեցին։ Եւ զնարն հարկանել՝ զոր հայր առաքեաց, քան զգ
բանս մարգարէիցն՝ կարի նախատեցին քան զգրեալն. զի
ասեն գրեաց դաւիթ թէ՝ եռուն 'ի կերակուր ինձ եղէգն.
նք լեղի եռուն. յիրաւի խաւարեցան աչք նոցա. հատան մար-
գարէքն. և արկաւ բարկութիւն ճան՝ սուրն հռոմայեցւոց. և
'ի տաճարն նոցա՝ նք այլ ոչ բնակեցին։

Դի՛ր զմեզ 'ի վերայ մեղաց նոցա, զի մի՛ մոլորեսցուք չոր։

Զի յետ խաչին և զյարութիւն զրպարտեցին, մի՛ մրա
ցեն 'ի քաւութիւն ապաշխարութեան, որք 'ի կամաց ոչ զղջայան։

Ընկնիցին նոչա 'ի գոյութիւն չոր-մանն ինանց. ի ընդ արդարս չո մի՛
գրիցին։

Կենաց դպրոցն յիշատակն է արդարոց, որ կայ 'ի գուբթն այ անմոռաց. և որ աբրահամաւ գրեցան որպէսզի նոր խաչիւն ջնջեցան։

Աղջամ և ցաւոք եմ ես, փրկո՛ւնի չոր ամ ընկալայ զիս։

Աղքատ՝ աղամ, և գերին, և հոգիք խոնարհաց. յաղ քո ընկալցի զիս յարքայութիւն, ուստի մերժեալ են ցաւք։

Օրհնեցէք զանուն այ իմոյ օրհնո՛ւք, և քաղցր ասասցէ զնա գոյ՛ն։

Նոր կտակարանաւս՝ զհինն նորոգեցիր։ Զանուն այ իմոյ, զհայրն, և զորդին, և զսուրբ զհոգին օրհնելով։ Եւ բարձր արարիր զնա, յորժամ ես խոնարհիմ հեղութեամբ։

Հաճոյ եղիցի այ չան զորն մոգաղ, որ քեզ եղջիւրս և ցիզանս։

Հաճոյ եղիցի այ՝ այս բանական պատարագս, քան զոր թրն՝ զոր աբրահամ և մովսէս մատուցին՝ ձգելով արտաքս զեղջիւրս և զկճղակս։

Տեսցին աղջամք՝ և ուրախ եղիցին։ քնդրեցէք զայ, և կեցցին անցեալ յեր։

Որ չունին անասուն և նաշիհ, յորժամ գիտեն թէ՝ բանականն նուէրը մեծ է այն. խնդրեցէք զայծ սրտիւ և բա նիւ, և ապրիք ասէ դուք։

Զի լսեաւ ձոր պանանից. և գնացեալս ի՛ր ոչ ուրմարդեաց

'Ի բաբիլոն լսեաւ, զի եօթանասուն ամ ոչ կապ էր, և զկապեալս գյիքոնիա՝ ոչ արհամարհեաց. այլ՝ արար նոցա դարձ։ Եւ աղքատ բնութիւն՝ որ կապեալ էր յաղքատութեանն ոչ յերկաթս։ Դարձեալ՝ աղքատ և տնանկ՝ զհեթանոսս մեղաւորս կոչէ. և կապեալ՝ զհոգիսն 'ի գժոխս, զորս ոչ արհամարհեաց և անտիրոյթ արար։

Օրհնեցէք զնա երկնից և երկիր, ծով և ամ որ գնացս 'ի նոսա։

'Ի մարդոյն վերկութիւն միաբանեալ խնդան և օրհնեն զայծ, զի գլուխ է արարածոց մարդս։

Աչք երկնք ցնորեն, և շինեցին զաղաղակ հրեշտակաց. շինեցին քնանեցին և քաջանգիեցին 'ի նմա։

Սիրելի զեղեմ, և շինեցցեն քաղաքք՝ յեռ դարձին. և ժա ռանգեսցեն. այլև՝ զեկեղեցի յեռ հալածանայն։

Զ-ում ֆ-ռ-այնց ռոց հառաքաչոցի անդ. և ոչ ոչիրն զանուն ռոց, բնակիչոցն 'ի նմա։

Զաւակ՝ աբրահամու, իսահակայ, յակոբայ, ըստ մեր ՇՆոյ որդիք անդ յեղեմ. և ըստ հոգւոյն՝ սատ յեկեղեցի, որ սիրեն զանուն քո։

'Ի ֆոքոքաֆ. 'ի դ-ուրքն՝ ա- 'ի յեշատակ ծրիկեցոյ ընա ՇՆ. ասղնա։ Ո՛չ ելբարձեր ա-ՄՆոցն, ասիցն՝ զան ի-ր ասէ դ-ուրքն զայ, յոչխամ ֆախ-ոցնամալէր յաշիռոզնամայ. և զան զօրաշնիալէ. այլ՝ բնակ-ՆԷ-ո ծեր. ասղնէ դ-ուրքն, և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ԿԹ.

Աֆ յօգնելինչ նայնաց. և ՇՆ յընկեր ելչ ինչ ֆոքեա։

Կարօտ եմ ասէ միայն հայելոյդ. և թէ՝ դաս լինիս ընկերը մեր և որդի մարդոյ, զի և մեք տեսցուք զքեզ։

Ամուլեսցին և յամօն լիցին, որ ինդրեն զանչն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցին, ոչ խորհեին ինչ չար։

Գօգ, և դևք, որք զոգիս մարդկան կամին կորուսանել։

Դարձցին ա- ֆամայն ամաչեցեալ. որ ասեին ինչ վա՛շ վա՛շ։

Զի գիտասցեն թէ՝ ահ ունէ. առժամայն ոչք ասէին՝. իբր սեմէի, և աքիտոքել, և այլք յոլով։

Ցնծասցին և ուրախ լիցին 'ի չեզ ամենիչեան, որ ինդրեն զչեզ ՇՆ։

Քուսի, և եթթի, և որք ընդ իս են, և հրեշտակք ևս 'ի դառնալն մեր առ հայր։

Ասասցին յաշ ֆամ, մեծ է ՇՆ. և ոչ ոչիրն զքրիստ-ինչ ռ։

Որք 'ի հեթանոսաց եկեալ են առ իս՝ ասէ դաւիթ. և զքեզ ևս տեսեալ ասեն. և որք կամին զարդ արանալն բարեաւթեաս հրեշտակք. և որք սիրեն զյոգ քո սքք ամենայն։

Ես աղչոք և փոքանչ էմ, ՇՆ օգնիա՛ ինչ . օգնական և ազատիչ էմ ես և ՇՆ ֆ էմ՝ մի յամենար։

Աղքատ՝ զի 'ի հողոյ եմ. և անասնկ՝ զի անկայ 'ի դրախտն էն. հրեայն 'ի գրոյն և 'ի տաճարէն. և դաւիթ յեղեալ և 'ի տապանակէն։ Կարօտ եմ օգնութեզ քո. օգնական և յաջ իմ ես. և դու ՇՆ իմ մի յամենար. զի դու երկայնամիտ ես, և մեք կարճամիտ. դու յաւիտեն գոլով, և մեք սակաւօրեայ։

'Ի խոպոպաք. ոսպ-ոյն յոշնապոշայ. յնպ ապ-աջնոյ գեբրո-ենեն. ապշ-մոս 'ի պա-ենեն։

Եւ ինչն խոսոզանք ենք՝ չէ ապ-աջնոյն ճեբսգենբս. յոսքամ յոմեբ նո-ռնէբ ընդ յնբնո-ենք ոսպ-ոյ ապ-ո-ղէ, ապայ պա-ենեն ղապշմոսս. ոբ ո-ռնի ղբնմն գեբրո-ոյն, և բնռ-ենեն. և ղեբկո-ենք ոբ չեմ եղեն։ Այլ ոսպնէն յոշնապոշայ ղնապոչէ էին, ապգաչոռ եբնմոյ, և յոյի օրնռապահ. ոբ յա-ո-բս ռնդ գեբենցա- խոբայնել եբնցս ռնգամ, և ռոչա ղեբգենալ ապշնենեն։

ՍԱՂՄՈՍ Հ.

ՔԵԶ ՏԻՐ ՅՈՒՍԱՑԱՑ, ՄԻ՝

ամաչեցիս յա-ինքեռն. յարդարո-ենեռն չո-մ փրենե՛ ղէս և ապրեցո՛ ղէս։

Ո՛չ յաղթութեն խնդրեմ՝ այլ՝ զերծանել յամօթոյն յաւիտենից. յարդարութե՛ քում փրկեա՛, քա՛ն արդարութեն մեր, որով փրկեցաք 'ի դժոխոց, և ապրեցաք 'ի յաւիտենից մահուանէն։

Խոնարհեցո՛ ա՛ռ ի ղո՛ռնէն չո, և ինեցո՛ ղէս։

Բանական նուիրեմ պատարագ, փոխանակ սեզանոյ ելցէ յականջս քո ա՛ռ։

Էրբ ի՞մ ա՞ք ապա-էն, և փրեղէ ամո-ր ինեցո-ցանել ղէս. ղէ հաստատո-ռնե՛ ի՞մ և ապա-էն ի՞մ դո՛ ի։

Տեղի ամուբ՝ ո՛չ երկինք, ո՛չ երեմ՝, ո՛չ դրախտն լինցի մեզ ամրոց. այլ՝ ունչաւելի ծոց ա՞ծութեդ քո. ըստ այնմ թէ՝ 'ի ծոց իւր կրէ զդառնս, և մխիթար լինցի յղեաց։

Ա՞ի ի՞մ, փրենե՛ ղէս 'ի յեռաց մեղա-ոյն, 'ի յեռաց անօրինք և անիրա-ի։

Դիւաց, և նաբուգոդոնոսորայ, և գօգայ։

Դո՛ ի համբերո-ենք ի՞մ ա՞ր, ա՞ր յոյս ի՞մ 'ի մանո-ենք ի՞մմէ։

Յելիցն եգիպտոսէ, այլև՝ 'ի տղայութենէ։

'Ի չեզ հաստատեցայ ի յարգանդէ. յորոլանք մօր ի՞մոյ դո՛ ի ապա-էն ի՞մ. և ա՛ռ 'ի չէնն է օգնո-ենք ի՞մ յամենայն ի՞սմ։

Քև մնայ յարգանդէ. դու ստեղծեր զառաջինն և առայիր, պարտէ ձեզ վերստին ծնանել, և դառնալ և լինել մանուկ, և մտանել յարքայութիւն։

Որդեա՛ զի՞ նշա՛ւակ եղեր ես քաղմաց. և դու օգնական իմ և հաւրենէ իմ։

Իբր պողոս ասէր, առակ նշաւակի եղաք, որ է զարմացումն։ Դարձեալ՝ նոպատակ հայհոյիչ նեռին։

Լայսի բերան իմ գովա՛ւ քեզ, որդեա՛ օրհնեցից զքեզ՝ զ՚ամենայն զարդ զիրեր վայելչաւ։

Զի բերանս բաւական գոհանալ և գովել յինքեանէ, լի՛ց ընդհօք։ Զվառս քո, նախ զվառն, որ վայելէր ունել թէ սիրոյ հօր քո յա։

Մի՛ ընկենուր զիս որ՚ի ժամանակս քեզուրեանդ։ ՚ի պակասել զօրութեանդ իմոյ մի՛ թողուր զիս։

Այլ՝ պահեա՛ ՚ի ձեռին ոգ ՚ի աղայութիւն։ Դարձեալ՝ մի՛ ընկենուր ՚ի ժամանակս ծերութեան. այլ ծերութի՛ զհրնանալն մեղաւք ասէ, և պակասի զօրութիւն ՚ի ծուլութենէ։

Ասացին ինձամբ իմ թշն. և որ պահպանին զանձն իմ, խորհեցան ՚ի մասին և ասացին։

Քաղաքացիք և զանք։

Աչ երեղ զնա, հալածեցա՛ք և հարցա՛ք նմա. զի ոչ ոչ ոք փրկիչ նա։

Գոգ ասէ, և սատանայ։

Աչ իմ, մի՛ հեռի ասնիր յինէն. և աչ յօգնել ինձ նայեցա։

Ո՛չ է հեռի յումեքէ, այլ՝ զողորմութիւն ասէ մերձ ինալ։

Ամբարիշտքն և պարիսեցիքն՝ ոչ էարկան նոցին զանձնէ իմմէ. զանձեցին զամենն և զպարիսեցիսն, ոչ թողուին ինձ չար։

Ո՛չ այլ պատուհաս խնդրէ թշնամեացն, այլ՝ ամօթ և զեղջ։

Եւ յամ ցամ յուսացայց, և յաւելից յօրհնութիւն քո։

Զոր

Յորժամ յաւելցես յիս շնորհ։

Բնչպան իմ պարտիսցէ պարտաւորութիւն որ, ընդհանրապէս գիտութիւն որ։

Զմարգարէական և զարքունական շնորհսն ասէ, զոր ունէր։

Ուղիս ուչ ունէ խարդախութիւն ինչ գիտիցէ ես զարդ։ այլ մոլոր 'ի ճանապարհս։ և որ յինքեանս զարդարութիւն որ մոցն։

Ոչ ուսայ 'ի խարդախս և 'ի չար գործոցս հեթանոսաց և հերձուածողաց, այլ մնի 'ի զօրութիւնս ոնն, 'ի դիրս՝ ոչ զզօրութիւնս քո քարոզէր։ և ուչ է 'ի նմա խարդախութիւն, և զարդար դատաստանս քո միայն յիշեցի, և երկեայ։

Ա՛ի իմ, ո՛ւսուցիր զիս 'ի մանկութիւնս իմմէ։ և ցարդ և՝ պարտիցուն զարդարութիւն որ։

Դու ես իմ վարդապետն յերկնից յեգիպտոսէ։ ըստ այնմ՝, գան զքեզ այնինչ ծնեալ, և յարիւն թաթաւեալ, և լուսացի ջուրք։ Եւ ես պատմեցից զարդարութիւնս քո, և զմեղս իմ։

Մինչև յաղորդել և 'ի ծնրանալ, ա՛ի իմ ի՞ նորոյ զիս։

'Դ տղայութիւնս մի մեռայց ասէ։

Մինչև պարտիցի քարոյ որ՝ զգնի ամենայնի ոչ գալոցն է։

Դարձ առնես, և զօրուն քո պատմի տղայոցն՝ որ դեռ են գալոց ծննդեամբ։ և 'ի քրիստոնէից՝ որ գալոց են վարդապետք եկեղեցւոյ։ Դարձեալ՝ մինչև յաղորել և 'ի ծերանալ օրինացն՝ մի թողուր զօրէնս, այլ մանկացն աւետարանաւն, բուռն հարեալ զաւակին աբրահամու մինչև պատմեսցի ազգի քրիստոնէից։

Զգնորս՝ որ ոչ և զարդարութիւն մինչ 'ի քարոյն, զոր ոչարնոր մեծամեծս։ ա՞ի նմանք չինչ։

Կարգաւ զանօրինականսն՝ մինչ 'ի բարձունս համբարձնալն լսեն ամ ազգք։ զի քեզ նման զո՞ ասեն ա՞ծ։

Ուրախ ցո՛ցիր ինչ նիզա՛ քարո՛ և չարչարանս, դարձիր և մինչ-

Եւ բնակեցեալ էին. և 'ի խորոց անդնդոց էրկնէ հանեալ էին։

'Ի բաբիլոնէ՝ զոր եղեկիէլիւ ասէր, բացեալ զդէրեղ-մանս ձեր, և հանեալ զձեզ 'ի գերեալ-մանաց ձերոց։ Դարձալ մխիթարեցեալ զիս՝ դանիէլիւքն։ Եւ 'ի խորոց անդնդոց՝ կիւրոսիւ և դարեհիւ որդւովն հանեալ։

Յաճախեցեալ 'ի ըստ-ինքն ոչ, քարչեալ մինչեւ էին։ և 'ի խորոց էրկնէ մի-ոանգամ հանեալ էին։

Նոյեմաւ տակառապետաւ. և 'ի խորոց՝ արտաշէսիւ միւսանգամ 'ի նոյն բաբիլոնէ։ Եւ բնութեան նեղութի՝ ըստ-հեղեալ. մխիթարութի՝ տապանն և աղեալն։ Յաճախ նեղութի՝ կռապաշտութիւնն, և թողութ 'ի ձեռաց։ Մխիթարեցեալ՝. ոն գալն. և հոգւոյն պարգևն։ Որ միշտ 'ի թիկունս հաստատեալ տկարութեանս մերում։

Աստ՝ և-էր խոսոքեան եղեալ չէր 'ի պատգամաւորութի սաղմոսաց ճշմարիտ ասէ. սաղմոս ասացեալ չէր օրհնութիւն սուրբեր խորհրդեալ։

Պատրաստութի՝ որ է փոխ, և տաւիղ, և քնար։ Եւ 'ի մեզ պատրաստութիւնք՝ անխղճմտանք վարք։ Սէդ իսրայելի քո՝ որ միայն գաստ ես։

Յանդասցեն շրջեալոնչ իմ, յորժամ սաղմոս ասեցեալ չէր։ և անչն իմ՝ զոր և-քսենցեր։

Որ է անձն՝ զոր և փրկեցեր. և շրթամբք գոհանամք. թեթեւասցի անձն, զի ծանր է օրէնքն. և անձն իմ 'ի խղճէ ծանրութեան զերծցի։

Ե-ա՝ և-ելոս իմ՝ ըստ-հանապատ խոսեցեալ պարտաւորութիւն չէ։

Առաւել լեզուս ցնծայ՝ ոչ 'ի գոհանալն և-թ, այլ՝ 'ի ճաշակելն զարիւնն ոն, և զարդար մնչն նոր պատմելով։

'Ի ժամանակի որոնս յամոն չէին և-ամաչեցին, այլ քնդրեցին ինչ չար։

Դևք, և քաղդէացիքն, և գոգ։

'Ի սաղմոն սաղմոս։

Ո՛չ սաղմոնք, այլ՝ ՅՆ սաղմոնք վայելչաձայն են քանչս, որ յուսալոյն ՀՈՒ յաւաջ չան զամ, և զհաւատարն նոքա՝ ամ ֆափաց աշխարհի։

ՍԱՂՄՈՍ· ՀԱ։

Աչ զնչաւանս չս արչայի տուր, և զարդարութիւն չս որդւոյ նա-
գաւորի։

Արդարքն սասցին, և լուսաւ հայր, և զամ դատաստան
եւ որդւոյ իւրոյ։ Եւ զարդարուցիս քո՝ որդւոյ թագաւորի
քո որ թագաւորէ և որդի թագաւորի երկնաւորին և դաւթի։

Դարձել զնողովուրդս չս արդարութիւն, և զաղչաս չս ինչաւամբչ։

Յերկուս բաժանեաց զդատաստանն, զժողովուրդն՝ որ
էին կարի յանցաւորք, այլ՝ առաքինիք յոլով 'ինոցանէ,
կուրեանց արդարութիւն նուիթ առեալ փրկեաց յաւելլով
զպակաս. ոչ ց յովհանէս ասէր՝ պարտ է ընուլ մեզ զամ
արդարութիւ։ Իսկ՝ զաղքատ հեթանոսք իրաւամբք, Ը սա-
տանայի վիճելով, թէ զնոսրդ ունիցիս զնմանգ՝ խաբէութիւ Ը
և պատրանօք, և ոչ այնքան իւրեանց չարութիւ Ը։ Դարձեալ՝
'ի հանդերձեալն յորժամ կացուսցէ յաջմէ և յահեկէ զհօտն.
Թ էպէտ սողոմոն մի դատաստանաւն գովի, որ 'ի մէջ երկուց
կանանցն զոր արար, զնաբդ յիշի Ը ՅՆ իւր։

Ա-ցին ընդնչ զնաղաղութիւ ժողովրդեան, և ինչաւ զարդարութիւ։

Լերինք տային ՅՆ՝ հրեշտակք, որք և բերին իսկ՝ զնա-
դաղութիւ առ կոյսն, առ հովիւսն, առ մոգսն, և առ իւղա-
բերսն, և առ աւաքեալսն, զորս բլուրս կոչէ. որք առին, և
զարդարութիւ քարոզեցին ՅՆ։ Եղև յաւուրս սողոմոնի խա
դաղութիւ ոսկաւ, այլ՝ ոչ արժանի յիշատակի յամ դարս։
Եղև կոստանդինոսիւ և որդաւաւ ընդհանուր, այլ՝ և այս
քանիւ։ Դարձեալ՝ առցին լերինք և բլուրք զնաղաղութի ՅՆ
գալստեամբն, սրբոյն Ճգնաւորքն, եղին 'ի լերինս և 'ի բլուրս,
և կացին կեանս խաղաղութիւ, և օրհնեն զՅՆ. ուր և նախ՝
կուռս դնէին, և պատերազմէին Ը ՅՆ։

Իրաւ արասցէ աղչատաց ժողովրդեան, և ինչաւոցէ զորդիս տրրա-
և խոնարհեցուսցէ զամբարտաւանս։

Աղքատաց՝ հեթանոսաց. և կեցուսցէ զորդիս տրրա-
հա

համու, խաղաղայ, յակոբայ, որ չունէին աստէն տունս։ Եւ խոնարհեցուսցէ զիարաւոն, զամանզէկ, զամուրհացիսն, զսենեքերիմ, և զսատանայ. որ յամպս ասէր դնել զաթոռն։

Կացցէ՝ ինոցէ ընդ արևոտ, յառաջ քան զլուսին ապրիլ մինչև յաւիտ։

Յա՛ քո խմանալի արեգակ ի հօր և ի հոգւոյն, որ արև է նի. ոչ և ինքն հօրն ասի ճառագայթ. և հոգին՝ լոյս երկնայց որդւոյ։ Յառաջ քան զլուսինն է, զի արարիչ է ժամանակայ, զոր լուսինն առնէ։ Զի յերբայեցին և յասորին՝ այսպէս կայ, թէ՝ երկիրպագցեն նմա՝ ի արևու և ի լուսնի։ Որև՝ զիսարդ սողոմոնի վայելէ, յազգէ հրէից, մինչև յազգն հեթանոսաց։ Դարձեալ՝ ի ծագել արեգական առաւօտուն, և երեկոյն՝ յառաջ քան զծագել նշուլից լուսնին, եկեղեցի յաղօթս կացցէ առ նա մինչև ցկատարած։

Իջցէ ոչ զանձրն 'ի վերայ գեղմն, ոչ ցօղ ի ցօղն յերկիր։

Առ կոյսն անաւգրեալ՝ և անտանաձայն լռութիւն, ոչ առ գեդեոնիւ նկարեցաւ յարև և յանձրև, և 'ի կալն, և 'ի զբաղաթն։ Դարձեալ՝ 'ի վերայ գեղման անձրև՝ որ է բերդոյ, ոչ բանայ դուռն և մոցէ. այլ զամենեսեան լուանայ և սրբէ. և յերանելին՝ ոչ իրամատէ և քակէ. նոյնպէս ուրն առ կոյսն եմուտ և եկ, ոչ ցօղ. և առաքելոցն քարոզելն հեղ բանիւ։

Ծագեցցէ յառուրս նորա արդարութիւն բազում խաղաղութիւն մինչև չապրիլն լուսին։

Զի զհոգին զգեցեալ բնութիւնս՝ որ է լոյս և օր յանի, ծագեաց շատ արդարութիւն՝ կուսութիւն, մարտիրոսութիւն, և ճգնութիւն. և խաղաղութիւն բազմացաւ՝ մինչև զի շնաւիս անդամ սիրել։ Մինչև կատարեսցի լուսին. ոչ լուսին միշտ հնանայ, և նորանայ, և երկիր նոյնպէս պատերազմի և խաղաղանայ. և զի՝ ամէն ճ և լուսին, զի և ուրն առաւ ասայ քերեալ։ Դարձեալ՝ մինչ խաւարի արեգակ և լուսին՝ ի ուն հրամանին, զի և այն՝ կատարուն է. այլ յորժամ արեգակն քան ծագէ, խաւարի լուսինն առանայ։ Այլև՝ ասեն թէ՝ առաքով մի յառաջ լուսինն քոլորի, և մնայ, նախ քան զբնի դալն, և խանդարի ուսանն. վերադիրն երեսուն լինի, և եօթնեարեակն եօթն։

Տիրեսցէ նա 'ի ծովէ մինչև 'ի ծով. 'ի գետոց մինչև 'ի ծագս աշխարհի։

Յեղերաց մինչև յեղերս. քանզի՝ ծով է շուրջ զաշխարհս հաւ։ 'Ի զետոց''. 'ի յորդանանէ, որ երկու ակնի է, վասն զետոց ասէ, ուր սկսաւ մկրտութիւն՝ մինչև եղերին կեանք մարդկան։

Ա՛ՀՈՂԻ ՆԻՐ ՆՈՒՐ ԿՆԴԻՒ ՈՒՆԻՑԻՆ. Ա՛ԲՇՆՈՒՄԻՑ ՆԻՐ ԿՈՂ ԻՆԵՐԻՑԻՆ։

Երբայեցին նախ կղզիք անկոցին, որ 'ի մէջ ծովու բնաւ կեալ են, չինան 'ի նմանէ անծանօթ. ոչ ծուր և սիղոն ան գնալոցին. այլև՝ եթովպացւոցն և թովմայիւ վաղ քարոզեցաւ 'ի հնդիկս։ Եւ թշնամիք նոր կողի կերիցեն. ոչ օձն առաջին ամ թշնամիքն մոխրին, և զ մոխիր գան միշտ. և հերձուածողք մոխիր ուտեն, և ոչ մնանայ։

Թագաւորք Խարսի և Կղզեաց՝ պատարագս տարուցին նմա. Թագաւորք արաբաց և սաբաց՝ պատարագս բերցին նմա։

Թարսսի, և կղզիք, զկողմն կարգեղոնի ասէ կղզի. և զԹարսսի՝ տարսոնի, զնեբքին հնդկաց. և կղզեաց պատարագս բերցեն, ասա հաւատացեալք, և 'ի հանդերձեալն՝ առ հասարակ ամ տզգք՝ երկրպագութիւն և փառաբանութիւն մատուցանեն։ Թագաւորքք արաբայ և սաբայ, որ է երջանիկն արաբիայ, և ապառաժն կոչեցեալ արաբիայ, զմոգքն ասեն երեք թագաւորքք. պարսից մելքոն. գասպար՝ հնդկաց. պաղտասար՝ արաբիայ. պատարագս բերցեն, ոսկի, զմուռ, և կրնդրուկ։

Երկրպագցին նմա ամ ազգք ցեղք երկրի. և ամ ազգք ծառայեսցին նմա։

'Ի կատարածի։

Զի փրկեաց աղքատն 'ի հզօրէ. աղքատն և պանդին, որոյ ոչ է օգնական։

Միաւոր աղքատ՝ զբնութիւն ասէ, զոր փրկեաց 'ի սատանայէ։ Զաղքատն և զանանկն՝ զհրեայսն. ըստ այնմ թէ՝ հայեցաւ, և ոչ ոք էր որ օգնէր նմա։

Անխնայեսցէ նա յաղքատն և 'ի պանդին. և զանչին պանդիցս կենդանեսցէ. 'ի վաշխից չարեաց փրկեսցէ զանչին նոցա։

Գթով խնամելն է անխնայելն. 'ի վաշխից չարեաց փրկեսցէ, զի փոխանակ չլսելոյն նմա՝ 'ի դրախտին ճաշակմամբ 'ի քաղցր պտղոյն, միշտ պահանջէ զվաշխն, զհոգին 'ի դը-

Ժոխս տանէր սատանայ, ոյ թոյլ տուլոմն. անվնաս թողել զգլուխն՝ որ մահն է, յորմէ ոչն փրկեաց, և յերկրորդ գալլն՝ զայն բառնայ, զհինգ հարիւր, և զյիսուն, թողեալ ըզմեզ հինգ զգայութեցն եւ՛ այի. և յիսուն աղամայն, 'ի սիմոն և 'ի կինն մեղաւոր առակեալ. և յիսուն զաղատ մինտացն աղամայ նշանակ է։

Պարոնայն ամոն նորա սաստիկ նոցա. ինչցէ, ի պոյն նմա յոսկերոյն արքացւոց։

Ցի՞ որում ամ ծունր կրկնի։ Դարձեալ՝ պատուական է անուն նոցա՝ առաջի նը, ըստ այլոց. եկեղեցւոյ՝ առաջի քիւվանգի՝ եհեղ զարիւն իւր վասն նոցա, զի քրիստոնեայք կոչին։ Կեցցէ, հերոմիդէս ոչ կարէ սպանանել. Եւ 'ի մեռելոց կեցցէ. և տացէ նմա յոսկերոյն արքացւոց, որ ազնիւ է, զի բուսմամբ է, զի երբեր թագաւոր նոցա, նշանակ անախտ հաւատոցն, որում դարձաք յառաջին փառն։ Ասորին ասէ, պատուական է արիւն նը. և այն և՝ պատուի 'ի մեզ, սոսկալի պատուով։

Ցաղնոն ինչցնն ա՞ նա յամ ամ. ի զբրհանոպոլ օրհնիցնն ընա։

Ոբք ոչ թերացան 'ի հաւատս, քնար են հոգւոյն. և գիշեր ոչ տիրէ նոցա, ոյք զբրհնութիւն նը՝ յամ ժամ 'ի բերան ունին. վասնորոյ՝ ասէ թէ զբրհանապազ։

Եղեցի հոգոպոլնի ընդ ամ երիր. ի 'ի վերայ գլխոց լերանց։

Եկեղեցի հաստատի ընդ ամ երկիր. և 'ի վերայ գլխոց լերանց, ըստ այնմ՝ ոչ կարէ քաղաք թաքչել. որ 'ի վերայ լերին կայցէ։ Ասորին ասէ, եղեցի ցորեան ընդ ամ երկիր. յոյտ է 'ի հաւատն՝ որ անկաւ յերկիր, և մեռաւ. և 'ի վը գլխոց լերանց՝ յոյժ սքք, որ տուն զցորեան ազնիւ, նախ՝ առաքեալքն, և ապա՝ նմանողք նոցա։

Բարձրասցի ոն զլիբանոն պտուղ նը. ծաղիկոցի 'ի ոտաղոչի գն որպէսխոտ երիր։

Բարձրասցի քան զամ կրօնս՝ և զհրեից պաշտօնն՝ պը տուղն եկեղեցւոյ, հաւատն, յոյսն, սէրն. զի լիբանան բարձր է քան զպալեստին, և զասորիս. այլև՝ լիբանան անպտուղ է ոչ ամի երկրի կրօնք՝ այնպես անբարի էր։ Ծաղկեսցի յեկեղեցի. ոչ ոչ հրեից կրօնքն՝ փոքր մի ծաղկեալ յեմ, խամրացաւ։ Երբայեցին ասէ բուսցի 'ի քաղաքի ան։ Քաղաք՝ ազն մարիամ. պարիսպ՝ կուսութիւն, ուր բուսաւ ծառն, ոչ նման հրեշտակաց, այլ՝ մարդոյ, որ խոտոյ նմանեաց. զի մեք

անանոյ Նմանեցաք, զի կերակուր լինի մեր։ Խոտ 'ի քաղաքի, և ոչ յանդաստանս և յագարակս, այլ 'ի քաղաքի՝ զոր ոչ կոխեն և կակղեն մարդիկք, այլ թէ՝ 'ի քաղաքի ուրեք 'ի մահարձանի, որ չկոխի, և բուսանի։ Եւ զի 'ի քաղաքի ասէ, որ է յերեւանի. և զպարիսպն կոխեն, այլ՝ ոչ զմահարձանն, իբրև 'ի կոյսն՝ յոր արձանացաւ մահն։

Եղէգի անուն ոն օրհնեալ յոյժոն. զի յառաջ չան զարեւ է անուն նոր՝ իսկականն, թէպէտ և խոտ կոչեցաւ յետոյ։

'Ի նա օրհնեցին ամ ազգք երկրի, և ամ ազգքն երանիցին նմա։

Զի զաւակն է աբրահամու՝ յորմէ օրհնին ամ ազգք. և ամ ազգքն երանիցեն նմա, զի զենեերորդ երանուլին նախ ինքն էառ 'ի մեր բնութիւն՝ զոր զգեցաւ, և ապա ետ մեզ. զի ամ ազգք ասեն, երանելին, և միայն հզօրն, թագաւորն թագաւորաց, և տէրն տերանց, որ միայն ունի զանմահութիւն։

Օրհնեալ որ ոչ խորհիցի ոչ առնէ ոչանչիչ գործոյն. և օրհնեալ է անուն նոր փառաց նոր յաւիտեան. զայդ փառս նոր ամ երկիր, և լցցի փառաւք նոր ամ երկիր։ Եղիցի՝, որ է հաւատարիմ, և ճշմարիտ. որ ասաց՝ եղիցի լոյս, և եղև, և այլն. նոյնպէս՝ և այս լինի։

Սաղմոս յաւուրք. օրհնութիւն։

Դաւթի երգեր, և սուրբ գրեր, և երաշտանէր, առեալ 'ի հոգւոյն Սրբոյ, ոչ իսկանաւորունքն 'ի հոգւոյն մոլորեալք։ Որոնք ընդ Հոգեւոյն, և դմանէաբանեցեալքն՝ այլն՝ զամ յուսմունս խորհրդոց և երկնից մարդկանն՝ յայտ առնէ, յորքամ զյաջողութիւնս էարանցն՝ ոչ քերելն իւրմոնքն։

ՍԱՂՄՈՍ. ՀԲ.

ԲՐԵՒ ԶԻ ԲԱՐԻԷ ԻՄՐԱՑԵԼԻ

ամբ, և այլ ուղիղն սրտիւք։

Ով և լինքն բարի է, և զունի չափ բարւոյն, ածն՝ զոր իւր պաշտէ։ Այք ուղիղ են սրտիւք. նոցա բարիս պարտի, ոմանց առատ և անդ. և կիսոց՝ անդ միայն՝ զանմահն։

Բայց դն իմ ինչ մի նու առանձեալ էին ոչ. ասէ մի՝ և գայլեաց դեալ էին գնացեալ իմ։

Սակաւ մի ասէ տկարանալը խորհուրդս, զոր ոտք կոչէ, գնացք՝ զուղիղ մուտծմունան կոչէ։

Նախանձեցայ ես ընդ անօրէնս, զխաղաղութիւն մեղաւորաց ով պետանէի դն ոչ գոյր ելեալ մահու նոցա։

Ընդ քաղդեացւոցն աջողումն. զի ոչ գոյր վրէպ մահու նոցա. սիմաքոս, զմահ ոչ ածէին զմտաւ. ոչ վրիպէին 'ի ցանկալեաց իւրեանց։ Այլև վրէպ՝ մահտարաժամն ասի, որ չլինէր նոցա։

Հաստատուն էին փանջանք նոցա, 'ի զաստուծոյ մարդոյն չէին նոյա. և քան մարդոյն ոչ փանջեցան։

Հոգին որ պատասխանի տայ գայթագղել սրտից թէ՝ կայ նոցա հատուցումն աւ ածն։ Զի մարդկապէս չէր նոցա գործքն բարի, այլև՝ ոչ մեղքն նման այլոց մարդոց, այլ՝ զի Հաց. ը մարդկան ոչ տանջին թեթև առատ, այլ՝ ը դևսն անդ

Վա՜ այսորիկ իալա՜ ինձ ամբարտա՜ճանո՜ւնի՝. ապիսա զի՜ բիմ՝ զամ՝ քարշո՜ւ և՝ զանիրա՜ո՜ւն ի՜բենց։

Զի աստէն ներբէն եղև նց պատճառ ամբարտաւանութեան, և իբրև զզարդ՝ արկան զիւրեամբք զամբարշտութիւն։

Եւյէ որպէս՝ ի ճարտոց անիրա՜ո՜ւնի՝ նց. զի գնացին նոքա ըստ խորհրդոց որոց ի՜բենց։

Հանելոց է ասէ ամ՝ զճարտն և զփափուկ կեանսն, և նիւթ հրոյն առնէ. յորժամ տապ արեգականն բոցակէզ առնէ յաւուրն դատաստանի. զի աւելի չարութիւն նց՝ փափուկ կութիւն էր. և անզգ ջութիւն գնալն՝ ի խորհուրդս իւրեանց փափուկ կենօք, և ոչ զղջացան։

Խորհեցան՝ խօսեցան չարո՜ւնիք. զանիրատո՜ւ՝ ի քարչո՜ւն խորհեցան։

Ո՛չ միայն առ մարդիկ ասէ, այլև՝ առ ամ՝ անիրաւա խօսեցան։

Երկնայիրինն զբերանն ի՜բենց, և՝ զլեզո՜ւ ի՜բենց ոչինչ զերիրա՜։

Ո՛չ ածէին զմտաւ՝ տեղւոյն հեռաւորութիւն զբարձրութիւն փառաց նորա. և զլեզուս իւրեանց ածէին զերկրաւանդ ոչ կարէին հասուցանել, առ մեզ գարձուցանէին ըզ չարութիւն. իբրև հրեայքն՝ զհօր հայհոյութիւն առ որդին, որ յերկրի աստ էր։

Վասն այսորիկ ճողովրդ իմ դարձցի այսրէն. և ա՜ռ՜ւգ իմ լի նապարեալ գոցին՝ ի նոսա։

Ամ ասէ զայս, ոչ թէ՝ յեղեմ կայցէ, զի ստիպեն բա բիլացիքն՝ զօր չարեացն իւրեանց, ըստ խստութեան իւրեանց, և անզգ ջութիւն։ Եւ աւուրք իմ լի կատարեալ՝ զոր հատի վճիռ հօթանասուն ամացն, գտցին՝ ի նոսա. յորժամ վասն ողորմութեան իմոյ՝ ի վերուէն հաշուիմ յերեքտասան ամ թա գաւորութեանն ոլսիայ, և ոչ՝ ի գերութենէն։

Ասացին՝ զի՞նչ գիրոց ա՜ն. նամ գո՜ցէ՞ արդիւք գիրս՝ ի՜ չարչարելոյն։

Երկու դիմաք է իմանալ, մի՝ ի պատուհասելն զբաբիլացիսն՝ զարմացմամբ ասեն, զիարդ ոչ թաքեաւ չարիք նց՝ ի՜ ինէ. և մի՝ յորժամ՝ ի վշտացն նեղէն, ասեն, արդեօք ամ՝ ասնէ՞ զայս ամ։

Ահ

Ահա դեղաւոր էր և յաջողեալ է նոցա, զան՝ և ունին զիրենք աշխարհի։

Թէ մեք վա՜ մեղայ՝ գերեցաք ասեն, ահա՛ սոքա աւերեալ են՝ և յաջողի սոցա։

Ասայ՝ 'ի զե՛ր ուրեմն արդարացուցի զանձդ իմ. լուսայայց ուրուքեք ձայնս իմ. և եղէ ես խոշանգիալ զօրհանապազ 'ի մտացս թէ զիարդ յաջողի սոցա։

Զկիրս մտացն խոստովանի, թէ սրտիւ ուղիղ, և ձեռօք լուսացեալ 'ի չարեաց, և ոչ քնաւ կցորդեալ։ Եղէ ես խոշտանգեալ զօրհանապազ 'ի մտացս թէ զիարդ յաջողի սոցա։ Եւ կշռամբանք իմ՝ զօրն և զգիշերն ամ, և բ առաւօտն դարձեալ սկսանէի։ Կամ՝ առաւօտ՝ զդարձն ասէ, թէ զիա կշռամբեալ սկսայ և մեղադրեալ, թէ բ հիր կարձմտեցի։

Թէպէտ և առնի ինչ այսոր պարծիցիս. ահա՛ասի յաղթ որդւոց չոց՝ որոց և առնիցի։

Խորհէի թէ ասեմ որդւոց ժողովրդենն քո՝ զայս կիրքս՝ որ ասաց, թէ սասանեալ էին ոտք, և գայթակղեալ գնացք. այլ՝ ոչ իշխեցի, զուցէ գայթակղին տխմարքն, այլ՝ զայս ուխտեցի նոցա։

'Ի մտի եդի, ինչ ոչիցն և այս ինչ առաջի իմ, մինչև մտից 'ի սրբարանն Աստուծոյ. և 'ի մտս առնուի՝ թէ՝ յի՞նչ կատարեցաւ յաջողումն բաբիլացւոցն. զնոցն և զուք ասէ արարէք. ապա առ ոճ ասէ։

Ասիցի՝ ինչ ինձ զուրանիցէ նոցա փարգիրն սրաստոյն զնա. և հրդեհանիցուցն զնա յամբարտաւանութենէ իւրեանց։

Վա՜ նենգուն՝ զոր ունին առ մեզ, տարագիրս արա՛ յիւր հանց աշխարհէս կիւրոսիւ 'ի պարս. և կործանեսցես յապականութենէ իւրեանց, որ զքեզ հայհոյեցին։

Իսկ զի՞նչ եղեն յաւիրս յանկարծակի, ոստայնեցան պակուսեցան հրդեհանն զա՜ նոցանց զանձնուն իւրեանց, և եղեն ոգի երեսաց զարմանելոց։

Տեսեալ հոգւոյն՝ զաւերն բաբիլոնի հիանայ, զի ահա՛ երաշէր ասէ։

Տա՜ 'ի չաղաչի չուտ զպարարիրս նոցա անարգեսցես. զի հուր բորբոքեցաւ 'ի սրտի իմում, և բորբոքեցաւ նոցանց։

'Ի քաղաքի քում՝ յեղեմ աւասի թէ ինչ գործեցին, որ

Ճշմարիտ էր, զբաբելոն՝ որ պատկեր է և նմանութիւն, անար դեցի իբր ունայնութիւն ունայնութեաց։ Զի հուր բորբոքեցաւ 'ի սրտի իմում, և երիկամունք իմ այլագունեցան. 'ի ցասումն և 'ի ցանկութիւն. վէրք առի հրրով նախանձու՝ զաւերն եէմի տեսանելով։ Քանզի՝ և մատաթիա և յոլոլք 'ի վկայիցն՝ տեսեալ զպատկերս դողային երիկամունքն, և կործանեալ անարգեցին զկուռսն, և զմատուցիչսն պատարագաց ասանին։ 'Դարձեալ՝ որ 'ի քաղաքի քում". և բաբելոն քո է, զնորհս պատկերի քո՝ առ 'ի նոցնէ, զի արհամարհեցին զիս։

Եւ արհամարհեալ եղէք, և ոչ գնիպոցի. որպէս զանասուն համարէիցայ առաջի քո, և ես յամ ժամ ընդ քեզ եմ։

Կարձեմեցի ասէ, և արհամարհ ցուցայ, իբրև զանասուն համարեցայ զաջողուածն բաբելոնի տեսանելով. և ես յամ ժամ օրինօքն ընդ քեզ եմ. և նոքա օտարք են։

Կալաք զաջոյ ձեռանէ իմմէ, 'ի խորհուրդս քո առաջնորդեցեք ինձ, և փառօք ընդելաք զիս։

'Ի դիմաց կատարելոցն ասէ, և իւր, և այլ մարգարէիցն. յելից եգիպտոսէ՝ 'ի խորհուրդս քո առաջնորդեցեր զիս, և աստ՝ դանիելիւ և եզեկիէլիւ, և որք 'ի դարձին մարգարէք՝ հոգւովն։ Զաջոյ ձեռանէ՝ զմիտացն. և փառօք ընկալար զիս, թագաւորաւն զօրաբաբելիւ, և քահանայապետիւն յեսուաւ։

Զի՞նչ էայ իմ ընա՝ յերկինս, զամ 'ի չէն զի՞նչ ես՝ ինդրեցիր յերկրի։

Բարի ինչ ունիմ յերկինս՝ քան զքեզ, երբ այդր գամ. և յերկրի այլ ինչ խնդրեմ, քան զոր արարեր աւերս բաբելոնի, և ինձ դարձ, և զյոդ յերկրի. վասնորոյ՝ ասէ։

Նոքաղեաց ոչիր իմ ես մոլորեալ իմ. ահ սրտի իմոյ, ընդդէմ իմ ահ յանդիման։

Ոչ սաստիկ ծարաւովն նեղեալ ստիպէ քերել զուր այսպէս հոգւով ասէ և մարմնով թալկացեալ նուաղիմ։ Սիր տի իմոյ բաժին. ոչ ուզէ 'ի բնաւիցս այլինչ յաւիտեան սիրտ իմ՝ զատ զքեզ. երբ իցես, զի եկիցս։

Ահաւասիկ ոչ հնոյ սպասին զանգինս ի-ընդանոյ 'ի չէն, դորեցին. ահ պանիցին զանձինսնոսն՝ որ ապրեսցեն ընդ 'ի չէն։

Հաւանեալքն անտիոքու և նաբուգոդոնոսորայ. դու չես հեռի յումեքէ՝ բովանդակ բարկդ և գիւտդ. այլ՝ ոչք արարին զհեռանալն. ոչքան և է՝ կորուստ է։ Սատակեսցին ամենեքեան՝ բովանդակ դևք և կռապաշտք, և ոչք անդարձ մնան 'ի մեղաց։

Ինչ մերչինալ սա՝ ոչ քարի է, ի՝ գնել սա՝ որ գյոյս իմ։

Ոչքան նոցա հեռանալն չար է, և յուսահատելն։

Պոպել զոչ օրհնո՝ելն չոչ. 'ի ցրո՝նա գոգիր սիոնի։

'Ի դրունս եկէմ՝ որ առ լերամբն, որ լերամբ սիոնի է իբր դուստր առ մօր. և յեկեղեցիս՝ որ դուստր է վերին սիոնի, որ է մայր մեր ամենեցուն։

Իմոսգո՝ելի յոսոգի։

Ոմանչ 'ի գերբին առնուն, ի՝ այլ յանպիտչու՝ ժամանաչն՝ յերբեսայ մա՝ ղաբայեց՝ոցն. այլ ճշմարտալու վասն վերբին ա՝երմանն է 'ի գիրսոնք. որ է վրէժինդրո՝ելի արեան ոգի՝ոցն սոյ. զոր հոգին ոչ ողբայ 'ի գեմոց զաղջայելոցն, ի՝ գիրոնոցն, ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ. ՀԳ։

Ընդէ՞ր մերժեցեր ոչ նոպա. քաչիայս՝ սրպոմոելի չոչ 'ի վերայ քա՝ ղին արօրի չոչ։

Որ ոչ երբէք երկն նոյ անդարձ գերութի. բարկացաւ արտմոուլ քո՞. զոր յաւոչ հոլոչեիր յարօտս մարգարէիցն։

Ցեղա՞ զչղոլոլ՝ոլդ չոչ, զոր ոպոյոր 'ի ոկղանէ. փրկեցեր զվանչ ժա՝ ոանգո՝ելի չոչ։

Ստացար իսկ յեգիպտոսէ, և փրկեցեր 'ի փարաւոնէ. ըստ մովսէսի, երկն բաժին ոն ժողովուրդ իւր յակոբ. և վիճակ ժառանգութի իւրոյ իսրայէլ։

Լեռն ոյոն ոյս՝ ուր քնակեցեր դու՝ 'ի սմա. հաստատչ զչեռն չոչ 'ի վերայ ոստատարանո՝ելի նոյ նոպա։

Ուր դաւիթ երբեր զկսորանն և զտապանակն, և երդեր դու զանուն քո 'ի սմա։ Համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ հը՝ րեշտից՝ որք զկայսեր թագաւորութին խնդրէին, և խնդրե՝ ցին

ցին զարիւնն ոն 'ի վերայ անձանց և որդւոց՝ խսպառ խնդ-
րեցին։ Համբարձ զձեռն քո զարձեալ միշտ հարկանել զնա։

Որ ինչ անէրա-եցաւ ընդառն 'ի սրբոն-ն չոմ. պարծեցան ապեանչ չո
'ի հեչ բարեկենդանոն-ն ի-րեանց։

'Ի տօնի զատկին՝ 'ի մեչ բարեկենդանութեն խաչեցին զնոն. պարծեցան ատելիք քո, վասն՝ որ քակէիր զտաճարն։. 'Ինոյն տօնի հատո նց։ Եհարց թէ՝ ընդէր մեր ժեցեր, և այս ամ պատասխանի է թէ՝ ոչ անդատաստան մերժեցեր։

Եդին զնշան ի-րեանց 'ի նշանս. և ինչեանչ ոչ ճանչան զնա 'ի զերուսա։

Պիղատոս՝ նշան աւերածի՝ 'ի տաճարն եմոյծ գլուխ խոզի, և դրօշ՝ որ կայր 'ի վրայ պատկեր արծուոյ։ Այլև՝ նը շանք լինէին աւերածոյ, դուռն՝ որ բացաւ լինքնին, որ քսան մարդ հազիւ դնէին. և երինջն՝ որ գառն ծնաւ. և այրն՝ որ աղաղակէր, վայ եէմ, վայ եէմ. և նք եդին 'ի նշանս բարւոյ։ Եւ լինքեանք ոչ ծանեան զերս 'ի վերուստ։ 'Ի վերուստ գոլ մեծ բարկութի, և ելն նց յեէմ՝ պէսպէս պատուհասիւ, և այս էր։

Ոչ յանդա-ի՝ քայքայոչ նորոգիցին զբրուն նը, 'ի հրոյն քայքայոչ և մրճոչ նորոգանիցին զնա։

Արուեստաւորս ածեալ՝ քանդէին։

Այրեցին 'ի հուր զսրբո-ն չո յերուսի. պղծեցին զնորան անուն չո։

Յերկրի՝ և ոչ 'ի յերկինս է, խորհրդով զնը եկեղեցի։ Պղծեցին, խայտառակութիս գործելով 'ի տաճարին։

Ասացին 'ի սիրտս ի-րեանց ապրչ նց 'ի հրոյն, եկայք լաեցուսցուք զամ ազգս նց յերուսի։

Զշաբաթ, զղատիկ, զտաղաւարահարան, և զայլն։

Նշան մեչ ինչ ոչ ուրեսչ, և ոչ և գուցէ մարգարէ. և զմեզ ինչ ոչ ոչ ճանաչիցէ։

Եւ արդ լռեալ են նշանագործքն և մարգարէքն, ոչ և յայլ գերին մեր, մարգարէք էին, և վասն ոչ ճանաչեցին իբրև զնէ, և զժողովուրդ նց։

Մինչև յերբ ՝ն՝ նախատէ թշնամին, թարգիացուցանէ հայհոյ-
ութիւնքն զանուն ՝ն՝ յոտ։

Սատանայ և հրեայքն դեռևս հակառակին, և հայհոյեն զսքդ յս։

Ընդէ՞ր դարձուցանես զձեռն յոտ, և զաջ յոտ 'ի մէջոյ ծոցոյ
յոտմէ քոպոտ։

Ծոցն՝ կրկին է, գանձ բարութեան և բարկութեան ՝ն՝, և
ձեռն՝ որ բաշխէ զբարկութիւնն, և աջ՝ որ զպարգևսն. հատո՛
ասէ իւրաքանչիւր ը արժանեացն, իսպառ մի երկայնամտեր։

Ա՛ձ քոգաւորդ մեր յաւաղ յան զյուխիսանս. որ ապարեր
զքրիստոսն 'ի մէջ երկնից։

Վա՜յ՝ արարեր փրկութեան. 'ի մէջ եկեմ. յեկեմ որ է սիրտ
երկրի՝ ը իւրն ասելոյն։

Ղու հաստատեցեր զոգոն ոտն զքոն. զոտ խորտակեցեր
զգելոն վիշապոյ 'ի վերայ ջուրց։

Զծովն կարմիր իբր զպարիսպ աստի և անտի. վիշապ՝
եգիպտոսի քաղաք, գլուխ վիշապաց՝ իշխանք նոցա։

Ղու փշրեցեր զգելոն վիշապին, և տուար զնա ճերակոյր
զօրացն հնդկաց։

Միաւորդ զմարաւոն. և ետուր զնա կերակուր զօրացն
հնդկաց. զի եկին հնդիկք, առին զկարասին, զոր ալիքն ընկ-
կեցին 'ի դուրս։

Ղու եղիցես զաղբիւրս և զվտակս. և զվոսկս. զու ցամաքեցու-
ցեր զգետս սուրբոյ։

Զաղբիւրս 'ի վիմէն, և ցամաքեցուցեր զյորդանան. և
զդեռսն սուրբոյ, և զյորդանան, զայն՝ որ գայր դարձեալ
զարձեալ։

Քոյ է ցերեկն, և քոյ է գիշերն. զլոյս և զարև. զու հաստատեցեր
զնոսա. և զու հաստատեցեր զամ սահմանս երկրի. սահման երդիր զոյիցս, և կան. զդարուն
ձմերամէն՝ որ մերձ է յիրէ, և զամառն՝ աշնայնոյն որ առին
թերբ՝ զու ստեղծեր։

Այս յուշ լինի թէ՝ զի ընդամենն նախատեաց զնոսա Քարիւզոյց զանուն նոցա։

Բարի ասն կամաք մոռանայ զբարն, յուշ լիցի ասէ զայս ոչ կամեցաւ գիտել և պահել 'ի մտի զնոսա անուն քո, որ ոչ նախատի, այլ՝ նախատեաց, և նախատէ և ս. Ժողովուրդ սն զգամ քան զերն և զէշ՝ բարկացոյց զանուն նոցա քո, զի որ դի նոյ ոչ ուսաւ զքեզ զող։

Մի՛ տոպնէր զապանաց զանոյն՝ որ խոսովման ասնի ասա թէ. և զանոյնոս զանոնցոց թագաւորս մի՛ մոռանար խոսաս։

Գազանացն զիւաց զանձն հրէի և հեթանոսի, որ խոս ստոլանին զքեզ ասծ. և զանձինս անանկաց՝ որ մեղան և զբոլ ջացան, մի՛ մոռանար։

Հայնա յուրեր թս. զի լցան բոնոյ ապիլեաց յերկրի անիրաւութիւն։

Զոր ուխտեցեր եկեղեցւոյ՝ զհաւատ և զգործք՝ քոյով արեամբդ, զի լցան ստունք՝ եկեղեցիք հերձուածողաց յաւիշ տակութիւն յերկրի, վա երկրաւոր փասիկութեց, կամ փառաց և ընչից՝ բանտագուշեցան, և սուտ խոսեցան՝ արիոս, նեստոր, և այլքն. կամ զի յերկինս ոչ երթին հոգւոյն սրբով իմանալ զգիրս. այլ՝ երկրաւորք եղեն և հնչաւորք՝ և ապիշեցան։

Մի՛ դարձոյն զանոյն ամոչեցնես. այլ աղաչեն զանոյնոցն զանուն նոցա։

Անկեալն յեկեղեցւոյ թէ զղջացեալ գայ առ քեզ, թէև՝ մինհու չափ է հերձուած 'ի հոգիդ նոցա. այլ՝ աղքատ հեթանոսն, և անանկ հրէայն օրհնեսցեն զանուն նոցա քո. զի ողորմած կոչիս և երկայնամիտ։

Աւրի՛ ասի, զ դարձ ազգապատանս զանուն նոցա քո. յիշեա՛ զնոյնոցն՝ որ յանդգնեցան զօրհնանապաղ։

'Ի հանդերձեալն՝ զի քո է դատաստանն. յիշեա՛ զնախնիսն՝ 'ի սատանայէ, որ նախատէ զպատուիրս քո, և զանուն քո, և զեկեղեցի քո, և զփառս քո, և զքեզ յա։

Մի՛ տոնանոց զյոյն պաշտօնէից զոց. ամբարտաւանութիւն ապիլեաց զոց զերծոցի հանապաղ։

Որ յեկեղեցիս աղաղակեն միշտ։ Ամբարտաւանութիւնէ գիւմաց և կռապաշտից՝ վերասցի հանապազ, յորժամ դու միայն յայտնիս որ մեր և յաւ ած։

Ի կոչումն. Ո՛ ապականեր. ընդ օրհնո՛ւ։ Սաղմոս յոտանի, երգ աստուծոյ։

Վա՜ դատապարտեալ ոչ ունի զիմս սաղմոսին, և վա՜ գերեալն, և վարդապետին ասացեալն, և վա՜ ասողին կոչումն, որ և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԴ։

ՈՍՏՈՎԱՆ ԵՂԻՑՈՒՔ ԱՌ ՔԵԶ

ած, խոստովան եղիցո՛ս և երգասցո՛ս զանուն քո։

Նախ՝ խոստովանիմք զյանցանս, և ապա՝ կարդամք զանուն քո. և ընդէ՞ր կրկնէ զխոստովան եղիցուքն. անանկայ ուսոյց կարդալ զանուն քո՝ զկնի խոստովանութեան մեղաց, յասելն ցպօղոս, արի՛ լուսա զմեղս քո. այս՝ խոստովանութեան մեղացն, ՝ի կարդալ զանուն քո՝ որ է հաւատոյ խոստովանութիւն քո՝ այ, որ դատողէ և ողորմած։

Պատմեցից զամ ոչանչելիս քո. յորժամ քամ առէց՝ ես ուղիղ դատիցայց։

Երբ յեէմ հասեց զերծեալ ՝ի նեղութենէ՝ արդարադատ եղէց, զոր դու ասացեր դատաստան արդար դատեցարուք։ Ասի թէ՝ յասելն դաւթի զսաղմոս՝ զյուդայի ցեղս միայն ունէր, խոստանայ թէ՝ յորժամ զտասն ցեղն առնում, ուղիղ դատաստանաւ դատիմ զբովանդակն ՝ի ժամու։ Իսկ՝ առաքեալքն յորժամ հրաման առին նստել յերկոտասան յաթոռ՝ ասա քարոզեցին, և անդ դատին։

Աշխատաւ երիր՝ և ամ բնակիչք նոր. ես հաստատեցի զսիւնս նոր։ զայս ած ասէ, սիւն՝ զօրաբաբէլ, և յեսու, և մնոր գալիքն. և քի է բանս, որ ՝ի մաշելն մեղաք ամ երկրի՝ հատեալ լինի ՝ի պարարտութէ երկնի, յարդարութէ, ոչ և յանձպաշտութէ. և մարմնոյ երկրի պակասեալ յառաքինութէ. և հոգւոյն բնակչաց ՝ի նոսա՝ ՝ի սիրոյ. ամն հաստատեաց սիւնս՝ զառաքեալսն, զեօթն զօրութիւնս հոգւոյն դնելով ՝ի նոսա, շինելով զիմաստից տունն։ Դարձեալ՝ եէմի հնոյն սիւն՝ զեկեղեցի հաստատեաց, ըստ պօղոսի ասելոյն առ տիմոթէոս,

հա

հանել զսա 'ի վերինն սիոն, որ է սիւն սորա մշտնջենաւոր։ Դարձեալ՝ երբ վա՛ մեղաց աւերի երկիր, այս է սիւնն, վայ ասէ։

Աւուրք անօրինաց, ի՞նչ մի՛ անօրինիչ. և մեղա՛ւորաց, ի՞նչ մի՛ բաղձա՛ցո՛ցանիչ զերկի՛՛՛։

Հպարտից ասէ, մի՛ բարձրացուցանէք զեղջիւրս ձեր, սակաւ ինչ է ամենակս ասա, այս է բարձրէքն։

Մի՛ հաստատանայ 'ի բաղձանս զերկի՛՛՛։ և մի՛ խօսիչ զայ անդրանիկ։

Զի ոչ յարևելից՝ և ոչ յարևմտից, և ոչ յանապատէ զերանց. այլ այն դատաւոր է։

Զչորս կողմն յիշէ, զհիւսիս և զհարաւ՝ անապատ ասէ զի ոչ բնակեն անդ մարդիկ, վա՛ կարի ջերմուեն և ցրտուեն. և յարեգականն ելանելն և 'ի մտանելն՝ որոմմունք և թլնդմունք լինին, և ոչ անդ են բնակիչք. յարևելս և յարևմուտս, և 'ի տեղիս յայս՝ ոչ լինի պատուհաս. այլ՝ ուր մարդիկ են, և կոխեն զօրէնս նոր։ Դարձեալ՝ զի ոչ յարևելից, այլ թէ ասէ՝ չորից ծագաց՝ ուր գերեցան հրէայքն, 'ի քաղդէացւոց՝ յարևելից. 'ի յունաց՝ յարևմտից. 'ի հարաւոյ՝ յեգիպտոսէ. 'ի հիւսիսոյ՝ 'ի հայոց. այլ՝ դատաւոր այն է. նոր հրամանաւն եղև գերին, և 'ի զղջանալն՝ նա դարձուցանէ դատաստանաւ։ Դարձեալ՝ յարևելից յոյնք, յարևմտից հռոմայեցիք, պատերազմաւ միշտ ընդ միմեանս ելանեն. և յանապատ է լերանց՝ 'ի մարաց և 'ի պարսից՝ 'ի վա՛ր բաբելոնի յառնեն. սակայն՝ այն է դատաւոր նոցա։ Դարձեալ՝ զի ոչ յարևելից, որ մայր է լուսոյ, պակասեաց խնամք, և ոչ յարևմտից չարիք, ուր կայր չարն թագաւորեալ, և ոչ յանապատէ լերանց պատերազմ, ուր զօրք չարին 'ի թագաւորս հեթանոսաց, այլ՝ այն դատաւոր է, գիտէ կշռել և դատել զամենեսին։ Այլ՝ ասեն յարևելից խաչն գայ, յարևմտից այնծաղինն, յանապատէ՝ տապանակն. սակայն՝ այն դատաւոր է։

Զայս

Զայս խոնարհ առնէ, և զսոյն քարէքարոյնանէ. քանզի 'ի յԵրուսաղեմ
գինի լի անուշակ արբեալ և խոնարհեցոյց յայսմանէ յայս։

Զեմ գերութիւն. և զսոյն բարձրացուցանէ դարձեալն բաժակ 'ի ձեռին ամենայն, զոր շոյտ մատուցանէր երեմիայ արբուցանելոյ զթշուառաց և ամենայն երկրի։ Եւ խոնարհեցուցանէ յայս մանէ յայս. 'ի ձեռաց ամենայն յեղեմ. յայս՝ 'ի բաբելոնէ 'ի ձեռն կիւրոսի. կամ խոնարհեցուցանէ 'ի խստութիւն 'ի հեղութիւն. գինի լի անուշակ՝ ուշակորոյս առնել 'ի խելաց՝ զամ յանցաւորս, հնարս ոչ գտանել զերծանելոյ. բաժակ 'ի ձեռին ամենայն՝ անօթ բաժակի. որ վնաբուգողոնոսոր ասէր բաժակ ոսկի 'ի ձեռին ունել, և արբուցանել ում կամի. լի՝ որ ոչ սպառի։ Իսկ արկեալ՝ թերևս խառնեալ, որ է զարմանք, անապակ և խառնեալ. անապակ՝ զի անակնառու է, այլ՝ խառնէ գթութիւն զի մարմինք եմք, տկար և ցաւոտ։

Սակայն մրուր նոր ոչ ապառնոցի. և արքունին վնա ամ մրղաւորք երկրի։

Մրուրն պահի բաբելոնի, զի հրեիցն՝ եօթանասուն ամ։ և բաբելոնի, և գօգայ միշտ։ Եւ դարձեալ՝ զոր պատրաստել է սատանայի, և հրեշտակաց նոր 'ի հանդերձեալն։ Դարձեալ՝ բաժակ փրկութիւն 'ի ձեռին՝ զոր ինքն էարբ խաչիւ, և խոնարհեցոյց յառաքեալսն և 'ի վկայս, զորոյ զմրուրն ղկորբստանական՝ հրէայքն և չար իշխանքն արբցեն, արբուցիչքն ամենայն և առաքելոցն, և վկայիցն։

Եւ ցնծացայց յաւէտեան. սաղմոս սասնից ամ յանուանէ

Ցիրաւացի դատաստանն ամ՝ զյակոբ յիշէ, զի վասն նմա եղև նոցա դարձն։

Զամ եղջերս մրղաւորաց փշրեսցեն. և բարձցէ եղջիւրս արդարոյ։

Հակառակորդքն շատ էին 'ի դարձին, եղուվմայեցիք, և մոլաբացիք, և փղշտացիք, և այլք. և բարձր եղջիւր եղջիւր զօրաբաբելի. և քին՝ որ է խաչն. այլև՝ ամենայն յորժամ խաչանեսցէ զամ՝ իշխանութիւն։

'Ի նոպարաց. ընդ օրհնութիւն. մի՛ ապրիցնիս։ Սաղմոս յասաց. երգ սա սաղմոսանիցայ։

Ոչ ինչ դիպեցաւ փրկութիւն երկնից, և նորոգաց ընդերձելոյ, նշանագիր և զմահն դն։

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ· ՀԵ։

Յայտնի է 'ի հրէաստանի ամէն, ի յիրայէլ մեծ է անուն նորա։

Աքանչելեօքն՝ և քի խաչիւն յայտնեցաւ թէ՝ ոմէ 'ի դղրդելն արարածոց։ Այլ՝ իմանալի հրէաստան՝ խոստովանող սրբոց ամ, 'ի վերինն սիոն՝ որք տեսանեն զաշտ, և մեծ է անուն նորա։

Եկա՛ խաղաղութիւն պեղի նորա. և քնարի՛ նորա սիոնի։

Խաղաղութիւն կոչի եէմ վերինն, ուստի մերժեալ են ցաւք, և հեծութիւնք։

Անդ խորհիցուք զի զգրի՛ ողբեղան, զկնի զսու՛ և զքանիսամարդ։

Զասորւոյն, զի 'ի վերինն սիոն՝ ոչ կարէ ձգել նեստս և պատերազմել ջարն։

Լո՛ սարս՝ ես զո՛ սչանչելոցդս ընդանոյն յա՛ինինից. խո՛ովեցին ա՛մենիչքեան որ անմիտ են սրտի՛չ. ննջեցին զչո՛ան ի՛ բնեանց՝ և՛ ինչ ոչ գտին։

Եօթանասունքն ասեն, լերինք սիոնի՝ լոյս առէք. լերինքն իսրայելի՝ լոյս առին ցնծալ մեն 'ի զբօսանս. խռովեցաւ ասորին անմիտն, ննջեցին և ոչ գտին զեէմ։ Դարձեալ՝ լերինք յաւիտենից՝ հրեշտակք, որոց արեգակն՝ արն է, անմիտք ննջեն, և ծուլանան յընդոստուցանելն հրեշտակաց աստ, և անդ խռովին, և ինչ ոչ գտանեն մատնակցուն ըստ արթուն բնութեան։ Այլև՝ նահապետքն լերինք, և 'ի քէ լոյս առին, տեսին և ուրախ եղեն, իբր աբրահամ. և անմիտ հրէայքն ծուլացեալ՝ ոչ իմացան։ Դարձեալ՝ լերինք իմաստուն կուսանքն, զի զձէթ առին ամանով, և անմիտ յիմարքն ննջեցին, և ինչ ոչ գտին։

Ամենայն մարդիկ՝ որ 'ի սենեքերիմ, և 'ի ռափսակ ապաւինեցին, 'ի սասահ քուամիէ ննջեցին, հարիւր՝ ութսուն և հինգ հազարքն էին, որք 'ի հեծման ձիոցն սատակեցան. և գօգայ՝ նոյնպէս. այլև՝ որք իբրև զձիս խիգամոլս՝ զկնի ցանկութեանց գնան։

Դու՝

Դու՝ ահաւոր ես՝ և ո՞վ կարող է քեզ դիմանալ յանկարծ քո բարկութեանդ, յայտնի եղեալ քարկուելոյ քումդ։

Արդ գիտացաք՝ զի կարօղ էիր նախ քան զհայհոյելն նոցա սատակել, այլ՝ ոչ նոքա հեգնեցին, յայտնի եղև քարկուելիք քո։ Այլև՝ 'ի կրկին գալստեանն յայտնելոց է քարկուելիս։

Երկիր երկիր՝ և ոսկրեաց ընդ յառնելն ոչ 'ի դադարումն. ընդ ապրեցուցանել զամ հեղս երկրի։

Ասորւոցն՝ դատաստանաւն։ Այլև՝ 'ի համբառնալն նշանի քո յաստեղս՝ 'ի ծննդեան քո։ Այլև՝ 'ի խաչելն ոմն, և 'ի գալն միւսանգամ. յաւնելն, և 'ի գալն, և երևիլ՝ մայր դեղուլթեան ասի. զամենայն հեզս՝ զոր երանեաց։

Խորհուրդք մարդկան խոսքական ասելն ոչ չեղ. և ձանձիալ նմա՝ պուրիք օրհնեսցին զչեզ։

Զի և խորհրդոց քննութիւն է անդ, և աստ՝ ծածկեալ իմաստութիւն, առաքինութիւն յայտնի, և օրհնի յայնոսիկ ած։

Ո՛նպս զէր՝ և նպատակեցէք ձեզ ոչ մերոց, ամենեքեան որ շուրջ էք զնովա։

Ուխտեցէք ընդ եղեկիայ՝ որ շուրջ զերուսաղէմաւ էք. այլև՝ որ ընդ աստուծոյ էք. վնա միայն պաշտել, որ օգնեց ձեզ, և զքրիստոսի ուխտն աւադանաւն. և կատարեցէք հրա ժարեալք 'ի սատանայէ. որ շուրջ էք զնովաւ, անդամք էք ոն աստուծոյ։

Ապրուցէք պապարգեա ահաւորին. ո՛չ քաղէ զոգին իշխանաց, ահաւոր է նա չան զամ զամ հեղ երկրի։

Որք ուխտեցին անաստուն անդ՝ և աստ զբանական պաշտօնն, կատարեսցեն. ո՛չ քաղէ զոգիս իշխանաց, ո՛չ միայն զասորւոց իշխանսն, այլև՝ զամ բանականաց, որք ինքնիշխանութիւն մեղանչեն, ազատ քնութիւն։

'Ի նպատակ. զանն իրենոյմայ. ասղմոս յասաք։
Ասաք գրէչ, և իրենոյ՝ իղանուչէ և նյորդ դուրի. որ խօսի 'ի դէմս գրեր-ոյն. և ղանուչէ զբնութիւն ինքչն։

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ. ԺԶ։

Զոյնի՞ իմով է ու թը իսրդոյն. յոյնի՞ իմով է ու ոչ, և հայե-
ցու ու իս։

Զայնն էր ասէ իմ, և իմաստքն նմա. սակայն՝ նայեցաւ
առ իս և ապատեաց։

Յուրուր նեղուն իմոյ ընդ քնդրեցի յերօր իմով. 'ի գիշերի ուրուչ
նը ոչ խաբեցայ։

'Ի գերութիւն՝ ձեռաք տարածմամբ. և ոչ խաբեցայ, զի
առի զինդիրան։

Ո՛չ ինձ մինչուրեալ անյն իմ. յիշեցի զնա՝ և ուրախ եղէ. հոգայի, և
հոգեաղեր յիս հոգի իմ։

Յայլ ումեքէ չկամիմ առնուլ մխիթարութիւն, զոր յիշե-
ցի, որ է առձեռն պատրաստ դեղ սգաւորաց, և նեղելոց. հո-
գայի զկիրս իմ դառնագոյն, զոր նախնիքն մեր ոչ կրեցին.
և նոքաղեր հոգիս ցանկանալով փրկութեան։

Ժամանեցին պահուց ալ իմ. խոովեցայ և ոչ խօսեցայ. խորհեցայ պա-
ուրան պատաջինու. և պատ յաւիտենից յիշեցի։

Արթուն աչօք հասու լինէի փոխման ժամուց գիշե-
ցոյն անցման, և կարէի թուել. խռովեցայ և ոչ խօսեցայ.
չասացի ումեք զկիրսն իմ. խորհեցայ զաւուրսն զանցինս, և
զամս յաւիտենից յիշեցի, յորում 'ի բարին էին հարքն մեր։

Խօսեցայ 'ի գիշերի ընդ սրտի իմում. հոգայի՝ և պատաղեր յիս հոգի իմ։

'Ի տունջեան ոչ տայցեն թոյլ 'ի վաստակոց. տառապեր
յիս հոգի իմ, բանական հոգիս ցնորեր յիս։

Մի՛ ընդ յաւիտենից մերժիցուն՞ զիս ու. և ոչ ևս յաւելուցու 'ի հա-
ճել ևս։

Յեղեալ. և ոչ ևս յաւելուցու 'ի հաճել, զկնի ետ թա-
նասուն ամի։

Կամ ի՞ սպասս ուրգելոցն զողորմութիւն իւր յինէն. ի՞ մի ի՞ սրբոցն՞ զքան
ի՞ ուղիղ մինչև յաղգ։

Թ։ հև

Թէեւ մեղաւոր եմ, ասէի՝ թէ ո՞ւր է ողորմութիւն նոր՝ որ անարժանիս տուն եալ լինի. կամ կատարեաց ղբան սպառ նաւէացն յազգէն մեր՝ մինչեւ յաղէ բարեբերացուց Թողով ընդ մեզ ասա յաւիտենից։

Կամ հոս-ասոյնք գնալ ՝ի նեռ. կամ սրտնչեցնք ղգնոնիք ի-ր բաց նո-նիք ի-ր։

Զդութն՝ որ առ նախնիսն, և արդեւնաւ վա՞ բարկացու ցանելոյն իմ՝ վնա։

Ասոյ՝ ինչ ոյժմ ոնոց. ոյս է նորոգո-ն ոչոյ բաւչիւնոյն։

Դեռ իմացայ զպատճառն, նեղութիս այս՝ բուլէ աչո ղակ, նորոգել ղնա ՝ի հնուէ մեղաց. այն եւ՝ զոր արար աչն հօր աւաղանաւն։

Ցիշեցի ղգորգո ՝ի ոիղբանէ. ցիշեցի ղոչանչելիս նոր։

Զի ոչ անգութ է, և ոչ տկար։

Խորհեցայ յամ գորգս չո, և՝ ՝ի յեր-ագորգս չո խորհեցայ։

Որ ոչ այլովք, այլ՝ ձեռօք քո գործեցեր զմարդն։

Ա՞՝ ՝ի ոչբո-նիք են ժանապարհչ չո ոչ է ՝ի մեր՝ ոչ զամ մեր գո-ն ամ, որ ա-նոնս ղոչանչելիս։

Դու ես որ առնես ոչ ՝ի հինն, նոյնպէս և ՝ի նորս սքանչելիս. զի ՝ի ոչ է դատաստանք քո. ոչ ՝ի ծածուկ լինչ արարեալ։

Ց-ոյներ ժողովրդեան չո-մ զաչբո-նիք չո. զբնեցներ բաղնաս չոմ զգոզ վո-ղդս չո, զորդեան յանոնոյ՝ և յանեղեր-։

Զորդեան յակոբայ՝ որ յեգիպտոս գնացին, զորս ապ-րեցոյց, և ստացաւ յոմսեփաւ. և նոյն ես որ տարածմամբ քոց ձեռայ՝ զմեզ վերկեացեր։

Հանգիստ՝ մեզ զոգնո-ն է, նա՝ յոյնիմ ասելոյն ցոգ-ցանել։

Տերն զբեզ ըս-չ ՝ի, զնոյն զբեզ ըս-չ՝ և բերնեան. և խոչ խ-ոմ ցան ՝ի յոյնէ ըս-ոյ բաղմոց։

Կարմիր ծովուն. և խորք խռովեցան, հերձան յերկուս։

Զայն էարուն ամպոյ . յանդէպ նոնէպոյ յո գինուն 'ի յայնէ որոտալոյ յո ամոնքն։

Որոտ ահագին ձայն ասի այ։ Քանզի և նեռք քո գնան, որ է արկուածն շանթից . 'ի ձայնէ որոտալոյ , ոչ թէ՝ եկիր կառօք քերովբէիւք յանիւս լծեալ, զոր եռեռս եղեկիել 'ի վիր քոքաբ դեռոյ ։ Այլև՝ ձայնք և որոտմունք և շարժմունք յօդդ միշտ լինին, և 'ի ճնշմանէ փայլատակմունք, և ցոլմունք , ատեղաձև թռիչք՝ իբր նեռի, և անոճատեսակ ընթացք փայլմանէ լուսոյ ճապաղմանց։ Այլև՝ անիւք երկու կատակքն, կառք՝ խաչն, կենդանիք լծեալք՝ առաքեալքն և մարգարէք, նեռք՝ բան քարոզութիւն. փայլատակմունք՝ նշանք և արուեստք, յորմէ խռովեաց և դողաց . վայ՝ ասէ։

Երանեցան փայլատակունք յո պիրանեցաց, խռովեցան և դողաց երկիր։

Զի ահագինք են, և զարհուրեցուցիչք։

'Ի ձորոյ են ծանոթարկեալ յո, շանիղ յո 'ի զարս էաղանոյ և հիպոյ յո ոչ երանքն։

Էանց արն ը ծով ծիս , և իշխան ծիս այսորիկ՝ ոչ ծանեաւ զնա. և ը խմանալի ծովն վերին , և ոչ ոք գիտաց զնա. մինչ հարցինն, և ուսան . և անդ յայտնեցաւ թէ՝ նա ինքն է թագաւոր փառաց։ 'Ի կարմիրն, և այլն. զի զպետրոս կոչեաց գնալ աւ ինքն։

Աստանորդեցեալ ոչ խաչն ծողովրդեան յո . 'ի յեռն մոլանոյ և ոհպոնոյ.

Անդ մոլսէսիւ և ահարոնիւ, և աստ՝ երկու կտակօք, և երկու երկու զառաքեալսն առաքելով, հովիւդ քաջ քն ոչ մեր, որ առացեր արածել զոչխարս, օրհնեալ յաւիտեան։

'Ի ինոպոլսի. ինոսոսուինի յոսոսի։

'Ի պանի փոշուսրսհոլսոցն՝ յանանոլ ամ ինէլի ասոց դուինի զսա 'ի զէմ պան ի-ոց, որ ցուցանի զիսոլոմ իրանիպան ամ, և զնոց ան-շնորհանալուինն։ Ունի և զնորհուրդն ամի՝ որ ինց 'ի մէջ երիեցցոց։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԷ։

ԱՑԵՑԱՐՈՒՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ

յօրէնս Յմ. խոնարհեցո՛ւցէք զո՛ւնկն յիւր 'ի քառս էիրանոյ Յմոյ։

Ո՛չ դաւթի է օրէնսդիրն, այլ՝ որն որ ասաց, լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն, այլ ես յիմ օրէնս՝ զայս ասեմ. խոնարհեցուցէք ամ հեզութիւն ականջք. որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ։

Բայց ասա՝ զքիրան Յմ, խօսեցայց զառաւն 'ի սիրքանէ։

Եւ այս ոն է, որ առանց առակի՝ ոչ ինչ խօսէր։ Խօսեցայց՝. որ 'ի սկզբանէ ծածկեալ կայր 'ի խորհուրդն։

Ոչ լուաւ՝ ի ձանիչս զայս, ի հարսն մեր պարտեցին մեզ։

Եկեղեցի ասէ զայս, զոր լուաւ յառաքելոցն։

Ոչ՝ ինչ թաքիցեցաւ յորդւոց նոցա յաւգ յայլ, պարտել զբարեաւն ոն, զգօրութիւն ի զչանչիլն ի՝ զոր արար։

Առաքեալքն իւրոց աշակերտացն, և նք այլոցն, և այլքն մեզ։ Օրհնութիւն ոն, որ է յայտնութիւն հօր և զքանչելիսն՝ զոր ինքն արար։

Հարարիչոց զվիայութիւն ի՝ առ յանուէ, ի օրէնս եր 'ի վեր ելիր։

Յակոբ՝ զամ ժողովուրդսն ասէ, և վկայութիւն՝ զօրէնսն մովսէսիւն, յայտնի է. զոր որն ոչ եկն լուծանել, այլ հաստատել նոր օրէնս՝ նորոյս իցելի, որ ծածկեալ էր յայտնեցաւ։

Ուրնչ մնանգամ պարարիչքնոց հարցն մերոց, յորոց զայս որդւոց ի՝ բանոց. զի ձանիցին յաւգ յայլ։

Զայս է որ գալոց են հեթանոսք. յոլով անգամ՝ ասաց զայս մովսէսիւ, և որն առաքելոցն ասէր, ուսուցէք, և աշակերտեցէք զամ հեթանոսս։

Ուրեր որ ձանանին՝ յարիցին ի պարտեցին զայս որդւոց ի՝ բանոց. զի դիցին առ ամ զյոյս ի՝ բանոց, ի մի՝ մարտացին զգորձս ոյ։

Գործք ոյ՝ են մարդիկ, և Ծ, ծանիցեն հրեայք և հեթանոսք, թէ՝ յա է ամ, ոչ և ասէ։

Օ՜պատուհիրան՝ նոր ինքնութիւնով ինքնութեան. և մի՛ եղիցի ոչ և հարց ի-ցեանց։

Խնդրել զնորն, և մի՛ զհինն՝ որ պատուհիրանազանցք եղեն։

Ազգ չար և դառնացօղ. ազգ որ ո՛չ ո՜ղղեաց ընդդէմ ի-ց, և ո՛չ հաւատարեաց սա՜ ամենի ի-ց։

Երթալ առ ամենայն, և նմանել նմա. հրէայք և կռապաշտք հեթանոսք, որոց մի՛ նմանեացին որդիքն, հաստատեալքն 'ի նոր կրօնս։

Որդեա՛ երբեմն լեա՛ յինքս և ընդ՝ յինքս, յա՜ռա՜ պատարագի խոստման դարձո՜ցին։

Զի քաջ ազգնաւորքն էին, լի գրկօք քարշէին զազգն՝ զպինդն, և զհաստաբեստն. յաւուր պատերազմի՝ 'ի վայր թափէին 'ի կապարձացն ընեռուն, և զտեղն առնուին, մինչև սպառէին 'ի թշնամին, յորժամ յաջողէր ամ։ Իսկ՝ յորժամ ո՛չ՝ լի անդրէն դարձուցանէին, փախստականք լինելով. և է՝ զի 'ի թշնամին թողուին 'ի փախչելն։ Եփրեմեան էր բոբոլամ որ զերինջն արար. և աքայաք։

Ո՛չ ինչն նոցա յա՜ինքն ամ. և ըստ ինքեանց նոր ո՛չ ինքեանն գնալ։

Որ ասացին, զամ՛ ինչ՝ զոր ասասցէ ամ՝ լոքիցուք, և արասցուք։ Դիւրին էր, կամք միայն պիտէր։

Ասասցան զերբախտին՝ նոր, և ընդ՝ նոսին՝ զոր ինչ ասէ նոր։

Զերբախտին՝ որ յեգիպտոս։

Ասաջէ հարց նոր զոր ասաց զոչանչելն ի-ց, յերեկոյ ինքեկ պայ-ոց՝ և 'ի դաշտին պայանս։

Առացան զերբախտիս նոր, եփրեմեանքն լինէին առաջ նորդ ամ հակառակուք. 'ի դաշտին տայանու, տեղինէ, որ առ եզն կարմիր ծուլուն կայ։

Հրէայ զիրն՝ և անցոյց զնա. և ցոյց զչորսն ոգ 'ի տիկ։

Նշանաւ մկրտութեն՝ որ իբրև 'ի տիկս կապուի սատա նայ, զի մի՛ կարասցէ ապականել զնորհս մկրտութեն։

Ասաջնորդեաց նոր ամպով՝ 'ի տուն. և զամ գիր ել 'ի լոյս հրոյ։

Ամպն՝ հոգին, լոյսն հրոյ՝ հրեղէն լեղուքն, որ 'ի հոգեւոյն, ուր՝ ո՛չ է գիշեր մեղայ։

Հերէն ղվէ՞ն յանապատէ, եւ էա ըմպէլնէ՞ ոտ 'ի խորոյ մեծէ։

Նշանակ բացման կողին ան. 'ի խորոյ մեծէ՝ որ ոչ սպառի բնաւ։

Հան ղջուրան 'ի վէրէն. եւ հոռէաց ոտ ղգէաս ղջուրան։

Եւ զվարդապետութիւն ոտ ղգեստ, զոր ասաց բղխել յորովայնէ։

Սուրբն յաւելին 'ի մեղանչել. եւ եւ քարկոցուցին զքարն յանջրդէ։

Յետ 'ի խաչ հանելոյն զտրն բարկացուցին, զի անջուր մնացին 'ի վարդապետութէ առաքելոցն։

Փոյթէցէն ղտ 'ի սէրս ի-բէանց, 'ի քանդրել ղէրաւոր անչանց ի-բէանց։

Իբրև ան ասէին, ի՞նչ նշան առնես, հարքն մեր՝ մանանայ կերան։

Տրանջէցին ղտ՝ եւ ասացին. մեքէ ի՞ր էնէ տ պարբասել ոեղան յանապատէ։

Ամենայն ջուր 'ի վիմէ ասեն բղխեն, զի՞նչ նոր է այս, և մանանային ասէին, զինչ է այս մնուտի հացս։

Բանդէ հարբանէր ղվէ՞ն՝ եւ հոռէին ջուր, եւ վարէչ խաղացին 'ի նմանէ։

Գուսազանաւ, և վտակք բղխեալ խաղային։

Ո՞ղէ հա՞ց եւ էարասցէ պուլնա մեզ. ի՞մ պարբասարէսցէ՞ ոեղան ժողովրդեան ի-բոյ։

Թէ սողէ այժմ զայս կարէ՞ ասեն հաց 'ի ցորենոյ տալ մեզ՝ հաւատասցուք։

Ա՞ տյորբէ լոհաւ զայս տր, եւ յապաղէաց. հուր բորբոքեցաւ 'ի յանիրէ. եւ բարկութէ 'ի հոռմայեցւոց։

Օ՞ղ ոչ հաւատացին յտ, եւ ոչ յուսացան 'ի փրկութէ նր։

Որ դիւրին էր յայնքան հրաշն, և ոչ յուսացան 'ի յնոքա։

Հրամանն էր ամպոց 'ի վերուստ, պարուն երկնից եղեալ. և պեղեալ 'ի նա մանանայ 'ի ներքուստ։

Տարերքդ մնացանք են այ, յորժամ կամի , բանայ, և հանէ։ 'Ի վեր երկրի՝ զվէրն ամպացուցանէր զկարծրն, և յեր կինն՝ արտաւարեալ սորեցուցանէր իբրև զցորեան զմանանայն։

Զհաց երկնից եւ նոցա, զհաց հրեշտակաց ինքեան մարդեաց. և ի զոյց 'ի նա ներքուստ 'ի լեռն։

Ո՛չ յերկնից , այլ՝ յօդոյն , զոր երկինք կոչեն գիրք. զհաց հրեշտակաց , կամ՝ հրեշտակաց մաքրութեան վայելէր, կամ՝ հրեշտակաց միջնորդութիւն լինէր առեալ, և էր օրի նակ հացիս՝ որ 'ի յերկնից իջեալ՝ կերանս տայ ծի . և իջոյց 'ի նա կերակուր 'ի լեռնութի, աւելի քան զպէտսն։

Հաց զհողմ հարաւոյ, և ոչ զօրութիւն ի-բրով զհիւսիսոյ։

Միոյն ածէր զլորամարգն, և միւսոյն արգելոյր։

Տեղեաց 'ի նա մի ոչ զհող. ոչ զաւազ ծովու զնուազս թեւաւորս։

Զի զկնի մնոյ՝ խոզի ցանկացան, տայ նոցա և զայն, որ զհամ և զդիւրութիւն նոցա ունի։

Արէ 'ի մէջ թանուցի նոցա, և շուրջ զվրանօք նոցա։

Զի մի հեռի աշխատ լիցին։

Կերան և յագեցան յոյժ. զցանկութիւնն նոցա էր նոցա. և ոչինչ նուազ եղեն 'ի ցանկութենէ ի-բրեանց։

Ոչ պարզէ . զի ըստ ցանկութեան քարուցն՝ վուվխուռէր որսակ և համ մանանային , և լորամարգն ընոյր զցանկութիւնն մնոյ խոզի։

Մինչեւ ներքուստ 'ի բերան ի-բրենց էին, քարկուն յոյ էլ 'ի վրա նոցա։

Քանզի՝ տրտունջելով և ոչ գոհութիւն ուտէին, և կամէին զառնալ յեգիպտոս։

Սպան զբազուսն 'ի նոցանէ. և զընտիր ընտիրս յինքն ասպանեաց։

Յաղնուական՝ և յեղկանացն՝ գկորխեանքն և զդա-
դանեանքն։

Յայսմ ամի մեղան և ես, ոչ հաւատացին սխանչելեաց նոցա։

Զարմանայ հոգին, զի նշանակէր զայն՝ որ 'ի գալստեանն
քում՝ յոլովք գտանին անպատրաստաք. ոմք և անդ՝ զոհ 'ի ձե-
ռըս, և այլ մեղք զաղերքք, և ուրուանք 'ի բերանս նոցա, և հա-
ստանէ բարկութիւն յանկարծուստ՝ իբրև երկին յլուոյ, զի ասէ
թէ՝ և ևս աւելի։

Պանուէնցոն յուանցանուինէ աւուրս նոցա. և ամս նոցա փութանալոն անց-
ցին, տարին իբրև զամիս, և ամիսն՝ իբրև զշաբաթ անցա-
նէր, և շաբաթն իբրև զօր։

Յորմամ ոպանանէր ընա, ինքրնին ընա. գաղանային և աստուծոյ աս-
նէին աս ամ։

Իբրև զծառայս չարս , զի որդիք ոչ եղեն, յամ և 'ի
մովսէս դիմեին յառաւօտէ մինչև ցերեկոյ, և զդիշերն մինչ
'ի միւս առաւօտ, ոմն թէ՝ նոր սկսանիմք յայսմհետէ յառա-
քինութեան անսղալ գոլ խոստանային։

Յեշէցին՝ ղի ամ օգնական էր նոցա. ամ ըստ ինքեալ փրկիչ էր նոցա։

Կեղծեաք յիշէին, և 'ի հարկէ վշտացն։

Սիրէցին ընա ըստ ինքեանց, և ընդհանուր ինքեանց ոպէցին նմա. և
ոչիրպ նոցա ոչ էին ուղիղ ընդ նմա, և ոչ հաւատացին ուխտի նոցա։

'Ի լեզուս՝ օրհնութիւն , և 'ի սիրտ՝ անէծս, ըստ այնմ՝ ժո-
ղովուրդ իմ շրթամբք մեծարէ զիս, և սրտիւ հեռացեալ մեր
կուսի են յինէն։

Այլ նա ինքն գինաք էր, ողորմ ընդ նոցա՝ և ոչ ոպանանէր։

Գթած՝ զի հայր է, քաւէր՝ թէպէտ և ոչ 'ի սրտէ
խնդրէին։

Յամենէր դարձուցանել զբարկութիւնն ի նոս. և ոչ բարձուցանէր զամ ոպոն-
ութիւն ի նոս։

Հնարս հնարէր։

Յիշեաց՝ թէ մարմին են նոքա. հոգի որ երանէ՝ այլ ոչ է առ դառնայ։

Մարմին տկար, և հոգի՝ որ յետ մահու՝ յայժմու վարս ոչ դառնայ, զի ասուէն է ապաշաւանքն 'ի կեանս յայս։

Քանի՞ն անգամ դառնացո՛ցին զնա յանապատի. և քարկոծո՛ցին զչ քարեալն յանէրտի։

Ո՛չ գոյ թիւ։ Դառնացուցին", թէ փոքր ոմի յաւելը վէմն՝ որ գնայր զկնի, հայհոյէին։

Դարձեան՝ և փորձէցին զԱստ. և զերբն Իսրայէլի զայրացուցին, որ ոչ է 'ի ցասմանէ և յախտից։

Ո՛չ յիշէցին զձեռն նոցա. յաւուր յորմէ փրկեաց զնոսա 'ի ձեռաց նեղչաց նոցա։

Զէր երկար ժամանակ անցեալ 'ի վերայ։

Որ արար զնշանս՝ և զարհանդս ի՝ յերկրին Եգիպտացւոց, և 'ի դաշտ զին դոյանու։

Բանիւն եղեալ նշան, և ձեռօքն արուեստ։

Դարձոյց յարէն զգետս նոցա. և զանձրն՝ զի մի՛ արբցին։

Զուղայոցն արիւն տայր ըմպել նոցա, և 'ի վերուստ անձրևն վիայէր թէ՝ յայլ է որում մեղան, զի չգայ անդ անձրև եթէ ոչ՝ հրաշիւք։

Առաւելոց 'ի նոսա շանաճանճ՝ և էին զնա, և գորտք ապականէց զնա։

Զի իբրև զշունս կատաղիս էին եգիպտացիքն առ իսրայէլ։

Եր ժանիոց զպարաղ նոցա, և զվարսան նոցա մարախոց։

Զի լի էին ժանկով նեռնգուքեն միտք նոցա։

Հար ի՝ արտիւք զայգին նոցա, և զընկոյզն նոցա եղեմամբ։

Զի զնծաւալաշան՝ խիստ բանիւք կոչկոճէին։

Առանց 'ի նորին զանասունս նոցա. և զարտացանս նոցա հրով զարեցաւ։

Զի պաշտէին իբրև զնծս՝ զանասունս. և հուր եկեալ՝ նէր 'ի միջոյ կարկտին, և այրէր զբերկեալն և զինացեալն 'ի կարկտէն։

Առաւ

Ա՛ռաչեաց 'ի նա՝ զսրպտո՛ւն քաջո՛ւն ի՛ւրոյ , զսրպտո՛ւն քաջո՛ւն և ընեղո՛ւն :

Բարկուն բանիւ, և սրտմտուն արդեամբք. զի սիրտք և խորհուրդք իւրեանց՝ չարչարեին զնա յահ և յերկիւղ :

Ա՛ռաչեաց 'ի նա՝ պանջանա՝ 'ի յիւրն հրեշտակն չարն. զինքեցոյց 'ի նոսա զսրպտո՛ւն քաջո՛ւն ի՛ւրոյ :

Ո՛չ թէ չարն էր հրեշտակն, այլ՝ վա՜ գործոյն, զի խիստ էր, և ահագին անուանէր :

Ո՛չ անիայեաց 'ի մահո՜ւանէ պանջին նց. և զանազանեաց նց 'ի մահ մարդոյ :

Որք մեռեալք էին յայ :

Եհար զնա անդրանին Եգիպտացւոց, զսկիզբն ամ զուսպանոյ նոցա 'ի յարին Համայ :

Զմարդոյ և զանասնոյ, զի զանդրանիկ խորհուրդ ածպաշտութիւն՝ սպանին յանձինս: Աստուածիմ 'ի քամայ էր:

Հարեալ էր ոգի խաշին ժողովրդեան ի՛ւրոյ . և էհան զնա ոգի հօր յանապատ:

Հարդան՝ լայն ճանապարհ ը ծուին ետ, և իբր յաղաձայն դիմեցին :

Ա՛ռաջնորդեաց նց յուսով, և ո՛չ երկեան, և զթշնամիս նոցա ծով ծածկեաց:

Յոյս ետ, թէ որ զայս ամ արար՝ ո՛չ ինչ տկարանայ նմա:

Եհան զնա 'ի լեառն սրբո՛ւն ի՛ւրոյ, լեառն այն՝ զոր ապագիտաւ էր աջոյ նք :

Զսիոն ասէ՝ զոր ստեղծեալ էր , և ստացեալ ևս՝ արբան համաւ և յակոբաւ 'ի քանանացւոցն. այլև՝ հարկանելումն 'ի ձեռն յեսուայ ստացեալ էր :

Արբեցեաց յերկնաւոր. զիրճանեցոյց 'ի նա զիրճակ ժառանգութեան ի՛ւրոյ, և բնակեցոյց 'ի յարին նց զաղգն ինչ:

Աստակմամբ քանանացւոց. և ղերկիրն վիճակ եւս նոցա։

Փոյթեցին՝ զառնայս-ցին զաչս քարչքեալս, և զվիայս-նէ նորա ոչ ոչինչ։

Վայ՝ տուն դառնայողաց կոչեաց. որոց ասաց մի լինիք իբրև զՀարքն լիրբք։

Դարձան խորհրդեցան ոմք և հարս ի-բիւրանց, զարձան՝ և իգէին ոմք զաղեղն նիւ-ր։

Իբրև յանապատին, աղեղն 'ի քնութիւն արուեստին այն պէս կազմի, 'նք կամակար եղեն թիւրք։

Դարձան քարչացս-ցին զնա 'ի քաղին ի-բիւրանց. և զրօշիլովք ի-բենց նախանձ արկին նմա։

Լուա՜ ա՜ճ, և արհամարհեաց զնա. և անարգեաց յոյժ զէնէլ։

Դրօշեալ պատկեր կանգնեցին. նախանձ արկին նմա՝ իբրև կին՝ որ զայլ արամբ գայցէ, յորմէ և լինքեանք յոյժ անարգեցան։

Աներժեաց յերկնէ զխորանն 'ի սելոյ խորան, զոր քնակեցոյց 'ի մէջ մարդկանց։

Որոյ զինքն բնակեցոյց 'ի մէջ մարդկան, վա՜ մեղաց որդւոցն հեղեայ՝ 'ի վիճակէն յոսկեփայ՝ յայլազգիս գերեցին և 'ի դառնալն՝ 'ի տուն սքեղ դարայ գերթացւոյ։

Աստանէաց 'ի գերու-է զաչս-է նոցա. և զգեղ նոցա 'ի յերա-ս ինչնամեաց նոցա։

Զի զզօրութիւն և զգեղեցկութիւն նոցա՝ որ տապանակն էր, 'ի ձեռս թշնամեաց փոշտացւոցն եւս։

Արդեալ 'ի ո-ր զքոզիս-ցդ ի-ր. և զքա-ոանգո-է ի-ր անդեն ոչ-ոչ։

Արգել, չեռ փախչել մինչ անկան 'ի սուր երեսուն հազար 'ի դասուցն ինչիս։

Զբնիսոսոցդ նոցա էին հու-ր, և զնա նու-ասանաց նոցա ոչ ոչ ոգացա։

Եկեր հուր՝ բարկուքին այ. և վա՜ կուսանաց նոցա՝ որ խայ տառակեցան, ոչ ոք սգացաւ, չարարին վոյթ, և չար թուեն ցաւ այ։

Քահանայ նշ անիան 'ի սուրբ. և պայրիս նշ ոչ ոչ էր՝ որ լայր։

Ոմանք և փէնեէհէզ. և պայրիս նշ ոչ ոք էր որ լայր. զի իւրաքանչիւր ոք սուգ ունէր յիւր տանն. և 'ի ծնանելոյն հեղեայ՝ վայքաբօթ կոչէին. որ է անցեալ են փառքն փէլի. և մեռանէր մայրն։

Զարմանաս ոմ 'ի չնոյ թր, ոմ հզօր զի թափեսցէ զգինի ցասմանն յանօթս բարկութեան։ Եւ զարձեալ՝ ոչ որք եալ 'ի ցասմանէ, այլ՝ ոմ հզօր՝ որ ոչ յաղթի որբեցութեն, կամ լրջանայ, և ապա առնէ զատասման, այլ՝ արդարութիւն հատոյց։

Եհոր ինչ զի-ինամն է-ր, նաքատինս յա-ինքնէց ատոր ընա։

Զհրէայսն, նախատինս յաւիտենից արար, ոմ և են խսկ արդ։

Մերթնոց նա զինորանն յոլնէր-ս, և զաղգն եթերն նա ոչ ընդրնոց։

Որ ամ չարեաց առաջնորդ էին։

Այլ ընդրնոց նա զաղգն յո-դոյ. զնա-ն ինոնն, զոր և-ինքնոց։

Որում խոստացեալն էր, ուստի ուրն ծնանելոց էր. և զլեառն սիոն՝ ուր խաչեցաւ, և սիրեաց զտեղեն։

Շինոց ոմ ինչքերոյ զարբո-ի նր. ինչերն հասարակաց ընա յա-ինքն։

Միահեծան թագաւորութիւն. շինեաց ոմ միեղջերոյ՝՝, ոմ նա մի եղջիւր ունի, և անյաղթ կենդանի է, նշանակ միաղօր ուժութեն նր. զարքուի նր, զկաղն ունայի՝ զոր ուխտեաց դաւիթ այ, և շինեաց սերման. զայն ընկալաւ ուժ և հաստատեաց 'ի ձեռն սողոմոնի. մինչև 'ի բնութիւն զաւթի էառ մարմին, և հաստատեաց արքութիւն ուժութեն յաւիտենից։

Ընդրնոց զարուին ինոոյ է-ր, և-ինկալա-ն ընա 'ի հոգն նոշանոց. 'ի ջերջին ինելոցն ընկալա-ն ընա։

Նախատես գիտացեալ զաւութիւն նր, որ թէպէտ սղալեաց 'ի սիրոյն ոչ մեկնեցաւ. 'ի հոտէ խաչանց՝ ոչ անարգեց

էրը

իբր զաղքատ. 'ի վերջին ծնելոցն ընկալաւ, զվերջնածին գառնինն արածէր։

Հովհաննէս Ղայիովքի ծառայ է՝ և՝ աղքատ է։

Պատկեր իւրոյ հովհուութեան։

Առաքէր զնա իմաստուն՝ որպէս է՝ ոչ ամենեղուն յանդգնի՝ զի ոչ ոչ ոչնորդէր նոցա։

Զկուռան երկրին կործաներ, զանծպաշտութիւնն ուսուցանէր. երգս և սաղմոս արկանէր յոգիս նոցա, յօրինակ իւրում՝ ոն՝ որ ելից զնմա թերին. և անմեղ ձեռամբ խաչատարած՝ առ ինքն հաւաքեաց զաշխատեալս և զբեռնաւորս, զոր և զմեզ հանգուցցէ յարքայութեան իւրում, և նմա փառք յաւիտեանս ամէն։

Սաղմոս յաւուր։

Օ՜ երանի՝ որ յանպիտանէ՝ որ է՝ ոչ ելանէ հոգեցաւ, և որ ինչ նոցա օրինաւոր լինէր՝ ոչ մեղ ասցուս նոյնպիսիս։

ՍԱՂՄՈՍ. ՀԸ։

ՄՏԻՆ ՀԵԹԱՆՈՍՔ 'Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ։

Սատանայ օձիւն 'ի դրախտն եմուտ, պղծեցաւ տուաձայնն այ ադամ. հեթանոսք յեկեմ. և արդ՝ յոլով անգամ յեկեղեցի. և շար խորհուրդք 'ի մարդիկ։

Առաքեա զքեզ ոգի հիշոյ մրգատպահաց. ոչինչ զքեզ ոչ ծառայեց ոչ՝ գեղեցուն նոցա երկնից և զմարգոն ոչքոց ոչ գաղանաց երկրի։

Զդրախտն և զտուաձայնն. խուզս մրգատպահաց, 'ի հուտս նեղ մրդին՝ անխնամ թողուն. կամ հիւղս՝ ուր զիրոսեխին և զանուտելին հանեն կամ հեղուն. ոչ միայն զքաղաքն թափուր արարին. այլև՝ զընակիչսն զոչն կոտորեցին, և անթաղ ընկեցին գաղանաց, զմնակաբայեցուցն զմարմինս։

Հեղեն զարիւն նոցա ոգի չուր՝ շուրջ զքրուսաղէմս, և ոչ ոչ էր՝ որ թաղէր զնա։

Իբր զառուս լցեալ՝ ելանէր արիւնն ի դրունսն, շուրջ զերուսաղէմս. և ոչ ոք էր որ թաղէր յերկնչելոյ. և կամ՝

չմնաց ոք. և զևք զպատկերն այ ամ՛ ուրեք անպարտակ ցրուեցին։

Եղոյ մեր նախապէնոյ զրոցն մերոց. թաղք և այլն կոպանոց այնոցիկ, որ շո՛ւրջ էին զմեզ։

Եղոմայեցւոց, մովաբացւոց, և քնուրթիա՝ զլիւաց։ Դրա ցիք են մեր՝ զի բանականք են։

Մինչև՞ յե՞րբ որ՝ թարգմանաս զոր՝ խոպոս. թարգմանչացի ոմն հարց նա՝ խանչ զոր։

Բարկանաս մեղաւորացս, և ոչ կուտիին՝ զի քէն՝ որք ուսուցանեն մեզ զմեզ։ Բորբոքեսցի ոմն հուր նախանձ քո, որ ասացեր՝ մի՝ արասցես կուռս, զի ա՛ծ նախանձոտ եմ ես։

Հե՛ղ զքարեր՝ զի՛ զբ՝ աղքատ՝ որ զբեզ ոչ ճանաչեցին. զի զերայ ինգ՝ ուրաց որ զանոն զոր ոչ կարդացին. զի ելեան զյակոբ և զտեղի նոր աւերեցին։ Զժողովրդեան ապրանքն կերան, և զտեղին աւերեցին։ Եւ զևքն՝ յաճապաշտուն քակեցան, և զդրախտն աւեր թողին։

Մի՝ տեսեր զմեզ մեր զաստանն. զողորմեցարուք ա՛ մեզ ողորմութիւն զոր՝ զի աղքատացաք յոյժ։

Զմեզս առաջնոցն՝ որ յեգիպտոս. վա՛ առաջնոց մեղաց մեզ մի՝ բարկանար. և վա՛ աղամայ և եւայի. վաղվաղ եկեսցէ միածինդ քո՝ զի աղքատացաք յոյժ, խոզեցն ցանկանալով կերակրոց։

Օգնեա՛ մեզ ա՛ի քրիստէ մեր զի՛ քա՛ոց անուանն զոր։

Օգնելդ քո յա՛ փառք է անուանդ քոյ։

Տա՛ քրիստէ զմեզ՝ և տա՛ էա՛ զմեզս մեր զի՛ անուանն զոյ։

Յա՛ է քաւութի՝, որ է սրբութի մեր։

Մի՛ երբէք ասասցեն՝ ի հեթանոսս, թէ ո՞ւր է ա՛ի նոցա։

Թերեւ

Իբրև փարաւոն ասէր՝ ոչ գիտել զնա. յորժամ յուսացեալքս 'ի քեզ՝ ոչ ապրիմք, ասեն։

Այլ յայտնի ինչ լիցի 'ի վերայ հիւանդութեանս, զոմանք ասեն զերծ մերոց. զո՛ 'ի ինդրելոյ զվերէժ ոչինչ ծառայից տոց՝ որ ի հիղճս։

Պատուհասն նոցա 'ի վերայ հեթանոսաց, 'ի տեսիլ աչաց մերոց. խնդրել զվերէժ արեան, ուր և հեղաւ արիւնն, անդ հատո։

Մոցէ զոմանք զոր հիւծուցին կոտորելոց ըստ մեծութեանցն քոյոց՝ շահիցո՛ զոր ընդդէմ ոպոնելոց։

Որք գերիք են և 'ի բանտի հեծեն. և որք սրով կատարեցան վասն մեղայ իւրեանց, զանմեղս ապրեցուցանել աղաչէ. ոչ ինքն ասաց թէ՝ մի մեռցի որդի իբ հօր։

Հարսն երեցելոց մերոց եօթնապատիկ 'ի ծոց նոցա, նախատինս զոր նախատին ցին զէրեղ որ։

Դիւաց եօթնապատիկ՝ որ է բաղումն. 'ի ծոցն ասել՝ զան վրէժն. և զի՝ 'ի սիրտն մտցէ. զի եօթնապատիկ էր մեղքն նոցա՝ քան զմերն, և քո դատաստանն արդար է։

Մէր ժողովրդոյ և խաշն արօտի քոյ, խոստովան եղիցուք զքեզ յաւիտեան, ազգէ յազգէ պատմեսցուք զօրհնութիւն քո։

Գրեմք և պատմեմք զերախտիսն, և զօրհնութիւնս քո՝ դնեմք առաջի քո՝ աղերս, զհեծութիւն որ դեռ 'ի կապանս կան մեք։

'Ի նոպարան. 'ի վերայ զառանցելոցն զնայուն. ոսոգոյ աղմոս. 'ի վերայ երեսուներկուցն։

Զիոթոնուն ինչ 'ի բերելն, և զաղօթս նոցա նշանակէ. և զպարսյն և զերդուանդն գոգոյ. և զի-դոցն, որ երեսուներկուքն էին ինչ. այլ՝ զաղօթս տմ արդարոց՝ զի գոլորիանն չրիսոսոք։

ՍԱՂՄՈՍ. ՀԹ։

Ոչ հովհիսոք ինչ՝ նայեա՛ց, որ առաջնորդեա՛ զմեզ խաշն յոմսեփու։

Դայեա՛ և տես զտառապանս. խաշն յոմսեփու՝ կոչեցաւ ինչ. զի ապրեցոյց 'ի սովոյ յեգիպտոս, և ասն՝ զի հաց եղև ինքն իւրում ժողովրդեանն։

Ոչ Դոորէս 'ի Հրոմէ՝ յայսոնէ ասասէ եկեցի, ընդ Հոնասէն։

Զոր ետես Եզեկիել, և զի դեռ զայն չէր տեսեալ՝ զոր մոլեսս ետ առնել, և դնել 'ի վէր տապանակին, և նոյն հոգին էր 'ի դաւիթ ալքայ։ Կոչեաց հովիւ և 'նստեալ 'ի քեռ բոլքէս, զի ոչ նման է այսր հոլոնաց, որ պառապարօք շրջին. յայնժամ 'ի էլի հովիւ, և արդ՝ ամ Ծի։ Եփրեմ՝ զտասն ցեղն ասէ, և զմանասէ 'ինոյն առնու. իսկ՝ բենիամին զինքն և զյուդայ, որ յատկացան 'ի տասանցն առ ըոքովամ. զի 'ի դարձին զմիաւորիլն աղաչէ։ Դարձեալ՝ եփրեմ ը ռուբենի գերեցաւ 'ի թակլաթփաղասարայ, մանասէ 'ի սաղմանասարայ ընդ այլսն. բենիամին՝ զինի յուդայ՝ 'ինաբուգոդոնոսորայ, թուի թէ՝ կէս ցեղին մանասէի այլ ը յուդայի էր։

Զարնո ղաբրոնեն հո, ն էի 'ի ինցոնոնել ղիզ։

Ցերկայնամիտ լինելոյդ, և եկ անձամբ կեցո։

Ա՝ ղբրոնեց դարձո ղիզ երնեցո ղերնոս հո 'ի դեղ՝ ն ինցոնոհ։

Դարձո յեէմ, և զբնութիս 'ի վերինն. երևումն երեսաց քոց՝ բաւական է վճարել զոր կամիս։

Տր ամ ղբրոնեց՝ դնէլ յերբ բարեհոս յաղօնս ձառայից հոց։

Մեք յաղօթս, և թինամիք մեր 'ի ձոխուեր։

Զամբեցեր դեղ հոց արդասուհաց . ն արբոնցեր դեղ արդասուս չափոզ։

Ըստ չափոյ մեղացն՝ զհացն ը արտասուս խառնեալ ուտէին մարգարէքն, յորմէ հետէ խմացան զգալն քոյ՝ արտասուհք ուտէին կերակուր, նեղեալք 'ի կարօտոյն. ոչ ինքն ասաց մարգարէք և թագաւորք ցանկացան տեսանել և լսել։

Ասուցեր ղիզ նախարարնս գրոցնեաց դերոց , այլն կոգոնանաց ինչամ-եաց դերոց։

Դիւաց. այսն կատարանաց՝ վիշտացւոց և քաղդէացւոց։

Ա՝ ղբրոնեց դարձո ղիզ , երնեցո ղերնոս հո 'ի դեղ՝ ն ինցոնոհ։

Ամենեցունց զօրութի 'ի քէն է։

Ամենի յեկեղեցոյն փոխիցէր. հանէր զհիւանդսն՝ և զնոսա
պանէցէր, և առաջնորդէցէր նմա։

Յորմէն աբրահամու. հաներ զհեթանոսս՝ զքանանա
ցիսն. և զնա մնկեցեր. ըստ եսայեայ, այգի եղև սիրեցելոյն՝.
և առաջնորդեցեր նոցա, ցուցեր ճանապարհ։

Հաստատէցէր զարմատս նոցա՝ և ելից զիրենք. ճանէիցս ըստ
լերինս հովանի նոցա, և քաղուանակ նոցա զմայրս ոյ։

Հաստատեցեր շինելով զեկեմ և զտաճարն, և ելից զեր
կիր. ծածկեաց զլերինս հովանի նոցա՝ մովսէսիւ զսինայ և ըզ
քորեբ, և զնաբաս. յեռոց զոստ թաղուորս՝ որ հարկս տային
և բարուանակ նոցա՝ թագաւորք հրէիցն. զմայրս ոյ, զքահա-
նայս՝ զոր 'ի պատիւ առնուին, իբրև զանեթառամ և զանու-
շահոտ տունկս։

Զգեաց զորսն ի-ը մինչև 'ի ծով. մինչև 'ի գետս եփ-
րատայ՝ շառաւիղք ժողովրդեանն։ Այլև՝ քաղ այգի, ուռ՝
առաքեալքն։ Այլև՝ հաւատացեալքն այգի հանեալք 'ի
նեղից ախտէն, շարշարեալ զդևս. և ծածկեաց զլերինս՝ ըզ
հրեշտակս հովանի ոստն. և բարուանակ՝ զընտրեալս մեր ասէ, որ
միաւորեալ միացաւ 'ի բանն. որ ծնօղն է ոստացուցիչ և իբրև
մայր անխուռն. ձգեաց զորթ իւր, զհաւատս խոստովանուն,
մինչև 'ի ծով հրեղէն յերկինս. և 'ի գետոց՝ 'ի յորդանանէ՝
որ երկու ակնի է, իսր և զան կոչեցեալ, ուր զմկրտութիւն
սկսաւ, մինչև 'ի ծագս ծով։

Ընդէր քակեցեր զցանդ նոցա, և կիրեն զնա անցաւորք ճանա
պարհի, 'ի մանասէ մինչև 'ի սեղեկիայ։ Այլև՝ թագաւորք
հեթանոսաց իբրև զանցանակ այգի՝ զեկեղեցի, և զնք և զա՝
տար իշխանաբք զքրիստոնեայս։

Ապականեաց զնա խոզ անտառի, և երէ վայրի ազգ ոչ-
'ի նմա։

Նաբուգոդոնոսոր. և երէ վայրի կամ կենդանի արու խոզ
անտիոքոս, որ այլ վայրենագոյն էր քան զնաբուգոդոնոսոր.
որ 'ի մատակ առիւծ առակի. և ասա՝ սատանայ և դևք։

Աչ ղօրո՛ւնէց՝ փոքէ, հայնոց յերկնէց և պէս. այց արա այգեւոյն այս ունի, և դարման փոր ոմա, զոր պանէաց ալ չս։

Իբր թէ՝ դարձուցեալ զերեսս իցէ. այց արա՛, մանանանդ մերձաւորիս, զոր այսմիկ ասէ. դարման՝ խնամ. զոր տնկեաց ալ քո՝ յա քա։

'Ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր դու 'ի քեզ. այրենեալ 'ի հուր և աւարեալ, 'ի ասասանէ։

Զօրաբաբելի. զօրացուցեր վնա՝ մեծարելով յաչս արքայէսի. քաղդէացին այրեցեալ 'ի հուր և աւարեալ՝ 'ի սասանէ քուամէ կորիցէ կիւրոսիւ։ Դարձեալ՝ 'ի վերայ՝ ոն՝ որ երկրորդի աղամայ. զոր զօրացուցեր ասելով զա՝ է որդի իմ սիրելի. սատանայ լիցի այրեցեալ 'ի սասանէ քուամէ յաւուրն դատաստանի։

Եղիցի ձեռն քո 'ի վերայ ոն, ալ չս 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր դու 'ի քեզ։

Դաւթի խոստումն՝ զոր խոստացաւ թէ՝ ձեռն իմ ընկալցի վնա՝. ալ քո 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զօրաբաբելի, որում՝ ասաց եսայեաւ, կալայ զաջոյ ձեռանէ նորա։ Դարձեալ՝ կրկին ասէ ձեռն՝ որ ստեղծեր զաղամ; ի այնմ թէ աւ՝ որ ոճ հող երկրէ. ալ՝ որ գերկրորդն աղամ՝ 'ի կուսական արգանդի, որ ասաց՝ զօրաւոր բարձրելոյն հովանի լիցի 'ի վերայ քո. և ինքն իսկ որդին միածին ալ հօր և զօրութի։

Ո՛չ՝ 'ի քոյնոյ եղբայրս չէ 'ի չէն. ինչս՝ ոչնչ զոր՝ զմեզ, և զանոն չս որ կորուսցես։

Ինչ և բնութիս մեր ասեն. մի երկիցին մեզ՝ մի որ շինչ. կեցուսցես դու զմեզ և զանուն քո որ կարդասցուք ի շխան կենաց և մահու։

Աչ զօրո՛ւնէց զոր՝ զմեզ, երանելոյ զերանս չս 'ի մեզ՝ և ինչս։

Զորս կրկնեաց, որ ինդ ընցաւ՝ ոն գտն՝ 'ի չարս ժամանակս. առ նոյին՝, աբրահամու, մովսէսի, և մարգարէի. և որն եկն՝ 'ի վերասան ժամուն։

'Ի կապոյտի. զոր հնչոնաց. ասելոս յոսոի. հինգերորդ շաբաթուս։ Զերկերկոյն ասէ հնչոն. և 'ի հինն երգեցին զոր ասելի պատանիքն, յոր քամ էր 'ի փէղի հնչոնաց երբասայոց ինգաւորացն. ոչ հարաւ քառանն հնացնել։ Ոնի և զրարչ գերեւոյն 'ի քաշելանէ։

ՍԱՂՄՈՍ· Զ։

Ցնծացէք ամ՝ ամք, օգնականն է մեր· աղաղակեցէք ամ՝ ամք յանուանէ։

Սիմաքոս՝ ուրախ լերուք· Թէոդիտոն՝ զուարճացարուք քաջալերեն զիրեարս դերիքն· այլև՝ 'ի դալն յեէմ նորոգեն զհիմն յետ եօթանասուն ամի դառնալոյն · և մանկունք եկեալ զերգս զիւրեանց վասն տեսանելոյ։

Ա՜էջ ասաղմոս, և պոչ՝ օրհնութիւն· ասաղմոս ասացէք նմա 'ի յայնմ ժամանակս։

Երգեցէք նոր մարգարէութեան երգ · և նորս՝ զօրինացն և զերգ մարգարէիցն և զառաքելոցն, զոր առին 'ի հոգւոյն· զհիմն ոչ թողլով, զի քաղցրագոյն է արմատն՝ խառնել քան պտղոյն։

Փոշ հարէք 'ի գլուխս ամենայն· յաւուր նշանաւորի պարենիանաց մերոց։

Զոր 'ի սինայ լսէին ձայն, կազմեցին 'ինիւթոյ · և 'ի գլուխս ամենց, և 'ի տարեմուտս հարկանէին, և 'ի տօնս նշանաւորս· զի յիշատակն մնասցէ , գուշակումն հանդերձելոյ՝ յորժամ փող հարկանի, և մեռեալք 'ի քո յարիցեն։

Հրամանն է այս թէ, և իրաւունք են այս յանուանէ։

Ինքն հրամայեաց ասէ, և իրաւունք է մեզ առնել · փոխ զով նոցայն, իսկ մեզ՝ սրտիբ արժան է կոչել · երբ մոլսէս, զոր ասէր ամ՝ զի՞ գոչէս առ իս։

Վայ՝ նայուին յանանիս՝ զոր ինչ ընդ նմա · ոչ ելանէր նա յերկրէն է գիպտացւոց, լեր՝ զոր ոչ գիտէր՝ լուաւ։

Զամ ժողովուրդն կոչէ յոլսէփ · վկայութիւն եղ ամ՝ զամ ժողովրդեանն, ոչ ելանէր նա յերկրէն եգիպտացւոց· զի՞նչ օրինակաւ ելանել և առնել պարտ էր , ասաց։ Լեզու՝ զոր ոչ գիտէր՝ լուաւ · ոմանք ասեն քաղդէացի է, կամ քա նանացի՝ զոր յեգիպտոս մոռացել էին · և կէսք թէ մոլսէս նախ զսակերան յոլսեփու 'ի ձուին եղ պահել · և յելանելն խօսեցաւ առնուլ, որ է առասպել · այլ լեզու ոչ և խօսս չգիտէր և չէր լուեալ ամ ժողովուրդն, և անդ լուաւ։ Այլ առորին ասէ թէ՝ յանցանելն զ ծուին՝ նոր լեզու առին · և այնու երգեցին օրհնեսցուք զնոր, և երբայեցիք կոչեցան· զի երբայն՝ անցիք ասէ։

'Ի քաց արար 'ի քեռանց զնինուն նոր. և զյեռս նոր յորմ և 'ի նի
թառայելոյ։

'Ի քթոց թիկամբք, և 'ի թի՝ ձեռօք չարչարէին. նախ՝
յայնցանէ 'ի բաց արար, և ապա՝ ասաց։

'Ինեղուրնէ էարդասնէր առն՝ և գրնէնցի զչեզ լուծաց չեզ 'ի գաղանու
նէ մրնին, և գորչեցի զչեզ 'ի վր զուրցն հանառանունէ։

Աղաղակեցին ասէ առ ամ որդիքն Իսրայէլ և լուան։ Լուայ
քեզ 'ի գաղանուէ մրրկին. առ քեզ կայի, և լսէի, թէ
պէտ դու ոչ տեսանէիր 'ի մրրկէ վշտացն քոց՝ ուր կայիր.
և իբրև եկիր 'ի մեռայն, մնար կայի, և փորձէի. և առ մոլ
սէսի՝ 'ի բարկանալն ձեզ՝ յորժամ ոչ եղ զուրն,'ի միւսանգամ
հարկանելն՝ մնար կայի։ Դարձեալ՝ 'ի սինայ կայր ամպն մրրկ
եալ թանձրութիւն, զի չկարէիր տեսանել, և լուայ քեզ, յա
սելն՝ մովսէս խօսեսցի ընդ մեզ, և ոչ ամ։

Լո՞ր ծողովուրդ ես՝ և զնայեմ չեզ, և ինքն՝ նոր լուինցես ինչ։

Ցերանելդ 'ի բաբիլոնէ՝ զայս ամ, զի հաւատասցես
թէ՝ յամի կուրօղ եմ։

Մի՛ և եղիցին չեզ սուտաւոր առ ինոմանս. և մի՛ երրորդ պագանիցես
դու այ օրորի։

Զի չէին, և զփորձ առեր։

Եւ էր որ ամ չա՝ որ հանի զչեզ յերրորդէն եգիպտացւոց. բայց զբերան
չա՝ և լցին զդա։

Բայց և խոստացիր թէ առնես զոր ասեմս, և լցից զդա
մարգարէական շնորհօք, և առնեմ քեզ դարձ, և ընդ գո
հութիւն զբերան քո։ Այլև՝ զներքին մարդոյն զբերանն բաց,
առեալ 'ինմանէ զանհաւատութիւն քարը, և զկապ մեղացն.
և քարոզեա զանուն իմ, և լցից զդա շնորհօք։ Դարձեալ՝
բաց զբերան քո, և խնդրեա զոր կամիս, և ես լցից, որ է կա
տարեցից զինդիրն։

Ժողովուրդ իմ ոչ լուաս յայնի իմոմ, և ինքն յիս ինչ ոչ նայե
ցաւ, հաւատով, և ոչ գործով։ այս է ինչ ոչն. այլ 'ի կու
ռըս իւր։

Բուրյն ինոլ ինա ելելու կիր իսոյց սրուց իւրեանց. և ի գնացին նորա ըստ իսոյ անյանց իւրեանց։

Ոչ և արդ՝ ի տեսանել։

Զի ինչ ժողովրդեան նոցա լուելիս էր ինչ, իսոյ ինչ ի ճանապարհս ի գնացելոցն։
Ոչ կոչինչ խնարհ սրարելոց ի վերնատունս նոցա, 'ի վերայ ներկայից նորա սրնելոցն ի։

Զի ամ հեթանոսք ոչինչ են, և յոչինչ համարեալ են նմա, զի ղուրին էր լինել իրբ զհսկայսն և զփարաւոն, և զայլս յորովս չարաւ սաս ակել. և 'ի վերայ ներկայից նոցա արկել էր զձեռս իմ, չդալ և գերել։

Թշնամիք ոն ոչինչն նմա, և եղիցին ժամանակ նոցա յաշխարհի։

Թշնամիք ոն եղեն, և ստեցին նմա, ասացին զամ զոր ինչ խօսեացի որ ած՝ լուիցուք, և արասցուք, յելս յեգիպտոսէ։ Եղիցին ժամանակք նոցա՝ յայսմ ծի իբրև զանասնոց։

Կերանիցեաց ընա 'ի պարարտութիւն ցորենոյ, և 'ի վերն մեղր յապենոյց 'ի նոսա։

'Ի պարգևական ծն՝ զայն չարգել 'ի նոցանէ. և 'ի վերն մեղը յապենոյց նոցա. 'ի ծարաւ ժամու իբրև զմեղը քաղցը է ջուր. առաւել այն վերն՝ որ օրինակ էր ոն։ Այլ՝ ասի թէ՝ գազվիէն նստի 'ի վերայ վերնոյն, իբրև զոչխար կուտեալ թանձր, զայն ասէ 'ի վերն մեղը։

Սաղմոս յսասի։

Յանդիմանութիւն չար ինչանաց և չահանաց. և ղպարճառն ասէ ինչ՝ վերն էր սաց ինչ բարոյն ինոյն։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԱ։

Աճ եկաց 'ի ճողովն աստուծոյ, և 'ի մէջ նոցա դատէր ընա։

Իշխանք և դատաւորք և քահանայք և դպիրք՝ որք կենաց և մահու հրաման տան, ածք կոչին, ըստ այնմ թէ՝ զածս քո՝ մի հայհոյեսցես, և զիշխան ժողովրդեան քո՝ մի անար գեսցես. յայտ առնէ թէ՝ ած 'ի մէջ նոցա է, և տեսանէ, և քննէ. այս է դատելն. և այժմ ասէ։

Մինչև յե՞րբ դատիք անիրաւութիւն, և անձն առնուք մեղաւորաց։

Զվաղ

Զվաղ ժամանակացն յայտ առնէ զերկայնմտելն. և ակն առնուք 'ի մեղաւորաց՝ որ զրկեն զաղքատն, թէև՝ այլ մեղս ոչ ունիցին։

Դ՝ոսկ ապրեչ ոբՐոյն Ի այբ-ոյ. ինչ-ուՐոն ապրեչ գնանիկն Ի խնապրկն։

Որ զրկեալ են յօդնականաց , որբք 'ի ծնողաց. և կանայք յարանց. իրաւունս արարէք տնանկին՝ որ անկեալ է 'ի հայրենեաց. և խոնարհին՝ որ 'ի խոնարհ ունի 'ի բնէ զկեանսն, և չունի կարաւոր։

Ազատեցո՛ՐՐ զաղչոգն Ի զանանկն, 'ի յեՐ-ից մՐաՐ-ոքն փրկեցՐՐ զնա։

Զոր խոնարհ ասաց։

Ո՛չ ինոցան Ի ոչ 'ի մՐ ատ-ին, 'ի ինՐ-ասքն գնացին, Ի շարժեցան ամ հիմոնՐ Երկրի։

Զպատիւն իւրեանց, և ոչ 'ի միտ առին զհատուցումն, 'ի խաւարն գնացին , որ է անիրաւունն ոչ լոյս արդարուն։ Եւ շարժեցան ամ հիմունք Երի , կամ՝ հրեշտակք կողմնակալք 'ի բարկութիւն, կամ պատերազմունք և խռովութիւք երկրի, կամ ինքեանք իշխանքն են հիմունք որք շարժեցան 'ի գնացին աստուծոյ։

Եւ ասայ՝ ինչ ասՐՐ՞ՐՐ էՐՐ, նամ ոՐՐեՐ ՐՐ-ոյՐՐ-ոյ ամենՐՐեն։

Զայն կամեցայ՝ որ լինէիք , իրաւունս առնելով և խաղաղութիւն։ ԱսՐ. զի ոմն զծով բաժանեաց. ոմն զգետ 'ի վերդարձոյց, և զերեսաւորս արգել. ոմն զցող և զանձրև արգել. ոմն դառն ջուրց հրամայեաց և քաղցրացան։ Որդիք, խոնարհքդ բարձրելոյն։

Դ՝ոՐ ահ-ապՐՐ՞ ոչ մՐՐՐ՞ մՐ-ոանՐ. Ի ոչ զի յիշխանաց անՐՐանՐ։

Իբրև որդիք աղաժայ՝ մեռանիք իբրև վնա. և ոչ զմի յիշխանաց անկանիք, 'ի դիւաց, որ անկան անխոնարհութիւն. կամ՝ իբրև մեռանիք՝ միապէս լինիք աղքատաց՝ ոչ ինչ աւելի. և զանմահ կեանքն մեռանիք, և զմիշտ մնացականն կորուսանիք, զպատիւ և զիշխանութիւնն, որ է 'ի վերայ ամենայն ընչից ոՐ կեալն։

Ար՝ ՐՐ, Ի փոխի՝ ՐՐ-ՐՐՐ. զի դու ՐՐ-ոանգՐ-ոՐՐՐ զամ հիմանոս։

Արի՛ յո՛ և դատեա արդարութիւն. զի դու ժառանգես ցեսս զամ հեթանոսս. զի դու ես ակնկալուն ամի ամ յակոբայ։

Օրհնութիւն. ասելոց յառաջ։

Զինի դուչին՝ ժողովեցան ազգք պատերազմելու ընդ իւրեանս, զոր պիտի դուրին հոգւոյն ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ ԶԻ.

Ո՞Ր ԵԶ ՆՄԱՆԻՑԷ. ՄԻ՝

լուեր ես՝ զ՝ դարդարեր ազգ։

Ո՞ քեզ նման օգնական կարէ լինել մեզ՝ 'ի մեծ պատերազմիս։ Դարձեալ՝ ո՞ նման է քեզ յերկայնամտութիւն. այլ ասա՝ մի՛ լուեր և մի՛ դադարեր առնուլ զվրէժ մեր։

Զի ահա ինչ-ինչ ոչ գոչեցին, և ապիրանք ոչ հոմանուցին զգլուխս իւրեանց։

Զայն եւոուն իրերաց և առելիք քո. արդարև՝ յայտնի՛ եղեն թշնամիք և առելիք քո, 'ի յարկանել զհիմունս շինելոյ զեկեղեցի՝ իբրև զծով գոչեցին, և իբրև զալիս յարձակեցան։

'Ի վերայ ժողովրդեան ոչ խորամանկեցին զգիտութիւն. խորհեցան 'ի վերայ ոչոց, և ասացին։

Խորամանկեցին զգիտութիւն մեր, դուք ոչ գիտէք ասեն՝ զի գան այլազգիքն 'ի վերայ մեր, և մեզ ասեն որդւոցս զովասայ՝ սուգ մեծ է. ամենացիք և մովաբացիք ասէին զայս. և խորհէին միաբան՝ զայս ասելով։

Եկայ՛ ասպանեսցուք զնա յազգաց, և մի՛ յիշեսցի անուն նոցա և առ։

Թէ այլև ես մի՛ յիշեսցի իբրև ազգ։

Խորհեցան միաբանութիւն 'ի միասին. վասն ոչ ուրեք ապրեցին։

Վասն քո փաւաստդ փոքրիկացուցանելոյ ուխտ արարին միաբարս։

Բանակն եդոմայեցւոց՝ և իսմայելացիք, մովաբ և հագարացիք։

Որ խորանօք քնակէին 'ի սաւէ կայնէին, որ եղոմ՝ կոչեցաւ վասն երկրասիրութեան. և իսմայելացիք՝ յաբրահամէ և 'ի հագարայ. մովաբ՝ որ 'ի զովասայ. և հագարացիք՝ որ միայնում՝ առն եղև հագար յետ մեկնելոյն յաբրահամէ։

Գեբ՝ ոմոնն՝ ոմոգնի, և այլազգիքն ամ բնակիչքն հանդերձ ծուրայ։

Եսաւայ են որդիք և այլազգիք՝ որ են փղշտացիք, զոր պաղեստինացիս կոչեն այլք. բնակիչքն հանդերձ ծուրայ, որք են փիւնիկեցիք։

Նա՝ ասուր էիլեալէր ընդ նա. ամենեքեան ոչա զօրավիգն էին որդ ուցն Լովտայ։

Ասուր եկեալ՝ ասորւոց թագաւորն, որ կայր յայնմ ժամանակի. ամենեքեան զօրավիգն էին, զի նոքա գլգուեցին զնա։

Արա՛ զնա ոգ մոգիամ, ոգ ոչուրայ, ոգ զաբին՝ 'ի ծորձորն ինոնոնի։

Իշխանք էին յաբենայ արքայի, որ եկին 'ի վր՝ իեղի, յաւուրս բարակայ դատաւորին. 'ի ծորձորն կիսոնիի, ուր կոտորեցան 'ի հովիսան ձորոց, և սպանաւ սիսարայ 'ի յայելէ կնոջէ քաբերայ յանեբացն մովսէսի։

Ասոնինցոն նոչա յանոնա զովբայ՝ և եղեն ոգ զաղբ եբնրի։

Գեբովրայ՝ մարգարէ էր, և զօրացոյց զբարակ։ Յաքանս՝՝. 'ինամ տեսանելն հոգւոյ ակամբ. և եղեն ոգ զաղբ՝ որ խառնի ը հող՝ պարարտացուցանել զերկիրն։

Արա՛ զիշիանոն նոգ ոգ՝ զովբեբն, զեբն, զանբեբէ, զոաղանոա, և զամ ինշիանոն նոգ։

Մեծամեծ իշխանք էին, որք ըմբռնեցան 'ի գեդեոնէ։

Ոչ ասացին՝ քառանգեսցուք 'ի մեզ զսրբուքիս։

Դևք՝ զբնութիս, և նոքա՝ զեմամ։

Աբ՝ էր՝ արա՛ զնա ոգ զանիմ, ոգ զեղեգն առաջի հողմոյ։

Յորմէ հուր թափի յոլով անգամ, և այրէ զասայն 'ի գնալն. և եղեգն 'ի հողմոյ՝ 'ի սաստիկ շարժմանէ նոյնպես առաջորի. շրջանակեա՛ զնա ասէ յինքեանս, և 'ի չարիս իւրեանց։ Ոմանք ասեն՝ անիւ կոչի փուշն, որ 'ի ծայրս կառչին՝ 'ի չորանալն անկանի։

Ոգ հոտ՝ զի այրէ զանպատոս, ոգ ծոց՝ զի ինքն զլբինա։

Ոբ

Որ պատահէ և այս, 'ի հողմոյ ուժգին բալխմանէ հուր թափիլ, և այլոյ զանտառս. և ինչ յանպտղութիւն իւրեանց չարիսն՝ ասէ մաշեա՛, զի յիրերաց սատակեսցին։

Այոն հոլածիւոցիս ընե մրրիկս. Եթէ ոչ ի՞նչ ոչ ինուցիցուս ընե։

Սպառնալեօք նախ՝ զոր մրրիկ կոչէ. և բարկութիւ քոլ", խռովութիւն արկցես 'ի մէջ նց։

Լէ՛ց ցիրիս ինչ ոնուգանօ, Եթէ ինդրիցին ցանուն չո գր։

Որ ամօթով դառնան, և խնդրեն և ուսանին, զի անուն քո ահագինէ, քանզի՝ որ է։ Դարձեալ՝ մոխրամած՝ արտասուաթաց լիցին երեսք նց, և խնդրեսցեն զողորմութիւն քո՝ ապաշխարութիւն։

Ամոչիցին Եթէ ինուցին յաւիտեան յաւիտենից, Եթէ ոչ զղջան։

Յահ քո և յերկիւղ. յաւիտեանս յաւիտենից, թէ ոչ զղջան։

Ծանիցին զի անուն չո գր է. Եթէ դու միայն Տէր երկրի։

Զի սոսկ իբրև զիւրեանց կուռցն և դիցն՝ որ խոնարհ են, և ոչինչ։

'Ի կոպարտ. զե հնչանացն. որդ-ոցն իրիկաց ասղմս։
Հնչան՝ ցիլիցի ուռոչ, զի գլուխն մեր՝ որն իոչեաց ցինչն, Եթէ զիայր հշաչ՝ է-ր ուռոցն։ Ոնդ ցելն 'ի բարբիլոնէ, Եթէ ղարպոռնի քնուն 'ի ցերբինն ոչոն։

ՍԱՂՄՈՍ. ԶԳ.

Ոչ ուրեալ են յարչ չո գր ղօրուն։ ցանկայ Եթէ՝ ցիպոգէ անչն իմ 'ի գուխն չո։

Յարկք՝ բազմաւորս ցուցանէ, ըստ այնմ թէ՝ 'ի տան հօր իմոյ օթևանք բազում են. և ամ երկրի եկեղեցիք՝ դրունք են վերնոյն սիոնի։ Յանկայ և փափագէ անձն իմ, զի յայն սակս ունկեաց 'ի մեզ ամ ցանկութիւն. դաւթք և սրահք՝ ըստ ծով և ըստ ցամաք՝ առնք աղօթից, որ սրահք են վերնոյն, ուր փափագն է մեր, իսկ նք՝ եէմի ցանկայնն։

Սէրս ի՞նչ է և մարմին ի՞նչ՝ ցնծասցէ առ ՅԻՆ ԿԵՆԴԱՆԻ։

Քան զի սիրտ՝ եկեղեցականք, և մարմին՝ աշխարհականք։ Նա յորդորէ առ հայր ցնծալ. և մեք ևս՝ ասեմք հոգւով և մարմնով բաղձալ առ զլուխն մեր, որ ասաց՝ ես եմ կեանք։ Ցնծասցէ առ ՅԻՆ ԿԵՆԴԱՆԻ, զի բաբիլոնին անշուշտ են և մոռեալ. և ստացուածք ՅԻՆ՝ և ցանկալիք մարմնականք՝ ապականացուք են և անցաւորք։

Քանզի ծնանի՞ նոցա ի՞նչ պտուղ. պապանձի զբերան՝ ուր գինի զչարիս ի՞նչ։

Սիմաքոս՝ հաւ եգիտ աւուրք գարնայնոյ ասէ. և հաւք՝ եթէ բոյնս դիցեն, թատիաւին մինչ տեղի գտանեն, նոյնպէս և մեք՝ մինչ յեղեմ հասանեմք։ Դարձեալ՝ 'ի տեղի տաճարին՝ հաւք բոյն են եղեալ, և յոյժ ցաւէ մեզ։ Իսկ՝ յեկեղեցի ճնճղուկք՝ աշխարհականք, տատրակ՝ եկեղեցականք և անա պատաւորք, զի երկոքին ՅԻՆ հաւք են ճնճղուկք և տատրակք, և բոյն՝ զեկեղեցի ունին, ուր դնեն զձագս առաքինութեան իւր եանց։ Դարձեալ՝ ճնճղուկ որսացեալք մեղօք՝ և զերծելքն ասպաշխարութիւն, իբր այլուր ասէ, անձինք մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկք յորոգայթէ որսողաց. իսկ տատրակ՝ անմեղքն և սրբքն, որ միշտ պահեցին զանձինս պատարագաց։

Սեղան ՀՈ ՈՐ ՊՕՐՈՒԵՑ, ԼԱՓՈՒՈՐ ԻՆՉ ԵՒ ՅԻՆ ԻՆՉ։

Սեղան՝ ուստի բղխեն յորդութիւնք ամ՝ շնորհաց՝ որդէ զօրացն հրեղենաց, ուր հայրդ զուարճանաս իբր 'ի սեղանի տեսանելով 'ի յոյդ քո՝ զամ առաքինութիւն եկեղեցւոյ. թագաւոր՝ որ է գլուխ, և ՅԻՆ իմ՝ որ ստեղծեր զիս։

Եբոնի՝ ոմանք՝ որ ՔՆՈՒԿԵԱԼ ԵՆ 'Ի ԳՈՆ ՊՆ. ՅՈՒԻՊԻՆՈՆ ՅՈՒԻՊԻՆՈՅ ՕՐՀՆԵՈՅՆ ԶԷՐ։

Աստ յուսով, և յեւոյ 'ի վերին՝ ուր անհատաբար տեսանելով զքեզ օրհնեն յաւիտեան։

Եբոնեալ ոյլ՝ որոյ օգնուն է ի՞նչ 'Ի ՀԱՆ Է. ԵԼՍ ԵՐ 'Ի ՄՈՒ ԻՆՉՈՒՄ 'Ի ՀՈՎԻՆՈՆ ԳԻՆՈՒՆԷ 'Ի ԳԻՂՈՎ՝ ՅՈՐՈՒՄ ՈՒԽՏԵԱՑ։

Զի առանց քո՝ ոչինչ կարեմք առնել։ Եկս եդ 'Ի մուխ. յօժարութիւն մեր է։ 'Ի հովիտս տրտմութեան. ուր հրեշտակ երկեալ յանդիմանեաց, և եկաց ժողովուրդն. որոյ կոչմամբն՝ ամ՝ երկիր ասի հովիտ տրտմութեան։ Դարձեալ՝ ուր ծնաւ երեայ ցաւոք։ Դարձեալ՝ զբնութիւս մանկանացու՝ կոչէ հովիտ տրտմութեան։ Դարձեալ մարդ՝ որ դնէ 'Ի սրտի զսէրն ամ, և փղձկի արտասուօքն՝ զմեղս իւր գնելով առաջի։ 'Ի տեղւոջ յորում՝ ուխտեաց, 'Ի վերին սիոն, ոչ լինջանել անտի՝ երանելի է ստուգապէս։

Զօրհնութիւն սրտից՝ որ զօրէնս դնէ. գնացէք նա 'ի զօրութիւն 'ի զօրութիւնս. և երևեսցի ամ հրեշտակաց 'ի սիոնի։

Եղբարս զինի դարձին՝ գրեաց զօրէնս. և որ ելս 'ի սրտի դնէ՝ թողանձին օրէնս դնէ. և գնացէք 'ի սահոց՝ յաղօթս, յաղօթից՝ յողորմութի, 'ի զաղաստանս, և յարտասուս, և յայլ բարիս։ Դարձեալ՝ 'ի հաւատս, 'ի յոյս, 'ի սէր, 'ի յուսանել, և յուսուցանել, և յընթեռնուլ։ Եւ երևեսցի ամ հրեշտակաց 'ի սիոնի, երբ ասացել աշտիճանօքն 'ի վերս ելանէ ամացել լինի, և ամն ճշմարիտ՝ երևի այնպիսեացն, ում ամն երևեցաւ յետ յարութեան՝ աշակերտացն 'ի վերնատունն։

Տէր ամ զօրութիւնց՝ լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր ամ յանիրաւից։

Զի ամն յանկարգայ՝ է յամ, որ ինքն կոչեաց զնա։

Ընդունելի եւ դու մեր. պէս ամ նանայեա յերկիս օգնելոյ ոգոյ։

Ընդունիս որ գայ առ քեզ, և ոչ հանես արտաքս. տես ամ՝ որ եկաք առ քեզ, և նայեա յաշխարհն՝ որք են քրիստոնեայք, բացերեաս և պայծառաս արասցես 'ի յամօթոյ մեղաց, որ այժմ թանան արտասուօքս։

Վաղ զի լուս է ինչ՝ մի օր 'ի գաւիթս ոգ, ոգն զնդաղաս։

Յեկեղեցի՝ յետ յարութեան քոյ, քան զհաղար օր օրէ նօքն, զի 'ի դաւթէ մինչ 'ի քոյ հաղար ամ է։

Ընդունեցի ընդ աղբ գալ 'ի դան ամ ասուել, դան քնանալ 'ի յարկս մեղաւորաց։

Վերջին լինել յեկեղեցի և աւելածու. և թէպէտ՝ լեցի լսել զյանցանաց նց զնստուանութի, քան քնակել յարկս հեթանոսաց՝ հաղար ամ, և զյաջողութիւնս նց լսել։ Դարձեալ՝ ընտրեցի աստ ըստ աղբ. և ըստ մոխիր գալ, և վասուակել, և սերմանել արտասուօքս, և անդ 'ի տան ամն կալ և հնձել, քան հանգստիւ կալ 'ի մարմնի զանցաւոր կեանս, և զանանցն քնակել յերկրի յարկս մեղաւորաց, զի դժոխքն յերկրի է։

Զողորմութիւն և զճշմարտութիւն սիրեր ամ մեր. զշնորհս և զփառս տայցէ։

Սիրէ ամ զմարդ ճշմարիտ՝ ամ և ողորմած, շնորհս տայ ողորմածացն, և փառս ճշմարտիցն։

Տէ՛ ո՛չ պակաս առնէ զողզոմ-է ի-ս յայնցանէ, որ գնան յանքնա-ին։

Զվարձն տայ, և զձիր ողորմուն չառնէ պակաս անա ըատիցն. որդիս այ լինել ասէ հտուր խշխանուլթի։

Տէ՛ այդ զօրո-ին, երանելոյ այր՝ որ յո-ասայ 'ի չեզ։

Տէ՛ այծ՝ քա՛ է, զիարդ որ բաժանել խշխէ զնա յերկուս բնուլթիս, զի հասարակաց յուսացելոցն տայ կերանուլթին. և յոյս՝ ոչ երբեք ամաչեցուցանէ։

'Ի նոպարդ. որդ-ոցն նորնայ առնոս։
Զինի դարձի բնո-ենս և գերբ-ոյն՝ ընդհ ուն նիմ այ հրաշագործի ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ԶԴ·

Հաճելոյ էր ընդ երկիր ոս, և դարձո-ցեր զգերո-ին յանուանէ։

Հաճեցար զկնի վերց հաղար ամի՝ ի ասորւոց և յունաց՝ բնուլթեա. կամ ի եօթանասանիցն՝ հինգ հաղար՝ հարիւր՝ ինսուն և ութ ամի. և հրէիցն՝ յետ եօթանասուն ամի։ Եւ դարձուցեր զգերուի՛, որ է քիւ. այնու գիտացաք յորժամ յարեաւ 'ի մեռելոց, և զհոգիսն եհան 'ի դժոխոցն։

Թողեր զանիրա-ին ժողովրդեան ոյ, ծածկեցեր զամ մեղ նց։

Յասել ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո. որ էր օրինակ աղամայ. և ցպոռնիկն՝ յօրինակ կանացի բնուլթեա։ Ծածկեցեր զամ մեղս նց՝ մկրտուլթեն, և զգոհն լուացուցանելովն. զի անդ՝ 'ի տեսանել զզոհ յանցաւորին՝ յայտնի լինէր։

Լ-ենցո-ցեր զամ ոգոմդո-ին ոս, դարձեր 'ի քարի-ին ոգոմդո-ին ոս։

Որ ի քանիուլթե մեղացն՝ որ ոչ է թիւ։

Դ-ուրչ ասա մեղ այնի ինչ մեր, դարձի զոգոմդո-ին ոս 'ի մինչ։

Զի չևևս եկեալ ես՝ որ գնացեր 'ի յաղամայ՝ յա մեր. և դարձի զարտմնուլթիս քո, որ վա պտղոյն, և անպատեհ պատասխանուցոյն։

Մի՛ յա-ինքան քարիանոր մեղ այ. և մի՛ յգեր զքարի-ին ոս ապրեն մինչև յապրե։

Զի դու յաւիտենից ես, և մեք ժամանակաւ մեղանչեմք. և մի՛ ձգեր զբարկութիւն քո՝ յօրինաց հրեշտեցն 'ի նորա. զի օրէնքն՝ զբարկութիւն գործէին 'ի դատաւորսն՝ յորժամ ոչ պահէին։

Ա՛ի՝ դու դարձիալ ինչու

Ճշմարիտ յերկնից բուսաւ. արդարութիւն յերկնից երևեցաւ։

Ճշմարիտ խոստումն 'ի մարգարէէն, արդարութիւն յա՝ որ ասաց ցբ յովհաննէս, պարտ է մեզ լնուլ զամ՝ արդարութիւն, զի յերկրի թերի էր արդարութիւն։ Այլև՝ ճշմարտուն զինքն ասաց ամրն, որ բուսաւ յարմատոյն յեսսեայ 'ի կուսէն։ Աբ դարութի՝ հոգին ամբ եկեալ արդարացոյց զառաքեալսն յիւրում ձայնիւն հօր։

Տ՚ պոյն զաշցրունի, ևերկնք մեր պոյն զարդուղ է։ արդարունի առաջի նր գնասցէ. զինչ 'ի ճանապարհի զգնացս է։

Տ՚ տայ զցօղ, և երկիր տայ ցորեան և գարի և գինի։ Տ՚ տայ զքաղցրութիւն, աւազանաւն զթողութիւն մեղաց. և բանական երկիր մեր՝ յայնմ հետէ զպտուղ՝ բարի գործս, զի սնկակից եղաք քրի. և ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի՝ հատանի, և 'ի հուր արկանի։ Տ՚ տայ զձայն յարութիւն, և երկիր զթաղեալսն 'ինամ։ Արդարութի առաջի նր գնասցէ, զի արդար դատաստանին ամ առաջ ելանեն։ Դիցէ 'ի ճանապարհի զգնացս իւր, 'ի կեանս և 'ի տանջանս, որ է դատաստանն։ Տ՚ տայ զքաղցր ձայն թէ՝ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ. երկիր մեր՝ հոգիք և մարմինք ցուցանեն զպտուղ 'ի քրի, և յաղքատոն. արդարուն առաջի նր գնասցէ, առաջի ամն գնայ, որ է երևի. դիցէ 'ի ճանապարհի զգնացս, թէ ընդ նեղն գնացին, թէ ամ ընդարձակն՝ ամ արժանեց զօթեվանն առնուն, նոյնպես ձախակողմանն երևի։

Սաղմոս 'ի դ։ երեն. աղօթք։
'Ի դիմաց է։ն, և։ եղբիկոյ, և։ զօրաբաբելի, և։ քնուն՝ զայս աղօթս մատուցանէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՁԵ։

ՈՆԱՐՀԵՑՈ՚ ՏԷՐ ԶՈՒՆԿՆ ՔՌ ԵՒ

զ։ի ինչ. զի աղաչս և։ գնանի եմ է։

Իբր մարդասէր բժիշկ խոնարհեցուցանէ զունկն առ շուրթն հիւանդին, և լսէ զնուազաղ խօսս նր։ Եւ որ աղօթէ խոնարհի նախ, ապա և ամրն խոնարհի։ Ա զքաւ և ամանակ եմ ես, թէպէտ թագաւորք էին դաւիթ, և եզեկիայ, և զօրաբաբէլ, ոչ 'ի թագն՝ այլ 'ի բնութիս հայէին։

Պահէ՚ զանձն իմ ամ ամ։ ինձ՚ զգաստ յո ամ իմ, որ 'ի հեղ յոտատոյց։

Առ սաւուղ և առ սենեքերիմ, և առ գօգ, և բնուլիս ամբ

ՅԵ ստեղծաւ, զոր որ ստեղծեալ՝ պահեայ 'ի սրբութեան։ Փրկեայ զծառայս քո՝ ՅԾ, որ 'ի քեզ յուսացեալ և ոչ յանձին սրբութեան։

Ողորմեա՛ ինձ Տէր, զի ես չեմ աղաղանքդ ընդհանուպաց։ ուրա՛խ արա զանձն ծառայի քո՝ զի ես քո՝ եմ, զի ես չեմ Տէր համբարձի զանձն իմ։

Որ կամի թէ՝ լսին աղօթքն, միշտ աղաղակեացէ, ոչ և ՅՐՆ ասէ, ՅԾ ոչ առնէ վրէժ՝ որ աղաղակեն առ նա 'ի տուէն և 'ի գիշերի։ Ուրա՛խ արա զանձն ծառայի քո՝ որ պատկեր քո է ՅՆՁՆԱ, աղբերացո՛ սմա և զսկզբնատիպդ ուրախուն, ուր կալայ զաչս հոգւոյս։

Զի դու Տէր չաղցր և ողորմ ես։ Քաղցրամոլորմ ես ամենեքեան, որ կոչիցեն զանուն քո։

Քաղցր և ուղիղ դատաւոր ես բաղումոլորմ՝ առ հրէայս, և առ հեթանոսս։

Ո՛նկն դէր Տէր աղօթից իմոց, և նայեա՛ 'ի յայն ինդրուածից իմոց։

Ամենայն ոք աղօթէ առ ՅՐ. և զՅՐՄ տեսանէ ՅԾ, այլ՝ ոչ զՅՐՄ ինդիրս կատարէ. վա՜յ այնր՝ ասէ նայեա՛, եթէ զհա ՅՆՁՆ քո հայցեմ, մի՞ գուցէ չգիտեալով՝ քար և օձ ինդրիցեմք։

Յուսուք ՆԵՂՈՒՆԵ իմոց իսպիտոյն ես Տէր, և լուսաւ ինձ։

Զփորձ եմ առեալ ասէ՝ զի լսես ինձ։

Ոչ ոչ է նման Տէր յաստուածս Տէր. և ոչ ոչ ոՀ գործս քո։

Ամենեքերիմ ասէ, միթէ կարացի՞ն ՅԾՔ աղգացն՝ ապրեցուցանել իւրաքանչիւր զՅ։ Եւ՛ ոչ ոք է ոՀ գործս քո, զոր տեսանեմք զարարածս և զեղեմ. զի ՅԾՔ՝ որ զերկինս և զերկիր ոչ արարին, կորիցեն։ Դարձեալ՝ ոչ ոք է յառաքելոցն և 'ի մարգարէից և 'ի մարտիրոսացն և յարդարոց, զի ԸՆ գործքն քո՝ ոք գործեաց, որ է աղատութիւն մեր. զի ՀՆՈՐՀՕՔ էին անուանեալ ՅԾՔ։

Զամ ապա զոր ասուրէր՝ Եղիսոյն և Եղիէր պատգամն ասաց Տէր, և քո ասաց զանուն Տէր։

Զամ ապա՝ 'ի հաւատս յորժամ գան և կամ 'ի հանդերձ եալն, այլ՝ փառաւոր առնելն յաւիտեան՝ հաւատացելոցն է։

Ամէն

Մեծ է որ որ՝ և առնէ սքանչելիս և որ ինչն է ամ։

Որով յայտ է, զի դու միայն ես սքանչելագործ ամ յա։

Աստուածդիրքն՝ ինչ 'ի ճանապարհի հոս, և գնացից 'ի ճշմարտութեան հոս, և ուրախ եղիցի սիրտ իմ՝ յերկնչել յանուանէ հոս։

'Ի ճանապարհի՝ որ զքեզ ասացեր. և գնացից 'ի ճշմար տուիր քում՝ առ հայր քո և առ հոգիդ. և ուրախ եղիցի սիրտ իմ՝ յերկնչել անուանէ քումմէ. զի որք 'ի դիւաց երկին չին՝ տրամին։

Խոտովան եղէց առ քեզ ամ ի բոլորով սրտի՝ ի հոգ. փառաւորիցես զանուն հոս յաւիտեան։

Որպէս և լուաւ թէ՝ սիրեսցես զամ քո յամ սրտէ քումմէ, և յամ զօրութէ քումմէ։

Մեծ եղեր 'ի քեզ ի ողորմութիւն հոս, փրկեցեր զանձն ի 'ի դժոխոց ներքինոց։

Հերետիկոսաց եկեղեցին ասէ, զի զհրէայսն ծառայիւք, և զիս՝ անձամբ փրկեցեր, ինքանելով 'ի դժոխս ներքինս. զի զոր աւերեաց ամն ներքոյ երկրիս էր. 'ի վերս շինի՝ գերհեան և սառնամանիք։ Իսկ դժոխս՝ ուր եղեալ զիւր թագաւորութիւն սատանայ՝ բանտէր զհոգիսն, թոյլ տալովն ամ. թէպէտ և անմարմին հոգւոցն տեղի ոչ ասի, այլ՝ զեր անմարմինք արգելուին զնա։ Դարձեալ՝ դժոխք ներքին՝ ուր ամ միայն գոյր ձեռնհաս։

Աչ, անօրէնս յարեան 'ի զէ իմ. և ժողովք հզօրաց խնդրեցին զանձն իմ. և ոչ համարեցան զիրեն ամ առաջի իւրեանց։

Հոգիքն ասեն, յայտ է՝ կուտեցան ժողովեցան զեր, արգելուլ կամիին, և զառաջինն՝ ոչ ծանեան առաջի իւրեանց ամ. զի բանական հոգւոյն ծածկեալ էր զամ ուրեն. մինչ խորտակեցան դրունք երկնից, և կիսկեալք լինէին յամ։

Այլ որ ամ իմ, գնաց է և ողորմաց, երկայնամիտ բազում ողորմ և ճշմարիտ։ Դայնոր առ և ողորմեա ինձ։

Զիաց՝ առ որդիսն, ողորմաց՝ առ զղջացեալսն, երկայնամիտ՝ առ անդարձսն, բազումողորմ՝ առ բազմամեղսն

ճշմա

ձիմարիտ՝ առ պտակացն արժանիս գտանիս. որ լիս ողոր-
մութիւն նայելդ քո։

Տո՛ւր ղօրութիւն տիարացելոյս. կեցո՛ զորդի աղախնոյ քո՝ եւ-
հայի, կամ դաւթի, և եզեկիայ, և ղօրաբաբելի. ասեն չեմք
օտար, այլ՝ 'ի ծնողաց ունիմք զանծպաշտութիւն։ Նշան բաս-
բութիւն, ցոյց ցկոտորածն ասորւոց, զդարձ արեգականն, ըզ
մահն գօգայ. զի է նշան չար, իբր աւերման եէմի նշանքն.
իբր գօսանալ ձեռացն ըռբռվամայ. Դարձեալ՝ խաչն նշան 'ի
ձակատ հաւատացելոցն և յերեսս, պատճառ ամ՝ բարութիւն։

Տէոյնն ոպելիչ իմ և ամաչիոյնն. զի դու որ օգնիցեր ինչ, և ինքն
ջնջեր զնա։

Սաւուղ. և ռամսակ, և գօգ, և դևք. զի դու որ օգ-
նեցեր ինձ՝ հանելով'ի դժոխոց. և մխիթարեցեր զիս՝ մխի-
թարիչ հոգւովդ սրբով։

Սաղմոս օրհնութիւն. որպէսզի նորին։
Ո՛նի սաղմոս զնոչս հնիանոսաց, և զանդրանիս նիեղիցս և
զաստուածնութիւն հաստատելոցն։

ՍԱՂՄՈՍ. ՁԶ։

Հիմունք նոր 'ի լեառն սրբ նոր. սիրէ որ զդրունս սիոնի ստուգիլ քան
զամ յարիսն յակովբայ։

Հիմունք՝ քո՝, որ է գլուխ եկեղեցւոյ. 'ի լեառն սրբ՝ 'ի
յաբրահամ և յիսահակ, ոյք մերձենան 'ի տեղին՝ ուր կախեա
ցաւ խոյն։ Դարձեալ՝ հիմունք առաքեալքն. լեառն՝ հա-
ւատն ամ՝ ծանծպաշտութեան։ Այլև՝ նկարեցաւ եկեղեցի 'ի դրախտն,
'ի տապանն, և 'ի սինայ, և շինեցաւ 'ի վերջ հիմանն առաքելոցն
և մարգարէիցն. զորս եդ ամ՝ յեկեղեցւոջ, նախ՝ զառաքեալս,
երկրորդ՝ զմարգարէս։ Սիրէ ամ զդրունս սիոնի վերնոյն,
զոր պօղոս ասէ, մատուցեալ է՝ 'ի սիոն լեառն, և 'ի քաղաք
ամ՝, և յեէմ յերկինս. և դրունք նոր՝ եկեղեցիք ամ՝ երկիր,
զոր սիրէ ամ։ Այլև՝ հիմունք և դրունք են՝ որոց առաց, ոչ
կոչեցից ծառայս, այլ՝ բարեկամս. և թէ՝ սիրեաց զիւրան, և
խոպառ սիրեաց զնոս. և կացէք յիս, և ես 'ի ձեզ. զի միացան
'ի

'ի լեառն ՅՈՒ՝ 'ի նոյն ինքն ՅՈՒՆ ։ Սիրէ ՅՈՒ զգրունս սիոնի՝ քան զխորանն, զտաճարն, զԺողովրդանոցն. այս են երկոտասան դրունքն՝ յողջոց մարգարտաց, զոր ետես յօհաննէս։

Փառաւորեալն ՅՈՒ՝ քո 'ի մարգարէսն, և առ պետրոս՝ դու ես վէմ՝, և 'ի վի՛ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ։ Կամ՝ փառաւորեալ բանք խօսեցան 'ի մարգարէից, յառաքելոց, 'ի գաբրիէլէ, յաւետարանչացն՝ 'ի մատթէոսէ, 'ի մարկոսէ, 'ի ղուկասու, 'ի յօհաննու։ Ասորին ոչ ասէ ահաւադիկ քաղաքդ ՅՈՒ, այլ՝ գեղ ՅՈՒ. որ է գեղեցկուն, և փառք ՅՈՒ եկեղեցի ՅՔ. իսկ քաղաք՝ որ ոչ կորէ թագչել, ամենունակ և լի ՅՈՒ՝ արուեստիւք և գեղեցկութիւք։ Ահաւադիկ ասելն՝ վի՛ յայտնի տեսանելոյն իբր առաջի աչաց. ՅՈՒ քաղաք՝ յորոյ վի՛ անուն նի՛ կոչի, և յարմար է մեծութե՛ նի։

Ցնչեցի զ-ահաք և-գ-բաբելոն՝ ոչ ճանաչէն զիս. ահա այլազգիք և-ք-ոք՝ և-ք-ողովրդ-ք հնդկաց, ոչ-ա եղեն անդ։

Ռահաբ՝ որով յիշին քանանացիք. բաբելոնիս՝ ՅՈՒ՝ քաղդէացիք և պարսք. զոյք ճանաչէն զիս՝ կարէ չարք, զորս ոչ խոտէ. ահա՝ այլազգիք՝ փղշտացիք, և ծուր, փիլիստիկեցիք, ասորիք և հայք. և ժողովուրդք հնդկաց՝ որ է ՅՈՒ՝ լիբիայ. սոքայ և ՅՈՒ՝ աղգք և լեզուք՝ որք 'ի հաւատս եկին և գալոց են, զորս ակն մարգարէիս տեսանէ 'ի վերին սիոն գեղեցկացեալ, և 'ի բաց եղեալ զՅՈՒ՝ հնութի՛ն, և զսեւութի՛ն, և զաղտեղութի՛ն. երբ զի՝ յայտնի ասէ եղեն անդ՝ որ է 'ի վերս ելին։

Սիոնն ասի մայր, և մարդ ծնաւ 'ի նմա. և-ինքն հաստատեաց զնա 'ի նմա բարձրեալն։

Ամենայն՝ որ հաւատացեալ մարդ է, զսիոն ասէ մայր, որ է բնութիւն, և ազգդ զոր թողեաց։ Բայց երկնչի դաւիթ յանուանէ ռահաբու և բաբելոնի՝ մայր ասել ՅՈՒ, և ՅՈՒ՝ ածին. քանզի՝ նախ ՅՈՒ՝ ծնաւ, և ոչ իշխեցաւ ասել ՅՈՒ՝ ծնաւ, այլ՝ մարդ, որ երկու ունի ծնունդ. զ'ի հօրէն ոչ ասէ այլ՝ որ 'ի կուսէն, որ էր 'ի բնութէս։ Եւ՝ ինքն իսկ հիմունս էարկ, զի առանց սերմանէ, և ինքն հզօր, որ ի՛ երբայեցւոյն՝ հիմունս, զոր եօթանասունքն՝ բարձրեալ ասին, և եսայի՝ ՅՈՒ՝ հզօր հայր հանդերձելոյ ծին. բարձրեալն նոյնն է որ 'ի խորնարհ ծնաւ, հիմն էարկ անախտ ծննդեան, որոյ երբ ասին

ծնանէն 'ի կոյս աւաղանէն. զի վերինն սիոն 'ի բնութենէս հաւաքի։

Տ֊ պարծեսցէ գրովք թագաւորին, ի նշխարս այսոցիկ՝ որ ի նմա։

Սլմանքոս՝ որ թուեսցէ գրովք զիշխանս ժողովրդեան Իսրայէլ, զի թագաւոր և դատաւոր է, զիւրսն թուէ և յանուանէ կոչէ. և գրէ զիշխանսն զառաքեալսն 'ի դպրութիւն կենաց. Ը այդ մի խնդայք, զի դէք հնաղանդին, այլ՝ խնդացէք զի անուանքն ձեր գրեալ են յերկինս։ Այլև՝ գիր և որ՝ հոգին աբ, որ 'ի սիրոս հաւատացելոցն գրեցաւ. պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան Իսրայէլ, առաքեալքն 'ի գիրս հոգւոյն Իշխանացս, ոչ կացոյց Ը ամերկիր։

Ո՞ զէ ո֊ւրա՞ լինցի 'ի չէզ ոմանչէնն. որոց քնակու֊նի ի֊ւրեանց 'ի չէն է։

Որոց քնակուէ 'ի քէն տուաւ աստ և այդր. որոց խրն դալ ասացեր, և թէ՝ դուք ընդիս ի՞ցէք։ Այլև՝ ուրթսուն և վեց թիւն խորհրդաւոր է, ուրթն տասամքն՝ զկատարումն եկեղեցւոյ՝ ուրթերորդ դարուն նշանակէ, և վեցիւն զդարն՝ յորսումեկն ամն, և հիմն արկ եկեղեցւոյ. և դբունք՝ զդայաբանքն, և մասունք հոգւոյն, զոր սիրեաց և էառ։

'Ի նոպարքն. զո՞ մաղաղենաց ինասու֊նի. զի ի պարոնանի նման ի֊մասու֊նի՞ ի՞ էլի։

Սիմաչոս՝ զմաղաղենն պարս֊ ասէ, ակի֊ղա՝ դասս֊ պարս֊ց, որ յիսուն երկու սաղմոսն գիշօր և գա֊սա և տեղի ասացին զմաղաղենն. ենկնա՝ ուսոկ երգիչն և պարս֊որդն էին, ընդ որս և նման այս. և էր սա պարս֊ մոց սաղմոսդ. և եղանակեր զօրհնու֊նիցն այ։ Լուսի՝ 'ի յերգիչն ազ՝ և 'ի հարցանիչն ցնա՝ զո՞ իրաց ինչ, պարսանանի նա մամ ի՞ էլի՝ որ ժողովեալ էին, և մինեանց զմիս սաղմոսիս։ Եւ էր նման որդի զարնի, որդ֊ոյ յո֊դայի, ազնուականն ոմն։ Եւ է սաղմոս մանանուոր ինչ և զո՞ գիր֊ոյն, և մարգարէ֊նի՞ զո՞ չարչարանացն յաչ, և նաղ֊մանն։ Ասին նա՝ 'ի գէն ի սալիցին զարանի յերիսուն, և երբեն 'ի ներքս սագոյն ոսկեանան քանակ, ն֊ սաց պարանոս զայս. և զմաղաղենն. երգիչ սաց դարանի։

ՍԱՂՄՈՍ. ՁԷ։

Տ֊ ամ փրկու֊ի ի՞նոյ, 'ի գոնէ ի՞արդասցի և գիշերի սաստկի չս։

Տիւ՝ մինչ յեհեմէին, և գիշեր 'ի բաբելոն։ Այլև՝ անդ

'ի բաբիլոն զտիւ և զդիշերը։ Եւ բնութիւն նախ քան զլուսն քի՞
ոչ 'ի գիշերի աղբարուքն, և զկնի եկեղեցի՝ ոչ 'ի տուն ոչինչ։

Ամենայն ողջոյն իմ ասացի քո՝ քոնասրհնեցի ունն քո 'ի ինդրոտ-ածս իմ։

Առցեն իբրև պատգամաւոր հաշտութիւն, ոչ կուռնե-
լիոսին։

Զի լցա՝ չարչարանօք անյն իմ, և կենանք իմ 'ի գիծոնս մերձեցաւ. և
համարեցայ ես ընդ ոչնոցին, որք իջանեն 'ի գոբ։

'Ի դժոխս՝ զբաբիլոն ասէ, ուր չարչարանօք կայր լեալ
իբր 'ի գբի, նման հեթանոսաց՝ որ ոչ օգնէր ամ. և ամն
և ես չարչարեցաւ իբրև զմի ոք եղեալ 'ի գերեզմանի։

Եղեալ ես ոչ մարդ ասանց օգնականի, և 'ի մեռելս ազատ։

Անաւանեալ՝ այս ասն է, որ չէր կարօտ օգնականի. և
'ի մեռեալս ազատ, ազատ 'ի մեղաց և 'ի մահուանէ, որ ոչ
իշխէր նմա. որպէս և ասէր, ո՞ 'ի ձէնջ յանդիմանեսցէ զիս
վասն մեղաց։

Ոչ վէրաւորս, որ ննջին 'ի գերեզմանս։

Վէրաւոր՝ 'ի կողս և յոտս և 'ի ձեռս. ոչ ասն է նման
ննջել, և ոչ սոսկ մարդոյ. և ոչ բռվանդակեալն 'ի գերեզմանի.
զի այլ ո՞ ննջեաց 'ի գերեզմանի, բայց՝ ասն, որ ասաց՝ ես
ննջեմ, և սիրտ իմ արթուն է։

Զորս դուն ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի յիշոանէ քումէ մերժեցան։

Ո՛չ յիշեցեր զուատանայ, այլ՝ զմարդիկ յիշեցեր։

Երթան զնա 'ի գբէ ներքնումն՝ 'ի խաւարի և 'ի սոսկալիս մահու։

Յոլսեալն 'ի գբի եդաւ, այլ՝ ներքնումն ասելով՝ զդժոխս
յայտ առնէ. և ոչք եղին անդ՝ զուրթն, և սէրն, որ առ հո-
գին։ 'Ի խաւարի, թերևս հուր էր 'ի դժոխս խաւարին,
այլ նման՝ ստուերք մահու, և ոչ մահ։

Ցեռ հասարակեցաւ որդմարեալ ես. զամ զքնանոն ես աչքս 'ի վերս իմ։

Աղամայն յիս զտեղի եառ անէծքն և տրտմութիւն. զամ

զբօսանս զմեզ տարակուսանաց 'ի մարդիկ՝ ածեր 'ի վեր իմ կամելով լինել զիս մարդ. սկսաւ ասէ տրտմել և հոգալ, թէ ոչ անելոս արասցէ զմարդիկ 'ի պատերազմելն ընդ սատանայ։

Հէր-ի տարրեր յինէն զքանօրեն իմ. Ի-երբեն զիս ոշուակ ի-ըլեանց։

Այլին ասէ ծանօթքն նոր 'ի հեռաստանէ. և եղբին զիս նշաւակ, մինչև ցայսօր հրեայքն երբև զնշաւակ նեռաձգուլթե նախատանաց։

Աստանոյ՝ Ի-ոչ ելանէր. ոչ իմ պիտրացան յաղչապուրէ։

Զի ոչ կամեցաւ ելանել 'ի ձեռաց նոյ. ոչք իմ տկարացաւ յաղքատութէ, սիմաքոս՝ ոչք իմ տրեցին, յայտ է որ տասուս ինձոյց ոերն 'ի վեր եէմի, յաղքատացեալ քնութիւնս աղէխարշեալ։

Աղաղանոյ տա- որ զօրհանապաղ, Ի-համբարոյն տա- չեղ զեն-ս իմ։

Յաղօթս երիցս. իսկ՝ աւաջին արդարքն լուսով արդարութեն։

Ան ինչ գ-ուելոց տանիցն ոչանչելիս չս. նամ քիթիշ յարուցանիցն՝ խոսպոնան տանիցն տա- չեղ։

Գնելոյն 'ի դէպ է թէ ասէ, մինչ կենդանի եմ օգնեա ինձ։ Այլև՝ քարողեաց ոերն 'ի դրունս դժոխոցն. մի թէ մեռեալ ասէք ինձ հոգիք, զի՛նչ կարես առնել, կամ դու, կամ այլ բժիշկ, կամ մարգարէք՝ որ խոստովանին առ քեզ հոգիքս թէ՝ ոոծ ես։

Ան ինչ պարտոցի՞ ոչ երբէր 'ի գերեզմանի զողորմութիս չս, նամ զքիշմար պուրիս չս 'ի նորարանան։

Թէ այլ ումեք ողորմեալ ես 'ի գերեզմանի եղեալ, թէ զղակար դուռ տարար. զձշմարտութիս քո՝ ասա 'ի կորստեան ցուցեալ ես։

Ան ինչ ճանաչիցի՞ն 'ի խաւարի ոչանչելիչ չս, նամ ապրարուրիշ չս ցեր ոերր մարացեալ։

Յերկիր ասա մոռացեալ, ոբքան ամք են յաղամայ հետէ։ Ես տա- չեղ ոերր աղաղանոյ. տատաւոտ աղօրիչ իմ ժամանիսցին տա- չեղ։

Ցոր ասէ առ հայր զքնութեան աղօթք. ասաւսուս աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ, որ էր իւր գալուստն՝ յետ գիշերր ժամանակին։

Ընդհանրապես մարմնոյ գանձն իմ. իսկ գրագիտութեանս պարծանս չունիս։

Որովհետև եկի ես՝ հոգիքս այլ մի լիցին հետև 'ի քէն որ զերեսս ոչ տեսանեն 'ի բարկութէ։

Տնանկ և վատթարագոյն եմ ես 'ի մանկութենէ ինձ. 'ի բազդութենէ խոնարհ հեզոյ և ափշեցոյ։

Տնանկ եղէ յայլոց ծնեալ, և վաստակեալ 'ի մանկութէ՝ վասիլեալով յեգիպտոս, զոր հերովդէս կամէր սպանանել. 'ի բարձրութէ իսալին խոնարհեցուցի զգլուխս, և հանի զոգիս. ոչ երբև զմեռեալ, այլ՝ ափշեալ կարծէին մինչ խոցեցին։

Յիս հասարակեցաւ բազում. զրկուն չս. արհամարհեալ չս խուզեցոյցին զիս։

Զի անէծս կոչեցայ. արհաւիրքն՝ որ 'ի շարժմանէ երկրին, խռովեցուցին զանդամն՝ զառաքեալսն. չհաւատային թէ յառնեմ։

Շրջեցան զինու ոտք ձեր, զոր ասինայն պաշարեցին զիս 'ի գրանին։

Շուրջ գային զհաչիւն քազմութիւնք երբև զձուր. զոր ոմն՝ մինչև ցերեկոյ պաշարեցին։

Հիւսի արարքս յինէն զբազբեցան իմ և զգանցանս իմ, զոմն ինշանանանեն ինոյ։

Զառաքեալսն՝ վասն թշուառութիւն տեսանելոյն զիս։ Գերեալոյն յայտնի է, յորս նկարեալ կային այսք։

Իմաստասիրեն եմանայ յերբայելացոյ։

Ոմանք իմանայ յերբայելացոյ ասին, այլ՝ նոքին են՝ որ յաստուծոյ չան զոս ասելոն էր, և այս՝ նմա է. երբայելն՝ գիրս էր չհանայինցն, անոր գայլն երգիչ յիշեմ, և նուագարանն 'ի գրանին, ուստի նիկոմանն էր, որ նապգեմանի գնացուն, իսկ ժողովն. յայտ է զի գնացայր պարգևօրն այս, զմիտս առ նա ժողովեալն. զի շնորհեսցէ այն գալ, և ասա՝ երգել զայ գիտանի բանին մարգարէութեան։ Ուստի ասէաս՝ ինչ զոմն ասելոն երգասաղմն, մօտ 'ի գրագրանն։

ՍԱՂՄՈՍ· ԶԸ·

ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆՍ ՔՈ ՏԷՐ

յաւիտեան օրհնեցից զքեզ յաղագս պարտեցից զշնորհս։ Զոր ես զանգամ ինոզ։

Զորս առաքն՝ և զորս առնուլքն յայ՝ շնորհօք է, որ է ողորմութիւն, և ոչ ըստ արժանեաց։ յաւիտեան օրհնեցից, որքան ձգին ժամանակս. ազգէ յազգ՝ 'ի հանդերձեալսն, 'ի պատկեալ արդարոցն, և 'ի հրեշտակս. պատմեցից զշնորհս

թիւս

թիս քո, զի անդ ոչ է ողորմութիւն, այլ՝ ճշմարտութիւն։ քե-
բաւեալ իմալ, որ է հոգին աբ, զոր ասաց՝ ես տաց քե-
բան, և իմաստութիւն։

Աստուծոյ՝ ինչ աշխարհս ողորմութիւն շինիցուն. յերկինս պատրաստ եղի-
ցի ճշմարտութիւն ։

Զասէ թէ շինեցաւ, այլ՝ շինեսցի որդւոցն վերստին.
և զառաջինն ևս՝ ողորմութիւն շինեաց, գիտելով՝ զի մեղան
չէ ապամ, վասնորոյ զաշխարհս առնէ. սակայն՝ արտաք ողոր-
մութիւն։ Եւ ոչ ասաց վասն առաջնոյն, դաւթիւ առաց
հոգին՝ ողորմութիւն ան լի երկիր. և ասա ասէ՝ թէ
թողցեն որդիք քո զօրէնս իմ՝ հարից գաւազանաւ, բայց՝
զողորմութիւն իմ՝ ոչ արգելից. զաւակ նոր յաւիտեան կաց-
ցէ, հիմն անդ արկաւ, և նախ անդ լուսն 'ի հօրէ, և երկին
աւետաւորք կուսին, և հովուացն, պատրաստ էին և յօժար
'ի վրկութիւն մեր, և եկեղեցի չէ հեռի անտի. մատուցեալ
էք ասէ պօղոս 'ի սիոն և յեռն յեկեղեցի։ Այլև՝ առ նոյ-
սն ասաց, ոչ ևս յաւելից հարկանել զամ՝ երկիր վասն մե-
ղաց, զաղերն իմ՝ երդից յամպս, այլովքն հանդերձ. զոր ես
ասէ թէ՝ և յերկինս պատրաստ եղիցի, ուր և նշանն է։

Եղէ ո՞ւր ընդ ելոց իմոց. երդո՞ց դո՞ւնի ֆաստ իմոց։

Աբրահամու, իսահակայ, յակոբայ, զի ասէր 'ի զաւա
կէ քումմէ իւրաքանչիւր ումեք ասէի։ Երդումայ դաւթի՝
ոչ 'ի հարիւր երեսուն և մին սաղմոսին ասէ, երդումաւ որ
դաւթի ճշմարտութիւն։

Ցուխեան հաստատեցիս զաստ ։ և շինիցիս ազգէ յազգ զաթոռ քո։

Ցաւիտեան հաստատեցիս, այլ ոչամ վայելէ՝ քան զոն,
յորմէ օրհնին ամ ազգք. և շինեցիս ազգէ յազգ զաթոռ քո,
որ է եկեղեցի աբ։ Զերկինս շինեցին ճշմարտութիւնք նոր, և
զերկիրս ողորմութիւնք նոր, և եկեղեցի ողորմութիւն և ճշմար-
տութիւն մնայ։ Ազգէ յազգ՝ այժմու վարուցս մինչև յազգն՝
յորում հրեշտէն նորոգին ամ արարածք։

Խոսեցան եղիցին երկինք ահանչելոց քոց տր, և ճշմարտութիւն քո յե-
ղեցիս սրբոց։

Ուր նախ գիտացին յերկինս, և զճշմարտութիւն նախ
նոքա

նոքա քարոզեցին յեկեղեցւոջ, աստեղք զմոգսն ածելով, և հովուաւքն ղփառք 'ի բարձունսն. և հուլին ի ջանէր ձայնիւն հօր, և ամպ լուսաւոր։

Ո՞վ է յոմպս որ հաւատաց չէր. իսմ ոչ նմանեցի քեզ յոգ-
ղին այ։

Սիմաքոս՝ յեթեր ամպս, որ առին յայ՝ իբրև ամպ 'ի ծովէ երկնաւորքն, և յայտնեցին զարքանչելիսն. կամ՝ ոչ նմանեցի՞ն քեզ յորդիս այ, որ շնորհաք կոչեցան, և 'ի լրութիւն նք առին առաքեալք և մարգարէք և սրբք։

Ա. ֆ ֆաաաուրեալ է 'ի քոզհուրդս որքոց ի-ղոց. մեք հա-
հաւոր 'ի վերայ այնոցիկ որ շուրջ ի՞ն զնովաւ։

Տկարքն գայթագղին վա՛ երևելոյն, ոչ և հրէայքն վա՛ մարգելոյն, այլ՝ խորհրդաւորքն զյա՛ ածն փառաւորեն 'ի հոգիս իւրեանց։ Մեծ և ահաւոր 'ի վրա՛ այնոցիկ որ շուրջ ե՞ն զնովաւ. յեռոյ ասին այ՝ 'ի թիկանցն անդէտ սրքն, 'ի ձախ մէ՝ ծառայքն որ երկնչին, յայլմէ՝ վարձկանքն որ ասէ ելոյ՛ զ օրհնեալք հօր իմոյ", զի քաղցեայ և եռուք ինձ աւ-
ուել". յերեսաց կուսէ՝ որդիքն։

Տ՛ ածն զօրուն՝ ի՞նմանէ չէզ. հզօր է՝ ա՛ ա՛ ճշմարտ
պուն՝ չ՝ շուրջ է զչ՝ ։

Կարօղ ես յանմի՝ և ճշմարտուն՝ քո՝ ա՛ արժանաւոյն սրա
կէ զայնոսիկ՝ որ շուրջ առացաւ զքեզ։ Տեսակ է այս յար-
մարուն՝ բանից, այլ նա ամրով իւրով բովանդակեալ ունի զանմ։

Ո՛ռ՝ փրքեա զօրուն՝ ձովու. և զնովաւ՝ ալեաց նոքա
պուն ցանցուցանէ։

Որ զաւազեալ արգելիչ. և զխռովութիւն ալեաց նոր՝ զու ցածուցանես, ոչ երբեմն 'ի կարմիր ծովուն, և յեռոյ 'ինաւին առ աշակերտսն։

Ո՛ռ՝ խոնարհեցուցանէ ոչ՝ վերքաւորս զամբարտաւանս. 'ի
զօրուն՝ ի՞ զին չ՝ ցրուեցեր զ՝ ինչ՝ ։

Վերաւոր էր փարաւոն հպարտութիւն թէ՝ ընդէր թա
զաք երանել ինքն, և խոնարհեցոյց 'ինքեանքոյ ալեացն. 'ի զօ-
րութիւն բազկի քո ցրուեցեր զգեան 'ի մարդկանէ, և զկուա
ղաշտութիւնքն։

Ո՞ր են երկինք՝ ա՛ չ՝ ի երկիր. զաշխարհս լցին ի-ղոք պուա
հաւատացեալք. զհիւսն ա՛ զհաստա պուա ուրացեալք. ինքեր ա՛
հիցմոն յանուն չ՝ ցնդացան։

Քո են երկինք՝ որ իբր ղծուվ գործես, ուստի ջուր հեղեր առ նոյին. և զերկիր նոյնով՝ ուստի աղբիւրք նորածինք եղեն։ Երկինք յոգնակի, ոչ այլ՝ ասացեալ է. և երկիր միաւոր, զի այլ երկիր ոչ է քան որ երևիս. զ՚ոմն՝ զիմանալիս և զգալիս։ Զհիւսիս և զհարաւ դու արարեր. Թաբոր՚ի կողմ հիւսիսի պայծառական աշխարհին, և ահերմոն՚ի հարաւայ, զիւրեանց սեպհականն ասէ ցնծալ անուանքն ոյ, ուր դաւանի ճշմարիտն աստ։ Այլ՝ աշխարհ ոչ ցնծան, ուր սուտքն պաշտին, մինչ գայ ոլն, և դառնան՚ի նա։ Այլև՝ գունաւորութիւն ոն՚ի Թաբոր՝ ցնծացաւ ճառագայթ երևմանն ոն՚ի Թաբոր անկեալ զահերմոնիւ։

Քո է թեւդ՝ ի՝ քոյ զօրութիւն. զօրացար՝ ալ քո՝ ի՝ թուէր եղիցի ձեռն քո։

Բազուկ՝ որ կրես զոմ զօրութիւն քով, և՚ի ձեռս քո են ոմ՝ ոյեզերք երկրի. զօրացար՝ ալ քո՝ ալակողմանքն քև զօրացին. և բարձր եղիցի ձեռն քո՚ի հարկանել զհակառակորդն։

Յարդարութիւն՝ ի՝ յիրաւունս հաստատեալ է ոնոս քո. ողորմութիւն՝ ի՝ ճշմարտութիւն գնացեալ առաջի երեսաց քոց։

Յարդարութիւն՝ որ չկայ կեղծաւորութիւն և ակնառութիւն, և յիրաւունս՝ զի ինայելով առնես զմարմնաւորացս. ողորմութիւն՝ առ մարմնաւորսն, ճշմարտութիւն՝ առ անմարմինսն։

Երանի՝ ժողովրդեան, որ գիտէն զօրհնութիւն քո որ. ՚ի լոյս երեսաց քոց գնացցեն, ի՝ յանուն քո ցնծացցեն զօրհանապազ՝ ի՝ յարդարութիւն քում։

Ցեսո քարոզութիւնն՝ և զօրհնութիւնն ուսուցին առաքեալքն. ՚ի՝ նորանանն հաւատով՝ նոր օրհնութիւնս մատուցանել, զհայր և զորդի և զոգի օրհնել, զոր հրեայքն ոչ գիտէին։ ՚Ի՝ լոյս երեսաց քոց գնացցեն, երես հօր որդի, լոյս երեսաց՝ հոգին. և յանուն քո քրիստոնէական ցնծացցեն զօրհանապազ, և յարդարութիւն քում՝ զոր արարեր խաչիւն բարձր եղիցին, որ ասացեր զամենեսեն ձգեցից առ իս։

Զարքանդ զօրութեան մերոց դու ես որ. ի՝ քոյոն ոն քաջէր եղիցի եղջիւրս մեր։

Զարքանդ՝ առաքեալքն ասին, զօրութիւն զոր գործէին՝ նոնա

նման տային. և 'ի կամն քո բարձր եղիցի եղջիւր մեր, հաւատն գործովքն բարձրանայ։

'Ի ԳՆԴԷ Է ՕՁՆՈՒԹԻՆ ՈՉ ԻՆԼԷ՝ ԲԱՑԱՌՈՒՆ ՀԻՐՈՅ։

Օգնութիւն մեզ 'ի քէն, որ ասաց ընդ ձեզ եմ։ Դարձեալ՝ սքէն իսրայելի յիս, որ ասէր հայր ընդ իս է։

Յայնժամ խօսէցար պէսէմբ ընդ որդիս ՀՈ, և ասացէր. Եթէց զօգնութիւն իմ 'ի վերայ հղօրին, և բարձր արարեցի զընտրեալն 'ի ժողովրդենէ իմմէ։

Յայնժամ խօսեցար, սիմաքոս՝ յորմէհետէ խօսեցար տեսլեամբ ընդ մարգարէսն՝ զոր որդիս ասէ, ոչ 'ի հոգւոյն ծնեալ. եղից զօգնութիւն. որ չէ վասն կարօտութեան, այլ՝ վկայութեան. և բարձր արարեցի զընտրեալն 'ի ժողովրդենէ իմմէ. ըստ երգոյն թէ՝ ընտրեալ է 'ի բիւրոց. այլև՝ 'ի մարգարէսն գտանի այսպիսի բանք, ըստ եսայեայ 'ի մի՛ւս առցէ մնանուկ իմ՝, վերասցի և բարձրասցի. և թէ՝ իսրայէլ ընտրեալ իմ՝։

Գոչ ղաւ՝ն ՀՈՎ ՀՈՎ, ի՛ղոյ ոչՔՈՎ ԻՄՈՎ ՕՃԷ ՂՆՈ։

Եգիպտ 'ի մէջ աղքատաց հովհաց, հօտից և տղայոց թաքուցեալ։

Զեռն իմ ընկալցի ՂՆՈ. և քաղուն իմ ղօրացուցցէ ՂՆՈ։

Ընկալցի 'ի գիրկս խնամոց և զօրացուսցէ ընդդէմ թշնամեաց։

Մի՛ դիւցէ ՆՈՄ ԼՇՆԱՄՆ, և որդի ՍՈՒՐՔԷՈՒՆ ՉԻ՛ ՀԱՐՏԱՐԻՑՑԷ ՂՆՈ։

Տն թշնամի՝ հրէայքն, և անօրէն հեթանոսքն։

Հարցէ ՈՒՐԱՆ ՆՔ ՂԼՇՆԱՄՆ ՆՔ, և ՂԱՊԼԷՆ ՆՔ 'Ի ՊԱՐՊԱՒՆՔ ՄԱՊՆԷՑՑԷՆ։

Արար զայս յոլովս, ոչ 'ի վերշտասան սաղմոսին ասէ, յերեսաց քոց երաւունք ինձ ելցեն։

Ճշմարտաւնք իմ և ուղղմաւնք իմ ընդ նմա. և յանուն իմ բարձցէ եղջիւր նորա։

Ճշմարտութիւն յանմեղութեան, ողորմութիւն զկնիր մեղացն։

Եւ էր ի ծովու զյիսուն նիւ. և ի վերայ գետոյ զալ նորա։

Այս ամ դաւթի վայելէ, և տնօրէնութիւնք որդւոյ նոր. դաւթիւն ի կարմիր ծովէն՝ յեփրատ և ի տիգրիս։ Այլև՝ եղիս զձեռս նորա ի վերայ ծովու օրինաց, և ի վերայ գետոց զալ աւետարանին, զոր աջոցացոյց ինքով։

Ես ինդրեցէ՝ ասա՝ հայր իմ է դու, ես ընդունելի քրիստոս իմոյ։

Զգուանի դաւթի ասել զայս, ես ընդունող փրկութեան իմոյ, վասն մարմնոյն։

Ես անդրանիկ պարոնի ես, և քարոյզ չան զամ նագաւորս երկրի։

Անդրանիկ ի բաղում եղբարս՝ ի ծնունդս աւաղանին, և բարձր՝ որ նատաւ ընդ աջմէ հօր։

Յաւիտեան պահեցից նմա զողորմութիւն իմ, և ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա։

Ուխտ ընդ դաւթի։

Հաստատեցից յաւիտեան յաւիտենից զզաւակ նորա. և զթագաւորութիւն նորա որպէս զաւուրս երկնից։

Յորժամ ի բաց եղեալ լինի հաստատութիւնդ՝ և նոր երկին՝ և նոր երկիր միաբանի, և միանայ աւուրք արդարոցն ընդ հրեշտակաց, և լինի մի։

Թէ ընդցին որդիք նոր զօրէնս իմ, և չիրաւունս իմ ոչ հետեցին գնալ։ Թէ զտրտարութիւն իմ անարգեսցին, և զպատուիրանս իմ ոչ պահեսցին։

Յերբոնիայ, և սեղեկիայ։

Հարիցն գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նոցա, փոնջանօք զանիրաւութիւնս նոցա։

Նարուդոդոնոսորաւ. և ոչ ասէ զինա, այլ զանօրէնութիւնս նոցա. տանջանօք", գերութիւն։

Բայց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից ի նոցանէ. և ոչ ընկնցից ճշմարտութիւն իմոյ, և ոչ անարգիցից զուխտ իմ. և զինչ որ ելանէ ընդ շրթունս իմ, զայն ոչ արհամարհիցից։

Զողորմութիւն 'ի դարձ առնելն. և ոչ նեղեցցից ճըշմարտութիւն իմոյ, զոր խոստացայ՝ զվիճակինն առամ, զուխտն իմ՝ որ ել 'ի շրթանց իմոց։

Մի՞անգամ երդուա՛ յ 'ի սրբո՛ւթի իմ, ինչ դա՞ւ ի՞ն ոչ սրիցցի։

Իբր ասել 'ի ճշմարտութիւն իմ, այլև՝ 'ի հոգին ալ։

Զո՞ւ նորա յո՞ւխտան խոցցէ. և սիրա՞ նոր ոչ ապրեցուցանէ զանձն իմ. ոչ լո՞սին, զի հաստատեալ է յուխտան վիճոյ ինքնին։

Զաւակ՝ յա՛, աթոռ՝ եկեղեցի, իբրև զարեգակն առաջի իմ; զի մարմին է նոր, իբրև լուսին՝ կրէ եկեղեցի փոփոխումն, լիութիւն և պակասութիւն, մինչև կատարի 'ի չափ հասակի կատարման քի։ Վկայ հաւատարիմ, իբրև այլուր ասէ, թէ կարէ՞ք զուխտն իմ՝ որ է տուընջեան և գիշերոյ՝ խափանել, չլինել տիւ և գիշեր. նոյնպէս՝ և զուխտն իմ որ ընդ դաւթի. հայրն է վկայն հաւատարիմ, որ ասաց՝ դա՛ է որդի իմ։ Դարձեալ՝ արեգակն և լուսին՝ խաւարմամբն հաւատարիմ վկայ եղեն ուծութեանն։ զոր և ասեն թէ՝ ըզ շամանդաղն լուսինն անտի 'ի հետ ունի։

Ի՞նչորդ՝ դո՞ մերթեցեր և անորթեցեր. և ընդ վայր հարեր ոչ թէ։

Թողին զօրէնս քո. հարեր զօծեալն քո՝ զսեղեկիայ, որ փորեցին զաչսն։

Դարձո՞ցեր զո՞ւխտ 'ի ձա՞ւոյն ոչ՞մի. պղծեցեր յերկրէն զսրբո՞ւն։

Աղէտ է՝ զոր արկանէ յերբոնիա, որ չմնաց յաթոռն. պղծեցեր զդաձալն, և զարքունիսն։

Քանեցեր զամ պարսպաց նոր, և եղեր զամրոց 'ի դողոնն։

Զեռմին, և եդիր 'ի դողումն զամ զամրոց աշտարակին որ իբր դողայր 'ի պաշարելն զերուսաղէմ։

Յոչնչանեցին զնա անցաւորք ճանապարհի. եղեւ նա նախատ դրացեաց։

Անցաւոր թագաւորք, ասորւոց, բաբիլացւոց, և եգիպտոսի. նախատ դրացեաց՝ փղշտացւոց, և եդոմայեցւոց։

Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նորա. ուրախ արարեր զամ ինչնամարդս նոր։

Բու

Բուռն թագաւորութիւն տուին. ուրախ սրտերը զամ թշնամիս նոր, զմոլաբացիս, և զամմոնացիս, և զայլսն։

Դուշմանքը ըզգնուն ի սրոյ նոր. և ոչ ընկալար զնա ի պատերազմն։

Դարձուցեր զոգնուն՝ ջոգնեաց սուր. և ոչ ընկալար ի խնամն քո. այլ՝ կալան զսեղեկիայ զորքն քաղդէացւոց։

Անուրջեցնքը զորքն նոր, և զաշնոն նոր յերկնի նորոգանեցեր։

Սրբութի՝ զարքունիսն ասէ։

Նոր աղաղակքը զա-ու-ր ժամանակաց նոր. և հեղեր զնովա զամօթ։

Մեռասան ամ սեղեկիայ, յեքոնիայ երեք ամիս. և հեղեր զնովաւ զամօթ, աղաչեսուն երկանս։

Մինչև յերբ դուշմանքս զերբեսս չս նոպաս. քորբորչեցի ոգի հուր բարձրանի չս։

Բորբոքեսցի ի վր բաբիլոնի։

Իսկարդ յիշեա՛ և պնա՝ ինչ ոչ ի հանգիստ. մինչ ի ո՞ր ինչ սպեղ ձեր զա՞մ որդին մարդկան։

Ո՞վ է հանգիստ ի հեռաւորս, կամ ի մերձաւորս. մի թէ ի զո՞ր ինչ ստեղծեր, թէ վա՜ սակաւուց արդարոցն մի-այն ստեղծեր. ամ մարդիկ կորեա՞ն արդեօք. ելկ և ասա՛ եկայք առիս ամ աշխատեալք։ Մի թէ ի զո՞ր ինչ ստեղ ծեր, մանաւանդ թշուառութի բնութեան. աղերսիւ դնէ առաջի ոյ. յիշեա՛ տես զոր առացեր, որասցո՛ւք մարդ ըստ սպասկերի մերում։

Ո՞չ է մարդ որ նեցցէ՝ և ոչ պեսցէ զմահ, նամ փրկեսցէ զանձն ի-ր ի ձեռաց գժոխոց։

Ո՞է որ ոչ զծննդեան սպարտան հատուսցէ մահուամբ, թող թէ զայլս հանէ ի դժոխոց, կամ անմահութի տացէ, բայց՝ դուշմա՛։

Ո՞ր են ողորմութիքդ չս որ առաջինդ, զոր երդուար դաւնի ճշմար-տութիքդ չոգ։

Որ և առանց երդման՝ ճշմարտութիւնն բանդ քո, առ զմիածինդ քո նման։

Ցիշեա՛ զնախապինս քոյոյն չոգ, զոր ընկալայ ի ձոգ իմ յապրգաց քաղցայ։

Զ յերբոնիայ. այլև՝ զբնութիւն 'ի դիւաց. որ պարտել ետ մինչև ցվատթարս՝ զամ ազգ, շնչաւոր, և անշունչ: 'Ի ծոց իմ՝ յազգաց բաղմաց, 'ի սիրտ՝ որ է հոգին բանական:

Զ որ նախապէսին ընշուիչ ոչ ամբ. նախապէսին փոխանակ օձելոյ ոչ:

Բաբելացիք՝ փոխանակ պատուհելոյն քո վնաս օձմամբ, և դևք զբնութիւն. որոյ փոխանակ օձելոյ քո՝ քրիստոնեայք եղիցուք. այլև արդ՝ փոխանակ զի քրիստոնեայք եմք, ջանան 'ի մեծամեծ նախատինս արկանել, և չարիս տալ դարձել:

Օրհնեալ ես դու յանանց յանէնից. եղիցի եղիցի:

Յա՞ քա՞ է սոր ասա, և ոչ յաւել թէ լիցի՝ զի ամի է սոր ասա. յաւիտեան՝ յանսպառ և 'ի միշտ՝ միակցութեամբ բնութեանն: Եղիցի, սիմաքոս՝ ամէն. ակիւղաս՝ ճշմարիտ. թէոդիտոն՝ հաւատարիմ. որ ասէր, ամէն ասեմ ձեզ. և եղիցի քեզ ոմն և կամիս. և որ հաւատայ յիս՝ զմահ մի տեսցէ. ամէն:

ԼՀ ղՅՊԽ 'Ի ՄՈՂՍԷՈ ՅԱՅՐՆ ԱՅ:

Ո՛Չ ԳԿԱՆՔ ԱՅՍ 'Ի ԳԻՐՔՍՆ ՄՈՂՍԷՈՒ, ԲԱՅՑ ՄԻԱՅՆ ԱՅՍՉԱՓ, ԻՄԼԷ՝ ԿԱՆԳՆԷՑ ՄՈՂՍԷՈ ԱՆՂԱՆ, Ե ԱՆՀԱՆԷԱՑ ԱՐ ԱՊԱՐԷՆ ԻՆ. ԱՅԼ՝ ՅԱՅՍ Է՝ ՂԻ ԳԱՐԷՆ ԷՍԳԵՆԱՑ ՂԱՍ 'Ի ԳԷՏՆ ՄՈՂՍԷՈՒ, ՂԻ ԱՐԱՐՉԱՐԵՆԻ ՅԻՇԱՊԱՆ ԱՌՆԷ. Ե ՈՒՂՂԲԱՆՑ՝ Ե ՊԱՊԱՐՈՒՆ ԲՆԱՐԵՆԻ, ՆՄԱՆ ՄՈՂՍԷՈՒ ԱՊԱՐՉԱՊԱՊԱՐՈՒՆ, ՈՐ ԱՌՆԻ ՂԷՐԱ՝ Ե ՂԱՆԱՊԱՐՈՒՆ ԲԼԱՌՈՒՆԻ, Ե ՂԵՐԱՐՉ ԳԻՐՔՈՅՆ, ԼԱՌ՝ Ե ՂՅԱԳԱՌՄԱՆ ԽՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԱՂՄՈՍ ԶԹ:

ԱՊԱՒԷՆ ԵՂԵՐ ՄԵՐ ԱՋԳԷ

ՄԻՆՉԼ ՅՈՂՓ. ՄԻՆՉՉԼ ԼԵՐԻՆ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԷԻՆ, ՄԻՆՉՉԼ ՍՏԵՂԾԵԱԼ ՂԵՐԻՆ՝ Ե ՂԱՄԻՆԱՅՆ ՊԻԵՆԳԵՐ:

Տ՛ ապաւէն՝ ո՛չ նոր, այլ՝ 'Ի յաբելայ, յենովսայ, յենովքայ, 'Ի նոյէ, յաբրահամէ, 'Ի մովսիսէ, 'Ի մարգարէսն, մինչև 'Ի դաւուստ քո որ: Ապաւէն եղեր, ընակութիւն մեր դու էիր նախ քան զամ. մինչև լերինք հաստատեալ էին, որ ցիցք են երկրի, և բրգունք. և մինչև ստեղծեալ ղերկիր, անդրանիկ ամի էացուցեր զմեզ 'Ի քեզ. յորմէ զմարդանալդ արկեր հիմն. և սիրեիր զմեզ՝ պատրաստելով արքայութիւն. ըստ այնմ, եկայք օրհնեալք հօր իմոյ՝ ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն 'Ի սկզբանէ ծի:

Յ-ԻՊԻՆԻՑ ՄԻՆՉԼ ՅԻ-ԻՊԻՆՈՒ, ՊՈՒ ԷՍ. Ե ՄԻ՝ ՊՈՐՁՅՈ-ՅԱՆԵՐ ՂՄԱՐԴ 'Ի ՊՈՒՈՒՅԱՆՈՒ. Ե ՈՒՈՅԵՐ, ՊՈՐՁՅՈՐ՛-Ս ՈՒՐԻՆ ՈՐԴԻՆ ՄՈՐԴԻՆՈՒ:

Յաւիտենից մինչև յաւիտեանս դու ես, դու միայն ես 'Ի սկզբանէ, և գոյքս ամ՝ սկսեալ 'Ի քէն: Մի դարձուցաներ զմարդ 'Ի սառապանս, զի յետ մեղացն՝ վերուստ 'Ի վայր անկաք

կաք, 'ի հող տառապանաց՝ ուստի առաք, 'ի յարուցանելն 'ի հողոյ՝ մի դարձուցաներ 'ի տառապանս դժոխոց։ Դարձեալ՝ որ զղջմամբ առ քեզ դիմէ, մի դարձուցաներ յետս գնալ անյուսաբար, և տառապիլ 'ի մեղս, զի զու ասացեր մարգարէին, դարձարուք առ իս, և ես դարձայց առ ձեզ։

Հաղար ամ յաչս քոց որ երեւին՝ զի անց. որպէս մի գիշերոյ. և ամք նոցա անարգութիւնք եղիցին։

Ոչ միայն հազարն, այլև՝ որ ամ կեանք մարդկան իբրև երեկեան օրն՝ որ չէ մեզ 'ի միջի, և որպէս մի 'ի գիշերոյ, որ զանխլաբար անցանէ. և ամք նոցա անարգութիւնք եղիցին, ոչ ինչ համարեալ են 'ի նեղեալն. չնեղի ոչ՝ զի երկայնամիտ է 'ի համբերելն. որ թէ հազարամեայ մեղուցեալն զղջանայ ապաշխարութիւնք՝ ընդունի ոչ՝ իբր զադամայն։ Այլ մի օր էր 'ի ներելն՝ որ ասաց մեռանել՝ յորում աւուր ուտէր։ Աստուծոյն առէ, ազգ նոցա քնով եղիցին, որ է մարդկան ազգ մահուամբ կատարին։

Ընդ առաւօտս որպէս քուն անցանին. ընդ առաւօտս որպէս զարթնցին՝ ի՞նչ եղիցին։ ընդ երեկոյս նուազեսցին՝ չորացին և անկցին։

'Ի տղայութիւնս յաջողուածս՝ մարդիկ իբր կարծեն թէ՝ զեռ սկիզբն է, հիմանդութիւնք ծիւրին, և հոգին՝ որ արեգակն է մարմնոյն, մնանէ յերկինս, երեկոյ եղեալ կենացն, զոր կարծէին առաւօտ կենաց, և աջողմանն իւրենց։ Այլև՝ բարուք յետ քնոյն՝ զառաւօտն բերէ, որ է յարութիւն։ Երկ ըորդէ զառաւօտն, զի նաև ոչն՝ ուր արդարքն բուսանին և զմարձացեալ ծաղկին յաջակողմանն. իսկ՝ ձախակողմեանքն 'ի մտանել խմանալի արեգականն՝ յերեկոյս թաղշամեացին, չորացին, և անկցին։ Այլև՝ հրէայք 'ի ծագման առաւօտին քան զանչեւեօքն ծաղկեցան և զմարձացան, և յետ խաչին 'ի համբառնալ արեգական՝ թաղշամեցան, չորացան, և անկան 'ի պատուհոյ փառացն։

Նոքաղէնցուք մեք 'ի քուրիդ՝ առաւմն, և 'ի արդարութիւն առաւմն խոսիցուք։

Բնուն՝ յադամայ բարկանալն, և հրէայքն՝ 'ի դերին։

Եղէր զմեզ մեր աստուծի որ, և զկեանս մեր 'ի լոյս երեսաց որոյ։

Զի՞նչ քան զայն ահագին, յորժամ մեղք մեր առաջի զա

դատաւորին դնիցին, զի ոչ ծածկիցին։ Եւ զկեանս մեր 'ի լոյս երեսաց քոց. երևիցին անՀի քո՝ լուսով երեսաց քոց կենացն պտուղք, թէ բարի, և թէ չարք։ Եբրայեցին՝ զմանկութիւն մեր 'ի լոյս. հրէիցն ելն յեգիպտոսէ. և մեզ՝ որ մանկացաք աւազանաւն. այլև՝ յարուցեալն լուսոյն, որ ասաց՝ ես եմ լոյս աշխարհի։

Ամենայն աւուրս մեր նուազեցան. Ի՛ բարկութենէ քումմէ խոովեցաք։

Բնութիւնս՝ յաղամայ, և հրէիցն՝ 'ի գերիսն։

Ժամանակ ամաց մերոց անդարձաբար ոչ ասցին. Ի՛նչ աւուրց ամաց մերոց 'ինա՝ Հօրեանասուն ամ։

Ապա նէ աւուրեալ Ի՛՝ ութսուն ամ. որ ինչ աւելի քան զայն, ցաւոք Ի՛ հիգութենէ։

Որ զժամանակս մեր առնեն արեգակն և լուսին՝ ոչ դադարեն, և մեք ևս՝ 'ի գործեն անդադար, տկարացեալք՝ անարգ եղեալք իբրև զսարդ, և գործք վարուց մեր՝ իբրև զոստայնս նոր, և կեանք կարճեալ 'ի նախնեացն ամաց, եկեալ յեօթանասուն և յութսունն, և աւելին՝ լի ցաւօք. չեմք նը-մանն արդարոցն, ոչ ամօք և ոչ վաստակօք։ Այլև՝ հրէիցն յամենն 'ի գերութիւն՝ յեօթանասուն ամին դարձն, և այլք՝ յութսունն, և որք այլ յամենն արտաքոյ կամացն ՀՅ՝ ցաւօք լիցի և հեծութիւն. ը այնմ թէ՝ որ մինչ 'ի հարիւր ամն՝ ոչ ելանէ, մեղաւոր է անդէն մեռանելոյն և անիծեալ։

Եկն 'ի վերայ մեր հիգութիւն, Ի՛ խրախճոյս. Ի՞՝ գիտասցէ ըստ զօրութեանն քումմէ, և յոմ յահէ քումմէ զսրտմտութիւն քո հաստատեսցի։

Թէ հեզաբար խրատս՝ այսչափ լլկեաց զմեզ, զի աստէն վիշտքն՝ 'ի խրատ են, իսկարդ՝ ո՞ գիտասցէ զհանդերձ եալն, յորժամ 'ի գործ արկանես զցասումն պատուհասի, և ոչ խրատու։ Կամ՝ յահէ քումմէ զսրտմտութիւն քո համարեսցի. ահն բաւական է հալել զարարածս իբրև զմոմ. և յահէն՝ ո՞վ կարէ զսրտմտութիւս քո՝ որ է գործքն մեր պատճառ համարել, այլև՝ մեր սրտմտութեանն զգործանն։

Այսպէս ցոյց ինչ զաջ քոյ. Ի՛՝ որ խոնարհ են սրտիւ, զիմասցուցիս քոյ։

Այսպէս՝ որ խրատուս է, աստէն տանջելն հեզաբար՝ որ աջոյ է, և աջողակ, որ խոնարհեն, և արդ ևս՝ դողան 'ի

բա

քանից քոց։ Զիմաստութիւն, զի տեղեկացեալ՝ 'ի հանդերձեալ բարկութենէն ապրեսցուք։ Եբրայեցին ասէ, այսպէս ցոյց ինձ զօր եղից խմոյ. կամ զդարձին ասէ, կամ՝ ոչ ասեն յոլովք թէ՝ լաւ է գիտել զօր մահուան, զի դարձցին յապաշաւանս, և թէ այնպէս լինին՝ ապաշխարողք կոչին, և ոչ արդարքք, 'ի տանջանաց ղերծանին, այլ՝ Ը արդարն ոչ պակին։

Դուրչ պէ՝ ինչ յիրբ. մինեանքն 'ի ձառայս։

Մինչև յիրբ գերուի բնուես, կամ հրեիցն. մինթար եա 'ի ծառայս քո ոչ մեք՝ յետ հարկանելոյն հանդչիմք 'ի ցասմանէ

Լցոյ առաւօտու ողորմութիւն քոյ. ցնծացուք և ուրախ եղուք՝ զամ առուրս կենաց մերոց։

Հրեայն յիւր դարձն, և մեք 'ի ծագմանն քի, որ եղից զմեզ շնորհօք և ողորմութիւն, ոչ աւաքեալքն և իւրաքերքքն 'ի յարուն առաւօտուն։ ցնծացաք և ուրախ եղաք զամ՝ աւուրս կենաց մերոց. մեզ վայելէ զամ՝ աւուրս ուրախ լինել, ընդ մեզ ունելով զինքն։

Ուրախ եղուք փոխանակ առուրցն, որ խոնարհ արարին զմեզ, և տանցն՝ յորս պնուռ չէաբերոն։

Խոնարհ արարին զանքն և քաղդէացիքն։

Հայեա՛ պէ 'ի ծառայս քոյ՝ և 'ի գործս յեռաց քոց, և առաջնորդեա՛ զորդիս նոցա. և եղիցի լոյս քոն այ 'ի մէջ մերոյ մեր։

Ի ծառայս՝ զի գնեցեր չարչարանօք, և 'ի հողոյ ստեղծեր ձեռօք. առաջնորդեա՛ աղամայ և եւայի, զոր ստեղծեր, և պատկերաւ պատուեցեր. եղիցի լոյս ոն ոյ 'ի մէջ մերոյ հոգին որ՝ որ էր յառաջ յաղամ, նախ քան զմեղանան։

Զգործս յեռաց մերոց ուղի՛ղ արա 'ի մեզ որ. զգործս յեռաց մերոց յաջողեա՛ մեզ։

Զշինութիւն տաճարին և զեկեղի, և բնութիւնս զառաքինութիւնս, որով ստեղծանէ զինքն ամ՝ որ։

Օրհնութիւն գովութիւն 'ի դուն։

Թէպէտ՝ անվերջագիր, այլ՝ ղէնս եղենիցն ունի, որ յուսոյնեալյանք՝ ինքեանս յառորոցն։

ՍԱՂՄՈՍ Ղ։

Ո՞ՐՈՒՆԵՍՆ Է ՅՕՓՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԲԱՐԻՔԸ ԵՒ ՀՈՎՄԱՆԻՍ ՈՒ ՅԵՐԿԻՆՈՒ ՀՈՒՇԻՆՔ։

Իբրև յերկինս՝ անձեռնարկելի է թշնամեաց, որ մտօք է այն, և յառաքինութենն ման։

Աստուծոյ ՀՈՒ՝ ընդունելի իմիս, ապաւէն իմ ես, և ես յուսամ 'ի նոա։

Նա ընդունելի 'ի խնամն իւր։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի բանից խռովութենէ։

Յորսողէն՝ որ եղ ապատայ որոգայթ՝ զանձանալն, և բան իւր խռովեցոյց զնա, և զերկեկիայ, յասելն առուրոյն՝ ո՞վ է այն՝ որ կարէ փրկել։

'Ի ՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՒՐ ԸՆԿԱԼՑԷ ՁԷՆԸ։ 'Ի ՀՈՎՄԱՆԻ ՆԵՐՈՑ ՆՈՒ ՅՈՒՍԱՑԷՍ։

Զոր մտեսէս ասէր թէ՝ բարձեալ բերէ 'ի վերս միջնոտ-ղաց իւրոց, անգիտելի խնամքն այն է, և երկու կուսակացն զօ-րութիւնքն։ Եւ զարձեալ՝ բարձր վարդապետութիւն յն է, վա-հաւատոց և զործոց՝ ուր ընկալաւ զսզգն հեթանոսաց. 'ի հո-վանի թևոց նոր յուսացիս, 'ի զօրութիւն խաչին։

ՈՒ ՁԷՆ ՇՈՒՐՋ ԵՂԷՑԻ ՁԵՆ՝ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՆ ՆՈՒ։

Ճշմարտութիւն եղէցի քեզ ասէ ամուր զէն. հաւատ՝ առ ուծ, և առ մարդիկ՝ ճշմարիտ գոլ։

ՈՒՏ ԵՐԿԻՊՆԻՆ ԳՈՒ ՅԵՐԿԻՒՂԻՆ ԳԻՇԵՐԻՆ, ԵՒ ՈՒՏ 'ԻՆԵՒՔ՝ ՈՐ ԵՒԷԻ 'Ի ՊՈՀԷ։

'Ի գիշերի մարտնչի ընդ իս խորհուրդս, և երկիւղիւ զարհուրեցուցանէ. և 'ի տուընջեան՝ աջոք և լեզուօք ձգէ նետս, կամ յայլմէ յինքն, կամ յիւրմէ յայլս։

ՅԻՐԷ ՈՐ ՇՐՋԻ 'Ի ԽՈՒՐԻ, 'Ի ԳԱՅԹԱԳՂԵՑՈՒՑԱՆԷ ԳԻՒՀ 'Ի ՀԱՍԱՊԱՒ ՍՈՒՐԲ։

'Ի մեղս շրջի սատանայ, և գայթագղեցուցանէ զմարդիկ, պնաւարն իբրև զմիջօրեայ լոյս կարծեցուցանելով։ Դարձեալ՝ զձանձրութիւն գևն ասէ՝ որ միջօրեայ կոչի. որ հասանէ 'ի վերս յայնմ ժամու՝ յորում մեմուռ ադամ 'ի տարակոյս, ուտել չուտել է եհայի։

ԱՆԷՆԻՆ 'Ի ԻՂՄԱՆԷ ՀՈՒՄՔ ՀԱՊԱՐՔ, ԵՒ ԲԻՒՐՔ ԸՆԴՈՒՄՔ ՀՈՒՄՔ. ՈՐ ԱՍՏԾԵՂ ԻՆՉ ՉԵՒՅԵՍՑԻՆ։

Երկեկիայ թշնամիքն յաջմէ և յահեկէ եհէմի անկցին։ Այլև՝ զեք հարարք կուսէին 'ի ձախմէ է մեղաւորս՝ արկա նել 'ի մեղս, և բեւրք ընդ աջմէ 'ի հալարտացուցանել զառաջ ի նման։ Դարձեալ՝ հարար զեք յահեկէ թշնամիք, բիւրք հրեշ տակք օգնականք յաջմէ. ոչ ասաց եղիսեէ, է մեղ շատ են

քան լը նա։ Այլև հազարք յահեկէ ձախակուսէ չարիւք կռուին, ասան հազարք աջականաւն Ջանան գայթագղեցուցանել. որ առ քեզ մինչ ոչ մերձեսցին, առ եղեկիայ, առ գեղէոն, և առ յովհաննէս, և առ նմանօրս նոցունց՝ սրբք ամ։

Բայց դեպն աչօх չոզ հայէոցնո գոռ, և զհոգոցանոն դեղաորաց պնո ցնո. զի գոռ պրբ յոյս իմ է։

Ոպ և տեսին իսկ յասորիսն. այս խոստումն ոյ՝ սրբբոցն է. և 'ի սոցանէ պատասխանի այս, զի դու որ՝ յոյս իմ ես, 'ի քեզէ յոյսն, և ոչ 'ի մեզ։

Զբոլչնեալն ապաբեր չեզ ոգաւեն. ոչ հասցեն առ չեզ չարբ, և գանջանչ մ՝ դեշնոցին 'ի յարբնո չո։

Դաւիթ ասէ ցեղեկիայ, ոչ հասցեն առ քեզ չարբ, իբրև առ յոբ՝ ոչ կարացին առանց հրամանի, ոպ 'ի յարկս հոգւոյն՝ որ չտուաւ իշխանութիւն, ասելով ոյ թէ՝ զհոգի նորա պահեսցես։

Հրեշտակաց ի-բոց պարսիրեալ է ին չո, պահել զչեզ յամ ճանապարհս չո։

Ոպ այլուր ասէ, բանակ հրեշտակաց տն շուրջ են զեր կիւղածովք իւրովք, զի հոգիք են հարկաւորք՝ որք առաւ քին 'ի սպասաւորութիւն, ոպ աբրահամ և յակոբ ասացին։

'Ի բաղու-նո ի-ցնանոց ընդելցին զչեզ. զի մ՝ եբբեչ հարցնո զչարբ զոգն չո։

'Ի բազուկս", 'ի զօրութիւն. զի մ՝ երբեք հարցես զքա բի՛, չկարե գայթագղեցուցանել։

'Ի վերայ ասպից և չարբնց գնասցնո գոռ. և առ ոգն ելանեսցնո զառ-ի-ձն և զվիշապն

Սատանայ վիրկչին ասաց, հրեշտակաց իւրոց պատուիր եալ է վասն քո՛, բիւրս ունելով դեւս՝ իրբ զհրեշտակս յաջմէ՝ զի հպարտացուցցէ արկանել զանձն յաշտարակէն. նա խոնարհութիւն ետ զպատասխանին, զի այն է զէն ընդդէմ հպարտութեն, որով անկաւ մինչն և բիւրքն իւր. թէպէտ՝ ոչ վասն ոն, այլ՝ վասն արդարոցն էր ասացեալ դուիթ զբա նէն. դայս ոչ ասաց թէ՝ 'ի վերայ իմիդ կոխեցից, ասկայն՝

գնաց

դնաց և կոխեաց, և եւ կոխան առաքելոցն։ Իժ՝ զգառնուլին կոչէ, թագաւորական՝ զմնքելիշխան բանականուլին. առիւծ՝ զկարոխտանն. վիշապ՝ սպանող Իւնան չարութեան. թագաւոր իժից՝ ալբայեկ օձն է. ասեն թռչուն է, և աչօք ևս ասեն սպանանէ. իբր սատանայ 'ի ձեռն զգայարանացն. քարք՝ ոչ հնազանդի թոլեաց. իժ է դևն՝ որ զգայարանօքս նեղեալ, և քարք՝ որ ոչ տայ զդէջանալ. առիւծ՝ որ 'ի վերայ մահուն կայր. վիշապ՝ որ զհոգիսն 'ի դժոխսն ուներ, զոր կոխեաց ոչն զնամ։

Քոնդէ յեր յուսոցաս, և փրկեցէք զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեալ եաս զանունն։

Աճ ասէ վասն եզեկիայի, և բնութեան, զի ծանեաւ զանունն, զի յետ ոչ՝ որ փրկէ. հոգի՝ հովանի. և հայր՝ դիտաց այնպիսւոյն։

Կարդասցէ աս իս՝ և ես լուծայց նմա. և աս նմա եղէց 'ի նեղութեան։

Կարդասցէ առ իս", զփորձառեալ. և առ նմա եղէց 'ի պաշարելն զնէմ, և 'ի վշտանալն բնութեան։

Փրկեցէք և ազատեսջիք զնա. երկայն ասուրբք լցուցից նմա զերկարութիւն։

Ի յասորւոյն, այլև՝ 'ի մահուանէ. վասաւոր արարիցն զնա, և դարձմամբ արեգականն զփրկութիւն իմ։ Երկայնաւորութիւնք լցուցից, հնդետասան ամօքն եզեկիայ, և զբնութիւն՝ անմահութեան յուսով։

Սաղմոս օրհնութիւն աւուր շաբաթուց 'ի պատիւն։
Նոհաղեալ է շաբաթուն քողոքիրքեանն հրէից, զոր հանգստեան արդարոյն է ասել. զի հրէից օր մի ասաց պատարիանալ, և մեզ յամ աւուրս. իբրև յարբայութիւն այ՝ անմեղս լինել, և դադարել 'ի չարեաց. զի պարարիս մեզ ասի շաբաթն։ Առի ինչ՝ դարձն չոգաս 'ի չորրորդ պահս գիշերոյն, և եգիպ պրահանայան 'ի յոն, և պարարեալ զնա՝ ոչաս երգել նոյնս։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԱ։

Բարի է խոստովան լինել քեզ, սաղմոս ասել անուանդ յոս քարձրեալ։

Քան

Քան զնոսին՝ խոստովանել, թէ քո արարած եմք. սաղ մոս ասել, երդով յիշել զանուն քո, ուժ դիմաց, ողորմած, երկայնամիտ, և քաղցր։

Պարել առաւօտու զողորմութիւն քո, և զճշմարտութիւն քո 'ի գիշերի։

Առաւօտու, զի զարեգակն ծագեաւ չարաց և բարեաց. և զճշմարտութիւն քո 'ի գիշերի, զի մարմնոյ ապականէաս. գիտես ճշմարիտ՝ զի պէտս ունիմք հանգստեան քնոյ։ Դարձեալ առաւօտ՝ ոն գալուստն, որ ողորմելով կենդանացուցանէ զմեղաւորս. և զճշմարտութիւն քո 'ի գիշերի, զի օրինաբն սպանանէր ստուգութիւն։ Դարձեալ՝ առաջին գալուստն առաւօտ. վերջինն՝ գիշերի, և խաւար մեղաւորաց։ Դարձեալ՝ աստ ողորմութիւն, և անդ ճշմարտութիւն։

Տանողքա սաղմոսերգնա, 'ի յոյն օրհնութիւնք գոչել։

Ըստ թուոյ մասանց ՃԻ կաղմեցաւ գործի օրհնութիւն, և ըստ թուոյ զգայութեց հոգւոյ և մարմնոյ. զի տասն մատամբք ձեռն, տասն զգայութիւնք բերանն օրհնեսցէ զնա։ Այլև՝ հոգին երկու զօրութիւն ունի, միտք, և բան, և երկաքանչիւրքն հինգ հինգ զօրութիւնս ունին, որք 'ի ձայն օրհնութիւնք գոչեն զնա։ Քանզի՝ քնարն հեթանոսաց լռեալ էր, մինչև եկն քրիստոս, և էարկ զհնչումն հոգւոյն՝ անխոտրաւոր յիմաստս։ Ունի և այլ կրկին զօրութիւն՝ անձն մարդոյն, գիտնականս հինգ՝ միտք, տրամախոհութիւն, կարծիք, զգայութիւն երևակայութիւն. և կենդանականս՝ հինգ, կամք, ընտրութիւն, յուժարութիւն, ցանկութիւն, բարկութիւն. ոմանք բանականքն են, և ոմանք անբանք. և բանականքն՝ միտք, տրամախոհութիւն, կարծիք, կամք, և ընտրողութիւն. և անբանն՝ յուժարութիւն, զգայութիւն, երևակայութիւն, ցանկութիւն, և բարկութիւն. որք են զարդարիչք հոգւոյ. տեսականաւն՝ բանականն զարդարի, և գործնականաւն՝ անբանքն. որով ըստ արժանւոյն միշտ օրհնեմք զնա։ Եթէ վասն այսորիկ՝ կատարեալ լմնաստասիրութիւն՝ յերկուս բաժանի 'ի տեսականն, և 'ի գործնականն։

Ո՞ւրախ արարեր զիս՝ երբ գիտացին հեթանոսք թէ՝ արարածք են և ոչ ածք՝ զոր պաշտեն։ այլև՝ մարմին ուրախ լինի յարարածս սոյ, զպէտսն առնելով, և ցնծայ հոգի գիտելով զինքն՝ եթէ գործ է ձեռացն սոյ։ Դարձեալ՝ ցնծայ

հոգի

հոգի խմաստութիւն, ընելով զարարածս, և զանօրինականն ան՝ առաւել բերկրի։

Ոչ էր մեզ գործ ընդ գոյիս չար, Լայիք խոր են խորհուրդք չար։

Թէպէտ և գոյքս՝ քան զմեր հասու լինելն. Թէպէտ՝ է մարդս պատկեր մեծին այ. և որ մեծն է ի վեմ՝ գործք անօրէնութեան քոյ խոլքն։ Եւ յոյժ խոր են խորհուրդք քո, խառնուած բնութիւս մեր անքննելի, մանաւանդ՝ երբ ան խառնեցաւ։

Այր անդիտայ զայս ոչ ճանչցէ. Լանդիման զայս ոչ առնու՝ ի միս։

Շնչաւոր մարդ՝ ոչ կարէ գիտել բնաւ զայս։

Ի բուանել մեղաւորաց ոչ խոտ. ի ծաղիել այնոցիկ՝ որ գործին զանօրէնութիւն։

Զի մարդոյ՝ ոչ խոտոյ են աւուրք իւր, որոց յոյսն՝ աստ է անմտացն. ի ծաղկիլն թագաւորութիւն և իշխանութիւն։

Սպասիցուցին յաւիտեան յաւիտենից. Լ զոր բարձեալ ես յաւիտեան։

Փոքր մի ծաղկին, և յաւիտենից սատակին. և դու բարձեալ ես յաւիտեան, բարձր մնալով՝ ի մեղադրանաց։

Զի ահա նշանագիր զոր ահա նշանագիր զոր նորին, ցրուիցին ամենայնիք՝ այր գործին զանօրէնութիւն։

Կրկնէ զթշնամին, զի անհաւատ լինելումն և չար գործելումն եղեն թշնամիք բարւոյն։ Դիպեցաւ այս՝ սատանայի, և հրեշտակաց։

Բարձր եղիցի ոչ մինչեւ յերկոյս եղջիւրս իմ, Լ ձերոնք՝ ի յեղն պարարտութիւն։

Որպէս միեղջերուի՝ ուժգնութիւն հեթանոսաց՝ մի ուժգնութիւն. և ծերութիւն իմ՝ ի ձէթի պարարտութիւն. սիմեքոն՝ աւագութիւն իմ իբրև զձիթենի վարսաւոր. զի ան տղայ եղև և ծերացոյց զբնութիւս, որ է՝ խմաստունս գործեաց, լուսաւոր կենաց և ուղղամտութիւն, տղայ և ուղի կոչեցաւ բնութեան։ Այլև՝ յիշեցուցանէ զվերջերուն՝ որ կուսին ընդ

նի, յօրինակ ՝ն՝ որ զծերութիւն օրինացն և զցամաքութիւն 'ի պարարտութիւն աւետարանին փոխեաց։

Եթէ ոչն իմ 'ի ինչնամիս իմ, ոչ յարուցեալ են 'ի վերայ իմ չարութիւն, 'ի նոսա լուիցէ ուրեն իմ։

Եռեսս ակն իմ 'ի թշնամիս իմ՝ զոր ինչ ինձ խորհել էին։ Սիմաքոս, ակիւզաս, թեոդիտոն, եբրայեցին, տեսցէ ակն ասեն, և լուիցէ ունկն 'ի հանդերձեալն ասեն. իսկ՝ եօթանասունքն՝ զհանդերձեալն իբրև զնեղրկայ, զի սովոր են զերբք զլինելոցն իբրև զեղեալ ցուցանել. իբրև ասաց ՝ն՝ աւազակին, այսօր ընդ իս լցես 'ի դրախտին, և զղաղար՝ 'ի գոգն աբրահամու։

Արդարոն ոչ զարմանինն ձաղնեոցին. ոչ մայրն լիքանանու բազմոյ եղեցին։

Արդարք՝ 'ի գալ շնորհացն քի, արմաւենին 'ի բարձրըն դնէ զպտուղն, և արդարքն՝ յերկինս զառաքինութիւն։ Այլն՝ անխոնարհելի է, և արդարն նոյնպէս 'ի մեղս ծի։ Դարձեալ՝ արմաւենին յուշ բերէ պտուղ, և մայրն յեռոյ սնդի. և փառք արդարոցն 'ի կատարածի աշխարհիս, և 'ի սնդիին անմահութիւն, որք բազմացան աւազանաւն աճեցելք, և ծաղկեսցին պէսպէս շնորհօք հոգւոյն։

Տնկեալ եղեցին 'ի տան ՝ն, և 'ի գաւիթս ՝ն՝ Ղրոյ ձաղնեոցին։

Տնկեալք 'ի վերինն եմք. և 'ի գաւիթս ՝ն՝ մերոյ՝ առաքինութիւն ծաղկին յեկեղեցի աստէն։

Եւ և բազմոյ եղեցին 'ի ծերութիւնի պտղաբերեալ. գիրգ և փափուկ եղեցին՝ 'ի պտղել, ուղիղ ՝ր ՝ն՝ Ղրոյ, և ոչ գոյ 'ի նմա անիրաւութիւն։

'Ի ծերութիւն՝ յորժամ լրումն հեթանոսաց մոցէ, ապա ՝ն՝ իւր կեցցէ. գիրգ և փափուկք եղեցին աստէն վաստակ եալքն 'ի նեղ ճանապարհն, պատմելով զայս թէ՝ ուղիղ է ՝ր ՝ն՝ մեր, և ոչ է ակնառութիւն և անիրաւութիւն 'ի դատաստան՝ նմա, և նա է յա՛ քա՛ ՝ն՝ մեր, դատաւոր արդար, որ ասաց՝ դատաստանն իմ արդար է։

Յուրն ուրոյն շարեալս, յոր հասարակեցաւ եղիցի. օրհնութիւն գովութիւն 'ի դուն։

'Ի

'Ի յառնելն պարարտոյ յաւուրս շաբաթու՝ յօրհնելն և 'ի խաղալն պտղոց գնոց սրբոցն, ոչ նուագաւորեաց երգելոցն յինչինք, և վայելէր նմա, զի երկու ամսոյ բարի են յոյժ։ Վասնզի դարձեալ՝ առնուալ 'ի վերայ զբարութիւնն, և յաղնուելոցն գօգայ. ուստ և 'ի վերայ երկնիցայ, և անկմանն աստղաբաշխացն. զի շարաթուացոյց նմա որ պտղն պտղոյ, և զերկրորդն ուստ անվաստուտ լինիլ, ասելով՝ ինչինչն յայս ամ պտղանիցին, և 'ի գալ մուտ ամին՝ պտղանիցին ինչինչն, յորոմ ժամանումն վայելուչ նուագաւորունն որ՝ ծանօթացաս ամ երկրի։

ՍԱՂՄՈՍ. ՂԲ։

ԹԱԳԱՒՈՐԵԱՑ՝ ՎԱՅԵԼԶՈՒ

Ի՞նչ զգեցար, զգեցար որ զօրուն՝ ընդ մեզ ի՞ր ածաս։

Կրկին ասէ զգեցաւ զօրութիւն, մի՝ զարարչականն նախ, և ապա՝ զնախախնամականն։ Այլև՝ զոմն մերոյ յետ չարչարանացն և զյարութիւնն մարգարէանայ, զի ոչ ածութիւնն միշտ թագաւոր է, չասուի թագաւորեաց, այլ՝ թագաւորեաց մարմնոյն 'ի վերայ տանն յակոբայ. վայելչուն՝ մարմնին, որ զգեցաւ. զօրութիւն ածեալ է մեզ, ուր բնաւորեալ է զօրունն 'ի մեզն որ է ածութիւն։ Եւ դարձեալ՝ քաջալերէ զհաւատացեալսն, մի ասասցուք վասն չարչարանացն, զի թագաւորեաց մահու և դժոխոց՝ յետ մահուն, զի և այս՝ կրկին զգենուլս է։

Հաստատեաց զաշխարհս՝ զի մի՛ սասանիցի. պատրաստ է աթոռ քո՝ 'ի ոչինչոնէ յաւիտեանս դու ես։

Առ եղեկիայեւ՝ զերկիրն Լիբանի հաստատեաց, յորում ամբարձան գեղք մարգարէիցն, աւետիք 'ի վերայ եկեմ, և սպառնալիք այլազգեացն. և քաջիւ զամ՝ ն, զի մի սասանեսցի կռապաշտութիւն. պատրաստ է աթոռ քո, մարգարէս ասէ՝ քոյն քեզ մնայ աթոռ է աջմէ հօր, զոր ոչ ոք կարէ յափշտակել, և հանդերձեալ զատաստանին աթոռն. թէպէտ խոնարհեցար, 'ի սկզբանէ դու ես որ։

Ամբարձան գետք որ, և ամբարձին գետք զձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք զձայնս իւրեանց։

Յորժամ ծովք սահմանեցան, գետք ամբարձան 'ի վերայ ցամաքի. ամբարձան աւազակեալքն 'ի վերնատունն. ամբարձին գետք զձայնս իւրեանց, յամ լերուս խօսելով. յարիցեն գետք երբ գնացին գետք է ակեղերս 'ի վիճակս իւրեանց։ Դարձեալ

եալ՝ ամբարձան գետք՝ առաքեալքն 'ի վերայ դիւցազ, և ամ՛ախ տից, ոն առաքելով. զձայնս իւրեանց բարձին քարոզուքն. յարիցեն գետք 'ի հանդերձեալն հրեղէնքն ի դանիելի. և առաքեալքն յորժամ յառնեն ի առաջ ոն՝ նստին յերկնաստան աթոռ, ուր և գնան յուսով աստէն։

'Ի յայնէ ջուրց բաղմաց, «Հանչելի երկին ալեօանոյ ձովոյ»։

Յորժամ խառնին ի ծով՝ ջուրք գետոց, և ամբոխին, նոյնպես և 'ի ձայնէ առաքելոցն ցրուեցան հեթանոսաց վարքք և կեանք 'ի ծովու աշխարհիս։ Այլև՝ երբ նոր կտակիս լմնաստք խառնին 'ի ծով՝ հանդերձեալ լմնաստիցն, աքանչելի լինին ցնորեալքն 'ի ծովու։ Զիս՝ ուսմունք հեթանոսաց։

Հանչելի է պոռ որ 'ի քարոյնոն. վիայուլթեց հոց մեհ յոյժ հաւատոցոյ։

Առ հրեշտակս՝ որ աքանչացեալ ասէին, ոչի է սա թագաւոր վառաց. վիայուլթեց քոց՝ երկրաւորքս մեք յոյժ հաւատացաք։ Աքանչելիքն հաւատարիմ առնէին զառաքելոցն խօսս. այլև՝ երկնաւորացն 'ի աքանչանալն՝ աւելի հաւանցաք։

Տան հոմ վայելէ «ըքոնլի որ՝ ընդ երկայն ուրուրս»։

Եկեղեցւոյ՝ որ հանգիստ քոյ է, և կան առաջի քոյ հրեշտակք. վայելէ՝ զի սրբեսցին 'ի սմա հեթանոսք աւազանաւն և մեղուցեալք ապաշխարութիւն. երկայն աւուրս, մինչ գասդու երկրորդ անգամ՝ քարոզեսցի աւետարանն ի ամ երկիր։

Սաղմոս 'ի պոնքն. էրբ հշեանոնոնու։

Յորժամ լուսաւորչն երկին վիայ մեծին այ. Ի 'ի վերայ ճանայ ասին յարչինքն գնանց օգնանն. այլ՝ զանօրէնութիւնքն չարք երկնանացն հրէից՝ ասէ մարգարէն, որոյ հիրկին ասին անիրաւ որոց երբեմն ատեցան զլուանն՝ Ի զասաէր՝ նալ պարտ էր 'ի նոցանց ի-ընանց երկնանացն, Ի լոյս ալ՝ որոց երկնէին. այլ՝ զհալածանս երկրանցոյ ասէ։ 'Ի-արդեալ՝ հասարեցան զօրութիւնս «ասաղմոսքս» 'ի ժամանակս մանուանցոյն։

Ս Ա Դ Մ Ո Ս· Ղ Գ։

Ա՛ի վրէժխնդրէր. որ ամ՝ վրէժխնդրէր յայսանէցս։

Լիս ցասմամբ բանս՝ կրկնելով զվրէժխնդիր ամն, որ յայսանեցաւ 'ի յառնուլ զվրէժս անասիոքս, և զիւցազ, այլև՝ հրեից սպանողացն իւր։

Բարձր է քեզ ոչ պատիւ պէտքիւք. հապա՛ ընդարձակումն ամենարարութեանց:

Բարձր լեր, և յերկանի՝ ասէ ցոյց զդաստատանս քո, մի՛ի խաչն, և ձգեա՛ զամենեսեան առ քեզ. հատո՛ զհատուցումն ամբարտաւանից, իշխանն հպարտ անկցի արտաքս:

Մինչև՞ յինքն մեղաւոր ես, մինչև՞ յինքն մեղաւոր պարծիցցի:

'Ի խաբեալոյն զեւ՛ հայ՝ մինչև ցքեզ, որ եկիր:

Բարբառեալ խօսէին զանիրաւունսն. խօսիցին ամենայնքան՝ որ գործեն զանօրէնութիւն:

Խօսէին զանիրաւութիւն, յանծ և 'ի բնութիւնս հանէին կպատճառս կորստեան մեր: Խօսեսցին ամենեքեան", թէ այլ համարձակին՝ նոյնպէս խօսեսցին:

Զքաղաքն-ըստ չո՞ր խանարհ ասացին, և զքաւանքն՝ չարչարեցին: Զայրին՝ և զպանդուխտն սպանին, զորբեան էոգորեցին, և ասացին. ո՛չ տեսանէ զայս՞ ոչ, և ո՛չ 'ի մեզ առնու՞ ոչ յանիրաւ:

Դեռ զընուլս, և 'ինոցանէ խաբեալ իշխանքն՝ զանօգնականն և զտկարն. և ասացին՝ ո՛չ տեսանէ զայս՞ ոչ", չարն քան զնա՞ զայս ասել է, թէ՝ ո՛չ տեսանէ՞ ոչ:

Ինոցարո՛ւ անզգամ քաղաքացոյ՝ և անմիտ, մինչև՞ յինքն ո՛չ առնու՞ 'ի մեզ:

Անզգամք:

Ոչ զի՞ նէ որ գնիցես զունին՝ ինքն ո՛չ լուիցէ. կամ որ սրեցի զանին՝ ինքն ո՛չ գիտանիցէ:

Այդ է անուն ձեր՝ անզգամ և անմիտ, որ 'ի կաւոյ ստեղծ տեսօղ ակն, և լսօղ ականջ կազմէ, մի թէ ինքն ո՛չ ունիցի:

Ո խրատէ զազգինս, ոչ նէ՞ ո՛չ յանդիմանիցէ. ո ուսուցանէ մարդոյ գիտութիւն. որ ճանաչէ զիրսկոյրս մարդեան՝ զի են ընդունայն:

Ոչք ո՛չ ունին օրէնս և մարգարէս՝ իրաւունս քանակա-նաւոր և դատս, զձեզ Թողու առանց յանդիմանութեան: Ո՛ ուսուցանէ մարդոյ զգիտութիւն. խօսուն արար զմարդ, և կարգեաց զարարածս առաջի նոր իրրև զդպրոց, և ուսուցանէ սո-

վաւ. ՝որ ձանաչէ զխորհուրդս մարդկան, որք ասեն՝ ո՛չ ոե սանէ ՝որ զգործս մեր, և զերծանիմք առանց տանջանաց։

Երանի՞ մարդոյ՝ զոր իրատիս տու ՝որ. Ի յօրինաց չոց ուսուցանիս տու նմա։

Զոր յայս կեանքս տանջես, և յօրինաց քոց ուսուցանես գործով և տանջանօք, 'ի բանիւ չլսելն թէ ընդէ՞ր անցանէք զօրինօքն։

Յաչուցանիս տու նմա զաւուրս չարուն, մինչև ծերնոցի խորհրդոց մեղաւորն։

Զաւուրն դատաստանի զտանջանս՝ ասէն տանջելոյն ցածուցանես, մի օր առնես, զչար օրն հանես՝ որ մեղաւորացն է։ Մինչև փոքեսցի խորխորատ մեղաւորի, որ է դժոխքն զոր մեղաւորքն փորեն ինքեանց, մինչ 'ի կատարած ՝ամի։ Զօրն չար՝ չար իշխանքն՝ որ ակարացան կարծեն։

Ո՛չ մերժէ ՝որ ղեղու

՝ է՝, Ի ղեռանգո՝ է՝ ո՛չ առնէ անդն։

Զմակաբայեցիսն, և զոր մեղաւորքն չարչարեն, այլ՝ ներէ։

Մինչև տարցին իրաւունս յարդարուն. ընկալցին զնա ամենիրեան որ ո՝ղիղ են արդարոյ։

Զոր սիմաքոս՝ զհետ երթիցեն իրաւանց արդարուն. զի ասա թիւրեալ են իրաւունք, անդ դառնան յարդարուն. զի և յայ՝ այլ խնայելիք կայ ասուն։ խակ անդէն՝ զուտ է 'ի քա՝ որ է արդարութի մեր, և դատի արդարութ։ Ընկալցին ամենեքեան", ասուն առաքեալքն ընկալան, և հաւատացեալքն իբրև զնաթանայել՝ յորում՝ նենգութի ո՛չ գոյ, և անդ՝ զինքեամբ արկանեն իբր անդամք զգլուխ, և արդարութ նորին՝ երևին երեսացն այ հօր։

Ո՞յարնչ ընդ ի՝ վի՝ չարոյ. Ի՝ամ՝ հաւատարնոցդ ինչ՝ 'ի վերոյ ոյնոցին, որ գերծին զանօրէնութի։

Ա՝ն ասէ զայս, թէ՝ չեմ՝կարօտ օգնելոյ ինձ ումեք, 'ի վի՝ չարագործացն արկանել տանջանս. կամ՝՝ հաւատար ինձ կարէ տանջել զչարսն. թէպէտ նք՝ շատ իմացան գործիս տանջանաց՝ արքոյ խմոց։

Թէ ոչ թէ օգնեալ էր ինչ, զոր մի ի՞ա քնանալ էր անչ իմ՝ ի զբոսիս։

Պսակեալքն ասեն, թէ ոչ օգնեալ էր մեզ՝ ի հոլիտ տրտմութեան՝ ի սաստիկ վշտացն գլորեցաք՝ ի դժոխս։

Եվ ասէ՝ ինչ ահա սասանիցին ոտք իմ, ողորմութիւն քո թող օգնէր ինչ։

Երբ ասէի թէ՝ ահա՛ սասանիլ կամիմ՝ ի տկարութիւն մարմնոյս, ողորմութիւն քո ժամանէր առ իս։

Ըստ բազում ցաւոց սրտի իմոյ՝ մխիթարութիւն քո ուրախ առնէր զանձն իմ։

Զոր տկարանայր հոգիս ևս, գիտէք հոգին զթիւ ցաւոցն, և հասանէր՝ ի թիկունս մխիթարիչն. և յիշէի զմխիթարութիւնն՝ որ ասաց, երանի՛ սգաւորաց, և ուրախ առնէր զանձն իմ։

Ա՛յ հաւասարեցէք ինչ անօրէնութիւնք, ո՛ պատճառէ զմասին ընդդէմ հրամանի։

Որք անօրէնութիւնք դատին՝ ոչ հաւասարեն քեզ ուղիղ դատողիդ։ Ա՛յ յերկարեսցի, յամեսցէ ընդ քեզ՝ որ յաւիտենից ես. ոչ՝ մի՛ անուանեսցին չար ամբոխակալքն, զի պատճառէ վաստակօք, և դժուար ասէ զհրամանս քո. որ ասացեր՝ դատ արարէք որբոյն, և տուք խլաւուն այրւոյն. զի առանց կաշառաց հրամայես և անաչառ, և հակառակ հրամանի քո առնեն։

Որոցան զանչն արդարոյ. և զարիւն անբիծ պարտաւոր առնէին։

Զևայ, զյովսէփ, զդանիէլ, զյովհաննէս, և զայրն. զարիւն ամբիծ պարտաւոր առնէին, մեք օրէնս ունիմք, և ըստ օրինաց մերոց պարտ է մեռանել։

Եղե՞ զոր ապա՞ն իմ. ոչ օգնութեան յուսոյ իմոյ։

Ասացեալ սրբոցն է բանքս, դանիէլի, յովսէփայ, յովհաննու, և բրնութեաս։

Հարուսցէ նոցա զոր ըստ անօրէնութիւնք նոցա. ըստ չարութիւնք նոցա նոցանէ զնոսա զոր ոչ մեք։

Դիւաց, և հրէից, և հերովդի. ըստ չարութեան նոցա՝, զի ամբ են չարիք նոցա, վասնզի՝ տիրասպանք են։ Օրհ

Օրհնութիւն գովութիւն 'ի փառս։
Ունիս բարեպաշտ խոգաւոր սրտից 'ի խաղաղութենէ զքէմ և
զիրայնէլ, հաւատք զայմ ժողովրդոյն և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ ԴԴ։

Եկայք ցնծասցուք 'ի Տէր, աղաղակեսցուք առ Աստուած փրկչէ մեր։

Զի ահաւասիկ հրեշտակաց՝ մեռեալք են և կորուսիչք։

Կանխեսցուք առաջի նոցա խոստովանութեամբ. սաղմոսիցուք աղաղակեսցուք առ նա։

Կանխեսցուք, զի գայ օր՝ հարկիցէ երկրպագել. և ինքն գալիցէ և ոչխար՝ երգողաց և երկրպագուաց հրամայեն։

Այլ մեք է Տէր. խոգաւորս մեք 'ի վերայ այմ երկրի։

Զի որք ասեն թէ՝ այլ են արարիչք ծովու և ցամաքի, և օդոյ, սուտ են

'Ի յիս նորա ինն այմ պիղծք երկրի, խաբչութիւնք ընդանց նոցա են։

Սուտ՝ որք չորից կողմանց իշխանս՝ ասեն դևս ոմանս. 'ի ձեռս նորա՝ որով արարն, և պինդ ունի. քարձրութիւնք լերանց՝ ուր եկանիցիք խունկ արկանել, նորա են։

Նորա է ծով՝ նա ոչ ինչ, և ցամաք յիս նորա ոչինչն։

Նորա է ծով՝ ահա արար, և ոչ պիսիդոն. և ցամաքն՝ ձեռք նոր ստեղծին, և ոչ դեմեարէ. այսպէս պատմեն գիրքն ղերկինս, զհրեշտակս, զարեգակն, զլուսին՝ և զաստեղս. ընդ ծով ցամաքն ձեռք նորա ստեղծին, և զմարդն ձեռամբ իմ կազմեալ ասեն։

Եկայք երկիրպագցուք նմա. անկցուք և լացցուք առաջի Տեառն որ արարչին մերոյ։

Յայսմհետէ անկցուք և լացցուք առաջի՝ ապաշաւելով զմոլորութիւնն։

'Ա՜ խնդն է Տէր մեր. մեք ժողովրդք յիս նորա, և խաշն արօտի նոր։

Յոլով անգամ՝ կրկնէ, զի այլ մի մոլորեսցին. մեք ժողովուրդք՝ փրկեալք 'ի փարաւոնէ հզօր ձեռամբ. և խաշն, որ յարօտս նոր վայելեալք, 'ի մանանայն, և յօրէնս, և 'ի մարգարէս։ Այլ՝ հոլովին քաջի յի խաշն։

Այսօր եթէ յայնի նորա լսիցէք, մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր՝ ոչ 'ի փառս։

Մի

Մի լինիք ոչ լուանն 'ի սինա և դառնացուցին, խլաստացուցանելով զսիրտս իւրեանց՝ իբրև զփարաւոն, 'ի դառնութենն՝ որ այնպէս կոչեցաւ անուն տեղւոյն։

Յու�՝ փոյթուցէք յանապատին. ուր փոյթեցին զիս հարքն ձեր, քննեցին զիս՝ և տեսին զգործս իմ զչարաւուն ամ։

Փորձեցին՝ ջրով, և հացիւ, և մսով, թէ կարէ՞ ուծտալ, և այն՝ ոչ թուով՝ և աւուրբք, այլ զքառասուն ամ։

Զանազայ ընդ ազգին ընդ այնմիկ, և ասացի՝ միշտ մոլորեալ են սրտիւք, անյոյս եղեալ ասացի զայս։

Ոչ երդուայ 'ի բարկութիւն իմում. թէ մտցեն 'ի հանգիստս իմ։

Երդուայ 'ի բարկութիւն ժամն, թէ մտցեն յերկիրն պարգևաց։ Այլ՝ զամ ընդարձակս մեկնէ՝ որ քիւրն խոսէր պօղոս, թէ՝ երեք շաբաթ է, մի՝ այն, որ հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի. մի՝ հրէիցն, որ հանդուցանէր յերկիրն պարգևաց, որոյ պատկերք էին շաբաթք աւուրցն և ամացն, և չեղեն արժանի, և կան 'ի տառապանս. և մի՝ մեղ խոստացաւ 'ի հանդերձեալն. և զայսօրն 'ի դաւիթ խոստացաւ յետ այնչափ ժամանակաց. որ թէ կամին լսել այսօր յի, և ոչ խստացուցանել ոչ զհարսն իւրեանց, մտցեն 'ի հանդիստն յաւիտենից. ոչ ակիւղաս և սիմաքոս ասեն, զքառասուն ամ՝ Զանազայ, և ապա՝ երդուայ, թէ ասելն բացարձակ՝ թողու խորոց իմն, որ թէ կամին՝ յոյ բաց է դուռն, զի քաղցր է, քանզի՝ ստեղծող է, գնող է, մնուցող է, փրկիչ է, հայր է, և եղբայր, և որդի։

Սաղմս 'ի դ-ին. 'ի յոմանոցն զի փոքրն շինեցաւ։

Յետ երկոցն ասացին նուագարքն՝ որ ե՝նշանագրեալ ընդոգոնն ասացուցեալ, ե՝ քնարին, գուսանին չի։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԵ.

ՐՀՆԵՑԷՔ ԶՏԷՐ ՅՕՐՀՆՈՒ-

ԼԻՆ Նոր. օրհնեցէք զտէր եւ մի երկիր։

'Ի նորանալ իրաց՝ որ յայլ, եւ զօրհնութիւն նորացուցանել ի է, որ է աստ հաւատք 'ի մեզ երրորդութիւն, եւ օրհնութիւն՝ յաւաղանին նորածին ծննդոցն. յետ հրաժարմանն 'ի հը-նոյն՝ նոր կեանք եւ դաւանութիւք սկսանիմք. մի երկիր, եւ ոչ հրէաստան միայն։

Օրհնեցէք զտէր ի՝ օրհնեցէք զանուն Նորա. ա՝ի տարեկանեցէք օրըստօրէ զփրկութիւնն Նորա։

Զի ի՝ ամենայն անուանէն եւ էութիւնն իւր՝ միր է, ոչ ոչ կուռքն՝ որ զանունն ունէին, եւ ոչ էին միր. կռոցն անունն՝ ճշմարտութիւն է, կուռքն անիծելի է, եւ զօրհնելոյն անուն՝ չէ պարտ դնել. զոր եւ ամ զիւր անուանն պատիւն ընդունէր, եւ ներեր նոցա. աւետարանեցէք, աւետիս տուք աւետարանիչքդ. օրըստօրէ՝ կարգաւ զամ օր. զփրկութիւնն՝ զյանն։

Պատմեցէք 'ի հեթանոսս զփառս նոր, յամ ազգաց-ազգս սքանչելիս նոր։

Զփառս՝ զլսաչն. եւ զ'ինամանէ դատաստանն. յամ ժողովուրդս՝ 'ի հրէայս. զքանչելիս նոր, զոր արար 'ի մէջ նոցա. զի նշանախնդիրք էին։

Մեծ է միր՝ ի՝ օրհնեալ է յոյժ. ահարկու է նա 'ի վերայ ամ կռոց, զի ահի նորա՝ ոչ հանդարտեցին. 'ի մոռանելն յերգիպտոս՝ շարժեցան ձեռագործքն, եւ յաւուր խաչելուն՝ բաղումք խորտակեցան ընդ տիեզերս. եւ աւաքեալքն 'ի քարոզելն, եւ վիայքն եւս։

Ամենայն դ-ա-ս հեթանոսաց պ-ս է ին. ի՝ միր զերկինս արար։

Կուռք ուլնասիչք են, եւ զդեւս զդեցեալ են. այլ՝ միր զերկինս արար, որ բովանդակէ զերկիր, եւ վկղզիս՝ ուր կուռքն են։

Խոստովանութիւն ի՝ գայնելոյն է ա՝ի աջի Նորա, սրբութիւն ի՝ դէմ վայելչութիւն 'ի սրբութիւն Նորա։

Խոստովանութիւն և մեծ վայելչութիւն է առաջի նորա. հաղարք հողարաց կոյին առաջի նորա 'ի հրեշտակաց, որք ասէին զվայելչականն, ա՛ռ ա՛ռ ա՛ռ տո՛ր զօրութեաց։ Սրբուի՛, որ մեծութիւն նոր վայելէ, 'ի սերովբէան խմացաւ, և 'ի աջն սրբոց՝ յերկինս. թէպէտ՝ որդին փոքրկացաւ, ունի զվայելչական փառսն՝ զխոստովանութիւնն և զսրբութիւնն, 'ի ա՛ռ մարդեղութենն, ըստ ասելոյն՝ որ ծնանի 'ի քէն՝ ա՛ռ է։

Ամոո՛ցէ՛ փն փոհմ աղանց. մոտո՛ցէ՛ փն ղիտոս և ղպոտի՛. մոտո՛ցէ՛ փն ղիտոս ոնոհ՚ան նը։

Հեթանոսաց է պատուիրս , զի երրորդութենն պատարագս մատուցանել. ոչ ոչխարս և զուարակս , այլ՝ փառս և պատիւս։ Զփառս անուանն նոր, զի որ է յա՛ քա՛ 'ի փառս այ հօր և հոգւոյն։

Ա՛ռէ՛ պոպոլագ՝ և մոնէ՛ 'ի սրահ նը. երկնը պոգէ՛ փն 'ի գա՛ւիթն որբո՛նեն նը. և խո՛ռվեցոյ յերեսաց նը ամ երկիր։

Առէք պատարագ զձեզ, և մտէք 'ի սրահս նոր՝ յեկեղեցի, երկիր պագէք ա՛ն 'ի գաւիթս՝ նախ 'ի սրահն, թերևս 'ի հրեական տաճարն, և ապա՝ 'ի գաւիթ որ մերձ է յերկինս յեկեղեցի ա՛ր. և խռովեսցի յերեսաց նոր ամ երկիր. եօթանասունքն՝ շարժեսցի ասեն, որ է յառաջին կարգացն, խռովելով առաջին վարուցն։

Ամոցէ՛ 'ի հեթանոսս՝ ինչ ա՛ր ինգա՛ոցեաց. հասոպոնաց չաշխարհ ղնի մ՚ ասոնեոցի. և գոպի ղեողզա՛ղտ է՛ր ո՛ղղունեն։

Զոր 'ի հեթանոսաց քա՛ հրամայեաց աշակերտեցէ՛ք զամ՝ հեթանոսս. հասատատեաց զնա՝ որ սասանեալ էին, և ամբոխեալ թէ՝ զո՞ պարտ է պաշտել։

Ո՛չ՚ան եղեցին երկինք՝ և ցնեոցէ երկիր. զոհ՚ոբ՚ոցէ՛ ձոզ լրի՛ է՛ր ոզ. ցնեոցէն գաշոր՝ և ամ որ է 'ի նա։

Ուրախ եղիցին երկինք , զի թէ վասն միոյ մեղաւորի դարձի՝ խնդան, քանի՞ առաւել ընդ բոլորին։ Երկիր ցնծասցէ զի յա՛ կոխեաց վնաս։ Զուարճասցի ծով, զի ցամաքեցոյց ա՛ր զալիս նոր, և ընկալաւ զհոգին, և ծնանի որդիս այ։ Ծով լրի՛ իւրով զուարճասցի, որ դիւ՛օք լի է՛ր, և արդ՝ հոգւովն սրբով։ Ցնծասցեն դաշտք, սիմաքոս՝ ագարակ, զոր ա՛ն ա-

սաց աղաղակն Ցաս է։ Ուրախացան երկինք՝ հրեշտակք. ցնծացաւ երկիր՝ հոգիք սքոյն և արդարոցն՝ որք յերկրէս։ Զուարճասցի ծով՝ բազմուն մարդկան. սիմաքոս՝ գոչեսցէ ծով, յերկինս հանցէ զօրհնութիւն։ Ցնծասցեն դաշտք տա լով հաց և գինի 'ի նիւթ պատարագի։

Ցայնժամ ցնծասցին ամ ծառք անպտուղք յերեքասց ամ՝ զի գայ, ի գայ նա 'ի դարձել զքրիստոս։

Ծառք՝ թէպէտ և անպտուղք են, այլ՝ եռուն ամ փայտ խաչի, և սան միշտ՝ ունելիք շինութիւն եկեղեցեաց. և ծառք դաշտի՝ որք և ձիթենի, նիւթ միւռոնի և խնկոյ. և յայլոց բուսոց, ևս՝ և 'ի հատից նուէրք այ. ծառք անտառի՝ զի սիրով հայեցաւ 'ի խաչափայտն և եբարձ յուսն։ Զի գայ առաջին գալուստն՝ ոչ 'ի դատել, այլ՝ 'ի հաստատել. և դարձ եալ գայ 'ի դատել երկրորդմեպամ։

Դոպի զանիզիրս իրա-ոմբ, ի զիոզոզ-ուրս ամ ճշմարտուն ի-ուոզ։

Զտիեզերս՝ զչորս կողմանս երկրի՝ զհեթանոսս. և զժո ղովուրդս ամ՝ ճշմարտութիւն իւրով՝ օրինաց և մարգարէիք, զի ուղղիչ էին մարգարէք և առաքեալք, զհրեայսն՝ որ ոչ հաւատացին յի՝ յայ դատին։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. 'ի քոմանոսի զի երգիցն հոսպոպիցա։
Ո-նի զաս-ալ ի ի զիրիզոզ գալ-ոսդ ամ՝ յորմէ հոսպոպի երգիք։

ՍԱՂՄՈՍ. ՂԶ։

Տէր ի-ագաս-ուրիաց՝ ցնծասցէ երգիք. ուրախ եղիցին ի զէր քաղաք։

Զի ոչ սգակից և հեծակից միայն լինի երկիր, այլև՝ խնդասցէ ընդ մարդկան փրկութիւն. ուրախ եղիցին կղզիք, ուր ընկալան զաւետարանն, կիպրոս, կրետէ, կարգեդոն, և այլքն։

Ամպ ի մէգ շուրջ է զնոցա. յիրաւունս ի յարդարութիւն ուղիղ է աթոռ նոցա։

Ամպ և մէգ 'ի սինա ծածկէր զփառսն, գձայնն լսէին, և զէութիւնն ոչ տեսանէին. և ամն մարմինն՝ ամպ, յառաջին դալն, և յերկրորդին ամպով գայ և միդով, որ է լոյս անմա ռոյց. յիրաւունս և յարդարութիւն ուղղեալ է աթոռ նոր, զի կեղծաւորութիւն ոչ է 'ի դատաստանի նոր։

Հուր առաջի նը գնասցէ, այնոցիկ շուրջ զբոլորեալ նոցա։

Զոր դանիէլ ասէ, անիւք կառայ նորա հուր, և դեռ հրոյ յորդեալ ելանէր առաջի նը։

Եւ-ինչպէս գայլատակուն նը գինեցիկոց. եթէ՝ և առանցինք երկիր։

Իսաէն՝ ոչ գայլակն որ ելանէ յարևելից. այլև՝ յաղ-ռոյ նը ամպ հրեղէն ելանէ, և գայլատակունք հատանին 'ի նմանէ։ Յառաջին գալն՝ աստղն, և յերկրորդն՝ հուր վառեալ։ Այլև՝ առաքեալքն էին գայլատակունք նը. եռեռ և սասանեցաւ երկիր, յառաջինն ցնծաց, և յերկրորդն սասանի, և 'ի բաց տայ զմեռեալսն։

Լերինք ոչ մոմ հալեցին յերեսաց քոց, յերեսաց քոց ամ երկիր։

Լերինք՝ զգալիս է խմանալ, զի հալին հարթին և հաւասարին։ Այլև՝ զօրութիւնքն սատանայի՝ յերեսաց նոն, իսկ՝ որք թուք ձգեցին, զի՞նչ լինիցին։ Ոմանք ասեն միայն հրեշտակք՝ և դևք, և մարդիկ ինան, այլ ամ գոյքս հրով հալին, այլ՝ ոչ անկանին յանէութիւն. սակայն՝ չերևի թէ՝ այս այնէ։

Պատմեցին երկինք զարդարութիւն նորա. տեսին ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա։

Պատմեսցեն, ոչ ասա 'ի ծննդեանն՝ հովուացն, և 'ի յարութեն՝ կանանցն, երկնաւոր հրեշտակք, նոյնպես և անդ՝ զարդարդ դատաստանն վկայելով նոն յաչ։ Տեսցեն ամ ժողովուրդք զփառս նը, որք տեսին զանարգանս նը, առաւելքան թէ՝ ոչ տեսին 'ի թաքօր։

Ամաչեսցին ամենիւրեան որ երկիր պագանին նոց, և որք պարծին 'ի դրոշեալս ի-ընեանց։

Զորս ինքեանք դրոշեցին՝ առնօղքն, և դրոհագեցին, յորժամ տեսցեն հալեալ լերեսաց նոն ընդ լերինս։

Երկիրպագցին նմա ամ հրեշտակք նը, զի լուան և ուրախ եղեն սիոն։

և ցնծացին դստերք յուդայ, ամ եկեղեցիք, որդիք և դստերք տաքելոցն. որոց ասէր պօղոս, 'ի քո յն աւետա քանաւն ես ծնայ զձեզ. և զի՝ ծննդականն է, և աճեցուն եղեն, դստեր անուամբ կոչէ։

Զի դու՝ թաղեալ ես 'ի վերայ ամենայն երկրի. յոյժ թաղեալդ 'ի վերայ ամենայն երկրայ։

Զի գաս 'ի վերայ ամպոց, յոյժ բարձրացար 'ի վերայ ամ կուռց, յորժամ ցուցանին թէ՝ արարածք քո են, ոչք գան երկիր պագանեն քեզ։

Այլ ոչինչ ելիր՝ ապիցէ՛ զէրդ։ պահէ զի զանգնոս ոչքոց ի-լոց։ 'ի յեր-ոց մեղ-ոյն երկնոյն զնոսա։

Զի զի՞նչ միաբանուել է քեզ ընդ բելիարայ. պահէ զոր զանձինս սքաց իւրոց, մի երկնչիք ասաց, որ զմարմին ստա նանեն և զոգին ոչ կարեն. 'ի ձեռաց մեղաւորի փրկեսցէ, զոր է սատանայի։

Լոյս ծոցեաց արդարոց. աղաղակ արդոյ եղև ուրախութեան

Արդարոց, զի մեղաւորք խցին զաչս յիմանալի արե-գակնէն. ուղղոց արտից եղև ուրախութիւն, որպէս պղծոցն տրտմութիւն։

Ո-ո՛ւր եղէր-ս արդարս 'ի քո. խոսովանի եղիր-ս յիշատակն ոչ-ընդ նորա։

Աւետեաց այսու խոստովանեցէք, զի յիշատակէ զձեզ առաջի հօր իւրոյ արքապէս, ասելով ահաւասիկ ես և մանկունք իմ։

Սաղմոս 'ի դաւնն օրհնութեան։
Նոյն դէմ է յաղագս յայտնութեանն ոչ՝ աստուծոյն ի երկրորդին։

ՍԱՂՄՈՍ. ՂԷ.

Օրհնեցէ՛ զքեզ յօրհնութիւն նոր. զի սքանչելիս արար։

Զի հինն էանց, և ամ ինչ նոր եղև. զի սքանչելիս արար, նոր իրք յերգեսցուս. և զոր 'ի մարդ լինելն, և յորժամ շրջին արարածք յայլ կերպարանս։

Փրկեաց զնա աջ ի-ր, ի-ր թաղուն սուրբ ի-ր։

Օգնողն ելոյ կարօտ. զխնամակալութիւն ասէ աջ, և բազուկ՝ զզօրութիւն։

Եղոյց

Եղոյց որ ելիցուք ի՝ ոտանէ ոչ ազգաց յայդոնաց պատերազմուք ի՝ ոչ։

'Ի հատարակ աւուր և՝ 'ի խաչն, և գիտացին տիեզերքք խաւարումանէ լուսաւորացդ։

Յիշեաց ողորմութիւն ի՝ բոլոր ազգսն քրիստոնէիս ի՝ բոլոր պատանի էր։ Ի՝ պիտոյն ամ ձագ իրուրի ելիցուք այ մերոյ։

Զ յակոբ՝ զոր ուխտեաց նահապետաց, 'ի զաւակէ նոցա օրհնել ամ ապագայ. և սեսին ամ ծագք երկրի", գիտացին թէ՝ ածէ որ արարն զմեզ, և նա փրկեաց։

Աղաղաւնեանդ՝ ոչ որ ամ իրիրոց. օրհնեցէք՝ ի՝ ոչխոյ ասացէք։

Աղաղակեցէք, զփրկութիւն զայս՝ որք գիտէքդ՝ ասացէք որք ոչն գիտեն. օրհնեցէք, զի զայս բաւական մարդիկ հաստատանել այ։

Սոչխոյ ասացէք այ մերոմ օրհնուք, օրհնուք ի՝ 'ի յոյն աղանաց։

Սաղմոս ասացէք, զձայնականն շարժելով մատունս. օրհնութիւ", կրկնէ ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ տալ զօրհնութիւն։

'Ի յոյն օրհնութիւն ի՝ աչոյ փառոյ. օրհնուք ցնծուք՝ ի՝ 'ի յոյն եղջիր փառոյ. ի՝ աղաղաւնեանդ՝ ոչ ի՝ նագաւորին ամ։

Կռածոյ՝ յարծաթոյ և 'ի պղնձոյ խառնեալ. և 'ի ձայն եղջերս փողոց, եղջիւր եզին, զոր 'ի սինա լուան անանիւթ, նիւթեղէն կազմեցին, զուրախութիւն իւրեանց հրապարակս յայտ առնել՝ զոր աստ հրամայէ։ Եւ մեք մտօք և հոգւով իբրև կռածոյիւ զանձն ձգնութիւ", և զմիտս՝ իմաստութիւ ձուլեալ, և մարմնով՝ իբրև եղջիւրք, և զօրանալ, և յաղթել կարեաց մարմնոյ, և այսպէս աղաղակեմք առաջի թագաւորին մերոյ յի։

Խոռչոցն ձով լրնի՝ ի՝ բոլոր, պիղերս ի՝ ամ քնաքիչ դոպս. ի՝ գեպ ծոփս հարցէն 'ի մեռոն յեռոմ։

Ոչք 'ի ծոլու և 'ի ցամաքի խառն են բանականաց մարմինք և ոսկերքք՝ յուզին յոյ և խռովին 'ի բաց տալն, և ամ բնակակիցքն՝ գազանք և անասունք և թռչունք հալին հրով, և զառչին մարդ կայենքն մարմինք. և գեռք ծոփս հարցեն", յայտնի ցուցանելով զորս ունին 'ի մերոցս, ասեն առ մեզ, իբրև ձեռօք ցուցանելով։ Այլև՝ մարգարէք և առաքեալք, հին և նոր մատեանքք միաձայն ցուցին և ոչ հեռապոյնք 'ի մեռանց, 'ի մոյ հոգւոյ՝ որ ձեռն այ ասի։

Լերինք ցնծասցեն սաղմոսք ՁՁ, զի գայ և հաստատել զերկիր։

Լերինք ցնծասցեն՝ ապականութիւնք հալեալք և սրբեալք իբրև զգրական նորոգեալք։ Լերինք ցնծան, մանաւանդ ուր եկեղեցիք և խաչք, և խաչագրեաց կրօնաւորք լեալ են։ Ցին ծան , զի առաւել փայլէ շնորհն այ 'ի վրայ այնպիսի լերանց և դաշտաց։ Այլև՝ լերինք հրեշտակք, և յոյժ սքանչելի մարդկանէ. զի գայ և հաստատել է 'ի դատել զերկիրս, հաստատել է ժամանակն դատելոյ զերկիրս։ զերկու իրք դատի զհոգի, և զմարմին, կամ զդէպ և զմարդիկ։ Այլև՝ որք յերկիրս անկան մեղաք՝ այլ ուստեք յաշտիճանաց, և զսա սիրեցին։

Դարձի զաշխարհս արդարոնեաց, և ազգաղրեսցեն զերս ոնդոնեաց։

Զաշխարհասէրն՝ որ ասացաւ 'ի ջրոյ կալ, և սրբեն զեն յաշխարհէ . այլև՝ բնակնաւն զհասարակն, և օրինաքն և աւետարանաւն՝ որք ժողովուրդ կոչեցան, ուղղիչ ունելով լար և կանոն։

Սաղմոս 'ի փառն։
Ոնդ զերս հրէիցն, և զյայդոնոնի թրնէին, զարաքն և զերկերդն նոս։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԸ։

ԹԱԳԱՒՈՐԵԱՑ, ԲԱՐԿԱՑԱՆ

ժողովուրդ՝ որ Դոպէ 'ի Հրովբէէ, սաղմոնեցաւ երգն։

Թագաւորեայն՝ զժամանակն ցուցանէ, որ ի մարմնոյ Թագաւորեաց. բարկացան ժողովուրդք՝ հրէայք յառաջնումն, և ասեն, ոչ կամիմք Թագաւորել քեզ, բայց՝ կայսերս. որ նստին 'ի քրովբէս, երբ յայտնի նստի 'ի քերովբէս, Թագաւորն բարկանայ, և սասանի երկիր , զոր սարսուռ ունի 'ի տեսանելն զդատաւորն . և զգետնոյն կան, նոքա երկիր կոչին. զի և նստելն մարմնոյ է։

Տէր 'ի սիոն մեծ է, և բարձր է 'ի վերս ամ ժողովրդոց։

'Ի վերինն՝ ուր Ճանապարհն զնա՝ մեծ է. և բարձր", որք ոչ գիտեն զնա թէ՝ դատելոց է զնա. զի բարձր է, սակայն տեսանէ, թողերկնչին 'ինմանէ։

Խոստովան եղիցուս անուանն քոյ մեծի, զի սքանչելի և պարզ ինքն է։

Ընդ վերինն և ես խոստովանիմ՝. զի ահաւոր է, որ պահեցից զանձն, զի ահ մեծ է անկանել ասելոյ՝ 'ի ձեռս այ կենդանւոյ. և պատիւ թագաւորի՝, հնարն՝ որ 'ի թագաւորն երկու պատճառ ունի հաստատ մնալոյ, որ որ լինի թագաւորն՝ յորժամ՝ նոքն չեղեն պարտական ատենին այ. և երբ զիրաւունս սիրի՝ որոց ը ձեռամբն են. զի այս է պատիւ թագաւորի, և ոչ թագն և ծիրանին։

Դու պարտաւորեցիր զո՞ղղութիւն. զինուորութիւն ի զարգացուցանել յանիրաւութիւն։

Զօրէնս ուղղիչս ինքն՝ դու հոգացար, որով կարող են առնել իրաւունս և արդարութիւն՝ որդիքն յակոբայ, որոյ տարանայր յայնժամ՝, և արդ զաւեստարան եղուր։

Բոլորչի տարեալ զիր՝ ՀՐ մեր. երկի՛ր պոգէ պատուհանդանի ոտից նոր՝ զի ՀՐ է։

Եւ այսպէս լինի բարձր. երկիր պագէք ուր խաչն կանգնեցաւ. կարծելով թէ՝ նախատեն, բարձր արարին, զի որ է պատուհանդանն՝ ուր մարմինն խաչեցաւ, և թաղեցաւ, որ 'ի վերջին աւուրս, երբ ոտք վերջին է մանն. ոն ոնծուին՝ գլուխ, և ոտք մարդկութիւն։

Ասողէս ի ահտրոն երկիրս նոր. սամուէլ ընդ այնոսիկ, որ խորտան զանուն նոր։

Ամբաստանութիւն է հրէից, զի յարեան 'ի վր մովսէսի և ահարոնի .քարկոծել. և սաւուղ զսամուէլ կամէր սպանանել, զայնպիսիսն զնծամերձանն , որք և զոր սպանին . յայտ է ոնգ նոր և ոն կամեցան սպանուին։ Մովսէս՝՝, եբրայեցին ասէ, որ է մովսէս, և ահարոն. ոչ ասէ որ էին, այլ՝ որ է որ միշտ է, աւագք էին և անդրանիկք ոմ՝ իքն։ Սամուէլ ը այնոսիկ է, որ յորովայնէ ընտրեցան ամլածինք , խսահակ, յակոբ, և յովհաննէս՝ որք կարդան զնծ հայր՝ պատճառ գոյութեն, և ոչ զբնութեն։

Պարտոյին տա որ, ի նա լսէր նոր. ի 'ի ոնան ասպոյ խօսէր ընդ նոսա։

Եւ այնպէս ոչ երկնչէին 'ի սրբոցն այ։

Պահէին զվկայութիւն նոր, ի զհրամանս՝ զոր էր նոր։

Ոչ վայրապար ոնծ լսէր նոր, այլ զի՝ պահէին զվկայութիւն որ է օրէնքն, կամ խորանն։

Տէր ամէն՝ դո՛ւ լսէիր նոցա, ամէն՝ դո՛ւ ներէ լինելոց. վասն զի՝ ի՛ զէր ամ գործոց նոցա։

Յա՛ դու լսես. դու քաւիչ. զի յաղօթս կային, և քաւէր զժողովուրդն. և՝ ի թշնամեացն վրէժ առնոյր ոգի՝ ի փառաւոր, և յամաղեկայ, և յայլազգեացն, սամուէլիւ. վրէժխնդիր՝ ի վրայ ամ՝ գործոց նոցա. յա՝ ի վրայ այսքան չարեաց գործոցն լինելի՝ զոր առ ամ, և յիւրեանս, հաշտեցուցանէին զամ, և՝ ի թշնամեաց վրէժ առնուին։

Բո՛ւրեալ ապարէ՛ զամ ամէն. երկի՛ր պագէ՛ ի լեռն ամ նոր. զի ամ է ամ ամէն։

Ինձ կրկնի ամ ծունր. նախ՝ պատուհանդան, և ապա՝ լեառն, զի յերկիր իջեալ՝ դատաստան առնէ, ապա՝ յերկինս վերանայ, զոր լեառն կոչէ. զի ամ է ամ ամեր՝ յարենէ ամենեցունց, որք՝ ի մեզ խուրեանց մեռանին։

Աղո՛ւ խոսովանո՛ւնք՝ ի դա՛ւիթ։
Նոյն դէմ՝ էն. ո՛սո՛ւցանէ ինքն՝ ոՐոյ ապրանք դանել սոսա՛լի ամ, և՝ ընդոյս ո՛նի զիսրհո՛ւրդս։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԹ։

Աղաղակեցէ՛ք սա՝ ամ երկիր. ցանցէ՛ք ամ ո՛ւրախո՛ւնք։

Առ մինն յա՛. ծառայեցէ՛ք, զի՝ ի նախատելի դիցն դերծաք. ուրախութի՛ ծառայելն հանէ յապատուի և՝ ի կարգ որդւոց։

Մէ՛ջ սա՛ալի նոր ցնծո՛ւնք. ցանկրա՛ զի նա է ամ դիր։

Յստակ սրտիւ, և մի՛ խղճիւ յանցանաց։ Ծաներ՛ուք՝, և զանցեալն թողու ձեզ, յորժամ՝ ոչ գիտէիք։

Նա՝ սրտ զմեզ, և՝ ոչ մեզ էա՛. մեզ քողմա՛ուրդ և՝ խաղն սրտի նոր։

Սուտ են՝ որ ինքնակայք ասեն զեղեալքս, չէաք, և՝ ի նմանէ եղաք. այլև՝ չէաք բարուք, նա արար զմեզ մերումին և անդամ՝ իւր. մեք ժողովուրդք՝ առ նա ժողովեալք, և խաղն՝ զի ոչ միայն ամ մեր է, այլև՝ հովիւ քաջ, որ զանձն իւր եդ՝ ի վրայ մեր։

Մէ՛ջ

Արէ՛ք ընդ դրան՝ ներ խոսովանո՛ւթիւն, և օրհնո՛ւթիւն 'ի յաջին ներ։

Եկեղեցի՝ դուռն է վերնոյն, այլև՝ դրունք են նոր՝ հաւատ, յոյս, սէր, և ամ՛ առաքինութիւնք, կուսութիւն, կրօնաւորութիւն, քահանայութիւն. այլ ոչ քի է կանոն և սահմանն՝ այնպէս մտէ՛ք, զի նեղ է։ Խոստովանութիւն և օրհնութիւն 'ի յարկս նոր, խոստովանել 'ի դրանն, և մտանել օրհնութիւն 'ի յարկս, ուր օթեւանք են 'ի տուն հօրն։

Խոսովան եղէր՝ ոչ, և օրհնեցէ՛ք զանուն ներ։

Եւ ոչ դէց. զնա օրհնեցէ՛ք, և մի զկուռսն. և զանունն ասէ, զի բնութիւն անհաս է։

Քաղցր է ոչ, յաւիտեան է ողորմութիւն ներ. ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն ներ։

Մի զարհուրիք, յաւիտեան է ողորմութիւն նոր, ողորմութիւն արար զաշխարհս. ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նոր, յեգիպտոսէ մինչև յերուսա 'ի բաբելոնէ. այլև՝ 'ի մարդկային վարուց՝ 'ի հրեշտակաց ճշմարտութիւնն, ուր ոչ կանայս առնեն, և ոչ արանց լինիցեն։

Սաղմոս 'ի դաւիթ։

Ողորմեսցի՛ Աստուած մեր և օրհնեսցէ՛ զմեզ՝ ասա՛ զերես իւրովք ի մեզ, որ գիտասցի՛ զճանապարհս քո՛ յերկրի՝ զամենայն ազգս։ Խոստովանիցին քեզ, ո՛ Աստուած, ազգք։ Խոստովանիցին քեզ ազգք զամենայն։ Զի ուրախանասցեն և հրճուեսցեն ազգք, զի դատիցես զազգս զիրաւունս։ Զազգս երկրի՝ ուղղեսցես։ Խոստովանիցին քեզ, ո՛ Աստուած, ազգք։ Խոստովանիցին քեզ ազգք զամենայն։ Զերկիր տուեալ է զպտուղս իւր։ Օրհնեսցէ զմեզ Աստուած, զԱստուած մեր։ Օրհնեսցէ զմեզ Աստուած։ Եւ երկեսցին զնա զամենայն սահմանք երկրի։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԺ։

Ցողցո՛ւք և յերկնից զարդարութիւն։ Բացցի երկիր զանձս իւր։ Ասասցի՝ զարդարութիւն։

Այսու օրհնի՝ ամ՛, սակայն՝ այլ է ողորմութիւն, և այլ է իրաւունք. ուրն ողորմութիւն քաւեաց զմեզ, և իրաւամբքն թաւեաց 'ի սատանայէ։ Օրհնեմք զնա՝ ողորմելով մեզ 'ի ձեռն աղքատաց. և իրաւամբքն՝ ուղիղ հաւատով պաշտեմք զնա. սաղմոս ասացից և 'ի միտ առից, բերանով ասեմք և մտօք խմանամք, այս է՝ զկամն առնումք։

Ճանապարհ ամբիծ մինչև երկոցունց որ ես. զի գնայի ես յամբիծս
որոյ ինոյ՝ 'ի մէջ պան ինոյ։

Ճանապարհ ամբիծ պահեցից ասէ, մինչև եկեսցէ առ իս ամբիծն յայ Ճանապարհն, և առնու զիս. զի գնայի ես, ոչ գործով միայն, այլև՝ սրտիւ. 'ի մէջ սան լանոյ՝ երբև առաջի այ և խորանի նոր։

Ո՛չ երէր ասաջի աչաց ինոց նրս անիրաւունիս. այլ առնէին զուրացութիւն, ասէին։

Ո՛չ եղի իրս անիրաւ ածել դմանաւ. այք առնէին զուրացութիւն ասեցի, 'ի սիրտս եղի ամբիծ վարս, և յայլս տեսեալ զուրացութիւն՝ ասեցի. մեղանչէին, և ուրանային, և ոչ խոստովանէին։

Ո՛չ մերձենցես աս ես՝ ոչ ինի՞ն էր սրտիւ. խոտորեալ յինէն անզգամին, և ես ինչ ոչ փոյթ առնէի. յաղգականաց թէ գնային յինէն, չէր ինձ փոյթ։

Ոչ խօսէր գաղտ ղընիրեն ի՞ս, ինա ինոցն 'ի ինոց հոլածէին։

Յասաջին Ճանաչելն՝ այլ ոչ տեսանէի, այլ՝ հալածականս առնէի։

Ոչ ամբարտաւան էր աչօք՝ և ագահ սրտիւ, ընդ նմա և հոց ոչ ուտէի։

Յաչացն Ճանաչէի զամբարտաւանն՝ 'ի խեթիւ հայելն յայլս. և ագահ սրտիւ՝ կաշառ թէ առնուին, թէ մեծ ոք էր՝ հացակից ոչ լինէի. այլև՝ ախտ որ շարժէր 'ի սրտի ի՞մում՝ ոչ ներէի, այլ՝ հալածական առնէի։

Աչք իմ 'ի հաւատոցնումս երկրի, զի նոցին նոյա ընդ ես։

Ուր լսէի հաւատացեալ այ և օրինաց՝ բերեալ ածէի ընդ իս նստուցանէի. զի որ զօրէնսն ոչ պահէ՝ չէ հաւատացեալ։

Որ գնայր 'ի ճանապարհ ամբիծ, նա՛ պաշտէր զիս։

Ընբա լինելին իշխանք, և հոգացողք թագաւորութեան։

Ո՛չ բնակէր 'ի մէջ պան ինոյ՝ որ սահէր պանբարձ-ան-ութիւն. որ խո-
ռէր պանիրա-ութիւն, չէր յաջողեալ նմա սաւալ ի աշաց ինոց։

Ո՛չ բնակէր գործով ամբարտաւանն. կամ խօսէր ա-
նիրաւս՝ չէր յաջողեալ։ Զպատակեր ան ունէր ոմխիայ, որոյ
աւաջի ոչ ամբողեցաւ, և ոչ յաջողի ամ անիրաւաց, իբր յու-
ղայի, և որք 'ի բաց կացին յաշակերտութենէն. և սատա-
նայի ոչ յաջողի առաջի ամենատես ածութեան նիր։

Ընդ սահաւոր սպանանէք պանինայն մեղա-որս երիրի. սարսափիցց 'ի
ոչաղոչի ան պանիեսկան՝ որ գորգեն պանօրէնութիւն։

Այս երկիւղած թագաւորի՝ առաւօտու դատաստա-
նի պարապել, վերակացուս եղեալ, և որսօղս չարագործաց.
'ի գիշերի զոր ըմբռնէին, սպանանէր յառաւօտն ըստ օրի-
նացն։ Սատակէի 'ի քաղաքի տուն զամենեսեան ոյք գոր-
ծեն զանօրէնութիւն, աւելի յեէմ՝ յորոյ վերայ կոչեցեալ էր
անունն ամ։ Առաւօտ՝ ան, որ 'ի ծագման նիր՝ տեղի եառուն
ամ շարք, և ա առաւել յեկեղեցւոջ, որ է քաղաք ամ, յոր-
մէ արտաքս անկանին ամ սղծութիւք և չարիք, և գործ ա-
նօրէնութեան 'ի քրիստոնէից։ Յորոց իւրաքանչիւր ոք անձն
քաղաք է, և միտքն՝ թագաւոր է. սատակէ զամ մեղաւոր
խորհուրդս, և զմտածմունս, որ 'ի դիւաց սերմանեալ գոր-
ծեն 'ի մեզ՝ արտաքոյ կամացն քի զգործս, քիւ սպանա-
նեմք, և ոչ կենդանացուցանեմք։

Աղօթք ուրուք. թէրև յանչարոցի՝ սաւալ ան ոգեւորեցէք
զինարարութիւն։

Աղօթք՝ խօսք սա ամ, ուրուն՝ գորգեն. ոչչ՝ ոչխարք սանն, որ է
բնութիւն ուրուն և աղքատ. և յանչարոցեալ 'ի անոգի պաշտամունան դի
հաց, և ցերեկոյն տահան ոգեւորեցէք զինարարութիւն՝ սաւալ ան ա-
ռելոյ, որ լուր աղօթիցն ինոց. որ ունի զնեղութիւն գնչարոյն, և զգաչն
հեշնանուսց. և սասցեալ է զսա 'ի փոխէրն յաբեհոզոնայ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԱ։

Տ՚ԼՈ՛ՒՐ ԱՂՕԹԻՑ ԻՄՈՑ· ԱՂԱ
զան ինչ սա չեզ եղեսցէ. մի՛ դարձցուցանիր զերեսս քո
յինէն։

Աղաղակ՝ 'ի թշուառ բնութենէս. և 'ի բաբիլոնէ յեր-
կինս. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, իբր յաղամայ։

Յու
րը նիզակներ են, նետասլաքներ ասելն պատնէշն չունի. յորմամ ասելը իրարամ ասելն չէ, զաղջաղուն լուրը ինչ:

Օրինօքն ասացեր թէ 'ի նեղուլի անկանիս՝ յիշեա զոր ամ քո, և փրկեսցիս: Յորում աւուր կարդամաւ քեզ, ըզ յառաջակայն ասէ, և ոչ զանցեալն, վաղվաղակի բարերարեա առ իս:

Սպասեցան ոմք ինձ ասելոյ զմ. և ոմիքսք զմ ոմք քանզի չորացան:

Հեղձուցանի ծուխ և մաշի, հատանի յօդդ և ցրուի. այսպէս տրտմութիւն նեղեցաք, և մաշեցան կեանք մեր և ոսկերք. կորուսի զծաղիկն, և խռիւ եղէ, մինչ զի՝ սակաւ կայծն երկիւղի այրէ զիս:

Հաստա՛ ոմք քոյ՝ և ցամաքեաց ոչիւ զմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի յոյնէ հեծութենէ զմոյ:

Հողմով խորշակի գերէօքն. և ցամաքեցաւ սիրտ իմ, հոգի իմ կարօտի եղէմի, և դրախտին. մոռացեալ ուտել զհաց իմ, հատան ցանկութիւնք կերակրոց. 'ի ձայնէ հեծուեր իմոյ՝ ընկերացաւ և անձին, ըստ դանիելի, հաց ցանկութիւն ոչ կերայ:

Կցեցաւ ոսկր զմ 'ի մարմին զմ. նմանեցայ ես հաւալանն անապատի. յաղագս երկչոտութեան, և անապատաբաղձութեան՝ յիշէ զթռչունս զայս: Ասեն զհաւալունն՝ որդեսէր, մինչ չերթալ 'ի բունոյն քեզ ընելոյս, և 'ի նեղել ձագուցն՝ սպանանէ կոցաւն, և ապա՝ հանէ արիւն 'ի լանջացն, և առնու ջուր 'ի բերանն, և սրսկէ յետ երեքաւուր՝ և կենդանանայ. ոչ որ ասան զաղամ՝ վասն մեղաց, և երեքօրեայ իջեալ 'ի դժոխս՝ կենդանացոյց ըստ բնութիւն, զոր սիրով էարկ զինքեամբ:

Եղէ ես ոչ քոյ յանիրաւոյն. պանեցայ՝ և եղէ ես ոչ ճանճուկ մնայն 'ի պանիս:

Բու յաւերակ՝ և որն յաւերակի բնութեաս յամ բարեոյ. հաւալուն և բուն չեն որ կենդանիք, ոչ և մեք չէաք ոչք, այլ՝ սրբեաց ինքեամբ խառնելով. իբրև զճնճղուկ միայն 'ի տանիս, օրինաւոր հրէայն մեկուսի առնէր զինքն 'ի

դերութիւն, կի մի պղծեսցի ը հեթանոսն լինելով. և ՝ի՞նքն՝ զոր ծանօթ քեզ թողին, և կացին ՝ի հեռաստանէ: Գարձեալ՝ յորժամ օձ կամի մտանել ՝ի բոյնն, եկանէ և ձըչէ ՝ի տանիսն. և զի՝ սոսկեցաւ օձն յեւայի բոյնն, և կոտորէ զորդիսն, եկ՝ ՝ի խաչն, և ՝ձեռաց առ հայր, և յանձնեաց զհոգի ամենեցուն, ասելովն՝ ՝ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ:

Ենթարկեցին զքո ընդամենի զօրհանապարհ, ի գովիչ իմ ինձ երդնուին:

Բաբիլացիք առ իրեարս երդնուին, թէ՝ եղէց իբրև զիեր՝ թէ չառնեմ՝՝ զոր ասեմն: Այլև՝ գեր զընութիս նա խատեին, զոր ՝ի դրախտին նախանձելով գովէին, և դեր երդնուին ՝ի զօրուին՝ որով եւայի յաղթեցին: Եւ հրեայքն զնոր, և գովիչքն յառաջագոյն՝ յետոյ նախատանօք երդնուին:

Զմոնիր ոչ հաց ինչ. ի ղըմոնէի իմ ապրասուօ խառնիցի:

Շրջանք է իբր ասել՝ զհաց ոչ զմոխիր կերայ, զմոխիր ոչ հաց կերայ, ոչ ախորժելով, և յըմպեալն՝ թաւիւնն արտասուքն ՝ի բաժակն:

Յերեսաց քոյոնքի՝ որպէս ոչ. զի զոր քոյչցոյցեր, ի խոնարհեցուցեր զի՝ն:

Զաղամ պատկերաւ բարձրացոյց, և ՝ի հող խոնարհեցոյց. և զհրեայն բարձրացուցեր՝ հանելովն յեգիպտոսէ, և ՝ի մեմ նշանօքն, և հաներ ՝ի թագաւորութիւն, և խոնարհեցուցեր ՝ի բաբիլոն. իբր զմանուկ ոք՝ վերացուցեալ՝ ՝ի հաւքոյր, և յանաւակեալն զսրկուցանէ զդեռնն:

Ա՜ուրհ իմ ոչ հոլանի անցին. ի՝ն ոչ խոտ ցամաքեցաւ:

Որ եղէ ՝ի գիշերի՝ կատարած կենաց, զի շուք դիւրա շարժ է, և յերեկոյին՝ ընաւ պակասի. ոչ խոտ ցամաքեալ՝ որ զձեռս հնձողին կոչէ ՝ի հնձել. և մարդ ծերացեալ՝ զմահ. և լցեալ չարի մեղացն՝ զկորուստ և զընկնումն:

Դու՝ որ յաւիտեան էաս ի՝ յիշատակ հոգ ազգէ մինչև յազգ:

Յաւիտեան կեաս, և միշտ յիշիս, և մեք խոտ՝ և մոռացմամբ ծածկիմք. յայդ հայեաց, և ողորմութիւն վաղագոյն այդ արա մեզ:

Դու յարուցեալ գլխոցիս 'ի վերայ սիոնի. ժամանակ գթելոյ նորա հասեալ է ժամ։

Զի ելթանասուն ամ է՝ յարուցեալ յերկայնմտութենէ, և 'ի հայրենի աթոռոյն, և 'ի գերութենէն, զի իւրաքանչիւրոցն ժամանակ է. իբրև հրեշտակն 'ի զաքարիայ մարգարէն ասէ, մինչև յերբ ոչ ողորմեսցիս 'ի վերայ երուսաղեմի, այս ելթանասուն ամէ։ Իսկ սիոն՝ զնոծանօթութենէն ասէ՝ որ է հաւատն, զոր վերին Հն ունի, և եկեղեցի արդ։

Հաճեցար ծառայք քո զքարս նորա, և 'ի հողս նորա գթիցին։

Ընդ քար և զբ հողաւերակացն եղեմ. և զբ առաքելքն զբ հողերէն բնութիւն՝ որ մկրտեալ առնեն քար, իբրև ըղվեմն կենդանիս. այլև՝ ցանկան դրախտին, թէ հոլ ելցէ անդ պտղաբերը, եթէ քարինս ունի շինուածոյ։

Երկեսցին հեթանոսք յանուանէ տեառն. և ամ թագաւորք երկրի զքոյ փառացդ։

Կիւրոս և արտաշէս՝ արկեալ ահ երկիւղ 'ինն. և դեռ յանուանէն քոյ։ Այլև՝ մաղթէ հեթանոսաց և թագաւորաց երկիւղիւ գալ 'ի հաւատս, երկնչելով 'ի փառաց նոր, յորժամ յարիցէ վանելզերկիրս։

Զի նա որ պատնէն, և երևեսցի զքոյ փառս։

Մարգարէանայ. և երևեսցի՝, զի որք ոչն գիտեն զաստ՝ 'ի տեսանելն զաւերն եղեմի՝ 'ի տկարութենէ նոր կարծեն, երբ շէն տեսցեն՝ փառք նոր անդ երևութանան։

Հայեցա՝ նա յաղօթս խոնարհացս, և ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս։

Կրկին գերեսաց՝ հրէից և հեթանոսաց. և ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս, թէպէտ մեղաւորքս էաք։

Գրեսցի այս յապագայս ժողովուրդ զոր ստեղծեալ է՝ օրհնեսցէ զտէր։

Պատմեսցի գրովք սքանչելիքն յազգ յայլ, 'ի հեթանոսս յայտ է. ժողովուրդ զոր ստացեալ է 'ի գինս արեան իւրոյ՝ օրհնեսցէ զտէր։

Հայեցա՝ նա 'ի բարձունս 'ի սրբոյն է։ տէր յերկինից յերկիր հայեցաւ։

Յերկ

Յերկնից՝ 'ի սրբութիւն՝, յորժամ երկնաւորքն և հայցեցին զկիրկուն մարդկան. զի անդ միայն հանգչէր, և հայէր։

Լսէ՛ զՀՐԵՇՏԱԿԱՆ ԽՈՍՔԸՆ, Ի ՍՈՒՅՆԻՆ ԶՈՐԴԻՆ ՄԱՀԱՊԱՐՏԱՑ։

Յերբոնիայ՝ և սեղեկիայ, և այլոց բազմաց, և որք 'ի հայ կուզանց, և յարշակունեացն էին գերեալք և կապեալք, և որ 'ի գժոխս. և 'ի գործս ձեռաց իւրեանց՝ կապեացին մեղաւորք. արձակել զորդիս մահապարտաց, զի մահապարտք մեռան, զորդիսն աղատեաց ասելով՝ մի մեռցի որդի ԸՆ հօր այլև՝ զաղամայ և զեւայի որդիսն։

ՊԱՐՏԵԼ՝'Ի ՈՒՐՈՆ ՁՈՆՈՒՆ ՊԱՆ, Ի ՁՐԿՀՈՒՆԻՆ ՆՊ ՅԵՂԷՄ։

Զանուն քաջութեան նր 'ի վեր գոգայ. և զօրհնուի՛, ըզ շէնութիւն տաճարին, և զբնութիւս. յեկեղեցի, և 'ի վերինն սիոն։

ԺՈՂՈՎԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴՈՑ 'Ի ՄԻՈՅՆ, Ի ԼՈԳԻՈՐՈՑ ՁԱՌԱՅԵԼ ՊԱՆ։

Յամ կողմանց գերեալք յեղէմ, և թշուառաց ծառայել ամն, որք հրաման տան աղատուել. այլև՝ յորժամ 'Ի հաւատս ժողովին, և թագաւորք քրիստոնեայք լինին։

ՊԱՏԱՅԽԱՆԻ ԵՍ ՆՈՒՆ 'Ի ՁԱՆԱՊԱՐՀԻ ՁՕՐՈՒԹԵ ԻՒՐՈՅ. ՁՆՈՒՄԱՂՈՒԹԻՆ Ա-ՌՈՒՑ ԻՄՈՑ ԱՍԱ ԻՆՁ, Ի ՄԻ՝ ՀԱՆԵՐ ԶԻՍ 'Ի ԻՆՔՍ ԱՌՈՒՑ ԻՄՈՑ. ԶԻ ՍՂՔԵՔ ՅՈՂԴ ԵՆ ԱՄՍ ՀՈ։

Յայտ է այ, որ աղատեաց զժողովուրդն. 'Ի ձանապարհի զօրութեան իւրոյ, երեալ զօրութիւնն այ 'Ի գալն յեղէմ. զնուա զութիւն աւուրց իմոց ասա ինձ, ասէ եսթանասուն ամէ իմ, և զեսթանասուն ամ գերի կացի, եսթանասուն ամ ու

մեզ վայելել 'Ի տես եղէմի, և կիսօրեայ մի եղիցի կենաց։ Այլև՝ ցանկայ տեսանել զաւերն բաբիլոնի։ Դարձեալ՝ այս կեանքս կէս է և պակաս, և այն՝ յաւիտեան, 'Ի կէս աւուրցս մեղօք մի հաներ յաւիտենականն, զի այն ԸՆ քեզ յարաձգի։

'Ի ՈՒՂԷՔՆԷ ԾԸ ԶԿԻՄՈՆՆ ԵՐԿԻՐ ՀԱՍՊԱՍԻՆԸ. Ի ԳՈՐՁՔ ՅԵՐԱՅ ՀՈՑ ԵՐԿԻՆՔ ԵՆ։

Յամի կարօղ ես, կէսս և յաւիտեան՝ քո են. մոլսէս նախ զերկիսս ասէ, և դաւիթ զերկիր. քանզի՝ երկինք երկու են, նա զառաջինն ասէ՝ նախ քան զերկիր, և դաւիթ զկնի երկրի զհաստատութիւն։

Ն՚ԱՄ

Նոյա անցանին, և զու՝ նա՝ և Ինաս յաւիրեանս։

Ոչ ասն ասաց, երկինք և երկիր անցցեն, զի եղականք են, և դու կաս, Ինաս, զի անեղ ես։

Ամենեչնան ոչ յոչչ մաշեսցին. ոչ զիւրարիս՝ ինչոցն զնա, և ինչեսցին։

Ցուցանէ թէ ոչ անցանեն. ոչ յանգոյութիւն անկանին, այլ՝ իբրև զձորձ հնանան, և մաշին. իբրև վերարկուս՝ հնաց եալ՝ իբաց դնի, մաշուկքն փոխէ, և նոր արկանէ, յայտ է այլայլմունք և անկաթգութիւք՝ ի բաց դնին և պզտորմունք, և եղականացդ այլայլութիւք անցանեն, և լինի երկին նոր և երկիր նոր. հաստատուիդ՝ ի բաց դնի, իբր զմագաղաթ ծալ եալ, և երեսք երկրի զարդարեալ ճշտակայ։

Բայց զու նոյն իսկ է, և ամք քո ոչ անցանին. որդիք ծառայից քոց բնակեսցեն՝ ի նմա, սակաւ ինչ յեէմ, և յերբ կար յեկեղեցի, և զաւակի նոցա յաւիտեան յաջ դեսցի, զոր ծնանին յեէմ և յեկեղեցի. յաւիտեան՝ նախ գլխոյն քոյ, և ասպա՝ մարմնոյն և անդամոցն։

Սաղմոս՝ ի Դաւիթ։

Ոչ որ նոքա չան զնա սաղմոսն ասելի յարմարեալ գիրս՝ այլ՝ այս ամ ասէին, զոր ասին ճիրացեալ դաւիթ՝ զգասուցանէ զինչն, և զիրն նոյնն և զաղաչելոն ի-բով օրինակաւն յորդորէ սոելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԲ։

Օրհնեա՛ անձն իմ զՏէր, և ամ ասիցեմ՝ զանուն նէ նոր։

Մի խաբեսցէ զքեզ ծերութի, և մի ցաւք, նախ հոգին՝ որ պատիկեր է այ, և ասպա՝ ամ ասկերքն, զոր այլք՝ ներքինք ասեն, որ է կարծր խորհուրդ. և կամ՝ ամ ասկերքն՝ լրմամբ զմարմինն ասէ, ամ խաղացմամբ ասկերաց՝ վառեալ՝ ի սէրն այ։

Օրհնեա՛ անձն իմ զՏէր. և մի՛ մոռանար զամ պարս նէ։

՝Ի բանց հալածէ զքունն, և զմոռացմանն ասելով, ոչ եւ նա մեզ զամ արարածս, և որդ՝ զմիածինն ես, և զեր հայրութին, և զհոգւոյն սրբոյ նորոգութին և զմխիթարութին։

Ո՛չ ամենայն ոք, քան զքեզ զամ հիւանդութիւն չոր։

Աղբիւրն օրհնութեամբ՝ և անկարօտ բնութիւն՝ ներգործէ առ քեզ՝ առ միշտ կարօտդ՝ զսովորական բարերարութիւնն. քաւէ զմեղս քո, քաւելն՝ անմեղացուցանելն է, յայլս հանել զպատճառն, 'ի սատանայ, և յօձն առաջին։ Այլև՝ մի՝ ասի քաւն, մի՝ առնէ զքեզ. զեկամուտն հանելով զմեղս, և վերս մեղայ՝ զամ հիւանդութիւս քո, որ ի մտաց, որ ի հոգւոյ, և որ ի մարմնոյ, ոչ անդամալուծին ասէր՝ այլ մի՝ զանչէր, առաջինն թողեալ եմ։

Ո՞ երկնի յոպոյնոնոնի զչինանս չոր. պոպնի զչինզ ողորմոնի ի գինոնի։

Այս՝ ասա ոչ է, այլ՝ 'ի յարութենն պսակէ, ոչ ի աբժանութենն, այլ՝ ողորմութիւն և գթութիւն, ի այնմ, իբրև վեսայի եղ ինձ պսակ, և իբրև զհարսն զարդարեաց զիս։ Անդամալուծին ասաց ասն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, և առ զմնհիձն քո, և երթ 'ի տուն քո՝ 'ի դրախտն, և 'ի պսակն, յօրինակ բնութեան։

Ո՞ ընո՞ 'ի քարոնինենի զյանկոնի չոր. նորոգենոցի ոչոնչս արքոնոյ մանկոնի չոր։

Զյանկուէ ածանալոյն. զի այնք է բարին և այլ ոչ գոյ քան զնա անդր։ Նորոգեսցի ոչ արծուոյ մանկութի քո. զոր ասեն՝ մերձ կայ արեգականն, և իջեալ լուանայ յաղբերս, և նորոգի։ Ոչ բնութիս հաւատով մերձ կացեալ քի՝ լուանայ յաւազանն և նորոգի։

Ա՞նչ ողորմոնի՞ չոր, ի՞ բրաւանոս ոմինոյն զբինլոց։

'Ի սատանայէ։

Եյոյց չոր զճանապարհս ի՞ս մոլեցոի, ի՞ ոչ՞ ի՞ոչոյնէի զնոմ ի՞ս։

Եւ այն էր մերտել զնոսա յամսն և 'ի ծոցն. և տալ զկացն յերկնից իջեալ. կամ՝ թէ՝ զկամս իւր՝ օրինօքն յայտ նեաց մոլեսոի, զոր ճանապարհ կոչեաց։

Գինոնի ողորմանէ չոր, ի՞ բրինոնոնի ի՞ քաղաքոնոցն։

Մի՛ լինիք վատայոյս, զի բնութիւն ունի զամ բարուն։

Ո՛չ

Ոչ իսպառ քաջնոյ մեղ ոչ, և ոչ յա՜ւիսնոն պահէ ոմն։

Զի չէ բնութեան, այլ՝ զմեզ խրատելով տանջէ սակաւ։

Ո՛չ ըստ մեղայ մերոց ապաւ մեղ ոչ, և ոչ ըստ անօրէնութեանս մերոյ հա՜ փոյց մեզ։

Մահու էր արժանի բնութիս 'ի նմին աւուր. եւ՝ և հրէայքն. զի որ մեղանչէ՝ մեռանի գրեալ է, այլ՝ նա խրատելով խրատեաց, և 'ի մահ ոչ մատնեաց։

Ա՜յլ ոգ քաջչը են երկնոյ յերկրէ, այնպէս զօրացցէ զողորմութիւնս ի՜ւր 'ի վերայ երկնի՜ղաց ի՜ւրոց։
Որչափ հեռի են արևելք յարևմտից, այնպէս հեռի արար 'ի մեզ զանօրէնութիւնս մեր։

Թէ գտանէր բարձր քան զերկին, կամ երկայն և հեռի՝ քան զարևելք յարևմտից, այնու ցուցանէր զողորմութիւն այ. ոչ չկարեմք զբարձրութիւն երկնի նկատել մտօք և աչօք, նոյնպէս՝ և ոչ զողորմութիւն, որ զօրացաւ խաչելութիւն քի։ Եւ ոչ չգիտեմք զորքանն հեռաւորութիւն արևելից և արևմտից, և ոչ զչափ հեռանալոյն մեր մեղօք յայ. որ կալաւ զձեռանէ մեր, և մերձ տարաւ իւր։ Եւ ոչ չկայ խաւսար յարևելք, և ոչ՝ ուր ասի՝ մեղք և մախանք։ Ասի 'ի յոհաննէս ուրեք՝ թէ որչափ բարձր են երկինք, այնչափ է միջոցն արևելից և արևմտից, և լայնութի հիւսիսոյ և հարաւոյ։

Որպէս գնոյ հայր 'ի վերայ որդւոց ի՜ւրոց, այնպէս գնաստցի՜ ոք տէրնի՜ղաց ի՜ւրոց։

Ա՜յլ այս 'ի քո՛ յոյժ գերազանցեաց, յասելն՝ զուք որ չարքդ եք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձերոց. զի առ նորայն կշռեալ՝ մերն չար գտանի. սակայն երկիւղածաց ասէ զթալ, և ոչ աներկիւղից։

Զի նա գնոցս ըստ՝ նեղ՝ ոչ, և չնեղաց ինչ հող նմա։

Եւ չէ մոռացեալ՝ զի 'ի հողոյ եստեղծ։

Մարդոյ ոգ իսոյ են աւուրս ի՜ւր. ոգ ծաղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկի։

Զի հաւասարեաց անանոց և եկեր բանջար։ Ոչ ծա՜ղիկ վայրի, զի 'ի շատ պատահարաց անկանի, ոչ գոլով 'ի պարտ տիզի. 'ի նեղբոց պարապի, և ցանկոյ։

Ընչէ 'ինոմա հողմ, և ոչէ՝ և ոչ և-ս երեւի պեղի նը։

Ընչէ հողմ մանհու, և ոչ է իբրև եկն մարդ. և ոչ և-ս երևի տեղի նը թէ ուր չոգաւ։

Բայց ողորմութի ան յաւիտեան յաւիտենից 'ի վր երկիր-ղանցաց ի-երոց, և արդարութի նը յորդ-ոց մինչև յորդիս։

Սիմաքոս՝ զասելն շնչէ 'ինոմա հողմ, հոգի ասէ. թե բևս զոր յառաջն փչեաց. աստ ասէ հոգի անցանէ՝ գնայ, և ոչ է յառաջին կերպարանն մարմինն ոչ 'ի գերեզմանս է տեսանել։ Բայց ողորմութի ան մնայ յաւիտեանս յաւիտենից 'ի վր երկիւղածաց իւրոց". յոգիս երկիւղն հոգւոյն է, և յաւիտենական է. ան նոյ կոչի, իբրև աբրահամու, իսահակայ, յակովբայ, զի չէ մեռելոց, այլ՝ կենդանեաց, ինքն վրկայեաց ճշմարտութին. և 'ի զաւակն իբրև յաբրահամ, և յիւրմն։ Եւ յարդարութի նը յորդւոց մինչև յորդիս. արդար գտանի 'ի խոստումն՝ զոր խոստացաւ զաւակացն։

Ոյ պահին ը-ինոս նը, ինչին ղպարհինքանս նը՝ և ասնին ինս։

Զոր ինքեանք ուխտեցին հրէայքն, և զոր որդիք քրիստոնէից։ Ցիշին ղպատուհիրանս նը, և առնեն զնա՝ ոչ բանիւ միայն, այլև՝ արդեամբք։

Տը յերկինս պարարանց ղանոս ի-ր. արհայուն նը ամենեցուն պիրէ։

Իւր սեպհական՝ ոչ անխախուտ է. և անմեղաց գաւառ որ թէոլէտ՝ անդ ասի արքայութի նը, բայց ամի տիրէ ծովու և ցամաքի։

Օրհնեցէք զանը ամ հրեշտակք նը՝ հզօր զօրունք . որ ասնէք զբան նը 'ի լսել ձայնի պատգամաց նը։

Ուր զաթոռն ասաց. հզօրք զօրութեց, զի անմահք են. ոչք առնեն զբան նը՝ զբանականուն սահմանն. այլև՝ սպասաւորութի որդւոց աղամայ. լսողք ձայնի պատգամաց նը, զի պատգամաւորի անուն է հրեշտակն . հաւատարիմք են 'ի ծառայութինն։

Օրհնեցէք զանը ամ զօրունք նը, պաշտօնեայք և ապարօղք նոցա նը։

Ցերեք քահանայապետութիս բաժանին երկնայինքն,

զՀրեշտակս 'ի ներքին կարգէն, և 'ի միջին կարգէն զզօրութիւնս մեծարէ յօրհնելն զաստ, զինքն ոչ բաւական համարեալ. և զվերին քահանայապետութիւնս՝ ոչ վստահացաւ. այլ որ մեզ անպաւորք են, և ուսուցիչք։ Սակայն՝ ամ երկնային քրն կոչին այս երկու անուամբս՝ հրեշտակք, և զօրութիւք. հրեշտակք՝ զի ամենեքեան ածային բանիցն բանաբերք են. և զօրութիւք՝ զի ամենեքեան հզօրք են յառնելն զկամս այ։ Եւ ամ միտ՝ ամ անձն՝ ունի էութիւն, և զօրութիւն, և ներգործութիւն. յորժամ ասէ ամենազօր՝ զկարողութիւնն ասէ, զոր ամենեքեան ունին էութիւն, և զօրութիւն, և ներգործութիւն և կարօղ են առնել զկամս նոյ։ Այլև՝ վերինքն կոչին ներքին դասուցն անուամբ, զի ունին զնոցին շնորհս և զփառս. և ներքինքն վերնոցն անուամբ ոչ կոչին, զի ոչ ունին զվերնոցն։

Օրհնիցէք զայր ամ գործս նոր. ընդ ամենայն տեղիս էր տիրոյն նորա. օրհնեա՛ անձն իմ զայր։

'Ի մի բոլորեալ զամ՝ գոյեղէնս՝ յորդորէ յօրհնութիս, զի որք գոյակիցք են՝ կցորդակիցք եղիցին 'ի փառաբանութիս այ. վասն՝ ասէ ընդ ամենայն տեղիս. զի ուր և են՝ օրհնեն, մերձ է և ընդունի զօրհնութիւնս. ըստ որում ասէին քերովբէքն՝ օրհնեալ են փառք նոն 'ի տեղւոջ իւրում։ Օրհնեա՛ անձն իմ զայր, յանձնէ սկսեալ զօրհնութիւն՝ յինքն աւարտէ. զի գլուխ ներքին աշխարհիս՝ մարդն է, և բերան գործոցն այ, անշունչ և շնչաւոր արարածոցս, բանական գոլովվայ՝ ասէ օրհնեա՛ անձն իմ զայր, անմահապէս զյաւիտենականն. զի և դու օրհնեսցիս, և ժառանգեսցես զերկիրն կենդանեաց. զի զփառաւորիչս իմ ասէ փառաւորեցից. և որք օրհնեն զտէր՝ ժառանգեսցեն զերկիր։

Սաղմոս 'ի դ-իքն. 'ի վերայ աշխարհագործ արարածոց
Զայս սաղմոս՝ ոմանք սահմանին ասին, զի ինքն զմովսէս յորարբերնէն ոկոանի, զգով գովէ, զերկիր զարդարէ, և զարարիչն բարբերացուցանէ, և հիսուս զայր նոյս ի-ր 'ի ն, և մարդացանէ նոքանչ այ՝ ինքն զայն ն լուսաւոր։ Այլև՝ ուսուցանէ նոցա՝ զի արդեան է օրհնել զայր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԳ։

ՐՀՆԵԱ՛ ԱՆՁՆ ԻՄ ԶՏԷՐ. ՏԷՐ

զայր իմ վեր եղեր յոյժ։

Շատ է երախտիքն այ առ հոգի՝ որ արարքն զնա անմահ և պատկեր իւր. և որ կամի մերձ գոլ այ՝ օրհնեսցէ զնա

գնաս միշտ։ Տէր ած իմ մեծ եղեր յոյժ. եղերն՝ տնօրէնութեն վայելէ։ Սիմաքոս՝ մեծ ես յոյժ։

Խոստովանութեամբ և դեղ ժամանակաւորեալ զգեցայ. զոր ոչ ելոյ ոչ զօրոց, յեղեալ զերկինս ոչ խորան. և յարեալ 'ի վերայ Ջրոց զվերնոյսն։

Խոստովանութեն և մեծ վայելչութեն զգեցար. երբ գիտացին՝ խոստովանեցին զքեզ ոչ վայելէ մեծութեդ քո, և ոչ իբր նախ կուռցն տային. իսկ զգեցարն՝ թէ յարեցաւ 'ի քեզ. 'ի դիմն ոչ մերձենայր, զի չէր անկ։ Արկաւ զլոյս ոչ զօթոց զհանդերձն ըստ պօղոսի, որ միայն ունի զանմահութի՝ բնակեալն 'ի լոյս անմատոյց. զոր դաւիթ՝ խաւար և մէգ ասէ, զի երկոքեանն ծածկեն յաչաց. և լոյսն անմատոյց՝ այլոյ ևս. զի թէ այս արեգակս խոտոյ զաչս, ոչքան որ իմանալին է։ Զգեցեր զերկինս ոչ խորան դիւրաւ՝ բանիւ միայն, և հեշտ քան թէ որ զմորթ կամ զկտաւ ձգէ սեամբք։ Եւ յարկաւ 'ի վերայ Ջրոց, զոր մովսէս 'ի վերոյ հաստատութեն զկոս Ջրոյն, և զկէսն 'ի ներքոյ հաստատութեն ասէ, զվերնայարկս նոր, զվերին երկինն արկ ձեղուն 'ի վերայ Ջրոյն։

Ո դնէ յամպս զգնացս ի-ս. և շրջի նա 'ի թեւոց նոցա հողմոց։

Սովոր է ած ամպով երևել, ոչ 'ի սինա, 'ի քօրէբ, 'ի թաբոր, 'ի վերանալն. և հողմ է թև ամպոց, և նովաւ կառավարէ ոչ երագ քան զամ հողմն, խնամելով ամպով գերկիր, տալով Ջուր, և արգելով զաւելին, և հանել պտուղ յերկրէ։

Այլ ասեն այլաբանութք, խոստովանութի և մեծ վայելչութի զգեցար, զմահանայն 'ի խաչին. զոր սիմաքոս՝ օրհնութի և բարեփառութի ապաստաւորեցար ասէ։ Խորան՝ եկեղեցի ոչ վերին։ Արկար զլոյս ոչ զօթոց՝ 'ի գնալն 'ի դժոխս. զի խաչեալ ած կոչեցար, վասն սիրելոյդ գմեզ։ Յարկար 'ի վերայ Ջրոց՝ զմկրտութեն. վերնայարկ՝ հոգին։ Դնէ յամպս ըզգնացս իւր, 'ի մարգարէս. կառավարել 'ի թևոց հողմոց, զոր ընդ հոգւոյն ներգործեն։

Ո արար զհրեշտակս ի-ս հոգիս, և զպաշտօնեայս ի-ս 'ի հուր կիզելոյ։

Ոչ միայն մարմնոյ և զգալեացս ես արարիչ, այլև՝ անմարմնոցն. զի զոր մովսէս ոչ ասաց զառնելն, դաւիթ և ամենս ասեն, զոր հողմ, և հուր, և հոգի կոչեն։ Եւ զասարկաւագունս իւր 'ի հուր կիզելոյ. թէպէտ 'ի բնութենէ չունին

նին կիզողութիւն, այլ՝ հրամանաւ այ կիզուն իբրև զսոդոմ, և վերջս կիզուն իբր զեսայեայն։ Աստուածն ասէ թէ՝ առնէ զչրեշտակս. և ասէ թէ՝ զնոսա՝ պարտէ իմս նալ. և սահմանն նց՝ հուլթի իւքնակատարը, անմարմին. զոր այլք ասեն՝ լոյս թափանցանց, հուր անկիզանող. հոգմ անվայրապակ. և այսքան ասելով՝ 'ի վերնոցն իջանէ 'ի խոնարհ և ասէ։

Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատուն ի-երոյ, զի մի սասանիցի յա-ւիտեան։

Ակիւղաս՝ և սիմաքոս՝ 'ի վերայ առակի ասեն. այլք՝ 'ի վերայ յատակի. յատակի՝ ոչ 'ի վերայ հաստատանոյ. և առակի՝ իւր օրինակաւն ոչ երևի 'ի վերս և 'ի ներքոյ, և ինքն յինքեան։ Մի սասանեսցի յաւիտեան, որն զսասանելն աշխարհ և զմարդիկ հաստատեաց 'ի վերայ հաւատոյ, զի մի սասանեսցի։

Խորհ ոչ զգիտիս վերբերեալ-ն նորա. 'ի վերայ վերանց կացցեն ջուրք։

Ակիւղաս՝ և սիմաքոս՝ անդունդք և խորք վերարկու ասեն, ոչ 'ի սկզբանէ խաւար և ջուր 'ի վերայ երկրի. և արդեւ՝ երկիր է՝ յորոյ վերայ ծով կայացեալ է իբրև զգետս։ 'Ի վերայ վերանց կացցեն ջուրք, և վերինք եւս են՝ զոր ծածկեալ են ծովք, և յաղագս այնորիկ գնալի է նաւուց, և ուր ոչ են վերինք՝ ոչ կարէ երևանել նաւ 'ի վերայ նոր։ Դարձեալ՝ խորք անհասից կան 'ի վերայ ծովու խնամոցն այ, ըստ պօղոսի, ով խորք մեծութեան և իմաստութեան, և գիտութեան այ։ 'ի վերայ վերանց կացցեն ջուրք, որ առաքելոցն. զի անդ զտեղի առին անգիտութիւնք, ըստ այնմ՝ մեզ յայտնեաց ահ հոգւովն։

'Ի սոսկ ՀՈՒՄՆ փախիցին, և 'ի ձայնէ որոտալոյ ՀՈՒՄՆ սարսիցին։ Եղանցն ընդառաջ՝ և իջանցն դաշտանաւ, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա։

Տեսողացն յայտնի է, և յորժամ սաստէ՝ փախչուն, իբր ասաց Ժողովին ջուրք. կամ առ նոյին հողմոյն սաստեց, և ցամաքեցուս. կամ 'ի ծովն կարմիր. և միշտ 'ի խաւարելն լեռնանայ՝ կուտակեալ յեզերն, և տեսեալ զսահմանն զուսաղ՝ պատկառեալ սանձահարի։ Այլև՝ դևք 'ի ծովու աշխարհն՝ 'ի սաստէ փախչուն, և 'ի ձայնէ որոտալոյ հոգւոյն 'ի վերնատանն, և անտի ընդ տիեզերս երանեն լեռնանան, յանդգնին, և դարձեալ սաղրին 'ի տեղի՝ յոր հաստատեցեր զնա։

Սահման երկիր՝ ոչ անցանին, ոչ ետ դառնան 'ի ծածկել զերկիր։

Յաւիտենից առնուն զուանջանսն։

Աստուծոյ պաշտօն ընդ ծորձորս. 'ի մէջ լերանց գնասցին ջուրք։

'Ի ծովէ հանեա ջուր, և ընդ երակս երկրի՝ պատառ-մամբ լերանց ել ձորամէջս առաքես, ել մէջս լերանց գնալով ելանեն. և թէ՝ յի՞նչ պէտս։

Աբեր-ցանել զմի գաղանս վայրի. յագեցուցին զիւրս 'ի ծարաւոյ ի-բենից։

Զիւ՝ խշավայրին։ Այլ՝ յանսահման ծովէ հոգւոյն առեալ առաքեալքն 'ի մէջ օրինաց և մարգարէից՝ զիմաստուն թին աղբերացուցանեն հեթանոսաց, և ճշմարիտ իմաստուքն զգաղանաբարոյս և զվայրենամիտս 'ի հեթանոսաց յագեցու-ցանէին։

Անդ ի-ւղոնք երինից բոյնս դիցին. ի-'ի մէջոյ վիմաց պոյնս ընդ յոյնս ի-բենից։

Եւ՝ նոցա ևս, և ձագուց նոցա՝ պէտք են աղբիւրքն, երկչո-տացն՝ որք 'ի միջոյ վիմաց խշեսեն 'ռալ ձայն։ Իսկ՝ յեկեղեցիս թռչունք՝ թեթեւքն թևօք հոգւոյ 'ի մեղաց, և 'ի մէջ եր-կուց կտակաց վիմաց՝ տացեն զձայն օրհնութեան։

Աբեր-ցանէ զլերինս 'ի շամիրամոնոյ ի-բոյս. 'ի պտղոյ գործոյ ի-բոյս լցցի երկիր։

Յամպոց շտեմարանելոց, 'ի պէտս կենդանեաց՝ որք անդ։ 'Ի պտղոյ գործոց լցցի երկիր, որ զերկիր առոգէ անձ-րև՝ զոր գործեն մարդիկ, ընու երկիր բարութիւն։ Աբեր-ցանէ զլերինս, դարձեալ՝ զառաքեալսն 'ի մարգարէիցն և 'ի հոգւոյն, և 'ի պտղոյ նոցին բանիցն՝ որովք գործեն, ընու բանական երկիր։

Բո-սոր-ցեր զնոսա 'ի լերինս, զբաղարի 'ի ձորս-այս-ին մարդիկն։

Զպէտս անասնոց, որք կերակրեալ ծառայեն մարդկան։ Եւ որ անասնաձև և անգէտ են մարդիկ՝ բանք այ իբրև զիստ են նոցա. յորժամ իմաստնանան՝ հանել լինի անտի հաց 'ի կենդանի երկրէ, և գինի ուրախարար. վայ՝ ասէ։

Հաներ զհաց յերկրէ. գինի ուրախ առնէ՝ ի-ղ զուարթ, ի-հաց հաս պարէ զսիրտ մարդոյ։

Հաց 'ի սիր կուսէն, գինի ուրախ առնէ, արիւն ոն՝ զի այ է, և ոչ անասնոց. իւղ զուարթի՝ միւռոն, որ զհոգին սիր առնի. և հաց՝ մարմին ոն. զի որ ուտէ՝ զմահ ոչ ճաշակէ. և այս է իմաստութի այ. ուստի՝ և է մարդոյ կենդանութի, և ուրախութի, և զուարթութի. և 'ինոցանէ, և նոքօք՝ ետ ըզ հոգևորն և զմարմնաւորն։

Յաջիսոյին ֆառոն ֆն, և մայրն ելիքանանու՝ ղորս դու փնիկոնք։

Եօթանասունքն՝ ծառք անտառի զի ոչ մայրի պան ոք, և ոչ մարդ խնամէ և տնկէ, յաղեացին յանձրևաց՝ որ յամպոց. և մայրք լեքանանու , որք են հաւատացեալք , տնկեալք 'ի տան ֆն, որ թէպէտ՝ անպտուղք, այլ՝ պտղաւէտք եղեն յագեալք 'ի հոգւոյն։

Անդ ելուն էրինից յաքս հանոյին. և քոյն ապագլի ապուէն է նոյ։

Բոյն արադլի, սիմաքոս՝ արիսվիզ արատայ տուն է ելի. 'ի պէտք է ասէ մարդկային շինուածս , և թռչեաց 'ի քոյնս։ Եւ որ մանուանք են և երկչոտք՝ մերձ առ արադլոյ քոյնս՝ ձագս հանեն , զգուշանալով յօձից՝ զոր ուտէ արադիլն։ Դարձեալ՝ յեկեղեցի թռչունք երինից հրեշտակն, և հրեշտակացեալսքք, որք խնամեն և սնուցանեն որդիս լուսոյ և տաճնջեան. և քոյն տառեղեն քոյ՝ եկեղեցի ապաւէն նոցա, նովաւ և 'ինամնեն զօրացեալք լինին. զի ողջախոհ է հաւատայս, և եկեղեցի մայր և քաղաք ողջախոհութեան։

Էրինն քարչոն են էղջերոց, և վեմ ապաւինոն նոպասոպոնց։

Զորս ասեն երկչոտ գոյ՝ լերդի ոչ ունելով, 'ի գագաթունս լերանց վստահանան ձնարակերք և ընկենուլ ղեղջիւրս և նապաստակ 'ի փոքր կենդանիս լի երկիւղիւ. որպէս՝ զօղակք կոչին, 'ի վեմս ապաւինին։ Եղջերու՝ մեսկեղ. նապաստակք գողք և խաբիչք, ղեղջան, և յեկեղեցի ապաւինին։

Արարեր ղլոն զի ֆամանակի. արեգակն ֆանեաս զքամ մրանելոց իւրոյ։

Զի ելի աւուրքն են ամիսք և չափ ժամանակաց։ Արեգակն ծանեաւ", ոչ բանականանալս , այլ՝ կարգեալն 'ի սահմանս արարչին, որ երևմանքն տիւ գործէ, և թագաւորեամքն գիշեր, և խոնարհելոյն և բարձրանալոյն և հասարակու քն՝ զչորս եղանակս ։ Լուսին օրէնքն, արեգակն աւետարանն. լուսին ժամանակաւ՝ ոչ և օրէնքն էր. և արեգակ քի յաւիտենական. որպէս՝ ծանեաւ զժամանակ մտանելոյ իւրոյ յԾ՝ զաւրաջինն և զերկրորդն։

Արարեր զքաւ՝ և էզլ գիշեր. 'ինամ գնան ամ գոպանք անոսաք։

Խաւար պատահմամբ, իբր շուք շինուածոյ. խաւար 'ի վերայ անդնդոց. և եղև գիշեր՝ մութ աբեգական. 'ի նմա գնան ամ գազանք անտառի։

Կոչեցեալ ասի-դոց մանչքն՝ և յոգեշոչքն. և ինդրեցին յայ գնիրակու-ցըս ի-րենոց

Ո՛չ միայն ասէ 'ի հանգիստ մարդկանէ գիշերը, այլև՝ գազանաց տայ համարձակութի՝ շրջել և կերակրել։ Խաւար սատանայ՝ որ ոչ արարաւ խաւար, այլ՝ լոյս. արարաւն՝ 'ի վերայ լուսոյն է. այլ՝ ինքն եղև գիշեր. և 'ի նմա կամն գը-նան ամ դևք՝ որ յանտառս 'ի մեհեանս բնակեն, և 'ի կուա-պաշտոն, մանչքն՝ ոչ պետրոս ասէ՝ ոսոխն ձեր սատանայ իբրև զառիւծ գոչէ. և ինդրեն յայ հօտէն կերակրել մե-ղօք և չար գործովք։

'Ի ծագել արևու ժողովին, և 'ի մուտն ի-րենոց դադարին։

'Ի բոյնս, կամ իբրև 'ի մայր դիմեն յանտառս. 'ի ծա-գել արեգական քի՝ առ հեթանոսս, հաւաքին դևք առ անհաւատսն։

Ելանէ մարդ 'ի գործս ի-ս, և 'ի շաւոտն յեր-ոց ի-ս-ոց մինչև յերեկոյ։

Հանդչել, և ոյժ առնուլ, զի վաստակի մինչև ցերե-կոյ, կատարելով զհրամանն՝ ուստի զհայն 'ի քիրտն երե-սաց։ Եւ ամ որ բանական է՝ քիւ ուսեալ զգործելիսն, գը-նան լուսոյն մինչ օր կայ։

Ուրեմն զի մեք են գործք չո ամ. զամ ինչ իմասցուք ոչ-ոչ և լայ-ե-ելիր ստեղծուածովք չոչ։

Մեծ են քան զամ զմեր ասելս. զամ ինչ իմասցուք արարեր՝ որդւով. լայաւ երկիր ստեղծուածովք քո. ոչ վայրա-պար արարեր զերկիր գնեցքին և զվերին, այլ լցեր ստեղծ-ուածովք՝ որ 'ի քէն եղեն՝ խմանալի և զգալի։

Այս ծով մեք և անդորդ. 'ի ոմա են սողունք, որ ոչ գոյ թիւ, գա-զանք մեծամեծք և մանուանք. 'ի ոմա և նաւք գնան. զիշատն զոր ստեղ-ծեր խաղալ նովա։

'Ի ծովու աքանչելիսն վախ. մեծ է քան զցամուք, որոյ

ոչ

ոչ ասաց մեծ՝ զի յայտնի էր։ անդորը՝ հանգիստ է կեն-
դանեաց որք են՝ի նմա, զոր հանգիստ ասէ։ Սիմաքոս՝ սո-
ղունք և գաղանք, մեծքն և մանունք կան առ իրեարս, և ոչ
սպառին՝ի միմեանց. սողնոցն ոչ գոյ թիւ. զոր այլք ասեն
վեցհարիւր ազգ՝ի ջուրս, և չորսհարիւր՝ի ցամաքի. և այլք
վեց հազար. Թոռ զայլն՝ որոց գոյութիւն՝ի զգայութիւնն ոչ
անկանի։ ՝Ի սմա և նաւք գնան. ոչ միայն սողնոցն և գա-
զանացն, և կիտոսացն է սէտք ծովն, այլև՝ նաւաց գնալոյ
ճանապարհ, ՝ի պէտս մարդկան։ Վիշապն զոր ստեղծեր,
զի խաթան մեծն խաղայ նովաւ, զի զբօսնու նովաւ՝ որ է
ջրոմն անդնդոց։ Ծով՝ աշխարհս. սողունք՝ թաղեալքն՝ի
մեղս. գազանք մեծ և փոքր՝ աշխարհական և իշխանք. նաւք՝
հոգևոր և մարմնաւոր վաճառականք. վիշապ՝ սատանայ.
խաղան զնովաւ հրեշտակք ըստ յօքայ. և առաքեալք, և սքք
ամ։ Դարձեալ ծով՝ երկինք. սողուն՝ աստեղքն. գազան՝
կենդանատեսակքն. նաւք՝ արեգակն և լուսին. վիշապն՝ որ
ասեն զամ երկիրս բոլորեալ է, զորոյ զտուսն և զգլուխն
ոստ և զանապ կոչեն աստեղագէտքն, և զխաւարումն ա-
րեգական և լուսնի անտի ասեն. և խաղան նովաւ աստեղա-
բաշխքն։ Ծով դարձեալ՝ ասեն զոր երկրորդ աշխարհ կո-
չեն զմարդիկ. սողունք՝ ժիժմունք խորհրդոցն. գազանք մե-
ծամեծք և մանունք, մեծ՝ ցասումն. փոքր՝ ցանկութիւն. նաւք
գնան, հոգևոր և մտաւոր խմացմունքն. վիշապ մեծ՝ ցանկու-
թիւ որդէծնութիւն. խաղալ զնովաւ՝ կուսութիւն արհամարհե-
լով, կամ՝ աւելի ցնորիւք մարմնասէրքն առժամանակ մի։

Ամենչնչան չէր սպասին. և զոր պա ինքուիրոր նոյ՝ ի ժամու։

Զպէտս և զկարիս բնաբար ցուցանելով սպասեն, և զտուեալն անդիտաբար ընդունելով՝ի ժամու։

Տաս զոր նոցա՝ և ինքուիրին. քանաս ղյենն չո, ինքուիրնս զամ-
նենչան նոմօր չոլչ։

Ուստի և քեզ է փոյթ. բանաս զձեռն քո՝ իբր սե-
զան ամենունակ՝ ընուցանես քաղցր կամաք, և ոչ գայրաց-
մամբ, բաց՝ի դիւաց՝ որք՝ի քէն ոչ խնդրեն զարժանն։

Դարձուցեր զերեսս քո յաղամայ, և ասա մի ոռաւ. և

ամ

ամ շնչոյ և կենաց բաժանումն 'ի քէն լինի. որ խառնի ցաւօք, և քաղի կենդանութիւն. սակայն՝ հանել զհոգիս բանտ կանաց է, և պակասեալ 'ի կենաց՝ հոգ լինին։

Ա-ուչիս զոգի չո՝ Ի-ոպանաս զնա. Ի-նորոգին զերկնս եբէրի։

Զանձեղէնդ. ստանաս զնա՝ յարութիւն, զոր խոստացար 'ի գիրս հինս, և յաւետարանս. և նորոգեսս՝ երբ աւաղանաւն զմարդիկ. զերեսս երկրի՝ զայլայլմունս 'ի բաց հանելով, զարդարի անապական։

Եղէցին փուչ ոն յուքիքանս. որ ուրուն եղէցի յարարած։

Զոր տան արարածք յաւիտեան վկայելով, և 'ի նմանէ առնելով և ոչ ուրս տալով։ Տէր ուրախ եղիցի յարարածս իւր, զի ստեղծայ այլ ոչ տայ մեղանչել մարդկան՝ որով տրտմիլ ասի։

Ո հայի ինքնէր, Ի-գայ գողալ ամս. մերցի 'ի ինքնս՝ Ի-ձիքոցին։

Այսինքն՝ ոչ ուրախ լինի ան՝ զի երկրպագի, այլ զի՝ վրկեալս տեսանէ զմարդիկ։ Զի նոս այնպիսի է որ հայի յերկիր, և տայ գողալ, և մերձ գալոյն ընու հրով և ծխով զերկիր, երբ առ սինայ լերանն. թերևս հայի և գողալ տայ՝ 'ի բաց տալով զմեռեալս, և ծխին լերինք 'ի հուսասարին. և ապա նորոգի երես երկրի։

Օրհնիցցի զնր 'ի ինքան իմ. ասղոս ասացցի ոչ ինոց ինոց ինքնէ իմ է։

'Ի կեանս՝ և ոչ յետ մահու, զի ոչ ոք է որ 'ի մահու յիշէ։ Դարձեալ՝ 'ի կեանս իմ զ յարութիւն և զանմահութիւն ասէ, վայ՝ իմ ասէ, զի այս չէ իմ, այս անասնոց է. մինչև եմ ես ըստ այ. զի մինչն անասունն է. զի այլ ոչ գոյ մահ՝ որ խաւիանէ զօրհնեալն։

Քաղցր եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. Ի-էս ուրուն եղէց 'ի նոր։

Զի չիցէ անգիտաքար, և ոչ 'ի քերանոյ՝ որ սուտ և ճշմարիտ երանէ. և ես ուրախ եղէց 'ի տր 'ի տեսս նորս վայելմամբ։

Պուչուրուցին մեղաւորք չերնիք, Ի-ամպարիչք մի' Ի-ս գոյցի 'ի նմա. օրհնեալ անոյն ինչ զնր։

Պակասին 'ի մեղանչելոյ. և ամբարիշտք մի՛ և ես գոցին, զի հատեալ մեղացն և ամբարշտութեացն՝ ոչ անուանի նոքօք 'ի մարդկանէ մեղաւոր։ Պակասեացին մեղքն՝ առաջին գա լըստեւամբն, և սպառին երկրորդիւն. և յոլով 'ի հրէից և 'ի հեթանոսաց՝ անլուր մնան խմաստիցս. այլ դու անձն իմ՝ որ արժանացար առնուլ զձայակս զայս, օրհնեա զնոր։ Զո՛ ըեքինեաց օրհնեա անձն իմ՝ զնոր, որ է չորեքնիւթեայ բնու թեան մերում՝ նորոգումն, առաքելովք, մարգարէիւք, աւե՛ տարանչօք, և վարդապետօք։

Ալելուիա։

Ամենայն ցողոլ՝ երգեցէք 'ի փառս և յուսկ՝ երգեցէն զալելուիայն։ Զի ալելուիայն՝ օրհնեցէ՛ զնա ինարգմանն, նայ գովք ցէ՛ զարդեն։ Այլ՝ զարդապետքդ՝ հինանոսաց, և զե՛ բարեբանն՝ զոր ասաց հրէիցն, ոնի զէ՛ սաղմոսն։ Զի զե՛ ասնոցին՝ հրամայեաց օրհ նել զնա՝ զի զնոսա՝ հաբցն նարբնաց գալարեամբ որդ։ զոր և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԴ։

Խոսոսվան երգեցո՛ ցն՝ և նարբասցէ՛ զանուն նը. պատմեցէ՛ 'ի հե՛ ինանոս զգործս նը։

Սիմաքոս՝ քարոզեցէ՛ք ասէ զկարգալն. պատմեցէ՛ք 'ի հեթանոսս՝, զի քարոզի հեթանոսաց ուծգիտուեն օրէնք։

Օրհնեցէ՛՝ և սաղմոս ասացէ՛՝ նմա. պատմեցէ՛՝ զամ սչանչելիս նը. և գովեցարո՛՝ յանուն նը։

Քրիստոնէական անուամբ. և ոչ յինչս և 'ի կալուածս հպարտացեալք. քանզի՝ զգովեցարուքն՝ պարծեցարուք գրեց սիմաքոս. որ է այն թէ՝ որ պարծի 'ի տր պարծեսցի։

Ո՞ւրան երգեցէն սիրտ՝ ոչ ասացէ՛՝ ոչ ինդրեն զնը. ինդրեցէ՛՝ զնը՝ և հզօր երգեցո՛՝. ինդրեցէ՛՝ զերեսս նը յամ ժամ։

Զի ոչք ինդրեենն՝ գտանեն զնա, և նա ուսուցանէ թէ ինդրեցէ՛ք նախ զարքայութիւն. և ուրախանան սիրտք, զհայ րենի տունն լսելով։ Ինդրեցէ՛ք զնը և հզօրք երերուք. զի ոչ ուրեք պէտք ունիմք ամենեքեան, զի տկարացաք եռայիւ. յամ ժամ ինդրել պարտ է զերեսս նը, զինամակալութի նը։

Յիշեցէք զոչանչելիս նորա՝ զոր ասաց. զարմացեալս և զերա-
բերեալս նորա։

Զնոյնն՝ և առնէ և այս անուն նորա։ զարմանաստ՝ զորս
ձեռս դնէր ուրն. և զերաւունս բերանոյ նոր, բերանով ասէր,
և իրաւանայր գործով։

Զաւուրն ուրբահոգեան ծառայ նորա, որպէս յայնմոյ ընդունելչ նոր։

Ծառայք, 'ի հինն միջնորդք մարգարէքն՝ որ և ծա-
ռայք, և 'ի նորս՝ առաքեալքն ընտրեալք. որ ասաց ուրն յո-
բովայնէ ընտրեցի զձեզ։

Ն՝ ինչոնէ ոչ ոչ մեր. յամ երկրի էին իրաւունս նորա։

Ցոր քոր օրինօքն զծառայս առաքեաց, և աւետարանա-
բերն՝ զնտրեալսն, որոյք եղեն յամ երկրի իրաւունք նորա,
զի ընդ ամ երկիր ել բարբառ նոցա։

Յիշեաց յաւիտենից զոնիս է։ և զբանն՝ զոր պատուիրեաց մինչև
'ի հազար ամ։

Յիշեաց անմոռաց, և զբանն՝ զոր հազար ամաւն զյա-
բիտեան ասէ յիշել, և ոչ մոռանալ։ Դարձեալ՝ զի զուխտն
աբրահամու՝ կրկնեաց առ դաւիթ՝ յիշելով զկնի հազար
ամին դաւթի. զոր սահմանով եդ զմինչն, և զնորս սկսեալ՝
զերկրորդ դալուստն եդ սահման, զոր պօղոս ասէ, քանիցս
անգամ թէ ուտիցէք զմարմինն և ըմպիցէք զարիւնն՝ ըզ-
մահ տն պատմեցէք, մինչև եկեսցէ նա. վայ՝ ասէ։

Զուխտն զոր եդ ընդ աբրահամու. և զերդումն նորա ընդ սահակայ։

Զերդումն երկրորդ՝ առ իսահակ. և զոր աբրահա-
մու, և իսահակայ։

Հաստատեաց սա յայնմ զկրոնան է։ և սա խորհէլ զուխտ է
յաւիտենից

Զոր և իսել կոչեաց, զոր 'ի հազարեկին դաւթի՝ սկը-
սաւ որդւոյն 'ի վերնատանն։

Ասէ՝ յեղ փոյ զերկիրն քանանու, զվիճակ ժառանգութեան յերոյ։

Ասեմ

Մեծի ուխտին գրաւական էր տալն զքանանացւոցն երկիրն, զոր վիճակ ձեր ասէ. քանզի՝ սեմայ էր վիճակն, և զրկեցին քամայ և քանանու աղգքն, 'ի դառնալն յաշտարակաշինուէն, և 'ի ցրուելն 'ի վայր երկրի, զոր խոստանայ՝ անդրէն դարձուցանել. որպէս՝ առաքելոցն առաւաւ, լինել միջնորդ հաւատոց նոցա։

Զի էին նոքա ընտրեալ սակաւք, նաեւ ի պանդուխտք 'ի նմա։

Պատճառն ջատագոյ նոցա առժամայն՝ աբրահամու, իսահակայ, և յակոբայ, զի սակաւք էին, չկարէին ժառանգել, նուազականքն՝ որ պանդխտութիւն շրջէին խորանօք։ Նոյնպէս՝ առաքեալքն որք երեն հալբ ազգաց բաղմաց անթուոց նուազք և պանդուխտք էին։

Անցին նոքա ազգէ յազգ, 'ի թագաւորութենէ 'ի ժողովուրդ յայլ։

Առ աբիմելէք 'ի փղիշտ, և յերգիպտոս առ փարաւոն. և առաքեալքն 'ի հրէից՝ առ հեթանոսս, և յայլ և յայլ թագաւորութիւնս։

Ո՛չ եթող մարդոյն մեղանչել նոցա. նշաւակեաց պանդուխտս վասն նոցա։

Թագաւորացն ոչ ետ թոյլ մերձենալ 'ի սառայ. և առաքելոցն ասաց մի երկնչիք 'ի սպանողացն զմարմին, և զոգին ոչ կարողացն։

Մի՛ դիպչիք ասէ՝ յօծեալս իմ. և 'ի մարգարէս իմ՝ մի՛ մեղանչէք։

Հոգւով և բանիւ՝ այ օծեալք էին. և 'ի մարգարէս իմ՝ մի՛ մեղանչէք, 'ի բաց ասէ տուր զկինդ, զի մարգարէ է, և արասցէ աղօթս վասն քո։

Կուշտաց ոսկի տուին նոցա. զամ զօրութիւն հացի էին։

Մեղքն կոչէ զպատուհասն։ Զամ զօրութիւն հացի, ոչ կարէ ընուլ զտեղի հացի՝ ունդ և բանջար. եբեկ, զի առ լրանալն՝ ոչ յագենային. և հեթանոսք սովեցան յառաջին վարուցն, և յօրինացն խրբեանց։

Ասացեալ ասաջի նոցա այս. 'ի դառայս՝ վասն նոցա յանդիմանեաց։

Խնամքն այ, որ թէպէտ՝ ևնք վաճառեցին, սահեաց զնա

զնա. այր կոչէ՝ թէև տղայ էր եօթնեւտասն ամեայ. զի ա-
ռաքինութիւն առնէ այր, զոր լիով ունէր նա։

Խոնարհ ոգւոյն 'ի նպաստս կոչս նոր. Ի-ոնց ընդ երկիրս անչն նոր։

Զուր ածելովկնոջն շնաբարոյ 'ի պատճառս ողջախո-
հութեան՝ անց ըստ երկաթս անձն նոր, զհասակն ասէ ամենն,
կամ զտրամութիւն հոգւոյն։

Ապնչ էնոցն քան նոր. Ի-քան ոն փոյթեաց զնա։

Երազոյն քանն , և քան ոն փորձեաց զնա, զի յանձ-
նեաց զինքն 'ի մատուռակն, զորոյ զերազն բարւոք մեկնեաց։
Դարձեալ՝ քան ոն փորձ եցոյց, և անմեղ 'ի կատարման։

Ա-ուէաց ի-ոն՝ Ի-ելոյթ զնա. ի-շխան ժողովրդեան էին զնա։
Կացոյց զնա որ դան ի-րոյ. ի-շխան 'ի վր ամ ոգոցո-ոգոց ի-րոց։
Յայտնի է։

Խրատել զիշխանս նոր ոչ զինչն. Ի-զքերս նոր ի-մաստունս արասցէ. զի երկրորդ կացոյց իւր փարաւոն,
ոչ զոր ամբարձցէ զձեռն իւր և զոտն 'ի գործ , կամ 'ի ճանա-
պարհ, առանց քո։

Եմոթ էլ յեգիպտոս. յանուէ պանդխտեցա- յերկիր ոտոյ։

'Ի պատճառս տեսլեանն յոլսեփու, և 'ի ստիպել սոլոմն
յերկիրն քամայ. զի վնձակ քանանու է եգիպտոս։

Աճեցոյց զիողովրդ ի-ր յոյժ, Ի-զբացոյց զնա ոն զինշնամն ի-ր։

Զի խնայել ետ մանկաբարձիցն. և զբացոյց զնա՝ քան
զթշնամիս իւր, քան զեգիպտացիսն։

Դարձոյց զսիրտ նոր զի զովովրդ ի-ր, Ի 'ի նենգել զծառայս ի-ր։

Դարձոյց զսիրտ նոր", ոչ բռնադատեաց , այլ՝ անձնիշ
խան կամաց նոր ներեաց, և չարութեն եւ։

Ա-ուէաց զմոլոգս ծառայ ի-ր, Ի-զհարուստս ընդդնել ի-ր։

Մոսէս ծնայ՝ զի 'ի գետոյն ապրեցոյց. և զահարոն ընտ
րեալ իւր, զի քահանայութի էր տալոց , և յայն էր ծնեալ

Եւ նշ ղբեան նշանաց ի-ւրաց, ի ղարհնեան ի-ւր յերկիր չամաց։

Զի վաղվաղակի արձակեսցեն զնէ, տեսանելով զնշանսն։

Ասացէք ի-ւր՝ ի խորհրդոյդ զնա. զի դարձեալ ի-նոցա-ցին ղբեան նշ։

Զի նոր էր շշաւիեալն. զի դառնացուցին զբան նր չլսելովն։

Դարձեալ յարքն ղգնեցան նշ. ի ապան զամ յինանն նշ։

Զի զարիւն տղայոցն արբահամու խնդրեաց. գունով, և համով՝ արիւն լինէր։

Եւ ոչ յերկիր նշ գորդ, ի՛ զքերմարան Ներգ-ուրաց նշ։

Ըստ Թուրոյ տղայոցն, իբրև կենդանացեալ գայլն տան ջել զնա, մինչև՛ ի շաբմարանս Թագաւորին։

Ասաց՝ ի-նէն շանաճանձ, ի մէնք ընդ աշ սահմանս նշ։

Շնացողք էին. և մեր՝ զի խոցուտողք էին։

Դարձեալ զանէրնս նշ՝ ի կարէ-ս. ի հուր յերկիր նշ բորբոքէցաս։

Սառն և հուր՝ ՝ի միասին կապեալ, զի ցուրտ էին յա-տելն զնէ, և ջերմ՝ ի տանջելն։

Եկաք զայգն ի զլեզնն նշ. ի փշրեաց զնշ ֆաս-ս սահմանաց նշ։

Զանբանսն նախ վանեաց, խնայելով՝ ի նա։

Ասաց՝ ի-նէն մարդն, ի-խառնեցՁ՝ զի ոչ գոյր ինՁ։

Որև խառնիՁ՝ ազգ է մարախոյ մանր, զի լի էին դառն ՁՁիւք սիրտք նշ։

Եկեր զնշ նոր երկրն նշ. ապա-ինաց զնշ պարուշ անդոյ նշ։

Զի բոյս բանական բարուց՝ ոչ էր ՝ի նա։

Եկաք զնշ անդրանկն եգիպտացւոց, զսկիզբն աշ զաստիոյ նշ։

՝Ի մեղմագունեցն ՝ի խիստ կատարելով, զի անդրանիկ խորհուրդն ՁՁաշտութեՁ՝ սպանեալ էր ՝ի նա։

Եկան զնա ռուսով ի-ոչ-ով. ի ոչ գոյր յաղգի նշ հիՁանք։

Զի վարձ էր նշ կուսագործութեՁն. և ոչ գոյր յաղգի նշ հիՁանք, զի մի խաւսան լինի ուսեալ հեղանալ՝ ի գնալոյ։ Այլև՝ խորհուրդ էր յարութեՁն հասարակաց։

Ուրախ եղ՝ եգիպտոս ընդ ելանելն նշ. զի անիա-ա սկ գնա ՝ի ՁՁ նշ։

Զի

Զի երկնչէին 'ի հասարակ մեռանելոյ։

Սփոփեաց ամով՝ հովանի առնելնդ 'ի փոքէ. և հրոշ լոյս փայլ նդ 'ի գիշերի։

'Ի տուէ ծածկոյթ 'ի տապոյ, և 'ի գիշերի փարատիչ խաւարի, և ճանապէր ինա, և գնայր ինի։ Իբրև արդ՝ հոգի նոր զծնեալն յինքենէ աւաղանաւն։

Խնդութեանն՝ և-նի լրատարգի։ և հայնի երանեալ լոյոյ ինա։

Որ զհամ խոզի մնոյ ունէր՝ որում ցանկացան. և հա ցիւ երկնից լոյոյ ինձ. առաստ և աւելի քան զպէտսն՝ մին չև տաղտկացաւ։

Եհար զվէնն՝ և-քաղեցին լուր, և-գնացին գերդ ընդ անլսելի։

Յօրինակ բացման կողին նոն։

Յեղեալ զբան է-ր առ-ր, որ ընդ աչրահամ ծառայի է-ր։

Որում ասաց, թէ՝ 'ի չորրորդ ազգին երլցեն որդիք քո 'ի պանդխտութէ, վայ՝ ասէ։

Եհան զիրողութ է-ր ցնցուն, և զընդերեալ է-ր ուրախութիւն։

Ճոխ և լի ամ դանձիւք։

Եւ նոցա զգաւառս հեթանոսաց. 'ի վասպան քաղաքէրոց քաւանգեր ցոյց նոսա։

Զամուրհացւոց և զքանանացւոց։

Զի պահեցին զվնայութիւն նորա. և-զբանս նորա ընդունէցին։

Զայս միայն խնդրէր, զոր ոչ պահեցին ապաշնորհքն։

Ալելուիա։

Ալելուն՝ անիրգման իքող ոչմաչոս, ակիւղաս՝ գովէ-ցէք իրգմանիցս, ըստ իլլատացւոց լեղոնին։ Ո-նի և զա ոդիրախուսիք հրէիցն, և զյաւանիլն 'ի վերայ մոլորեալ։ Այլ և՝ զնորոյ քաղաքերեանս ընդրուիք ունի զէմ աղմոսք։

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ ՃԵ

ԲՈՍՏՈՎԱՆ ԵՂԵՐՈՒՐ

ՊՆ՝ զի խաղցէ. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոցա։

Բարեյոյս լերուք ասէ. զի ամ քաղցրութիւն յետ նոցա է, և՝ ինամանէ. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոցա, որով ընտրեցաք նախ քան զլինելն ամի։

Ո՞ խօսէսցէ զլաւութիւն Պն. լսելի արասցէ զամ օրհնութիւն նոցա։

Որ յեգիպտոս. և զամ օրհնութիւնս նոցա լսելի արասցէ՝ ի բաբելոնէ։ Դարձեալ՝ ո՞ խօսեսցէ զզօրութիւնս Պն, յամ ականջս լսեցուսցէ զօրհնութիւնս նոցա։ Դարձեալ՝ ո՞ խօսեսցէ, ոչ ոք է բաւական զզօրութիւնս պատմել, թող թէ՝ զէութիւնս. այլև՝ ոչ զարժանաւորս օրհնութիւնս լսելի առնել։

Ընդանի՝ ոյժ պահէին զէրբաւանս, և առանէին զարդարութիւն յամ ժամ։

Իրաւունք հաւատոյն, և արդարութիւն գործոյն. յամ ժամ, և ոչ՝ ի սակաւս։

Յիշէա՛ զմեզ Պն ընդ հաճոյս ժողովրդեան քոյ. և ա՛յց ապա մեզ՝ ի փրկութիւն քոյ։

Իբր հաճոյիցն քոց արարեր, և մեզ արասցես

Տեսցո՛ զմեզ զխաղցրութիւն ընտրելոց քոց. ուրա՛խ եղիջուք յուրախութիւն ազգի քոյ. և գովեսցո՛ զմեզ՝ ի ժառանգութիւն քոյ։

Զոր՝ ինն լուսաք՝ ի մեզ ցոյց Պն։ Դարձեալ՝ ընդ հեթանոսս փրկիլ ազգեալ է։ Սոքա են ընտիր ազգ՝ ըստ պետրոսի, քահանայութիւն թագաւորութիւն, որ ազգ անուանեցան, և խառնեցան՝ ի քս, և ժառանգութիւն դոլիլն եղեն։

Մեղա՛ զմեզ ընդ հարսն մեր, անօրինեցա՛ և յանդգնեցա՛։

Որք յանապատին մեղան. անօրինեցաք և յանցեաք. իբր ժառանգութիւն կալաք՝ յորմէ անեալսն են հեթանոսք։

Հարցն մեր ի Եգիպտոս ոչ ինացան զսքանչելիս քո. և ոչ ի՝ շէին զբազում ողորմութիւնս քոյ։

Զտան հարուածսն. և ոչ յիշեցին զբազում ողորմութիւնս քո, թէ յոլորկիսի զաւն ծառայութիւն ազգաւեցիր։

Բարկացուցին զքեզ յանցանքը ի-բնէն ընդ ծոզ նրան. զերեսաց ընդ
վա՜ անառնան ի-բոյ. զի ծանիցին զզօրութիւն նոցա։

Թո՛ղ զայլ ամ սքանչելիսն՝ երբ անցին զծովն՝ զիաջդ
մուտացան քարեզէնքն. ամ գիտել՝ զոր ինչ հանդերձեալ
էին առնել. այլ՝ վա՛ն անուանն իւրոյ փրկեաց. զի ծանիցեն
զզօրութիւնս նոցա, ընտելանան, և վարժին ասէ։

Սասպեաց 'ի ծոզ նրան՝ և ցամաքեցաւ. առաջնորդեաց նոցա ընդ ան-
դունդս ոչ ընդ անապատ։

Հողմով սաստեաց՝ և ցամաքեցաւ. առաջնորդեաց նոցա զնոցա
անդունդս՝ ոչ զանապատ. անորմ, և անցանկ, և արձակ
անապատ։

Պեցոյց զնա 'ի յեր-ոց ապրելոց նոցա, և փրկեաց զնա 'ի յեր-ոց թշնամեաց նոցա։

Զոր ինքեանք ատէին՝ գիտելով թշնամիս ինքեանց
վերգիսլուացին։

Ծածկեաց ծոզ ընդ ջրեաս նոցա. և մի 'ի նոցանէ ոչ ապրեցաւ։

Զի զայս հայցէ ամ նախանձաւորս, զևրը փրկութիւն
տեսանել, և զթշնամեաց կորուստն անյիշատակս, զի այլ ամ
ինչ ոչ ունիցի։

Հաւատացին 'ի բան նոցա, և օրհնեցին զօրհնութիւն նոցա։

'Ի բան նոցա՝ և ոչ 'ի նա, այլ՝ առժամանակն լսելով ըստ
խոստումն. և օրհնեցին զօրհնութիւնս նոցա՝ ոչ 'ի սրտից իւր-
եանց, այլ՝ 'ի մոմսիսն ուսեալք. զի մոմսէս արանց՝ և մարմ-
ամ կանանց առաջնորդ էին։

Վաղվաղեցին և մոռացան զգործս նոցա. և ոչ անասցին խորհրդոց նոցա։

Զի փորձէք զնա՝ կարօտութիւն ջրոյ և կերակրոյ։

Ցանկացան զցանկութիւն յանապատի. և փորձեցին զաստ յանծրդի։

Այնպիսի տեղւոջ՝ ուր ամ յայանի էր զնա. փորձեցին
զաստ յանծրդի, 'ի մեռայն, զոր քաղցրացոյց։

Եւ նոցա զինդրուածս նոցա. առաքեաց հիւանդութիւն յանձինս նոցա։

Զոր

Զոր այլ ինչ խնդրեցին լեռնէն և ոչ կարօտութիւն եւս։

Բարեւոցո՛ն զմոլորս 'ի քառասնից, և զահարոնն ամ ամն։

Զայնպիսի հեզն. և զահարոնն ամ ամն, զոր նախ ընտրեալ կոչեաց։

Բայց՝ երկիր՝ և երկնա՛լ զբարեն . և ցամենեցս զքառասնեան զամենեսին։

Զի քացին զբերանս իւրեանց 'ի հայհոյութիւն այ՝ նշան խայտառակութիւն կորեան, զի ահ արկցէ այլոցն. որք էին 'ի ցեղէն ռուբենի. իբր զանդրանիկ՝ հայցէին զիրիցուի որոյ փոխանակ տուին զանէծսն յակոբայ հօրն իւրեանց, իբրև ջուր մտանելով'ի հող, և չեռալով'ի վերս։

Հուր վառեցա՛ 'ի ծողովս նոցա և քոց մաշեաց զբեղա՛ւորս։

'Ի ժողովն կորխայ՝ որ էր զեհնատցի, և հայցէր զահարոնի քահանայութիւն, հուր եկ'ի բուրվառացն՝ և եկեր զնա. և քոց մաշեաց զմեղաւորս, զի իբրև զծծումբ լինի մեղքն հրոյն՝ յետ ահագին պատուհասին։

Աբարին զրբն 'ի ծորնէ, երկիր պոգին պապիրսն, և փոխեցին զքա՝ ի բրնոնց 'ի նմանութիւն որոնց խորտիրսն։

Զոր յեգիպտոս պաշտէին, և տեղին քորեք՝ ուր կային վառքն այ լիելի . ոչ որթու կենդանւոյ, այլ՝ պատկերի. և փոխեցին զաստ 'ի նմանութիւն որթու խոտակերի։ Ո՛ մեծի ընթութեն. ոչ պօղոս ասէ, փոխեցին զփառս անեղծին այ՝ 'ի նմանութիւն պատկերի եղծանելւոյ։

Առացան զաք ինքնարար ի-ընանց . որ արար զմարդն ի-ր յերկիր, զոչանչելն ի-ր յերկնի ոչ, և զամ ի-ր 'ի վերս ծովու։

Զարմանոյ թէ՝ զոր զբան և զարպիսիս մոռացան։

Առաց ոտոյնել զա՝. երկ ոչ մոլանս ընդրնալ նայր առաջն նց։

Թոյլ տուր ինձ ասէ սատակել զդոսա , և զքեզ արարիս յազգ մեծ. որ եկաց առաջի նր, և հայցեաց, և լիցեալ 'ի լեռնէն խորտակեաց զորթն։

Դարձա՛ առ դր՝ և անցայց զբարդնե՛ նր. զի մ' ոտոյնոցն նոչա։

Զքառասուն օր պահօք՝ անցայց զբարկութիւն։

Անարգեցին զերկիրն ցանկալի. և ոչ հաւատացին բանի նր։

Յետ այնորիկ՝ այլ եւս խայտառակէ, յորժամ լրտեսքն եկին՝ անարգեցին զերկիրն, զոր յոսկի յետ մահուն ցանկայր. և մովսէս և ահարոն ցանկացան։

Տրոնջէոյին 'ի քառասուն իւրեանց. և ոչ լուան յայնի ինն:

Լսելով 'ի լուսեւոյն՝ լայ սկսան և տրտնջել:

Հոմէրոյ ղյինն իւր 'ի վէր նոր, հարկանել զնոսա յանապատի:

Զամն քառասուն սատակմամբ, զի ասացին՝ լաւ էր թէ՝ յանապատի սատ մեռանէաք:

Ցուհէոյի զոսկ նոր ընդ հիւնոնոս ցուհէոյի զոսկ նոյա ընդ գոսոս:

Ոչք զկնի բաղում՝ ժամանակաց՝ նմանօրք եղեն այնպէս սի հարցն. լը հեթանոս և լը գաւառս՝ ոչք իբրև զնա՝ պաշտէին զկուռս յեղեմ:

Պղծեցան նոյա 'ի բէելփեգոր. զի ինքն զոհեալ ի զմեռելսի:

Բէլ՝ կռոց անուն, և փեգորը՝ տեղւոյն. ոմանք զբահաղ ասեն զնա՝ որդւոցն ամոնայ. ոմանք զաստրաան, զգորշելի ամօթն՝ զոր բերին դստերքք մադեանացւոցն, խրատով մոգին բաղամու, առընթեր բանակին ելելի, և գրգռէին զնա 'ի զոհել և 'ի կուստպաշտել, և 'ի պոռնկել, նախ՝ երկրպագել և ապա՝ տային զոհել, և ուտել 'ի զոհելեացն, և ապա՝ խառնակել լը ինքեանս. վայ՝ ասէ, կերան զզոհեալ և մեռելոտի. զոր երբայեցին քուաս ասէ, որ է խառնակումն կամ թին և արեան, զոր մեռելոց սովոր էին նուիրել:

Բուրիացուցին զնա 'ի գոբէս իւրեանց. յոճոնեաց 'ի վէր նոր ընդ ինդոն:

Ոչքան յաձախէին 'ի չարիս, և որ 'ի բեկանել զնա յաւելոյր, զի անկան քանանեւցոցս հազարք:

Աղտ էին 'ի մէջ փինէհէս, խուեաց ի սրգիելս մահ. հոմոքեցան նմա յորդորուն ոգեն յոգի մինչև յուիսն:

Եկաց 'ի մէջ, յայտ է բարկութեն այ. փենէհէս որդի եղիազարու քաւեաց, հարեալ աշտեիսն, և ապա՝ առեալ զբուրվառն՝ եկաց 'ի մէջ կենդանեաց և մեռելոց, և քաւեց առաջի նոն. համարեցաւ նմա արդարութիւն, գովեցաւ յայ, և գովի մինչև յաւիտեան՝ բարուք նախանձ նը՝ վա նոն:

Բուրիացուցին զնա 'ի ջուրն հանդուսիւնն. չարչարեցան յոգին նոր, զի դառնացուցին զոգի նը սրտմեալ:

Հրա

Հրամայեաց շրջամբ ի-բոլոր. և ոչ սապանիցն զապրեն՝ զոր սաց
նոցա ոչ։

Եւ ոչ սրտիւ մոլսէս. և ասաց որդիք անօրէնութեան, մի
թէ 'ի վիմէ ասաի արբուցից ձեզ ջուր. և եհար բարկութիւն
զվէմն, և ոչ եկն ջուրն, մինչև յերկրորդ հարկանելն. զի ցոյց
եւ, ոչ թէ՝ ինքն էր որ տայր նոցա ջուր. և յամ՝ իջանէս
երևէր վէմն 'ի գլուխ բանակին, և տեսանէր ամ՝ ինչ. և
կանգնէին առ դրան խորանի իւրեանց և աղօթէին, և մոլ
սէս եղեալ հարկանէր գաւազանաւն, յօրինակ բացման կո-
ղին ամն։ Եւ ասա անկարգապէս եղև, զի պնրա էր մոլսէսի
հեղուլ գրգռեալ զխորհուրդն որդւոյ՝ զոր բարկութիւն եհար։
Եւ քրթմնջեաց՝ և ոչ սատակեաց ամ զապգան նաւաւ ոչ
խօսեցաւ, այլ՝ 'ի ձեռն յեսուայ։ Եւ կամ՝ հրամայեաց ամ սա
տակել զքանանացիսն, և ժողովուրդն ոչ սատակեաց։

Խոնարհիցան ընդ հիւանոսս, ի ո-ռան զգորգն նց. ծառայիցին ի-ց
նց, ի-երկ-նց 'ի գայթագղութիւն։

Զգործս նց ուսան, և ոչ ուսուցին նց զանծպաշտութիւն։
Խառնակեցան ընդ հեթանոսս ինամութիւն. ծառայեցին կռոց
նց, և այն եղև նց որոգայթ ոտից 'ի գլորումն։

Զդիւցին զդ-ուրերս ի-դերանց դիւաց, ի-հեղին արիւն
ամբիծ։

Ասուծոյ՝ և ոչ զօրինաւոր անասունսն մատուցին, և
դիւաց՝ զարիւն ամբիծ տղայոցն։

Արիւն ո-ուրերաց ի-դերանց՝ զոր զոհեցին ի-ոցն չանանո-։

Կրկնէ զյաճախութիւն մոլորութիւն։

Շաղիցաս- երկիր յարբնէ նոցա, ի-պղծիցաս- 'ի գործոց նոցա. զի
պոռնիցան 'ի գնոցս ի-բրնոց։

Պղծեցին զնոսա ոտիւք կռխեալն յաբրահամէ, յիսահա-
կայ, և 'ի յակոբայ։

Բարկացաս- արդարն- ամ 'ի ժողովրդենն ի-նոյ. ի-գարշե-
ցոյց զքս-անգոն- ի-ս յոյժ։

Զի գարշելիք էին ամ և հրեշտակաց, գարշելի եցոյց
զնա ամ ազգաց. ոչ և արդ յայտնեցաւ յոյժն։

Մոռնչաց ընտ 'ի յերես հիլեանոսաց. փրկիցին նոցա ապիլիչ ի-ցնծանց, և ի-նշանչ ի-ցնանց ներգիցին ընտ. և խոնարհ եղեն 'ի ներքոյ յերես նոցա:

Ամենացուց, մոլաքացուց, եղամեեցուց, և ասպա՝ քաղ-դեայիքն տիրեցին. և խոնարհ եղեն 'ի ներքոյ ձեռին հոցա զսան բաղումս:

Բազում անգամ փրկեաց ընտ, և նոքա զամենայնիսն ընտ 'ի խոր-հուրդս ի-ցնանց. և իրացան յանօրենութենէ ի-ցնանց:

Յաստուածեալ աղաչեցին: Դառնացուցին՝ ոչ միայն գործով, այլև՝ խորհրդով ևս, և կորացան վասն այնորիկ թիկունք նոցա 'ի բեռնակրութիւն ամ աղաչաց՝ յետ եօթանասուն ամի:

Հայեցաւ ցոր 'ի նեղութիւն նոցա, 'ի լսել յոյնի աղաղակից նոցա,

Լսել ձայնի աղօթիցն՝ դանիելի, եզեկիելի, և այլ սրբոցն:

Յիշեաց զուխտ ի-ց, և զգթացաւ ըստ բազում ողորմութենէ ի-ցուսմ. եւ ընտ 'ի գերութիւն ասուծոյն գերեալս նոցա:

Որ ըստ արդարոն, ևնախ եռ վնտ 'ի գթութիւն, և հանաւ յեքոնիայ 'ի քանտէ, և դիւրեաց ամ՝ ժողովրդեանն, և ապրա եհան անտի:

Փրկիւ զմեզ ցոր ամ մեր . և ժողովեա զմեզ 'ի հիլեանոսաց:

'Ի վերջին գերուէն աղօթէ հոգին զերծանել քիւ. և ժողովեա զմեզ 'ի հեթանոսական անուանէ. զի ոչք քրիս-տոնէական անուամբ՝ 'ի մի հօտ ոչ ժողովեցան՝ հեթանոսք են. հրեայցն յայանի է դառնալն յեէմ:

Խոստովան եղիցուք անուանդ քոյ. և պարծիցուք յօրհնու-թիւն քո:

Թէ որ է յա քո 'ի փառս այ հօր. և պարծեսցուք յօրհ-նութիւն քո, զի զհրեայսն մոլեսիւ օրհնեաց, և երկրաւորք. զմեզ քիւ, և երկնաւորք:

Օրհնեալ ցոր ամ խորայելի. յաւիտենից յաւիտենից:

Յա յաւիտեան օրհնեմք զօրհնիչդ մեր. յաւիտեան, զի յա քա երեկ և այսօր նոյն և յաւիտեան: 'Դարձեալ՝ յա-ւիտենից յեդիպտոսէ, յաւիտեանս՝ 'ի բաբելոնէ:

Ե- ուսուցէ ամենայն ժողովրդեն. եղիցի եղիցի:

Այս ոչ է հրեայցն, այլ՝ մեր սեպհական. քահանայն օրհնէ, և ամ ժողովուրդն կցորդի յամէնն. եղիցի, նոյն է ճշմարիտն, և հաւատարիմն:

Զ. ԼԷԼՈՒԻԿ։

Զսրոնէրս հանդիպիցէլոցն ունէին օրէնդն առէ պօղոս. նոյնպէս՝ և այս առաղմոս զերբէնցն զբաբչն 'ի քաքէլանէ, և զմիր աղաղուքէն չանէ ցո-ցանէ առելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԶ։

ՈՍՏՈՎԱՆ, ԵՂԵՐՈՒՔ ՏԵԱՌՆ

զէ ոաղցէ է, զէ յուիպեան է ողբմուքէ նը։

Խոստովանեալս, է՝ որ գաւանելն է զանձ, և է՝ որ զյանցանսն մերկանալն. և զպարտութիւն խոստովանի, զի յաղթեցաւ 'ի չարէ, և մեղաւ. և զերկուսան է իմանալ ասա. սակայն ասելն խոստովան եղերուք, զայն ստուգաբանէ թէ՝ դուք խոստովան եղերուք. ոչ թէ՝ քարոզէ նորոյս, խոստովանեալք լերուք, յայտնի եղերուք, հաւատալիք և հաւատարիմք եղերուք. և ածք լերուք. ոն տէրանց, և այն ասուածոց՝ քաղցր լերուք քաղցրութիւն նը պատկերք. զի նա քնութիւն է դուք շնորհօք լերուք, և ողորմածք լերուք. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նը։

Ասոցն փրկեալ ոն, զրս փրկեաց 'ի յեռաց թշնամոյն։

Փորձիւ ուսեալքն՝ որ կրեցին զքաղցրութիւն, թող ասեն թէ՝ քաղցր է, և յաւիտեան է ողորմութի քո։

Յոտ գաւառաց ժողովեաց զնս. յարևելից և յարևմտից՝ 'ի հիւսիսոյ և 'ի ծովէ։

Որ այ միայն է կարելի, զհրեայսն յիւրեանց ցրմանէն, և զմեզ 'ի սատանայի գերուէն, և 'ի ձագաղմանէն 'ի ազգս պաշտօնս՝ 'ի մի հաւատ ժողովել. յարևելից՝ 'ի պաշտելոյ զա բեգակն, և զաստեղս. և յարևմտից՝ 'ի խաւարը իջմանէն 'ի ձնմունս, ոչ զյուլիանոս իջուցին. 'ի հիւսիսոյ՝ 'ի պաշտելոյ զամպս ոսկեձաձանչս. և 'ի ծովէ՝ զպիսիղոն պատուելոյն։

Ամ

Մուրբեցան նոքա յանապատի յանջրդի ճանապարհի. Հաղաւ քնակո-ւեան ոչ գտին։

Թ բաբելոն գնալն հրէայքն, և 'ի քաղաքի ոչ բնակեցին զի մինչ 'ի գալն յեէմ՝ առ գերս բաբելացւոց նստէին, և լային. և բնութիւն՝ ոչ միայն յասացեալ պաշտելիսդ ցրուեցան, այլ՝ երբ յոյ մոլորեցան յանապատի բարեաց, և յանջուր ազիսուութիւս կաապաշտեցին, և զդրախտն՝ զոր կորուսին, ոչ գտին։

Քաղցեան և ծարաւեցան. և անչինչ նց 'ի նոսին նոհաղեցան։

Ո՛չ 'ի սովոյ հացի, և 'ի ծարաւ ջրոյ, այլ՝ 'ի լսելոյ զբանն Աստուծոյ. վասն՝ անձինքն ասէ նոհաղեցան, և 'ի նոսին ասելն՝ իբր լիս՝ ինքեանք եղեն պատճառ։

Աղաղակեցին առ Տէր 'ի նեղութիւնս իւրեանց. 'ի վշտաց նց փրկեաց զնոսա։

Աղաղակեցին հրէայքն՝ արդարովքն 'ինն, և բնութիւն՝ ոչ առ Տէր, այլ՝ առ հեծութիւն վշտին հեծեծէր. և այլոք ոչ ողորմէր՝ քան որ արարն զսա, որ և՝ 'ի վշտացն փրկեաց։

Առաջնորդեաց նց 'ի ճանապարհ ուղիղ. զի երթիցեն 'ի Հաղաքաքաղաքն իւրեանց։

'Ի Հանապարհ՝ որ զինքն ասաց զքաղաքն ցուցանելով, 'ի տան հօր՝ զբաղում օթեվանն, ոչ 'ի քաղաքի։

Խոստովան եղիցին Տեառն ողորմութեանց նորա. ահանչիւնեաց նորա որդւոց մարդեան։

Իւր ողորմութիւնն յայտնի երևեալ արդեամբքն, խոստովան լինի տալով գոհութիւն ինքեամբ ինքն, իբրև երկինք պատմեն։ Սքանչելեաց նոր՝ որդիք մարդկան, որք տեսողք են և վկայք, առաքեալքն՝ որք որդիք էին մարդարէիցն։

Զի յագեցոյց զանչինս հաղցնութեամբ. և զանչինս խրոխտեալս լցն արար քաջութեամբ։

Ասելով՝ երանի որ քաջցեալ և ծարաւիք են արդարութիւնս, զի նոքա յագեսցին. և լսելով զայս հոգիքն լցան բարի յուսով. այլև՝ չմարմին իւր և զարիւնն։

Ոչ նոքանչ 'ի խաւարի և 'ի սպանանս մահու. կապեալքն յաղչատութեան ոչ ցերկեալս։

Հեշտացեալք և յերկարեալք 'ի կռապաշտութիւն և 'ի մեղս, որ շուքէր մահուն յաւիտենից և գուշակ, կապեալ 'ի գործս ձեռաց իւրեանց մեղաւորք՝ աղքատ յաստուածպաշտութենէ իբր յերկաթս շղթայեալք։

Զի պատնոցուցին զբանն այ, և զիորհուրդս բարձրելոյն բարկացուցին։

Զբանն այ 'ի դրախտին ոչ պահելով, և զխորհուրդս՝ որ խորհեալէր 'ի դէպ ժամու տալ ճաշակել, և անծացուցանել։

Խոնարհ եղէն 'ի ցաւոց ոչիրոյ նց. փնարացան, և ոչ ոք էր՝ որ օգնէր նոցա։

Խոնարհ եղեն, զի յամ պտղոյն զլկեցան՝ ցաւէին. հի էանդացան, տկարացան, մահկանացուք եղեն, և ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նց՝ 'ի տեղին ուստի ելին։

Աղաղակեցին առ այր 'ի նեղութեան իւրեանց. 'ի վշտաց նոցա եհան զնս։

Հաբելի արիւնն աղաղակէ, ենովս յուսացաւ կոչել զանուն այն, և ենովք ասպաշնարութենն ձայնիւ։ Եւ 'ի վշտաց եհան, 'ի գնալն 'ի դժոխս, զենովս և զայլսն. և զենովք և զեղիայ կանուխ 'ի վշտալից կենաց աշխարհիս։

Փրկեաց զնս 'ի խաւարէ՝ և 'ի սպառնալեաց մահու, և խզեաց զկապանս նց։

Զհոգիսն, խզեաց զկապանս դիւացն։

Խոստովան եղիցին տն ողորմութեանց նր. սքանչելեաց նր որդեաց մարդեան։

Սոյնն է լինքն՝ գոչեն յայանապէս։

Զի փշրեաց զդրան պղնձին, և զնիգս երկաթիս խորտակեաց։

Զմահու չարութենն. և զնիգս երկաթիս խորտակեաց՝ զդառնութենէ դժոխոցն. և թէ՝ ոչ ասեն եղեալ էր սատանայ կախարդօք դժոխոց դրունս և նիգս զգալիս, և լինքն իմանալի դրունս, և արգելս իմանալի հոգւոցն՝ զոր ասաց եսայեաւ՝ ես երթայց առաջի քո, զդրունս սլենձիս խորտակեցից, և զնիգս երկաթիս փշրեցից։

Օգնեաց նոցա 'ի ճանապարհի անօրէնութենէ իւրեանց. զի վասն մեղաց իւրեանց խոնարհ եղեն յոյժ։

Ճանապարհ՝ մինչդեռ անդ էին 'ի մէջ չարեաց իւրեանց. զի վասն մեղաց իւրեանց խոնարհ եղեն յոյժ, զի անօրէն նուիրեցան՝ տարաւ զնոսա զայն ճանապարհ. և վասն մեղաց՝ խոնարհ յոյժ, քան զոր չէին այլ խոնարհութեամբ։

Յամ էրուէրոց գարշէին սիրտք նոցա. մերձեցան մինչև 'ի դրունս մահու։

Գարշէին սիրտք, թէ հրէայք վասն խտրութեան օրինացն, և հեթանոսք յուսումն արտաքնոցն գարշէին։ Այլև՝ 'ի դժոխս 'ի դառն հոտոց ժահիցն, և 'ի ջամբելոյ նց հուր, յորմէ տագնապէր և պապակէր մեծատունն։ Մերձեցան մինչև 'ի դրունս մահու, ցանկայինն յանգոյութեան անկանել հոգիքն իբր զմարմինն յիւր մահն։

Աղաղակեցին առ Տէր 'ի նեղութեան իւրեանց, 'ի վշտաց նց ազատեցոյց զնոսա։

Աղաղակեցին առ Տէր՝ 'ի դէպ է արդարքն՝ որ անդ. 'ի 'ի վշտաց նոցա ազատեցոյց զնոսա, զոր ասաց 'ի միջոյ ժանեաց զիւրան 'ի դուրս կոծել։

Առաքեաց զբան իւր՝ և բժշկեաց զնոսա. և փրկեաց զնոսա յապականութենէ իւրեանց։

Հայր՝ զբանն, զոր յօհաննէս 'ի սկզբանէ ասաց, և ասաց առ ոչն. և բժշկեաց զնոսա, զքաղց և զծարաւ. և փրկեաց զնոսա յապականութենէ յանմահութեան պահելով զհոգիսն, որ մերձեալ էին 'ի դրունս մահու, որ է յապականութենէ հանդերձեալ էին անկանել։

Խոստովան եղիցին Տեառն ողորմութեանց նորա. սքանչելեաց նորա որդեաց մարդեան։

Յամ երախտիսն ասէ պարտին որդիք մարդկան օրհնել։

Պատուսցին նմա պատարագ օրհնութեան. և պատմեսցին գործս նորա ցնծութեամբ։

Օրհնութիւն՝ և ոչ զոհ, որ նորոյս է օրէն։

Որ իջանէին 'ի ծովն դուրս. և առանէին գործս 'ի ջուրս քաջս։

Նաւուք մարմնոյ՝ իջանէին 'ի ծովն Տիս ծննդեամբ, և

առնէին զգործ՝ զպէսպէս արուեստս, և զգործս, ուր և առաքեալքն նշանօք, և արուեստիւք։

Նոյա պէսին զգործս ան. Եղանէլեանոյ 'ի խոսս անպէտոց։

Այսոց՝ Եյսրեա հողմ Եմրնի. Եքարչյացան ալիս նոր։

Թագաւորքն հեթանոսաց, ըստ այնմ՝ զորս հողմք, և զորս գաղանք երևանէին մեծ։

Ելանէին յերկնից՝ Եիջանէին յանդունդս. Եանձինս նոցա յանձինս ի-բեանց մաշեցան։

Յերկինս՝ 'ի պատիւ աստեղաց, իջանէին յանդունդս՝ 'ի պաշտօն լողակացն. և անձինք նոցա յանձինս իւրեանց մաշեցան, 'ի տարակոյս իւրեանց, և զձիմարիտն ոչ գիտէին։

Խռովէցան սասանէցան որպէս սրբեալս. Եանդիման ի-մասնոյ-ենէ նոցա ընկալաւ։

Յօրինակին՝ յայտնի է այս սքանչելիքն, 'ի ծովու և 'ի ցաւս, և այնր նմանեցուցանէ զփորձանս և զխռովութիւն ծի, որ ոչ լինի առանց թոյլ տալոյն այ. զի կամաւ արքին զյիմարեցուցիչ գինին, և թողեալք եղեն յայ՝ զոր սբ առաքեալքն տեսին զկամաւ չարիս խռովութիւն աշխարհի, և վրշաստացեալք իբրև 'ի նոցանէ գոլով։

Ազաղաղէցին սա որ 'ի նեղութիւն ի-բեանց. 'ի վշտաց նոցա ելեալոյց զնա

Վասն փրկութիւն՝ ամ մարդկան. և 'ի վշտաց նոյ կերոյց զնա՝ զկրինակի մեռեալսն, անհաւատութիւն և մեղաք։

Ղուտցոյց մրնին յօր՝ Եարարեցին ալիս նոր. ուրախ եղէն զի փարարեցին. Եարարեցաց նոյ 'ի նաւահանգիստ ի-մոյ ի-բեանց։

Ոչ երբեմն՝ 'ի քնոյ զարթուցեալ յաշակերտացն. և ուրախ եղեն զի դադարեցին, և առաջնորդեաց նոյ 'ի նաւահանգիստ կամաց իւրեանց, գերուցն՝ յեէմ, որ և գերութիւն նոյ՝ նման էր ալէկոծեալ ծովու. և բնութիւն՝ յեկեղեցի առաջնորդեաց, որ է ձիմարիտ նաւահանգիստ ալէկոծելոցն մեղաք։

Խռովան եղեցին ան ողորմութեց նոր. ոչանչելեաց նոր որդեչ մարդեան։

Սիմաքոս՝ արուեստաւորութիւնք ասէ. քանզի՝ արուեստիւք իւրովք փրկեաց և եհան 'ի դժոխոց, և ապրեցոյց, և կեցոյց։ Զորիցս կրկնեաց վնաստովանն, և զաղաղակեցին. արուեստքն՝ զոր 'ի ձեռն չորից աւետարանչացն եցոյց անհաս 'ի մարդկանէ, բնականաւն, օրինօքն, մարգարէիւքն, ասա՝ աւետարանաւն։

Բուրչք ոչոսցէն պնա 'ի ֆողով ֆողովբոց. և յաքոռ ձերոց օրհնեսցէն պնա։

Երկու ասէ ժողովք, հրեայք՝ ժողովք, և եկեղեցի՝ ժողովրդոց ժողովուրդ, որ գձիմաստութիւն ունի, լբրև աբ սրբոց. և յաթոռ ձերոց, յեկեղեցիս առաքելոցն օրհնեսցեն զյա։

Զ'ի թուրչոյց պգիաս 'ի ցամաս, և պգիաց ջուրց ոերէնք ֆոպաուաս։

Զուսումն հրէից, և զերկիր ծարաւուտ գհեթանոսս՝ ուր ոչ էր օրէնք, և մարգարէքն. և արդ՝ են երկու կտակք՝ գեռքն ուրախարար։

Ադոս պերէնքն պոպաքեր՝ յաղաղոաս, պաոն չարոնե քեանիշոց նոցա։

Զերկիրն, և զսիրաս հրէիցն. աղտաղտ՝ անբոյս, և տնպլտղաբեր, որ նախ՝ գնուցք էր ջուրց, զարիս գործեցին բնակիչքն. և բնակեալ 'ինն խորհուրդք նենգաւորք, և եղեն աղտաղտ կերակուր դեւոց վայրի երէոց սղծոց

Ադոս պանոպոն 'ի ֆահեֆ ջուրց. և պերէնքն ֆոպաուաս 'ի գիաս ջուրց։

Բոռոգմանէ հոգւոյն և 'ի հերկելոյ բանին զհեթանոսս, 'ի ձահիւն ջուրց և 'ի լիւն, և 'ի ծովու և յաղբերակուն. որ 'ի ձահ և 'ի դէպ լիջուցանեն 'ի հրէից՝ արբուցանել զծարաւն մեր։

Բնաքէցոյց 'ենմա ֆաղչէալ. և շինեցին ֆաղաֆ քնաքոքէ երեանց

Քաղցեալս յօժարամիտ. և շինեցին քաղաք բնակուն իւրեանց յերկինս։

Ադոսէցն ոչոս՝ և պնքէցին ոյգեր. և ոչոսքն պոռաղ ոչմոքեաց երեանց

Առաքեալքն զհաւատացեալսն միտս քրքրելով անկեցին այ-
գիս՝ զուռս հաւատացեալ անձանց, յորմէն քո՛ տնկելով, և
արարին սրտուղ, ինքեանք հաւատացեալքն աճեցուցին ըզ
հարիւրաւորն, զվաթսնաւորն, և զերեսնաւորն։

Օրհնեաց զնո՝ Ի քաղմացան յոյժ. Ի անասունս նց ոչ նուազեցան։

Օրհնեաց ամ՝ հոգևոր օրհնութ, և բազմացան ո-
րոց անուանքն 'ի դպրութի կենաց, և բազմացան յոյժ, իբրև
զաստեղս. և անասունք նց ոչ նուազեցան, և ախտաքն ևս 'ի
նոցանէ ոչ նուազեցան 'ի բարի գործոցն, լսելով զիսնոցն։
Հրէիցն յայտնի, թէ ոք կամի յայն տանել։

Նուազեցան նոքա Ի չարչարեցան, 'ի նեղութենէ չարեաց Ի 'ի վշտաց։

'Ի գերութե՝ 'ի նեղուէ՝ զոր բաբելացիք և դևք ան-
ցուցանէին։

Են անարգուն 'ի վր իշխանաց նց. մոլորեցուցն զնա՝ Ի ոչ
'ի ճանապարհի։

Հրէից իշխանքն՝ որ երևելիք էին՝ անարգ եղեն, քա-
հանայք, թագաւորք, ոստ սեղեկիայ, ոստ յեքոնիայ. և հեթա
նոսաց թագաւորք և իշխանք 'ի կուռս մոլորեալք. և արդ՝
հրէիցն անարգեալք թագաւորք և իշխանք, և ոչ ուրեք ե-
րևին։ Մոլորեցոյց զնս, ոչ ամ մոլորեցուցանէ, այլ՝ անհաւա
տիցն թոյլատայ, թողու և գնայ Ը անկոխն 'ի սբցն ամ։

Օգնեաց գնոնցն յաղչարուն. ա-ալՀնարդեաց ոստ խաղին ալգի նց։

Ցաղքատուն՝ որ չունէր զձրագ օրինացն հրէայն, և
ոչ վաւերակս վարդամութե հոգևոր բարեացն՝ հեթանոսն.
ամն օգնեաց 'ի ձեռս առաքելոցն. առաջնորդէ, հովիւ կոչ
եաց զինքն, և այլ ևս ոչխարքն են իմ՝ ասէ, զոր պարտ է ինձ
ածել այսր, և ձայնի իմում լուցեն։

Տեսցէն ա-ղիղ, Ի ա-ղան էղէցին. Ի ամ անօրէն խցցէ զբերան իւր։

Ուղիղք՝ ընտրեալքն յառաջագոյն, որոց ասաց ձեզ
երանի աչաց՝ որոց տեսանեն. և ամ՝ անօրէն խցցէ զբերան
իւր, որ ոչ հաւատայ սրտիւ յարդարութի, և ոչ բերանով
խոստովանի զփրկութի։

Ո՞Ղ

Ո՞վ է իմաստուն, որ պահիցէ զայս. և ի մի՞ ասցէ զողորմութիւն Տն։

Ոչ թէ՝ խորհիլք և առակաւորք՝ են, իմաստնոց ասէ՛ք են լսել, և իմանալ. և լսել հաւատարիմ՝ անտես և իմաստուն. տալ հօտին զողորմութիւն՝ ան. և պահել իշխանաց զսրբութիւն. նախ՝ ի միտ առցէ զանձն, և ապա՝ խորհի զաթոռն, և տա ցէ զպատշաճին։

Օրհնութիւն աղքատաց՝ ի դուռն։

Զհրէից դուրն՝ և զնեռանոցս քրիստոնեից գուշակէ աղքատս։ Յորժամ ասացէ դուռն զյոլովս՝ ի վերայ որդւոցն երդմանց, և զվերս ամենայն ընդ զամ ասա՝ և դուռն՝ երգեցաց դուռն. որ և՝ ապիտանի՝ ոնի՝ ի ձեզ աղքատն, և ընդ ձեզ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԷ։

ԱՏՐԱՍՏԷ ՍԻՐՏԻՄ ԱՍՏՈՒԱԾ,
պարարտարար ոչիր իմ օրհնել՝ և աղքատ ասել չեղ փառաց խոզի։

Իմաստուն կուսանքն և իմաստուն տնտեսն, և հաւատարիմ ծառայն ասեն զայս։ Սիմանքոս՝ կամիմ է սիրտ իմ. յոյժ լաւացն է իշխել ասել զայս. օրհնել և սաղմոս ասել քեզ փառաք իմովք, զմարդասիրութիւնն ասէ փառք, այլև՝ թագաւորի, և քահանայի փառք ժողովուրդ է, յորժամ՝ նոքաք երգէ զայս, կամ և անմեղ պահելով։

Զարնի՛ չարս իմ, զարնի՛՝ աղքատս և օրհնութիւն. և ես զարնեայց աստուծոյ։

Զմորգարէական ընորհն զարթուցանէ աղօթիւք։ Եբրայեցին՝ զարթիր տաւիղ, զարթիր քնար. որ է մեռեալ մորթ, զմեռելութիւնն ախտից նշանակէ. զարթիր քնար, ըզ հոգի և զմարմին զարթուցանէ. իբրև կընդկընտացաւ՝ հաքկանէ բարի բանիւ, և գործովք երգել ամ. և ես զարթեայց առաւօտուց, բնութիս՝ ի թմրութիւն, ի գալ առաւօտուն քի ամ մերոյ՝ առաջին լուսոյն։

Խոսրովն եղէց չեղ՝ ի ժողովրդոց փր. և աղքատ ասայիք չեղ յաղին։

Ժողովուրդ՝ ի հրէայն, և յազգին՝ ի հեթանոսս. ոչ և արդ՝ դաւիթ է, որ երգէ բերանով ամենեցունց։ Այլև՝ մեր իսկ յոյս է թէ և մեք երգեմք կենաց, և յետ մահու՝

բեր

բերանով քրիստոնէից եկեղեցականաց և աշխարհականաց։

Մի՞ թէ մինչև յերկինս ողորմեցար, մինչև յամպս ճշմարտութիւն։

Մինչև յերկինս՝ ուր հայրն ողորմեցաւ գալստեամբ որդւոյն. մինչև յամպս", յորժամ ամպով գայ ճշմարտութիւնքդ գատել։

Բարձրեալ էր քո յերկինս մեծ. և յամ երկրի է փառք։

Ցոյց ամ երկրի զբարձրութիւն քո. համբարձաւ ամրն մարմնով, և տեսին երկնաւորքն. և յամ երկրի են պատմութիւնք փառաց նոր։ Եբրայեցին՝ բարձր լեր ամ ասէ։

Ո՞ վերնոցն ուրեալ։ հեցո՛ աջով քոյ՝ և լո՛ր մեզ։

Սիրելիք՝ աբրահամ, իսահակ, յակոբ, և արդ՝ նորս իշել. կեցո՛ աջով քոյ՝ խնամակալութիւն։

Ա՞ խօսիցս՝ 'ի ուրո՞ւնէ է։ քարոյր եղեց՝ բոժոնիցայոյ զոր։ և հովիւքդ յարիոց չափեն ոչ։

Արդարեաց խնդրեաց՝ բարձր լեր ամ, լինի պատաս խանի 'ի հոգւոյն շնորհաց, ցնծացայոյ 'ի խնդիր քո, բարձր եղէց խաչիւն, բաժանեցիր զոր։ հոյակապ քաղաք է, զոր ետ յակոբ յոլսեփու, զոր 'ի դարձին՝ բաժանեալ ասէ երկուասան ցեղիցն. և զհովիտս վրանատեղեցն՝ չափով ասց՝ շինել յարիս. և զերկիր ամ՝ քարոզեցն բաժանեաց։ Ա՞ խօսեցաւ 'ի սրբուէ խրմէ՝ 'ի խաչին ի աւազակն, այսօր ի իս իցես 'ի դրախտին. և առ հայր թէ՝ 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ. ցնծացայոյ մահուամբս. բարձր եղէց յերկինս. բաժանեցիր զդրախտն. զհովիտս հոգւոյն՝ որ 'ի դժոխս՝ չարփեցից զերիս աւուրս, որքան չարիք անցուցին զևքն ընդ պատկերն իմ, և հատուցից նոյ։

Լամ է գողայոք։ և ամ է մանուէ. եկիցեմ հրաբնէ գլխոյ իմոյ։

Երկրին է անուն՝ դաղայաղն. մանասէ՝ ցեղին, որ հնա դանդի ինձ, որ է ցեղին յուդայ. եփրեմ գլխապահ լինի թագաւորին։

Ցո՛ւցայ ինքո՛ւ ամ. մոլեաք ա՛ասղան յուսոյ ամոյ։

Յուդայ թագաւոր իմ, չհակառակին 'ի դարձին ասէ ամ լել։ Յուդայ թագաւոր՝ զօրաքաջէլ. մովաք աւաղան յուսոյ՝ յոյս գոյ թէ՝ 'ի դարձին զմնալաք կոխեմք, և զոտս մեր՝ արեամբ նց լուանամք ոչ յաւաղանն։ Այլև՝ 'ի յուդայէ ծագեաց ոչն, որ ամ խոսատովանի յեկեղեցւոյ. և մովաք աւաղան՝, 'ի հօր կամոյն է հնորհ մկրտութեն, որ է մեծ յոյս ամենալոյ։

Յերովմ ո՞ղբոյն զգնոցս ի՞նչ, ի՞նչ այլազգիչ հնազանդ եղեն։

Զդարձն. և այլազգիք՝ փղշտացիք հնազանդին։ Երբայեցին՝ յերդում լուծեց զիւշիկ իմ, և 'ի փղիշտ տամ զձայն իմ. կոխեցիս իբրև զհնձան կերդում, և զփղիշտ հնազանդե ցուցիս։ Դարձեալ՝ երդում զմարմնով մահն ասէ, զի կոշիկ՝ մարմինն կոչի. և 'ի փղիշտ ասց զձայն, 'ի գժոխս, ուր այլազգիք և դևքն ներեն զհոգիսն, ձայն ասց ասելով, որ 'ի կապանս էք՝ արձակեցարուք։

Ո՞ պարոյն զէս 'ի ֆաղաֆ ամուս. կամ ո՞ առաջնորդեսցի ինչ գինչ յերովմ։

Ո՞ տարցէ՞, ցանկայ գերին գնալ մինչև յերէմ, և տեսա հնել զնա ամրացեալ պարսպով. և բնուիս 'ի դրախտն, ուստի այլ ոչ ելանէ ամրացեալ անդ. կամ ո՞ առաջնորդեսցի՞, մինչև յելանելն յերկրէ աստի անմեղութիւն։

Թէ ոչ դու՝ ա՞ք, որ մերժիցեր զմեզ. ի՞ ոչ ելիցս ա՞ք ընդ զօրս մեր։

Այլ ո՞ւմ ասէ կարողութիւն, եթէ ոչ՝ քո, որ 'ի դրախս տէն և յերէմ մերժեցեր. և ոչ ելեր ա՞ծ ընդ զօրս մեր՝ որ 'ի դլուխս զօրաց իբրև ընդ հրեշտակս գոս։

Տո՛ւր մեզ օգնո՛ւն 'ի նեղո՛ւն, զի ասա՛ փրկո՛ւն մարդոյ։

Զյոյդ քո. զի սուտ է փրկութիւն մարդոյ, զի երբայր ոչ փրկէ, և ոչ փրկէ մարդ։

Աստուա՛ծով ապաստա՛ւ զօրո՛ւն. ի՛նա յամօն ապաստան զինեսցո մեզ։

Յայսմհետէ մկրտութիւն աւազանին՝ զօրութիւն ածցուք 'ի մեզ զհոգ լին, և զբանակս հրեշտակաց. և՝նա յամօթ ապաստ ցէ զթշնամիս մեր՝ զերևելի և զաներևոյթ։

'Ի

'Ի նոպոսյան. սաղմոս 'ի գա-ին։

'Ի ղեմոց եղեմեայք սա- ի-ը հոկաս-ուղղոն սոնչ. քեզքեզ ե- ղջաբջաբան սքն ֆոն, ե- ղջաբս-ին հրեշեցն, ե- ղլբեռ-ին յոս-գայի նշանուն, որ ա- սայս-. յոբեամ սֆիոքեալ ե- բաղս-մ մարեալ էին ընդ սքիսողմայ, սոնչ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԸ։

Աչ օրհնա-ին ինոյ մի՛ լս-ելս, զի քեզսան մեղա-ոցի՝ քեզսան նենգա-ոցի բասյա- 'ի վերայ ին։

'Ի դիմաց ան է, զի ինքն է որ լսելոն զմարդ աղօթէ, և ոչ զանձ լսէ. օրհնութիւն՝ զչարչարանսն կոչէ, ոչ թէ ասել, ոչ կամիմ զփառս իմ՝ այլոց, որք մեկնեցան յինէն։ Բերան մեղաւորի՛, աքիտոբէլայ և յուդայի բացաւ. մի՛ լուեր. մի՛ ներ ըեր վա՛ մահուանս իմ՝, զի չէ՛ վա՛ նոյ որք գնացին յինէն։

Խօսեցան զինքն լեզո՛ս- նենգա-ոցս- . ե- բանի՛ սպիս-ին՝ պա- շարեցին զիս։

Ոչ զինն իսկ զլեզուսն ածէին զերկրաւոր մարդոցն։

Մոլորեան ընդ ի՛ պոլոպարդս-ս. փոխանակ ինոյ ինոյ մոռանէին զիս, այլ ի՛ սոլոնս ինոյ։

Զի չար ինչ ոչ պարտէին դաւիթ և յա՛. փոխանակ զի սիրեցեալք էին, և մատնէին, այլ՝ ան աղօթէր՝ մի՛ համարիր՝. չէ՛ հակառակ ասելոյն ան թէ՝ օրհնեցէք զանիծիչս ձեր. զի մարգարէութիւն է, և ոչ անէծք։

Հարս-ին ինոյ չար փոխանակ ընդ բարո-ոյ, սպիս-ի՛ փոխանակ սիրոյ ինոյ։

Ըստ եսայեայ, զի զցաւս նոյ բառնայ. և աքիտոբէլ խորհրդակից դաւթի։

Կայո՛ 'ի վերայ նոր մեղա-ոս. սատանայ կայցէ ընդ աջմէ նոր։

Կայո՛ զև՝ որով խեղդեցաւ աքիտոբէլ. սատանայ կայցէ ընդ աջմէ նոր, յեռ պատուոյն եմուտ սատանայ. նա յառաջ գիտէր, զի առ զարծաթն։

'Ի դատաստանի ի-ամէ ելցէ դատապարտիս. ե- աղօթս նոր 'ի մեղս դարձցին։

Ինքն իւր դատաստան արար, և միտք իւրեանց դատապարտեցին 'ի խեղդ զերկոսեանն. և աղօթք նոր՝, ասելն թէ՝ մեղայ՝ զի մատնեցի զարիւն արդար, ոչ 'ի ժամու ասաց, և ոչ 'ի սրտէ։

Եղիցին աս-ս-ս նոր նոհ-ապ. ե- զայցելս-ին նոր, զայն այլ դարձցի։

Զի 'ի չորեքշաբաթու մինչև ցուրբաթ եղև կեալն. զայ ցերս լինելն մատաթէ առ։

Եղէոյն ոչխար ենք ոչխ, և էին ենք այսի. սահէսցին գոգինեսցին, ոչ-
խար ենք մոլորեալ եղէոյն. և ելցեն 'ի բնակուանէ ի-ըեանց

Իսկ յուդայի չէ դրեալ կին և որդի, ո՞գիտե թէ կայր։ կամ աքիտոբէլի. այնպէս եղեն և ամ հրէիցն. իսկ՝ որք սա հեցան, գերեցան 'ի տիտոսէ, և ելին 'ի բնակուէ իւրեանց։

Քանեսցէ գոնիսոս զամենայն ինչս ենք. յանիշանիսցին օտարք զիա-
պանի նորա։

Փոխատու սատանայ, որ փոխ ետ զարծաթն, քննեաց և զոր ինչ բաղի կայր՝ քաղեաց 'ի յուդայէ. և հրէայք ընդ-
հարկաւ մոլին, և յանիշատակեցան ատացուածքն։ Սիմաքոս՝ սպարապետը, որ է հարկահանն։

Մի՛ գոպչ օգնական նմա. և մի՛ ոչ ողորմեսցի 'ի ձիրաց որբոց ենք։

Ո՛չ գասաւ երբ ամ եթող 'ի ձեռաց։

Եղէոյն ոչխար ենք 'ի սատանայ, և յապգէ ընկեսցի անուն ենք։

Կոտորեցան հրէայք, և յուդայ այլ ոչ դնեն անուն ումեք, գարշելով իբր 'ի սղծոյ։

Յիշեսցին մեղ հօր ենք ատ-ալի գն. և մեղ մօր ենք մի՛ ընկեսցին. և
եղէոյն ատ-ալի գն յանիանց քամ։

Միաւորը ասէ զմիակամ՝ հրէայսն, և զորոյ զգործս զործէին՝ հայր նոցա և մայր, որք յանասլատին մեղան զհայր անարգելով. մայր՝ զեղեմ ասէ, որք անդն մեղան. մի՛ ընկեսցի, զի ոչ դպրութիւն կենաց, նոյնպէս և մահու. ո՞չ այլ ամ ժողովեալ և հնքեալ սահի 'ի գանձի խմում։

Սոպոնեսցի յերուէլ յիշատակ ենք. փոխանակ զի ոչ յիշեսց ատանել զ-
ղորմութիւն։

Որ լուաւ թէ՝ երանի ողորմածաց։

Հալածեսց զայր ապատ և զանանկ. ապանանելոյն, որ խոնարհ է սրտիւ։

Որ վասն մեր աղքատացաւ, և տեղի ոչ ունէր գլխոյն, և ասէր՝ հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, հալածեաց 'ի մահ։

Սէրնոց ջանէին՝ և իւլյէ նմա. ոչ կոչեցաւ ջրհոսնէ, հիւր եղէցի 'ի նմանէ։

Սիրեաց", որ զնոսն անիծեալ առնէր խաչիւն, իւրն եւ, զի նա ալիւր օրհնութիւն է. ոչ կամեցաւ լսել եկայք, այլ զնա ցեր անիծեալք։

Զգենցաւ ջանէին ոտն հանդերձէ . մոցէ ոտն Լուր 'ի իոր նոյ. ոտն յէնի ընդ ոտիերս նոյ։

Շուրջանակի յամ կողմանց 'ինեերքս մոցէ իբրև զջուրս այլև՝ յոսկերս իբրև զձէթ , յորդ իբրև զջուր, և կայական իբրև զձէթ ։

Եղէցի նմա ոտն հանդերէց ի ոգանի. ոտն գօրի՝ որ ոգի հանապազ ընդ մէջ։

Հանդերձ՝ որ յամ օր ոգանի , և ոծի ի մէջ գօրի. նոր անէծս առցէ յամ օր, իբրև զհանդերձ վարակեալ, իբրև զգօրի պնդեալ։

Այս գործ է ոյնոցին, որ չարանօս նային ի նոսա որ, և ոյհ խօսէին չար ջանչնէ նմա։

Ինքեանք ասէ գործեցին անձանց և ոչ ես . առ որ, այրն այն ասէին չէ՛ յայ. այլև՝ յայ խնդրէին պատուհաս։

Այլ դու որ՝ որ՝ ապա ընդ ի ջոգ անուանն հոմ, ի հաղցր է ողոր մունի հոս. և փրկեա զի՝ զի ազգաց և պնանի նմ էս։

Արա ընդ իս , ի քնութիւն, մի՝ ի չարութենն հրէից, այլ՝ ի ողորմութիւն քո, և ի անուան քո՝ զի հայր ես։

Սիրտ նմ խոովեցաւ 'ի փորի նոմ. և ես ոտն սպառիր 'ի խուսափել ի մոմ պակասեցայ. և ընկեցեցայ ոտն մարտ։

Սիրտ իմ խռովեցաւ որ ասաց՝ այժմանձն իմ խռովել է. և ես ոտն ստուերը խոնարհեալ 'ի գերեզմն, 'ի խուսափել", խոյս տայր յանապատ տեղիս, և խուսեաց առանձինն. և սա կասեցայ , և թօթափեցայ, 'ինձմանէ առաքեալքն իբրև ընդ մարախ։

Ծունկ նմ փակեցան 'ի պահոց. և մարմին նմ ոչ ունէաց ցեղոյ։

Իբր յակոբոս եղբայր՝ ոն՝ որոյ խստացեալ էին ծունկ-

քն

քլին, և խղոյլ երբեք ոչ օծաւ. և ամ՝ առաքեալքն սուխալը-
լուկ լինէին և հասկ փշրէին

Եղէ ի նախապ նշ. պէտքն ալ՝ ի շարժիցին զգլուխս ի-բնանց:

Շարժէին և ասէին՝ վահ որ քակէիր զտաճարն և զե-
ռիս աւուրս շինէիր:

Օգնէ՛ ինչ ինչ ամ ի՛ն, ի փրկիա՛ ալ՝ ըստ ողորմութեանդ քոյ:
Իբր ասաց պետրոս յընկղմելն:

Ծանիցին ալ ի՛նչ քո՛ն քոյ է, ի քո՛ ամ արարիր ալ:

Քո՛ կամքդ մեռանիմ ասէ. և դու արարեր և ոչ նոքա
զօրէին. ձեռն քո, գործք քոյ է ասէ:

Ներա՛ անիծանիցին, ի դու օրհնիցին. այլ յարուցիա՛ լեն 'ի վերայ
ամենի երկրացին. այլ թո՛ւ՛ոյ քոյ ո՛ւրախ եղիցի 'ի քեզ:

Լուսէն. և դու օրհնեսցես, փառաւոր արարեր. ամենայն
կրեսցեն՝ յորժամ տեսցեն եկեալ ամպոք և փառաւք. այլ ծա-
ռայ քո ուրախ եղիցի 'ի քեզ, ծառայական մարմինս այս
ուծացեալ՝ 'ի փառս քո:

Զգերեալն զամենն՝ որ չարաչար էին զանէնք իմոնք. ի արկանն ոչ էին
նոքա՝ զամենն ի-բեռանց զի-բեռամբ:

Յեւ յարութեն, և յորժամ հայեսցին՝ յոր խոցեցինն.
կրկնոց՝ երեսք և աստուա լեցի:

Այլ ի խորոյնն եղէց ա՛ր յոյժ քերոնոզ իմոզ 'ի մեջ քաղաքաց
օրհնիցին զքեզ:

Եկեղեցեաւ՝ որ բերան է քոյ յորժամ՝ հանէ զանարգն
'ի պատուականէն:

Զի ենոց նա ընդ աջմէ պանանէն, 'ի փրկել զի՛ յոյնցանէ, ոչ հալա-
ծէին զանէն իմ:

Զեմ ասէ միայն՝ հայր ընդ իս է. փրկել զիս՝ 'ի կռա-
պաշտիցն՝ որ հալածեն զեկեղեցի:

'Ի նոխարաց. ասղոս 'ի դա՛ն:
Զքնո՛ն ոգեւոյ 'ի հօրէ ի զյարու՛նն յեր չարչարանացն, ի զնոր
պէնն ընդ աջմէ հօր՝ մարգարէանայ:

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ ՃԹ։

Աստուծոյ քրիստոնեայ ինչ, ինչ՝ ասի ընդ ամենայն ինչս, մինչև եղեալ ընդունելոյ զ-պարհանդեան ոգոյ։

Պետրոս 'ի գործս առաքելոցն ասաց ղսկիզբն սաղմոսիս ոչ թէ դաւիթ ել յերկինս, այլ՝ ինքն դաւիթ ասաց, ասաց որ ցոր իմ նիստ ընդ աջմէ իմմէ. և զի՝ որն հաստատ ամաւ յառաջ դաւթի խօսել ետ վասն իւր, և յա եկն 'ի լսուլ, ասաց ընդ փարիսեցիսն, ձեզ զի՞ նչ թուի վասն քրիստի՝ ոյր որդի է, և յասելն դաւթի՝ զբանս զայս ասաց, զիարդ դաւիթ հոգւոյն որ կոչէ. ոչ յուրաստ եկաց՝ զոր գիտէինն թէ որդի է, այլ՝ ուսոյց զոր ոչն գիտէին, թէ որ նոր եմ ասէ, և որդի. զի որն և որն՝ զնոյն բնութեն հաղորդութիւն ցուցանէ։ Նիստ ընդ աջմէ", մեծ է այս՝ սակայն մարդկութեն ասի. զոր ունէր իբրև զոր, և առ իբրև զմարդ. զի ոչ ծնութիւն իբրև զարարեալն է, ոչ ասի աջ և ձախ. իսկ մինչն՝ սարաս է ոչ ծային գրոցն եղեալ, սահման անսահմանելի։ Այլ՝ ընդ դանիելի, 'ի բառնալ գաղանացն՝ թագաւորէ անվախճանն, և չկամեցողացն ևս. նոքա են թշնամիք և դևք, 'ի հատուցմանն աւուր. ապա՝ անկասկած այնուհետև ասի ունել զթագաւորութիւն։

Զ-ամենայն զօրութիւնս ասասչիոցէ զնչ որ 'ի սիոնէ. և պիրիոցիս զոր 'ի մէջ թշնամոց ոգոյ։

Զոր եսայի բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն յեսսեայ ասէ զկոյսն. և 'ի սրտէ հօր բղխեալ բանն անժամանակ՝ ընախատաբար 'ի մարիամայ երևեալ մի լինի. և ելցէ ծաղիկ աքանչելիքն, կամ՝ 'ի թաբաւր փայլատակումն։ Դարձեալ՝ գաւազան խաչն՝ որ 'ի սիոն ցցեցաւ. գաւազան 'ի սիոնէ՝ զիարդ առնուն զսա 'ի վերս աբրհմու, որև 'ինամանէ լինն հարիւր ամաւ յառոյ շինեցաւ սիոն 'ի դաւթայ. և զի՝ ասաս զօրութիւն գաւազան ասէ, զի նուաւ զօրացան ամ առաջինքն, և մեք իսկ՝ 'ի մեր ակարութենն. զի զօրութիւնն հօր յա՝ 'ինամայ է յաւիտեան. և նա առնէր և առնէ զօրութիւս մեծամեծս։ Եւ տիրեսցես դու". զի խաչին քարոզքն ոչ դիւրուբ՝ և 'ի մէջ սիրելեաց գնացին, այլ՝ 'ի հեթանոսաց և 'ի բարբարոսաց պաշարեալք. բայց՝ զօրութիւ խաչին զօրանային, յաղթէին, տիրէին, և մատուցանէին խաչեալ թագաւորին. 'ի սիոնէ առաքեալ ասէ, և ոչ յերկրէ, այլ՝ 'ի վերնէն սիոնէ՝ ուր նախ նոքա գիտէին զնա։

Ընդ

Ընդ հիւսէ ինչ սկիզբն առաւոյ պարարեալ. 'ի վայելչութենէ որոյ՝ յաւ գանդէ յաւաղ հոգոյ պարարեալ։

Օր զօրութեան՝ երկրորդ գալուստն է, իբր փրկիչն վա՜ռօքն հօր գայ, և նաև սկիզբն աւուր, և վերջին միաշաբաթն մեծ, և զօրութիւն անդ առաւել ցուցանի. թէպէտ և միշտ ընդ նմա է 'ի սկզբանէ, և ամ՛ զօրութիւնքն՝ որ 'ի մէջ աւուրցն եղև. ընդ նմա է. և ինքն յառաջ է և յետոյ՝ քան զօր և զժամանակ, ունելով զիւր զօրութիւն։ Յարդանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ, զէութիւն և զշնչութիւն ցուցանէ. ոչ յորովայնէ ծնանին որդիք, և զբնութիւն ծնողին ունին։ Անժամանակ. անսկիզբ, անհատաքար ծնեալ ասէ զքեզ զեցիկ բնութիւն աստուածութեան, յանհատ և յանսկիզբ աբգանդէ՝ լուսոյն անմատոյց։ Եւ ծնեալ անուանեցաւ նախ քան զժամանակ՝ վասն մշտնջենաւոր ծագմանն 'ի ծոցոյ հօր։ Եւ զի՝ արուսեակն նախ քան զարեգակն է՝ զոր ասն արար և սահմանեաց զընթացս նոցա։ 'Ի վայելչութիւն սքոց ասելով, ցուցանէ թէ՝ յանձառ իմաստութիւս այս՝ միայն սքքն վայելեն անդ հասկանալով զօրինակ անձառ ծննդեանն որդւոյ, որ է դէմ՝ յանդիման՝ ընդ առաքելոյ։ Մեծ զօրութիւն է՝ որ հողեղէն բնութիւս միաւորի ընդ այ և տեսանէ և վայելէ։

Երդոհաս՝ որ՝ նոչ նս զղջասցի. ինչ դու ես քահանայ յաւիտեանս ըստ կարգին Մելչիսեդեկի. ես որ ընդ ամենեսն հաստատեալ։

Այն՝ որ ծնաւն զնա յառաջ քան զարուսեակ, երդուաւ նմա 'ի լինելն մարդ։ Աճ թագաւորութիւն ետ հրէից, և հեթանոսաց, քաղդէացւոց, մարաց, պարսից, մակեդոնացւոց, հռոմայեցւոց, հայոց, ասորւոց, և յունաց. և հրէից՝ քահանայութիւն ևս, և ոչ կայցէն հաստատուն, զի առանց երդման տուն. և քանզի անեղը և յաւիտենական է թագաւորութիւն և քահանայութիւն, զի երդմամբ է. զթագաւորութիւնն 'ի կուսէն սկսաւ, զի յերկուցն էր, և կոյսն յաղգէն յուդայ. և ընդ քահանայութիւնն 'ի յորդանան 'ի յովհաննէ, ոչ ձեռնադրութեամբ՝ զոր եցոյց 'ի բաշխել զհոցն 'ի վերնատունն։ Զի և մելքիսեդեկ զեկ զեմ՝ շինեաց, և անդ թագաւորեաց, և հաց և գինի նուիրեաց աբրահամու. և անդ նորոգեաց զեմ, և զնոյն բաշխեաց, և ոչ անասուն կենդանի։ Մելքի՝ թագաւոր, սեղեկ՝ քահանայ, թագաւոր խաղաղութեան՝ որ է թագաւոր սաղիմայ. թագաւոր արդարութեան՝ որ է սեղեկն, զի արդարութիւն ասի. անմայր յառաջնումն, անհայր յերկրորդումն.

յաւիտեան՝ որոյ ոչ սկիզբն աւուրց, և ոչ կատարած կենաց, որ փոխեաց զթագաւորութիւնն և զքահանայութիւնն յինքն 'ի տանէն զևեայ. պատուական տղն թագաւորական եւ հեթանոսաց. և միշտ մատուցանէ զինքն հօր՝ հացիւ և գինեաւ իբրև զգլուխ անդամոց այլոց մատուցողացն է, և ընդունիէ ընդ հօր և ընդ հոգւոյն։ Եւ՝ որ լը աջմէ քուսմէ, որդի լը աջմէ հօր, և հոգի լը աջմէ որդւոյ. զի հոգին որ է. և բնաւն աջ է անդ, և ոչ գոյ ձախ։

Խորհիցուք յաւուր քարոզութեանն զնոգաւորս. զոսի զէրեանոսս, և քաղցր ասանն զհարուածս. և խորհիցուք զգլուխս քաղցոյ յերկնի։

Աբրահամաւ զգողողագոմորան. և զկնի զարձին զլօգ։ Յաւուր բարկութեան, զի յայանելոց է բարկութիւնն 'ի կատարածի, և չար իշխանութիւն դիւաց և չարաց, յորժամ խափանեսցէ զամ իշխանութիւս և զպետութիւս։ Դատի զհեթանոսս, ոչ զկնի խաչին՝ զեէմ և զհրեայսն հաւատացողքն, և անդ զամ ձախակողման բազմութիւնքն՝ հալածեալք հարեալք յանիծեցն և ածեալք յանշէջ հուրն։ Եւ խորտակեսցէ զգլուխս բազմաց, զգլուխս պէսպէս աղանդից, և հերձուածողաց. զի մի գլուխ կանգնի որն՝ մերոյ եկեղեցւոյ։

Զուգեա 'ի ճանապարհի արքունական. զոան այսորիկ և քարոյր արասցէ զգլուխս։

Հրէիցն ուղիք էին, և ոչ մշտակայք. օրէնք, և մարգարէք, և քահանայութիւն, և թագաւորութիւն, և տաճար, և ամ բարիք. զոր ոսկաւ ժամանակս արքին իբրև զճանապարհորդք. ոչ ախորժելի և յստակ, զի մաղձով լի էին, անախորժ թոյնէր իբրև զուղխաջուր, և արդ ցամաքեցան։ Վասն այնորիկ՝ նոր եկեղեցի՝ զյստակն՝ զմշտակայն ունելով՝ զի ծարաւի էր մանաւանդ ախորժակաւ, օրհնեալ և բարձր առնէ զգլուխս իւր զքրիստոս, բանիւ և խորհրդով, մինչև միանայ լը՝ նմա 'ի հասակն՝ առեալ զգլուխն յանդրաւական յաւիտեանս հաւատն կամակցութեամբ։

Ազլեղիա։

Յելեպատոյց ինքն ալեղիա՝ օրհնեցէք ասի, թէ՝ զիարդ։ Յոմանք ասացուք 'ի քարոզաշար ասի զոսի զիկոյնալ, յաւուրս նորա միանեալ ամենայնի, մոլեքացիք, խրոմայիք, և մանն 'ի հրեաստան, կամելով զնասել նոցա, և յոմանք անիկալ սուալի ոչ, ինդրելոց օգնութիւն, և լուսաւորեալ նմա զիարդ, և ինքնամիտն զիրենս սատանիցին 'ի սահմանն յորդանանի գետոյ, և յոմանք մանալ 'ի պատանի գոհանալոյ զամ խորհելիս զայս, և ասելիս։ Կարարի զարդեալ՝ սա ալեքանդրեալ, 'ի զի, յոգեղեն գօգոյ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԺ·

ՈՍՏՈՎԱՆ ԵՂԵՑ ՔԵԶ ՏԵՐ

Բոլորով սրտիւ՝ ի խորհրդով՝ ի ժողովրդոյ՝ ի ժողովս մեծ են գործք քո։ Լաւ ինքեալ են յաւիտեան։

Բոլորով սրտիւ և խորհրդով պարտ է խոստովանել զքեզ ուղղոց 'ի ժողովս, կցորդ զուղիղսն ածպաշտուք՝ հաւատովք և գործովք առնուլ. որով ասեմք, մեծ են գործք քո տեր և քննեցաւ, և յայտնի եղև եթէ կամք նոցա բաւական է վճռել գործ մեծ։

Խոտորեալքն և ճանապարհքն են գործք նոցա. սրբարարքն նոցա հայ յաւիտեան յաւիտենից։

Խոստովանուլ, գործք արարածոցս խոստովանել առան զնա՝ վայելչութիւն, աստեղք, արեգակամբ, և լուսնիւ. օդ, երկիր, ծովք, ծովք, և լոքակքն։ Արդարութիւն նոցա մնայ", դատաստան նոցա, զի չարար ինչ պակաս։

Յիշատակ արար սքանչելեաց ի-բոց ուղղոց. ողորմած գթութ է տէր, ետ-քաւութիւն տայ երկիւղածաց ի-բոց։

Յիշել ետ մեզ զառաջին սքանչելիսն՝ որ 'ի վարաւուն, և յամառղէկ. չէաք արժանի, այլ՝ ողորմած գթած ես. կերակուր տայ, սիմաքոս՝ որս տայ երկիւղածաց իւրոց. զի զայրոցն առին աւար։

Յիշեաց յաւիտենից զտնա ի-ս. զաչս-ունի գործոց ի-բոց պատուիրեաց ժողովրդեան ի-բոյ։

Յիշեաց զաբրահամուն. զզօրութիւն գործոց իւրոց, այժմու սքանչելեօքս պատուիրեաց մի վախել յուսիքէ, միայն երկիւղածք լիցին։

Տալոց ժառանգութիւն հեթանոսաց. և գործք ցեղաց նոցա արարութիւն ազգ ինքեանոց էին։

Զաւակ քո զՀրեթանոսս ժառանգեսցէ ասասց աբրահամու. և գործք ձեռաց նոցա", զի չունին ինչ տրանջել զմինչ թէ՝ արարաք ինաս ինչ նոցա. և ած արդարութիւն արար, զի զոր ինչ մեզ խորհեցան՝ նոցա դիպեցոյց, մոլաբացուոց և այլոցն։

Հաւատարիմ է նա յանձն պարտաւորեալ նոր. հաստատեալ է յաւիտեան յաւիտենից. տրտնջել է ճշմարտութիւն և ուղղութիւն։

Հաւատարիմ են, զոր մովսէսիւ պատուիրեաց առնել. զոր ինչ խոստացաւ՝ հաստատեաց և արար ճշմարտութիւն. թէ մինն 'ի ձէնջ զհալաբոս հալածեսցէ։

Փրկութիւն ուրախից որ ի գողովրդեան իւրում. պարտաւորեցաց յաւիտենից զուտ իւր. որ և ահեղ անուն նորա։

Փրկութիւն առաքեաց, զմովսէս՝ զյեսու, և արդ հրեշտակ՝ որ էարկ խուսալութիւն 'ի հեթանոսս, և սատակեցին զիր եարս. պատուիրեաց զուխտ պահել՝ զոր եդաք ընդ նոսն. որ և ահեղ է անուն նորա, զի զանուն նոր կարդացաք, և անհոգ եղաք։ Դարձեալ՝ զյիսու առաքեաց հայր. պատուիրեաց զուխտ իւր՝ 'ի վերնատունն. որ և ահեղ է անուն նորա՝ 'ի վերայ դիւաց, և գնդին յուդայի, և ամ ցաւոց, և ձախակողմանն դասուց։

Սիրեցէք զշնորհս երկիր. խոսարուցէք քարի ամենիցուն՝ որ ասեն զնա. և օրհնարուցէք զնոյ յաւիտեան յաւիտենից։

Սկիզբն իմաստմանց իմաստութիւն՝ երկիւղ տն, իբր առաջին դասուիարակ հանելոյ 'ի սէրն. իմաստութիւն՝ ոչ որ լեզուով ճարտար են, այլ՝ որ գործով կատարեալ են. և այսր սկիզբն և հիմն այնէ՝ զի երկեալք յայ, զի յորժամ բաւեալքն 'ի սէրն նոր՝ իմաստուն է և որդիութիւն. և օրհնութիւն նոր մնայ յաւիտեան 'ի վերայ մեր։

Ալէլուիա. 'ի վերայ աղաշեսարուցէք, անգիտաց և պարտեաց։ Օրհնարուցէ և ասայ՝ յորմէր ասոջնոյն, որ յորդորեցաց յերկիր դնն, և ասա ասէ զի աշխարարուցէ և երկիր, և ողորմարուցէ, խոսպանալով զարդն մարմնաւոր՝ և հոգեւոր, զոր 'ի նորգին ուսցուցէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԺԱ։

Երանելի այր՝ որ երկնչի 'ի դնէ. զպատուիրանս նոր նա կամի յոյժ։

Զի երկիւղիւ տն խորշի ամ որ 'ի չարէ։ Զպատուիրանս նոր նա կամի յոյժ, զնոր մերձ տեսանելով՝ յոյժ կամի զհաճոյ լինելն։

Հզօր եղիցի երկրի զաւակ նորա. և ազգ ուղղաց օրհնեսցի։

Ոչ աբրահամաւն՝ որոյ զաւակն եհերձ զձով, և զգեստս 'ի վիր դարձոյց, և զարեգակն և զլուսին և զաստեղս կացոյց։ Եւ ապդ ուղղոյ օրհնեացի, ուղիղ հաւատացելոց։

Փառք և դիցուն է 'ի տան Նոյա. արդարութիւն նոր յաւիտեան յաւիտենից։

Անկատարիցն այս վայելէր. իսկ՝ կատարելոցն զկաչն խոստացաւ ոչն. փառք և մեծութիւն եղև 'ի զաւակն դաւթի 'ի սողոմոն. և արդարութիւն եկեալ յարեցաւ 'ի քր. և 'ի հաւատացեալս նոր։

Ծագեաց 'ի խաւարի լոյս ուղղոց. ողորմած գթութ՝ և արդար է նա։

Յարմարի բանս 'ի վր եզեկիայ՝ 'ի կործանմանն ասորւոց, յորում՝ ծագեաց նմա լոյս մեծ՝ որ ուղիղն էր։ Ծագեաց 'ի խաւարի անգիտութեն զլոյս գիտութեան, որ եցոյց զյոլովս, զյոլսելն, զդանիել, զհնութիւն, զեսթեր, որ ուղիղք էին Դարձեալ թողու զսրն նեղել իբր 'ի խաւարի, զի ցուցցի քաջութիւն իբր յորայն. ողորմած, գթած, և արդարողորմածացն, և գթածացն, և արդարոցն։

Քաղցր այր՝ ողորմ և պայ փոխ, յօրինէ զբան իւր 'ի պատասխանի. զի յաւիտեան նա մի՛ սասանիցի։

Սիմաքոս՝ բարի մարդ հնորհօղ և փոխատու. զի որ ողորմի աղքատի՝ փոխս տայ ոչ, առակքն ասէ. և այս յայտնի է, յոր քաղցր այրն՝ փոխս ետ զքանքարսն, և յօրինէ զբանս իւր՝ 'ի պահանջելն. այլև՝ ողորմածն զգուշանայ, զի յայլ պատասխանիս՝ մի պաքտաւորեսցի բանիւ, սասանել ինչ 'ի պատուի բանաց ոչն։

Յիշատակ յաւիտենից եղիցի արդարն. 'ի համբաւէ չարէ նա մի՛ երկիցէ։

Իբր զարձան գրեալ անմոռաց զսէրն ոչ, և զպատուի բանսն. այլք տեսանեն և յիշեն յետոյ զփառս նոր ոչ զեզեկիայինն, և զոչ մանասէն. 'ի համբաւոյ չարէ նա մի՛ երկիցէ. 'ի սպառնալեաց սենեքերիմայ. և յայտնանէ՝ որ ասէ ո՞ պատմեսցէ ձեզ թէ՝ հուր բորբոքեալ կայ. և զլալ աչացն, և զայլս. զի պակի ակն ունի, և ոչ տանջանաց։

Պարտաւոր է ոչիր նոր յաւուրս ոչ ոչ։

Սիմաքոս՝ անշարժ է սիրտ նոր 'ի յոյսն, ըստ պօղոսի, կայ և մնայ ինձ արդարութիւն պսակն։

Հաստատեալ է սիրտ նոր. Նոա մի՛ երկիցես մինչև փոյթ 'ի ընտրիս ի՛ր։

Յանշարժ հաւատն հաստատեալ, և զոր ինչ նմա էին խորհեալ յայս կեանքս թշնամիք իւր։

Սիրեսց՝ Նէ՝ աղաչեցաց. արդարութիւն նոր հայ յաւիտեանս յաւիտենից. Նեղջիւր նոր բարձր եղիցի փառաւք։

Իբր զսերմն է ողորմութիւնս, որ ուիրամբ մատանցն ցանի և առնէ բազմապատիկս. թէպէտ՝ տուեալ իրքն ապա կանի, արդարութիւնս մնայ յաւիտեանս յաւիտենից, և եղջիւր նոր բարձր եղիցի փառաւք, պսակն է 'ի գլուխն եդեալ, իբր եղջիւր 'ի գլուխ կենդանւոյ. և բարձր 'ի գլուխ պարծի ասէ ողորմութիւնս առ դատաստանաւն։

Մեղաւորն փոյթ՝ Նքարիցցի. զպտամանս ի՛ր ի՛ր ինքնոցն, Նհանչեցցի. Նյանդո՛նի մեղաւորաց ելոցն։

Տեսցէ սատանայ և բարկացցի, և չկարէ ինչ առնել՝ քան թէ ժառանգել ղլուխ աչացն և զկրծել ատամանցն, և հալի 'ի բոց կիզանօղ։ Սակայն՝ ամ անողորմք իբրև զմեծատուն. և ցանկութիւն մեղաւորաց կորիցէ, սատանայի ցանկութիւն էր ընդ իւր կորուսանել զադամ. և յիմար կուսանացն և մեծատանն հանգիստն կորիցէ՝ զոր ոչ առին. ամ մեղաւորի դէպի վերիպիլ յիւր ցանկութեցն։

Զ ՀԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Օրհնութիւն Նայս անմեղաց. զի 'ի քոմ աստուծոյ չոգան փուրն 'ի խորանն, Նգերան 'ի լուրերն զերեսս երգողաց, Նչահանայցին, Նասաց՝ երգեցէք մանկունք զիր։ Դուցէնալ՝ հոգորի Նի՛ զիր զօրութիւնն։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԺԲ։

Օրհնեցէք մանկունք՝ զիր. Նօրհնեցէք զանուն տն։

Մանկունք՝ ոչ զտղայսն ասէ, այլ՝ զարքունս, և զարքունսն, և զքաջսն ասէ։ Այլ՝ ոչ ակիւղաս, և սիմաքոս ասեն յերբայեցիսն արդոն՝ է ծառայ, որք են քահանայքն, և ասա՝ գնեալքն արեամբն քի. և օրհնեցէք զանուն տն,

թէպէտ զբնութիւն անգիտանայք ասէ, զանունն օրհնեցէք, և ինքն առաջնորդէր ասելովն։

Եղիցի անուն քո օրհնեալ, յայսմ հիւսէ մինչև յաւիտեան։

Զամ անուն ամն օրհնեմք, որ և աւանեցուն մեզ բաշխին բիւր բարութիւնք։ Յայսմհետէ՝ որ եղաք մեք քիւ անմահ՝ յուսով մինչև յաւիտեան։

Յարութենէն մինչև 'ի մուտս արևու՝ օրհնեալ է անուն քոյ։

Զայս և ինքն ամ ասաց, ոչ են կամք իմ 'ի ձեզ, խունկքս ոչ առնում 'ի ձեռաց ձերոց. զի յարևելից մինչև 'ի մուտս արևու՝ անուն իմ օրհնեալ է. քանզի՝ և հեթանոսք անգիտաբար զանուն ամ օրհնէին, եղեալ կռոցն, զոր ամ առնոյր զպաշտօնն, և ոչ անշունչքն։

Բարձր է 'ի վերայ ամ ազգաց քոց. և յերկինս են փառք նոր։

Տն գալստեամբն՝ և բարձրանալովն 'ի խաչին՝ ձանաչեցին ամ ազգք, արեգականն խաւարմամբ և երկրի շարժմամբն. և յերկինս են փառք նորա՝ քերովբէքն որք ասեն օրհնեալն փառք ամն 'ի տեղւոջ իւրում։

Ո՞՞ՀԷ ՈՒ. ԹԷ ԱՆ ՄԷ 'Ի ԲԱՐՁՈՒՆ ԲՆԱԿԵԱԼ. Ի ՁԼՈՆԱՐԿՍ ՊԷՍՈՒՆԷ ՅԵՐԿԻՆՍ Ի ՅԵՐԿԻՐ։

'Ի բարձունս բնակեալ՝ ուր հանգչի, և ոչ եթէ բովանդակի անդ. և զխոնարհս տեսանէ զի ոչափ բարձր են երկինք յերկրէ, և ամ այնչափ բարձր է քան զերկինս. և թէ սէտ՝ 'ի ձեռս նոր են իմանալիք և զգալիք, այլ այսպէս ասի, զի խոնարհ են արարածք քան զարարիչն։

Յարութենէ զոչաւոս յերկրէ. Ի Բարձր առնէ զպառաւելս յաղբնոց։

Զմուսէս , զդաւիթ , զսամուէլ , զզօրաբաբէլ։ Եւ բարձր առնէ զհեթանոսս՝ որք տառապանօք շրջէին դառանել զամ 'ի խոնարհ, և ինքեանք յաղբիւսս մերոց գարշանայ ին. ուստի՝ բարձրացուցանելով զինքն 'ի վեր՝ քան զամ զոր նոքայն կարծէին , և զնա բարձրացուցանէ Ը հրեշտակս նրս առուցանելով։

Նոյնպէս ընդ իշխանս՝ ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։

Զհրեից

Զհրեից առաջնորդն՝ յաղքատաց ընտրեալ. և իշխանքս ժողովրդեան Իսրայ՝ և քահանայն նստել, և զՆեթիա նոսա ասասէն և առաքեալսն՝ հրաման տալ դիւաց, և յաւուց, և ախտից։

Ընդունէցուցանէ զամուսնն 'ի սան ուրախութիւն, ոչ մայր ոչ ՝ուց եէ ելանէալ։

Զսառայ, զռեբեկայ, զմնայ, զերկոսաբերթ, զեկեղեցի 'ի վերինն եէմ ընակէ Իսրայ զաւակովք բերելը։

ԼՀ ԼԷԼՈՒԿ։

Զէրանգիսն ոչ՝ Ի զիւոց ոչիւրո՝ Ի՝ն յայս ասանէ. Ի ՝ն էպէս՝ պարտո՝ Ի՝ է հնոյն եէլ՝ 'Ի ՝ի մեր զօրութիւն, այլ՝ մարգարէո՝ Ի՝ է նորոյս։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԺԳ։

Յելանելն եէլ յեգիպտոսէ. սանն յանովքայ 'Ի ժողովրդենէ այլազգեաց։

Ազ հրէասան սրբո՝ Ի՝ ն, Ի՝ եէլ ելանո՝ Ի՝ ն։

Տաճարն անդ շինեցաւ, և ինել իշխանութիւն կալաւ ըզ պաղեստին։

Ծովէտէս Ի փախեաւ, Ի յորդանան անդրէն դարձաւ։

Ծովն՝ նշանակ ծովու աշխարհիս, որ խաչիւն բաժանեալ փախոյց զկռապաշտութիւն, և զմեղս, զգեան դարձոյց ըզ բնութիւն՝ յետ և 'Ի դրախտն։

Լերինս ցնծացին ոչ խոյս. Ի բլուրս ոչ գառինս մաքէց։

Այնպէս թռուէր ցնծալ լերանց, և խայտալ բլրոց, ուր նշոյլք վառաց ՝ն փայլէին։ Այլև՝ լերինք մովսէս և ահարոն, և իշխանք Իսրայելի. բլուրք մարիամ, և դասք պարու կանանցն՝ յերգելն թմբկօք խայտացին։

Զի է չէղծոլ, զի՞ փախէր Ի փախեար. Հա՛մ գառ յորդանան, զի՞ դարձար անդրէն

Լերինս՝ ցնծացէ՛ս ոչ խոյս, Ի բլուրս ոչ գառինս մաքէց։

Զանշունչսն հարցանէ՝ զի յորդորեացէ զկենդանիս օրհնել զՀՀ. և պատասխանէ հոգին։

Յերէսաց ՝ն սասանեցաւ երկիր. յերեսաց ՝ց յանովքայ։

Որ առաց յակոբայ թէ՝ ը քեզ իջիր յեգիպտոս, և ելից, իսկ՝ փախչելն յահագին երեսաց ՝ն՝ յորմէ լերինք իբրև զմամ հալին. այլև՝ յայտ առնէ թէ՝ զսասանելն ասէ խայտալ և ցնծալ. որ հայի յերկիր , և տայ դողալ. որ 'ի խաչին գո լով ՝ն սասանեցան տարերքք ՝մ. և լերանց ցնծալ ասէ, զի այլ մի գիցեն 'ինն՝ կուռս. այլ՝ խոյս և գառինս նոմիրեսցեն կենդանւոյն ՝ոյ յակոբայ , որում՝ նա նոմիրէր 'ի բեթել, և 'ի սամիրոն, 'ի գառնալն 'ի միջագետաց։

Ո դ՝ոլ՝ոյ գլ՝ն՝ 'ի գ՝ոն՝ ը՝ս՝ց, ե՝ գ՝ոպ՝ո՝ա՝ն՝ յաղ՝թ՝ի՝ր՝ն՝ ։

Ուստի երկոտասան ազգիւրք ը ապառաժ տեղիս գնաց ցին յերկոտասան ցեղսն իէլի, նշանակ վիմին յայի՝ ուստի ՝մ՝ երկիր ոռոգեալ պարարտացան. և երկոտասան առաքեալքն փոխանակ երկոտասան վտակացն գնացին ը տիեզերս։

Ա՝ մ՝ մ՝ ը՝ ։ այլ ա՝ն՝ հ՝ա՝ ։ ։ ։

Բնչրան ունին՝ և ոչ խօսին. աչս ունին՝ և ոչ պնտանին։
Ականջս ունին՝ և ոչ լսին. ռունչս ունին՝ և ոչ հոտոտին։
Ձեռս ունին՝ և ոչ շօշափին. ոտս ունին՝ և ոչ գնան. և ոչ գոյ բարբ-
բառ 'ի կոկորդս նոցա։

Զ կերպարանս կենդանւոյ ունին և ոչ զկենդանուէս. և վատթար են քան զմանր կենդանիս, զձանձս և զմժեխս. զի նոքա շարժին գոնեայ և թռչին և գնան. նոքա՝ որք արարին, անմտագոյնք են քան զնոսա։

Եման նց երկիցին, ոչ արարին զնոսա. ամենիրեան որ յուսացեալ են 'ի նոսա։

Անիւրք և անզգայք լիցին մահուամբ։

Տուն ինքայելի յուսացա 'ի տէր. օգնականն ընդունելի է նց։

Որ ընկալաւ յերկիրն պարգևաց։

Տուն ահարոնի յուսացա 'ի տէր. օգնականն ընդունելի է նց։

Նուիրացն ընկեր էր, և աւելի քարկանայք արհամարհողաց նոցա։

Երկիւղածք տն յուսացան 'ի տէր. օգնականն և փրկիչ է նոցա։

Քահանայութեան առանձինն պատիւ դնէ, և զեկեղեցական պատուէն՝ զորս երկիւղածս ասէ։ Քանզի՝ երկիւղածացն 'ի սէրս աթկանէր օգնելումն քրիստոնական օրինացն, և փրկէր 'ի կռապաշտութենէն։ Դարձեալ՝ այս երեք տունս՝ զերեք հասակս ասէ՝ զկատարեալս որ 'ի վերս քան զօրէնս գործեն, և զարդարս՝ որք ըստ օրինացն առնեն, և զապաշխարօղս՝ որք երկնչին յայ, և ապաշխարեն, և երկիւղած՝ զեկամուտսն ասէ, որք երկեան 'ի ձշմարտութենէն այ, և եկին առ նա։

Յիշեաց զմեզ տէր և օրհնեաց զմեզ. օրհնեաց տէր զտունն ինքայելի. օրհնեաց տէր զտունն ահարոնի։

Զի զմեզ յօրհնելն յիշեաց, և օրհնեաց զմեզ, զի զօրհնիչս իւր օրհնէ։ Զտունն իսրայելի, զտունն ահարոնի զերկիւղածս՝ զառաջինս, զմիջինս, զվերջինս. այլև՝ զհնոյն իսրայելի զօրհնութիս 'ի նորս դարձոյց, և զնորհս քահանայութեանն յեկեղեցի։

Օրհնեաց զերկնի-ստեղն ի-ս, զքո՛ոչինս և զքեզ ամենեսեան։

Յերկիւղածս փոքրկունք են՝ որ 'ի մարմնոյ տանջանաց և 'ի գերհնոյն երկնչին. և մեծամեծք՝ որք երկնչին թէ 'ի տեսլենէ նոր զրկին. և երկոքինն օրհնին 'ի նմանէ։

Յուսացէք 'ի յեղ զոր, 'ի յեղ՝ և յոյսդ քո յեղ։

Մարգարէս յաւելցէ. այլև՝ զառաքեալսն որ յիշելք էին, և աշակերտքն նց։ Դարձեալ ասէ, յաւելցէ 'ի ձեզ զհեթանոսս, իբրև ազն յաւել յերկոտասանսն՝ զերեքտասանսունն։

Օրհնեալք դուք 'ի Տէրն, որ ստեղծանոյ զքեզ։

'Ի անէ և ոչ 'ի կռոցն, որ յայլոց արարան։

Եղիցի երկնից զոն են. և զերկիրս ետ որդւոց մարդկան։

Որ վերագոյն է այս զգալի երկնից, ոչ են իմանալի, որ գիտէ զնա անդ. և զերկիրս որդւոց մարդկան ետ գիտել, և զվերինն ոչ քննել։

Ո՛չ ինչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ ամենեքեան՝ որ իջանեն 'ի դժոխս։

Որք մեռեալ են մեղօք՝ չեն արժանի, և որք կուռս պաշտեն, և որք իջանեն 'ի դժոխս՝ յանհաւատութիւն։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զՏէր. յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան։

Այսու զանազանելն կենդանիքն 'ի մեռելոց յսրուցեալ, զի կենդանիքս օրհնեն զՏէր. և որք ոչ օրհնեն՝ ոչ են բարուք կենդանիքս, այլ՝ վատք։

ԱՂԼԵԼՈՒԻԱ։

Զմանուէլայեցւոցն զառաջինումն նշանակեալ սաղմոս։ Որոնք առնեն զերծեալ դուսի 'ի պարարմանէ այլոց յոյնոց սա սուրբ, և այ երգեցաց զայս։ Այլ՝ էր զերծեալ 'ի գերութենէն՝ առնն զայս։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԺԴ·

Ի՞ՐԵՑԻ ԶԻ ԼՈՒՍՑԷ ՏԷՐ ԶՁԱՑՆ

աղօթից իմոց. խոնարհեցարջ զունկն ի-ս սա-ս, և ես յաւուրս իմ կոչեցայն սա-ն։

Կատարելոցն է ասել զսիրելին, այլև՝ զպատճառն յաւելու՝ զի լուցիցէ նոր։ Զի սիրեմ ասէ զնա. գիտեմ զի լսէ

ինձ, զի զփորձ առեալ է իմ յառաջ։ Խոնարհեցայց զունկն իւր, այսինքն՝ 'ի սիրտ 'ի ծածուկ, և 'ի խօսելն լսելեայն. խոնարհեցաւ և լուաւ, և ես ընդ այնր զնամ աւուրս կարդացից առ նա. զկեանս իմ, և զնամ արարածս 'ի նա իբրև 'ի գիր կարդալով։

Շրջեցան զինու երիտասարդ մանուկ. և զինչս գթոնոց գոին զին։

Երկունք կոչի յառաջ քան զծնունդն ցաւք ծնչին. և ոչ զոք տանջին կենդանուոյն 'ի գերեզմանի. ուր չկայր ինչ ասէ միջոց ըստ դառն մահն և ըստ խս. զի գաւիթ յայրին, և մակաբայեցիքն ևս՝ այսպիսի վաստակ կրեցին, և դասք վկայի ցին քրիստոսի։

Զնեղու-նի՝ և զանչիւ-նի գոչի, և զանուն ան իսրաեցի։

Անձկութի՝ որ խիստ է քան զնեղութի, ես գոչի ասէ։ զի դաւիթ արգել զինքն 'ի ստանալոյ զթշնամին. և մա կաբայեցիքն և վկայքն 'ի խիստ տալոյ պատասխանի. գտին զնեղութիս՝ և շառնելով կերակուր, և աւելաց ցանկալով վշտաց՝ նեղէին զինքեանս. և զանուն ան կարդացի յօգնուն, և սակս անուանն նոր կրեցի ասէ զայս ամ։

Ո՞ր՝ փրկեա զանչն իմ. ազատեա ան մեր ազատի՝ և պահեա զսպայս ան։

Ո՛ ան փրկեա 'ի ցասմանէ, և 'ի ցանկութէ, յերկիւղէ, 'ի տրտմութէ, որ հոգւոյն են ախտք. և պահէ զսպայս ան, անդէն 'ի ստեղծանելն յարգանդ մօրն ակսանի զենանմն ան 'ի տպայսն։ Դարձեալ՝ զինքն տղայ կոչէ առ սաւուղ, ոչ առ գողիադ, որ հնացեալ էին 'ի մոցմունս պատերազմողութ։

Եւ խոնարհ եղեալ՝ և ոչ ինչոյց զին. զարդ անչն իմ 'ի հանգիստ ոչ զի ոչ օգնեաց ոչեզ։

Կենաց պատճառ խոնարհութին եղև ասէ. դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո, 'ի խոնարհութի կոչէ զանձն, զի նա է հանգիստ. այլև՝ քաջալերեա չերկնչել 'ի մահուանէ, զի մահ մարդոյ հանգիստ գրեալ է. զի դառնալ և ընդ ոչ լինել՝ ոչքն լաւ համարեին։ Զի ոչ օգնեաց՝, մարդ լինելոյն աւերեաց զդժոխս։

Փրկեաց զանչն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ 'ի գայթագղութէ՝ յերթալոյն 'ի դժոխս. հաճոյ եղէց առաջի ան յերկրին կենդանեաց, զոր հեղոցն տալ ասաց ոչն։

Զնե

ԼԶ ԼԵԼՈՒԻԿ։

Եշբայշեպն՝ Ի ասուրքն՝ պայս Ի պրիբ ցին՝ մի գոնքն, Ի պիքն յեբցու հա գանքն, պէ յամքն 'է մի մկա։ Զմանիշայեց-ոցն, Ի պէլ ուլեցի ՀՇ՝ ըպ հանգքան նշանուլէ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԵ։

Հա-ուպաց պոր Ի խուեցայ։ Ի էս խոնարհ եղէ յոյժ։

Հաւատացի՝ թէ գոյ երկիր կենդանեաց, որ հաւատովք և ոչ աչօք տեսանի։ Թէև՝ ոմանք պպաղեստին ասեն՝ ուր պաշտի կենդանին ՇԾ. և որ պաշտեն՝ կենդանի են. և ես խոնարհ եղէ յոյժ, ընթացակից է հաւատոյ խոնարհուլին խոնարհեցայ ասէ, և ապա առի զշնորհս հոգւոյն։

Ես ասայ 'է պաքմանալ էմ-մ, ինչ ՇՄ մարդ ա-պ է։

Ակիւղաս 'ի գբաղէն. սիմանքոս՝ յաւիշեէն։ Յորժամ հաւատովքն ոք 'ի հիացման եղեալ՝ 'ի բաց կայ յերևելեացս, և ըՇ՝ այ եղեալ՝ չկարէ ինչ հատու լինել նմա, և ասէ, ՇՄ մարդ զինչ խօսի զանՃառելեացն ՇՄ՝ սուտ ասէ։ Ոմանք ասեն՝ պատՃառեցաւ առ աբխազեքաւ բանիւ, և առ անքուսաւ կերպարանաք, զայն ասէ։ Ա յլև՝ ասեն թէ հիացաւ դաւիթ՝ թէ հնար լցէ սուտ լինել սամուելի՝ որ օծն գիտ, զայն ասէ թէ՝ ես 'ի կարիս ստուգեմ եկի, և ՇՄ մարդ հարկի ստել։ Կամ ՇՄ մարդ մեղանչէ, որ է սուտ՝ մեղքն։ Դարձեալ՝ որ զհետ կենցաղոյս գնայ՝ սուտ և ընդունայնութիւն է՝ ըստ սողոմոնի։ Ա յլև՝ զոր առաքեալն ասաց զանՃառն, զոր ակն ոչ ետես, և ունկն ոչ լուաւ։ Թէոդիտոն՝ ՇՄ մարդ պակաս է, ՇԾ միայն է կատարեալ։ Ա յլ՝ յորժամ դաւիթ զՇՄ մարդ՝ սուտ ասէ, գմարդոյ խորհրդոյ ասէ, և ոչ զհոգեկիր մարգարէիցն՝ զոր պիւռոնեանքն այպանեն, զի մարգարէ 'ի վերբ քան զմարդ է։

Զի՞նչ պայ պրիպուրք ՇՆ ընբ ՇՄ՝ պոր Ի էս ինչ։

Ա յնքան մեծն՝ որ անհաան է 'ի մարդկանէ, զինքն ետ մեզ 'ի պաշտել, և զՇՄ արարածս 'ի վայելել, զի՞նչ լցէ տրիպ նոր արժանաւոր հատուցումն։

ԲաՃակ գբէն-ԼԵ ընկալայց, Ի պանուն ՇՆ կարգացիս։

Զմահն կոչէ բաժակ փրկութեան, զոր ետ ՇՄն զմահն իւր 'ի ցուցումն սիրոյն առ մեզ, և այնպես կոչեաց, և յորդորոցն որոտման՝ պահանջեաց։ Բաժակ՝ ամենն գինւոյ՝ բաժանիչ ասի, որ է մարմինս ամենն մահու, և ՇՄի տայ զբնականն. իսկ՝ զսերմիական և զյոժարական սէրն՝ ՇՄ տայ. զի

հասարակաց է մահն, անասնոց և մարդոյ. և զհասարակացն՝ սեփհական առնել կատարելոցն է. վայ՝ փրկութիւն ասէ բաժակ, զի ոչն այնու փրկեաց զտիեղերս. սիրոյն մեր արքեալ ոչ գիտեաւ՝ չգրեաց ինչ զամ կիրս նախատանաց։ Ընկալայց 'ի ձեռաց քոյ, և զանուն ոչն կարդացից յոչ. իբր նա զհօր անուանն, զբաժակն՝ զոր ետ ինձ հայր, ո՞չ արբից։ Այլ՝ և յանուն անօթոյն՝ և զգինին սոյոր եմք կոչել բաժակ։

Զաղօթս իմ ոչն տայ՝ առաջի ամ ժողովրդեանն։

Զաղօթս իմ՝ոչն տայ, որ ետ 'ի խաչին, որ մի համարիր սոցա մեղս։ Տային և սքանչն առաջին ամ, իբր ստեփանեոս, յակոբոս, և յոլովք վկայք, զի և այս՝ պատարագ է։

Պարտ՝ոյն՝ առաջի ոչն հահ ոչ՝ ի-դոյ. ո՞չ զի ետ ինառայ չո ի՞ն, ինառայ ի-ոդրի աղանոյ չո։

Մարդկան նախատինք թուէր և յիմարութիւն, իսկ՝ առաջի ոչն պատուական, զի ոչ ոչ տեսանէ մարդ՝ տեսանէ ած. մինդ յերևելիսս, և ած յաներևոյթն։ Յամ արքն ծս պատուական և ազնիւ կան. 'ի հրեշտակս՝ վերին դասքն՝ աթոռոցն, սերովբէիցն, քերովբէիցն. յերկինս՝ առաջին են նք տեղեւ և փառք։ Յերկու լուսաւորս՝ արեգակն. յաստեղս՝ արուսեակն. 'ի կողմանս՝ արևելք. յերկրի՝ դրախտն. 'ի լերինս՝ սինայ, և Թաբոր. 'ի գետս՝ յորդանան. 'ի յոսկին՝ արաքացւոցն. 'ի յա կուսս՝ շաբիւղայն, և տպաղիոնն. 'ի կանայս՝ մարիամ ածածինն. 'ի մարդն՝ ածն մարդացեալ. և 'ի յանարգ մահուանէ՝ մահն վա՜ այ, որ քաղցրանայ դառնութիւն նր 'ի սէրն այ։ Ո՞չ՝ որ ես ծառայ քո եմ, և որդի եւայի, որ աղախին եղև հեշտութեան՝ որ տիկինն էր. զիաՀրդ վՀարեցիր զաղամայն և զնՀրն պարտս, թէ ոչ՝ կամաւորն մահուամբ։ Այլև՝ ծոյն պարտական է 'ի վր՝ ոնն դնել զանձն. զի ոչ միայն ստեղծուած և արարած, այլև՝ գնեալ պատուական արեամբ քո ծառայ եմ, այլ՝ ածապաշտից զաւակ եմ ասէ, որ քեզ նուէր ընցին, և ոչ օտարի։

Հարիր զնիպանոս ի՛ն. ոչ՝ մարդոյոյ պարարագ օգնութիւն, ի-զանուն ոչն ի՛ոդոյոյ։

Կապանս՝ զյեքոնիայն, և զմանկանցն 'ի հուրն, և զդանիելին։ Եթէ զարձեալ՝ շնորհ ունիմ 'ի մեռանելն ասէ՝ և 'ի կապանաց մարմնոյս ազատելն, զի շնչով և արեամբ կապեալ է

հոգի

հոգի ըստ մարմնոյս։ Այլև՝ 'ի դժոխս արձակեցեր 'ի կապա-
նաց անլուծանելեաց։ Քեզ մատուցից պատարագ օրհնութեան,
պատարագեցից զիս քեզ. այլև՝ օրհնութիս մատուցից վո-
խանակ զոհից, զի ասացեր՝ պատարագ օրհնութեան փառա-
ւոր արասցէ զիս, և այս՝ միշտ զինի մարմնով մահուամբն ըստ
այ գոլով։

Զաղօթս էմ քո պաց առաջի ամ ժողովրդեան նոր. 'ի գաւթիս պան քո
Ա՛'ի մեջ չո էիմ։

Տէր ասաց՝ մուտ 'ի սենեակ, զնաւիտառութեան ախոն
կորելով. դաւիթ զաղաս հոգւոյ յախտից զաղօթս, առաջի
ամ՝ ժողովրդեան ասէ, յօգուտ և յուսումն։ Այլև՝ ոն ա-
սել ծածուկ աղօթել՝ իշխեցելոցն է. և դաւթի աւել՝ իշխա-
նաց և քահանայից. զի 'ի փառս տալն կցորդին յաւելն, ոչ
և ասացն՝ ասասցէ՝ ամ՝ ժողովուրդն եղիցի եղիցի։

Հալելուիա։
Է՛ օրհնութիւն Ա այս 'ի գէս սաղմոսիսն ընկնացեալն, որոց սաց պան
երանայ աշխարհիցդ՝ զամ հիանասս. զի ոչինչ ծածկեցաս 'ի մարդա-
ցեցն՝ որ լինելոց էր 'ի լրմոն սուրբ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԺԶ։

Օրհնեցէք զէր ամ ազգք. գովեցէք զնա ամ ժողովուրդք։

Այ՛մ ազգք՝ որք են հեթանոսք. ամ՝ ժողովուրդք՝ հրեայք. և ոչ օրհնեն մինչև ցայսօր բազումք։ Այլև՝ երեք
մանկունքն ոչ թողին շունչ և անշունչ՝ զոր ոչ կոչեցին յօրհ-
նութիւն այ. յայտ է՝ զի դեռ լինելոց է ժամանակ՝ որ է օր
դատաստանին, յորժամ երթան ոմանք 'ի կեանս յաւիտե-
նից, և կէսք 'ի տանջանս յաւիտենական, և անդ գովեն
զանն՝ արդարքն վասն պսակին, և մեղաւորք՝ վասն արդարութեան
զնձին, և արարածք՝ վասն աղատելոյն 'ի ծառայութենէ ապա-
կանութեան։

Զօրասցի՛ ողորմութիւն նորա 'ի վերայ մեր. ճշմարտութիւն տան մասցէ
յաւիտեան։

Հեթանոսք յայնժամու կեանս ասեն յորդորել զո-
ղորմութիւն, և ոչ առնել հանդէս գործոցն չարութեան. զի հե-
թանոսք ասէ պօղոս՝ վասն ողորմութեան փառաւոր առնեն զանծ։

Ճշմարտ

Ճշմարտութիւն ան մնասցէ յաւիտեան, այս՝ հրէիցն է վայելչական. նոքա ասեն վասն խոստման ուխտին, զի Ճշմարտեսցի զաւակն օրհնութիւն՝ յորմէ օրհնին ամ՛ ազգք։ Եւ մնասցէ յաւիտեան, և լինի այս ըստ պօղոսի՝ յորժամ լրումն հեթանոսաց մտցէ, և ապա ամ՛ իսրայէլ կեցցէ։

ԱՂԼԵՐԻ։

Յաղլերի՝ որ չեմ պոպիրպաղին, ի՛ զան նորին մարգարէին։ Այլ՝ օրհնութիւն է այս. զինի դարձին ժողովեցան ազգք, ի մարդիկն, ի յաղթիցն 'ի զօրութենէն այ, ի էրբիան, ի նոյա արարիալ պանա երգեցին, որ նշանակէ զյաղերի ինքնամոյն, և զիպարիալ ծրիութենէն էնուէ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԺԷ։

Խոսրովն երկրորդ ան, զի է՞ր է· զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր։

Զբարեաց բաշխօղն դաւանեցէք ասէ։

Ասացէ դուն իսրայէլ՝ զի է՞ր է· զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր։

Ամենայն արժանաւորքդ կոչիլ իսրայէլ։

Ասացէ դուն ահարոնի՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր։

Ամ՞ քահանայքդ՝ գլխովն ձեր ահարոնիւ, և եկեղեցիք քիւ։

Ասացին երկիւղածք ան՝ զի է՞ր է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր։

Եկամուտքն՝ որք յերկիւղ ան թողին զկուռսն, և ընկալաւ ածՙ 'ի պատիւն ահարոնի, զի յետ նոր յիշուի, զի զանձինս բերին պատարագ այ։ Զորիցս կրկնէ զխոստովանութիւն՝ ըստ չորս անկեանց երկրի , և չորից կենդանեացն, և չորս գեառոցն, որք են չորս աւետարանիչքն, որք խոստովանեալ եառուն տիեզերաց զբարին ածՙ, և զյաւիտենից ողորմածն։

'Ի նեղութիւն խորտաց ատ ան, ի լո՞ատ ինչ յանդորր։

Զնեղութիւն չարգել, այլ՝ 'ի նեղութիւն 'ի մէջն հանդոյց իբր զերկաթ մանկունքն, և զդանիել, և որք յեմ պաշարեալ շուրջանակի։

Տէ՛ր իմ օգնական. ի՞նչ ոչ երկնչայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ

Զի՞նչ կարաց առնել նաբուգոդոնոսոր. զի ըստ այ՝ և զօրութիւն իւր. ըստ մարդոյ՝ և տկարութիւն իւր։

Տէ՛ր իմ օգնական. ի՞նչ պէտքս՝ ի՛ ինչնամիս։

Զի հոգւոյ տեսլիւն արք՝ ի թշնամիս զհատուցումն։

Բարի է յուսալ՝ ի՛ քո՝ քան յուսալ՝ ի մարդոյ. բարի է յուսալ՝ ի՛ քո՝ քան յուսալ յիշխանս։

Զի բնութիւն ապականացու է մարդն, և իշխանութիւն խուն մի։

Ամենայն ազգք շրջեցան զքեզ, և անուամբ քո յաղթեցի նց։

Յետ դարձին։

Շրջեալ շրջեցան զքեզ, պաշարեցին զքս՝ ի միոքն. և անուամբ քո վանեցի զնոսա

Գօգ, և յաւուրս մակաբայեցւոցն։

Շուրջ եղեն զքեզ ոգի մեղուք, վասեցան բորբոքեցան ոգի փուշ՝ ի հուր. և անուամբ քո՝ մերժեցի զնա։

Ո՛չ գիտացին թէ՝ իբր փուշք՝ ի հուր բարկութիւն ան ժողովեցան ասորքք, և եգիպտացիք. զկնի անտիոքու, իբր զմեղու խածկերքք՝ որ զայլոյ վասակս ծծեն, և եղբա զմերս ոնծպաշտութիւն։ Երիցս կրկնեաց զանուն ան, յորմէ յաղթեցան դեք շրջապատեալք զմտութիւս, յանուն հօր՝ և որդւոյ՝ և հոգւոյն սրբոյ, յաղթեցան, վանեցան, և մերժեցան։

՝Ի մերմէն պատերազմեցաք, և եղեն մերոյ՝ ի գլորեալ։ և քո ընկալար զքս։

Շարժեցին և ոչ հասուցին՝ ի մերժելն իմ զնա՝ մերձ՝ ի գլորել, և ոչ ընկալաւ զիս։ Մերձ՝ ի գլորելս իբրթէ՝ անձին զօրութիւն արարի, հպարտանալ սկսայ, պնդեաց յոտիցս և ընկալաւ զիս՝ ի գլորմանէ, զի մի հպարտացայց։

Զօրո՛ւնէ իմ և օգնո՛ւնէ իմ քո, և եղեր ինձ՝ ի փրկո՛ւնէ։

Հաւատացի թէ՝ ամ բարի՝ ի՛նմանէ եղև։

Զայն ցնծո՛ւնէ փրկո՛ւնէ՝ ի յարկս արդարոց։

Իբրև յեգիպտոս՝ ի տուն ի՛ էլի. և եգիպտացւոցն յամ

տունս

տունս մեռեալ և սուգ։ Ա. յլև՝ աջակողմեանն ցնծութիւն, և ձախին ձայն լալոյ՝ և կրծեալ առամանցն։

Ա. Ջ ՊՈՒ ՊՐՊՐ ՂՕՐՈՒԹԻՒ. ՈՉ ՊՈՒ ԲԱՐՅՔ ՊՐՊՐ ՂԻՍ. Ե՞ ՈՉ ՊՈՒ ՊՐՊՐ ՂՕՐՈՒԹԻՒ։

Երեք ասէ և զայս. նախ՝ ազատեաց. երկրորդ՝ զտաճարն շինեաց. երրորդ՝ զգօգ փանեաց։ Եւ ՀՅՍՄԱՐԻՍՆ ԵՒ 'Ի ԺԱՄ ՄԿՐՏՈՒԹԵՆ՝ երիցս քահանայն դնէ զաջն 'ի վերայ մկրտելոյն, իբր ձեռն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Աջն հօր՝ արար զօրութիւն եհան 'ի դիւաց, և 'ի կուռց, և նա որդւոյ. աջն որդւոյ՝ զՀոգիսն բարձր արար 'ի դժոխոց. աջ հոգւոյն՝ ծնաւ ջրով, և արար որդի ՆՈՅ, որով աղաղակեմք աբբա՛ հայր։

Ո՛Չ ՄԵՌԱՅՑ, ԱՅԼ ԿԵՑԻՑ՝ Ե՞ ՊՊՊՄԵՑԻՑ ՂԳՈՐԾՈ ՊՈՒ։

Ո՛Չ մեռայց, գիրն սպանանէր, հոգւով կեցիր, և պատ-մեցիր թէ՝ գործք է քի կեանքս։

ԽՐՊՊԵՐՈՎ ԽՐՊՊԵՑԱ ՂԻՍ ՊՐ. Ե՞Ի ՄԱՀ ՈՉ ՄՈՊՆԵՑԱ։

Խրատեաց օրինօքն դաստիարակեալ, որև՝ մահու ար-ժանի եցոյց. աւետարանն սրբեաց մկրտութիւն, և 'Ի մահ ոչ մատնեաց։

ԲԱՅԼ՝ ԻՆՉ ՂԸՐՈՒՆՈ ՊՐԴԱՐՈՒԹԻՒ, ՂԻ ՄԻԹԻՑ ԸՆԴ ԱՅՆ՝ Ե՞ ԽՈՍՊՈՎԱՆ ԵՂԵՑ ՊՈՒ։

Ո՛Չ զտաճարին, այլ՝ զգեղեցիկ արդարութիւնն՝ զոր ՅՐԻՆ պատանուոյն ասէր, թէ կամիս 'Ի կեանս յաւիտենից մտա-նել, մի՛ շնար, մի՛ գողանար, և այլն. և զինքն ասաց դուռն. իբր ասէ։

Ա՛յս ԴՈՒՌՆ ՊՈՒՆԷ, Ե՞ ԱՐԴԱՐ ՄԻԱՆԻՆ ԸՆԴ ՈՍ։

Ո՞Վ ասաց՝ ոչ ոք մտանէ յարքայութիւնն՝ եթէ ոչ ծնեցի 'Ի ՋՐՈՅ և 'Ի ՀՈԳՒՈՅ. արդարք մտանեն՝ անդամքն ՅՈՆ։

ԽՈՍՊՈՎԱՆ ԵՂԵՑ ԻՆՉ ՊՐ, ՂԻ ԼԱՀՈՒ ԻՆՉ. Ե՞ԵՂԵՑ ԻՆՉ 'Ի ԵՐԿՈՒՆԻ։

Որ քեզ թողեալ էաք աղքատքս և որբացեալքս։

Վէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան։

Վէմն՝ որ յանապատին տայր նոցա ջուր. և 'ի տեսիլն դա նիելի՝ եհար ղպտակերն և ելից զամ՝ երկիր. զոր հասայի ասէ՝ դնել 'ի հիմունս սիոնի. և եդ հայր, զոր պարտ էր փարիսեց ւոցն և դպրացն և քահանայից շինողացն զժողովուրդն՝ հա ւատոյն 'ի նա յարել, և շինել, նք խաչիւ սպանին անարգ մահու. սակայն՝ եղև գլուխ անկեան՝ երկուց որմոց, հրէից և հեթանոսաց. երկու կտակաց. հոգւոյ և մարմնոյ. երկնի և երկրի. հրեշտակաց և մարդկան։ Վէմն՝ զոր անարգեցին", ոչ ոք հրէայքն զգոնարաբերել սաեն, զի զնա ոչ անարգեցին քահանայքն շինօղք, այլ՝ զորն անարգեցին, սամարացի կո չելով, և հիւսան որդի։ Դարձեալ՝ հիմն է որն, զի 'ի ներ քոյ լինքն է՝ զոր այլ ոք ոչ կարէ դնել՝ քան զյիսուս քրիստոս. և գլուխ է, զի 'ի վերայ է քան զամ՝ գլուխս, հրեշտակաց՝ ամենա թեքն, և մարդկութեքն՝ մեզ մարմնաւորացս. որ պատեցաւ, բաղմապատկեցաւ 'ի յանդամս իւր՝ ըստ պետրոսի, դուք իբրև զվէմն կենդանի շինիք։

'Ի քանէ եղեւ այս. Եւ է սքանչելի աչաց մերոց։

Ինքն կամեցաւ զանարգանսն վրայ մեր, և է սքանչելի 'ի մեր մտաց տեսս, թէ զիա՞րդ ներեաց անարգողացն։

Այս օրն է՝ զոր արար տէր. եկայք ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի նմա։

Ոչ ոք հրէայն ասէ, յորում՝ անկան հեթանոսք հաղարք հաղարաց, այլ՝ յորում՝ ապրեցան հեթանոսք բիւրք բիւրուց. ոչ յորում՝ կուրացան աչք հեթանոսաց, այլ՝ յորում՝ աւուր բացան աչք մտաց հեթանոսաց։ Այս օրն է զոր արար տէր, միաշաբաթին՝ յորում՝ վէմն այս յարեաւ, և 'ի սմա գոյացաւ լոյսն առաջին. լինի և վերջին մի օր և անքակտելի՝ որ կոչեցաւ օր մի, և այլն կրկնուածք են իւրն. և արար զնա ցնծութեամբ և ուրախութեամբ օր. յորում՝ մի մեղեցուք իբրև զաղամ, այլ՝ իբրև զքրիստի անդամ, որ ցնծութեամբ գոհացաւ, և գոհանայ զնոյն զհօրն՝ զի մի տրտմեսցուք։

Ո՞ր ելանեմ, ո՞ր սաստնորդեմ. օրհնեալ որ գալոցդ է յանուն տեառն. Եւ օրհնեցուք զքեզ 'ի տանէ տեառն։

Ո՞ որ վերկեայ 'ի մեղաց. ո՞ որ առաջնորդեայ յարդարութեան. օրհնեալ որ գաս անուամբ հօր որդի, զոր մանկտին

աղաղակէին, և հրէայքն նախանձէին. զոր քահանայապետն հարցանէր՝ զո՞ւ ես որդի օրհնելոյն. քառասնօրեայ տղայքն ասէին՝ ովսաննա՛, որ է փրկեա՛, և կեցո՛ զոր ասա՛ ասաց, ո՞ւր փրկեա՛։ Օրհնեալ որ գալոցդ ես, յասելն մարգարէին՝ գալոցդ ես, և տղայքն ասէին օրհնեալ որ եկիր, և գալոց ես, զերկրորդն դաւանելով ի առաջնոյն։ Եւ օրհնեցաք ըզ քեզ 'ի տանէ տան, որոյ տունն մեք խակ եմք. դուք տաճար այ կենդանւոյ էք. և ինքն ասաց՝ ես և հայր առ նա եկեսցուք։

Տէր աչք մեր երանեցա՛ մեզ. արարէ՛ զոնս ուրախանալ կանխա՛, մինչև յանդիման ուղղանոյ։

Երևեցաւ մարմնով. արարէ՛ք զոնս", յայս կիսանքս յե ըևման այ՝ շնաս եկայք նեղեցէ՛ք, շնաս հաւաքելով 'ի տաճարս և յեկեղեցիս, մինչ 'ի սեղանն, և յանկիւնս սեղանոյ, և ոչ զերեսս տեսանելով ասացէ՛ք։

Աչ իմ է զո՞ խոսոյան եղէց չեզ. աչ իմ է զո՞ ի՛ քարոյչ ոչ ըն զչեզ։

Խոսոյան եղէց չեզ աչ՝ զի ըսա՞ ինչ, ի՛ եղեր ինչ 'ի փլանի՛։

Եկիր և եղեր լինձ յա՛ 'ի փրկանս, և 'ի պատարագ։

Խոսոյան եղէրուչ աչ, զի քարի է. զի յանիրան է ողորմի՛ նչ։

Զսկիզբն դնէ, և աւարտ զնոյնն. զի բնութիւն քարի և ողորմած՝ եռ նմա առնել զամ՝ զայս զաքանչելիսս։

Զ ընտրեալ։

Այս սաղմոս՝ իմ ոչ ինչ անոչ անոյն ընդ զարիլ 'ի մանանի՛ մինչև ցձիրանի՛ պարզ, և իմ 'ի զի՛ սանն զանիլ և մանաքայեցանն է ոչ յամանիցին՝ պահեցին ղպարանքանս այ, զոր այլն անարգինցին։ Կամ հոգին եկաց յաղին 'ի զէմ արդարոցն՝ ոչ պահեցին ղօրէնս այ, և ինդրէցին զարուչ գիրանն. իմ ինձն զարիլ եկաց յաղին՝ ըստ նոհոյ և գրոյ՝ ալիմանիցան. զի յորդորեցան ղորդին ֆանդիրանն է՝ որոյ, զի ֆանանցին պահել զպարանքանս այ։ Այլ՝ յուրմն և զանազանս ունէր զարիլ ցեղանանս երկոց և փիրանանոյ՝ յանանս և 'ի կենանս է՝ ունանք և պարմանի. յանիրանի՝ և պարիրանի, և պարանի. ուրբ արդարանի, և մեղանի, և զարչեալ զզիանցանս, զայս այ 'ի մի հանանչ մարդինն շահանէ վարդինն զանիրանի, զնոյնս ֆանցանելոյ և զանիրանան հանարանք ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԺԸ·

ՐԱՆԵԱԼ ԵՆ ԱՆԲԻԾՔ 'Ի

ճանապարհի, և ոչ գնան յօրէնս նոր։

Տէրն 'ի լերինն վարդապետութեամբ սիրելն զերանութիւնս եդ, որ վերագոյն գտանի քան զհրեշտակայն արժանաւորութիւն. և ոչ միայն է սեփհական. այլ անհնարին 'ի մարդկանէ՝ հնարաւորքն են յոյժ մարգարէս համարձակեալ երանեալ զմարդիկ, որք ճանապարհ զարքունի գնան՝ յաջ և յահ եակ անխոտոր։ 'Ի ճանապարհի", զի ճանապարհ է կենցաղս այս. 'ի ծնեալ ենք մինչև ցմահ երթ 'ի ճանապարհի։ Այք գնան յօրէնս՝ որ լուսատու է ճանապարհին։

Երանի՛, ոչ հանդէս զվէճս-ի նոր. քուրորով որոնեցուցին քնարիսոյին ինա։

Քննեն՝ ոչ զբանութիւն, այլ՝ զվկայութիւն, զոր ուրն հրամայեաց քննել զգիրս. բուրորով սրտիւ խնդրեն գտանել զաբ ժանն, և որք խնդրեն՝ առնուն, տուչ ողն ասաց։

Ո՛չ ինչ ոչ գործին զանօրէնութիւն, 'ի ճանապարհս նոր գնասցին։

Ո՛չ թէ՝ ոչք զանօրէնս գործեն, և յետոյ զոչ ջանան՝ չեն անբիծք, այլ՝ 'ի մանկութենէ անմեղքն են անբիծք. բայց՝ որ չասի 'ի գործսն անօրէնութիւն են, չեն 'ի ճանապարհի նոր, զի ճանապարհն օրէնքն են։

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ 'ի պահել ինչ յոյժ։

Օրինաք, մարգարէութք, աւետարանաւն. օրէնքն 'ի կատարեալ մեղացն ապաշխարեալ. մարգարէքն 'ի գործոց և 'ի քանից. աւետարանն 'ի խորհրդոց և 'ի դատարկ խօսից, և 'ի հայելոյն և ս. սոյս է յոյժն։

Երանի՞ նէ յաջողեսցին ինչ ճանապարհք իմ, 'ի պահել ինչ զարդարութիւնս քո։

Օ՛չ, իցիւ, երանի՛ թէ յաջողեալ էր ինձ 'ի մանկութենէ, զի պահեալ էի 'ի բերսաբէէ. և յուրիայէ, մանաւանդ թէ՝ յապամայնեան յաջողեալ էին և էի անբիծ։

Յայնժամ էս ոչ ամաչէի, 'ի զգուշանալ ինչ 'ի պատուիրանս։

Պտուղ մեղաց՝ մահն է, ոչ մահաբերաց ադամ. և պօ-
ղոս ասէ՝ զի՞նչ պտուղ ունէիք յայնժամ, որովք այժմ զա-
մօթի հարեալ է.ք։

Խոսոյնն եղէց չէր պէտ յուղղութիւն որպէս ինոյ. ոչ ուսայց զնրա-
սուն արդարութիւն չոռ։

Յայսմհետէ առանց խղճի մտաց՝ ոչ զանմեղ գնացիցս.
ոչ յաձախ կարդալով ուսայց զարդարութիւս քո։

Զերա-ուն չոռ պահեցի. մի՛ ետուր զնոչ մինչ խոպաս։

Շատ անգամ խոյս ետու 'ի մեղաց. մի թողուր զիս
մինչ խսպառ, թողեալ լինին աբքն առժամանակ մի՝ յօգուտ
այլոց. ոչ եղիայի քաղցն՝ զի ողորմեսցի այլոց. երբ զպետրոս,
եղմուսէս, և զդաւիթ. այլ՝ ոչ խսպառ։

Ի՞նչ ուղիոցն երիպասարդ զճանապարհս ի-ր, այլ 'ի պահել զբանս չոռ։

Սղալոտ է երիտասարդ հասակն, կարօտ է բանից քոց,
երբ յոլանակ սանձոց։

Բոլորով որպէ՞ ինոյ ենդրեցցի զէրս. մի՛ ներբէր զնս 'ի պարհէրանաց
չոց։

Յոլով ենդրեն. այլ՝ ոչ բոլորով յաՀամ սրտէ, 'ի զօրու
թենէ և 'ի մտաց, ըստ օրինացն։ Մի ներբէրբ", ներձեսցի
առ իս ինորհ պատուհիրանաց քոց, և մի դարշեսցի վասն
աղալմանն։

'Ի որպէ ինոյ ընգուցի զբանս չոռ, ոչ զի մի՛ ներայց չէր։

Զպատուհակսն ատացուհածն ոչ յայտնի դնեն, այլ՝ 'ի
ծածուկ սենեկի. և զխորհուրդն ոչ յայտնեն ումեք. որք զա
ռաքինութիւն չյայտնեն հպարտութիւն, նոքա ծածկեն. այլև՝
յանարժանիցն զբանս այ. չտալ զարբութիւն շանց. այլև՝ զոր
առեալ է մեծամեծս՝ չտալ 'ի տխմարսն, այլ՝ զոր կարեն
առնել։

Օրհնեալ ես դու տէր. ուսո՛ ինչ զարդարութիւս չոռ։

Ընծայեմ քեզ օրհնութիւն յաղարածոյս քո. և դու ու
սո՛

սո՛ւ ինձ զարդարութիւն։ Թէպէտ գիտեն՝ եթէ՝ միշտ ուսանել հայցեն. զի՞նչ զօրհնութիւնն ո՞ գիտէ։

Շրջեա՛ք ի՛ն՝ պարտիցուք զա՞ի ի՛ սուրբն քերանոյ ս։

Խոստանայ՝ զոր ուսանի՝ չծանկիլ յայլոց. իրաւունս բերանոյ քո. բերան՝ հոգին ասէ՝ զոր նա իրաւունք համարի պատուել։

Ի՛ ճանապարհս վկայութեանց ս։ զուարճացայ, ոգի՝ զա՞ի ի՛ մէջս։

Զա՞ի ի՛ մեծութեանս, պէսպէս և զանազան են մեծութիւնք աշխարհի, քաղաքս, ջոլիրս, ոսկի, արծաթ, ականս պատուականս. քանիցէ՝ այլք յայսմ ամի՝ եւ ի՛ ճանապարհս վըկայութեանս. բանք պատուիրանաց քոց՝ որ վկայէր թէ՝ այս է ճանապարհն ա՛յ՝ որ զքեզ յա՛ծ տանի, և զա՞ծ ի՛ քեզ ածէ։

Ի՛ պարո՛ւրանս ս։ հոգացայ. և զգո՛ւշացայ ի՛ ճանապարհս ս։

Թողեալ զհոգս թագաւորութեանս և զանձին զգուշութի։

Զի՛ բանս ս։ խօսիցայ, և՝ ոչ մոռացայ զբանս ս։

Կատարեցի զասելն՝ խոկացլիս ի՛ դա՛ ի՛ տուէն և ի՛ գիշերի։

Հարսն քո՛ւայի ս։, զի՛ ինչիցն և՝ պահիցուն զբանս ս։

Զայս ո՛չ կարէ ասել՝ որ խղճիւ մեղաց զգածեալ է. այլ՝ որ արար զա՞ծ իւր պարտական. փախեայ ասէ ի՛ մահաբեր ճանապարհէ մեղաց՝ յօրէնս քո. և ի՛ բանէից քոց կեցիցէ զպտուղն կենաց։

Զարքո՛ զաչս իմ, և՝ նայիցայց ի՛ սքանչելիս օրինաց ս։

Եօթանասունքն ասեն՝ անծածկեա՛ զաչս իմ, զմտացն ասէ ի՛ ցնորից, կամ ի՛ տգիտութեանէ քնոյ. իբր եղիսէէ ասէր, բա՛ց ա՛ր զաչս պատանեկիս և տեսցէ. և առաքեալ ասէ, քօղ կայ ի՛ հին կտակարանացն վրայ, և առագաստ ի՛ սրտի, յորժամ առ ա՛ր դառնայ ոք հաւատով յաղօթս՝ վերանայ. զոր ասէ՝ մեք ամենեքեան զվառան ա՛ն իբրև ընդ հայելի տեսեալ նորոգիմք իբրև ի՛ ա՛ն հոգւոյ։ Եւ՝ նայեցայց յառաջ կրս և ի՛ խորին խորհուրդս։

Պան

Պանդո՜ւխտ եմ ես յԵրկրի. մի՛ խոցո՜ւցանէք զինեն պատուհիրանս քո։

Ի մարմնի գոլով ոչ բնակեմք, այլ պանդխտիմք. իբր ասէին ՝ՐԲՔՆ առաջինք. և նորքս՝ պօղոս և պետրոս. մի թա՝ գուցաներ յինէն՝՝, որ ցուցանէ ինձ զհայրենի բնութիւն։

Փութացեալ անյն եմ, ՝ի ցանկալ ինչ յերա՜ռանս քոմ։

Իբր քաղցեալ՝ի հաց, և ծարաւի ՝ի ջուր, և կարօտեալ ուղևորութեան. և ես յիրաւունս՝ ուր ծածկեալ են իմաստք դատաստանի քո. յոլովք ցանկացան այժմ՝ժամանակաւք, իսկ ես յամ ժամ ասէ։

Սատանայն ամբարշտանից. անիծեալ՝ ոչ խորհրեցան ՝ի պատուիրանաց քոց։

Սատեցեր փարաւոնի, ամաղեկայ, գողիադու, և սատանայի. անիծեալ ոչ խորհրեցան ՝ի պատուիրանաց քոց։ զայս և օրէնքն ասեն, անիծեալ որ ոչ կացցէ յամ գրեալս ՝ի գիրս օրինացն՝ առնել։ Զսատանայ անէծ օձիւն, այլ՝ ոչ զաղամ՝. բայց՝ զերկիր ՝ի գործս նոր. անէծ և զկայէն ՝ի վերերկրի։

՝Ի՜ հոգ որ յինէն ընդխորին և՝ զարհամարհանս. զի զվնասո՜ւն և զանիծո՜ւն քոդրենցն։

Զնախատինս ՝ի հռապաշտից. իբր նախատէր գողիադ՝ն՝ր, և զդաւիթ. և սաւուղ զդաւիթ. և սատանայ զբնուխս՝ խոզ տոհեալ յարօտ. զի զվկայութիս քո խնդրեցին, զոր դու վկայեցեր թե՝ բարի է։

Քանզի նոքան ի՜շխանք՝ և չարախօսէին զինեն. այլ ՝ի՜՜ սայ չո խորհէր յերա՜ռանս։

Սաւուղ, աբիտոբէլ, աբիսողոմ. և դևք զյոբ՝ բարեկամքն. և փարիսեցիքն զնոսն. այլ՝ ծառայ քո խորհէր թե՝ ոչ՝ յաջողեսցի իրաւունք դատաստանի քո։

Զի վնայո՜ւն չո խօսիս ես էին. և խորհո՜ւրդս ես արդարո՜ւն չո։

Զմարդ ոք՝ ոչ առնու խորհրդակից, այլ՝ զինորհս հոգ ուղղ. և զօրէնս քո՝ զոր արդարուն, և իրաւունք, և վկայութիւնք, և ճանապարհ կոչէ։

Մեր

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող. որ ինչպէս ելն ասաց քանի ԺԱ.։

Զայժմ խոնարհութիւն աղօթելն ասէ, մոխրամած զի մօք. այլ՝ ոլորան ծերանայ բնութիւն. զի դաւթիւ եօթն նասուն ամ ասացաւ, որ նախ քաղուամ էր։ Տի կեցո՛, յարութիւն, և ասահն ևս՝ 'ի մեղացն մահուանէ. և ըստ ուրեմն քոի՝ որ ասաց, որ հաւատայ յիս՝ զմահ մի տեսցէ։

Զճանապարհս իմ պարտցի տէր՝ ի լուսոյ ինչ. ուսո՛ ինչ ցարդարութիւն ԺԱ։

Խոստովանութիւն զյանցանս. և լուսաւո՛ր, զյիմներորդ սաղմոն ասէ. ուսո՛ ինձ՝, զի քեզ միշտ կարօտիմք վարդապետիդ։

'Ի ճանապարհս արդարութենոց ԺԱ. ի մոսպո՛ն ապա ելն. ի քանեցեալ ցարդարեալս ԺԱ։

Զհոգին սրբ հայցէ, որ զամն քննէ, և զխորս այ. քննեա՛ ցի զբաանչելիս քո՝ զարարածս և զտնօրէնութիւս քո։

Տանեցաւ անձն իմ ասա 'ի յանձրանալ. հասպարեա՛ ելն 'ի քանս ԺԱ։

Որ ասաց լուսացի զամ գիշերս զմահիձն իմ. ձանձրանալ՝ 'ի խղձէ մտացն. հաստատեա՛, յասելն նաթանայ՝ որ անցոյց զքեւ զմեղս քո և մի մեռցիս։

Զճանապարհս ճշմարտի 'ի քանց ապա յինէն. ի յօրէնս ԺԱ ողորմեա՛ ինձ։

Զի հոգիդ սրբ եկեսցէ առիս՝ անմեղութեամբ ձանապարս հաւն, իբր գայր նախ քան զմեղանս։ Եւ՝ յօրէնս քո ողորմեա՛ ինձ, արժանի եմ մահու՝ օրինօքն, ողորմութիւն կեցից։

Զճանապարհս ճշմարտութեան ԺԱ. ի ընտրեցի. ի զէրաւանս ԺԱ ես ոչ մոռացայ։

Մարգարէին հոգւով՝ որ ձշմարիտն է. զի զերաւունս՝ որ է դատաստանն՝ ըստ ձշմարտութեան օրինացն, ոչ մոռացայ։

Մերձեցայ ես 'ի վիայութիւն ԺԱ, ապ մի՛ յամօթ առնես զիս։

Որ ասացեր մի ցանկաց , մի հնար, մի սպանաներ. զի ես զերեսիսն ես կատարեցի. որ մի յամօթ առներ զիս, ողորմութիւն քաւեա՛ զիս։

'Ի ճանապարհս պարտիրանաց ԺԱ. ընթացայ. զի անդորդ արարեր սրտիս ի քոյ։

Երբ չէի մեղուցեալ, զոր այլք ապաշխարութիւն՝ ես հանդստեամբ, և դիւրութիւն առնէի, յօժար սրտիւ. և՝ քէն էր այն ամ։

Օրէնոգէպ ապա ալ որ, 'ի ճանապարհս ելքաւանց չոց. Ի ինդրէցէք զնա յամ ֆամ։

Ցոլով ճանապարհ են քո, մովսէսի տախտակօքն չկա-բացի գալ, այլ ճանապարհ ցոյց ինձ. զյիսուս հայցէ ուսանել և խոստանայ յամ ժամ զայն խորհել։

Իմաստուն ապա ալ. Ի չանէցէք զչարն չս, Ի պահեցէք զնա ի բոլ-որով սրտի՝ ի մոլ։

Զի այլ ինչ ծածկեալ կայ անդ, ոչ 'ի ստուերս ճշմարտ ստութիւն. և պահեցից զաւետիսն կենաց՝ որ ասաց՝ եկայք առ ես ամ աշխատեալք և բեռնաւորք։

Ա-ոլնուրդեա ինչ 'ի շ-ելս պարտիքանաց չոց. զի ընդ նա հաճիցայ։

Զի ապաշխարութիւն ճանապարհն նեղէ՝ յաղթել սո-վորութիւնն, այլ՝ ես ի այն հաճեցայ։

Խոնարհեցո զանձդ իմ 'ի զիայուն չս, Ի մի՛ յանձնուն։

Զհետ ագահութեան ախտի՝ իբր դիւրահոս գետ ըն-թանայ սիրտ երբ յաղթի. զհետ վկայութեց քոց խոնարհեցո զսիրտ իմ, որ ասացեր՝ լսուէ զես ստանալ՝ քան զոսկի և զականս պատուականս։

Դարձո զաչս իմ, զի մի՛ տեսցի զնանրութիւն. 'ի ճանապարհս չս նիցո զիս։

Զմիաս յերկրաւոր զբաղմանց՝ որ ընդունայն և մնոտի է։ 'Ի ճանապարհս քո կեցո զիս, առ քեզ գալն է կենաց ճա-նապարհ։

Հաստատեա ճառոյն չուտ՝ զքեզ չս յերկիւղ չս։

Զբանն՝ որ ասացեր՝ 'ի ճանէ ոյ քումմէ երկիցես, և զնա միայն պաշտեսցես։

Հան յինէն զնախատինս, զոր Ի նոցէնցի. զի պատասխանս չս չաղագս են։

Սիմաքոս՝ զոր մնայի. Թէոդիտոն զոր պատկառեմ. զմեղաց նախատինս ասէ՝ 'ի խղճէ մտաց, և յայլոց բամբա-սանաց, զոր մնայի անկանել 'ի պատուէս։ Զի ղատաստանք քո քաղցր են. ասա դու նախ զանօրէնութիւս քո՝ զի ար-դարացիս. և կենդանի եմ ես ասէ տէր՝ Թէ կամիցի կամիմ զմահ մեղաւորին, իբրև զդառնալն և զկեալն։

Ա-

Ահա ցանկացայ պատուիրանաց տոյ, յաջողութիւն տուն ինցո՛ ինձ։

Ա յս պատուիրանացս՝ որ քաղցը է. յարդարուն քում կեցո՛ զիս, ո՛չ զոր ես արարի, այլ՝ զոր դու քաւեցեր։

Ենկոցէ՝ ի վե՛ր ի՛ ողորմութիւն տո՛ ինձ. և փրկութիւն տո՛ քոյ քանի տուն։

Ամենայն ոք կարօտ է ողորմութենն այ, այլ՝ փրկուն արժանի եղեն՝ որք տեսին զնոր, սիմէոն, և զաքէոս, և որք ընդ նոցա հոգեւոր։ Ըստ բանի քում՝՝, որ ասացեր՝ ածեմ ես ի միջի ձերում, և ո՛չ մարդ նգա։

Տոց պատուիրանի ոչ նոխապին զէս քանի-տ. զի ես ի քանս տ յուսացայ։

Սերեայ ո՛չ ինչ եռոու պատասխանի՝ զի ի քէն համարեցայ վա՛ մեղաց խմոց։ Զի ես ի բանս քո յուսացայ, զի ինչ ասացեր՝ բարձր արարից զնա քան զամ թագաւորս երկրի։

Ա՛ի ի՛ ծոցէ ասնէր ի ինրանոյ ինմն զքան ճշմարտութենն ինչ յոյժ. զի ցիրաւորնոս տ յուսացայ։

Զի նախ քան զմեղս իբրև զանմեղս խօսէի, զկնի մեղացն, ո՛չ թաքուցից մինչև ի փոքր խօսան. զի յիրաւունս քո յուսացայ, զի բազումողորմ կոչիս։

Պահեցի զօրէնս տ յամ ֆոմ, յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խոստանամ այլ ո՛չ մեղանչել. և յաւիտեան ասէ, զի ասացաւ օրինօքն՝ թէ արասցես զայս՝ կեցցես այսու, յայտ է զի նա հանգուցիչ է յաւիտենից։

Գնայ էս յանդորրա. զի պատուիրանս տ ընդրեցի։

Զոր այլք յանհանգստութեանն լինէին՝ չպահելով և չընտրելով զպատուիրանս քո։

Խօսէի զվկայութիւնս տ առաջի թագաւորաց, և ո՛չ ամաչէի։

Դաւիթ առ սաւուղ, դանիէլ առ նաբուգոդոնոսոր, պօղոս առ ագրիպպա. վկայքն առաջի հեթանոսաց թագաւորացն։

Խորհէի ի պատուիրանս տ, զոր սիրեցի։

Ո՛չ բանիւ և եթ, այլ՝ խորհրդով յայն կայի

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս տ՝ զոր սիրեցի. և խորհէի յաջողութիւն տո՛ մեր։

Ո՛չ միայն խորհէի և խօսէի, այլ՝ ձեռն ի գործ արկի

յառ.

յառնել, և զխորհուրդն առաջնորդ ունէին. այլև՝ զներքին խմացքն ձեռն կուտէ։

Յիշեա՛ զ՝ամն ծառայի քո, յոր և յուսացուցեր զնա։

Զահողայն զպատուիրանս քո. կամ՝ զոր վասն իւր ասաց, ձեռն իմ՝ ընկալցի զնա, և բաղուկ իմ՝ զօրացուսցէ զնա։ Եւ թէ՝ այնէ զոր ասեն, յայս եւ ապամայ՝ զիւր գալուստն։

Ա՝ մինչեւ զնոցն զնա՝ ի խոսոգոնէ ի՛ն. զի՝ ամ քո կենցուցց զնա։

՝Ի խնամարհիլն՝ ի մեղս՝ յիշելով զայսպիսի աւետիս, զի բան քո կեցոյց զիս նաթանաւ։

Ամբարձա՛ անիրա՛ն ձեռն յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Սաւուղ և աքիտոբել, և աբիսողոմ. յոյժ՝ զառաւելն ասէ. այլ՝ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ, ոչ սպանի զսաւուղ, և յաբիսողոմ՝ խնայել ասացի։

Յիշեցի զէրա՛ռն ՝ի յա՛էրենից քոց, և մինչեւ զնոցա։

՝Ի յաբէլ, յաբրահամ, ՝ի մուլսէս. որ թէպէտ՝ մերձեցան ՝ի վիշտս, այլ՝ պակէր զնոսա քո։

Տրամա՛ն նոլա՛ զնոս ՝ի մեղա՛ռաց, և ոչ ունին զօրէնս ՝ի։

՝Ի կայենի դարձն մեղուցեալ, ՝ի փարաւոն, ՝ի կորխ, ՝ի դաղան, և որք յանապատին մեռան։

Գոմիրի՝ ես ինչ էրա՛ռն ՝ի, ՝ի փեշ՝ պանդխտա՛ն ինոց։

Զի օրէնքն ասեն՝ թէ պանդխտութեան տեղի՝ և հովիտ տրտմութեան է սա, և յոյս գոյ այլում կենաց։

Յիշեցի ՝ի գիշերի զանո՛ն ՝ի՝ որ. և պարեցի զօրէնս ՝ի։

Զ՝ վիշտն կոչէ գիշերս, այլև՝ կենցաղս այս։ Ա՝ յլև՝ ՝ի գիշերի պատուիրեցեր խոկալ յօրէնս քո. անուն քո տիւ է, և գիշերս ոչ ծածկէ։

Ա՝ եղա՛ ինչ ճանապարհ ՝ի ՝ի՝ անա. զի զարդարո՛ն ՝ի ինքեանի։

Անուն քո եղև կենաց ճանապարհ, զի՝ ամ՝ որ կարդասցէ զանուն՝ ան կեցցէ, որ ասաց զինքն՝ ճանապարհ, և ճշմարտութիւն, և կեանք. զի զարդ արութիւս քո խնդրեցի, զուսաղանին՝ որ առանց սպոյ արդարացուսցէ։

Հանդիպում։

ԲԱԺԻՆ ԻՄ ԵՍ ԴՈՒ ՏԷՐ, ԱՍԱՑԻ

պահել ինչ զօրէնս չս։

Ո՛չ ամի բաժին է ած, այլ՝ կատարելոցն, մեկնելոցն 'ի բոլոր ստացուածոց, և 'ի հոգոց Տիս, իբրև զևտացուցն։ Բաժին իմ ես դու ար, որ զարքայութիւն և զաջմէ դառն տաս, զի արդար բաժանիչ ես. որովհետև արարէք միում 'ի փոքրիկանցս յայսցանէ՝ ինձ արարիք։ Ասացի պահել զօրէնս քո, զասելն ար ած քո՝ ար մի է, և ոչ կուռքն։

Աղաչեցի զերեսս չս ամենայնով. ողորմեա՛ ինձ ըստ բանի քում։

Զքաղցր տես աչաց քոց, զի հայեսցի յիս. ողորմեա՛ ինձ ըստ բանի քում. զբանս զայս՝ և հիւանդն ասէ առ բժիշկն. և վաճառականն ցնաւապետն, ասեն՝ ըստ գիտելութեան քո, և ըստ արուեստիդ՝ արա՛ զամ ինչ։

Խորհեցայ 'ի ճանապարհս իմ. և դարձայ զոտս իմ 'ի վկայութիւնս քո։

Եբրայեցին՝ 'ի ճանապարհս իմ ասէ. քո օրէնքն հաստատակաց է խորհելի ամենեցուն. և իմ ասելն՝ որ թագաւոր եմ. կամ քահանայի է, կամ զինուորի. յայլազգ ճանապարհէ՝ դարձուցի զոտս 'ի քոյն՝ որ առ քեզ բերէ, և ոչ խոտորեցայ։

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ. զի պահեցի զպատուիրանս չս։

'Ի հովիտս տրտմութեան պատրաստեցի զիս վշտացս, և 'ի հանդիպելն՝ ոչ խռովեցայ. իբրև առաքեալքն՝ որ լուան 'ի ներս թէ՝ մատնեսցեն զձեզ 'ի ներքուստ, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք, և ոչ խռովէին 'ի լինելն. և իբրև իմաստուն կուսանքն պատրաստ մնային։

Տուուն մեղաց պատեցան զինս. այլ զօրէնս չս ես ոչ մոռացայ։

Զվիշտն՝ որ 'ի մարդկանէ և 'ի դիւաց խառնամանեալ՝ 'ի հիւանդանէ չոչանի առեալ զօրինակն, և որով տուն դաղանք, և 'ի գործս ձեռաց կապեսցին մեղաւորք. այլ զօրէնսն յիշելով խորտակեցից զտուռունսն՝ յահ և յերկիւղ քո դատաստանին։

'Ի մէջ գիշերի յոտնկէն խոսոփանը լինել սա չէր, վասն իրա-անց և արդարութեան։

Յորում քաղցրացեալ է քունն՝ սէրն այ 'ի բաց թօ-թափէ։ Վասն իրաւանց և արդարութեան քո, զի զոր տուէր մեզ 'ի հանգիստ զգիշերը, տացուք 'ի քոյոյն մասն ինչ քեզ։ Այլև՝ յարութիւն, և գալուստն քիւ է, յորում յարեան ամ կուսանքն և կազմեցին զլապտերս իւրեանց. և պօղոս և շի-ղայ 'ի մէջ գիշերի յաղօթս կային, թէպէտ պնդեալ էին ոտք նոյ 'ի կոճեղն։ Վասն իրաւանց և արդարութեան քո՝ զոր առնելոց ես անդ։

Հաղորդ ապա զի՞ ամենայն երկի-ղածաց քոց. որոց պահելն է զպա-հանջեանս քոս։

Խնդիր է այս յայ. իսկ՝ հաղորդ էի՝ գովութիւն է ան-ձինն. զի ոչ միայն ինքն առաքինի, այլև՝ կցորդ նոցին լի-նէր, զպէտս սրբոցն տալով, և սպասաւորելով՝ իբր պօղոսի։ Դարձեալ՝ հաղորդ արա զիս", որ ասէ, սիրեսցես զնոր ոՀծ քո, և զընկերը քո իբրև զանձն քո։ Եթէ զասելն թէ՝ հա-ղորդ էի՝ ասորին ասէ՝ սիրելի էի ամի։

Ողորմութիւն ոՀն լիցի երկիր. զարդարութիւնս քոս ուսցի։

Զարեգակն ծագէ, զանձրև տեղայ շնացողաց, սպա-նողաց, և ամ չարագործաց ներէ։ Զարդարութիս քո ուսցի ինձ. որ գիտէ՝ զիարդ խնդրէ ուսանել, զի կատարեալ գի-տութիւն 'ի հանդերձեալնէ. զի ասէ պօղոս՝ փոքր 'ի շատէ գիտեմք։

Քաղցրութիւն զարիր ընդ ծառայի քում, ըստ բանի քում։

Զփորձ առի քաղցրութիւն քո. ըստ բանի քում, յոր-ժամ առէր զիս 'ի հօտէ խաշանց, և առացեր նաթանաւն՝ առի զքեզ 'ի հօտէ խաշանց։

Քաղցրութիւն, զերծ, և զբնութիւն ուսցի. զի 'ի պարհնջանս քոս էս հաստատեալ։

Խառնեա ասէ զիսրատն 'ի քաղցրութիւն, զի շատ օգուտ է անտի, զի հպարտութիւն մի տիրեսցէ։

Մինչ

Մինչև խոնարհելն է՝ ինչպես զնա այսորիկ չքանա չա պահելոյն յոյժ։

Իմն ասէ մեղադրութիւն, զի անվնաս էր ասէ՝ և ինքնակոչ թագաւոր, և մեղայ, և ապա եկն իրաւ խոնարհուեալ։ Ասորին ասէ, մինչև խոնարհեալ էր՝ հաւատացի. զոր ամ ուրեք պահելի է, նախ հաւատալ, և ապա՝ խոնարհել յամ գործս բարւոյ։

Քաղցր է պոռ որ, և աղաչողաւնք չոչ ուսոյ ինչ պարտաւոր չա։

Ահք դառնացուցաք, զու մնաս 'ի քաղցրութեան. ուսո զընդունելի ապաշխարութիւն։

Բազմացան չեր անիրաւունք ամբարտանից. այլ է բոլորով սրտիւ ինով չանեցի զտարանա չա։

Բազմացան՝, այլազգեացն, և որք ածին զհերս և զմորուս ծառայից նոր. այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի լոգ զապստոբիրանս քո, որ ասէ՝ ակն ընդ ական. թերևս՝ և զոր ասելոց ես՝ սիրել զթշնամիս և զատելիս։

Մոքնաս ոչ ինչն սիրեա նոր. այլ է զօրէնս չա խօսնցայ։

Ինքեանք խառնեցին զմակարդն, ըստ եսայեայ՝ թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ. և խստացաւ սիրտ վարաւ ունի. ոչ կոկուղ ատելդ. այլ՝ ես զօրէնս քո խօսելով 'ի բնութենն մնացի։

Բարի է ինչ, զի խոնարհ արարեր զիս. ոչ ուսայց զարդարութիւն չա։

Զինի մեղացն՝ բոկ վիսեաւ. և 'ի վորձոյ ուսայ զարդար վատատանս քո։

Բարի են ինչ օրէնք բերանոց չա, չան զհազարս ոսկւոց և արծաթոց։

Զի զարծաթ և զոսկի՝ գոդք երկրի բերեն. և աստէն մնան սոքա։

Զոչ չա արարին՝ և ոչինչին զիս. ինասուն արա զիս՝ և ուսայց ընդ պատուիրանս չա։

Զ'ի սկզբանէ պատուէն և զսերն յիշեցուցանէ, արարին զդէ, և ատելդ զմարմին. խմաստուն արա զիս, չանցանել

զպատ

զպատուիրանաւ քո, իբրև զաղամ, և չխօսել զանարժանն զկնի մեղացն։

Երկի-ղութ չո պէսոյնն ղէս՝ ի ուրախ եղէցին. զի ես 'ի քանա չո յոյսոցայ։

Պատճառք ուրախութեան եղէց ամ երկիւղածաց քոց. զկնի մահուանն 'ի հանդերձեալն արդարքն առաջին ինդան 'ի տեսանելն զիս, բանի քո պահօղ տեսանելով։

Ծանիցայ թէ զի արդարութիւն են դատաստանք չո. յինքն 'ի խոնարհիցս ցնծէ զիս,

Թէպէտ առժամն դժուարալիմբեր էր, յետոյ գիտացի զշահն։

Եղիցի ողորմութիւն չո 'ի մինինաբեալ զիս. ըստ քանի չուտ, զքաւացս չո։

Ըստ եսայեայ՝ յորժամ դարձցիս և հեծեծեսցես՝ կեցցես։ Եւ երեմիայ՝ դարձարուք առ իս, և ես դարձայց առ ձեզ։

Եկեսցին յիս գթութիւնք չո՝ ի կենցից. զի օրէնք չո խօսք իմ էին։

Կեցից, մեռեալ համարի զինքն վա՛ մեղացն, գթութեանն այ՝ կեալ աղաչէ 'ի մեռելոց։ Զի օրէնք քո խօսք իմ էին, աւելի եմ մեղադրելի։

Ամաչիցին ամբարշաւանք՝ որ 'ի փարատարարուց անիրաւեցան յիս. այլ ես հոգացայ 'ի պատուիրանս չո։

Եւ այս չէ անեծք, զի որ ամաչէ՝ ապրի զղջմամբ, զա քիտրելասէ և զաբխողում, և զայլ իշխանացն, նշ չէի մեղուցեալ. այլ՝ ես հոգացայ 'ի պատուիրանս քո, որում յան ցաւոր եմ։

Խրատեցին զիս երկի-ղութ չո, ի այ ճանաչին զվնայութիւն չո։

Նաթան, մովսէս, և մարգարէքն գրովք լուրեանց, և այք ճանաչեն զվկայութիւս քո, և ոչ չարքն՝ որոց չէ փոյթ պատուիրանն քո։

Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութիւն չո՝. զի մի՝ ամաչիցցի։

Ասա դատեաց զիս խիղճ մտացս. յարդարութիւն համարեա, և յստակ, և զուտ մտօք ցանկամ օրհնել զքեզ, վստահութիւն՝ առանց ամօթոյ։

Կարօտացա՝ անձն իմ 'ի փրկութիւնն չո. զի ես 'ի քանա չո յուսացայ։

Հոգի

Հոգի իմ կարօտի փրկիլ՝ ի ցաւեցուցանելոյ մտացս. զի ես՝ ի բանս քո յուսացայ, թէ՝ առնեմ ողորմութիւն՝ ի հազար աղգս սիրելեաց իմոց։ Դարձեալ՝ կարօտիմ՝ ի յոյն քո, որ գայ զկնի հազար ամի։

Սպասիցին ալ իմ քեզի հոմ. ասացի՝ երբ մխիթարիցես զիս։

Զի առաքես զբանս քո՝ զյոյ. ոչ միակ վաստակեալ, և քաղցեալ, և ծարաւեալ, այլ՝ ի ճանապարհն. և սիրելիք հեռաւոր ուղևորի ակն ունին, և՝ ի յամէն թալանան։

Եղէ՛ ես ոչ ոչի՝ ի պարզի. զի զարբարութիւն հոգ ես ոչ մոռացայ։

Տիկ՝ ի ջեռնուլն հրով չորանայ և այրի, և ջրով թրջեալ մեղկի, և՝ ի փչելն ուռնու, և՝ ի պարզի եղեալ խստանայ. այսպէս՝ և բնութիւս ինամիկութիւն մեղկի, և՝ ի փառաց հպարտացեալ ուռնու, և՝ ի խստամբերութենէն ցամաքի. ըստորում դաւիթ փաղիկացեալ մեղաւ, և յապաշաւանս և յերկիւղէ դատաստանին չորացաւ իբր խեցի։ Այլ բնութիւս հնացաւ իբրև զտիկ մեղաք, և ցրտութիւն չարին՝ հիւսիսի հողմով խստացաւ. մինչև եկն ոչն և նորացոյց նորոգ, ինոյն արժանաւորեալ՝ անպատկառելի մնալ յաւիտեան, բաւական նոր գինուցն։ Զի զարդարութիւն չմոռացաւ դաւիթ, և ոչ բնութիւս. և ողորմութիւն գտին։

Քանի՞ ինչ են ասուրչ ֆասայի հոմ. երբ ասասցես ինչ իրաւունս՝ ի հալածչաց իմոց։

Քանի՞, եօթանասուն և կամ ութսուն ամ, այլև՝ մահ ուամբ գրաւեալ է բնութիս. և զեք հալածեն մեղաք՝ ի քէն. երբ գաս և առնես մեզ իրաւունս, որ այնքան թշնամիս ու նիմք, և սակաւ և ցաւալից կեանք։

Պատմեցին ինչ անօրէնք զիորհուրդս. այլ ոչ ոչ զօրէնս հոմ։

Որոց չէր փոյթ օրէնքն՝ խորհրդակից լինէին դաւթի ապանանել զսաւուղ, և զսեմէի, այլ՝ ոչ ազդեցին յիս իբր զ օրէնս քո։ Այլև՝ զեք խորհրդատուս կարգեցին՝ ափրոդիտեայ, և դիոնիսեայ, և զբօսեցուցին զբնութիս, այլ՝ ոչ էառ զկայ իբրև զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք հոմ ճշմարիտք են. ի նանիր հալածեցին զիս, օգն նէ՛ ինչ։

Ճշմարտութիւն՝ տունկ է դալար, որ է աւետարանն, և պտղալից. ի նանիր բանիւ հալածեն զիս, յայնմանէ սուտ մահ առնել զիս. քում օգնականութեանդ կարօտիմ։

Փոյթ մի Լա՝ Լ իրուանդէին գիս յերիսք. այլ Լս ոչ Լողի գպատուիրանս քո։

Յուսահատ առնել, և անապաշաւ մեռանել. այլ՝ ես ոչ Լողի գպատուիրանս քո, որ ասացեր ընդ Էր մեռանիք տունդ Լէլի, զի ոչ կամիմ զմահ մեղաւորին, այլ զդառնալն 'ի չար ճանապարհէն և կեալն։

Ընդ ողորմութիւն քո յուսամ ապրիլ, և ոչ ըստ արժանեաց. և յայսմհետէ պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո, զոչ շնալն, և զայլն։

Յուիշեն որ՝ քան զոր նոյ յերիսնից. ապէք մինչև յոգի ես ի՞մարդոյ։

Բան քո՝ պինդ ունկն գերկինս. այլև՝ բան քո կայ յերկինս 'ի հրեշտակս, զի հզօրք ես գործել յառնել զբանս քոս և նոքօք ետուր զճշմարտուն օրինացն հրէից ազգին. և ածեր անտի մինչև յազգս հեթանոսաց, յորս ճշմարտութիւն պայծառացաւ, և հրէից ստուերք ցուցաւ։

Հաստատեցեր գերիսք՝ և նոյ։

Բաւական պիտոյիւքն մարդկին և անասնոցն, և կայ այն։ Այլև՝ ճշմարտութիւնք օրինացն հաստատեցաւ երկիրս, որ մարեցաւ ինքն և ամ բնակիչք իւր. զի զու հաստատեցեր զսիւնս նոր։

Հրամանք քոյ մնայ պիտ. զի ամենայն ծառայ քոյ։

Իբրև յեսուայ, և առ եզեկիայ. այլև՝ բաժանեցեր ըստիր 'ի գիշերէ, և մնայ 'ի սահմանեալ կէտն իւր. զի ամ ծառայ քոյ է, 'ի քէն եղեալ կան 'ի հրամանս ալաբչիդ։

Եթէ ոչ օրէնք քոյ խօսք էր էին, նանքա՝ Լա արդիօք նորոգեալ էք 'ի խոնարհութիւնս քոմ։

Զայս ամ ոգի լրկեալ 'ի վիշտս՝ ասէ այ, յոմէ մի, զա նիէլ, երեք մանկունքն, դաւիթ, բնութիւս, թէ ոչ զբնական օրէնքն գիտէր, որում անառակ որդի ինն եկն առ հայրն, կանխաւ կորընչէին խոնարհքն 'ի վիշտս վարձանաց։

Յ-

Ցաւնիսն ոչ մոռացայց զարդարութիւն որ զի նոցա ինչս զին։

Քո արդարութիւն կեցցայց զիս, և ոչ իմն, որ է հաւատն անարկիմիտ։

Քո է՛ն, և ինչս զին զարդարութիւն որ ինքեանցն։

Ոչ ամ՛ ոք կարէ ասել զայս՝ որ ծառայէ մեղացն։ և մինչ՛ի բաց կայ՝ կարէ ասել, զարդարութիւս այ խնդրելով։

Ինչ ոպոնցին ֆեղարս՝ ի նորոնանել։ զի զվնայութիւն որ են՝ ի ֆիպ ոռ։

Սիմաքոս՝ անսային թէ՝ երբ կորնչի՝ յայլազգիս փախուցանելով։ զի զվնայութիւս քո ես՝ ի միտ առի, որ ասացեր՝ գոի զգաւիծ որդի յեսսեայ՝ այր ըստ սրտի իմում, որ արասցէ զամ՛ զկամն իմ։

Ցամ խոսրոշի ֆեոի զվնաճոն։ յոյժ անդորր էին ինչ պոպոհիրոնոչ որ։

Սիմաքոս՝ և թէոդիտոն՝ ամ պատրաստութիւք անցանեն։ ամ բարութիւք կենցաղոյս վախճան ունին, ուտել, ըմպել, խառնակել։ Եօթանասունքն ասեն, յոյժ լայն են ինձ։ Սիմաքոս՝ անդորր են։ թէպէտ՝ նեղ և անձուկ է պատուիրանն, յուսով հատուցմանն լայն և անդորր են։

Որոնս ոչրեոյ զորէնս որ զորհանոպոզ խոսոչ ի՛մ էին։

Ոմանք վասն երկիւղի, կէսք վասն փառաց գործեն բարիս։ իսկ՝ որ սիրոմն այ միայն առնեն, ՝ի խոկալոյ և՝ ի խօսելոյ ոչ լռեն։

Քոն զնշանոն ի՛մ ինոսոռոն արարիր զի՝ ի պոպոհիրոնոս որ զի յաւնոնոն ի՛մ էին։

Զի թշնամիքն պատուիրանաւ քո ոչ իմասանացան։ զի յաւիտեան իմ էին, ՝ինանինեացն ունէի։

Քոն զամ ուսուցիչ ի՛մ ինոսոռոն եղէ։ զի զվնայութիւս որ խոսոչ ի՛մ էին։
Քոն զիրս ինոսոռոն եղէ։ զի զպոպոհիրոնոս որ չոնիցի։

Սաւուղէր ուսուցիչ զաւթի, և աբեներ, և աքիտոբէլ։ զի թագաւորի հարկէ խմնասուն լինել։ զոր սոլոմոն

ինդրեաց յայ. նոքա ոչ իմաստնացան. այլ՝ դաւիթ մանուկ գողով խօսէր, և քննէր զպատուիրանս այ, և զվկայութիւն։

Ցամ ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ ոգի զի պահիցէ զբանս քո։

Շատ են չար ճանապարհք, և այն մի է, երկու ճանապարհաւ անհնար է գնալ մարդոյ. ըստ միոյն ասէ գնալ, որքան գնաց անուղղ. զի պահեցից զբանն այ, որ ասաց՝ եթե երրուք, զի ես եմ։

Ցիրա՜նոց հոց էս ոչ իսոսրեցայ. զի դու օրէնոգէս արարեր զիս։

Քո՛ է շնորհն, զի դու յայտնեցեր զհաճոյս քո։

Ոգի զի հաղոր են 'ի հիմս իմ քանզ հս հան զմեզ՝ բերբանոյ իմոյ։

Զի մեղուք զմեղը վաստակեն, և հոգին եթ զբանն բղխէ՝ զոր ներքին քիմքն ճաշակեն։

'Ի պատուիրանաց հոց իմացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց. զի դու օրէնոգէս արարեր զիս։

Զի զմեղս ոչ գիտէի՝ եթէ ոչ՝ օրինացն էր ասացեալ. մի ցանկաս, մի շնաս, մի գողանաս. այլև՝ զմիտս օրինացն ցուցեր ինձ։

Ճրագ է քան հս ոտից իմոց, և լոյս ոտից շաւղաց իմոց։

Զի գիշերի պէտք էր օրէնքն. ըստորուամ և յովհաննէս առակաւին ճրագ, մինչև արեգակ ծագեաց եթ մեր, ցուցանէր զշաւիղն գալոյ ան։

Երդուա՛ այ և հաստատեցի. զի պահիցի զամ իրաւունս արդարութեան քո, որ է ուղղն, յորմէ կախեալ կան ամ օրէնք և մարգարէք, դու ասացեր։

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. ապ՝ ենոյ զի ըստ քանի հոմ։

Ցիրաւի ասէր զայս. զի թագաւոր էր և մարգարէ, և խոնարհէր նաթանայ, և տանէր սեմէի նախատանացն։ Տե՛ կեցո՛ զիս ըստ քանի քում՝ թէ՝ ես սպանանեմ, և ես կեցուցանեմ։

Ընդ հոմ բերբանոյ իմոյ հաճեա՛ ապ. և զիրաւունս հս ուսո՛ ինձ։

'Ի բարեաց՝ է ինչ՝ որ օրինաց կարդեալ է, և է ինչ՝ զոր մարդ ախորժէ և նոմիրէ, որ կամայական կոչի, իբրև պատարագքն. դաւիթ զբերանալ երգն և զձայնն, և զաղիսն՝ 'ի մատամբ հարկանելն, յանձնէ և 'ի սրտէ նոմիրեաց, և ա-

զայրէ հաճել ամ. և զիրաւունս քո ուսո՛ լինիմ, թէ հաճոյ է քեզ ասել՝ տուր լինիմ իրաւունս։

Անչն ի՛ չիւռս չո ցամ քամ. և զօրէնս չո ի՛ս ոչ մոռացայ։

Զի պատկեր քո է, և անմոռաց պահէ զօրէնս քո։

Եղէն ինչ մեղա՛ոչ ոչոգայնի. ՝ի պարհանոց չոց ի՛ս ոչ մոլորեցայ։

Դովեկ, և զիփացիքն. ՝ի պատուիրանաց քոց ես ոչ խո տորեցայ, յիշեալ զքեզ՝ ինեղութեն, և ապրել։

Ժամանգեցի զանայո՛ն չո ցանուինէ ոբոի ինոյ։

Ժառանգուն՝ սեփհականն և հայրենին է, զոր անմահ կալայց ես ը հոգւոյն անմահութեն կցելով, զի ցնծութեն առնէ տրտմեալ ոգւոյս։

Խոնարհեցա՛ի զանրա ինչ, առնել զարդարութեն չո ցանուինոն, վասն հատուցմանն։

՝Ի հպարտութեն խոյս եատու. առնել զարդարութիս քո յաւիտեան, զի որ ամբարտաւանից հակառակ կայ. և հատուցումն է, զի տայ շնորհս խոնարհաց. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրասցի։

Զանօրէնս ապէցի, և զօրէնս չո ոչրեցի։

Զի ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել, զի զի՞նչ միտքանութեն է լուսոյ ը խաւարի։

Օգնական՝ ՝ի փոքր վշտաց, և փրկիչ՝ ՝ի մահուանէ. զի ես ՝ի բանս քո յուսացայ, զի իւրաքանչիւր ոք ՝ի լեզուէ իւր մէ դատեսցի. զի ՝ի բանից քոց արդարասցիս, և ՝ի բանից քոց պարտաւորեսցիս՝ դու իսկ հրամայեցեր, և այս են ասէ իմ բանքն։

՝Ի բաց խղեր՝ չինէն չարչ. և չանինցի զպարհանոն ամ ինոյ։

Սատ չար խորհրդոցն՝ որ եկամուտքն են, զի քննեսցե. այն է դրբծ նոր անգաւոր։

Օգնեա՛ ինչ ըստ քումդ ոգւոյ, և նկեցո՛ զնա. և մի՛ յամենի առնելոց զնա 'ի յո՛ւսոյ իմմէ։

Զոր դու գիտես յօգուտ ինձ. և մի՛ յամենի եղէց, զի 'ի քեզ, և ոչ յայլոք յուսացայ։

Օգնեա՛ ինչ, և ապրեցո՛ զնա. և խորհեցայց յիրաւունս քո յամ՛ժամ։

Գնեան զիս ասէ 'ի մահուանէ մեղաց. և խորհեցայց յիրաւունս քո յամ՛ժամ, 'ի դատաստանին ահն յամ՛ժամ։

Անարգեցեալք զամենեքեան՝ որ ապստամբեալքն եղեն յարդարութենէ քումէ. զի մոլորեալ էին խորհուրդք նոցա։

Զհակայսն, զսոդոմայեցիսն. զի անիրաւութիւն էին խորհուրդք նոցա, խորհեալ էին չարիս ապրել։

Ցանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո, զի յաւիտեան խոստանայ փրկել։

Բնեա՛ ընդ երկիւղս զմարմին իմ. զի 'ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ, ոչ չափաւորս, այլ՝ յոյժ, զահաւոր բեմն յիշելով, և զանչէջ գերեանն։

ԱՐԱՐԻ ԻՐԱՒՈՒՆՍ ԵՒ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵՆ. մի՛ մոռանար զիս 'ի յեր՝ նեղչաց իմոց։

Արար դաւիթ դատաստան իրաւամբք, թէև՝ լինէր խնայելիք. և արդարութիւն անխառն ողորմութեամբ։ Այլև՝ ասեն թէ՝ զառաջին գուբզայն՝ և զայս՝ յանմեղութենէ ասացեալ. և զայս ստուգելի է առաւել. և զմիջինն 'ի մեղանչելն։ Սակայն՝ և աստ աղաչէ ապրիլ յերևելի նեղչաց և 'ի դիւաց՝ որ մերով ախտիւքս կռուին։ Այլև՝ չգալ ընտրեա 'ի դատաստան, զի ընդ սատանայի թէ հարցանուսի, արար ընութիս իրաւունս և արդարութիւն. արար և անիրաւութիս.

խսկ նա՝ չէ՞ իրաւ, զի նա՛ է պատճառ մեղաց մերոց։ Ա յլ՝ ը՝ այ դատելն զմեզ՝ ոչ ախորժէ մնանել՝ 'ի դատ դալ նոցա, և միտ դնել ամբարտաւանին՝ զոր ինչ ասէ վա՜ մեր։ Ա յլ՝ ո՞ն մերոյ վայելչական է առնել իրաւունս և արդարութիւն, և հօր յանձնել զենութիւս, մի մնանել՝ 'ի ձեռս նեղչաց դիւաց. և 'ի հանդերձեալն ինքն է դատաւոր և փրկիչ։

Ընկա՛լ զքո՜ոյս ո՛ 'ի քոյն. զի մի՛ ամբարտա՜ռն զզուենցին զիս։

Ընկա՛լ զիս յերաշխի, և բարւոյ ակն կալ յինէն յայսմ՝ հետէ. զի մի ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս, գարշելի և զզուելի զեզ՝ 'ի քէն և 'ի հրեշտակաց՝ ազտ ինչ խառնելով 'ի քո ստեղծուածն։ Դարձեալ՝ զզուել, որ է զբոլորտել, ա՛յլ զա՛ծ առ ադամ։

Սպասեցին ոչ իմ ելեւ՜մէ ո՛ւ՜մ ա՛ր, և՝ քանց սրբարո՜մէ ո՛։

Զյոյժ կարօտիլն ասէ մոռացն. և բանից արդարութե՜ քո. զի ակնունիմ թէ դու վկայեսցես իմոյ արդարութե՜ն, ընդոլ զբոլոր։

Ա՛ր՝ ընդ ձ՜ոոյն ո՛ւ՜մ ա՛ր քոյ ողորմո՜ւմ ո՛ւ՜մ. զարբարո՜մ՝ ո՛ ո՜ոո ինչ։

Ա յսքան արդարութե՜ մշակ՝ ողորմութիւ՜ այ ասելիլ աղաչէ, և տակաւին կարօտի ուսանել զարդարութիւն։

Ծ՜ոոոյ ո՛ ես ես, ի՛մասոյ՜ն ասա զին, և՝ ձանի՜ցց զմի՜ոյ՜մ՜ ո՛։

Ամենեքեան ծառայք են այ երկայք, այլ՝ իրաւացի ծառայն՝ որ ազատ է 'ի մեղաց, որով և սա պարծի. և իբ՜ րև հաւատարիմ ծառայ՝ որ ցանկայ ուսանել զկամն նոն, խորհրդոցն գիտակ. և ծանեայց իբրև զնաթանեայսն՝ որում նոն վկայեաց. ահա արդարև իսրայէլացի՝ յորում նենգուն ոչ գոյ։

Ժ՜ամ է պաշտել զա՜ր. ի՛սփանիցին զօրէնս ո՛։

Յառնել յերկայնմտութենէ , զի բազմացան խաւա՜ նիչք օրինացն։ Ըստ այլոց՝ ժամ է պաշտել զնոր, ուրեմն թլիատել զտղայ. խաւիանեցին զօրէնս շաբաթուն։

Վ՜ոն այսոքին ոչ՝ ի՛ ելիցի ղպոսոՀ՜ի՜ քոնո ո՛, ո՛ն զա՜մ ոսկի և՝ ղարդ՜ ի՜ քոնոյ։

Ոչ փոխանակեցի ընդ ոսկւոյ՝ զոր ամ երկիր ունի. և տպազիոնի՝ որ քան զամ՝ ակն պատուական ասի։ Զոր ա-սեն գտանել 'ի տոպազէ քաղաքի Հնդկաց. և վաճառեալ դոյզն գնոյ, և նոսիբրեալ եթոպացւոց թագուհւոյն, և նորա առեալ դնէր 'ի մէջ թագին , որ՝ զեղէ ամ ցաւոց։ Լեսեալ յերանեալ՝ և է կարմիր, և ջուրն՝ որ ի ջանէ՝ սպիտակ. և շատ ամեն լցեալ ջրոյն՝ ոչ պակասի կշիռն, և ոչ ակնաջաւի բոլորն։ Որ է օրինակ ոն մերոյ՝ որում պսակի եկեղեցի, և արիւն նոր բժշկէ զամ ցաւս. սպիտակացուցեալ անմեղացուսցէ զբժշկեալս, և ոչ արինաթաթախ արարեալ։

Ամենայն պարարութիւնս չունի ինչ. զի ապէնի է զճանապարհս չարաց։

Զի յանձն չարարուեստ՝ ոչ մտանէ իմաստուն. այլ յատեցօղն չարի՝ աջողին բարիքն։

Սոնչելի է վնայոնիէ, ոչ, վասն այսորիկ ոչիչ ինձ անչն իմ։

Օրէնքն՝ զոր չարք մեղադրեն, ինձ զարմանալի եղև, զի քննեցի, և իմացայ հոգւով։

Յայոնոնիէ բանից ոչ լուսաւորք, և ինքասուն սանէ զպայս։

Որ 'ի չարացն ծածկի՝ զանմեղ տղայն իմաստնացուցանել աղաչէ, զոր ոչն ասէ՝ ծածկեցեր զայս յիմաստնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Ասորին՝ յայտնութիւն բանիդ քո. որ իբրև յայտնեցաւ բանն մարմնով՝ լուսաւորեցան անգէտք։

Զբերան իմ բացի, և սուի զհոգի. 'ի պարարութիւնս ոչ թաքուցեալ անչն իմ։

Զի նախ լուաւ, թէ բաց զբերան քո և լցիցի։ Եւ բերան՝ զյաժարութիւն հոգւոյն ասէ, իբրև ծրծումն օդոյ՝ մարմնոյ տայ կենդանութիւն. և նեբքին մարդոյն՝ հոգին ոչ. որքան բանայ՝ տուեալ լինի. զոր պօղոս խնդրէ աղօթս յաշակերտացն, զի տացի բան՝ 'ի բանալ բերանոյն. 'ի պատուիր բանս քո վարիպաքեաց անձն իմ, 'ի յառնուլ զհոգին՝ յորդորէ զբաղձանքն։

Նայեա՛ սուի և ողորմեա՛ ինձ, ըստ իրաւունս սիրողաց անուանն ոչ։

Որ լի է ողորմութիւբ և ուղղութիւբ նայելդ քո։ Ըստ իրաւունս սիրողաց անուանն քո, ոչ իրաւունք է սիրողացն զանուն քո ողորմել։

Զճանապարհս իմ ուղի՛ զ ապա ինչ ըստ քանի ոչ. և մի՛ պիղծոցն ինչ ոմանոյն մեղչ։

Զոր

Յորժամ յօժարուիս իմ և օգնութիւն բանից քոց՝ մերձ գան, ոչ լինի տիրել ինձ ամենեցուն, թէպէտ՝ դեռ մեռեալ նայիս։ Ամէն։

Փութա՛ զի՝ ի զրպարտութենէ մարդկան։ Եւ պահեսցէ զպատուիրանս քո։

Յոյժ դժուարին է տանել զրպարտչացն, որում՝ ոչինչ վարձս բազումս խոստացաւ. և ալօթիւ հրամայեաց՝ չտալ ի փոխանութիւն, յորս յուսայ մնալ և փոխն գտաւ։ և ապա՝ կարացից ասել պահել զպատուիրանս քո։

Երանեալ զերեսս քոյ, և ի քեզ յոյս։

Անմարմին է ոգի՝ զիաւիդ երևի երես նոր. յորժամ մեռանի որոգայթն, և աջողին բարիքն, երևել ասի երեսացն այս. յորմէ առաւել ուսանիմք բարեգործս լինել։

Վասն զի՝ ի՞նչ ինչն յաշոց իմոց։ զի ոչ պահեսցին զօրէնս քո։

Ըստ պօղոսի՝ թէ վշտանայ ինչ մի անդամն՝ վշտանան ամենայն անդամքն ընդ նմա. որ անդամ է՝ նա վշտանայ. իբր ինքն ասէր, ա՞ հիւանդանայ՝ և ոչ ես հիւանդանամ. և ողբայր զկորուստս ազգին իւրոյ, զկորուստս յանցաւորացն զգալով՝ իբրև զանձին. զի վասակ ասելով՝ զյուդն, և զկարի սատանին ասէ։

Արդար է դո՛ր ինձ, եւ ուղիղ են դատաստանք քո։

Զոր ունիք զլսելարանն զօրէնս, և զօրէնսդիրն ասելով թէ՝ ընդէ՞ր ներսէ չարաց և զրպարտչաց, և թէ՝ ընդէ՞ր դներ զադամ ի դրախտին, և ասէր՝ մի ուտեր. մեք հաւատացաք, զի արդար ես և յիրաւի, և ուղիղ դատիս զյանցաւորսն։

Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց քոց. և ճշմարիտ են յոյժ։

Եւ ոչ թագուցեր զվկայեալն բարւոյն՝ զոր պէտքն է առնել. և ճշմարիտ են յոյժ, և ոչ դոյ ստուերութիւն։

Սաղմոս զէս նոխանչ քոյ, զի մոռացան զբանս քո ինչուրիչ իմ։

Զի անցանեն զօրինօքն, և հայհոյեն զքեզ. իբր էր վինեհէս, և հեղինաս, և պօղոս. զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ, զի հոգւոյն են թշնամիք՝ օրինացն արհամարհօղք

հողքն , զանն զգուշացուցիչ մոռացան, թէ խոտորեա՛ ի չարէ, և արա զբարի, և որ սոցին նմանք են։

Ընդունել է քեռն զ տոյժ, և ձեռաց զ ոչխաց զսա։

Եօթանասունքն՝ հրացեալ ասեն, այ՝ փորձ և ընտիր, լաբ հրով փորձեալ ոսկի. և ծա՛ յ քո սիրեաց զսա, որ ճանաչէ՝ սիրէ։

Առնուն իմ է և ապրամարկեալ։ և զարդարութիւն զ են ոչ մոռացայ։

Նման է՝ որք ասեն յանուղղութիւն ասել և ի մանկութենն, որ և ի գնալն սամուէլի ի տուն հօրն յօծանել զմի յորդ-ւոցն՝ զեօթանեսին որդիսն անցոյց հայրն առաջի, և վնա-նէ ասաց ի հարցանելն՝ կայ միւս ևս փոքրիկ, և արածէ խաչն, զոր ասէ՝ արհամարհեալ էի, և դու ընտրեցեր , և արդ ոչ արհամարհեցեր քո արդար դատաստանաւդ , զայն ոչ մոռացայ։ Դարձեալ՝ ի տղայութիւնն ուսայ յօլ ինաց քոց, և ոչ ի մարդկանէ, և ոչ սղալեցի ինչ ի մանկութենէ։ Այլև՝ մի գոլով եկեղեցի՝ տղայ է ը տղայս և յարհամարհանս, մինչև հասանէ յայր կատարեալ ի չափ հասակի կատարմանն քրիստոսի։ Զի զարդարութիւս քո ոչ մոռացայ, քրիստոս ոչ մոռացաք՝ որ մանուկ եղև վա՛ մեզ, և արհամարհեցաւ։

Աբդարո՛ է՝ աբդարո՛ է յանէնից. և օրէնք ոչ ճշմարիտ են։

Որ ի մարդկանէ առնու օրէնս՝ և արդարութիւն ջանայ առնել՝ չէ՛ յաւիտենից, և չէ՛ ճշմարիտ. այլ՝ այն յաւիտենից մնայ, և ճշմարիտ յուցանել։

Նեղո՛ւ և վիշտ գտին զիս. և պատուիրանք ոչ խօսք էր։

Նեղութիւք և վիշտք լծակցեալ են ը առաքինեան, յորմէ առաւել շահին, ուսանին , և խօսին, և ուսուցանեն , իբրև արիւնն աբելի. զի վիշտք սքեցն օգուտ է։

Աբդարո՛ է են վիայո՛ և յանէնն . նմանութիւն աբա և ինչ զիս։

Օրէնք և արդարութի, և իրաւունք, և վիայութիւք, զանազան կոչմունք են միոյ սահմանադրութենն այ, իրաւունց և դատաստանաց՝ զոր ցանկալի համարի, և յոյժ հաճոյ այ։ Դարձեալ՝ արդարութիք են, որում վիայիցեր բարւոյ՝ ասելով ցամուէլ, դա՛ է բարի, օծ զդա, անխախտ կայցէ և յաւիտեան. զի իմաստնացայց նովաւ, և կեցիցս։

Կարդացէ՛ ա՛ռ չէդ Բոլորով սրտիւ նմանէ։ լո՛ւր ինչ ասէ, զի շարժո՛-
ր-ելոյ չո Խորհրդեցէ։

Զարդարութի՛ օրինացն՝ առ քեզ կարդացի, և՛ի կա-
մըս քո լուր ինձ, և զոր խնդրեմն՝ տուր։

Աղաղա՛ւնեցէ ա՛ռ չէդ՝ Ի՛ դիւնա՛ զէս։ Ի՛ պահեցէք զէնիցս-ելոյ չոյ։

Զ Ջերմն յօժարութի՛ն՝ աղաղակ ասէ փրկութի՛ խնդ-
բելով, և պահել ախորժէ զանձն ա՛ր, իբր զվկայութե՛ն խո-
բան. զի վկայեաց, ես և հայր՝ առ նա եկեսցուք, և օթևանս
առ նա արասցուք։

Կանչեցէ փարիսեցո՛՝ աղաղուիեցէ. Ի՛ նա՛ն չո յոյսցայ։

Թագաւորը գոլով և՛ի հոգս՝ յորում պահու հնար էր
պարապել, չինայր զարթնելոյ քահանայիցն, և ո՛չ խօսել հա-
ւու. աշխարհեցի թե՝ կեա՛նք է որ ունի միշտ՝ ի բերան։

Կանչեցէ՛ ա՛չ ինչ ա՛ռ-ա՛-օգո՛. ՝ի նօսել ինչ զբանս չո։

Ո՛չ միայն ՝ի մէջ գիշերի, այլև՝ զառաւօտուն քունն
թօթափեցի յաչացս։

Զայնչ ինչ՝ լո՛ւր ա՛ր՝ ասա՝ աղերսո՛-ելի՛ չո՛. ա՛ր չիրա՛-ո՛նա չո
ինցո զէս։

Ա յսպիսի մաքուրն՝ ողորմութի՛ ասէ ասլրել, և յի-
բաւունս՝ ա՛յ և ո՛չ յիւրն։

Մերձեցո՛-ցէ՛ն չէ՛ հալածիչչ ինչ զանօրէնո՛-ելի՛. զի յօրինաց չոց
հե՛-ի եղեն

Հեռացան յօրինաց քոց, վասն այնորիկ՝ հալածեն զիս.
այլոց շատ արարին անօրէնութի, յիս այլ մերձ բերին։ Զայս
և ա՛ն ասաց, որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ. և որ զձեզ ատէ և հա-
լածէ՝ զիս ատէ։

Մերձ է ա՛ր՝ ա՛ր. Ի՛ ա՛մ պատուիրանաց չո ճշմարիտ են։

Մերձ ես յամենեսեան, և խնամես զընաւս. և ուր
հալածեն զիս՝ դու ա՛նդ ես. և ա՛մ պատուիրանք քո ճշմա-
բիտ են, որ ասացեր՝ զերկինս և զերկիրս ես լնում։

Ի՛սկ

Խոկէ՞ն ծանոյ 'ի վէյոյ՞ց չոց. ալ յաւէսն հաստատէցէր ինձ։

Երկինք և երկիր վկայք են այ զօրութեան՝ որ արար, և իմաստութեան՝ որ պահէ միշտ 'ի նոյնութեան հաստատ։

Տէ՞ր ալեռոպդո՞ւ է, և թէպէ՞ ալ. ալ ալշէն ա՞ չ ոչ հոստոյց։

Զի ասացեր՝ յո՞ հանգչիմ, թէ ոչ՝ 'ի հեպա և 'ի խոնարհս, և որ դողան 'ի բանից իմոց. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրասցի։

Դոպէ՞ ալբոպասոն է, և թէպէ՞ ալ. և ասոպ բոնի չոհ չեցո՞ ալ։

Եւ զայս ևս՝ դու ասացեր, իմ են վրէժխնդրութիւք և ես հատուցից։

Հէրոն է 'ի մեղասոյց թէպո՞ւ է, ալ ալբասոն չո ոչ պահեցին։

Ինքեանք հեռացան 'ի վրկուէ՝ չպահելով զօրէնս, թէ՝ զարդարն մի պարտաւորեր. այլև՝ անդէն մերձէ՝ եթէ կամին, այլ՝ յեռ մահուն բնաւին մոռացաւ հեռացեալ։

Գնո՞չ չո բասոհ են որ, և՝ ասոպ իրասոնց չոց չեցո՞ ալ։

Իբր հօր՝ յորդիս, որքան ևեն զաւակքն. ը իրաւանց քոց կեցո՞ զես, իբր իրաւունք է 'ի ծնողէդ։

Բոզոհ են, որ հալոթին և նիղին ալ. 'ի վէյոյ՞ց չոց է ոչ խոտորեցայ։

Ընդդէմ բաղում գթուեդ՝ և ատեցօղքն և նեզիչքն. այլ՝ 'ի վկայութեց քոց ես ոչ խոտորեցայ, թէ՝ որ սպանանէ մեռցի. չսպանի զաւուղ զհալածիչն, և յարենէ աբիսողմայ՝ սուրբ գտայ։

Հայէի յանոգոյոյն՝ և հաշէի, ալ ալպասոհիրան չո ոչ պահեցին։

Բոտ պօղոսի՝ ո՞ գայթագղի և ես ոչ տասանամ. և լալոլ ասեմ զի շնամեաց խաչին քրիստոսի, զի անարգիչք են և անագորոյնք։

Տէ՞ր՝ ալ ալպասոհիրան չո ոչբեցի. թէ՝ ողորմութիւն չո ելեցո՞ ալ։

Մեծ յստակութիւն է սրտի, զի այ տեսանել աղաչէ, սակայն՝ յողորմութիւն նոր յուսայ ապրիլ։

Սէրեցէք թշնամիս. յաւելեալ էր ասել երա-
ւունս արդարութիւն։

Կամ՝ որ արարեր զհրեշտակս բանիւ և առաջին բա-
նական. կամ՝ որ ասացեր եղիցի լոյս. կամ՝ խոստումն աբրա-
համու՝ որ սկսաւ խօսել ընդ նմա. կամ՝ պընակտին սկիզբն՝
ես եմ՝ որ ասեմ քո. և լուր ինչ՝ որ ասեմ քո՝ որ սի է։ Այլև՝
սկիզբն վարդապետութիւն՝ որ ասաց զեբանութիւն։ Յա-
ւիտեան են ամ՝ իրաւունք արդարութիւն քո, որ ասաց՝ եր-
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ՝ ոչ անցանիցեն։

Լուսեղոն հալածիցին զքո՝ ի նոանէր. և՝ ի թշնամիս
սիրոյ իմ։

Դևք՝ իշխանք օդոյդ էին. ի նանիր հալածեցին, զի՝ ի
ոչինչ գտին, ոչ սաւուղ՝ ի դաւիթ վնաս ինչ. այլ՝ ի
բանից այ երկեաւ դաւիթ՝ զի օծեալ թագաւոր էր սաւուղ։

Յոյժ ցոյս է՝ ի թշնամս քոյ, ոչ ոչն՝ որ գոնէ սուտ է։

Զոր գտանէ յառակաւոր իմաստս օրինաց և մարգա-
բէից, քանզի՝ յաւարն աղբիւրաբուս դաւիթ։ Այլև՝ ա-
ռաքեալքն՝ ի քրիստոս բանն՝ որ ասաց՝ ձեր երանի աչաց և ա-
կանջաց. իբրև զոր՝ որ էառ յաւարն զհուդիան՝ ի դժոխոց
և ցնծացաւ։

Օ՜ դեղս ապէցի՝ և անարգեցի, և զբրէնս քոյ սիրեցի։

Զի՝ որ սիրէ զլոյս՝ ատէ զխաւար։

Ընդ անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վասն իրաւանց՝ և ար-
դարութեանդ քոյ։

Զեօթն՝ բազում ասելով սովոր են գիրք. այլև՝ եօթն-
աղի՝ քնարաւ օրհներ զնոյն ընդ տիւ և ընդ գիշեր. վասն իրա-
ւանց և արդարութեան՝ եօթանց աւուր տուն ընդեան և գիշե-
ր, իրաւունք է մեզ՝ գովիլն եօթնապատիկ, և ընդ զդայա-
նանացս։ Դարձեալ՝ զի արար գտիւ՝ ի գործ, և զգիշեր՝ ի
հանգիստ, կարի իրաւամբք են։ Այլև՝ է խորհրդով մեզ
պարտ է աղօթել, զոր որն յանձին կալաւ. յղուն, ծնունդ՝
և մերտութիւն, աճումն, չարչարանքն, մահն, թաղումն, և յա-
րութիւնն. քանզի՝ ասի՝ ի յօբն, վեցիցս փրկել՝ ի վշտացն, և
յեօթն ոչ հարկանի, զի որն այլ ոչ մեռանի։ Եւ մեք յեօթն
զօրուն հոգւոյն՝ ոյժ առեալ, զեօթն խորհուրդն որ զան
ձամբ արկեալ՝ ոչ հարկանիմք. վասն իրաւանց և արդարութեան
զոր որն արար խաչիւն։

Խաղաղութիւն թողուցանէ այնոքիկ, որ սիրեն զօրէնս քո, և չիք
գոյ ՚ի նոսա նեղութիւն։

Ընդ այս խաղաղութիւն ունելով՝ և սէր ի օրէնս՝ ոչինչ
ձեռամի արգար, ի պօղոսի՝ հալածեալք, այլ՝ ոչ լքեալք։
Հարեալք՝ այլ ոչ սպանեալք, և գայթագղեալք։

Սպասէի փրկութեանդ քում Տէր, և զպատուիրանս քո սիրեցի։

Սպասեցի փրկութեանդ քում, և ոչ ապաւինեցայ ՚ի մարդ։
և զպատուիրանս քո սիրեցի, և ոչ զանց արարի։

Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո, և սիրեաց զնա յոյժ։

Իբր յարձանի գրեալ յոգւոջս։ և սիրեաց զսոսա յոյժ,
և ոչ հարևանցի։

Պահեցէք զպատուիրանս՝ և զվկայութիւնս քո. զի ամ ճանա-
պարհք իմ առաջի քո են։

Պահեցից, յապայն խոստանայ զգուշանալ։ սակայն՝
ասէ զոր դու ճանաչես, և դու գիտես զկիրուն։ զի ամ՝ ընդ
թացք՝ զոր գնացի, և գնալոց եմ՝ առաջի քոյ է, և չեղէլ քեզ
իբրև զկղեալ առընթեր քեզ։

Ականջեցին ինձ զոհութիւնք իմ առաջի քո Տէր. զբան քոյ
իմաստուն ասա զինս։

Զբովանդակ խնդրուածքն՝ որ նախ քան զայս՝ աղաչէ
մերձիլ առ ածն անմիջոց, զի շնորհեցի ինչ մեզս արարել։ Ըստ
բանի քում՝ իմաստուն արա զիս, ոչ մարդկային, այլ՝ ածային
ցանկայ իմաստուն։ Ակն՝ զբանն ՚ի սկզբանէ հայցէ զքո
գալ առնել զմեզ իմաստուն։

Ստոյգ ապրեցուցանեսցես զանձն իմ Տէր. ի քանի՞ զի փրկեա՛ զնս։

Եօթանասունքն՝ արժանաւորութիւնք, զնոյն ապրեցու-
ցանէ, ստուգելով լինէ՝ յանմեղութիւնն ասացեալ։ և բանիւ
քով փրկեա՛ զիս, յանիւ փրկեա՛։

Ուղիղ ասեցեն շրթունքք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցցես
ինձ զարդարութիւնս քո։

Եօթանասունքն՝ զգայուցեցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս
քո, ոչ ՚ի խորտակիրութենէ զգայուցումն ելանէ ի շրթունս,
նոյնպէս ՚ի յաճախ սիրոյն ախորժակաց արտի հանէ զօրհնութիւն։
Իբրև այլոց ասաց, զոր ՚ի ճարտարութենէ՝ շրթամբք
ցնծութենէ օրհնեսցէ զքեզ բերան իմ։ Դարձեալ՝ բղխեսցեն՝
ոչ զմովսիսին, այլ զքոյ աւետարանն։

Լսօնէսցի լեզու՝ ի՛մ զքեանս ամ. զի ամ պատուհիրանք ամ ամ-
պարարութիւն են։

Զբանեղէն պատարագս՝ լեզուաւս քահանայապետու-
ծեցիս, և զարդարեցիս զնոսա. զի ամ պատուհիրանք քո
արդարութիւն են, ըստ պատշաճ ժամանակի, հինն և նորս։

Ընդունցի յերանս ամ ՝ի ննջեցեալս զի զպատուհիրանս
քոսա։

Զեռն՝ զնեղգործութիւն խնամոցն ասէ, թէ՝ ցոյց և
յայտնի արա զապրիլն իմ. զի զպատուհիրանս քո ընտրեցի
մեծ քան զամ զսէրն։

Ցանկացայ փրկութիւն քոյոյ, և օրէնք քոյ խօսք ի՛մ էին։

Որ ոչն ցանկայ՝ ոչ ուսանի, իսկ՝ որ ցանկայ՝ ուսանի,
և միշտ խօսի, և ոչ մոռանայ զցանկալիսն, և գտանէ ՝ի դէպ
ժամանակի։ Այլև՝ ցանկայ փրկութիւն՝ զոր եցոյց ՝է
մեջ երկրի։

Աչացքն ամենայն ի՛մ, օրհնեսցեն զքեզ. և ի քոյոյ օգնե-
ցին ինձ։

Ցանկայ յաւիտենից կենաց՝ օրհնել զամ, և ոչ ախորժ
զանցաւորս. և իրաւունք քո՝ իբաւացի դատաստանին
ահն օգնեսցէ յանմեղ մնալն

Մոլորեցայ ես ոգի զոբեաց ի՝ որոնեալ. ընդրիսի՛ զծառայս
քոս, զի զպատուհիրանս քոս ես ոչ մոռացայ։

՝Ի դիմաց բնութեանս, զի դաւիթ տակաւին չէր մո-
լորեալ. խնդրեա՛ զծառայս քոս, զհովիւն քոյ ողաչէ դալ
և լինել ոչխաբ, և խնդրել զմոլորեալն, և ՝ի յուս բառնալ,
և առ անմոլորն տանել՝ յինանուն ինն։ Այլեթէ՝ և զինքն
մի յոչխարացն համարի դաւիթ՝ զի ՝ի բնութենէ ասուի է,
հաղորդ կրկից նախատեղծիցն մոլորելոց։

Ամենայն զարդարեսցի առատելոյ։

Ընդրեալ պարտ է թէ՝ յի՞նչ դիս ասէն ՝ի յիշատակի մեռելոց։

Ասեն թէ՝ ՝Ի վեր գերերգմանին ազատմամ ասաց դաւիթ
զայս սաղմոս. զի անց զօրինաց, և զպատուհիրանաւ, և զմը-
կայութիւն՝ ասեն. սակայն՝ յորդւոց նոր յոլովք զգուշացան և
պահեցին, թէ՝ զի վնասն ասէ նոքաք հայրենի պարտքն։ Ա՝ն
այսորիկ՝ ասեմք ՝ի քո՝ ենջեցելոցն յիշատակի. զի մի են
քրիստոնեայքն՝ մարմին միոյ գլխոյն, և իրերաց անդամք.

զի

զի ընդհանք գլխոյն՝ և անդամակցացն սիոնիսցի, տարածեսցի 'ի լաւացն 'ի աղալեալսն։

Եւ ալէլու չվայելէ ասել. զի 'ի պատարագս՝ որ վասն մեղաց, խունկ ոչ խառնէին. և այս՝ պատարագէ վասն մեղաց ենդեցելոցն։ Այլ իբրև զքաղուածոս փոխս այս՝ յամէ կայ աստ զօրութիւն։

Եւ զի՝ ոչ անուն ոչէ աստ, այլ՝ որ և ոն, և դատաւորի. զի յետ աստի գնալոյն՝ յատենի դատաւորին կան, զդատաւորն աղերսեմք հաշտել, մինչև յօրն հատուցմանն. զի հաշտն, և բարեգործակն՝ յայնմ աւուր յինքն առցէ ըզվճիռն 'ի վերայ քրիստոնէից՝ հաւատով ենդեցելոցն. և յուսոյն մերոյ քանի փառք յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

Ուստի՝ յայս յոյս՝ խոցոտեալ անդամս եկեղեցւոյ և վերաւոր մարմին՝ և հոգի՝ և միոք յի, մանն յաւէտ մոլորեալ ոչխարին Ասխաթան , որև Վարդան, վաստակեալ 'ի յահագին ծովուս, կամ յերկրէ յերկինս դիմեալ՝ տկար ոգւով և մարմնով, ցաւօք և ծերութիւն, ձեռն 'ի յոյ կալեալ և յիւր մերձաւոր աբան՝ յեպիսկոպոս, յեփրեմ, յաթանաս, և 'ի դանիել. զոր ումեմն համառօտեալ կարճառեալէր մի գիրք՝ յայլևայլ տեղիս. որոյ յիշատակն օրհնութիւն եղիցի, սեղբեստրոսի՝ որ մեզ պատճառ եղև աշխատել և հաւաքել 'ի մի, թողեալ և յաւելեալ կամաւ, 'ի կարծիս՝ թէ չէ յարմար, թերևս մեր տխմարութեն թուելով. և շատն՝ զոր նա էր թողեալ, և զոր մեք սղալմամբ, և ջածելով 'ի յիշումն, զորոց թողութի՝ քի սիրովն հայցեմ 'ի հանդիպելոցդ։

Սակայն՝ ըստ վերագոյն ասիցդ 'ի մեծն յոյս վստահացեալ 'ի քո գլուխ, և յիւր անդամն. զի 'ի վերուստ 'ի գըլխոյն, և 'ի ներքուստ՝ որ 'ի գերեզմանս կան սբ ոսկերքն՝ մեր շուրջանակի ծնողաց, և հարազատաց, և զաւակաց նոցա, և կենդանեաց, նշոյլք ճառագայթիցն թափանցանց հանել զժանգն՝ ընուցուն զմեզ լուսով և ամ բարութիւն իւրեանց. և 'ի գալն 'ի միասին ցնծութիւն տեսցեն զմեզ, և ցուցցեն զինքեանս 'ի փառս որդւով և հոգւով։

Օրհ

Օրհնութիւն Աշխարհաց։ Երգ սարկաւագաց. Ընդարձակեան՝ երգ երկից։ Ամէն-ղաս՝ երգ 'ի յերեկ։

Ցնծութեան քնարս-ի՛ մեր իսրայելեանաց փառաբանեսցուք զամենաստեղծ նորոգմանն 'ի յանցեալս-ի՛ց և 'ի զաստուածոց։ Քանզի՝ և որ ասէրգին զմեզ՝ նոյնօրինակ քնարսարկիս-ուց, յորմէհետէ պիտրացաւ մեղօք, և յշուցաւ զմահ. յերանութիւնս չարեաց 'ի դարս-ոջն, և սուգ ընկեցեալ և գերեալ ոգիս զմեզ, 'ի գերբ և 'ի հանգիստս էուրեալ 'ի քաղաս. այլև՝ հիմանդս-ի՛ և աստուծս-ի՛ փոյթեալ իբր 'ի բուն, նմանապէս և յայլ ինչս, և 'ի զանազան պատահմանս՝ շարքմամբ նոքանքնամս-ի՛՝ որ ինդաս ձս-ի՛ գոյիցս յօրինեալ։

Եւ ոչ մեզ զիրարս-ի՛ պիտրս-ի՛ և 'ի հոգեաց ինչ՝ յուրով միջոցաց քանանակաց՝ սրգեալ 'ի յերանութիւն սատի գորբեցս. զոր երբեր մեզս անարքանս-ի՛՝ ողորմս-ի՛ քնամանցն պան, մանկանց սիանի մատաստա ինալ գինեի յայտ-ոյն յաչ, որոց կոպիպան գա-ի՛ն է՝ հայր ոչ ըստ մարմնոյ. մշակեալ 'ի հնչանս մեքաց ամանց՝ զոր հոգին հրա-ի՛ր-ուց, և մեզ զնորհեաց յաման մի հա-ատել սակա- ինչ ճաշակս, և զբուրդն ներող-ալ 'ի սպամանս նոցա-ն՝ որ զայնոսիկ իսկին վայելել 'ի լիան։

Այլ այժմ սեղեալ զմեզ 'ի լրա-ին ընչ-ոյն 'ի մեռ և ծնայելոյն գեղա-ի՛ն այ փառ, գոհա-ի՛, և գոլա-ի՛ յա-ի՛խանա։

Զի օգնագործեցաց մեզ գալ մատանա էրեանց քրտաս զգեա-զգիանա՝ էրեանց ինչոցաղոյս, յերանն կանանացն. և այլ և՝ ողորմի գալ յա-ի՛ն՝ ինանանս ա-ինչրարքին՝ անաղաս յա-ի՛խանին։

Յաղագս որոյ՝ 'ի սիանան սատ զաղմաղանի ապէր առանս մեզ՝ սարկիանաց երկեցանալ, ինչ-ս սանդիս յանիս՝ յորոյ գլա-ին ամ ինայ, որ ձայս է փոփոխելոյց, և գաղարա-ին և հանգիստ ամ ա-զա-ա-ցաց՝ գրմելոցն 'ի զեր։

Վայ՝ և այսման ին սաղմաս սարկիանաց՝ հնգեկասան, որ ի երանն և ա-ին. և այնա-հեկան՝ անիզրանան ին ընարեան, և անաղարմելի երգ ան-ի՛ն-ուն։

Զոր սանն ինին յայս ինրհա-րգա՝ յերեկս գրա-ան գանցարին ինալ մեցան սարկիանաս մարց 'ի գա-ան պան, 'ի մեան՝ երանն, և 'ի մե-ան ա-ին. որոց զա-գանի՛ յօրինեցան 'ի հոգ-ոյն սաղմաս սարկիանաց. վայ՝ սանէ սակերանան յանան, ինինէ այլ սաղմասացն մեց մեց սասանչին զերանգարքս

էին, իսկ՝ ասա քաղցապա մինանոցն։ Ոչ ունին զբնամն նլոյ քաղաքացիանն
'ի բաբելոնէ. որ ամենայն զվիճակս նոցա նշանուցին, և ինքն՝ զպատ-գրաց որ
ցնա գտուցին։ և այլ՝ զա-նիսն բաբելացոց. և նա զի՝ զշինո-ւին պատ-
գին, և զայլ նա պարարտանոն։ Իսկ ասա-ացին՝ ընդ-ունին ցա-ցանն՝
յորոմ էին, և 'ի կարգալն ասա ամ՝ լուսա-նցս վայ՝ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԺԹ։

ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ ԻՄՈՒՄ ԵՍ ԱՌ

որ կարդացին, և լուսա- ինչ որ. զքնեաց զանցն կա՝ 'ի շրջանաց
նինգա-ուրաց, և 'ի կարգանն շարէ։

Ցուցանէ զտուբիաս և զընկերս նորա՝ զոր կամեցան տալ
նանել զեզրաս. և զչարախօսսն դանիէլի և զանանիայեայ։
Այլև՝ ամ՝ արդարքն առաջինք 'ի նեղութիւնս կարդացին, և
լուաւ նոցա որ, և ապրեցոյց 'ի լերոյն չարաց, աբրահամ, իսա-
հակ, յակոբ, յովբ, մովսէս, յիւրեանց նեղչացն՝ 'ի սպանման
նէ, և 'ի լերոյն չարեաց փրկեցան։ Զի ամ՝ հոգի վշտացեալ՝
մերձ է յանձ՝ կարդալ առնա. և զթածն ամ՝ ոչ արհամարհէ,
թէպէտ՝ վա մեղաց իցեն մատնեալ 'ի նեղութիւնս, իբրև յե-
գիպտոս, և 'ի բաբելոն հրէայքն։ Ուստի՝ յայտ է թէ՝ բար-
եաց պատճառ պարտ է համարել զնեղութիւնն, քան զընդ ար-
ձակութիւնն, ոչ ինքն ասէր, 'ի նեղութիւնս կարդացեր առ իս,
և լուայ քեզ։ Եւ բարեբարոյքն 'ի մարդ կանէ և ս ոչ մերժեն
զնեղելն, իբր եղիսաբ զսոմնասցին, յասելն ցոլատանելն՝ թ ոյլ
տուր դմա, զի անձն դորա՝ վշտացեալ է։

Զի՞ պոյն չէր՝ նա զի՞նչ յա-ելցի, լերկ- նինգա-ուր։

Քան թէ՝ որ օձին տուաւ պակասութիւն յոտից կամ
թևոց. և յաւելուածք՝ անէծք, և անհաշտ պատերազմ ամ՝
մարդկան լը նմա։ Դարձեալ՝ զի՞նչ տայի, քան զոր ունի
նենգաւոր լերոյն՝ առ ինքն ամբոխ, և նախատանաց անուն՝
այլ ի՞նչ տայի նմա՝ որ զյօրն չարախօսեաց. և նախ՝ զանձ
առ եաց, այն է սատանայ. չկայր ինչ բարի առ նա՝ որ բառ
նայր 'ի նմանէ՝ զատ յանմահութենն, որ 'ի մշտնջենաւոր տան
ջանս է նմա։

Ող նեարդ հղօրի, զի մինչ են կայցանամբ կանանայ։

Ող նեարդ հղօրի, հղօր ամ յանմի. նեարդ՝ մարք, և զարդ-
սիկք՝ հրաւիրեալք 'ի վա բարիլոնի՝ նենգաւոր լերոյն, և
ամի

ամի՝ որ նմանեցան և նմանին նոցա։ Դարձեալ՝ նեռք հոգի՝ զդաւն տանջանան ասէ սատանայի 'ի հանդերձեալն, և մինչև և կայծակամբք զսատիկ հարուածն. զոր այլ թարգմանքն ասեն՝ խառնեալ ընդ կայծակունս անապատագործս. զի ոչ սոյնք նեռի մեռեալ կալնեաց ածղով՝ զհարեալն նեռիւ՝ անապատ առնէ 'ի կենաց, և հուր զքաղաքս 'ի բնակչաց. նոյնպէս բարկութիւն այ ուր և հասանէ իբր զսոդոմ և զգոմոր. զորոյ մրուրն պահեալ է զիւաց, որք անապատ լինին յօգնակա- նաց և 'ի բարեխօսից։

Վա՜յ ինչ զի ընդերերեալ եղեալ պանդխտութիւն իմ. զի քնաւիցայ ես 'ի վրանս Կեդարայ։

Ժամանակ կենաց մարդոյ՝ եօթանասուն ամ, նոյնքան հրէայքն 'ի բաբելոն. և այն՝ զի ըստ կիսածառայս բնակէին. զի կեղաբ՝ երկրորդ որդի է Իսմայելի, որք էին գերեկիցք Իշմի։ Այլև՝ որք պանդխտութիւն կեանս զայս, և սասիմանաբ առաքիտութեաց՝ ելս դնեն 'ի սրտի, թէև՝ սակաւ ինչ մնան ասասէն՝ տալոկան, և ողբան վայրք զդրախտն յիշելով, և վերնոյն եդեմի ակն ունելով. որև՝ բաւական է յերանութի՝ գիտելն թէ՝ պանդուխտ է յերկրի. մինչ զի՝ պարծել այ 'ոքոք, ոչ աբրահամ, իսահակ, յակոբ, և երկոցն միայն՝ ոչ համարի ամօթ կոչիլ ածՀ. քանզի՝ պատրաստեաց նոցա քաղաք, որք ասէն խոստման եղեն թէ՝ օտարք և պանդուխտք են, և խաւարք է կեանք աշխարհիս. զի կեղաբ՝ խաւար ասի։

Բոլոր անգամ քնաւիցայ անչն իմ ընդ այնոսիկ, այս ապէին զողջոյն։

Ընդ բաբելացիսն զեօթանասուն ամ, որք սիրօղք պատերազմի էին, և ածպաշտութեամբք, և մատնէին զերբեք մանկունքն։ Այլև՝ արիք յուսով շատ անգամ բնակեցին և բնակեն ընդ ողջունատուացսն, իբր մարգարէքն ընդ հրէայսն. այլև՝ ոչն և՝ որ ասէր, մինչև յերբ իցեմ ընդ ձեզ. և զառաքեալսն առաքէր իբրև զչխաբս 'ի մէջ գայլոց, զի զգաստանալի հանցին 'ինոցանէ։

Ես էի խաղաղարար. յորժամ խօսէի, հարպանչէին ընդ իս։

Եղեկիել, դանիել, եզրաս, նոյեմի, վիճողաց հեթանոսաց ընդ ժողովրդեանն 'ի բաբելոն. այլ՝ 'ի մէջ հրէից՝ իբր զմովսէս որ ասէր, աբք եղբարք էք, ընդ էր զրկէք ըզ-

միմեանս. և ոչն պատուիրեր 'ի Հոնաստարհի տալ զհայիւնն, և հաշտիլ, և չերթալ 'ի դատաստան. և ասէր զգոյշ լ ըլլ՝ քեզ յամ ապահովութենէ, և նոքա մարմնչէին, մինչև հասին ընտ 'ի խաչ։

Օրհնութիւն Հաշտութեան։

Ելոյն գէմ ։ն զոն էլէոն՝ ոչ յոյ ոռեալ ոլորնէին, 'ի գոնէ ոնոյլ. որ ինեղեռ 'ի գոշտ էռուներ ընդ ոյլեղեն, ոմ ոռնոյր զանչ 'ի ինքնոռ ամռրհոց-ոց՝ որ խռուին փրնեցռ խոյնեն, և 'ի ոչ նոյ՝ որ ֆողոնեռդն յաշնեռց ամոզնոյ, և գերեն 'ի գոլեն. վեն՝ և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԻ.

Համբոլեն զաչռ իմ 'ի լերինս, ուստի գայցէ ինձ օգնութիւն։

'Ի սիոն, և 'ի սամիրոն, ուստի համարեցին օգնութիւն. ուստի գայր հրեշտակիւ ամբակում, և բերէր ճաշ դանիելի։ Եւ մեք 'ի բարձր քան զամ յերկինս, և յերկնից երկինս, ուստի եկն և գալոց է յա, տկարուեաս մերոյ օժանդակն։

Օգնութիւն ինձ 'ի ոնէ եղեցէ, որ արար զերկինս և զերկիր։

Որ հիւանեաց ասէ զտունս զայս, որոյ ձեղունն՝ երկինն, և յատակ՝ երկիր, յամի կարօղ է։ Դարձեալ՝ թէ գայցէ յերկնից հրեշտակ, և թէ յերկրէ մարգարէ և առաքեալ, և մարդ ո և իցէ, 'ի ոնէ է օգնութիւն որ ստեղծ զմեզ՝ երկնաւոր և երկրաւոր՝ շաղկապ երկուցն. հոգւին ոգ առնէ պատասխանի խնդրողին և ասէ։

Մի՛ տար 'ի սասանումն զոտն քո. և մի՛ ննջեսցէ պահապան քո։

Մի՛ տար 'ի սասանութիւն զոտն քո, զվերինն՝ որ գնայ ընդ երկինս՝ զյոյսն, և զներքին ոտս՝ որ կոխէ զերկիր՝ ըզ մարմինդ 'ի մեղս՝ մի՛ տար իբրև զկայեն, որ էառ զոտդոջումն դատաստանաւ 'ի ոնէ. և ոչ ինչ է օգնականն՝ որ պա հէ զքեզ, այսինքն՝ որքան կարէ քեզ՝ մի՛ առներ պակաս, և 'ի ոնէ լիով է։

Որդեռ ոչ ննջէ՝ և ոչ 'ի քունս երթայ պահապանն Իսրայէլ։

Զի արթուն բնութիւն է, և գիտէ՝ զի թշնամին քո ոչ ննջէ 'ի կռուոյ։ Այլ՝ լիելի է պահապան, որ յաղ հայի,

և

և ոչ կուրաց և վայրակնելոցն, այլ՝ որոց աչքն 'ի գլուխն է, խմաստնոցն ըստ սողոմոնի. և այլ ևս՝ յերաշխիկ առնու ասելով։

Տէր պահէսցէ զքէզ, և որ քնիլայի զքեզ յեռամբն ի-երով։

'Ի բաբիլոն, և զերն յեմէմ. որ պահեսցէ զքեզ՝ 'ի կամ կածոտ, և 'ի մուխատրայ կեանքս, և յերանելն աստի՝ ընկալցէ զքով ձեռամբն, յաջ ձեռն լուր դասէ, և ըստ օրինն պսակէ. և կարեւ ասել ըստ յոնին քո՝ որ 'ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ։

Աբրգաւ 'ի գոհէ չէր մ' մեղէցէ, և մ' լոսին 'ի գիշերի։

Տունն օնեայ՝ որ է արեգակ, և արտեմեայ՝ որ է առն լուսնի, որև՝ ամ հեթանոսք յուղարկեն ճուէերս, և խնդրեն քեզ կորուստ։ Այլև՝ խոստանայ հոգին զոլարգևս ելիցն յեգիպտոսէ, լինել ամպով հուլանի 'ի տուէ և 'ի գիշերի, զի և լուսին՝ վնասակար տապ ունի գիջութեամբ հանդերձ։ Այլ և՝ արեգակ՝ սատանայ, որ խեթիւ հայեցաւ յաղամ, և հայի խորշակաւ 'ի սերմանիս պակասահոդս. և ոչ լուսին մեղեցէ քեզ՝ որ ծագէ 'ի գիշերի ճեռնն, 'ի ճուաղել լուսոց պատուիրանին։ Դարձեալ՝ մեղայ մարդկան՝ ոչ արեգակն է պատճառ 'ի տուէ՝ որ է աւեսարանն, և ոչ լուսինն՝ որ է օրէնքն 'ի գիշերի, զի չածին պակաս զիսրատն. այլ՝ ապաստ կամքն կուրութիւն խրեանց և անհաւատութիւն։

Տէր պահէսցէ զքեզ յամ չարէ. պահէսցէ զոր ընդյն հոգ։

'Ի յոլովութէ յայտ առնէ՝ զի բաղմաբեղուն և շատ զաւակ է չարն, մուաւորական, և հոգեկան, և մարմնական, 'ի փորձութիս և 'ի ցաւս յոգնաղանս բաժանեալ. և յամի՝ նա միայն կարող է սրահղանել, լինել պարիսպ հրեղէն շուրջանակի. և կրկնէ թէ՝ պահէ զանձն քո, որ է պատերազմ դիւաց 'ի յոդ այդր, 'ի տանել հրեշտակաց զհոգիսն յիւրեանց տեղիս։

Տէր պահէսցէ զմուտ և զելս հոգ՝ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

Բովանդակէ այսու զամ զկեանսն՝ 'ի մուտնելոյն յոՏնդեամբ՝ զգուշանայ 'ի վնասուց, և յերանելն մտհուամբ՝ անխոռով ելանել ըստ խաւարային իշխանութիս։ Դարձեալ՝ 'ի մուտնելն յեգիպտոս և 'ի բաբիլոն, և յերան։ Այլև՝ զմուտնելն յառաքինութի, և զելանելն 'ի մեղաց, թէ տացէ ուրեք

ընդ

ընդ սասանութիւն ոտիցն, մի յուսահատեսցի յարարչական և 'ի ծնողական խնամեցն այս։ Իսկ՝ 'ի գէմն դաւթի՝ զմոռանելն առ սաւաւղ, և զելանելն 'ի վերայ փղշտացւոյն՝ ասէ հոգին 'ի նմա։

Օրհնութիւն Հաղթութեանց։

Դ-ոյլն ուխտին ասէաւ ազգմանքն գո 'ի կիւրոսէ, զոր՝ խօսեցաւ ի-ասայի նոցա գոհ գլիշամ՝ իսկելոզ ընա յոնուանէ, ինքդ-ինքն և պարդաւ ձոյլն ցոնդ-ինքն ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԻԱ։

Ո-ւրախ եղէ՛ ես՝ ոյ՛ ասէին ցիս, 'ի տունս տանն Տեառն։

Ոչ վասն առնէին խուրեանց ասան և հանգստեան, այլ՝ ասանն այս։ Ուրախ եղէ, մինաւոր զժողովուրդն կոչէ՝ որ զկնի դարձին մի եղեն ընդ միով թագաւորութեամբ. զյոյ ասէին, երկոտորական է, զքահանայն յեսու, և զզօրաբաբէլ թագաւորն։ Իսկ՝ դասք մարգարէիցն՝ հեթանոսացն խօսէին, ծա՛ փիրս հարեալ՝ ամ հեթանոսք. և լուր դուստր՝՝. և առաքեալքն ինչ մարգարէիցն առեալ ասէին, ուրախ լեր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր. և ուրախ լերուք հեթանոսք. և դարձեալ ասեմ՝ ուրախ լերուք հաւատացեալք իբրև զկոյս մի աբ ընկալեալ զբանդ. ասէ ուրախ լերուք, զի շինուածք յայ ունեմք տաճար առանց ձեռագործի յերկինս, և ընդ այս տաղտկամբ։

Հոսել նային ոչ մեր աս փրուն չո ինքուսանեմ։

Քանզի՝ շինեցան պարիսպքն, և կանգնեցան դրունքն եէմի, հրամանաւ արտաշիսի, 'ի ձեռն նոյեմայ տակառապետի. փոխանակ նեղութեան՝ որ յառաջին աշխատանն, յերրորդի ասա խնդան, հուսեալք 'ի դրունս վերնոյն եէմի, որ է եկեղեցի աբ, որում նախ հանդիպին հրաւիրեալքն 'ի վերինն։ Վայ՝ մինչև ցայսօր 'ի շրջելն մեր ընդ երբալս՝ 'ի ձեռաւէն եկեղեցեաց դրունս՝ զայս երգեմք, զմնաւ ածելով սովաւ զանձեռագործն, և 'ի պատկերս երբարցն՝ զյն մեր աղջունելով, 'ի բանց դնելով զորամութիւն հովտիս 'ի սրտից, և անուամբն եէմի՝ զփորձութիւս պատերազմաց, զի խաղաղութիւն է ձայնս այս։

Զէրուսաղէմ շինիալ ոչոչ մեր աս փրուն չո ինքուսանեմ։ Ա-ինանիուն է-ս շուրջ գնոլաս։

Որ յայնժամ յանտառ համարեալ էր՝ վիշոց բուսամամբ և մացառաց. ոչ քաղաք, իբրև զաւաջինն՝ որ 'ի դաւթայ և 'ի սողոմոնէ, շինի և 'ի գօրաբաբելէ։ Այլև՝ ոչ քաղաք ասելն՝ նշանակէ զզբաղելս, որ թաղք թաղք շինեցաւ յետ երկիր. նման գոլ իմանալոյն՝ որ անդ են դաշք և թաղք գօրացն հրեղինաց, ուր և զպահման ընուն որդիք ապրամայ, շինեալք զաւերեալն յապատամբէն։ Եւ բնակութիւն շուրջ, յայտնէ՝ գերդք և քաղաքք, և ագարակք՝ որ 'ի գաւառսն շուրջանակի եղեալ շինին՝ զկնի դարձին։ Իսկ՝ իմանալոյն եղեալ բնակութիւն իւր ասն, և վասքն իւր շուրջ զնուաւ, այս է զմեօք, որ ասաց՝ կացէք յիս, և ես 'ի ձեզ։

Անդ ելին ազգ՝ ազգ գոն. զկայս-ՊԵՆ ԽՈՐՅԵԼԷ, ԽՈՍՓՈՎԱՆ ԼԻՆԵԼ ՍՈՍՈՆ ԳՈՆ։

Յետ դարձին՝ երկոտասան ցեղքն գային 'ի տօնն յեէմ, և ոչ կորեալք ասան ցեղք իբրև յառաջն։ Այլև՝ հեթանոսք ևս՝ լեալ կոչելով զենքեանս խոստովան լինել օրինաց, թէ ոչն են բովանդակքն։ Դարձեալ՝ անդ ելին ազգ՝ ազգ ոչն, զի խառնելոց է ասէ ոչ ընդ բնութիս, և ազգ լինիմք ոչն՝ մարմին և անդամ՝ նոր, իբրև ասէ մարգարէն, թէ եղիցի աւուրն դաւթի իբրև զառուն ոչ, և յայնմ հեռէ անդ ելանեն ազգք՝ արք, և կանայք և մանկունք, յողջոյն ունօրինական տեղեացն, ուր եղև ազգակցութիւն այս, ծարաւեալք կարօտիւ։ Վկայութիւն խարայելի, վկայելով թէ՝ ասա տեսաւ ոչ մարմնով, և եղաք նոր լեալ. ոչ յելանել անդ հրեայքն վկայ լինել թէ՝ չեն օտարացեալ լեալցիքն։ Այլև՝ անտի յիմանալին եէմ ելանեն ազգք հողեղենաց, և հրեղենաց ուարողաց, իբր ընդ սանդուխսն յակոբայ, խոստովան լինել անուանն յի քեզ. որ եղև մեզ աւաջնորդ՝ անդ ելեցն։

Անդ ասիլեալ էր ՆԵՈ-ԴՈՊՈՍՈՆՔ. ՆԵՈ-ՈՍԻԼԵԼ 'Ի ԳՈՆ ԴՈ-ՆԷ։

Զի ոչ 'ի տօն գան ոչ՝ ցեղքն, նմանապէս և 'ի դասասանն։ Աթոռք արկեալ են 'ի տան դաւթի, միաւորին սիդոնացիքն և եէմացիքն, իբրև յաւուրս դաւթի և քիրմայ, և դնին աթոռք և սեղան սիրոյ։ Այլև՝ աթոռք յեսոնայ և գօրաբաբելի։ Եւ 'ի վերինն եէմ՝ աթոռք աւաքելոցն, զոր ոչ խոստացաւ երկոտասանիցն։

ՀԱՐՅԷ ԶՂԼՈՆԷ ՁԷՐՈՒՈՂԷՆ, ԵՎ ԶՇԻՆՈՒՆԷ՝ ՈՅ ՈՒՐԷ ՁՆՈ։

Սիմաքոս՝ ողջունեցէք զեէմ. քանզի՝ զԵօթանասուն ամն խռովութեան և աւերման գոյր համբաւն, յայսմ հետէ փոխեաց զնոյնքն յամ երկիր՝ շինութեան, և խաղաղութեան, զի մնացորդն 'ի հեթանոսս՝ յօժարին գալ 'ի նա, զի ոչ միահամուռ եկին։ Դարձեալ՝ ոչ սիրեն զերկնայինն եէմ, խաղաղութիւն կալցին ընդ այս, և անդ դիցեն զշինուածս առաքինութեան, ըստ պօղոսի թէ՝ մեր առաքինութիւն յերկինս է։

Եղիցի խաղաղութիւն 'ի ղօրութեան քոյ, և շինութիւն յաշտարակս յամրոյս քոյ։

Աղօթէ դաւիթ վասն եէմի՝ թէ զօրաւոր և շէն կացցես, ամուր աշտարակօք։ Զօրութիւն՝ յամ. խաղաղութիւն՝ հոգին ասծ. ամուր աշտարակ՝ խաչն ցցեալ 'ի սիոն, և գութն հօր՝ 'ի վերս անդ ամուր աշտարակ, առ որ ասեմք աբբա հայր, և ոչ ոք կարէ յաւիշտակել զմեզ 'ի ձեռաց նորա, ըստ ձայնին յի։

Վասն եղբարց և ընկերաց ինոց խօսեցայ զքաղաղութիւն. վասն տան տան աստ այ մերոց խնդրեցայ զբարութիւն 'ի քէն։

Գիտեմ ասէ դաւիթ՝ որ յայն ժամն չիցեմ ես մարմնով կենդանի, այլ՝ վասն եղբարց և ընկերաց թագաւորաց և ազգին իմոյ խօսիմ աւետիս, և վասն քո եէմ, և վասն տաճարի սոն. խնդրեցաք զբարութիւն չպակասել 'ի քէն ո՞ եէմ։ Այլև՝ եղբարք դաւթի և ընկերք՝ քրիստոնեայք են, որ օծեալ կոչին իբրև զնա, թագաւորութիւն, քահանայութիւն, ազգ ազգ, ժողովուրդ սեփական. խնդրէ զբարութիւն անպակաս 'ի մէնջ. զի քաջ գիտէ դաւիթ զայս, և խառնել հայցէ զինքն ասելով այլուր, յիշեա՛ մեզ ամ ընդ հաճոյս ժողովրդեան քոյ, և այց արա մեզ 'ի փրկութիւն քում։

Օրհնութիւն Հաղթանակաց։

Խորհրդանութիւն և խնդրեալ է քարեպաշտից, որոյ պատնեշ նմանին 'ի քաջ քերանն՝ սաղմոս։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԲ։

Ա՝ հետ որ հոմբարձի զաչս իմ. որ բնակիչք են յերկինս։

Զմնացն ասէ՝ յամ ցնորից և 'ի հոգոց պարապեալ, և 'ի մարդկանէ յուսահատեալ՝ առ քեզ միայն հայիմ. որ թէ

թէպէտ՝ աւերէ ասձարն զոր մեք չինեցաք , դու 'ի քո սեփհականդ բնակես. ոչ զի այդր բնակես՝ բոլանդակիս, այլ զի՝ այդր առաւել սպասաւորիս 'ի հրեշտակաց , որ և 'ի հեղս և 'ի խոնարհս 'ի մարդկանէ՝ հանգչիս ես, և ոչ միայն բնակես:

Ող ոչ ձառայի 'ի յիւրն ող ի-ւրոյ. ող ոչ աղախնոյ 'ի յիւրն պիղ-նոզ ի-ւրոյ:

Ո՛չ ժամանակաւ մինչ , այլ՝ զցայդ և զցերեկ. որ թէ առնու կերակուր և հանդերձ և զամ պէտս, և թէ ոչ առ-նու, թէ սասան, թէ պատուէ , թէ կապէ, թէ արձակէ, չկայ 'ի բաց . զի դինք արծաթոյ են : Որև՝ մեզ պարտ է զնոյն առնել. զի գնեալ եմք արեամբն յիւր, և ոչ եմք ան-ձանց տեարք: Ող ոչ աղախնոյ 'ի ձեռն տիկնոզ իւրոյ, այս առաւել է քան ծառային առ ուրն , զի կարի քնքշանօք, և մերձ կան 'ի սենեակս և յամ տեղիս գոլ տիկնայքն, և զոր դարեն գնա, և պշնուն 'ինն՝ անընդհատ . զոր և մեզ պարտ է առնել ոբ եկեղեցւոյ, որ դշխոյ և թագուհի է երկնից, զիսորհրդով նոր փարիլ պարտ է, և կանոնաւ նորա՝ զարդուք զհաւատն զարդարել գործով. զի նա ինքն է եկեղեցի ա-մենակալ :

Այոզ ն ոչ մեր ա- չեղ ոբ ոչ մեր. մինչ- ողորմոզն 'ի վր մեր:

Ո՛չ իբրև զպարտս մինչ պահանջեմք , այլ՝ ողորմութի հայցեմք իբր զտառապեալ :

Ողորմի՛ մեզ ոբ ողորմի՛ մեզ. զի բաղա-մ լցաք արհամարհանօք :

Կրկնելովն՝ զվերմեռանդ պաղատանսն ցուցանէ. զի բա զում լցաք արհամարհանօք , բաբելացւոցն՝ եօթանասուն ամ, և սատանայի միշտ, որ ասէին ո՞ւր է ոչն ձեր:

Ե՛ս ա-ա-ել լցան անչենչ մեր նախատանօք, որ նախատէին զմեզ և արհամարհանօք ամբարտա-նից :

Քան թէ անարգ ծառայութիւն՝ մարմինս աւելի ցաւս հասուցանէ հոգւոյն , որ դառն է քան զամարհամարհիլն յամբարտաւանից, յորմէ այրին աղքատք և հաւաչեն:

Օրհնութիւն Աշխարհաց։

Յիսուս Քրիստոս աղօթս զյոլովս ՝ի հոգեւորականէ աշխարհս ՝ի վերայ հրէից, զի և առին յոլովս ՝ի մարգարէից. այլ՝ ոչինչ կարող ցին առնել, այլ հաստատելովն ՝ի Ինքնանս, զի և առին։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԻԳ։

Եթէ ոչ որ էր աւ մեզ, աստուծոյ ինչ, եթէ ոչ որ էր աւ մեզ։

Խրատ տայ կանուխ դաւթի շնորհ ունել վրկողին, զոր նախ քան զփորձ առնուլն՝ յոլովք յուսահատելին, իբրեւ թողեալք ՝ի նոնէ. զոր կրկնեն հիացմամբ՝ զեթէ ոչ որ էին։

Ընդ յառնել մարդկան ՝ի վերայ մեր. ինքեանս՝ նամբցան նլանել զմեզ։

Իբր գազանք համակերք կամելին կլանել կենդանի. այլև՝ չարագոյն քան զգազանս մարդիկ խորհրդով և հնարիւք՝ զանձպաշտութիւնն մեր, և զանձապաշտան կամելին կլանել. զի այն է կենդանութիւն՝ զոր ախորժելին բառնալ։ Այլև՝ դեռք յառնեն ՝ի վերայ ամուսնոյ։ Եթէ ոչ որ էր առ մեզ, որ առաց զերեզեմ մինչև ՝ի կատարած ծի՝ և եռաւ ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիձն, եթէ ոչինչ ծուլանայցեմք՝ ոչինչ կարեն առնել։

՝Ի քարկանոյ որդոյ ՝ի վերայ մեր. ապա՝ և զարդ ուրիշն ընդ նղմեցին զմեզ։

Զբաղմութիւն՝ զուրց նմանեցուցանէ, մահ և գերեզման լինելին մեզ. անթաղ մնային դիակունք մեր։

Ընդ ուղիս անցին անչինչ մեր. անցին անչինչ մեր՝ ընդ ուղիս անպտղաբեր։

Ուղղասիրս կոչէ՝ զի յանկարծ հաւաքեցան և յարեն ՝ի վերայ. և որ զփորձութիւնն ՝ի յուղղասիրս առակէ, որ չկարէ կործանել զշինուածս իմաստնոյն. այլ թէպէտ՝ անդադար դայ ուղղին՝ դիւրաւ ապատի, և չյերկարի մարդկանց և դիւացն ևս, զի յանցաւորք կեանքս է։

Օրհնեալ է քեզ. որ ոչ եպ զմեզ յորս ապրանց նշ։

Զյոլովութիւն զուրց և զչարութիւն թշնամեացն՝ գազանաց ատամանց նմանեցուցանէ։

Ան

Անէին մեր ապրիցան ոչ ծնանողի՝ յորոգայնէ որովայնից։

Ա յսմ ձագու նմանեցուցանէ զբնութիւնս. մի՝ զի տկար եմք, և միւս և՝ զի ունիմք թեւս երկու, զհաւատս և զըղձս. դիւրաւ զերծանիմք. որոց թեւոց անուն կոչէ եւ ագրիոս՝ գիտնական և արդիւնական։ Ա յլև՝ ոչ զնոսն ապ ըեցաք, որ եղև ձ՝նանղուկ միայն 'ի սանիս։

Որոգայնէ նց փշրիցան, և մեր ապրիցաք։

Բազմութիւն զօրացն՝ որ պատեցին զեէմ՝, սրովք իւրեանց 'ի միմեանց կոտորեցան նք, և մեք 'ի բազմօրինակ որոգայթից թշնամւոյն ազատեցաք, որ դնէ յամուրեք. իբրև պետրոսի ասէր ոնոն, սիմոն սիմոն ահա սատանայ խնդրեաց խարբալել զքեզ իբրև զցորեան, այլ ես հոգացայ՝ զի մի պակասեցի հաւատք քո։ Վայ՝ ասէ։

Օգնութիւն մեզ յանուանէ ոն, որ ստեղծանէ զերկինս և զերկիր։

Եէմ ասէ յանուանէ ոն. իբրև ասէր դաւիթ ցգողիւղ՝ դու գաս 'ի վերայ իմ ցպով և նիզակաւ, և ես անուամբ ոն՝ որ ճակատ է ինձի. նոյնպէս և յայնմ ժամանակի հրէայքն՝ անզէն և անօգնական՝ զերծեալք 'ի գերուէ՝ անուամբ ոն օգնեալք եղեն, և փրկեալք։ Եւ մեք անուամբն յի քի շինիցանեմք զայսմ նեռս մուխս չարին, և զորոգայթս մանրեմք, շահեալք յայմ անուանց նը՝, 'ի լուսոյն՝ 'ի կենացն, և յայլոցն։

Օրհնութիւն Հզի ստեղծանաց։

Զանշարժութիւն յուսոյն՝ յայտ առնէ յայսմ ասաղմոսի, զոր պարտ էր զոնել անշարժութիւն 'ի փրն՝ ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԴ։

Ո յուսոյ 'ի փր, ոչ լերան սնանի, մի՛ սասանիցի յաւիտեան՝ որ բնակիչն է յԵրուսաղէմ։

Ո՛չ այլ լերին նմանեցուցանէ զյուսացողն, այլ՝ սիոնի, որ բազում կրեաց զլիանս, և աւեր, և այլ վերստին շինեցաւ։ Լերին նման եղեն դանիէլ և երեք մանկունքն, լիակատար գերեցան տեղեաւ՝ անսասան մնացին յաստուծոյ, իբր զսիոն լեառն՝ որ յաւերմանն եէմի անշարժ եկաց ոչ և

էրն

էրն, և կայ նոյնպէս՝ ոչ յեղեմ բնակեալ։ Այլև՝ վերին սիոնի նմանիլ պարտին արդարքն, ուր ոչ է ապականուն։

Լերինք շուրջ են նորա. որ շուրջ է ժողովրդեամբ իւրով յայսմ-հետէ մինչև յաւիտեան։

Յայտ է զեղեմիւ զգալիքս, նոյնպէս և որն իմանալի՝ որք առ նա ժողովին։ Այլև՝ զվերին սիոնիւ հրեշտակք, որ լերինք են հրեղէնք, և որ գնա բովանդակեալ է, յայսմ՝հետէ ժամանակաց մինչև յաւիտեան։

Ոչ ընդդէմ որ զգաւառն մեղաւորաց 'ի վերոյ այրեալ. և որ-պարտ մ' յեղեալն զյեռս ի-ցեռոց յանօրէնութիւն։

Զթագաւորս հեթանոսաց ասէ, ըստ այնմ՝ վայ ասա բեստանուոյն, գաւազան ցասման իմոյ 'ի ձեռս նոցա, զոր յապաւ-օտար առաքեցից. այլ՝ չթողուին՝ զչերկարելն ասէ. բայց արդարքն մի ձգեսցեն զձեռս իւրեանց յանօրէնութիւն, զի ոչ վայելէ, և ոչ սակաւ ինչ գործ անօրէնութեան՝ արդարոյ, իբրև ոչ է միաբանութիւն լուսոյ ընդ խաւարի։

Բարի առնէ որ քարեաց. և այնոցիկ, այս ուղիղն սրտի-ս

Զի արդարադատ է որն, ընտրութիւն առնէ զբարին բարեաց՝ որոց վայելէ, ըստ ասելոյն՝ որով չափով չափիք՝ չափեսցի ձեզ։ Եւ այնոցիկ այք ուղիղ են սրտիւք, առնէ զբարիս և ուղղասրտից 'ի հաւատս՝ թէ գործոցն չեն կա-ցող, իբր զաղաղու վիրաւոր հիւանդին, որ ուղիղ սրտիւ տանէր վշտացն։

Իսկ զկիւ-ցեալսն յոգեշատիս-ցեն, զանդ զնոսա որ ընդ այնոսիկ ոչ գոր-ծեն զանօրէնութիւն. խաղաղութիւն 'ի վերոյ Իսրայէլ։

Որ վիսանակ բարիս առնելոյ ընկերաց յաւիշտակէ և՝ թիւրեալ յօրինաց, տանի զնա որ ըստ այնոսիկ՝ որ անօրէնք են 'ի բնէ, և գործքն չար, 'ի կորուստ և յապականուն. իբր յուղայ՝ որ թիւրեցաւ յառաքելական պատուոյն, յաւիրշ-տակեալ զերեսուն արծաթին՝ ընդ սատանայի և ընդ տի-բասատանն տարեալ լինի 'ի տանջանս. իսկ՝ օրինապահքն որք յար յօրէնս նոր հային և յոյժ, միշտ 'ի խաղաղութեան են. իբր որն զկնի յարութեանն ասէր, խաղաղութիւն ընդ ձեզ. և պօղոս խաղաղութիւն 'ի վրայ Իսրայէլն այս։

Օրհնութիւն Լաստաւորաց։

Կիրակոսի եւ Հրամանի դարձին՝ սակայն՝ յոլովք ոչ յօժարէին դառնալ, երիցս անգամ եկին. այլ այս՝ առաջնոցն է. որ հոյցին յայս թուղ եւ այլոցն սիրոյ դարձի՝ ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԻԵ։

ԴԱՐՁՈՒՑԱՆԵԼՏԵԱՌՆ ԸՆԴ

Գերութիւն ոմանք, եւ երաշխ մեր մինչեւ։

Զոր այլ թարգմանքն եղիցուք ասեն, զի դեռ լինելոց էր, սակայն՝ ի գիրս միւս լեալն, և լինելոցն։ Այլ՝ առաջին արդարոյն պաղատանքն է առ Տէր, դարձուցանել զգերեալսն ի սատանայէ, իբրև զանառակ որդին. զի լիցի նց միսիթարութիւն, և ոչ իբրև զերիցորդւոյն բարկութիւն

Յայնժամ լցան բերանս մեր խնդութիւնք, և լեզուս մեր ցնծութիւնք։

Խնդութիւնք՝ փոխանակ ողբոցն. և լեզուք մեր՝ փոխանակ տրտնջմանն՝ մինչ գերի երթայաք, ի դառնալն լնումք զբերանս և զլեզուս ցնծութիւնք, օրհնել զնոր գոհութիւնք։

Յայնժամ ասասցեն ի հեթանոսս, մեծ արար Տէր զսոնոսն։ մեծ արար Տէր զսոնոսն մեզ. և մեք երանք։

Եւ այս առաւելեալ պատճառ խնդութեան, զի գիտացին տիեզերքն զսէրն այր առ իւր, և զշնորհն նր. և նոքա թէ հիանան, մեք զի՞արդ ոչ գոհանամք, զի մեր են բարիքն. բայց՝ ոչ ասաց փրկեաց, այլ՝ մեծ արար զառնելիքն, հոչակաւոր և անուանի. և մեք երանք փրկեալք, հեթանոսաց հիանալ, և մեզ բերկրիլ։ Այսպէս և դառնալն մեր առ հայր, դիւաց՝ ահ և զարմացումն, և մեզ միսիթարիլ ի ձայնէն հօր, և առաջի հրեշտակաց ուրախութիւն, իբրեւ ի գալ անառակին։

Դարձիր Տէր զգերութիւնս մեր՝ որպէս զուսանս ի հարաւոյ. այս զարբանն որ-պոռոնօք, ցնծութիւնք հնձեսցին։

Առաջինքն ասեն վասն յետնոցն. որպէս զուրախս ի հարաւոյ, զի եկեմ հարաւակողմն երկրի. որպէս հողմով հարաւայ հալեալ ձիւն և սառն, ուղիք ջուրց յառնեն. նոյնպէս՝ աղաղմամբ հոգւոյ հնչման՝ զայ գերին յամ կողմանց իբրև զուղխաձև։ Այլ՝ ի կակղանալ սրտի սառուցեալ հեթանոսաց,

վերանան ուղխաձև յամ տեսակս բարեաց, և զարմացումն տեսողաց հոգւոցն հրեշտակաց, ոչ ասէ՝ ո՞վ են սոքա՝ որ իբրև զամպս թռուցեալ, և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովին գան առ իս. այլ վարեցին տրտասուօք հիւրկելով զոգիս 'ի գնայն գերի, ասելով զմեղայն՝ ցնծութիւն հընձեսցեն. և թէ ե՞րբ եկն այս՝ յոյժ առնէ։

Եւ ընդ լուն երեսոյն՝ և լային, այլ ի՞ արդեաւ պոնէին զներմանս ի-ընդանց։

Զի մեղաց սերմանքն արար նոցա զայն զհունձքն յարմար սերմանցն։

Գ ընդ լուն երեսոցն՝ և ցնծասցին, այլ ա-նեալ ի-ընդանց։

Քանզի՝ գերութիւն նոցա առաջին մեղացն հունձք էր, և գարձին որոյքն՝ զղջման արտասուքն. վայ՝ կրկնելով ասէ երթալով երթային, իբր հարկեալ 'ի գերչայն. և գալով գային, իբրև շարժեալք յայլ և 'ի խնդուն կրկին։ Դարձեալ՝ առաքեալքն լալով առին 'ի ձեռն զսերմն քարոզութեան, զի 'ի մէջ գայլոց ասաց գնալ. իսկ՝ 'ի դառնալն խնդութիւն գային բարձեալ զորոյսն՝ որ էր փրկութիւն Տի. ըստայնմ թէ՝ դարձան եօթանասունքն խնդութիւն և ասեն՝ որ և դուք հնազանդին մեզ յանուն քո։ Այլ՝ ամ որ ախորժէ, և ելանէ 'ի հովտէ տրտմութեան՝ լալով, և դժուար է, զի նեղէ ճանապարհն. և այնպէս զուգեաց ոչն, զոր թէ չէր՝ ոչ ախորժէին ելանել. ոչ և որդիքն ինչի՝ թէ ոչ նեղեալ լինէին յեգիպտացւոցն. և զի՝ ապերախտք էին, ոչ խնդացին, այլ կամեցան անդրէն դառնալ, որոց ոչ նմանի դարձն 'ի բաբելոնէ, այլ՝ ցնծութիւն գան. ոչ ապաշխարողացն արտասուքն՝ խնդութիւն առնէ յերկինս։ Ապա՝ մի խնդրեսցուք ընդարձակութիւն և վասիկութիւն ասեն, զի մի բևեռեսցուք ընդ սեր աշխարհիս։

Օրհնութիւն Զ շաբաթանաց։

Դարձեալ ոչ ոչոք մեզ և յոյժ յոռոգ, ոչ ինչքին շինել զարձարն զչուառուն ամ, մինչև ինն զօրաբանքէ, և զվեց ամն ինչորոշեսց. զի որ ընդ նմա էր, ոչ և ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԻԶ։

Եկեղ ոչ որ շինել զարան, 'ի նանիր վասուանին շինօղք նոր։
Եկեղ ոչ որ պահել զաղաչ, ընդ-ուանայն փոնին պահապանք նոր։

Քան

Քանզի՝ զոր 'ի տուէրնջեան վաստակէին՝ գիշերի կործանէին թշնամիքն 'ի չպահելն ոն։

'Ի ԴՈՆԷՐ Է ՅԵՂՅՈՒՆԵԼ ԻՆՆԻՍ. ՍԲԲ ՍԲՒ՝ ՄԻՆՉՇԼ ԷՍ ՆՆՋԵՑԵԱԼՔ, ՈՅՍ ՈՒՍԷՍ ՊՀՈՑ ՅՍՈՑ։

Մինչև էին եկեալ զօրաքաքէլ և յեսու. արդ՝ ա-րիք մինչև էք ննջեցեալք, այսինքն՝ հանգեալք. զի մին ձեռն 'ի գոլծ, և միւսն 'ի սուր և յաղեղն. կամ մինչև՝ էք ննջեցեալք զքուն մահու։ Դարձեալ՝ զկործանեալ ադամայ բնութիւնս եկին շինել մարգարէքն, և արդարք, և ոչ կարացին. մինչև եկն ստեղծօղն ադամայ, և եղև երկրորդ ադամ։ Եւ հաց ցաւոց ուտէին նախ՝ զի տարերքս որ դայեակ և դաստիարակք էին մարդկան, չէին հաշտ, ծեծէին զնա անքերութիւն, խորշակօք, և կարկտիւ, և մարախաւ, մինչև եկն հացն իջեալ յերկնից։ Դարձեալ՝ բանական հացն՝ յարտաքնոցն ուսմանէ՝ ցաւեցուցանէր խղճի մի-տօք, զի ոչ կատարեալ ունէր յինքեան զճշմարիտ ուծսպաշտութիւն, մինչև եկն որ ասաց, ես եմ յարութիւն և կեանք, և հաց, և ջուր, և հովիւ. ուստի՝ ասէ, արդ արիք 'ի լսել զձայն յարութեան։

'Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ, ՈՂ ՊՍՏԻ ՀՈՒՆ ԱԿՐԵԼՔՍՍ ԻՐՍՈՑ. ԺԱՄԱՆԳՈՒԹԻՒ ՍՈՆ՝ ՈՐԴԷՀ ԵՆ. ՈՐՈՅ ՀԱՐՅՀ ԻՐ ԵՆ, ՍՅՈՆ Է ՊՊՈՂ ՈՐՈՂՅՆԻ ԻՐԷՈՅ։

Քուն՝ զՀանգիստն ասէ, զի պատերազմ չտայր նոցա հանգչել և ոչ քնով ևս. ժառանգութիւն խոստանայ նց՝ բարեմանկուն, և ասէ թէ՝ ոն ժառանգուն է յակոբ։ Այլև՝ զլաւս որդիս իւր կոչէ որն, չառնէ անպտուղ, և ամուլ, զի որ վաստակի 'ի պատուիրանս ոյ՝ վարձ զայն տայ որն զպտուղ որովայնի, զոր խոստացաւ օրինապահացն ասելով, մի՛ եղիցի 'ի քեզ անսերմն, և ամուլ։ Այլև՝ առաքինիք՝ որ են արք կրօնաւորք և կուսանք, ժառանգութիւն ոն են, և վարձ պտուղ որովայնի հոգւոյ իւրեանց. յորժամ դեռք յորովայնէ նց՝ ջրոյն կենդանութեամբ բղխեսցեն՝ ուսմունք և խրատք, որովք ածեն բազում որդիս 'ի փառս։

ՈՐՊԷՍ ԴԵՊՔ 'Ի ՅԵՍՈՒ ՀԿՕՐԻ. ՍՅՈՊԷՍ ԵՆ Ի ՈՐԴԷՔՆ ԲՕՊՈՓԵԼՈՅ։

Յորժամ թափին 'ի մատանց հկօրաց նեռք. սիմաքոս՝ որդիք մանկութեամբ քաջ լինին, որդիքն 'ի ձեռացն ոն ոյժառեալ վնասեն զթշնամին։

Եր-

Երանի՛, որ իւրոց պատուիրանաց իւր 'ի նոցանէ. մի՛ ամաչիցին՝ յորժամ խօսիցին ընդառաջ նց ընդ նա առ դրան։

Ժողովուրդն հայցէին ցանկութիւն զշինութիւն պարսպացն եէմի, և փակելոյ դրանցն ընդդէմ թշնամեացն, յորժամ առանց ամօթոյ մեծաւ համարձակութիւն արգելուն զթշնամեացն զդէսպանսն՝ արտաքոյ դրանց քաղաքին, և առնեն պատասխանի։ Դարձեալ՝ ցանկալիւ է և այս, զի մեծ քաղաքս այս ՝ բնութիս մեր պարսպեալ լցէ երկիւղիւն՝ և դրունք զգայարանաց փակել պատուիրանօք՝ որ, յորմէ արգելեալք լինին դէսպանք, և լրտեսք թշնամեաց դիւացն՝ բանիւ պատասխանի առնել 'ի գրոց, և դարձուցանել, և ոչինչ գործել ամօթալիս, իբր՝ ՝ երբ՝ և՝ աբք. այլ՝ և նախ քան զայս՝ չիք՝ քաղաք պատուական։

Օրհնութիւն Հաշտութեանց։

Յայսմ աղօթքի ցուցանէ, որպէս թարգմանէ հոգեւոր յուսով երկնչելն յայ, որպէս և առէ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԷ։

Երանի՞ ամենեցուն՝ որ երկնչին 'ի Տէրէ, և գնան 'ի ճանապարհս նոր։

Ո՛չ երանէ զզաւակն աբրահամու, և զսերմն ինչ, այլ՝ որպէս պետրոս ասէ, ՝Ճշմարտապէս հասեալ եմ 'ի լոյս, զի յայմ աղգս՝ որ երկնչին 'ի նմանէ, և պահեն զպատուիրանս նոր, ընդունելի են նմա։ և գնան 'ի ճանապարհս նոր, զի երկնչելն չէ բաւական յերանութիս։ զի ոչ որ ասէ ցիս՝ Տէր՝ Տէր, այլ՝ որ առնէ զկամն հօր իմոյ որ յերկինս է։

Զվասպուր յիշատակ ոչ ներելոյն։ Երանի՛ է ինչ, և՝ թարգ երանի։

Սիմաքոս՝ զերկս թաթիս քոց կերիցես։ 'ի քո սերմանեալ բարեացն կիթես պտուղս, և ոչ յօտարաց 'ի զլկանաց և յայլազգութեանց։ և զոր յաղքատս սերմանես, զի որ սերմանէ առատութիւն զիւրն, առատութիւն և հնձեսցէ։ Ա՛յլև՝ զայն ևս ասէ թէ՝ ՝ոչ շնորհօք ևեթ, այլ՝ վաստակօք լիցիս երանելի։ և բարի եղիցի, այսինքն՝ մարմնականն հոգևոր եղիցի։ Ա՛յլև՝ վաստակօք ուսումն՝ որ կերակուր է մտացն, կալցէ երանելի առնել առաւել քան զմարգարէսն՝ որ շնորհօք առին։ Ա՛յլև՝ բարի թոռ լինի ուսումնասիրի հոգւոյն՝ բարի շնորհօք՝ պտուղ բարի գանձեալ 'ի դէրս, և յառաքելոնի հոգիս սրբոց խրատողաց, և յայ երկիւղածաց։

Կին որոկեր այգի վայելուչ յանկներնոյ պան որ. որպէս որ ոչ նոքա
պոնի յիներնոյ՝ շուրջ զերեզանով որ։

Թերևս՝ զայս ասաց թէ՝ բարի եղիցի, որք մարմնաւոր բարեաց սիրողք էին, որով կաշառէ մարգարէս։ Կին քո ոչ այդի, և թէ՝ այսպէս օրհնեսցի ամ մարդ, տեսցես դու զբարութիւն եէմի, տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց. այս ամ բարիք՝ լինին քեզ ասէ եթէ դառնաս յեէմ, և արդար լինիցիս. զի է և այս՝ տեսակ բարւոյ, և 'ի ոնէ յաջողեալ. սակայն՝ յոլով արդարքն մեռանին անորդի. որև՝ այլ մեծագոյն հատուցման լինին արժանաւորք։ Կին քո՛, վկայէ այսու և զկնանանց բարեպաշտութիւնն, և թէ՝ որդիքն ողջախոհ և ուծատէր լինին, ձիլեներաց նմանին պտղաբերութիւնն. ոչ 'ի յիսուներորդին սաղմոսին ասէ, ես ոչ ձիլեներ պտղալից՝. շուրջ զսեղանով, որ է հեշտալի յաչս ծնողացն։ Դարձեալ՝ կին եկեղեցի, զի չասաց թէ՝ կին քո այգի, այլ՝ իբրև զայգի, այսինքն՝ նման քի՝ որ ասաց՝ ես եմ այգի, որ է որթ ճշմարիտ. ոչ պօղոս ասէր, նմանող լինէ եղերու.ք, իբրև ես քի. և պարտ է նմանիլ հարսին գեղոյ՝ փեսային յի։ Որդիք քո՛, որք մկրտութիւնն ծնանին՝ որդիք լուսոյ լինին. շուրջ զսեղանով քով, լցին հրապարակք քո՝ մանկտով և աղջկամբք, և սաղմոսարան 'ի ձեռս նոյ։ Այլև՝ երկու են սեղանք յեկեղեցիս, ուսման՝ ուր աշխարհականքն ժողովին ընդ եկեղեցականն. և ուր որն պատարագի՝ քահանայքն, և սարկաւագունքն սպասաւորքն։

Այսպէս օրհնեսցի ամենայն մարդ, որ երկնչի 'ի տէր. օրհնիցէ զքեզ
Տէր 'ի սիոնէ։
Եւ տեսցես զբարութիւն յերուսաղէմ՝ զամ ամենայն կենաց քոց։

Զի ոչ՝ վարուց և բարուց է դատաւոր, և պարգևատու, և ոչ այսմ անուն աղգի. կամ այն. օրհնեսցէ զքեզ որ, անդ տեսանելով զհրէայսն 'ի սիոն, և զմեզ յեկեղեցի, ամ հոգևոր օրհնութիւն յերկնաւորս 'ի քո։ և տեսցես ըզ բարութիւն, նոքա՝ շինութիւն և լիութիւն մարմնական յեէմս նեղքին, և մեք 'ի վերինն՝ զոր աստի գանձեմք, զառաքինութիւն զհատուցումն՝ զոր ակն ոչ եռեալ։

Տեսցես զորդիս որդւոց քոց. խաղաղութիւն 'ի վերայ ի՝ելի։

Սարմնասիրացն հրէից. և մեք զհոգևորսն, իբրև աստուածաբանքն տեսին զորդիս աշակերտացն իւրեանց. խաղա-

զութի 'ի վերայ ելելի, զոր պօղոս տանի 'ի վայ ելելին այ, որք սեփհականք են յաւծ հայելով միշտ։

Օրհնո-ՆԵՆ ԶՀՐՇՄԱՆԱՑ։

ՅԵՒ ԴՈՐՅՆԻՆ ՅՈՐԵՆԱ 'Ի ՎԵՐ ՀՐԵՒՑՈՅ ՀՐՇԱԿՈՅ ԱՐՇԻՆ, Ի ԱՆԴԷՆ ԱՍՊԱՏԵՑԱՆԸ. ԶՈՐ 'Ի ՅԵՐԵՔ ՊԻՆԵԼ ԱՌԷ ՄՈՐԳՊԻԼԷՈ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԻԸ։

Բաղո՞ւմ անգամ մարդեն ընդ իս 'ի հանդո՞ւնէ իմմէ, ասասցէ ինձ։
Բաղո՞ւմ անգամ մարդեն ընդ իս 'ի հանդո՞ւնէ իմմէ, Ի ինչ ոչ յաղենդին։

Բաղում, յելիցն յեգիպտոսէ. և թէպէտ՝ շատ յաղթեցին, ոչ կարացին սպառել, և չկարեն 'ի փառաց և 'ի պատուոյ ընկենուլ, 'ի թագաւորութէ, 'ի քահանայութէ, մինչև գայ քո, և լրբին 'ինա կատաղմամբ։

ԶՆԻՆՈ՞ՆԻ ԻՄ ԿԱՐԻՆ ՄԵՂԱ՞ՐՈՒ. ԸՆԴ ԵՐԻՍԱՐ ԱՐԱՐԻՆ ԶԱՆՕՐԵՆՈՒՆԻ՞ՆՈՒ Ի՞ՐԵՆՈՅ։

Սիմաքոս՝ 'ի վե՞ր միանաց իմոց տաշեցին։ Թէոդիտոն՝ լայնեցին. որ յայտնի առնէ զյերկարելն, որ է լայնելն. և տա շելն զհանեալն 'ինչ՞ բարեացն մարմնականաց։ Այլ՝ զթիկունս ասելն՝ զգաղտ յաւիշտակելն, ոչ՞ 'ի թիկանց եկեալ, և ոչ յերեսաց կուսէ. զոր ոմն յանդգնեցան՝ ոչ հայելով յերես ուծութեն, այնմ՝ որ ետ կամաւ զթիկունս 'ի հարուածս, և զծնօտս յապտակս, ի՞ մարգարէին ասայեայ։ Ընդ երկար արարին զանօրէնութիս իւրեանց, եգիպտացիքն տանջելով զնէ՝ երկուհարիւր ամ, և բաբիլացիքն՝ եօթանասուն ամ։ Այլև՝ հրէայքն յարիւնս մարգարէից խառնելով զոմն սպանումն՝ կարի յերկարեցին զանօրէնութիս։ Այլև՝ հեթանոսք բաղմաց արարին տանջանս սրոյն, իբր մակաբայեցւոյն նախ, և յետոյ՝ քրիստոսի վկայիցն, կուսիս և չարչարանս թիկանց՝ ամենեցուսանել զմեղս իւրեանց։

Տ՞ԻՐ ԱՐԴԱՐ Է, Ի ԽՈՐԱՆԷ ԶՈ՞ՆԸ ՄԵՂԱ՞ՐՈՅՑ։
Ամենեցունց Ի՞ՆԻՍ ԴՈՐՅՆԻՆ ԱՄԵՆԻՆՉԻՆ՝ ՈՅՔ ԱՊԻՆ ԶՍԻՐՈՒՆ։

Այլ թարգմանքն՝ զվիրս և զվրդանոցս մեղաւորաց ասեն արդար դատաւոր է նոքն, հատուցանել կարելով զվիրս թագաւորաց՝ որք են զօրք, որք բարձեալ կրեն իբրև զգլուխս՝ զթագաւորսն. իբր զօրք սենեքերիմայ խորտակեցան, և

գլուխն

գլուխն 'ի տան կռոց իւրոց։ Ասորին ասէ, ՝ի՞նչ խորտակէ զստուս մեղաւորաց. մեղաւորքդ դնք, և ոստք՝ բուսեալք 'ի նմա հեթանոսք. նախ զոստս, և ապա՝ զդեսն առաքէ 'ի հուրն. զի նախ յառնեն ազգ յազգի վրայ և թագաւորք 'ի թագաւորութեանէ վրայ, սովք և սրածութիւնք, և սպասին. և այսոքս խորտակին վիրք և ոստք մեղաւորաց։ Ամաչեսցին ոչք ատելուք եկեղեաց 'ի վրայ եղեալ, և որք ատեն զեկեղեցի. հալածիչ թագաւորքն յեւաս դարձան ամօթով. այլև՝ որք ատեն զառաքելութիւնն՝ որ տանի 'ի վերինն սիոն։

Եղէոյն նոյա ոչ խոտ պանիցս. որ մինչև 'ի քառասուն ամիս չորացաւ։

Արդոյ ոչ խոտոյ են աւուրքդ, որ զդիւրանցութիւնն յայտ առնէ. այլ՝ նոքա կրկին ունին զվնասն առժամայն կորընստեան. զի խոտ են, և իբրև զտունեաց, որք 'ի պտղեստին բուսանին 'ի տանիս, և ոչ 'ի կողմանս հիւսիսոյ, զի նք անդ չորացան 'ի բարկութենն ՝ի, մինչ չեկեալ էր օրհասն նոյ։

Ո՞ւրդ ո՞չ էլիս զքառասուն ամս, և ո՞չ զքնիցն ամս՝ որ զորոյն քողէր։
Ո՛չ ասացին ամենիչքն՝ այս անցանէին առ նոյոյ, ինչ օրհնութիւն ինչ ընդ յիշեալ. և օրհնիցայս զյիշեալ յանուանէ ամն։

Սովորութիւն է այս, յորժամ տեսանեն վարսագիղեալ զարտորայսն՝ քաջահասակ, և առոքահատ, անուամբ ՝ի՞ն օրհնել զվաստակաւորս. բարի է վաստակել զայդպիսիսդ. օրհնեալ էք դուք 'ի ՝ի՞նէ։ Այլև՝ հնձողք հրեշտակք են ասացեալ ՝ի՞ն, որք արդ 'ի պահանջել զոգիս արդարոցն՝ ընուն ըզբուռն և զգիրկս իւրեանց բարի գործովք նոյ, զոր ժողովեալ տանին նոմէրս երկնաւոր թագաւորին։ Նոյնպէս՝ և 'ի կատարածի աշխարհիս՝ յոյ առեալ զբարիս և զպակին յաղթուն՝ լի գրկօք յոյժ լաւացն, և զբուռն ոսկաւաւոր արդարոցն, և ընդ այնպիսի ուղիս անցեալքն՝ հրեշտակք և արդարքդ երանութիւնք օրհնեն զնոս 'ի փառս ՝ի՞ոյ։ Իսկ՝ անարմատ և խորշակաչոր, և վաղաթառամ, և անօսրահոդ ծղօտին և խոզանին՝ ոչ լինին այսպիսիքս. որք կամ՝ ոչ առին զանուն ՝ի՞ն՝ քրիստոնէութիւնք, և կամ առին, և ոչ գնացին արժանաւոր կոչմանն։

Օրհնութիւն ՀԱՅՐՊԱՊԱՅ։
Իբրև 'ի ՝ի՞ն ոսպէ և 'ի նոպոքնեալ հաստոյ ոչնչ է գնդուոյն։

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԹ

Ի խորոց ելբղաց աս չէղ որ՝ որ՝ լե՛ր յայնի իմոս։

Այսինքն՝ ոչ լեզուաւ, և ոչ վերբ ի վերոյ շրթամբք, այլ՝ ի խորին խորհրդոց, լի յուսով. և սերտ յօժարութ. այլ՝ ոչ այնպէս՝ որ ասէ, մերձ ես դու ի շրթունս նց, և հեռի յե ըիկամանց նց. և ինքն իսկ վկայէ, ժողովուրդս այս շրթամբք մերձ է առ իս, և սիրաք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն, զուր պաշտեն զիս։ Վ՝ այսորիկ՝ կրկնելով զոր՝ վստահութ ասէ՝ լուր ձայնի իմում. ձայնս և եթ է իմ ասէ, բանս քո է, և ամ բարի խնամք։

Եղէցին ականջք քո ի լսել ձայն աղաչիցն իմոց։

Անմարմին է ած, և ոչ բաժանին նմա զգայարանք. այլ՝ որով զօրութ լսէ, և տեսանէ, ակն և ականջ կոչեմք ըստ մերոյ օրինակի. և լինի այս ի խոնարհեցուցանելն. ոչ այլուր աղաչէ՝ զի լի է ականջ նր՝ ի քաղցրաձայնութենէ մաքուր բնութենց լուսեղինացն, զիջանել աղերսեմք ը մերս տկարութե։ և կամ զի՝ ասէ իմաստունն՝ երկիր խոր, երկինք բարձր, ամ երկիր ասէ՝ կարդայ ընդ իս. իբր անդամք ամ բերանով միով, և դու լուր միջնորդք ականջաց քոց հրեշտակաց բարեխօսութ. զի ականջքն վերագոյն են քան զլերանն, որ են հրեշտակք՝ քան զմարդիկ։

Թէ զանօրէնութիւնս հանիս որ՝ որ, Տէր՝ ո՞ կարէ կալ առաջի քո. զի ի՞ չէն է քաւութիւն։

Որ ասացեր՝ մեղքն ձեր որոշեն ի մէջ իմ և ի մէջ ձեր, և եթէ յայդ հայիս զատաստանաւ՝ ո՞ կարէ գալ և կալ անդամ առաջի քո, և տալ համար, թող թէ արժանաւոր երևել բարւոյ, և գտանել արդար. զի ի քէն է քաւութիւն՝ զոր մաքսաւորն աղերսէր, ա՛ծ քաւեա՛ զիս զմեղս։ Բազմապատիկ եղաք մեղօք մեկնակ բնութիս մեր. դու մի՛ առներ զպատկերս քո զուտ և յստակ՝ բազմախառն, զի ի քէն կարելի է. զի քա՛ւն՝ մի՛ ասի։

Վասն անուանն քո համբերեցի որ. համբերեր անձն իմ քեզ Տէր։ յուսացաւ անձն իմ՝ ի որ։

Անուն քո ողորմած է, դթած, երկայնամիտ. լքը ա-
սացու 'ի գնելն զմոխէս՝ 'ի ծերպ վիմին. և բանիւ ասացեր
եօթանասուն ամ կալ լինի գերի. ահա անուն քո, և ահա
խոստումն բանին. և ժամանակս եօթանասուն ամաց, և յի-
նէն պլ լինէր, քան թէ՝ համբերութի չարաչար կրից գեր-
չաց, զոր միայն ունիմ գնել առաջի քո, այլև՝ զյոյսն ան-
տեսանելի, որ է ակն հաւատոյն, և առաջին նուէրը, զոր ե-
նուիս մատոյց. զոր և ասէ, յուսացաւ անձն իմ 'ի քեզ. և որ
յուսայ՝ ոչ ամաչէ յաւիտեան։

'Ի պահէ առաւօտու՝ մինչև յերեկոյ. 'ի պահէ առաւօտու՝ յուսացա-
նէլ 'ի քեզ։

Յելից յեղիսպոսէ՝ մինչև ցերեկոյ յիջանելն մեր 'ի
բաբելոն. 'ի պահէ առաւօտու, յելանելոյն մեր 'ի բաբելոնէ
յուսացաւ լինել, թէ որ փրկեացն յեղիսպոսէ, հանէ և 'ի
բաբելոնէ, և այլ ոչ մնամք երեկոյի, այլ՝ յուսով սպասեմք եր
ըստ առաւօտուն։ Յայսմ՝հետէ մինչև յաւիտեան, որ զկնի
մահուն՝ յերրորդում առաւօտուն՝ լքրև զառաւօտ պատրաս
տական գտեալ եղև քրիստոս։

'Ի քէնէ է ողորմութիւն բազում. 'ի նմանէ է փրկութիւն. և նա փրկեաց զիսրայել
յամենայն նեղութենէ նոցա։

Աշխարհ ողորմութիւն շինեցաւ, և յետ զրհեղեղին վերըս
տին նորոգեցաւ, և իսկ ողորմութիւն փրկեցաւ երկրիս անգամ.
և այսոքիկ գրաւորականք են անպատում և անճառ ողորմու
թիւն, զոր բազում կոչէ, տալ զմիածին որդի ինչ 'ի մահ, վասն
անառակեալ բնութեան, ըստ առաքելոյ՝ ուր առաւել եղեն մեղքն՝
առաւելան շնորհքն, և բացան անդունդք գթութիւնն քոյ, և
ոչ չափի, և ոչ կշռի, և ոչ ըստ թուոյ անկանի. 'ի մտաց՝ կամ
'ի խորհրդոց, կամ 'ի բանից։ Վասն՝ փրկութիւնն մեր յիս 'ի
ծոցոյ և 'ի բնութենէ նիրէ, որ փրկեաց զնորս իսկ յիսմ՝ նեղութեց
և 'ի յաւիտենից մահուանէ, և 'ի դիւաց, և յապականութենէ
և 'ի դժոխոց, և 'ի գեհենէ հրոյն, և 'ի հոգոց և 'ի ցաւոց, և
'ի տրտմութեց, 'ի բնութենն իւր խառնելով։

Օրհնութիւն Հաղորդութեան։
Զքոնարհութիւնդ ոչ ցոյց առանձ ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼ։

Տէր ոչ թարշիրացաւ սիրտ իմ. և ոչ ըստ աչս իմ։
Դանիել՝ և երեք մանկունքն, և մուրթքէ, թէպէտ հա
սին

ոչ ինչանութիւն, և թէպէտ մեծացան, և նորոհրաշ սքանչելիք գործեցաւ 'ի ձեռս նոյ. զի բարձրութիւն սրտի՝ ոչ միայն զամբարիշտս, այլև՝ զսքեսս ապականէ իբր զոգիս. այլև՝ զերեկիա էարկ 'ի հիւանդութիւն. նմին իրի և ասէն ասէր, ուստ բուք յինէն. զի հեղ եմ։ Սիրտ՝ զոգին ասէ. չեղէ ասէ նմանչաբ ոգւոյն, որ դնել ասէր աթոռ 'ի բարձունս։ Եւ ոչ զբօսանն աչք իմ, այլ՝ մտօք ոչ ցնորեցայ անգամ 'ի խորհուրդս մեծութիւն. և զմարմնոյ աչս՝ յոլովք են որ կերպարանեն, խաթիւ հայելով և ակնարկելով, և զյանն պատելով, զորս ոչ արարին մերձաւորքն ոն, զոր պօղոս անզգամուն անուանէ զպարծելն հպարտութիւն թէև արդար է։

Ո՛չ գնացի՝ էս ընդ մեծամեծս. և՝ ոչ ընդ այնոսիկ, որ սքանչելի եղեն չան զիս։

Ընդ մեծամեծ հպարտացեալսն. դանիել ընդ իշխանս պարսից և մարաց. և մուրթքէ ընդ համանայ։ Եւ ոչ ընդ այնոսիկ որ սքանչելի եղեն քան զիս, ընդ նաբուդոդոնոսոր և ընդ կիւրոս, որք երկիրպագանէին քեզ, և վիշտալին։ Այլև՝ առաջին սքանչելի սրբոցն՝ ոչ հաւասարէին զանձինս, ասելով՝ յամօթ և նախատինք եղաք ծառայից քոց և պաշտօնէից։

Բայց ինչ խոնարհեցայ էս՝ ոչ մանուկ սաղոուցնալ 'ի սպենդ մօր իւրոյ. և՝ պարտ ոչ ոնդրէն 'ի դոյն։

Իբր ասն ասէր, եթէ ոչ դարձջիք և լինիջիք ոչ ըստ մանուկ՝ ոչ կարէք մտանել յարքայութիւն։ Եւ ոչ մանուկ զատուցեալ 'ի ստենէ մօր. թէպէտ՝ դատն դեղով օծանեն՝ ոչ դիւրաւ կորի. կամ սարտուցեալ խառվի, տքացէ, և ըզլալ հարկանէ, և վազվազակի հաշտի, և խնդրէ։ Այսպէս՝ ոչ՝ զքեն յերկայնամտելն այ քնքշան, տղայաբար պատկեն, իբր երեմիայ ուխտէր չխօսել բնաւ, զի բան ոն եղև ինձ նախատինս ասէր, մինչև այրեալ լինէր փոր նոր. և ամբակում ասէր, ընդէ՞ր ցուցեր ինձ աշխատութիւս և ցաւս. և փութով դաւնայր անդրէն ասելով, որ զլուր քո լուայ և երկեայ։

Այլ ինչ հպարտացո՞ւցի արդեօք զանոն իմ, այսպէս եղէցի հպարտացո՞ւն անձին իմոյ. յո՞ասցա՞ խորհել 'ի որ յայսմ՝ինչ՞ յաւիտեան։

Իբրև ամբարտաւանից դիպեցաւ յերբոնիայ, և սեղեկիայ. և թէ ասիցէ ոք՝ մի թէ չգիտէ՞ր ոն. յայլոց օգուտ

ասէ

ասէ և յօրինակ, և ոչ պարծելով առաջի ՅՆ՝ ուսուցանէ զիւր առաքինութիւնն։ Յուսացաւ Լիէլ 'ի ՅՐ, յոլով անգամ ուսեալ ասէ Լիէլ՝ զվորձ յուսոյն յելս եգիպտոսէ և 'ի բաբիլոնէ, և որ ինչ գործեցան յերկոսեան աշխարհսն, և անդէն իսկ յեէմ, բուռն հարեալ ընտանեաւ՝ լինէին յուսով ԸՆ ՅՅ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

Եւգ էՀոց։

Շա՛ռ ինչ ապգաւոյս-ԼԷ ուՆԷ այս ասպՀաս ընդ ՁԸ, ասպՀասին. զի էբ-ՀՅՀԵան՝ զս-խան ՅՅ Ի ՀԸՀասպս-ՅՆ գա-ԼԷ յիշեցս-ցանԷն. զոր գԷրբին ընդ ուղՀանոց էբՀ ՀԸասրեՀՀասս-ԼԷ ա-ասՀ ՅՅ գՆԷ ասԷԼով։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԱ

ՅԻՇԵԱ՝ ՏԷՐ ԶԴԱՒԻԹ, ԵՒ ԶԱ-ՄԵՆԱՅՆ ՀԷՂԱ-ԼԷ ԴԷ։

ԵՀ Թողու զայլ բարիսն, և զՀեզութիւնն առ սաւուղ, և առ աբիսողոմ, և առ այլս, և զայս միայն յիշեցուցանէ, թէ այնչափ ջերմն փափագմամբ կամեցաւ շինել զտաճար ՅՆ, անհանգիստ յանկողնոյ, 'ի քնոյ, և 'ինչիրհելոյ անգամ, և այն՝ երդմամբ։

Որպէս էրդՀաս ՅՆ. Ի ուխտս էր ՅՅ յակովբայ։

Հարկ եղ անձին, զի մի պատճառք ինչ և Հոգք խափանել կարասցեն։

Թէ ոչ մտից 'ի յարկս տան ինձ. ԼԷՀց յանկողինս մահճաց ինոց։
Թէ տաց ՀաՆՆ ականաց ինոց. ԻՄ ՆԻՆՁ ակնՀանաց ինոց. ԻՄ Հանգիստ
իրանաց ինոց. մինչև գտից զտեղի յարկի ՅՆ ՅՅ յակովբայ։

Հանգիստ մարմնոյ՝ զոր իրանաց ասէ, մինչև գտից, և ոչ թէ շինեցից, զի այն՝ անՀնար էր։ Քանզի՝ ասէ պատմութիւն թէ՝ յաւուր միում նստեալ էր դաւիթ 'ի տան, և նաթան ԸՆ նմա, և ասէ դաւիթ ահաւասիկ ես բնակեալ եմ 'ի տուն անուշահոտ մայրից, և տապանակն ՅՅ 'ի բացեայ ԸՆ արև, և ԸՆ անձրև. և ասաց նաթան՝ զոր ինչ կամիս՝ արա՝ զի ՅՐ ԸՆ քեզ է. յինքենէ ասաց, և ոչ հրամանաւ ՅՅ. և նա յարուցեալ խնդրէր տեղի, և առնէր պատրաստութիւն սեղանոյ 'ի կալն ոռնեայ, ուր հրեշտակն վերացոյց զսուրն 'ի կոտորելոյ, և մատոյց անդ պատարագ և ասաց, ահա՛ լուսաք վնասնէ

նէ. դաւիթ Լենաթան լու�՝ 'ի հոգւոյն զտաճարէն ՝ն՝ ուր շինել պարտ է. քանզի՝ ասաց մարգարէն նաթան, արի կանգնեա սեղան ՝ն 'ի կալն ոռնեայ, և հոգին ՝ն՝ ազդեաց նմա թէ՝ որդին քո ասա շինէ տաճար շնչաւոր՝ 'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ, որում փրկին տիեզերք. ՝Ը որ խնդացեալ բերկրանօք ասէ :

Ահա լուաք զնմանէ յԵփրաթայ. Ի գտաք զնա 'ի դաշտս մայրեաց:

Եփրաթայ՝ որ է բացումն, յայտ է յայտնութիւն անձառ խորհրդոյն՝ որ ծածկեալ էր յազգաց և յաւիտենից : Քանզի՝ ասեն 'ի պատմութիւն, թէ 'ի մեռանելն գաղուբանայ՝ կնոջն քաղէբայ, էառ կին 'ի հեթանոսաց բնակչաց երկրին, որում անուն էր քաբրաթայ, ՝Ը քանանացւոց կոչմանն, զոր սեփհականեալ կոչեցին Եփրաթայ, և հայր ՝ն՝ տիրէր ամ՛երկրին զոր էտ դստեր իւրոյ, յորոյ անուն կոչէցաւ ՝Ն Եփրաթայ որ ծնաւ որդի և կոչեաց զանուն ՝ն՝ քաղէբ բէթղեհէմ, և շինեաց քաղաք անուամբ ՝ն՝ զբէթղեհէմ, որ է տուն հացի որ տուաւ մեզ հաց կենաց ի Ջեալ յերկնից, զոր իմացեալ դաւիթ խնդալով ասէր, ահա լուաք զնմանէ յԵփրաթայ և գտաք զնա 'ի դաշտս մայրեաց, զտաճարն անբան 'ի դաշտս մայրեաց. քանզի՝ մայրի էր տեղին, և անխնամ՝ զառաջինն. վայ՝ ասէ :

Մտցո՛ւք 'ի յարիս ՝ն՝. երկիր պագցո՛ւք 'ի փեղոջ՝ ուր կացեալ էին ոտք ՝ն՝:

Ուր կամեցեալ տղայն ծնաւ՝ յանտառախիտն առաքինութիւն մարիամ՝, և եդաւ 'ի մնուր մարմնով, որ ոտք ասի. և յետոյ 'ի զարդացման հասակին շրջեցաւ ոտիւք և խաչեցաւ, և եդաւ 'ի գերեզմանի. յորմէ բանէ ուսեալք գան 'ի ծոլէ և՝ 'ի ցամաքէ երկիրպագանեն, և յօրհնութիւն անտի վայելեն՝ ուր կացել են ոտք. զի արդ մարմնաւոր ոչ է անդ, այլ՝ իմանալ լաբար: Սկսն՝ դաւիթ յետոյ ուսել՝ 'ինաթանայ՝ հրամայեաւ ՝ն՝ արգ՛ելաւ 'ի շինելոյ զտաճն, և պատճառն՝ զ՝ խնայեց ՝ն՝ 'ի նա, զի կարի վաստակաւք շինել կամեցաւ. և կամ՝ զի որդին այնու պատուհասցի. կամ՝ թէ՝ պատերազմասատիկ էր. կամ՝ 'ի բաղում՝ արեանցն հեղմանց հեթանոսաց՝ չէր մաքուր ձեռքն դաւթի. սակայն՝ գտեղին նուիրեաց, և զօժիտան ծախսոյն պատրաստեաց. և ՝ն՝ մեծարեաց զյօժարուն ՝ն՝, և շինեաց զհրաշագեղն խորան դաւթի՝ զանկեալ և զկրծանեալ բնութիս, 'ի զարմից դաւթի առեալ, ՝Ը մեծին պետրոսի առաքե

լոյ՝ որ ասէ, մարդարէ էր դաւիթ, և գիտէր, զի երդմամբ երդուաւ նմա ած՝ 'ի պտղոյ որովայնէ նոր նստուցանել յաթոռ նոր։ Զոր խմացեալ ասէ։

Աբ՛ որ 'ի հոնգիսոպ ոռ՝ գոռ Ի-պոպանակ կոպկի սրբուրեբ ոռ։

'Ի շինեալն սողոմոնի և 'ի նորոգեալն զօրաբաբելի՝ ասեն 'ի հեզութիւն և 'ի խոնարհութիւն տանն դաւթի։ Դու և տապանակ", երկուքն եղև անդ, 'ի շինեալն սողոմոնի՝ տապանակաւն բնակեցաւ. և 'ի բանէն այ 'ի շինուած՝ ածածնաւն ուստի մարմին առ՝ որ տապանակ եղև, և տեղի դրութեան ածային բանին՝ 'ի հոգի և 'ի մարմին, ընդ երկոսին միաւորեալ բանին, և մի կաղմեալ, և աստնջական մանանային կենաց, տապանակ սրբութեան՝ զոր հայր սրբեաց անդ զընուիս բանիւն, և առաքեաց սրբեաց զաշխարհս, զոր այլ թարգմանքն՝ տապանակ զօրութեան կոչեն, և կէսք ճրութեան, յորմէ զօրութիւն հօր, և ճրութիւն որդւոյ՝ երևեցաւ կուռութեամբ։

Երէյոն ոռ ղեենոյին ղարդարոնբ. Ի-աբ ոռ ցոնգալոյ ցոնգասոյնն։

Փոխանակ զի զգեցեալ էր յեսու զաղտեղի պատմուճանն և հրամայեցաւ 'ի բաց առնուլ, և զգեցուցանել նմա ըզ պճնիչնաւորն. և որք նստէին ընդ նմա քահանայքն կիսահալ մայք, որ է հրաշագէտք և նշանախնդիրք. զոր նմա ասաց տալ սպասաւորս։

Քանզի՝ քահանայն հայր է աշխարհի. և քահանայապետն՝ քահանայիցն իշխան, իբր հայր՝ հարանց. և պճնաւորն 'ի չորս նիւթոց փոխանակ չորից տարերաց, 'ի բեհեզոյ՝ որ է երկրի նշանակ, զի վաշ յերկրէ բուսեալ. կարմիրն՝ հրոյ. կապուտակն՝ օդոյ. ծիրանին՝ ջրոյ, զի 'ի ջրոյ գոյանայ. և այս է նիւթ երկնի և երկրի՝ զոր զգենոյր քահանայապետն. և դնէր յուսանոցն վերկոտասան սկուտեղս, 'ի խորհուրդ՝ երկոտասան կենդանակերպիցն, և երկոտասան ցեղիցն իսրայելի, որ 'ի վերայանջատցն գայր, 'ի յագանելն զուսանոցն. և երկու ակն այլ 'ի կուանն, նշանակ երկու կիսագնդացրն, և խորհուրդ ծովու և ցամաքի, ուր բնակեալն են մարդ մարդկան. ոչ թէ՝ զայս ամ զգեցեալ քահանայապետն մտանէր առ ջի այ։ Որ զորդիսն իւր՝ և զ ամ ըն իւր տարեալ՝ հաշտեցուցանել զնա, և նուէր տալ նմա վերկին և վերկիր. արդ արուն զգեցեալ նախ լինքն, և ապա՝ արդ արացուցանել զայլն. զի արդարութիւն՝ նոքքն մարդոյն է պճնաւոր և

ագանելիք, որ է պատուական և ուծագեղ, այնիւ քան զար տաքինն, թէպէտ՝ զարմանալին էր։ Քանզի՝ հոգւոյ երեք մասունք են, բան, ցասումն, և ցանկութիւն. և առանձին յա- տուկ առաքինութիւն ունի բանն՝ զիմաստունն. ցասումն՝ զա- ղիւականն. ցանկութիւն՝ զողջախոհականն. իսկ՝ արդարութիւն կարօտ են ամենեքեան, զի հաւասարութիւն, և չափաւորութիւն արասցէ նոցա. քանզի՝ արդարութիւն՝ հաւասարաքաշխութիւն ասէ։ Թէ խոհականն չունի արդարութիւն՝ անհաւասար է, աւելի է, կամ պակաս. թէ աւելի է՝ նենգաւոր է, թէ պա կաս է՝ անմիտ է, թէ հաւասար է՝ արդար է։ Նոյնպէս՝ արիա կանն, թէ աւելի է՝ յանդուգն և լիրբ է. և թէ պակաս՝ երկչոտ է. թէ հաւասար է՝ արդար է։ Ա յսպէս ողջախոհու թիւն, թէ պակաս է՝ արբշիռ է և իգամոլ. թէ աւելի՝ ան- խայողջ է, սպանող է մարմնոյն. թէ զոյգ է՝ արդար է։ Ա յս- քան հարկաւոր է չորրորդ առաքինութիւս, որ է արդարու թիւն, զոր հրամայէ զգենուլ քահանայից, որ քաւիչք և միջ նորդք են ոյ, 'ի վայր քան զոնձ՝ և 'ի վեր քան զմարդիկ։ Որ չէ զարդարեալ արդարութիւն պատմուճանաւն՝ տգէտ է, կամ՝ խորամանկ և նենգաւոր, կամ լիրբ, և ցանկացող և չէ քահանայ, զպատկերն ոյ՝ ոչ ունի, այլ՝ զպատկեր գաղանաց. թէ անմիտ է՝ էշ է. թէ խեռաքարոյ է՝ ջորի է. թէ յան- դուգն է և լիրբ՝ շուն է, և կիսոց շղթաբոյթ. թէ ցանկասէր է՝ ձի է իգամոլ՝ ասաց մարգարէն. թէ քծնի է՝ աղուէսու է պատկեր. թէ գող է՝ գայլոյ է նման. թէ ագահ՝ խոզի. թէ ոխասպահ՝ ըղտու. թէ ամբարտաւան՝ առիւծու. և այս պիսիքս 'ի սեղանն ոյ՝ ոչ ելանեն, և չմատչին պատարագ ոյ և անարգք են, զայլս զիարդ սրբեն, և զքս զիարդ պատարա գեն։ Վա՜յ այսորիկ՝ 'ի սրբքն՝ պատկերն ոյ ոգջէ. և 'ի յանարգքն կերպարանք գաղանացն, և սողնոց, զորս դանդաղեցաք յի- շել։ Իսկ՝ զլայնութիւն տանս խնդրեցին, մի՛ զ ժուարիք. սա կայն՝ չէ օտար 'ի սոքա գրոց և 'ի բանից։ Վա՜յ՝ յեռ զգենլոյ զարդարութիւն զգեստն՝ սոքա կոչէ, և ցնծալ հրամայէ, ազատ գոլով 'ի խաղէ մտաց, ասելով թէ՝ սրքք քո ցնծալով ցնծաս ցեն, զի ցնծութիւնն՝ առաւելութիւն է խնդութիւնն. ոչ թէ՝ եռալ և զուարճանալ և ծաղկիլ հոգւոյն։ Եւ՝ կրկնելով ասելն ցնծալով ցնծասցեն, կրկին մարդոյն յայտ է. զի արտի բերկ րեցելոյ՝ երեսք զուարթ են, և ծաղկեալ գեղ։ Դերին ասէ։

Վա՜յ զաւրեալ ոչխարոյ հոս, մի՛ զարշոնցեալ զերեսս հոս յոգեալոյ հոս։

Վասն դաւթի ասէ հոգւոյն սրբ, որ այնքան սիրեաց ըղ

քեղ

քեզ, և յօժարեաց շինել քեզ տուն, և սիրեցաւ 'ի քէն՝ զի ինայեցիր 'ի նա, և որդւովք նոր կանգնեցիր՝ զոր խոստացար, միոյն՝ զքարաշէն տաճարն, և միոյն՝ զաճխատուն իսրայէլն ապատեան և դաւթեան։ Մի դարձուցաներ զերեսս քո՝ յօծելոյ քումմէ, 'ի զօրաբաբելէ յայնժամ, զի շինեսցէ զկործանեալն 'ի բաբիլացւոց. և այժմ 'ի քրիստոնէական օծմանէ, զի լիցուք տաճար և հանգիստ կամաց քոց, և օծեալք՝ որ են քրիստոնեայք։

Եւ զոհ՝ որ զոնն ճշմարտունքն՝ և ոչ ապիսաց նմա. 'ի պարզոյ ուրվոյնէ հոմանէ նորոգոցին յանոյ հս։

Զի նստոյց զսղոմն և զյն՝ յաթոռ հայրենի, որ կայ և մնայ յաւիտեան. որում ասաց երդմամբ՝ զաւակ նոր յաւիտեան կացցէ, և աթոռ նոր ոչ զարեգակն առաջի իմ՝ զոր ունէր յառաջ քան զյաւիտեանս, և վասն մարմնոյն՝ եղև 'ի դաւթի աթոռ։

Թէ պահիցէն որդիք հս զօրէնս իմ. և զվկայութիւնս իմ, զոր ուսուցից նոցա։
Որդիք նոցա նոցին յաւիտեան յաւիտենից յանոյ հս։

Ամենագէտն գիտէ թէ՝ ոչ պահեն, այլ՝ կռասպաշտեն, վասն այնորիկ՝ խստոց արկանէ, զի թէ ոչ պահեն ըղ պատուիրանս ոն, այլև՝ խաչեն զնա, զիարդ նստէն յաթոռ նորա. վասն՝ ոչ որ ուխտեացն, այլ՝ ուխտազանցքն եղեն պատճառ չնստելոյն՝ սերեալ 'ի դաւթայ որդւոցն. այլ՝ նա զիւրն պահեաց, և ճշմարիտ դտաւ։

Հաճեցար որ ընդ ոնն. և ընդ բնոյն բնակիլ 'ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտենից. 'ի սմա բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա։

Ուր կատարեցան եօթանասուն եօթներորդքն 'ի դանիէլէ, և երևեցաւ, և տպանաւ օծեալն. քանզի՝ անդ կատարեցան տնօրինութիւնքն ամ՝, և ոչ մեկնի շնորհք նոր 'ի տեղ եաց անտի. ուր եղև գերեզման նոր, և յարութիւն, և համբառնալն յերկինս, և գալ հոգւոյն։ Ա յլև՝ եկեղեցի՝ և վերինն սիոն՝ անմեկնելի ուսին զնորն յինքեանս, հեղ լինելով որդւոց իւրոց և խոնարհ։

Զոր

Զոր սորա օրհնելով օրհնեցին. և զաղջապս սորա լցան հացի։

Սիմեոն և Ակիւղաս՝ զարդիւնաւորութիւն ասեն, այս-
ինքն՝ զառաքինութիւն, զպտղակերտութիւն, զսրբութիւն, զոր
ինչ սորա բարութիւնքն են ասէ՝ օրհնելով օրհնեցին. այս-
ինքն՝ կիսին խառնելով զօրհնութիւն՝ բազմապատիկ արարին.
և զաղքատս՝ որք յօժար լինին գործելոյ զբարին՝ և ոչ կա-
րեն՝ կիսին յաւելին. Զի թէ զերկինս ծածկէ առաքինութիւն
նոր, ո՞րքան զհողեղինացս զբարեգործութիւն։ Իբր ասէ՝ ոչն
գրիգոր, թէ յամ օր 'ի կշիռ վերանան բարիք և չարիք
մարդկան. և զի՝ շատ և ծանր են մեղքն՝ քան զբարեգոր-
ծութիւնս, դնի 'ի վերայ չարչարանքն քի՝ որ վայ մեր, զի մի
հակառակ չարն՝ կորիցէ աշխարհ։ Զի աղքատ և չքաւոր է
ազգ մարդկան, ոչ և դաւիթ՝ աղքատ և տնանկ կոչէ զինքն,
թէպէտ թագաւորութի ունէր. և հաց կոչէ զամ պատ-
ճառս կենդանութե մարդկան, որ է ամենայնաւոր։ Այլթէ՝
զամ ինչ ունէաք, ո՞ տայր մեզ զպատճառն յաւիտենական
կենացն՝ զամենայնաւոր մարմինն, որ ի՝ջանէ յերկնից և կեանս
տայ ամենայնի, ոչ ինքն հրամայեաց։

Եւ ոչ սորա զգեցան զգեստ։ Եթէ սորա ցնդեալք ցնդասցին։

Քահանայիցն ասէ՝ որք զգեցեալ են զարդարութիւն.
քանզի՝ փրկութիւն ծնունդ է արդարութեան. արդարութիւն
'ի մէնջ, և փրկութիւն յայոյ. նմին իրի՝ ասաց նախ թէ՝ զգեց-
ցին, որ մեր յօժարութիւն է, և ապա՝ որ յինքեանէ ասէ զգե-
ցուցից զփրկութի. և կրկնէ զանդ ասացեալն թէ՝ որք սո-
րա ցնծասցեն։

Անդ ծագեցից եղջիւր 'ի դաւթի. պատրաստեցի ճրագ օծե-
լոյ իմոյ։

Հրէայն զզօրաբաբէլ ասէ, այլ՝ նա սակաւ ժամա-
նակս թագաւորեաց, և այլ ոք ոչ նստաւ յետ նոր. և մարդ-
էր, և ոչ ծագումն. այլ՝ ոչ 'ի զաքարիայն ասէ, ահա այր
և ծագումն անուն նոր. որ է արեգակն իմանալի՝ ըստ մարգ-
քիայ, 'ի ներքուստ աստի 'ի սբ՝ կուսէն ծագեցաւ ճրն. Եւ
եղջիւր ևս կոչի, այս է զօրութի, քանզի՝ քո՝ ոչ զօրութի
որ և դաւթի եղև զօրութի, անմահացուցանելով զբնութիւնս
նոր և զթագաւորութի։ Պատրաստ արարին զճրագ օծելոյ
իմոյ. 'ի գթութենէն հօր պատրաստեցաւ ճրագ մարմինն, որ

լուցաւ ածուլքն, և է քա՞ նլ, հօր՝ լ ածութեն, և դաւթի լ մարդկութեն։

Թ։Շնամէաց դ՞ ղգէնցո՛ցէց զամ՞ն։ այլ ՚ի վ՞ դ՞ ֆաղէնացի սրբո՛ւ՞ ի։

Հրէից և հերձուածողաց, յորժամ՝ տեսցեն զնա եկեալ ՚ի վլ՞ ամպոց զօրութ՞ և փառաւք բազմաց, ամենի մեծ սգատէ զնա։ Ա՚յ՚ ՚ի վլ՞ նլ՞ ծաղկեացի սրբութի իմ, այ՝ երևեցուցանէ ա՞մ՝ տիեզերաց թէ՝ նա է որ արար սրբութի մեղաց մերոց, և նստաւ լ՞ աջմէ այ՝ լ՞ պողոսի։ և սրբութի նլ՞ հօր սրբութի է։ ոչ ասաց՝ զա՞մ՚ինչ զոր ունի հայր՝ իմ է։

Երգ չո՞ց։

Որ է գնացէց ո՛ղնոցաց՝ ՚ի յնլ՞ հրէից։ աա՛ բօ՞ճամա՛ ոբբ՛ոնք՞ ոողմանք՝ ճեղբեցա՛ ցնլ՞ ինլ՞ յնբլ՞ո՛ա։ և պառն ազգն եղն ընդ երբ՞ ճ՞ամայ, և երլ՞ո՛ ընդ բօ՞ճ՞ամայ։ և անլ՞ա՛ ինշնամո՛ինք՞ ՚ի նն։ և ինաա՛ մինքամինքա՛ լինելին երլ՞ա՛ռանչ՞ի՛բոց ելողմանցն։ իսկ՝ ՚ի բ՞ասլ՞ն մինա՛ռբլ՞ն, և լինի նց մինքա՛ խաղաղ՛ինի։ ընդ գ՞ոլ՞ ասա՛ զմ՞ինքանա՛ինն ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ։ ՃԼԲ։

Զի՞ բարի, ի՞մ զի՞ վայելո՛չ, զի բնաւն եղբարս ՚ի միասին։

Ի՛ բարի՝ որ չէ՞ վայելուչ, յորժամ՝ անարժան իցէ վայելողն։ ոչ քահանայութիւն ոչիայ՝ որ չվայելէր։ թէև՝ բարի է քահանայութիւն։ ոչ և ոչ արդ՝ անարժանից վայելէ։ Եւ՚ է՝ որ վայելէ, ոչ օրինաւոր ամուսնութիւն աշխարհականին։ և չէ բարի՝ որ ուխտեալ է կուսութիւն։ Իսկ՝ եղբարց ՚ի միասին բնակել բարի է, և վայելուչ համարեալ է առ ամենեսեան։ ոչ ՚ի քո հաւատացելոցն մի լինել հրէից և հեթանոսաց։ զի բնակեն եղբարք ասա յեկեղեցի, և անդ՝ յարքայութեան։ և օրինակն՝ այս։

Ոչ է՞ զի ելանէ ՚ի գլուխ՝ և ՚ի մօրուան ահարոնի։ ՚ի մօրուանցն ելա նէ ՚ի գրաստոնս զգեստս։

Քահանայական իւղն առատապէս հեղեալ ՚ի գլուխն ահարոնի՝ որ ելանէր ՚ի գլուխ և ՚ի մօրուս, և ՚ի գրաստան, ՚ի չորից նիւթոց էր կազմեալ։ ծաղիկ զմուռեայ, և եղեգան խունկ։ հիրիկ, և կինամոն։ ծաղիկն զմուռեայ՝ հինգ հարիւր սկեղ, և հիրիկն։ իսկ՝ խունկն եղեգան, և կինամոնն, կէս

նոցին՝ երկերիւր յիսուն սիկղ, որ է օրինակ՝ առաքինութեան, որ բազմատեսակ է. և չորս եղանակաւն՝ ոչ նախ ասացաւ, զոր ունին քրիստոնեայք աւելի և պակաս, միաւորեալ յեղբարցն առ իրեարս՝ լինին անուշահոտ իբրև զայն խունկսն. ոմն կուսան. ոմն ողջախոհ աշխարհական. ոմն անմինչ. ոմն ողորմած. ոմն պահօղ աւելի. ոմն աղօթօղ՝ քան զնա աւելի. և այլն ամ առ իրեարս անցեալ և միաւորեալ՝ լինի այ 'ի հոտ անուշից պատարագ. և մեզ օծումն իրերաց 'ի պահպանութի՝ անկոռուելի 'ի ձեռաց թշնամւոյն. ը որոց՝ կոչի՛ն է մեր և պատերազմ: Ա յս իւղ նախ 'ի գլուխն մեր քսիցանէ հոգին 'ի հօրէ, և զնոր անբաւ առաքինութիւն յաւելուածս առնու, և ապա՝ իջանէ յառաքելսն, և 'ի մարգարէսն՝ որ մարդ են նոր, հրեշտակաց առաքինութեան միջնորդութ՝ եկեալ առ նոս, և յամ նահատակս ամենապատուութեան. և նոքօք 'ի մեզ իջեալ իբրև 'ի գրապան, պահպանէ զմեզ, մնեալ 'ի ծածուկ առաքինութի մեր: Եւ մեք հանապազ զայս ամ կրելով 'ի մեզ՝ հաւատով ընծայեմք հօրն երկնաւորի 'ի հոտ անուշից պատարագ, որդւով և հոգւով միաւորեալ: Եւ այլ ևս՝ օրի նակ առնու բնակութեան եղբարցն 'ի միասին:

Ո՞ւ յօ՞ղ ղէ՛ յօ՞ղ 'ի հերմոնէ 'ի վրայ լերանն սիոնի:

Ահերմոն լեառն է 'ի պաղեստին, և 'ի հարաւոյ եէմի. ուր յորդ է ամպ ցօղաւոր և բարեխառնեալ, գայ ցօղէ 'ի սիոն՝ որ է եէմ: Սիրոյ է նշանակ՝ զոր լեռնացեալքն առաքինութիւ՝ իբրև զահերմոն՝ նախ առնուն շնորհս գիտութե և զայլ առաքինութիւ, և ցօղեն 'ի վրայ տկար եղբարց: Ո՞ւ առաքեալքն 'ի հոգւոյն՝ իբր յահերմոնէ լեռնէ՝ 'ի քէ աւետարանեալ, և 'ի հոգւոյն սրբոյ առեալ 'ի սիոն, և նախ՝ անդ ցօղեցին, և ապա՝ յամ տկարս 'ի հեթանոսս:

Տ՞ւ անդ պատրաստեաց կենդանութիւն, և կենդանութեան յաւիտենից:

Ցայտ է՝ ուր միաբանութիւն է, և սէր եղբարց. որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ. և ուր երկու և երեք ժողովեալ են յանուն իմ, անդ եմ ես 'ի մէջ նոց. և նա է կեանք յաւիտեան: Որ և մնա նաւանդ՝ 'ի հանդերձեալն լնու բանք սաղմոսիս. զի անդ բնակեն եղբարքն 'ի միասին, զուգեալքն հաւատովք և գործովք, 'ի տան հօրն՝ ուր և ամն է:

Երգ չորից:

Ո՞ւ ինչ՝ նոպարիցան երանն, և գոնոյ յիրարանն զերեսաց տեսիլ:

ՍԱՂ

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԼԳ·

Աստ օրհնեցէք զամ ճառայս զոր զնոր. ամ նոյս 'ի տուն զոն, և 'ի գա-
ւիթս սոյ հրոյ։

Առաջինք՝ և միջինք, և վերջինք, այլև՝ վերին զօրութիւնք միաբանեալ ընդ մեզ, և զոր մեր օրհնեցէք զոր. ամ կայք 'ի տուն սոն, որք լցեալ ունիցին զտուճարն, և զգաւիթն. և այն է սեպհական տեղի օրհնելոյն զոնց, զորոյ զվաստն բազմապատկեալ վտիտեաց սոր եկեղեցի, ուր գնեալքն արեամբն քի՝ օրհնեն զոնց։

'Ի գիշերի հոմբարձէք զյեռս յեր 'ի սրբոնեի և օրհնեցէք զոր։

Յայտ է գիշերապաշտօն առնեն խնդութիւն. զօրն անդ կացեալ երկիւղն 'ի հինն յաղօթս, և յերեկոյացեալ ժամն ասեն, այսա օրհնեցէք, և 'ի տուն մի երթայք, և 'ի գիշերի համբարձէք. ոչ և 'ի կիրակամուտն կարգեալ է այս սաղմոս, ըստ առաքելադիր սահմանին՝ գիշերապաշտօն առնել զկիրակէն։ 'Ի գիշերի՝ որ մնասանդ պատշաճէ օրհնել զոնց, մնացն պարապել 'ի զգայութեցն խուճապից. համբարձէք, երբ զմիտս, և զխորհուրդս, և զբանական պաշտօնն, նուէրս բարձեալ 'ի վերայ ձեռացն՝ 'ի վեր նուիրեցեք սոյ. ը առաքելոյ՝ կամիմ զի որք կացցեն յաղօթս՝ բառնայցեն զոր ձեռս 'ի վեր, զոր ասա ասէ 'ի սրբութիւն։ Եւ միւս թարգմանն ասէ, սրբութիւն օրհնեցէք զոնց. ասաց ոմն և յարտաքնոցն, թէ աւանդ է այս հայրենի՝ 'ի մեզ հասեալ, կալն յաղօթս՝ ամբառնալ զձեռս, իբրթէ՝ լսօղն աղօթից 'ի վեր է քան զոմ։ Սրբութիւն ձեռաց՝ 'ի կաշառաց, 'ի շշուփմանն կակղութեց, 'ի զրկանաց, 'ի ծեծելոյ, 'ի սպանմանէ. այլև՝ ողորմութիւն կարկառել յաղքատս՝ սրբութիւն է ձեռաց. զի մի լուիցուք թէ՝ ձեռք ձեր լի են արեամբ։

Օրհնեսցէ զմեզ տէր 'ի սիոնէ. որ տրար զերկինս և զերկիր։

Զի 'ի մեր օրհնելն 'ի սիոնէ անտի, և նա օրհնեսցէ զմեզ. հրեայքն՝ անտի հաշուէին զբարիսն, և մեք 'ի վերին սիոնէ, որ տրար զերկինս և զերկիր. զի չէ բովանդակեալ անդ. նմա են երկինք, և աշխարհ ամ։

Հալելուիա։

Կարարելոյան սաղմոս էլից. զայ՝ օրհնութիւն և գոյութիւն և խոսարա-
նութիւն յնդէն պատարագն սուրբոյ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԼԴ։

Օրհնեցէք զանուն նորա. օրհնեցէք ծառայք նորա զնոսա. ո՛ք կայք ՚ի տունս նորա, ՚ի գաւիթս տանն Աստուծոյ։

Զի ետ փառս անուանն իւրոյ՝ դարձեալ առնելով ըզ մեզ. և է անուն նորա յաւիտեան ծառայս, և յաւիտեան արարածս. զի ծառայք զնորն՝ և արարածք զարարիչն թարգմանեն, իբր թէ՝ առինչ. ո՞ կայք ՚ի գաւիթս տանն Աստուծոյ, և ոչ ՚ի մեհենից, և ոչ անհոգուութիւն ՚ի տունս՝ իբրև զանասուն։

Օրհնեցէք զնորա՝ զի քաղցր է. սաղմոս ասացէք անուանն նորա՝ զի հաճոյ է։

Բարի է ընութիւն և անգիտելի, զբարերարութիւնն առեալ պատճառս օրհնեցէք, զի և դուք բարի լինիցիք. զանունն քաղցր երգով օրհնեցէք, զի նա քաղցր է։

Զայնուէր ընտրեաց ի՝ նոր, ի՝ ինքեանէ ժառանգութիւն ի՝ նոր։

Ընտրողին է հնարքն, որ և իւրեալ կոչեաց. զոր թէ չէր ցուցեալ զինքն՝ զիարդ լինէր կոչեցեալ։ Իսկ՝ ժառանգուն ասելն՝ իւր սեպհական, և կամացն կատարող։

Եւ ճանեայ՝ զի մեծ է նոր. ի՝ նոր մեծ է հան զամ հոսաս։

Թէպէտ և աներեւութական ծանեան՝ զի մեծ է, այլ՝ ոչ ոչ սքքն. և որ մեծ է քան զամ կուռս, ոչ կշռելով ընդ ամենոսինն, այլ՝ տկար լսողացն ասէ. և այսպէս եղև ծանուցեալ մեծութիւն նոր՝ որ ասէ։

Զամենայն զոր ինչ նամեցաւ՝ ի՝ ապար նոր. յերկինս ի՝ յերկրի՝ ՚ի ծովս ի՝ յամ խորս։

Ո՛չ ի՝ զօրութենն, այլ՝ ի՝ կամելութենէ չափոյն արար. ոչ զոր մեքս տեսանեմք՝ են գոյք, այլ՝ յերկինս և յերկրի, եղերք ծովուն մեծի, և յամ խորս ծովակաց, ոլք են խորշք, և գոգք ծովուց՝ մեծաց և փոքունց, և որ ինչ ՚ի խորս երկրի ծածկեալ կան. ոչ ոչ հեթանոսք իւրեանց ուծոյն համբաւեն բաժանմամբ, ումն այսմ, և ումն այլուամ գոլ արարիչ. և զայս՝ աստի ծանիցուք։

Հանդ

Հանէ զմայր 'ի ծաշաց երկրէ. զփայլատակունս ի-ր յանդիս ոչաք. և հանէ զհողմ 'ի շինմարանաց ի-րոց։

Զամպն՝ գմարգարէս յերկրէ. փայլատակունս՝ սպառնալիքն. հողմ հոգին. շարժմարան՝ հայր և որդի, հոգին՝ որ 'ի հօրէ ելանէ, և յորդւոյ առնու։ 'Ի ջուրց ծովուց՝ որ շուրջ են զեզերօք երկրի՝ ջրացուցանելով զօդն, և արարել ծակոտիէն, արկանէ ջուր 'ի նեղքս՝ իբր 'ի տիկս. և հողմով 'ի վերս առեալ տանի յո և կամի. և ձնշմամբ հողմոյն՝ փայլատակէ հրոյն՝ որ կայ խառնեալ 'ի ջրին, հրաշիւք հակառակքն. հուրն ոչ ցամաքեցուցանէ զջուրն, և նա ոչ կարէ շիջուցանել զնա։ Փայլակն՝ որ լոտ ոն՝ ելանէ յարևելից, և երևի մինչև 'ի մուտս. այն երագ է քան զարեգակն, որ յերկոտասան ժամն գնայ յարևմուտս. և սաստիկ է լոյսն քան զնա. զի միշտ տեսօղքս արեգական՝ առժամայն խլիմք զաչս 'ի հարկէ։ Եւ հանէ զհողմն. ըստ արտաքնոցն՝ երբ կոտանեն հողմք. զդիւրինն և հեշտ գործելն զնա կամացն՝ այ՝ յայտ առնէ. իբր ոք 'ի մառանէ և 'ի տանէ գանձուցն հանէ զեղեալն. և նովաւ սրբէ զօդ, և զովացուցանէ զկենդանիս, և տանի զնաւս 'ի ծովու, և սրբէ զյարդ 'ի ցորենոյ. և շատ ինչ բարի առնէ հողմով, յահ և երկիւղ անզգուշից և մնուանդ բուսոց և տնկոց։

Եհոս զայ անդրանիկ Եգիպտացւոց, 'ի մարդոյ մինչև յանասուն։

Այս՝ առանձին սքանչելիք յաղագ մի՝ և յաղագս աղգի միոյ ասելն ցուցեալ. թէ որ ստեղծ զկենդանիս, և առաջին բանայ զարգանդ ծնողաց, նա է՝ որ վերտանջելոյն զանդրանիկ ժողովուրդն և չարձակելոյն՝ սատակեաց զամենայն ստեղծ։

Աստուծոյ ընչանս ի-ջրոհեսցոյ ի-ր 'ի մէջ զոր Եգիպտոս, 'ի փարաւոնն՝ ի-յամ զօրս ի-ր։

Դու զկայրս Եգիպտոս՝ որ 'ի մէջ քո եղեն. նշան է՝ որ բանիւ. և արուեստ է՝ որ ձեռօք. և երկուքն լինէին մովսէսիւ. զի նովաւ առաքեաց նշան՝ և արուեստ. ուստի՝ յեր տին հրաշքն գործեցան 'ի կարմիր ծովն, 'ի փարաւոն, և յամ զօրս իւր, որ զգնացան յարձակելն զնէ։

Եհոս զարկն բազում. ի ոպան զնոցա հզօրս։

Զհին բնակիչս պաղեստինացւոց՝ 'ի ձեռս յեսուայ մեծի։

Զսեր-ին ներգաւոր ամուրհայոց զոյժ ներգաւոր շառաւոս, և զամ ներգաւորութիւն տառոցոց։

Որ նախ քան զայն՝ 'ի ձեռն մոխսէսի։

Եւ զերկիր ոչ 'ի ժառանգութիւն։ ժառանգութիւն էր ի ժողովրդին ի-ւրոյ։

Ուրբերեալ, և գաղայ, և կիսոյ ցեղին մանասէի, յայնկոյս յորդանանու. հսկայք և սկայալուսք էին թագաւորքն այնոքիկ. որև՝ մինչն հասակն ինն կանգուն էր, և մահիճք երկաթիք։

Տէր առաւ զս յաւիտեան. թէ՝ յիշատակ զս ազգէ մինչև յազգ։

Զի ամ արարածք 'ի քէն եղեն, և առին անուն, որ է նիւթ բանականուն. որև՝ 'ի գիրս գրեցան յիշատակի վա-խսկ՝ դու անեղ, և անուն քո և յիշատակ անսկզբնայոց։

Դարձի թէ զիղձդ ի-ւր. ե՞'ի ձառայս ի-ւր մեղեալ։

Զի արդար է՝ և ոչ զիւրն թողու առանց բերելոյ յատ եան և 'ի քննութիւն։ Եւ՝ 'ի ծառայս իւր մխիթարի. ոչ միայն բարկանայ ծառայից իւրոց օտարաբար. զի նոքա ոչ յար մեզանչեն, և ոչ սխորժելով, զի ծառայք են ամն. այլ պատահմամբ, և ձգմամբ մարմնոյ՝ սղալեն, իբր դաւիթ և այլք։ Ա՝խիթարի, իբր թէ՝ 'ի փոքր հարկանելն հանգչի 'ի ցասմանէն։

Կոչ հիշանաց ոսկի ներքոն էն, յիշաւգրչ էն որդոց մարդկանն։

Պատիւ նց 'ի նիւթոյ է, և կերպարանն յարուցեսցի։

Բիրան գոյ՝ և ոչ իսկն. աչ էն՝ և ոչ պիսանքն։
Անանչ էն՝ և ոչ լոքն. և ոչ գոյ շունչ 'ի բերանս նց։

Զկերպարանս ունին, և 'ի զօրութիւն թափուր են։

Ոման նց երկնչին ոչ արարքն զնա. ամենեքեան ոչ յուսոյնչ էն 'ի նս։

Անշունչք և անբանք. զի այնքան յիմարք են՝ որ գործ ծոց ձեռաց իւրեանց երկիրպագանեն, որ քան զմկունս՝ և զմժղուկս, և զգորտս՝ անարգ են։

Տուն

Տ՛ո՛ն ինքն օրհնեցէ՛ք զնա. պո՛ն ահաբոնի օրհնեցէ՛ք զնա։

Յերկուս բաժանէ զերկոտասան ցեղսն, 'ի ժողովուրդն և 'ի քահանայսն. օրհնեացեն զնոր՝ զի բարեբախտք եղեն 'ի հնորհայն այ՝ քան զազգս ամ, զիեղանին ածն ճանաչելով։

Տ՛ո՛ն զ՚նոյ օրհնեցէ՛ք զնա. երկնի՛ զոգ՝ ոն օրհնեցէ՛ք զնա։

Կրտսերքն քահանայից՝ և սպասաւորք նոյ, և առանձինն յիշէ՝ զի մի յառնիցեն 'ի վեր վերիցն քան զինքեանս, այլ կացցեն 'ի ջատիս իւրեանց։ Երկիրղածք ոն օրհնեցէ՛ք զնոր, որք 'ի հրեշտակոսաց եկամուտք՝ յերկիրն այ դիմեալք, որք կարօղ են ելանել յորդէգրուիթի սիրոյն. զի երկիրն ոն կարէ առնել ապրակցուի երկրորդ՝ և առաւել ևս քան զառաջինեայսն։

Օրհնեալ որ 'ի ոիոնէ. որ բնակիչն է յերուսաղէմ։

Յեկեղեցւոյ՝ որ մայր և դիտանոց է բոլորից, ամենակալ և ամենահաւաք, որ է հաւատն՝ որ բնակեալն է յեէմ, 'ի վերինն՝ և 'ի խաղաղական հոգիս հեզոց։

Ղ. ՀԵՂՈՒԹԻՒՆ։

Կրնոնոքի ասէն. Ինչուն՝ զի էրնէ ասոր՝ զոր յոնոջ չան զասպիճանաց ասղմանն՝ գնէր վերագիր՝ ալէլուիայ։ 'Ի զանազան իրարոց է՝ զի գոնոր ամենցոն. չանզի՝ ընդդէմ ասէ այնոցի՝ որ ինչնուիայ ասեն զարարածս. և չամ այլոմ, և այլոմ հանիրն այց՝ իարոց և չարի։ Ո՛ասի՝ գոչէ ասա ազգս ամ ասելով։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԼԵ։

ՈՍՏՈՎԱՆ ԵՂԵՐՈՒՔ ՏԵԱՌՆ.

զի իարի է. զի յանիրն է ողորմութիւն նոր։

Խոստովանեցէ՛ք տեառն այն ասպանոց. զի յանիրն է ողորմութիւն նոր։
Խոստովանեցէ՛ք տեառն տիրանց. զի յանիրն է ողորմութիւն նոր։

Դասանեցէ՛ք ասէ զնոր՝ զի բարի է. բարի է բարեգործ ծաց. և յաւիտեան զողորմուի զղջացելոց. և ոչ ողորմուին՝ նոյնպես և բարուիթին յաւիտեան։ և բարոյն չափ ոչ գոյ. զի ածացուցիչ և ակրացուցիչ է, զիւրն տալով անսահման։ Եւ սուտ ասաց օձն լիթ՝ յաշաղեաց զնածանալն ադամայ և

եւ՝այլ. և ասա կոչէ զհրեշտակաց և զմարդկան վերհագոյնսն ըստ առաքելոյ թէ՝ են ասդք բաղումք և տեարքք բազումք, յերկինս և յերկրի։ Եւ՝նա ոչ թէ՝ չէիցն է ասդ և տէր, այլ՝ էիցն որք անուանին տիրուելք յերկինս՝ դաս մի. և այլ վերհագոյնքն քան զնա՝ ասդք կոչին խոնարհագունիցն, որ թարգմանին բարերարք, կամ՝ տեսօղք. որք զտեսեալն յինքեանց խմաստս բարերարեն ներքնոցն, ըստ մեծին դիոնիսեայ։ Նոյնոգս՝ և՝ի մարդկանէ արդարութիւնք երևեալքն՝ քահանայութիւնք և իշխանութիւնք ծածկեալքն՝ ասդք և տեարքք կոչին, ըստ այնմ թէ՝ զասդս քո մի հայհոյեսցես, և զիշխանս ժողովրդեանն՝ մի բամբասեսցես։

Արար զոչանչելիս մեծամեծս։ զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Յայտ առնէ զմիոյն ոյ յատկութիւնս. զի ամ՝ սքանչելիք մեծամեծք՝ յոյր ձեռն որ եղեն, նոր զօրութիւնք միայն եղեն. և թէ ուստի՞ սքանչելիքն սկսան՝ ասէ։

Զերկինս արար իմաստութեամբ։ զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Յայտ է որդւով և հոգւով. ոչ այլուր պարզ ասացն, ողորմութիւն ասն լի եղև երկիր, բանիւ տն երկինք հաստատեցան, և հոգւով բերանոյ նոր՝ ամ զօրութիւնք նոր։ Այլև՝ իմաստութիւնք, զի իմաստուն բանաւորօք լի արար զերկինս։ Դարձեալ՝ իմաստութիւնք արար զերկին արձակ, զի՝ի դէպ և պատշաճ յաւիտենից անդ վոխելոց է զապդս մարդկան։ Զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր, զի ոչ յիւր ոգեստս, այլ զի՝ վայելեսցեն յողորմութիւնն նոր արարածք։

Հաստատեաց զերկիր՝ ի վերայ ջրոց։ զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Զայնքան ծանրութիւն՝ ի վրայ այնպիսի լուծուեր, և թուլութիւն. որ թէպէտ՝ ջուր՝ ի վրայ հողմոյ ասի և է, այլ՝ է տեղի առ եզերօք երկրի, որ՝ ի վրայ ջուրց է հող, և է՝ որ՝ ինքնքեայ հողոյ է ջուր. և ըստ մէջս երկրի, և՝ ի վրայ երկրի՝ ջուրքն են, զի յանմի ցուցցի առնահնար զօրութիւն արարչին։ Եւ է նշանակ բանական երկրի, որ հաստատեցաւ՝ ի վրայ ջուրց աւաղանին. և է ցոյցք ողորմութիւն ասն։

Արար զլուսաւորս մեծամեծս։ զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Զարեգակն արար ի շնորհանան փառնջեան։ զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Զոր և մոխէս ասաց, արար ոՀծ երկուս լուսաւորս մեծամեծս. ասեն թէ՝ են ասասեղք՝ որ քան զարեգակն մեծ են, բայց՝ զի իշխանէ արեգակն առՀնջեան՝ ծածկէ զնս, շատ ունելով զլոյսն. կամ՝ զի՝ կարի հեռի են ասեն, չկարեն արձակել լոյս 'ի խոնարհ, և ոչ երևեցուցանեն զմեծութիւն։

Զլուսին և զաստղս իշխանակոն գիշերոյ. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Եւ զի՝ գիշերոյ են իշխանք , զգիշեր և ոչ զտիւ զարդարեն. և սաքաք երևի ողորմութիւն նոր, և պէտս ոչքանուն շահուց մարդկան, և այլոց գոյեղինաց են։

Եկաք զերկիրն Եգիպտացւոց անդրանիսք ի-բոլոր հանդերոյ. զի յաւ։

Զի յայսց ամի արարչէն ոչ երկեան։

Եւ էհան զիսէլ 'ի մէջոյ նոցա. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Քանզի՝ յաստեան արդար կոչելով գնա՝ ողորմութիւն ինչ՝ բերէր կորուստ եգիպտացւոցն, զի զնոքա սերմն աբրահամու հեղձուցանէին։ Եւ քանզի՝ յայ դատաստանն մտանէ կշիռ ողորմութիւն, եղից ասէ զողորմութիւն 'ի կշիռս. և այս է յիրաւունս ասելն հաստատեալ աթոռ նոր։

'Ի յեռն բարձեալ՝ և 'ի բազուկ հզօր. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Զեռն՝ գներգործուն ասէ. բազուկ՝ զզօրութիւն. քանզի՝ անաշխատ զամ ինչ կարէ, և ոչ վաստակի։

Եկերոյ զծովն մեծ, և բաժանեցոյ յերկուս մասունս. զի յաւիտեան։

Սուտ են որ ասեն զ ցեղիցն բաժանեալ երկոտասանս։

Եւ անցուցոյ զիսէլ ընդ մէջ նոր. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Ընկղմեաց զփարաւոն և զզօրս իւր 'ի ծովն կարմիր. զի յաւիտեան։

Եւ ասա ևս՝ կշռեցաւ ողորմութիւն այս. զի ոչ աճ ըստ մտաւ զբաժանիչ ծովուն, և ոչ զայն թէ՝ չէ նմա յանդգնել 'ի ճանապարհն ելելի. զփարաւոն և զզօրս իւր, զի և զորքն կամակիցք էին թագաւորին. զի ահա ողբ ոչ ելին զհետ՝ ողորմութիւն ասելեցան։

Եւ եհան զքոզքն-ուր ի-ւր յանապատ, զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Զվերհաբիւր հազարսն՝ թոռ զկանայսն, և զանհամար մանկտիսն, մինչև ցքսան և մին ամն, և՛ի վերս քան զվաթսուն զծերունիսն՝ առանց թոռոց, կերակրել յանապատին զամս քառասուն ծնեցելովք անգէն, հանդերձիւք և կերակրովք մնուցանէր. և այն ըստ գազանս և ըստ սողունս. զոր և մովսէս ասէր՝ որ էած զքեզ ըստ անապատն մեծ և ահագին որ օձն հուրկանէր և կաթիճն, և ծարաւն. որ այ միայն էր գործ։ Զի յաւիտեան է ողորմութիւնդ, որ չէ նման ժամանակաւորաց, և մահկանացուաց՝ ողորմութիւնդ։

Եհոս զաղգս մեծամեծս մեծս. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Եւ ոպոն զնոգաւորս հզօրս. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Առ այլս հզօրք և բազումք, և առ զօրութիւն ոն փոշի և գոլոշի։

Զանհոնն նոգաւոր ամոլորհայոց. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Զոմեն նոգաւոր Բաբեանու. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Երկայն՝ լինն կանգուն իւր կանգնումն, և հինգ լայն. զոր եհար այն՝ որոյ մեծութեանն ոչ գոյ չափ։

Եւ զերեսն նոցա՝ ի ձաւանդուն զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Ձաւանդուն ինքն ձաւայն է-ւոյ. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Զի ոչ տային անցանել ընդ երկիրն իւրեանց՝ գոնեա ոտիւք, և ոչ ծառայեցին արարչին իւրեանց։

Յերեսաց զմեզ որ՝ ի խոնարհութեան մերում. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։
Եւ փրկեաց զմեզ՝ ի յեսաց ընդդիմացս մերոց. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Ոչ յաւաքմնութեան մերում, այլ՝ ի խոնարհութեան՝ խիստ ծառայութեանն, կաւոյ և աղիւսոյն. և ինքն ասէ ոմն՝ լուսոյ հեծութեան նոցա, և ի՞նչ փրկել զնոսա։

Ո պոյ ելեսոնոր ամ ելենդանեսց. զի յաւիտեան է ողորմութիւն։

Որ ստեղծու կարօտ կերակրոյ, այն և կերակրէ զամ կենդանիս, յամ ժամանակս. ապա չէ զարմանք թէ զինել կերակրեաց թոռոլ ամաց։

Խոսոսվան երկրոյ այ երկնաւորի. զի յաւիտեան է ողորմութիւնդ։

Ցայտ է՝ զի և զերկնաւորսն իմանալի կերակրովք՝ անմահապէս նախախնամէ։

Ի գա-նէն. Ի յեռ-ն երեն-ռայէ. անանշան յեբրայեցւ-ոյն։
Յետ-ի խոսովանի անձկերնութիւնք՝ Ի հոգոյն գոչեալ. Ի-նչո՞ն եր ղերեն
մեցն՝ որ նմանանէր ողբոյ ղ Էլ. որոյ ոչ է սաղմոս այս, Ի՞ բա-
բելոն ոչ գնայ նա. այլ՝ ՅԲՆ գա-նէն հոգ-ոնն տխուր ղնիրս պան-
դեխտ-ունէ գերե-ոյն Ի ղանեղի ողբոյն՝ սուղ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԷ։

Ա՜ գերս բաբելացւ-ոց, անդ նստէաք Ի լայաք. որպէս յիշեցաք մեք
անդ ղսիոն։

Պատմառ լայոյն, զի յիշեցաք զսիոն կշռելով զաեղիսն՝
թէ ո՞ւր էաք, և ո՞ւր եկաք վա՜ մեզաց. սակայն՝ այնքան օգ-
տեցան Ի կրկոյն, զի Ի սիոն գոլով կուռս ղնէին Ի տաճա-
ռին, և անդ զյիշատակն չբերէին առանց արտասուաց. նմին
իրն՝ և մարդասէրն թողացուցանէ զվիշտն սգալ զարժանն։

Ի մէջ ո՜-ռ-նոց նոցա՝ նոքանցաք զկիսաքնարս մեր։

Փոխանակ սենեկաց՝ Ի սիոն. և յիրաւի տարան զգերե-
սին, զի մի մոռացին զյանդիմանիչ բանսն՝ որ Ի նա, զոր
ջլսելոյն գերեցան։ Եւ զի՝ ինքեանք անպտուղք Ի զոհից
և Ի պատրաստաց էին, յայն սակս՝ յանպտուղ ծառս կախեցին։

Անդ հրամայեցին գերիչք մեր զբանս օրհնութեանն. գերեալքս մեր ասա-
ցին զմեզ՝ Ի ասէին։

Ումանք յուսով մխիթարութեան, և կէսք այսպանութեան աղա-
գաւ. գերեվարքն՝ որք վարեցին գերի, և թոյլ եռուն զկատ-
կարանն բերել զմեզ, ասելով և ասէին։

Օրհնեցէք զմեզ յօրհնութենէ ուրեմն. քանզի զի՞նչ օրհնեսցուք զօրհ-
նութիւն՝ քան՝ յերկիր օտար։

Զոր լուեալ՝ ասէին, զի՞արդ օրհնեսցուք զօրհնութիւս
ՅՆ յերկիր օտար, ուր օտար պաշտելիք պատուիին, և երգ
օտար հրդի ասա ասեն. թէպէտ՝ և գիտէին, և երգէին,
թէ՝ ՅՆ է երկիր լուսոյ. զի մի մոռացուք ասեն զսիոն,
վայ՝ և երդնուն և ս։

Թե մոռացայց զքեզ Երուսաղէմ. մոռացի զնս աջ իմ։

Որ է աջողուն իմ. կամ աջն իմ, որում ասէին՝ կե-
ցո՛ աջով քո և լուր. և թէ՝ ՅԲ ընկալցի զիս՝ աջոյ ձեռամբն
Երուսաղ։

Կոնոյն լեղա- ԷՄ 'Ի ԽԷՄ ԷՄ, ԼԷ ՈՉ ՅՇԷՅՈՅՆ ՊԷՏԷՊ. ԼԷ ՈՉ ԴՈՅԼ ԴՈՒՇ ԳԵՆՈՅՆ ՊԷՏԷՊ ԵՐՈ-ՈՍՊԷՄ, ՈՒՆԷՊԷՆ ՈՐՈՒԽՈ-ՆԷԼ ԷՄՈՅ:

Ամհուլալի երդնուն, մանաւանդ՝ հոգին գրաւէ զնա երդմամբ, զի եօթանասուն ամ քնակելոյն անդ՝ յիշմամբ ընդ ոյ կացցեն: Թէ ոչ նախ նոճադեցեալ, յորժամ լսեմ ըզ հրաման դարձին, այն է սկիզբն ուրախութեան, զոր օրհնելով ասացեալ, հասեալ կացցեն ոսոք մեր առ դրուռնս քո եէմ:

Յիշեա՞ զոր ըստէրն Եղոյմայ՝ յա-ո-ուն Երու-ասպէմ:

Քանզի՝ հայրենի մանկանն ունելով՝ յաւուր կործանմանն եէմի՝ յորդորէին զքակիչս պարսպացն մինչև 'Ի հիմն, որոց ասաց ոչ մարգարէին երեմիայիւ, զհիմն թողէք զի ոչն է. վայ՝ ասէ:

Ոչ ասէին՝ Խուլեցէք Խուլեցէք, մինչև 'Ի հիմն հասուցէք:

Որոց 'Ի դարձին հատուցին փոխարէն:

Դու-ոդր Բաբելացւոց Ընչա-ուն. Երանի՝ որ հատցցէ զհատուցմըն Ս, զոր դու- մեզ հատուցեր:

Զոր առնէ քեզ կիւրոս, երանի՝ որ լինի կենդանի, տալ զհատուցումն քո՝ զոր դու մեզ հատուցեր, փոխարէն՝ զի զկուռս քո ոչ պաշտեցաք, զանմեզ զողայսն մեր հարկանէիր զքարի, և վա՞ այն ասէ:

Երանի՝ որ խլաս զմանկունս Ս, Ի-ԵՀՈՒ ԶՔՈՒՆ:

Զայս ասեն նք՝ զի ընդ օրինօքն էին, որ ասէր՝ անձն ընդ անձին, և անդամ ընդ անդամոյ կորիցէ. այլ՝ մեր պատուիրանն 'Ի բաց տանի զմեզ 'Ի յառնելոյ մեսա թշնամեաց, ասելով՝ սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք առելեաց ձերոց, և այլն:

Սաղմոս 'Ի դ-ն:

Ցե՞ դ-ուն ղեբեր-նեն՝ ուրուվ ծուեցան ցնեելոյն 'Ի վա՞ Բաղմ-նեան ողբոյն ասելով:

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԼԷ.

Խոսրովն եղեալ ոչեղ զոր՝ Բոլորով ուրուն ինուվ. ա-ալի հրեշտակաց ասողոս ասոցոյ ոչեղ:

Խոսրովանիմք ասեն վկայութիւն սրտից մերոց, թէ դու արարեր զյաղթութիւս զայս և զհրաշարարս հրեշտակաց կերպարանիմ՝ իբր առաջի նոցա կացեալ՝ զօրինակն առել 'Ի նոցանէ՝ երդեցից քեզ գոհութիւն: Այլև՝ առաջի պահապանացն մեր հրեշտակաց, ոլք զօրացուցին զմեզ, ընդ

դէմ

զէմ թշնամեացն, և պատերազմակից եղեն մեզ և յորդորեն զմեզ սաղմոսել։ Իսկ՝ ոմանք զքահանայս ասեն հրեշտակ, որք սաղմոսել մեզ հրամայեն, և լինին մեզ առաջնորդ։

Զի լուսաւոր ջերմեռանդ բերանոյ ինոյ. երկնի պագիցս 'ի փառաւոր ոտն ամենայն. և խոսրովան երկնից ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ։

Զոր խնդրեցի բերանով՝ տալ ինձ յաղթութիւն։ Երկիր պագից 'ի տաճարս քո՝ մարմնով, և հոգւովս խոստովանեցայ վասն երկնից ողորմութեան քոյ առ իս, և ճշմարտութեան՝ առ թշնամիսն, զի ճշմարտապէս հաւատացեր նոցա։

Մեծ արարիր յանուն քոմ՝ զոր ոչ ոք ինչ, զաղաղանիք լուր ինոյ. և քաղցր արասցես զօրութիւն քոյ։

Մեծ արարեր 'ի համբաւն՝ զոր տանին զերծելքն յամ յերկրի, զոր թէ այլ ոք յանդգնի, զնոյն ունիմ հնարս կար գալ առ քեզ, և դու լուր ինձ. և բազում արասցես զզօրութիւն յանձն իմ, զի զօրութիւն քոյ 'ի տկարութեան իմ կատարեսցի։

Խոսրովան երկնքին ոչ ոք ոչ թագաւորք երկրի, զի լուսաւոր ջերմեռանդ բերանոյ ինոյ. և օրհնեսցեն զանանապարհս քոյ։

Դարեհ և արտաշէս, որք դարձուցին զմեզ վասն քոյ. այլև՝ ամ թագաւորք՝ որք ոչ եկին ի խաժամուժ ամբոխին 'ի վասն մեր. զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, թէ երկից զհազարապետս յուղայ երբև զղամբարս լուսոյ 'ի մէջ անտառին, որ գայ 'ի վերայ եղէմի, և կերծիցէ յաջմէ և յահեկէ շուրջանակի, և կատարեցան բանքն. վասն այսորիկ՝ օրհնեսցեն զանանապարհս քոյ՝ որ է առնելիքդ քոյ արդարութիւն. լուան յերոյ զայս, և երկիրպագին քեզ, զի զոր ասացեր՝ արարեր։ Այլև՝ առաքելական քարոզութիւնն, և նոցին աշակերտացն՝ կատարեալ ասացեալքս. զի լուան կոստանդ իշխան, և արդատէս, և նախիքան գնան՝ արգարիոս. զի լուան թէ՝ երթ այք աշակերտեցեք զամ հեթանոսս. և օրհնեսցեն զանանապարհս՝ զանօրինակն ամենայն։

Մեծ են գործք քոյ. քաջն է որ. զիրանարհս փառանէ, և զքարոյն 'ի հեթանոսանէ ծանուցէ։

Որ անդ յեղեմ, և այժմ յեկեղեցի։ Մեծ են փառք ոն բարձր է որ, զիրանարհս տեսանէ, 'ի հեղս բնակէ. և զբարձունս

ձունս 'ի հեռաստանէ ճանաչէ, հեռի ժամանակօք կանխաւ ճանաչէ. զի ասա որ խոնարհեցուցանէ զանձն ասէ բարձրասցի. և երանէ աղքատաց հոգւով, հեռի ճանաչելով՝ զոր տալոց է նոցա։

Թէ գնացից ես 'ի մէջ նեղութեան, կեցուցանես զիս 'ի քարկոծ ընտանւոյն։

Փորձիչ ուսայ և յուսով հաստատեցայ. որ թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ գայլոց, ոչխար գոլով, կեցուսցես զիս. որ իբրև զառիւծ գոչէ ասելոյն մեր. որ ասացեր համբերողին խսպառ կեալ։

Զգեցեալ զչէնն ոչ՝ և փրկեցայ զի աջ ոչ. և պէս հաստատեցայ քոգ։

Զգեցեր 'ի վերս խաչին. և փրկեցայ զիս աջ քո՝ 'ի ձախակի այծեանցն. զի շատ պարտ էաք, և պարտիմք մարդ գոլով, որպէս քո հատուսցէ հօր ըստ իմ, զի ես չեմ բաւական։

Տէր ողորմեաց ոչ յանցանս. զգոյշ չեն ոչ մի՛ անդրէն ասեալ։

Որ նախ քան զլինելն ՅԻ ընտրեցեր զմեզ, և խորհուրդ մարդեղութեան քո սահմանեցաւ, ողորմութիւն զգենուլ զանկեալ բնութիւնս մեր. և արդ՝ հայցեմք 'ի քէն անձառագութիւն, որ միայն ձեռագործ քո եմք՝ յամ էքս, մի՛ անտես առներ վասն սակաւ աւուրց յանցանաց մերոց, որոյ հազար ամն իբրև զպահ մի 'ի գիշերոյ է. այլ՝ միշտ աչք քո տեսցեն զմեզ զթութիւն հօր և հոգւոյդ սրբոյ։

'Ի գիրս սրոյ. սաղմոս 'ի դ-ում։

'Ի կէս օրինակն՝ սկսանոյ զաչսրկոյ, որ է սոլոմոն. սկսեցեալ սոքա սա-սա չի գոն՝ զաչսրկս, որ 'ի դուրսն 'ի քաքելոնէ, և ամ թողեալ զրդեսանոս զերպն և դուրն 'ի փոխելոն յաքիսողոմայ։ Այլ՝ ոնդ զոլոյ քարեպաշտ զաքաւորելոն, զի նոխասխոնելոն ամ պատեցս գնոնոն յոսոզնոյ, և ոտ ինչ՝ 'ի զինոց դրբ սոնչ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԸ։

ՓՈՐՁԵՑԵՐ ԶԻՄ ԵՒ ԾԱՆԵԱՐ

զէս. զոս ճանեաց զնոսին, և զյոսանել ինչ։

Փորձին մարդիկ՝ ոչ միայն աղքատութիւն և ցաւօք, այլև՝ հարստութիւն և թաղաւորութիւն, և առողջութիւն, ոչ՝ մեծատունն

տունն, և զաղար. այլ՝ ամ ոչ՝ ի փորձոյ ուսանի, այլ՝ զանազան գիտելն ասէ ի պօղոսի, թէ որ քննէ զիս՝ որ է. այ՝ որ ըզ քնաւն գիտէ. ես ոչ գիտեմ զանձն իմ ասէ, դու ծանեար գնատելն իմ, և զյառնել իմ, զբոլոր կեանքն նշանակէ. ոչ սոքոր եմք ասել, գիտեմ գնատելն և զյառնելն՝ այսր անուն։ Այլ՝ զնատելն հրէիցն յեղեմ, և զյառնելն՝ ի տեղւոյն՝ ի գնալն գերի։

՝Ի մի ասէր զիրգոնոյ իմ՝ ի հնոտապանն. զշանիզ իմ և զքնճակ իմ զոր չանանցիր, և զամ ճանապարհ իմ յառաջագոյն պիտիր. զի ոչ գոյ ինգոնի՝ ի լեզուի իմում։

Յաւուրս յերօբովամայ՝ զոր՝ ի վերայ սեղանոյն ասաց մարգարէն՝ եկեալն՝ ի յուդայէ՝ ի սամարիայ, զոր յոլան կոչեն. ծնցի ասէ մանուկ՝ ի տանէն յուդայ՝ յօսիայ անուն, որ հանցէ զոսկերս քրմաց քոց, և այրեսցէ՝ ի վերայ քո։ Այլ՝ զգերելին՝ ի բաբիլացւոց կանխաւ ասէր մարգարէութիւն, և վերայ դաւ թի և ամ՝ որ փորձեցաւ որդւոյն։ զվիճակս իմ դու քննեցեր, եօթանասունքն՝ զարտաքինակս ասեն, որ է շինուած առաքի նութեն՝ իբր լարիւ օրինաքն՝ զուղիղ վարս, որ վիճակ է սրբոց ոյ. և շաւիղ՝ նուրբ և նեղ ճանապարհ, որ ոչ ամի գնալի է։ Եւ զամ ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի յոլով են վարուց ընթացքն ի օթևանացն. զի ոչ գոյ նենգութիւն՝ ի լեզուի իմում, զի ոչ ստութիւն ասէ պարծիմ. որ է կատար եալ և մեծ բարի՝ աննենգ լեզու, իբր անմեղ տղայոց՝ որոց է արքայութիւն։

Ահա դու որ՝ ճանչաչ զյիսին իմ, և զաւաջին իմ. դու սիրեցեր զիս և զերեսս զիս՝ ի վերայ իմ։

Զբովանդակ կեանսն ասէ, զի ամ նախ զյետինն հայի քան զառաջինն։ Այլ՝ գերեալն բաբիլոնի յետին, եգիպտոսին առաջինն. զոր ամ ասաց աբրահամու, եթէ ծառայ եսցեն զաւակք քո յերկրի՝ որ ոչ լինիցի իւրեանց, զերկոսինն ասաց։ Դու ստեղծեր աղամաւ, և եղեր զձեռն քո՝ ի վերայ իմ, զի ձեռամբ ստեղծաւ, ձեռն եղեալ՝ իբր ձեռն թագաւորի՝ ի գիրս։ Այլ՝ դնել ձեռն՝ զնախախնամելն ասէ, ոչ պահել, կերակրել, զգեցուցանել. և յօսիայ ձեռն դնել, նոյն է, և ձեռնադրել զնա թագաւոր։

Սոնչէլի եղեալ գնդոնի՝ ոչ ցինէն. ըստոյգ, և ոչ յանդգնիմ ասա։

Թէ դայլս թողում զարարածս՝ զիս չեմ հերիք դիտել՝ ոչ եմ ես, միաք, հոգի, մարմին. զի՞նչ մասունք, զի՞նչ գործ խրատանչիւրոցն առանձինն, զի՞նչ երկաքանչիւրոյն, կամ երիցն 'ի միասին. մեծ եմ, և փոքր. անմարմին, և մարմին. անմահ, և մահկանացու. զօրացաւ անձնաւորին որ յիս, և ոչ հանդարտեմ, չեմ հերիք սմա Դարձեալ՝ սքանչելի եղև գիտութիւն քո յինէն, ինձ խրատեցան ամ աղգք. զօրացաւ բաբելացին, և ոչ եմ նմա բաւական :

Յո՞ երթայց ես յոգւոյ քումմէ. կամ յերեսոյ քոյ ես յո՞ փոխեսցայ :

Հոգի և երես՝ զանձութիւնն ասէ. երես՝ յանն մեր. և հոգին յի՝ ներս մեր. ուր և երթամք՝ անդ գտանիմք. թէ և մեղանչեմք՝ յո՞ գնամք՝ քաւիլ, բայց՝ արեամբն ահն, և հոգւոյն սրբով արարչաւ, և 'ի խնդիր կենաց և անմահութեան, փառաց և լուսոյ, միսիթարութիւնն, թէ հօր, եղբօր, որդւոյ, այլ յո՞ քան թէ որ ասայ, ես եմ կեանք, և հոգին է կենդանարար :

Թէ երանեմ յերկինս, դու անդ ես. և թէ իջանեմ 'ի դժոխս, և անդ դու ես :

Իբր զեղեայ՝ դու արարեր զհրեշտակս. թէ իջանեմ իբր զեղեսէն 'ի գերեզման, և անդ կենագործես զմեռեալս, և 'ի դժոխս առ գերեալ հոգիսն : Ումն թարգման ասէ, թէ արկից անկողինս յերկրի, իբր թէ հանդչիմ, և յաւիտեան մնամ, ոչ զհսկայսն՝ որ ջրով հեղձան :

Թէ ասէց զնոս իմ ընդ ասասօպս, և քնանիցայց յեղեր ծովու :

Զմարգարէութիւնն ասէ թէ. ընդ առաւօտս՝ որ է արևելք. և քնակեցայց յեզս ծովու՝ որ է արևմուտք, և հարաւ, և հիւսիս, ոչք ծովեզերեայք են ամենեքեան, թէ գլ նամք իբրև զյոմնան,

Սոկայն և անդ ձեռն քո ասաջնորդիցէ ինձ, և աջ քո ընկալցի զիս :

Առաջնորդէ 'ինաւ, և տայ հոլմոյ և ձկան. և ապա՝ աջ քո ընկալցի զիս վերաբերել. և այսու ցուցանէ զնա՝ անբռնանակելի, և բոլորից արարիչ. զի չասաց թէ՝ 'ի հետ դաս, այլ թէ՝ անդ լինիս : Այլև՝ հաւատացեալ ոչ մի ասի ցէ 'ի սրտի՝ ոչ երանիցէ յերկինս, որ է զքո իջուցանել,

կամ

կամ ոմն ի ջանից յանդուգնս, որ է զքո հոնել 'ի մեռելոց. և կամ յերդը ծովու տեսանել զյոյ գնացեալ հետի 'ի ծովու. կամ ալեաց սատակել. կամ հանել սատեր 'ի ձկանէ. այլ՝ զդիւրինն առնել, բերանով ասել՝ հաւատալ սրտիւ ամ գրելոցն վասն նոր. որք 'ի յանբաւ զօրութենէ նոր՝ սակաւ ինչ շեթք են, 'ի պատճառս հաւատալոյ միայն գրեալ։

Ասայ՝ խաւաք ուրեմն արդեօք ձաքնեաց զեռ, կամ գիշեր փոխանակ լուսոյ փափկութեամբ իմոյ։

Այն՝ որ նախ քան զասելն եղիցի լոյս, թէ անդ չլինի կամ գիշեր փոխանակ լուսոյ փափկութեամբ իմոյ, այս գիշեր՝ որ փոխէ զտիւ, փափկացուցիչ մեր է։ Սիմաքոս՝ և գիշերը լուսաւոր շուրջ է զինեա. իբր որդւոցն ինչ սեամբն հրոյ։ Եւ այլ ոմն՝ խաւար մթին շուրջ էր զինև զթշուառականաւս, և ես ոչ գիտէի, զի լոյս՝ զփափկութիւն կարծէի։ Եթէ տան ոմանք զինքեանս հեշտութեամբ փափկութեամբ ասելով չինք ինչ բարի՝ քան զուտելն և զըմպելն, կերիցուք՝ արբցուք, զի վաղիւ մեռանիցիմք, այնպիսեացն՝ խաւար շուրջ է անհաւատութեամբ, և յուսահատութեամբ 'ի յարութենէն։ Ամենայն ասելիքս նշանակեն թէ՝ անսահմանափակ է ած և ոչինչ թագչի 'ի նմանէ, ըստորում՝ ասէ։

Խաւաքն 'ի չէն ոչ խաւարէոցն. և գիշերն ոչ փոխ լուսաւոր եղիցի։ և խաւաք նոքա ոչ զլոյս նոքա։

Առ հս է ասէ այս ընտրուել լուսոյ և խաւարի, 'ի ձեռն ծդոյ և զգայութեաց, և ոչ առ քեզ։ Այլև՝ զնեղուի վշտացն կոչէ խաւար, զոր նեղեալքն կարծեն թէ՝ թողեալ է ած 'ի ձեռաց, կամ ոչ կարէ փրկել, իբր նեղեալքն յեգիպտոս և 'ի բաբելոն. սակայն՝ մերձ է ած և ձեռնհաս, որ ոչ միայն 'ի բաց տանելով 'ինեղութենէն՝ դիւրութիւն առնէ, այլ՝ անդէն 'ի մէջ վշտացն, իբր երից մանկանցն, և դանիելի. այլև՝ յեգիպտոս ինչի լոյս էր, և եգիպտոսի խաւար թանձրամած, ոչ և ասէ, խաւար նոր ոչ լոյս նոր. այնպիսի ինչ՝ ոչ յոլսք փու խաւարն՝ գերութիւն նոր՝ ոչ լոյս նոր, ոչ էր ը հօրն աղատութիւն, և 'ի փառք սիրոյ, և անդ 'ի փարաւոնէ ևս աւելի։ Դարձեալ՝ զի ոչ խաւարն որ գրեալ է, եղ զխաւարն ծած կոյթ իւր, ոչ զայն՝ որ ասէ՝ բնակեալ է 'ի լոյս անմատչելի, զի երկոքեանն՝ անյայտութիւն ցոյցք են. խաւարն՝ որ չտայ տեսանել, և անմատոյց լոյսն՝ որ չտայ մօտել տեսողին։

Դոս՝ ոչոցաբ գերիկամուն իմ. և ընդուստ զեն յորոշանն մօր իմոյ։

Զի որ բոլորինն է ստեղծօղ՝ և միայն, զի մի ոք ասիցէ թէ առ իս ինչ անբաւ բարերարուն նշ է. զի պատճառ գոյ-ութեան մերոյ՝ 'ի սերմանէ, և 'ի ցանկութենէ է, որոյ ամեն երի կամունքն. այլև՝ հանճարոյ ասեն զնա տեղի. սակայն 'ի խնամոց նշ ստացանին այսոքիկ, իբր յօր ասէ, ոչ կաթն կիթեցեր զիս, և իբր պանիր մածուցեր զիս։ Այլև՝ յորովայնէ մօրն ընկալար ծնեցեամբ՝ յետ գոյացուցանելոյն, և ստուգանելոյն անսղալ՝ իբր 'ի գիրկս խնամոց ընկալար ճշմարիտդ հայր։

Խոսոքոն եղեց ինչ ոչ, զի ահեղ է։ ոչանչելի է։ ոչանչելի են գործք քո, և անոյն իմ ոիրեցոց յոյժ։

Եվ՝ ինչ սքանչելի՝ որ չէ ահեղ, իբր ծաղիկ, և գեղաղէշ դէմք և նկարք. իսկ՝ ահեղ և սքանչելի, ոչ ծալ ալիւք կուստակեալ. զի ահ մեծ է անպեղջ մեղօք գնացելոյն՝ անկանել 'ի ձեռս ամ։ Սքանչելի են գործք քո, ոչ միայն որ յարարածս տեսանի, այլև՝ որ 'ի փորձանս վշտաց ծագես լոյս, և առնես փրկութիւն։ Եւ անձն իմ սիրեաց յոյժ՝ նեղութիւն փորձիլ իբր զոսկի 'ի բուս, ըստ առաքելոյ, 'ի խրատու համբերումն կայք, իբրև յորդիս մատուցեալ է 'ի ձեզ ամ։

Ո՛չ նոցանս՝ ոչիր իմ 'ի չէն՝ զոր արարեր 'ի ծոցոդ։ և կար զօրութիւն իմոյ ընդ ոգորինս երկրի։

Զանազանութիւն արուեստին յայտ առնէ, որ իբր 'ի ստորինս երկրի 'ի նեղբոյ հողոյ ստեղծու ոք ասօթս ինչ, այնպէս յաղիս մօրն, 'ի թանձր, և 'ի նեղ և 'ի խաւարչուտ վայրի ստեղծու. ոչ սղալեալ 'ի թոռոյ ոսկերաց, երակաց, և ջլաց, աջոյ, և ձախոյ, արուի, և իգի. զոր ասեն իսկ՝ երեք-հարիւր վաթսուն ոսկր. երեք հարիւր վաթսուն և հինգ երակք, այլ՝ ստուգաբանք երկուհարիւր քառասուն երկու ոսկր. երակք՝ երկուհարիւր յիսուն. ջիլք՝ հարիւր եօթանասուն. մկունք ջլուտք շատք. այլև՝ կար զօրութիւն՝ 'ի ջլին է և յոսկերսն, ուր դնէ ստեղծօղն։

Զանգորդս իմ պնոյն ոչ ոչ. և 'ի գիրս ոչ ամենեքեան գրեցան։

'Ի ստեղծանելն գիտես զոր ինչ գործելոց եմ, իբրև զեսաւայ և զյակոբայ՝ առաքեալն ասէ, թէ մինչչև բարի ինչ՝

կամ

կամ՝ չար գործեալ էին, սիրեցաւ յակոբ, և ատեցաւ եսաւ. զի ընտրուեցին այ յառաջագոյն։ Եւ 'ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան, այս է՝ 'ի յիշատակն այ արձանացան. զոր զանիւել բանալ ասէ զպրուեցեալ՝ յօրն դատաստանի, լաւն և վատթարն ընդունելոցանի։

'Ի գոնէ մոլորիցն. և ոչ ոչ էր որ առաջնորդէր նոցա։

Յոլովք յարուցեստաւորաց 'ի տուէ մոլորին յառնելն անօթս լինէ, զի ոչ ոք իբրև զքեզ այր՝ աչս ունի, որ անսրբաղալ առաջնորդէ նոցա։ Սիմոնքոս՝ ընդ 'ի տուէ ստեղծեցելոյն ոչինչ պակասեաց. ոչ թէ՝ այ ստեղծուածն՝ յարգանդ մօրն ոչինչ պակասէ, քան թէ՝ յորժամ գործեաց զարարածս, յեւ ասելոյն եղեցի լոյս, որ է տիւ, և արեգական ընթացք։ Հրէայքն զտիւն ունելով, և զառաջնորդն կենաց՝ մոլորեցան և սպանին, և արդ՝ ոչ թագաւոր է նոցա, և ոչ մարգարէ, որ առաջնորդէ նոցա։

Ինչ յոյժ մեծարեաց յոսիւոյ զբարեկամն այ, և զօրացան իշխանքն. զոր սիմաքոս՝ տառապեալքն ասէ. զի չար թագաւորքն՝ կոնծասէրն նոմաղ և տառապեալ արարին. և աբ թագաւորն մեծարեաց 'ի պատիւ։

Թոմէոյ զնա՝ և չուն զաւաղ բաղմացան. զարիեաց՝ և ոչդ ընդ չեղ էր։

Ո՛չ կարաց առնուլ զհամարն, զի էին իբրև զաւազ, ըստ խոստման զաւակաց աբրահամու. կամ զառաջինն էին իբրև զաւազ, և եղեն իբրև զաստեղս. կամ զիշխանս բաբելացւոց. կամ որք յանիպոլին սինա՝ հաղարապետք, և հարիւրապետք, և յինանապետք, և տասնապետք. կամ բարեկամք այ յառաջ, և արդ՝ առնլիքն բազմացան իբրև զաւազ։ Մեծարու իշխանք՝ առաքեալքն, և տառապեալք էին և սակաւ, բազմացան 'ի հաւատացեալսն՝ որոց ոչ գոյ թիւ. զատ այն՝ որ իբրև զաւազ եմք արդ։ Զարթեայ և արդ ընդ քեզ եմ՝ լեռ ասէ սուրբ հաշտարեցի, և արդ ընդ քեզ եմ անմեղութիւն։ Ա՛յլն՝ յոսիայ 'ի կարդալն զերկրորդում՝ օրինացն՝ իբր 'ի քնոց զարթուցեալ՝ առնէր զնա՝ ըստ օրինացն, ըստ այ գոլով։

Թէ ոպանանս զմեղաւորս՝ այ. ամբ ասեան 'ի քոց եղբարս չինեան։

Թէ սպանանես զմեղաւորս՝ ըստ օրինացն, արք արիւնապարտք

'ի

'Ի բաց եղիցին յինէն, ոչ այլուր ասէ, ընդ առաւօտս սպա նանէի զամ մեղաւորս. ընդուսմ ոչինչ է նց պարտ կիսալ։

'Ի հանուանոնէ՝ 'ի նախանձ, ասցին 'ի նոանէ զչարս։

Յոչինչ պիտանացուս ունին զքաղաքս քո, և լի առնեն խռովութեամբ. իբր հերձուածողքն զեկեղեցի։

Զապնելիս որ ոչ՝ ապնոյ, 'ի վերայ նշանագոց հոգեցոյց։

Այսինքն՝ ոչ միայն ատեմ իբր զատելիս ոչ, այլև՝ ողորմիմ, և մաչիմ 'ի վերայ նց դիմալով իբրև 'ի մարդիկ, և աւաղելով, թէ զիարդ իշխեն լինել թշնամիք նման՝ որ աբարն գնոսա։

Ապնելանի դոպոպեալ ապնոյն ընոյ, 'ի եղեն ինչ նշանագ։

Յորժամ ոչ իրատեցան, և ոչ դարձան, և փոխանակ ողորմելոյն իմ նց թշնամիք եղեն։

Փուչնա զնս ոչ՝ 'ի ձանի՛ զանրս իմ, ոնանա զնս՝ 'ի ձանի՛ զշանրս իմ. 'ի պնս նոնք ինչն անօրենանանի 'ի ճանապարհս իմ. 'ի առաջնորդեա՛ ինչ 'ի ճանապարհս ոչ յանիրաւնոց։

Ես այսպէս կարծեմ ասէ, և պարկեշտանամ. այլ՝ դու 'ի վերը ես քան զգիտակցութիւն մտաց մերոց, փորձեա՛ 'ի բոլս մարդասիրութիւնդ քո, և զպակասն ուղղեա, և յայսմ՝հետէ առաջնորդեա՛ 'ի ճանապարհս յաւիտենից, աւետարանն ասէ, զի նա է լրումն օրինաց և մարգարէից. յաւիտենից՝ որ աստաց ես եմ ճանապարհ, և է յաւիտենից՝ ոչ ունելով սկիզբն, և ոչ կատարումն։

'Ի դոպոպեալ. ապնոս 'ի դա՛ն։
Կոպոպի 'ի վերայ ճանանաց՝ ոչ ասելի 'ի վերայ դանիելի, նոյն ինչն դա՛ն, որ փոխ՝ ցնալ 'ի ասա՛ս ասէր։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԼԹ։

Ապրեցո՛ զնս դու 'ի մարդոյ չարէ. յանէ անիրաւէ փրկեա՛ զնս։

Նախ՝ ատանայ կոչեցաւ չար, զի տրտմութիւն չարչարեց զվերինսն, իւր ունկմամբն, և զանուիս պատրանօք խաբեալ եհան 'ի դրախտէն, չարացոյց զսա. և ինքն կոչեցաւ գառակ՝

և

և մայր չարեաց։ Աչ բարի է, և զամ գոյսս՝ բարի կոչեաց, և կամեցաւ ասծ՝ և որդի այ կոչել զմարդիկ. իբր զմոխեա՝ ոչ ասաց՝ ես ասացի, որ է կամեցայ, թէ ասծք իցէք, և որ-դիք բարձրելոյ. սատանայ իւր անուամբն կոչել ետ, զորս կարաց գործակիցս իւր առնել. զոր սիք աղօթեն ապրիլ՝ի չար մարդոյ, յառնէ յանիրաւէ՝ որ 'ի բաց եկաց յարդա-բուլթէ, գնալով զկնի ցանկութեանն մարմնոյ և մտաց։

Խորհեցան զանօրէնութիւն 'ի ոչիրս ի-բենոց. զօր ամ պատրաստեցան 'ի պատերազմ։

Ա՛յս է գործ չարի, նախ՝ զխորհուրդն չարացուցանել. զօր ամ անդադ եղեն. յամ ժամանակս պատրաստ կային կռուոյ, սուրղեանքն դաւթի, և պարսից և մարաց իշխանքն՝ դանիե-լի և գերբոյն։

Սրեցին զլեզուս ի-բենոց ոգի զօյն. Ի նոյնոյ նիթոց 'ի նեղոյ շրենոց նց։

Օձին լեզուն բնութիւն սուր է, և երկու. և սկիզբն չարախօսութիւն յառաջին օձէն. զոր փոխեցին բանականք առ իրեարս՝ կամօք, սուր 'ի հաճել և 'ի կորել՝ զոր կարէ, և թագուցանել՝ զոր ոչն կարէ. նենգութիւն՝ իբր զթոյնս ի-ժից՝ որ յանջրդուզ մնալ՝ դառնագոյն և սուր սպանող ու-նի զթոյնսն, յո՛ և կարէ թափել։

Պոռնի զնս որ 'ի յեռաց մեղաւորն, Ի 'ի մարդոյ չարէ գրնի զնս։

Ո՛չ միայն լեզուօք, այլև՝ ձեռօք կամիին սպանանել. ոչ յօձից և 'ի կարձաց, և յայլոց անասնոց աղաչէ փրկիլ. յայտ արարեալ թէ՝ չարագոյն քան զնս կամին և կարեն զնասել խորամանկութիւն, և յայտնի՝ մարդիկ. և սուտ են ասողքն թէ՝ ընդէ՞ր ստեղծ ասծ զսողունս և զգազանս, արդ՝ թող ասեն թէ՝ ընդէ՞ր ստեղծ զմարդիկ։

Խորհեցան խոքանել զգնացս իմ. Ի ոգոյն ամբարտանոյ որոգայն ինչ։

Աւելի նախանձ նց վեր այ է, զի զբան այ զգնացս իմ խափանել խորհեցան, որոգայթ թագուցանելով, յայլազգիս հալածել, զի զնածս նց պաշտեցից. և դանիելի զերիցս յաղօթս կային ջանացին խափանել. և այս է որ ասէ։

Լարս յգիներն որոգայն ոգոյ իմոց. շուրջ զշտոչս իմոյ երին ինչ գայլոգեղունի։ [illegible]

Ինքեանք ոչ մտանեն յաւծպաշտուն, և այլոց չտան թոյլ առնել. և զայս՝ զեկ՝ ի պատճառս աւծպաշտութեան և հիւրասիրութեան՝ զկրօնաւորս յաշ սովորեցուցանեն, և յընչից ստացուածս, և դաշխարհականաց զփառս և զպատիւ և զիշխանութիւնս՝ արկանեն լաբ, և դնեն որոգայթս։

Ասացի՝ թէ ահ ի՛ն ես դու. ո՞նկն դիր թէ՝ յայնի ապրիցի ինոյ։

Յայլոք ոչ ապաւինեցայ, ասացի թէ դատիս՝ ար ես. և թէ բարի առնես՝ ահ ես. լսելով զպաղատանս իմ, ահա զուշիկն զոր գիտես արդ։

Տէր թէ ջրդո՞ւ փրիւ՞ ինոյ. հովանի գլխոյ ինոյ յա՞ռ՞ւ պատնէսցի։

Արկնելով զարն՝ ջերմացուցանէ զաղօթսն, թշնամեացն՝ ի վրէժխնդրութիւն հրաւիրելով. հովանի գլխոյ իսոյ յաւուր պատերազմի, զգիւրաւ փրկելն նշանակէ, և զզովացուցանելն զտապ վորձութեացն՝ յօդոյդ խորշակէ իբր ինչի. իբր թէ՝ ոգիք իբրև զօդ կրօղեն խորշակի չարութիւն դիւաց։

Մի՛ հոգնիր գիս թէ՝ ի ցանկութիւն մեղաւորաց, ոչ խորհեցան զի ինո մի՛ ընդ վայր հարիցնիր գիս։

Մի տար ասէ թոյլ՝ ընուլ մեղաւորին զցանկութիւն, որ է կորուստ աւծպաշտութեան։ Ոչ՝ խորհեցան վա՛ իմ՝՝, որ է առանց պատճառի. զի որ խակ ինչ գործեն, նք կարօտին հարման դանից, և տանջանաց։

Զի մի՛ երբէր բարձրացին, և խորհուրդք նց մի՛ կատարիցին. վասն՝ զի՝ զարդարեցին նց՝ զարդարեալ շրեանց ի-բիանց թանձեցան ընդ։

Զի մի՛ երբեք բարձրասցին, լրմամբ ցանկանեն հպարտացեալ՝ ի կատարման խորհրդոց իւրեանց. վասն՝ կատարածի նց, այլ թարգման ասէ ժողով գլխոյ նց. ոչ թէ՝ յաչս և՝ ի խելս, և յիմացականն, և՝ ի յիշողականն՝ զոր ինչ ժողովեալ են վա՛ իմ, տեսանել և իմանալ, և ունել՝ ի յիշման չար մառան նց՝ դարձցի առ ինքեանս, և զոր ինչ շրթամբք վաստակ բերին ինձ, և չարչարանք, մատնելոցն գիս սաւուղայ՝ զիփացիքն, կամ՝ նաբուգոդոնոսորայ, կամ՝ դարեհի, և կիւրոսի, այն ծածկեսցէ գնա. իբրև զաւուղ և զչարախօսքն դաւթի՝ պատերազմն այլազգեացն. և հուր հ՝նոցին՝ զչարախօսան անանիանցն, և գուբ առիւծուցն՝ զդանիէլի չարախօս

սքն

սքն, և հուր գեհենին՝ զդևսն. որ զայլ ասնջեալսն՝ ոչ տե-
սանեն։

Աւնդեա՛ ի քո՝ նոյ նոյթու

հրոյ, և նորոգանիցես զնո. ՝ի պատուա-
նաց մի՛ նոքասցին հեալ։

Զհուր սողումայ, կամ՝ զհրեշտակս մահարարս՝ յոգնուել
եկեալ արդարոցն, իբր եղեկիայ։ ՝Ի տառապանաց մի՛ կորաս
ցին կեալ, որ ՝ի տեսանելն տառապին, տագնապին, թէ զի
աչդ հանդուրժեսցին ահագին տանջանացն, թող թէ ՝ի
կրելն կարեն կալ և դիմանալ։

Արդոյ լեղո՞ռնոյ մի՛ յոլորեցցի ՝ի քո՝ երիրբ. զայր մեղաւոր՝ չարիչ
ի-ր որսասցին ՝ի նորա։

Արդոյ լեղոնանուոյ, որ էառն զսատանային՝ որ հեռի
էր յիւրմէ, որ չարախօսեաց զյօբայ, և զամենեցունց. մի՛ յա
ջողեսցի, և ոչ՝ ի վի՛ երկրի, իբրև զասացելոցն, և իբր զյու-
զայնն, և աքիտոբելայն, և արիոսին. զայր մեղաւոր՝ չարիք
իւր որսասցեն ՝ի կորուստ, իբր հուր թաւիեալ յանտառէ՝
ծախէ զնա, և ոչ ծնունդ քարքի՝ պատառէ զիւր ծնօղն։

Ծանոյ, զի ասնս որ՝ դատապարտեալք, և իրաւունս փնտրիցի։

Հոգւոյն սրբով իմացաւ զդատաստան թշնամեացն, որ
վի՛ աղքատացն յայն ժամանակի՝ դաւթի և գերբոյն, և՝ ի
հանդերձեալն աղքատացեալ բնութիւնս։

Արդարոյ գոհասցին զանուանէ տումն. և ընտանիացին ուղիղ ասալի
երեսաց տեսանելոյ։

Ո՛չ միայն դաւիթ և գերին գոհանան, այլև՝ ամ՝ մարգա
րէքն և արդարքն խնդալով ի փրկութի անմեղացն ՝ի հան-
դերձեալն, յորժամ բնակեսցին ուղիղք առաջի երեսաց աստ-
ուծոյ՝ առ երկրաքանչիւր դատս խօսելով ասէ, որովհետև արա
րէքք կամ՝ ոչ, միւսմ՝ ի փոքրկանցս, առաջի երեսաց ունելով
զուղիղսն։

Սաղմոս ՝ի դաւթի։

Ղրկեն մեզ և գէմ են ասս սաղմոսքս, զոր՝ նախասացաւ. այլ՝ զայն
պարտ է ասել, զի յոլովք ՝ի մանուանէ մինչև ցառաջին ՝ի բերան սա-
հել երգին, և զիրս ինքոսիցն ոչ էանին ուսանել։ Զի ինչ ոչ թարգմա-
նեալ

յորոյ

յոթում չէրոյ հանդիպին, մի՛ ինչ ոչ յօժարի ընուլ զպանիս-քեն. նամ մա-
նելն 'ի ծաղիկոց, և ոչ նամիցն վայելել 'ի մրգացն, նամ 'ի հոտոցն։ Իսկ մեր՝
զիարդ չէցնամ մեղադրելիս, նալ ասելիսը գանցի ծածկելոյ նամ ամ-
ամենի՛ ասի-ում, երբնամ ինչ՝ նալ վայելեսալ, մեայն զքանդս-քեն զգամամ։
Այլ՝ չէ՛ պարտ այսմ այսոցն լինել, այլ՝ զի-բարանչի-ցս 'ի մեր առնուլ
արքան է խորհրդոյ, ոչ և այս առաջնոյ, զոր մեզ յամ երբենոյ երբեմն.
ամենի՝ են ասա զօրս-ինչ նմանութիւն, որ նրբոշ են մարդիս, զոր ինչ զօրն
ամ երբեցուն 'ի մեզ, նամայ և ակամայ, ոչ մեայն վն մեոյ ընանին ինչ՝ պա-
տարագ երբենոյին, այլ՝ ոչ և առնչ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽ։

Տբ երբեցուն առ չեզ՝ և լուր քոյ. նայեա՛ 'ի յոյն աղօթից նմոց՝ 'ի
երբեալ նմոսմ առ չեզ։

Իբր 'ի գրի կարդալ առ ամ՝ զահաւոր դատաստան նը, սքց և անսրբոց. վայ խորհեցան, խօսեցան, գործեցին բարի և չար. զի անդ կարդացուցի ստուգապես. լաւ է ատեն կար դալ, և չնչել զխոտանն յամ օր՝ զի մի մուռացօնք ծածկեսցեն. ուստի՝ երկու զգայութիւն ընդունել աղաչէ՝ ականջք և աչք. Լուր ինձ ամ, ոչ իմաստուն կուսանացն լուար, և բացեր զառագաստն. նայեա՛ 'ի ձայն, ոչ 'ի դատարկ ձայն հնչմանն, այլ՝ զորօրինակ յամ՝ ուժոյ ձայն՝ է զօրուի ձայնական գործեցայն, և ամ՝ ոյժն անդր հաւաքին, նոյնպես՝ որ աղօթէ, այս է՝ որ խօսի ընդ այ, բոլոր սիրտն և ամ՝ խորհուրդն, յօժարութիւն մտացն՝ յաղօթքն հաւաքին. իբր երկունք յղոյ՝ ամ՝ զօրուիք հոգւոյ և մարմնոյ միաւորին, և մեոյ յուսոյ ապասեն ծնանիցեն մանկանն, և ապա՝ հանգչի ծնօղն։ Նոյնպես՝ և որ կարօղ է ասել, յահ և յերկիւղ քո յղացաք՝ երկնեցուք, և ծնաք զհոգի փրկութեան. յղացաք՝ երկնեցաք ասելովն՝ զբովանդակ բնութիւնն ասէ, 'ի գործ աղօթից պարապելն, և 'ի մամուլս երկիւղին այ առեալք։ 'Ի կարդալ իմաստ քեզ, յետ զհամար մերացն իմոց՝ և զդատաստան քո կարդացի, և զբազում՝ ողորմութիւս և զսքանչելիս քո՝ առ զղջացեալսն, վայ՝ կրկնէ զկարդալն, զի այս է սահման աղօթիցն։

Ո՞ղի՛ երբեցուն աղօթ ինչ ոչ խոնի առաջի քո ամ։ համբարձումն ձեռաց նմոց՝ պարարտութիւն երբենոյի։

Պատարագ ուղղիլ աղօթիցն Հանապարհաւ առ ամ, իբր հրեշտակն ասէր առ կուռնելիոս, թէ ելին աղօթք քո և ողորմութիւք քո՝ առաջի այ։ Նոյնպես՝ լծել պարտ է ընբա-

նիցն և զգործսն , և աղաչել՝ ուղիղ ելանել, իբր 'ի սենեկէ սրտի փակեալ զդայուքք, 'ի ցոյցս առնելոյ . և իբրև անուշա հոտ խնկոք 'ի վեր առ ած : Զի չորս խունկ էին անուշա- հոտ՝ ըստ օրինացն , քաղբանն , ստաշխն, եղէգն, կնդրուկն, ընտիրք և ազնիւք. որոց նշանակ են 'ի մեզ չորս առաքինու- թիւնքն ասացեալք յայլում տեղւոջ. զոր և զնշանակ աղօթիցն խնկոց՝ բուրվառի նմանեցուցանէ :

Որ պարտ է սրտից մերոց լինել բուրվառ . հուր՝ ջեր մութի սիրոյն առ ած. խունկ՝ վարքն աբ, հաւատն, և յոյսն, և սէրն ամ բանականացս . նիւթ բուրվառին պղինձ, ոսկի, արծաթ, երկաթ, ուստի է և սիրտ մեր զարդարեալ. ոսկի՝ հաւատն. արծաթ՝ վարքն. պղինձ՝ հնչող աղօթքն. երկաթ՝ բանն որով զախտն կոտորէ. բոլոր իսկ զարարածս բարձեալ 'ի ձեռս՝ իբր 'ի սկաւեղ , և յողջակիզաց սեղան. բերանն՝ եր կինք, ճանապարհ ելից խնկոցն ծխոյ. չորեքնիւթեայ բնուն մեր՝ չոմանք ամբառնալեացն . վերին ագոյցք շղթայիցն՝ ի- մացականն 'ի մեզ . ներքին կառոյց մարմնոյս բնութի. բռնե լեք՝ յիշողականն անմոռաց. քահանայ՝ միտքն. սեղան և տա- ճար, և բեմ՝, ուր խունկքն ծխին , երեք կարգ քահանայա պետութեն՝ որ յերկինս՝ ինն դասքն. և որ հոտոտի 'ի հոտ անուշութեն՝ հայր և որդի և հոգին աբ. յորմէ առեալ պարգևս ընուքք անուշահոտութիքք զերկնայինսն և զերկրայինս ամ՝, հայցելով մեզ մանակցութի՝ ըստ լրումն վերին և ներքին եկե ղեցւոյ ըստ փարթամն, և ընդ մեր փրկիչն՝ աղաչեմք տալ և զսրբոցն յաւելուած ինչ շնորհաց, դարձուցանելով բարերա ին զսէր նց առ մեր նուճաստութիս, վայ՝ ասեմք, ուղիղ եղի ցին աղօթք մեր ոչ խունկ առաջի քո ամ, համբարձումն ձեռաց մերոց՝ պատարագ երեկոյիս:

Սեղան խնկոց՝ մի էր 'ի չորից պատուական և սեղմաւոր սեղանոյն , որ է հաստատ սեղմաւորն, ըստ ոսկիաբանն յո- հաննու :

Քանզի՝ սեղան քուռութեն՝ 'ի ամն սքց կայր , ուր մի անգամ 'ի տարւոջն քահանայապետն արեամբ և խնկով մտա նէր: Եւ սեղանն հացին երեսաց՝ որ առաւօտին և երեկոյին դնէին հաց և գառն մի: Եւ սեղանն խնկոց ոսկի 'ի հարա- ւոյ կողմանէ եղեալ , որոյ առաջի երկիցս խնկէր առաւօ- ամն և երեկոյին: Եւ սեղանն ողջակիզաց՝ որ արտաքոյ դրանն որ միշտ մատչէին զոհք և պատարագք: 'Ի չորից ասամ՝ ըզ խնկոցն նուէր յիշէ դաւթի յաղագս ասացեալ խորհրդոյդ, որև՝ զգաւառնն և զխնկոցն յայտնէ՝ պատարագ երեկոյին ա- սելով :

Եւ թէ վա՜ էր զառաւօտուն չասէ, քանզի՝ 'ի հալածման էր դաւիթ, և 'ի վիշտս՝ մինչ ասաց զայս, զերեկոյին պատեհ համարի զնուազումն լուսոյն։ Այլ՝ առաւօտին պատարագն երեկոյին տպասէ, ուր կատարին ամ՝ նուէրքք աւուրն ամ սեղանոցն։

Այլ՝ հոգւով նկատէ զսոսկալի խորհուրդ ՅՆ իւրոյ՝ գալոյն 'ի պատարագ 'ի լրման ժամանակի, յերեկոյացեալ դարու, և սկսանի 'ի մեծի հինգ շաբաթուն 'ի ժամ երեկոյին 'ի վերնատանն խորհրդոյ՝ 'ի հացն և 'ի գինին միաւորել զինքն, և տայր ընտրեալ և սրբեալ աշակերտացն, զոր խմացեալ մարգարէաբար ասէ, և զհամբարձումն ձեռացն իւր՝ 'ի սրմանն ՅՆ համբարձմանն՝ 'ի վերս խաչին զբաղուկսն, և 'ի ժամ երեկոյին՝ զհոգին նուէր հօր՝ պտուղս խնկոյ աւանդէր. յոր մէ ինոյր արարածք՝ անուշաբուրիչ հոգւով. և 'ի ժամ վերնալոյն՝ ամբարձեալ զձեռն արարչական՝ օրհնեաց զառաքեալսն. Զոր և մեզ պարտ է առնել՝ 'ի նուէրեին զաղօթսն՝ ամբառնալ զձեռս, անուշահոտ առնելով մաքուր վարս, և ձիւնս տախտօս լեզուաւ, յուսալով՝ զի միասցի և մերն՝ ԸՆ գլխոյն քսի նուէրեալ հօր 'ի հոտ անուշից։

Դէ՛ր ՊՐ՝ պահապան ԲԵՐԱՆՈՅ ԻՄՈՅ. Ե՛ՐԱՆ ԱՄՈՒՐ ՀՐԵՄԱՆՑ ԻՄՈՅ. ԶԷ ՄԻ ԽՈՊՈՐԵՍՑԷ ՕՐԷՊ ԻՄ ԲԱՆԻ՜Ն ՀԱՐՈՒՆԷ։

Արարիչն 'ի ստեղծանելն զբերանն՝ արժանի արար կրը կին պահպանութեանն զլեզուն, առատանց և շրթանց, գիտելով թէ՝ մեծի զգուշութեանն արժանի է. զի բազում ինչ յան ցանեմք ամենեքեան նովաւ, ԸՆ յանիրաւայ, և ԸՆ առակացն՝ որ ասեն, են՝ որ լեզուօք իւրեանց խոցեն ոմն սրով. և ամ՝ այր 'ի լեզուէն իւրմէ որոգայթի, կամ կերակրի։ Եւ ՅՐՆ՝ 'ի բանէ՝ քոց արդարացիս, և պարտաւորիս. և որ ինչ 'ի բերանոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդն. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր՝ մորոս և յիմար, 'ի գեհենն վճարէ։ Արդ՝ մարգարէս 'ի վերս երկու դրանն փակման՝ միւս ևս ամրուի յՅՅ հայցէ, դուռն ամուր՝ և պահապան՝ զերկիւղն ՅՅ. զի քաղաք՝ թէ դուռն չունի, և կամ՝ չփակի, ԸՆ վայր է պարիսպն. և թէ փակի՝ պատ հապան ևս պիտոյ է, զի ոչ միշտ փակել պարտ է, և ոչ հանապազ բանալ. այլ՝ ԸՆ ժամանակի և ընտրութեանն՝ սիրելեաց և թշնամեաց, ճանաչել՝ ՈՒՄ պարտ է փակել, և ՈՒՄ բանալ։ Պահապան բերանոյ՝ իմաստուն հանճարոյն, զոր տացէ ՅԾ՝ ոչ միայն բերանոյն, այլև՝ սրտին ևս զգուշանալ ներսորտմադրեալ բանին. զի ԸՆ աւետարանին ախորժէ կեալ. զի 'ի

սրտէ

սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք. և թէ՝ անդէն հնացաւ 'ի սրտի իւրում. որ կամ շարժի 'ի բանից այլոց. և կամ ինքն ծնանի բանս անպատեհս։ Դարձեալ՝ զի՞նչ ոչ պահապան քեզ բանոյ իմոյ, զարհուրի մարգարէս յասելն հրէիցն 'ի խաչ հան զդա. և արիւն դորա՝ 'ի վրայ մեր։

Պոռ՞ռ-ել պոռ՞ռ-ա մեղայ ընդ մարդս, որ գոչէին պանդխտ-ին. և ոչ եղէց ինչորդ ընդ ընչեցոց նոցա։

Ոչ թէ՝ դաւիթ զսաւուղայ անօրէնութիւնն պատճառել, և սպանանել զնա. և կամ հրէիցն ասելն ցպիղատոս, զի օրինաց մերոց՝ պարտական է մահու, 'ի խաչ հան զդա. և արգելու զմեզ՝ հարկս տալ կայսերս. և զի՞նչ ասէին, դու մարդ ես, և զանձն քո՞ ած առնես։ Այլ՝ որ դնէ պատճառս գողութիւն՝ զաղքատութիւն, սպանութիւն՝ զյասսումն, շնութիւն՝ զբռոն և զցանկութիւնս. զի մարդ կարէ պատճառել, և ոչ զի՞ ած։ Ո՛չ եղէց կցորդ ընտրելեաց նոցա, պատճառս ընտրեն դատանել 'ի դէպ. ոչ և զի խնդրոյս՝ չեղև դաւիթ այսպէս, այլ՝ 'ի նաթանայ յանդիմանելն ասաց մեղայ ես և 'ի հրեշտակին կոտորելն զմեզ՝ ասաց հովիւս մեղայ, խաչանցդ զի՞ մեղ է։

Խրատ-ոյն զի՞ տրդատն ողորմ-ութ՝ և յանդգնման տրասոյն. ի՞ղ մեղ-ուրի մի՛ օծցի զգե՞ս-ի ի՛ն, և աղօթ՞ ի՛ 'ի նմա նոր։

Արդարն ողորմութիւն խրատէ, ուսեալ յայ որ ասէր, ժողովուրդ իմ, որ երանեցիք զձեզ՝ խաբեն զձեզ, փաղաքուշ բանիւք իբր իւղով օծանել թուին զգլխաւոր մանն զմիտան, սուտ մարգարէքն յասելն՝ երանելի եմք ի՛նչ. և սուտ առաքեալքն՝ թէ հաւատ միայն ուզէ ած, և ոչ գործք, զոր ասէ՝ իւղ մեղաւորին մի՛ օծցէ զգլուխ իմ. այլ՝ արդարն մեղադրելով՝ իբր նաթան դաւթի, մարգարէքն հրէիցն, առաքեալքն քրիստոնէիցն։ Եւ՝ և աղօթք իմ՝ 'ի կամս նոր. սիմաքոս՝ աղօթք արտաքոյ չարեաց նոցա. որ է՝ զի լիցին թշնամիք իմ արտաքոյ չարեաց. իսկ՝ ասելն 'ի կամս, յայտ է այս, որ հրամայեաց աղօթս առնել թշնամեացն. իբրև երեմիայ հայցէր զդլուխն շտեմարանս ջուրց. և պողոս լալով կակուսէր զորկրամոլիցն. զի արտաքս ելցեն 'ի չարեացն՝ զի կամացն այս. իբր որն աղօթէր խաչահանուսացն. և ստեփանոս քարկոծչացն։ Իւղ մեղաւորի ասելն՝ թուի զհրէից քահանայիցն ասել, մի՛ օծցէ զմեր քահանայս, որ գլուխ են մեր, սոսկ իւղն և արիւնն, այլ՝ քանին՝ որ հոգին նոր 'ի մեռանն նոր։

Աբգեղան մեջ ասա վնասն պատասխան նշ. լուծիչն ընդդէմ իմոց՝ և խաղցողացն։

Մովսէս և Ահարոն՝ որք տիարացան 'ի հարկանելն ըզ վնասն յանապատին, և արգելան 'ի մտանելոյ յերկիրն պարգևաց։ Դարձեալ՝ գէտքն քաղքէացւոց արգելան 'ի յիմանալոյ զտեսիլն Թադաւորին, զվնասն՝ որ հատաւ առանց ձեռին, և փշրեաց զպատկերն, և դանիէլի միայն յայտնեցաւ։ Այլև՝ միտք որ դատաւոր է 'ի մարդ, երբ չարէ՝ արգելեալ լինի յիմանալոյ զիւր օգուտն, որ է վէմ իւր և պատճառ շինութեան, իբր սաւուղին և աբիսողոմին, և յուդայինն, և հերձուածողացն։ Դարձեալ՝ աղերսէ ասն՝ իբր վէմ ջրով ծածկեալ, արգելեալ 'ի տեսանելոյ, և բեկանին նաև. նոյնպէս՝ մի տեսցեն ասէ զորոգայթս իւրեանց, որք զիս այսպէս դատեցան որոգայթել։ Այլ՝ զՀիմարիսն պնդոտէ ասել. վէմ՝ քո՞ որ ասաց՝ որ հարցի 'ի վէմն՝ փշրեսցի արգելեալ 'ի կենաց. և էին դպիրք և փարիսեցիք՝ որք արգելան 'ի հասկանալոյ զառակաւոր խմաստս գրոց՝ նախ քան զգալն քրիստոսի, և զժամանակն եկեղեցի՝ արգելան 'ի հասկանալոյ. իսկ՝ որք լուանն 'ինմանէ՝ քաղցունք էին 'ի յիմանալն իբր ըզ նաթանայէլ և զնիկոդիմոս, և զպօղոս, և զԼաբդապետ իւր զգամաղիէլ։

Որպէս ընդդէմ հողոյ, զի ոչ-նալ է 'ի զի երկնի. ցրուիցին ուղիղք դեղ 'ի դժոխս։

Ոչ թանձրութիւն կորդ երկրի՝ արօրաւ պատառեալ 'ի կնճռունս, և ցրուեալ 'ի փոշի, այնպէս՝ սաւուղին 'ի լերինն գեղբուայ և հրէիցն գերին յամ երկիր. որ մնա էր 'ի մնա, և կենդանոյն ինքեալ 'ի գերեզման՝ որ է դժոխք. և հոգիք սպանելոցն 'ի տիտոսէ՝ խաչահանուացն 'ի դժոխս. և որ դեռ կենդանի են՝ մերձ են ոգիքն դժոխոցն, թէ չհաւատան 'ի կենդանութեանն։

Ա- ինչ թէ թէ՝ են աչք իմ. 'ի ինչ յուսացայ, մի հանիցէ զհոգի յինքն։

Կրկին ասելով զնոսն՝ երկիւղ յայտ առնէ յամ ժամ, 'ի տան, 'ի դուրս, 'ի նեղի, յընդարձակի, 'ի պատերազմի, 'ի խաղաղութեան. 'ի քեզ յուսալով, և ոչ յիս, կամ յայլ ոք, կամ յաջողուել, կամ թէ՝ յուսահատեալ յուսիրքէ 'ի փորձանաց։ Մի հանիցէ զհոգի յինէն, զոր հոգին ասէ մարգարէական, իբր 'ի յիմանալորդ աղաղմանին ասաց, մի հանիցէ

յայս կեանս և յայն. առատ միսիթարիչ, և անդ հանգուցիչ և պահակիչ։

Պա՜հՀՀ զԼՀ յորոգայնՀ՝ որ Լառգ՝ սյա՜ ինՀ, 'Ի գայնառգղ՝ ՀՀ գոչ՝ ձուղՀ զառՀՀանՀ՝ ՀՀ։

ՅորոգայթՀ՝ 'Ի սաւուղայ, 'Ի սատանայէ, գերեւոյն, և դանիելն, և եկեղեցւոյն։ Գործողին զանօրէնուն, որ զայս՝ պիսիսն գործ ունին միշտ, յօրինաց հեռացեալք։

Անդնդն 'Ի ցանց ՀՀ մեղա՜ոչ, մեայն եմ էս՝ մենՀ՝ անցՀ։

ՈրոգայթՀ՝ գազանաց դնի. և ցանցք՝ հաւուց. զոր սատանայ դնէ խորովքն՝ յորս ոչ անկանին արդարքն, այլ՝ մեղաւորքն, գազանայինքն, և ամբարտաւանքն։ Ա՛իայն եմ ես, թագաւորէր, և միայն՝ ընդ միոյն այ գոլով յաւ՛ ժամ, առնա ունելով զակն։ Նաև՝ ամ սրՀ միայն են, մի քա՜ ունելով յինքեանս կենդանի, մինչև անցանեն ՀՀ որոգայթաշատ կենցաղս, և երանեն յանդրանկացն եկեղեցի, և բազմանան խառնելով 'Ի նա՜, և 'Ի զօրս լուսեղինացն հրեշտակաց։

Ի՛մաստո՜ՀՀ 'Ի գա՜ՀՀ. ԼՀՀՀ, 'Ի ֆամանՀՀ՝ զԼ էր նա յայրՀ անդ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԽԱ։

ԶայնՀ՝ ինՀ էս սա՜ ՀՀ ներդայ. յայնՀ՝ ինՀ զՀՀ աղաչեցՀ։

Պաշարեալ դաւթի 'Ի նեերքսագոյն այրին, և գիտացեալ թէ՝ սաւուղունի զդուռն այրին, սակայն՝ յոյս ապրելոյ առեալ կարդայր. երկիւղս զձայնն կրկնելով՝ զսէրն առ ՀՀ, և զժուժկալելն 'Ի վիշտս նշանակելով, և ոչ թէ ձայնել իշխէր յայն ժամու։ Ա՛յլև՝ զայս ասէ թէ՝ ձայնեմ ես իմ, և բանն հոգւոյն։ Ա՛յլ՝ երբայեցին ասէ, իբր թէ՝ յերկից պատուհասէն զմահն խնդրեաց դաւիթ, և մեռան եօթանասուն հազար այր, նոճալեցաւ դաւիթ, և ասաց՝ ես կարդացի և խնդրեցի զմահն։

Սփո՜եցՀ սա՜ՀՀ ՀՀ զաղՀ՝ ես ինՀ, ես գնեղո՜ՀՀ ինՀ սա՜ՀՀ ՀՀ պատՀՀցՀ։

Զ յօժարութիւն ասէ, և զարտասուս հեղեալ և սիրեալ առաՀՀ ՀՀ՝ , իբրև յողոգոմնին դհանդերձն՝ աշակերտքն. այլև՝ գնեղութիւն ես՝ իբրև գնոՀՀր պատարագաց. զի համ՝ քերեալ՝ 'Ի վիշտս և յուսալ՝ պատարագ է համարեալ։

'ԻնոՀ

Յիշեցէք զանձանակն հոգւոյ իմոյ, զոր՝ որ ծանիցէ զշաւիղս իմ. ի ճա-
նապարհ յոր երթայի, նոցա՝ որոց ասիմ։

Տարակուսեալ յամ կողմանց և յամ ուսիցք քաղցնու և ծարաւի, և թալկանայ հոգւով ի սէրն ամն։ Զոր որ ծան-
եար զշաւիղս իմ, զի միամտութիւն գնացի զճանապարհս իմ։ Թաղուցաւ ինձ որոգայթ, իբր յորս անկեալ կամ յորոգայթ։ Դնէ և սատանայ սիրոյն բարւոք ճանապարհին որոգայթ, զա հողացն՝ զհպարտութիւն. ողորմածացն՝ զանաւիրութիւն. և այլոցն՝ այլինչ։

Հայէցէք յաջմ՝ զնոանէր. և ոչ ոչ ճանաչէր զիս. նորին՝ ամ-
ենայն փոս. և ոչ գտաւ ինդրօղ անձին իմոյ։

Ի բարեկամացն՝ որք զաջողումն իմ կամէին, էր՝ որ որ չգիտէր զվիշտն իմ, ոչ բարեխօս, ոչ հնար փախչելոյ յաջկոյս. այլ՝ յամ կուսէ ձախ. և ոչ գտաւ ինդրօղ կե-
նաց իմոց, բաց յանդ իմոյ։

Աղաղակեցի առ քեզ՝ Տէր, զոր՝ ես յոյս Տէր իմ յերկրին
կենդանոց։

Աղաղակ՝ զսրտին և զսիրով պաղատանն ասէ, իբր մովսէսի ասէր՝ զոր՝ ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց, ի պաղեստինէ՝ ուր պարտի կենդանին՝ ոչ, ուր զամ ոչ ծնպաշտութի կարէր առնել. և ուր չկարէր մա-
հու ասել երկիր, ոչ զբաբիլոն՝ զժոխք կոչէ. յոյս գոյ ինձ ասէ, թէ բաժինս ինչ կենաց՝ տացես անդ։ Այլ՝ բա-
ժին զտապանակն ասէ, զի անդ իմանիւր ոչ։

Նայեա՛ զի յաղօն իմ, զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ազատեցո զիս ի հա-
լածէցոյ իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։

Ո՛չ յայլ առաքինութիւնս ասէ նայել, այլ՝ ի խոնար-
հութիւն, և ի խոնարհին ի վիշտս. ոչ ասէր՝ զոր ոչ մխիթա-
րել զժողովուրդն, զի լի եղև տառապանօք. և պօղոս՝ յոր-
ժամ տկարանամ, յայնժամ զօրանամ։ Եւ հզօր եղեն հա-
լածիչք, զի գտին զիս ի ձեռս իւրեանց անկեալ։

Տէր հան ի քանդէ զանձն իմ. գոհանամ զանուանն քոյոյ։

Ո՛չ այլ իմիք նման է տեղիս, քան թէ բանտի։ Այլ՝
սիրքն

սքէն զերկիր և զմարմին՝ բանտ և կապանս կոչեն, և գոհութիւն ելանեն աստի։ Հոգիք արդարոցն 'ի ժողովս առ ամ ասէին՝ հանել 'ի բանտէն, և ամն ասէ՝ ինձ սպասեն արդարքն մինչև հատուցեմ սատանայի. վայ՝ ասէ։

Ինչ ողորմն արդարոց՝ մինչև հարուցանի ինչ։

Անմեղէր դաւիթ մինչ ասէր զայս. յիմ փրկիչն ասէ ամ արդարքն հաստատին յարդարութիւն գործս, հաստատ գիտացեալ թէ՝ զոյ հատուցումն. զի ակնկալեալ ինձ սպասեն թէ՝ յի՞նչ վճարիմ. ոչ և զկնի մեղացն ասէր, ուստու ցից անօրինաց. զձանապարհս ապաշխարողաց՝ ես ասէ բանցից. ըստ պօղոսի թէ՝ նախ յիս եցոյց ամ զամ երկայնամտութիւն չնորհս։ Սիմաքոս՝ զանուն քո պսակեսցեն արդարքն. քանզի՝ սովոր են սքէն խնդակից և տրտմակից լինել ընկերացն՝ ըստ պօղոսի, խնդալ ընդ խնդացողս, լալ ընդ լացողսն։ զանունն ամ պսակելով՝ 'ի կոչելն գթած, ողորմած, քաղցր. և ասելովն՝ մեծ է ամ և օրհնեալ է յոյժ. այլև՝ ամ կենօք զքրիստոնէականն անուն, և զածպաշտուն, պսակեն մարդիկք արդարքն. տեսցեն ասէ զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն զհայր ձեր՝ որ յերկինս է. զի որդի փառաւորէ զանուն հօրն։

Աղօ 'ի դուռն, 'ի քամանուն զի հալածեալ զնա աքիսողմ որդի նոր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԲ։

ԼՈՒՐ ԱՂՕԹԻՑ ԻՄՈՑ ՈՒՆԿՆ

Զեր ինքեանցն իմոց ճշմարտութիւն։

Ահա վերագիր՝ թէպէտ չէ յառաջնոցն, այլ՝ մնաց սաղմոսիս յարմար է. որ թէպէտ մեղաւ դաւիթ, այլ՝ մեծ անօրէնութիւն էր աբիսողոմայ հայրահալած լինելն։ Կատարի 'ի վերս գերեցոյն՝ որ 'ի բաբիլոն։ Եւ ամ՝ ուստ վայելէ՝ որ նեղեալ ցից 'ի հասարակաց թշնամւոյն՝ ասել, ամ լուր աղօթից իմոց. զի նախ զաղօթսն պարտ է դնել առաջի ամն, որ է խօսուն պաշտօն, և պատարագ բանաւոր գոհութիւն։ և ապա՝ զխնդիրն յաւելուլ։ Ճշմարտութիւն՝ որ է արդար դատաստանաւ, ընդ դաւիթ և ընդ աբիսողոմ. ընդ գերին և ընդ բաբիլացին. ընդ ընտրեալս և ընդ սատանայ։

Եւ՝ զինչ արդարութիւն չոգի, եւ մի՛ մոռանիր զ'ի գաղտնեաւն քոմ զոհաւոյն
յոմ. զի ոչ արդարանայ առաջի յո անիրաւոնի։

Փոխանակ մարդասիրութեան ասէ ասա զարդարութիւն
լսելն. մի՛ մտանիր՝ ի դատաստան ըստ ծառայի քո. ըստ ընկերին
իմ արա ինձ իրաւունք, եւ ոչ դու ընդ իս իբր եսայի ասէր՝
լուր երկին, եւ ունկն դիր երկիր, եւ ոչ թէ ինչ դու լսէ. զի
ծառայ եմ, եւ զիւրամէտ բնութիւն ունիմ, զինչդ կարեմ
տալեալ. ողորմութիւն աղաչեմ ասէ խառնեա՛ յարդար դատա
տանդ՝ ընդ իս թէ մտանես՝ ի դատ։ Ա յլև՝ յիսն նայելով
տկարութի՝ ողորմիմ որ զիսն զգեցեալ են բնութի մոյ, թէև՝
միօրեայ իցեն՝ ըստ յօրայ։ Ոչ արդարանայ առաջի քո ամ
մեղի. զոր դու ասէ ստեղծեր, եւ ասացեր, ոչ եւս յաւելից
հարկանել զամ մարմին՝ զոր արարի. եւ թէ կենդանի պիտի
ասել, եւ զհրեշտակս պարտէ ասել։

Հալածիցէ Ի՞նչ ամենի զանձն իմ. խռնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. նստոյց
զիս՝ ի խաւարի ոգի մեռելոցն։

Էաք մեղի, եւ թշնամի եւս ունիմք զսատանայ, որ հա-
լածեաց՝ ի դրախտէն և յանմահութենէն։ Խոնարհ արար յեր
կիր զկեանս իմ, ՝ի հող ինջանել իբրև զինքն, որ յաւիտենից
է մեռեալ՝ հեռաւորութենէն յայ. նոյն գրգռեաց և զաբխոս-
ղում հալածել զդաւիթ. և նախ քան զդաւիթ՝ ՝ի մեղս, որ է
յաւիտենից մահ՝ թէ ոչ զդ ինջանամք. և գերեալ եւ վա մե-
ղաց զնել, խոնարհեալ՝ ի բաբիլոն՝ ըստ ձեռամբ լինել թագա
ւորին Նաբուգոդոնոսորայ, իբրև զհեթանոսս՝ որ մեռեալ՝
յաւիտենից կենացն ակն ոչ ունելով։

Զանդրոցս՝ զիս հոգի իմ. և ոչիր իմ խռովեցս՝ զիս։

՝Ի խիղճս մտացն՝ զոր յիսն ասէ, զի զնոյն ասէ սիրտ
և հոգի։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս խորհեցայ, յամ գործս քո. յորոքեցս զգ-
ոցս քոց խորհեցայ, և համբուրեցի զ ոչ զձեռս իմ։

Զաբրահամ, զիսահակ. զյակոբ, զյոսէփ. որոց լուծաք
և փրկեցեր. խորհեցայ յամ գործս քո՝ ՝ի յառնելն զարա
բածս, զի յամի կարօղ ես. և զբնութիս ձեռամբ ստեղծեր
՝ի ցոյցս անձառ սիրոյ քո. և՝ ՝ի յոյն յայն՝ համբարձի առ
քեզ զձեռս իմ, և յայլ հնարս ոչ ձեռնարկեցի։

Անյն

Անյն իմ ոչ երկիր ծարաւի է ես չիչ. զաղջաղանի լուր ինչ որ, զի հոգեղէն ցինէն հոգի իմ։

Զի պատկեր քոյ՝ կարօտի սիղձնատպիդ՝ իբր երկիր երաշտ ացեալ. վաղվաղակի լուր լինձ, իբր սաստիկ ծարաւ, որ'ի մահ մերձ դնի նուազմամբ։

Ար՝ դուչոյ-ցանիր զերբեսս չո ցինէն. նմանիցիս՝ այնոցիկ հոգեւոց նախատեղծիցն 'ի դժոխն, ուստի չկարեմք ելանել առանց օգնականի, իբրև երեմիայ և դանիէլ։

Լսելի՝ ապա ինչ ես-ես-օգու զողորմո-ի չս. զի ես 'ի չիչ որ յոսացայ։

Գալ աւետիս փրկութեան 'ի զօրացն՝ որք ելին ընդ դէմ աքիսաղոմայ. և գերեալն դարձն, առաւօտ բնութեան յառաջինն, և երկիրդ՝ գալուստն քո։ Յառաջինն՝ ասէ ես ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ՝ զմեղաւորս. և յերկիրդ ինն ողորմութիւն կոչել և ասել, եկ ծառայ բարի և հաւատարիմ. զի ես 'ի քեզ որ յուսացայ, և ոչ յիս, և ոչ 'ի մարդ ոք։

Յոյս ինչ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի ես չիչ որ համբարձի զանձն իմ։

Ճանապարհ գնալոյ օրէնքն՝ բնականն, և գրաւորն. և այն՝ կայր, այլ զի՝ բիւր ճանապարհք են մոլորուեր՝ մտաց և խորհրդոց. առաջնորդս հայցէ բուն ճանապարհին՝ որ նեղէ, և յերկինս տանի՝ զակն 'ի քեզ ունելով, ոչ խոտորել յաջ և յահեակ։

Փրկեա զիս 'ի ինքնամեաց ինոց որ. զի զչիչ ապաւէն ինչ պարտի։

Որք խափան լինին այնր ճանապարհի. զի զքեզ յոյս և ապաւէն լինձ արարի, և ոչ 'ի քաջուի անձին վստահացայ։

Ո-սոյ ինչ ասեալ զկամս չս. զի դու ես ամ իմ։

Որ ե բարին, և հաճոյն, և կատարեալն. զի դու ես ամ իմ, այլում փոյթ ոչ լինի վա՜ իմ։

Հոգի չս ի՜ ասցի՝ ապաշնորհեսցէ ինչ յերկիր ուղիղ։

Ա՛յս է զոր հայցէր՝ ցուցիչ ճանապարհին կենաց, որ է ինքն քո՛, որ ասաց ես եմ՝ ճանապարհ. և հոգին է ցուցիչ ճանապարհին առաջնորդ. ոչ և ասէր իսկ՝ հոգին ճշմարտութիւն, նա՛ եկեալ առաջնորդեսցէ ձեզ, և ուսուցցէ ձեզ զամ. և է՛ բարի, իբրև զաճ բարի, զի չինք ոք բարի, քայց՝ միայն աճ: 'Ի յերկիր ուղիղ, 'ի կենդանեացն երկիր ուղիղ տանելով, զի և նմա է ուղղութիւն. ըստորում՝ հոգի ուղիղ կոչի. և ուղիղ է որ աճ մեր: Ա՛ր անուն քո ա՛ր, զի օծեր զիս. և փառք է անուն քո՝ անմոլարութիւն իմ: Եւ մեք՝ որ զքեզ անունն ունիմք, զսոյն աղաչեմք:

Վասն անուան քո՝ կեցո՛ զիս, սրբարարո՛ զքեզ հանցիս 'ի նեղո՛ւնէ զանձն իմ:

Զոր խաչիւն առնես. հանցես 'ինեղութէ զանձն իմ, 'ի դժոխոց ներքնոց՝ ողորմութիւն քով:

Ողորմո՛ւնքդ զոչ ապականիցին զնշանսն իմ. կորուսցիս զանձն իմ՝ զանցին իմոյ. զի է ինչ զոյ զոչ իմ:

Զի դատաստանաւ կորուստ թշնամեացն՝ ողորմութիւն բերէ ինձ. ոչ և նախ ասէ՝ երհար զերկիրն եգիպտացւոց, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նոր:

'Ի քո՛ւնն. ա՛ գողնալն:

Եւ զի՝ ոմանք եդին զերբագիր ա՛ գողնալն. որ չէ՛ նման զօրո՛ւնէ աղմուկս: Սակայն՝ ասեն նոքա՝ զկոյ հոգեյաղո՛ւնս ընդունցան 'ի գերն, և կոչեցան 'ի քո՛ւնէ երբ զգողնալն , նմին իբրև՝ յաս՛ալ փանելոյ զերանս նոր օրհնո՛ւնէ պայ այ: Այլ ասիցեն՝ ճշմարտո՛ւնքդ պարծա՛ս այս է: Դարձեալ 'ի քաքելանէ՝ ա՛ւելորդն ընդ ինչեանս կանայս օրորս զոր պնոյալ երբաս պարարեալ զհանդերձս և ընկեց զինչն ելիցին յայգեանէ մինչև ցերկիր. և հարցեալ զպարձանն՝ և լուեալ զպարձանն, ասեն՝ զոր ինչ հրամայես՝ այն լինի. և կամեցա՝ արքայեալ ընա, որչ գնացեալ 'ի յոգն գերեսմանա՝ այցին. լուեալ զգեցան հերեանոցս և իշխանացն զայրացան, և ա՛ելի ընդ շինո՛ւնքդ փաճարին. և գերեցին զա՛ արքաշն, գլխա՛ւորն այսոչին. քաղաքամոս. և մինչեւ՝ պա՛. և ելլեն և հաստեցին. և ընդարձեցին. և ամրեցին գերին. և այլ և քաղա՛ն ընդ նա. և ասեն, այս չարք հաղարս ենք շինել, ամ երկիր ա՛երի. և զայ բացա՛ցին զնա: Է՛ր և այլ պարձա՛ նախանցս՝ նշ. քնանցիչն ամարիցս՝ քաքելացիս, և սերիարիցսոցիս էին. որչ 'ի աղմանաստրայ ա՛ստիչեալ էին, և երինչեին զա՛ ա՛ի-ձա՛ն. և օրէնս ա՛ին յաս՛ալ՝ գրեալ. և արդ ինչ

հեին

հէին օգնել շնո՛ւ պատմելին, և նոյնպէս ոչ կամելոցն՝ զօրութիւնքն իւրեանց
էին. և յայս՝ ապա՛ւել ևս զայրացան։ Այլ՝ յորժամ լուան նոքա
զայդ, և զո՛ւրեայ, իշխանաց ամենայնոց և արքայից, զայրացան ևս նոյնպէս
և կամեցան 'ի պարերազմ։ Վասն այնր այսմ՝ եղեալեալ և այլ մարգարէքն
ոգի և առէ, պարծանաբերեալս և նենգոյս յերկիրն ա՛ւերեալ 'ի սրոյ՝ 'ի գա-
զանէն 'ի ժողովրդոց բազմաց։ Եւ դարձեալ ասէ իմոյն ոգի զայն՝ և
և պարանոցեալ իբրև զմարալ, և իբրև զամպ ձոճելոցն զնա. և այս գա
լոյն օրինակ։ Առ և զերկրանմանն որպէս՝ ասի՝ զայն՝ յամ սահմանս իմ, առէ ապրանայի գրի, ասա՝ մարդոյ յերկրայր է։ և
դարձեալոցս զնա մահս, և հեղեղեալ անչնորհ, և կարկտաց. և
հա՛ւ և ձգնա՛ն պղտացեալ 'ի նա։ և ո՞չ էն նոցա զօրութիւն։ Եւ 'ի զէզ
ն կարգա՛ ասողին՝ 'ի կարգ սաղմոսն պետանել և ասանել զասացեալս,
իբր առէ։

ՍԱՂՄՈՍ· ՃԽԳ։

Օրհնեալ գրե՜ զ՝ իմ. որ ասոյց զ՝ յեռ՝ իմ 'ի պարերազմ, և զմարտանս
իմ 'ի ճակատամարտ։

Դարձեալքն 'ի բաբելոնէ ոչ գիտէին զպատերազմ, և
ոչ ունէին կազմուած զինուց, որ զայս ասէին. այլ՝ մերն է
բանս. առաքեալն ասէ՝ մեզ պատերազմ ոչ է ըստ մարմնոյ և ըստ
արեան, այլ՝ ըստ իշխանութիւնս և պետութիւնս. և հրամայէ առ
նուլ զվահանն հաւատոյ, և զսուսերն հոգւոյն, և զշրջահն ար
դարութեան. յորմէ ուսեալք՝ օրհնեմք զքեզ. և տարածմամբ
ձեռացն՝ խաչիւն կնքելով զմերս դէմս մատամբք՝ յաղթեմք
ոսոխին. և զայս՝ քեզ ուսոյց տարածմամբ բազկաց 'ի խաչին,
որոմ ասեմք։

Ողորմա՛ զ՝ իմ և ապա՛ն իմ, օգնական իմ և փրկիչ իմ. ապա՛ն իմ,
և էս յո՛սամ 'ի նա։

Ողորմութիւն իմ, զի յողորմութիւնդ ապաւինեցաք. օգ-
նական իմ, զի օգնելով փրկեաց զմեզ. վրէ՛ վահանակ իմ, զի
եղև 'ի վրէ՛ ամ զինուց առաքինութեան վահան՝ հաւատոյ ամ-
բութեան, տալով զհաւատս յամենայնս երրորդութիւնն, և յոյսն
մերս 'ինն է հաստատեալ։

Ո հնազանդ առնէ զժողովրդս ընդ ինս. զի՝ ոչ է մարդ՝ զի յոյս
նոցա զա՛ նմա. կամ որդի մարդոյ՝ զի հոմանքս ինչ զնա։

Ո հնազանդ առնէ՝՝, զօրաբաթել ասէ զերեալ սքանչելի
լինքն

լիքն յապդան օտար, կոտրմամբ զերեալս՝ հնազանդեցան ա-
ռաւել ժողովուրդն 'ի յոյսն մեծագոյն։ Եր ոչ է մեզ՝ ա-
դամ, և որպէս նոքա զօրաբաբել, զի յայտնեցար և ծանուցար
նոցա. և ոչ թէ նոքա զքեզ ծանեան. ոչ ասէ առաքեալ. զի զա-
դամ պատուհեցեր պատկերաւ, և զնա՝ թագաւս, և փառա-
ւորելով առաջի դպրեցի։

Մարդ հանդերձեալ հմանեցաց. և աստուծոյ նոքա ոչ հոգանի անցին։

Սիմաքոս՝ շոգեկի ասաց։ Զնանելոն՝ ոմանք խոտ ասեն
դիւրանց, յառաւօտ մինչև 'ի ճաշոյ ժամն բուսանի և յա-
մանքի։ Զոր ասեն՝ հռոմայ թագաւորքն ունելով զսերմն, ցա-
նելով առաջի իւրեանց հող՝ 'ի տառաղայ արկեալ, որ բուս-
եալ և ծաղկեալ, և առեալ սերմն թափէր մինչ զհայն ուտէ
ին. յիշեցուցանել նոցա զանտոմ կենցաղս՝ չլստահանալ 'ի սա։
Եւ աւուրքն իմ՝ ոչ նոքանի անցին, որ ոչ միայն 'ի մահուանն
լուծանի, այլև՝ միշտ փոփոխի կենաւքս այլայլմամբ, իբր շուք՝
որ դիւրաւ շրջի վերաւք։

Տր խոնարհեցո զերկինս՝ և էջ. մերձեա՛ 'ի լերինս՝ և ծխեսցին։

Յոգնութիւն գերբոյն՝ զհրեշտակս առաքելով խնամոյդ-
քո։ Այլև՝ ոչն յի պաղատանք է սրբոց, զոր ընկալեալ էջ,
և զաւուրս քոյսուն մարտեաւ, և յաղթեաց փորձողին և չա-
ղին 'ի լերինն՝ զմերձեկեալն, և զանուանելն լեառն սուրնաբայ.
ոչ ասէր, թէ ասիցէք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց. և ոչն 'ի
ծոմն կորուսեալ զլուանակոն դևն նշանակելով։ Եւ ծխեսցին, իբր կայծակ՝ որ անկանի 'ի ջուր, ոչ լեգէոնն 'ի ծով։

Փայլատակեա՛ զփայլատակունս քո, և խռովեա՛ զնոս. ասասցի՛ զնոսա քո՝ և ցրուեա՛ զնոս։

Զփայլատակումն հրեղէն լեզուացն յառաքեալսն։ Առաքեա զձեռն քո, բանն՝ որ տուաւ առաքելոցն, իբր նետս՝ 'ի կապարձ աղեղնաւորին, որով ցրուեցան թշնամիքն։

Ասասցի՛ զյեռն քո 'ի քաջոյնոց, և փրկեա՛ զնս 'ի ջրոց բազմաց, և 'ի յեռոց որդւոց օտարաց։

Իջանել ասաց նոսա, և ասա՝ զձեռն առաքել. կամ զի՝ անբովանդակելի եցոյց. կամ զի էջ յն նոսա, և վերացեալ առաքեաց զհոգին, զոր ձեռն անուանեաց ասելով, մնասամբ

ամ հանել զդեպ. և մարգարէն ասէ, եղև 'ի վերս իմ ձեռն տէրն։ 'ի ջուրց բաղմաց, անդ զբազմութիւն զօրացն թշնամեաց, և ասա՝ զփարձութիւս զիւաց։ Եւ 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց, զիւաց. և որք հակառակողք են 'ի մարդկանէ՝ օտարքք են, և օտարաց որդիքք։

Որոց քերեալ է-ընդանց խօսեցան զնանրութիւն. և աջ նոցա աջէ մեղայ։

Զխրոխտանսն ասէ զբազայ, և զհայհոյութիւնն՝ որ 'ի նանիրէ, այն՝ անտարի. զի յամբ ոչ հալի և ոչ 'ի սքաս նոցն. և աջ թուի նոցա՝ թէ մեղանչել կարեն սրբոյ այս, և խափանել զգործս ինչ բարիս. որ քեզ է աջ՝ զայն աջողել աղաչեմք։

Աչ յօրհնութիւն նոցա օրհնեցին զչարս. պատանեաքս ասացեալս՝ ասա զոտոցն չեղ։

Դարձեալ 'ի բաբելոնէ գերին, և փրկեալ 'ի մեծ պատերազմէն գազայ, նոր սկսանի օրհնութիւն։ Ա յլև՝ սրբեալ 'ի մեղայ հոգի՝ նոր օրհնութիւս ասի տալ այս։ Դարձեալ՝ զոր մաքսիմոս իմաստասէրն ասէ, հոգի մարդոյ՝ երկու զօրութիւն ունի, միտք, և բան. սոքա հինգ հինգ զօրութիւն ունին. մտացն իմաստութիւն, տեսողութիւն, ուսողութիւն, անմոռացութիւն և կատարումն զձշմարտութիւնն։ Իսկ՝ բանին զխոկումն ածային, գործ, առաքինութիւնն, հաւատս, և կատարումն զբարին. և այս է տասնալի քնարն մտացն և բանին։ Եւ խառնին ընդ միմեանս այսպէս. իմաստութիւնն ընդ խոկումն. տեսութիւնն ընդ գործն. ուսողութիւնն ընդ առաքինութիւնն. անմոռացութիւնն ընդ հաւատս. ձշմարտութիւնն առ բարին։ Քանզի՝ միտք շարժեալ ընդ իմաստս՝ կատարէ զուղեգնացութիւնն 'ի ձշմարտութիւնն, և դադարէ։ Իսկ բանն՝ սկիզբն առեալ 'ի խոկմանէ՝ և ձանաչապարհորդեալ 'ի բարին զտեղի առնու. և երկուցն կատարումն՝ յաճ է. քանզի՝ նոքա ձշմարտութիւն և նոքա բարի. և է ձշմարիտն՝ բարի. և բարին՝ ձշմարիտ, անդ ապարձուք. և այսոքիկ են որ առնեն զմարդ՝ կատարեալ պատկեր այս։ Քանզի՝ միտքն իմաստուն է, տեսօղ է, և տեսեալ զպատշաճն ուսանի. և զուսեալն անմոռաց պահէ, և մնայ ձշմարիտ, ձշմարտին այ պատկեր։ Նոյնպէս՝ և բանն լուսատեսիլ, նախ խոկայ խոհականաւն, և ապա գործէ զիսոկացեալն, յօրինելով 'ի խոստովանութիւն, և յաղօթս, և 'ի խրատ. և ապա՝ ձեւանայ առաքինութիւն. և հաստակ առնու 'ի սէր և յերկայնմտութիւն, և 'ի համբերութիւն, և յայլսն. և ապա՝ հաւատն կանգնի, ան

տես և անեբևեալի հատուցման յոյսն. և տեսօղքն և լսօղքն հաւատան ասացելոցն։ Եւ՝ ի վերջ այսորիկ՝ բարին որ է գաղաթն և գլուխ ամենալից, առ որ հայի ամ բանական բնութիւն, և հանգչի ամ աշխատեալ և բեռնաւոր. զոր ոչ է ասել զորպիսութիւն երանութեան. զայս և քո ասաց՝ մի է բարին, որ նա ինքն է ած։ Արդ՝ քնար է հոգին, և կառոյց լուրիցն ներքնագոյն և վերնագոյն՝ բանն. կնաբնդոց՝ միտքն. և՝ ի սո ցունց բաժանեալ՝ տամնալի ասացեալ լալքն. և յերգոց ասուի հանգչի ած և օրհնի։

Ո՞ պոյնէ ղէրիո՞ն Ի՞ագ՞՝՝ոյաց մրոց. որ փրիելոցն էյնէ ղէ՞՝՝ն ֆ՝՝՝

ուՀաճս մեղաւորաց տեսանել, և գայթագղէն և.ս, ոչ թէ՝ չէցէ նախատեսութիւն ոյ. իբր յօբ ասէր զբարեկամացն՝ որ վա՛ մեղաց կրել ասէին նմա զչարչարանսն, թէ յայս կեանսս ասէ հատուցանի ամի, ընդէ՞ր ապա ամպարշտաց տունքն յաջողեալք և՝ ի մեծութիւնս են, և ամ՝ ինչ նոցա ըստ միտս է. որդիքն առողջ և գեղեցիկք՝ ի մանկուէ. դստերքն՝ ի սընգոյրս պաճուճեալ, իբր զդեղագործ տաճար։

Ո՛չ գոյ իրամոտո-նի ցանկոյ նոցա. և ո՛չ աղաղակ՝ ի հրապարակս նոցա։

Խնամօք ոն իբր պարսպօք ամրացեալք են, և ո՛չ կարէ ինաս ինչ՝ իրամ հատանել և՝ ի նեղքս մտանել, և պակասութիւն առնել զաւակացն, կամ գոյիցն, որ յաճման և՝ ի բղխման են. վայ՝ ասէ։

Արդ երանելո՞ց ժողովրդեան՝ որոց այս այսպէս է. նա երանի ժողովրդեան, որոյ Տէր ածէ նոցա։

Զոր բազումք երանեն և փաղաքշելով գովեն. յաւելու և ասէ, նա՝ որ է ո՛չ և.ս. զի իբրև զբտկան անասուն պարարին, թոյլ տալով՝ այ, թերեւս զի այնու փրկեսցեն զՀոգիս, յագեալք և յաւելորդացն կարկառեալք աղքատաց. և թէ ո՛չ՝ իբր անասունք՝ ի խողխողումն նք՝ ի գեհենանն կերակուր լիցին հրեղէն անքուն որթանցն։ Ուստի՝ ՝ի վերս բերէ, երանի ժողովրդեան՝ որոյ Տէր ածէ նոցա. զի ո՛չ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել. ըստորում՝ զազարու է երանի, և ո՛չ մեծատանն։ Գիտէր դաւիթ հոգւոյն թէ՝ Տէրն զո՞վ կամի երանեալ յիւրում վարդապետութեանն ասելով՝ երանի աղքատաց հոգւոյ. աղքատ էր ժողովուրդն զերծեալ՝ ի զերութէ, և լի գանձիւք հեթանոսք շուրջ զնոքօք, և որք եկին պատերազմել ընդ նոսա։ Այլև՝ երանի է նոքա եկեղեցւոյ, որոյ Տէր ածէ՝ գլուխ է նոցա. և՝ ի սեղան հօրն հրաւիրեալք են. զի ժողովուրդ է անուն եկեղեցւոյ։

Օրհնութիւն Սաղմոս՝ ի պատիկ։

Օրհնութիւն է ընդ Աստուծոյ խոնարհաբար. և զգեստաշնորհն է առաքեալ այսմ աղաղակս. զի մերձ երթիցուն՝ ի ոմն է նոքա ուչ ամենեցուն՝ ի չեզ հայցն. ոանի և զկուշտն հնարանաւոցս, որ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԴ։

Բարձրս առնիցեմ զքեզ Տէր, և նուագարան եմ. և օրհնիցեմ զանուն քո յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խոնարհիլն մեր ընդ օրինօք նոր, և գործովք և բանիւ ճշմարտանել գնա՝ բարձրանալ ոչ ասի։ Զի թէ այսոքս ջերմ դիմով դաւանեմք գնա, սերմիկանելով զհաստատակայն՝ ճշմիմ և թագաւոր. և նա՛ և ս՝ զմեզ իւր անուանէ, իբրև աբրահամու, իսահակայ, և յակոբայ։ Յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից, յայտ առնէ թէ՝ այժմու օրհնութիւն՝ գրաւական է յաւիտենից օրհնելոյն գնա՝ յաւիտենական կենաւքն, զոր ասէ։

Զ՝ օրհնեալսդ օրհնէցէք զէրզ. և գովէցէք զանոնա՝ յա-ւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Քանզի՝ անդ հանապազ՝ օրէ, և ոչ դիշերը, անուն աւուրքն օրհնողացն գնա։

Մեծէ ոչ՝ և օրհնեալէ յոյժ. և մեծութիւնն ոչ գոյ չափ։

Ցուցանէ թէ՝ չէ կարօտ մեր օրհնելոյն՝ յոյժ օրհնեալն 'ի հրեշտակացն դասուց։ Եւ մեծութիւն նոր ոչ գոյ չափ զի ամմեծութիւն գնելի երկայնութիւն և լայնութիւն և խորութիւն երևի, իսկ՝ որ զայս ոչ ունի՝ զիարդ չափի։

Աղգ՝ և աղգ՝ գովեսցեն զգործս. և զլաւութիւնս զգործոցն։

Ոբք փոխեն զիրեարս որդիք ադամայ՝ ազգ զազգ, մին չև դադարեն 'ի ծնանելոյ, գովեն զգործս ոչ։ Այլև՝ 'ի հաւատոյն 'ի քո՝ հրեայք և հեթանոսք գովեն զգործ սնօրէնութիւնս, և զզօրութիւն աքանչելացն 'ի նմանէ։

Զ՝ մեծ վայելչութիւն փառացդ սրբութիւնս. և զպատանեսցեն. և զչարչարանս։

Այլ ոմն ասէ՝ մեծ վայելչութիւն փառաց սրբութիւնքս՝ ոչ գոյ բաւ. քանզի՝ յաղթահարեալ լինի մարգարէս խօսել վասն։ Մեծ վայելչութիւն ասելով՝ զիրևումն գոյիցս. և փառաց սրբութիւնքս՝ զորդի և զհոգի։ Դարձեալ՝ փառքս՝ զորդի. և փառաց սրբութիւն՝ զհոգին նոր, որոց ոչ գոյ բաւ. այլ՝ որքան կարեն արարածք խօսին, և զաքանչելիս նոր պատմեն։

Զ՝ օրհնեսցեն ահեղ զոնոսցն. և զմեծութիւնս զոնոսցն։

Որ առ ջրհեղեղաւն, և յեգիպտոս, և յանապատին առ դադան և աբիրոն։ Եւ զմեծութիւնս քո պատմեսցեն, զի ոչ որքան կարէ՝ տանջէ, այլ՝ ինայելով, զի արարածք իւր են։

Զ՝ յիշատակ քաղցրութեանդ քո հաղորդեսցեն. և արդարութեանդ քոնոսցն։

Զի կրկին ի զօրութենէ խնամոց նոր, բարկութիւն և քաղցրութիւն. զոր և խառնի ի լրեալս. յինքն նման՝ և իւր միայն գիտելով. զի առաւել առ կայրն երևի քաղցրութիւն նոր՝ քան առ ալեալ. զի յոչ սպանանելոյն՝ նշան ետ, զի զղջասցի։ Եւ զբիւրս չարիս նոցեան զպարուն՝ անցաւոր մահուամբ վճարեաց, և զայլն ևս։ Որպ ասէ, զյիշատակ բազում քաղցրութեանքս բոլնեսցեն, բոլնեն արարածք՝ արև, անձրև, և հաց, և գինի, ծաղիկք և պտուղք, և աղբերքք, և գեռք, և ծովք. ամենեքեան յիշատակօղք են բազում քաղցրութեանն այ։ Եւ արդարութիւն քով ցնծասցեն, զի գիտես զպէտս և զկարիս մեր՝ արդար իրաւամբք։

Գունաց ողորմած է այ, երկնայնոցիս և երկրաւորաց։

Գթած՝ առ որդիսն, ողորմած՝ առ զղջացեալսն. երկայնամիտ՝ առ անզեղջսն. բազումողորմ՝ առ բարկամարտս զղջացեալսն։

Հաղորդ է այ առ ամենեսեան, և գթութիւնք 'ի վերայ ամենայն գործոց իւրոց։

Առ տարերքս, և առ անբան և բանաւոր կենդանիս. և գթած է 'ի վերայ արարածոցս՝ զի գթութիւն ծնաւ զարարածս յոչգոյից։

Խոսոովան եղ էրն առ չէզ այ՝ ամենայն գործք չոր. և ամէն չոր օրհնէսցեն զքեզ։

Զի զարարիչն իւրեանց քարոզեն, ըստայնմ՝ երկինք պատմեն զփառս այ. և ամէնք քո իմացեալ 'ի սոցունց՝ օրհնեսցեն զքեզ։

Օգիտաս արչայութիւն չոր ատոցեն, և զզօրութիւն չոր պատմեսցեն

Ասելով թէ՝ անմահ և անկաշառ է թագաւորութիւն քո. և զօրաւոր և մեծ՝ զի ամենակալ է։

Ճանաչել ուզտաց մարդկան զզօրութիւն չոր. և զփառս մեծ վայելչութիւնն արչայութիւնն չոր։

Ամէնն վասն այնորիկ քարոզեն, զի որդիք մարդկան ճանաչեսցեն զզօրութիւն նորա։

Արչայութիւնն չոր արչայութիւն այ յաւիտենից. և տէրութիւնն չոր ազգէ մինչև յազգ։

Մահկանացուք սակաւ ժամանակս իշխեն, իսկ՝ դու աշխարհս յաղգս և յաւիտեան։

Հաստատեմ է զոր յամ 'ի քանս ի-ը, ի-ապտոյ է յաշ 'ի գործս ի-ը։

Որ խօսեցեալ է յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. զի դիւրին է երկնի և երկրի անցանել, քան նշանախեցի միոյ 'ի դրոցն ստիլ. և անաք ինչ՝ ոչ գործէ։

Հաստատէ զոր զամ գայնագեղէս. ի կանգնէ զամ գլուխէս։

Իբր զդաւիթ, զպետրոս, և թէ բիւրապատիկ յանդունդս իցեն, կարօղ է ձեռն նոր ողորմութեամբ ձգել, 'ի վերս բերել, և յերկինս հանել. զի զամն ասելով չթողու արտաքոյ մեղաւոր զոք, բայց թէ՝ որք ոչն կամիցին՝ իբր զսոդոմ, կամ զԴատան, կամ զյուդայ։

Ամէն ոմանէցոան 'ի չէզյուսան, ի զոս զոս ֆէրտէուս նշ 'ի քամոս։

Զարք ոչ ճանաչեն զնա ուրանալով, և անասունք ոչ գիտեն. սակայն՝ կարիքն ամի գոչէ առ նա. և նա տեսանէ զակնարկուն կարեացն, թէ այլ ո՛ չնու զայն, և զնոյնն տայ կերակուր՝ ըստ պիտոյիցն 'ի ժամու, զի զժամն ևս գիտէ։

Տաս զոնշ ի ֆէրտէրն. քանաս զֆէռն չո, ի լցոցանէս զոմանէսան չաղցրուն քամոս չոզ։

Իբր մեղդիւրին է բանալ զձեռն և պարզել զմատունս և տալ զոր ինչ ունիցիմք. այլ առաւել ևս՝ որք 'ինձ հային. իբր ձաղք ագռաւուց ասի առ ամ աղաղակել. զի կամք նք բաւական է ամենայնի։

Ամբոյ է զոր յամ ճանաչցիս ի-ը. ի ամ է յամ 'ի գործս ի-ը։

Զի զորս կարօտ արար պիտոյից՝ 'ի կերակրէն զնոսա արդար գտանի։

Ամէն է զոր սա ոմանէսան, որ քարտան սա նա. սա ոմանէսան՝ որ քարտան սա նա ճշմարտուն։

Եւ տեսանէ զկարդացօղն առ նա, որք ճշմարտութեամբ կարդան և ոչ կեղծաւոր, գիտէ, և լսէ, իբր մանկէսի. ահարոնի, և սամուէլի. ոչ ասէ այլուր, կարդացին առ ամ և նա լուաւ նշ։

Զամս երկիւղածք զկամն այ կատարեցին, զնոսա մերձ տէր անելով, իբր զերկիր, և զերկնսէ։

Զի երկիւղածք զկամն այ կատարեցին, զնոսա մերձ տէր անելով, իբր զերկիր, և զերկնսէ։

Պահէ՝ որ զամենեսեան ոչ սիրեն զնա. և զամ Տեառն ասասցէ՝ որ։

Ոչ պահեաց զնոյ տապանաւն, և զբոլոն. զամ մեղաւորս սատակէ, որք կան և մնան մեղաւորք միշտ, իբր ջրոյն զդարն նոյեան. և հրով զսողոմայեցիսն. այլև՝ 'ի կատարածի գեհենիսն զանդարձ մեղուցեալսն։

Զօրհնո՛ւ-ի՛ն որ խօսէսցի ընդդեմ իմ. օրհնիցէ՝ ամ կենդանի զանո՛ն աչ նդ յա՛-իպէան, և յա՛-իպէանս յա՛-իպէնիկ։

Ոչ խոստացաւ իսկզբան սաղմոսիս՝ յաւիտեն օրհնել. զի բերան պարտի օրհնել զամ՝ որ արարն զնա բանական, յամ բերանոյ անասնոց զամ և որիշ. և ոչ համարի զինքն հերիք, այլ՝ զամ կենդանիս ըստ իւր օրհնել հրաման տայ, որոց թագաւորն է. զոր եօթանասունքն՝ ամ մարմին ասացին, որ է լրումն բոլորից և մասանց արարածոց զգալեաց. և առաւել ևս՝ մարմինք մարդկան, որոց տուեալ է յոյս յարութեան, յաւիտենից օրհնել զամ՝ հոգիացեալ ըստ հոգեղէնան, զօրհնելն միշտ 'ի վաղուց իւր։

Ալելուիա. անգիտաց և զոչիցիս։
Յերանդանանոնցն չէ երգել, և ոչ է իրաւ՝ անգիտաց և զոչիցիս այլ՝ օրհնո՛ւ-ի՛ն յամենեցունցն աչ, և իրաւ՝ յամ ազգս մարդկան. և մարգարէո՛ւ-ի՛ զամ փնտրեցո՛ւ-ի՛ն զամ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԽԵ.

ՐՀՆԵԱ՛ ԱՆՁՆ ԻՄ ԶՏԷՐ. ՕՐՀ-

Ներցէ զամ՝ 'ի ինքան իմ. սաղմոս ասացէ աց իմոյ՝ մինչև եմ էս։

Օրհնեա՛, զի արար զքեզ լուր պատկեր բանական և անմահ։ Օրհնեցէ՛, որքան եմ ես աստ մարմնով. չէ՞ պարտ յապաղել։ Լծակցեաց զկատարածն նախասացեալ սաղմոսին՝ այսր սաղմոսիս. յօրհնութիւնէ յօրհնութիւն կցելն, զշահն յայտ նելով և զարժանն։

Մի՛ յո՛-ասայ յիշխանս՝ յորդիս մարդկանս. զի ոչ գոյ փրկո՛-ի՛ 'ինն։

Զի չեն միշտ իշխանք. և մի՛ յորդիս՝ թէ հարուստ է, թէ արուեստագէտ. թէ բժիշկ, թէ այլ ինչ որ. տես ըզ բնութիւնն, և մի՛ վատահանար, զի որդի է մարդոյ։ Զի ոչ

գոյ փրկութիւն. զի կամ ոչ կամին և կամ ոչ կարեն, այլ յայ
յոմէ եղեալ է փրկութիւն։

Եւ զի հոգի 'ի հոգւոյնն՝ և գոլոյցին անդրէն 'ի հող և յայնմ աւուր
ի-ոչինչն ամ խորհուրդս ունի։

Թէև՝ բարեմիտ են և իրաւարար՝ գրաւեալ են ըստ մահ
ուամբ. դառնան 'ի հող, զոր ինչ խորհեցան քեզ և խոստա
ցան. իբրև զմեծաւանն՝ որոյ անպէն պաղատնեցան, և լուաւ
թէ՝ անմիտ. զի խորհեալ էր քակել և շինել։

Երանի՛ ապրիլ՝ որոմ որ ամ յանդիսոյ օգնականն նմա . և յոյս նոցա 'ի
որ ամ է։

'Ինձ դարձո զյոյսն՝ որ առնէ զքեզ երանելի իբր զյա
կոբ. և տես զանունն՝ զի ամ է կենաց և մահու, և ամ բարի
և բարերար։

Ոչ սրաբ զերկինս և զերկիր, զծով՝ և զամ որ է 'ի նոսա։

Զերկինս՝ ուր հրեշտակք են և անտեսութիւնք. զերկիրս՝
որ մայր է և գերեզման. զծով՝ որ փոխելոց է 'ի հուր. և զամ
որ 'ի նոսա. տես և ուր բնակեալ են անմահքն, զայն խորհեաց
զի անդ գնալոց եմք։ Եւ զի՝ մի՞ ոք ասիցէ առ իս՝ զի՞նչ է
այդ. ասէ։

Ո պահէ զշմարտութիւնն յաւիտեան . և առնէ իրաւունս զրկելոց։

Զոր խոստացաւ նմա, պահեաց զբանն, և կատարեաց.
և զոր ինչ հատարակ բնութեամբ ուրեմարանեալ՝ յաւիտեան պա
հէ մինչև լնուն ամ գրեալքն. և առնէ իրաւունս զրկելոց
մարդկան՝ յանմահ կենաց և 'ի դրախտէն։

Տայ հաց չաղչելոց. և ազատէ զնոսալս ամ։

Իբր զհինգ նկանակն, և զեօթն օրհնեաց և եհան. այլև՝
զմեծն յերկնից իջեալ։ Եւ արձակէ զկապեալս ամ, ոչ զսի
մէոնն. իբր զնինն կարկամեալ. իբր զհոգիսն 'ի դժոխոցն,
և զայլսն։

Տէր բանայ զաչս իւրաց. և ճանգնէ զգլորիսալս ամ։

Ոչ 'ի ծնէ կուրին. և ոչք 'ի ճանապարհին նստէին. և զամ
հե

հրեշանոսաց գայս հոգւոյ երբայց. և զկաղերայս 'ի կուռս՝ արձակիցաց։ Եւ կանգնէ զգլորիալս նոր, մատեան 'ի տաճարին կոյրք և կաղք, և անդամալոյծքն աղի աղգի՝ գլորմամբք գայթագղեալք։

Տէր ուրբ զարդարոց. որ պահէ զպանդուխտս. զորբն՝ և զայրն ընդունիցի որ. և զճանապարհն ամբարշտաց կորուսանէ։

Տէր սիրէ զարդարս, ոչ զմեղս. որ պահէ զպանդուխտս, իբրև զաբրահամ, զյակոբ։ Ապրեալ՝ թէ պանդուխտ է յառաքինութիւն՝ խնամէ, և երկայնամիտ լինի։ Զորբս և զայրս ընդունի որ, զմնացեալքս 'ի հօրէն՝ զանարժանքս որդիսուն որոց եւ համարձակուի կոչելոյ, և զայրն հոգիսն՝ մնացեալք 'ի նոր վերայէն, որոց եկեալ ծանոյց զինքն. և 'ի ձեռս առաքելոցն հրամայեաց խօսել ընդ նմա՝ իբրև զկոյս մի նոր, զհոգիս մեր՝ յընդունելուն նմա։ Եւ ճանապարհս ամբարշտաց կորուսանէ, ոչ զամբարիշտս 'ի մարդկանէ՝ թէ կամիցին դառնալ նա, որ ճանապարհն է կենաց, այլ՝ ամբարշտութիւնն ճանապարհն կորնչի, և դիւաց ճանապարհն 'ի մարդիկ։

Թագաւորեսցէ որ յոյժոն, ոչ ոչ՝ ազգէ մինչև յազգ։

Զոր գաբրիէլ ասաց՝ թագաւորեսցէ 'ի վերայ յակոբայ, զդանիելին ասացեալն, ուր է նա քո սիոն, որ է նոր եկեղեցի. յազգէ մինչև յազգք փոխեն զիրեարս, և թագաւորն կայ և մնայ յաւիտեան։

Հաղորդութիւն. անգնոյ և զոչարնոյ։
Օրհնութիւն է նոյն՝ դարձեալոցն 'ի բաբելոնէ. վասն դարձին և շինութեանն տաճարին. և վասն փոխանակութեան որ մերոյ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԽԶ։

Օրհնեցէք զտէր՝ զի բարի են սաղմոսք. ոչ մերոյ հաճոյ եղիցի օրհնութիւն։

Ահա գիտացուք զթարգմանն ալէլուիայն, օրհնեցէք զտէր կոչի. կամ բարի է սաղմոս. կամ գովեցէք զոր էնն։ Սիմ. քոս անթարգմանն եթող. եօթանասունքն՝ օրհնեցէք զնա. ակիւղաս՝ բարի է սաղմոս. թէոդիտոն՝ գովեցէք զոր էնն։ Այ մերոյ քաղցր եղիցի օրհնութիւն, զգործս խառնել յօրհնութիւն բանին քաղցրանայ. ոչ և ասաց, տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է։

Շինեա զեկեղեցի եւ զցրուեալսն ի մէջն ժողովեա։

Զեկեղեցի , եւ զցրուեալ որդիսն այ ժողովեաց, ըստ յօ-
հանանու աւետարանչի։

Բժշկեա զբեկեալս սիրտս, եւ պատսպարեա զնոսա։

Զդերեալսն. եւ ասաց զՀեթանոսսայ՝ զեկեղեցին 'ի հաւատս
հաւատալ բժշկիչաց, տալով հաւատս 'ի տեսանել զնշանսն. եւ
աւազանաւն պատեաց զամ՛ էրս մեղացն։

Ո՞ւր է զբազմութիւն ապրեցս. եւ զամենեսեան զնա յանուանէ։

Զստոյգ գիտելն ասէ թուելոյն. եւ յանուանէ կոչելն՝
կարգելն զչուկս եւ զդասս, եւ զյարմարումն եւ զպայծառութիւն
նց։ Այլեւ՝ զոր ասաց թէ զցրուեալսն ի՛ էլի ժողովէ , զնա
ասէ՝ որ ասաց աբրահամու՝ լինել որդւոց նոցա իբր զաստեղս.
ոչ թէ՝ ասէ գիտել այ, եւ յանուանէ անսղալ կոչել յազգացն
ուր եւ իցեն ։ Դարձեալ՝ զորդիս եկեղեցւոյ՝ որդիս լուսոյ եւ
աւուրնջեան ասաց սօղոս. եւ ուրն խնդալ ասաց, զի անուանք
ձեր գրեալ են յերկինս։

Մեծ է տէր, եւ մեծ է զօրութիւն նորա. իմաստութիւն նոր ոչ գոյ թաւ։

Մի երկբայիք ասէ՝ թէ մեծն՝ մեծ զօրութիւն իւրով
առնէ զայս ամ՝, եւ իմաստութիւն թուէ զբազմութիւն աստե-
ղաց։ Դարձեալ՝ մեծ է հայրն, եւ մեծ է զօրութիւնն յա քա. եւ
իմաստութիւն նոր ամենայնք հոգւոյն՝ ոչ գոյ թաւ . որ է ձշմա
րիտ ուծաբանութիւն . զի ոչքանութիւն ոչ ասի՝ երջանիկ բնութիւն
անձառելւոյ։ Այլեւ՝ ապդումն տայ պաշտողացն զլուսաւորող-
թիւն՝ ոչինչ օգտին. այլ՝ յայնմանէ է օգուտն՝ որ թուէ զբազ
մութիւն նց. եւ յանուանէ կոչէ. ոչ ոչ մոլորեալ հեթանոսք
կոչեցին յիմար խորհրդովք. այլ՝ յորժամ աւետանել տայ մեզ
զերկինս՝ գործս մատանց իւրոց, 'ի բանալ դպրութիւնն ան-
ձառելւոյ, եւ անդ երևի՝ զի մեծ է տէր. եւ մեծ է զօրութիւն նոր,
եւ իմաստութիւն նոր ոչ գոյ թաւ։

Ընդունի զհեզս տէր. եւ խոնարհ առնէ զամբարիշտսն մինչեւ յերկիր։

Այնքան մեծն խոնարհի առ հեզս եւ խոնարհս, եւ ըն-
դունի իւր հանգիստ. ոչ եւ ասէ, ես յո՞ հանգեայց, թէ
ոչ՝ 'ի հեզս եւ 'ի խոնարհս ։ Եւ խոնարհ առնէ զամբարիշտս։

ւանս՝, իբրև զսատանայ և զդևս, որ եւս կոխան առաքելոցն. զի ոչ ամբարտաւանից հակառակ կայ և տայ շնորհս խոնարհաց։

Օրհնեցէք զոր խոսիցանո՝ նոցա. աղմոս ասացէք նմա օրհնո՝նք։

Այնքան մեծին՝ և անբաւ երախտեաց նոր՝ ոչ այլ ինչ ունիմք հատուցումն, քան եթէ զօրհնելն, և խոստովանել զնա գործովք բարութեան. զի մի լեցի բանիւ խոստովանել, և գործովք ուրանալ։ Սաղմոս ասացէք նմա օրհնութիւն, զի՝ երգել բերանով և օրհնել 'ի սիրտս՝ լի հաւատովք։ Դարձեալ՝ այնպէս օրհնել՝ զի երև եսցի և խոստովանութիւն հաւատոյն. ոչ ասելովք՝ օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Օրհնեալ ես երրորդութիւն. օրհնեալ ես բարերարութիւն. օրհնեալ ողորմածն ես. և որ ինչ այսպիսիք։

Ո զգենոյց զերկինս ամպովք. պատրաստ արար զանձրև յերկիր։

Զերկինս՝ առ 'ի յարգելուլ զտապն. զի մի ցամաքեցուսցէ, այլ՝ պատրաստաբար առաքէ զշահեկան անձրևն։ Այլև՝ զեկեղեցի օրինաց և մարգարէիւք, և առաքելովք։ Պատրաստ արար զանձրև խմաստիցն յերկիր բանական։

Բուսոյց զխոտ 'ի լերինս, զգազար՝ 'ի ծառայութիւն մարդոյն։

'Իպէտս վայրենեաց անասնոց և ընտանեաց՝ որք ծառայեն մարդկան. Դարձեալ՝ սերմն ցորենոյ՝ նախ խոտ՝ և ապա 'ի հաց կատարի. հպարտից իբր լերանց՝ նախ պարզ խրատ, զբնութիւն պահել զսահմանն, գոնեայ իբր զանասուն, և հրահանգեալք՝ ապա զգալոր վայելն կենաց տալ, զկերակուր և զկատարս՝ որ է քի նեղ ճանապարհն և խոնարհութիւն, որ մոռացիւր ծառայեաց մարդկան բազմաց։

Ո տայ անասնոց կերակուր. ծաղուց ագռաւոց՝ որ կոչեն զնա։

Անասնոց խոտ 'ի լերանց. ձագուց 'ի սերմանց և 'ի գլուշոց. զի ագռաւուց կոչմամբ՝ զնմ ապգս թռչնոցն յայտ առնէ. ըստայնմ՝ զոր ոչն ասաց, հայեցարուք յագռաւս. զոր ասեն զոմանս առանց խառնից ծնելս. և կամ՝ վն ժահս հոտուեն, և զաղրուեն, և կամ՝ վն սպիտակուեն, ոչ և ասեն՝ օտարանան ժամանակս ինչ, մինչև ցամաքին, կամ՝ սևանան.

զայն

զայնքան ժամանակ՝ 'ի տոծէ և 'ի մեղկաց կերակրելն 'ի խնամոցն ոյ, մինչ 'ի դառնալ ծնողացն, որ պիտոյիւքն իւրեանց՝ կարդան առ որ, և կամ առ ծնողն. բերել զկերակուրն: Ըստ երիրեալի՝ յօրինակ հեթանոսաց դարշելեաց՝ դիւապաշտից օտարացելոց յոյ, և յեկեղեցւոյ և 'ի խնամոցն ոյ, բնական օրինօքն և 'ի տարերաց պիտոյից կերակրելով, մինչև 'ի յի ոյ մերոյ մարդեղութիւն լուսացան աւաղանաւն, և ուսան զատեղծօղն. որ թէպէտ՝ զգոյսս պարշտէին, այլ առ ոչ ճշմարտական անուանն կարդային:

Ոչ թէ ընդ զօրո-թիւն յիոյ նամբցա- որ. և ոչ ընդ իրաւա ան ոչայի հաճիցա-:

Նովաւ ասլրեցուցանել, և ոչ ընդ իրանս, այսինքն՝ լը յաղթանդամ մարմնոս, զօրութիս լինչ կատարել նոքօք. զի սուտ է ձի 'ի փրկութիւն. ոչ ոչ կարաց զփարաւոն փրկել. և ոչ զդողիատ հասակն իւր:

Այլ հաճիցա- որ ընդ երկիւ-ղածս իւր. և ընդ այնոսիկ՝ ոյ յուսան յողորմութիւն նոր:

Ոչ ընդ մովսէսի և ընդ դաւթայ, և իբրև ընդ առաքեալն՝ որ փրկեաց զտիեզերս, իբր զօրաբաբէլիւ զգերին: Եւ ընդ այնոսիկ ոյք յուսան յողորմութիւն նոր. թէպէտ չուանիցին լինչ զարծս քարիս. իբր հեթանոսք ոլոր վարողմութիւն վատաւոր առնեն զնոր. ոչ պրոնիկն և մաքսաւորն յուսալով յողորմութիւնն քի՝ հաճոյք եղեն:

ԱՂԼԵՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՆԳԵՆԱՅ և ԸՆԹԱՐԵՑԱՅ:

Զինչ դարձին՝ յաղիեալ ինքնութեաց, և զանարգանուցչ, յորդորեալ հոգին վերնոյն ոյ երկնորինքն ընդ ինքեանս: Այլև՝ ընկենցուցեալ հաստատուն և զատաւորելոց չարդարութիւնն յայանաղէս մարգարէական ոտիւղ:

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԽԷ.

Գոչեա երուսաղէմ զիր:

Զբնակիչս յորդորէ, և ոչ զքաղաքն. զի եղէմ խաղաղութեան, և զնաղաղութիւն՝ բնակիչքն կրեն, զոր անուանքն եղէմ կոչէ. և գովել հրամայէ՝ գովելի գործովք. մանաւանդ եկեղեցւոյ՝ զիսայն եկեղեցւոյ զքո. իբր զառաքեալքն՝ որք գալան 'ի լեռնէն ձիթենեաց 'ի տաճարն, գովէին և օրհնէին զնոր՝ զանձնառ անօրէնութիւնն խորհուրդ:

Ե- օրհնեա զանձ զո՝ ոգոնչ։

Լուիցուք սաղմոսիս և ուսցուք, ո՞է եէմ, կամ սիոն։ Վերինն եէմ ազատ է ասէ՝ որ մայր է մեր ամենեցուն. և մատուցեալ էք 'ի սիոն լեառն, և 'ի քաղաք այ կենդանւոյ, յեէմ յերկինս, այլովքն։ Զի՞նչ քան զնա սպարծանաց մայր. և բարձրագոյն զիտանոց։ Քանզի՝ մայր զսիոն ասէ մարդ, և մարդ ծնաւ 'ի նմա այր 'ի բնութիւնս, 'ի վերս քան զբնութիւն. և 'ի վերն վոսկեաց զսիոն, ուր ինքն կայր. և անդ բանկաց եկեղեցի որդւովք իւր միշտ օրհնելով զայծն իւր՝ հաստատեալ կայ մարմնով 'ի մարմնաւոր աշխարհս, և հոգւով յիմանալիսն. զի մաօք անդ եմք. քանզի՝ ըստ նմին յարոյց, և ընդ նմին նստոյց յուսով։

Զի զարացոյց ընդ զարանոյ զոյ, և օրհնեաց զորդիս զո 'ի հեղ։

Զարացոյց, զի ոչ բացար թշնամեացն. և օրհնեաց զորդիս քո, որք ելին և առին զաւար նց։ Ասէ՝ զեկեղեցւոյ ևս՝ ասելով ցպետրոս, դու ես վէմ, և 'ի վրա այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, և դրունք դժոխոց մի յաղթահարեսցեն։ Եւ զորդիսն օրհնեաց ասելով, զոր ինչ սորա է՝ օրհնելով օրհնեցից. և պօղոս՝ օրհնեաց զմեզ ամ հոգևոր օրհնութիւբ յերկնաւորս 'ի քր։ Ասէ՝ եէմի դրանց նիզ՝ յեսու, և զօրաբարել. և եկեղեցւոյ՝ երկու կտակարանք. առաքեալք և մարգարէք և վարդապետք, զոր ամ զօրացուցանէ, տալով բանաւորաց բան, և լսողաց սիրտ մարմնեղէն, վոխանակ քարեղինին, որով օրհնէն որդիքն 'ի մնունդ սրբութեան։

Ո էր զահմանս զո 'ի խաղաղութիւն. պարարտութիւբ ցորենոյ լցոյց զքեզ։

Զի ազգն՝ ուստի և եկին, կորեան. և այլ ոչ համարձակ կին յամ սահմանս նց։ Պարարտութիւբ ցորենոյ լցոյց զքեզ, զպտղաձնութիւն և զշահեկանութիւն արդեանց երկրին՝ ցորենոյն և մաքուր հացիւն զլիութիւն ամ աւետարանէ։

Ո՞եր զսահմանս, զեկեղեցւոյ սահմանն. ասելով զխաղաղութիւն կամ տամ ձեզ. և թէ՝ ընդ իս զխաղաղութիւն ունիցիք. և առաքեալ ասէ, զխաղաղութիւն զհեռս երթայք, և զսիրոյ. և դարձեալ՝ ամրն յորժամ երթիցես ըստ ոսոխին քում 'ի ձանապարհի տուր զհաշիւն. և թէ՝ մեղիցէ քեզ եղբայր քո՝ երթ յանդիմանեա զնա։ Եւ բնաւին իսկ եկեղեցւոյ սահ

մանն 'ի վեր խաղաղութեան եղեալ է, զոր յաշխարհս տան քահանայք վկայաղութիւն ամենեցուն։ Պարարտութիւն ցորենոյ՝, զի՞նչ քան զնա պարարտ, որ զոր միացեալ ունիցի հայն որ յերկնից իջեալ, և կեանս տայ Ցոյց, զի անծանելի է և բաւական ամենեցունց։

Ա-ոչ զքան ի-ր յերկիր. վաղվաղ ընթանան պտղոմ նոր։

Զաւետիսն եէ մի. վաղվաղ ընթանան, շուտով պատմին համբաւ աքանչելեացն։ Դարձեալ՝ զբան նախանշանմուլեն ասէ, որով կարգաւորին ամ յօրինուածք Ցի, բնական օրինաքն տեղեկացեալ։

Դանէ զյի-ն ոչ զոսր, ի-ն զէգ ոչ փոշի ցանիցաց։

Զի անընդոստ լիցանէ ոչ զբուրդ, և չտայ ցաւ ումեք։ Եւ զմէգ ոչ փոշի ցանեաց, որ 'ի գիլուիթէ օդոյ, և 'ի գոլոշոյ երկրի գործի յօդդ։ Այլև՝ այս գործ նախանշանմուեն է, որով հանգուցանել զերկիր ցրտուքն, 'ի գործելոյ զծնունդս բուսոց և տնկոց. և 'ի մոյ նիւթոյ գիձոյ՝ 'ի ձեռն ցրտոյ և տօթոյ՝ առնել զցօղ և զանձրև ամարայնի վա տօթ ոյն. և կարկուտ յաղագս ցասմանն և բարկութեան. իսկ՝ ձիւն և եղեամն, և սառն ձմերայնոյ՝ յաղագս առաւել ցրտութեան, աքանչելի արուեստիւն իւր. 'ի պատշաճ պիտոյսն։ Այլև՝ գործեալ լինի այ թոյլ տալով փորձուիքն՝ հողմոց և անձրևաց, կարկտամբ ցրտոյ, 'ի ձիւն և 'ի սառն առաքելով. ցրտացուցանելով, և ձմեռն գործելով հոգւոց, և ընդարմացումն, և կապ սառնամանեաց, պատառմամբ 'ի հերձուածս, և 'ի չարիս, զյոլով գրաւելով յանզգուշիցն՝ իբրև զամ հերիսիոլուայսն։ որպէս ասէ։

Աբիանէ զսառն ոչ պատառ. ա-ալի ցրտոյ նոր ո՞ ելոլն ենաւ։

Ցորժամ սառեալ երեսք ջուրց՝ պատ առեալ 'ի վերուստ, ոչ հալեալմամ, և արկեալ յամանս, նախ 'ի սառնուլն պատ առնու զերեսօք, մինչև պակասէ բնաւ ջերմութիւն, և պաղի բոլորն։ ոչ փորձութիւք ցրտացեալ հոգիք վատացն՝ առ սակաւ սակաւ բնաւ կորնչին։

Ա-ոչ զքան ի-ր՝ ի-ն հալի զնա. ընչեցոյն հողմ՝ ի-ն գնասցին ջ-ուր։

Այսինքն՝ հրամանն և ազդումն գարնան՝ շնչմամբ հարաւոյ. որք նախ հաւատացին, և ապա ուրացան, և շարժեցին

ցին սաստիկ հալածումն. իբր յուլիանոս, կոստանդին, և լե-
կիանէս վեսայն իւր. և օրեղիանոս. իբր լուծանի սառն, և
հալի ձիւն, և յառնեն ուղիք, և բաղխեն զվիմաշէն տունն,
և ոչ կոծանի, և դիւրանան չարչարեալք 'ի փորձանաց. և
ոչ բնաւ սառուցեալքն 'ի կարծրուի քարանց։ Այլ 'ի շնչել
հոգւոյն 'ի ձայն հողմոյ 'ի վերնատանն, և առաքելովքն յաշ-
խարհ ամ, տեղի եռուն ձիւնն և սառն և եղեամն կռապաշ-
տութեան և չարագործութեան, և անհաւատութեան, և արձակել
հոգիքն կակղացեալք երեւեցան ամենապատիկ բուսոց վայ-
ելչութիւք, և գնացին ջուրք և գետք քարոզուեալ անջրդի
հոգիս. քաղցր աղբերք փոխանակ անիծից ջրոցն և հեղ-
ձուցիչ հեթանոսական ուսմանն, այլ խոստացաւ որ հաւա-
տացեալոցն. գետք բղխեալ յորովայնից նոցա։

Պատմէ զԵռն ի-ր յանուանէ, զարդարութիւն և զիրաւունս ինչք։

Զաքարիա՝ և մաղաքիա, և անգէոս 'ի դարձին պատ-
մեցին մուռացելոցն զբանս իրաւանց և արդարութեան. զորս
պարտ էր առնել։ Իսկ՝ վասն առաքելոցն որ նախ ասաց, առա-
քէ զբան իւր յերկիր, և վաղվաղ առաքեցան, և թռեաւ քա-
րոզութիւն ըստ տիեզերս, մի թէ թռուցեսցի, թէ զյակոբաւ
զանց արարին, ասէ ասա, թէ նախ նոցա պատմեցին. այլ և ա-
սէին, նախ ձեզ պարտ է աւետարանել. այլ զի՝ չարարին զան
ձինս արժանիս, ահաւասիկ դառնամք 'ի հեթանոսս, այլ որոն
հրամայեաց, նախ մանկանցն պարտ գոլ կերակրել, այլ զի՝
ոչ ունիցին ինչ պատճառ ասել թէ՝ զմեօք զանց արարին
հպարտութեամբ, և չոգան առ հեթանոսս. զի այն էր իրաւանց
և արդար դատաստան. նախ՝ նոցա պատմել, որոց որդեգրու-
թիւն և պաշտօնն, և աւետիքն. յորոց հարքն, և քրիստոս մարմ-
նոյ, որ 'ի վերս ամենեցուն է անծ օրհնել յաւիտեանս։ Վասն՝
ասէ։

Ո՛չ այսոքիս արար ամ ազգաց որ. և զդատաստանս ի-ր ոչ յայտնեաց նոցա։

Աստուծոյ չէ պարտ անհաւասար տալ զշնորհս, որոց
նա միայն է ստեղծող և ինամածու. այլ՝ վասն երկու պատճա-
ռի նախապատուհեցան հրեայքն. մի՝ զի աբրահամ հայր նոցա՝
այնիւր գտաւ քան զազգս ամ. և երկրորդ՝ զի անապուր գո-
լով որդիք խիստք, և չարաբարոյք, հայրենի գթովք առաւել
հոգացաւ, զի մի կորիցեն։ Այլև՝ ասէ սքն եփրեմ, զի՞նչ
աւելի արար նոցա, զի բնական օրէնս՝ հասարակաց եւ. և

զնմեռն և զնիւն, և զսառն, և հողմ գարնան, զոր ասաց 'ի սաղմոսիս, միապէս հաւատարեաց. և զգրաւոր օրէնսն մովսէսի հրէիցն, և յեսու հրեմանոսաց գրեաց 'ի վերս սեղանոյն, յանցանելն ը յորդանան: Ա՛յլ՝ զայս ասելով կարեցուցանէ զնա 'ի հաստուցումն երախտեացն ամ: Զասաց թէ՝ զայս չարար, այլ թէ՝ այսպէս չարար. զայս օրինակս՝ հանեալ յերգիպտոսէ հարուածովք. և 'ի ծովու և յանապատի գործել հրաշս, և հիացմամբ տալ օրէնս. սակայն՝ այլապէս որով հընար էր ապրեցուցանել զմարդիկ՝ արար ամ ազգաց. որպէս հռոմայեցւոց՝ կոստանդիանոսիւ. և հայոց՝ տրդատայ սքանչելեաւքն. և զոր առաքեալքն գործեցին ը ամ Ցս. Եւ մեզ պարտէ ասել քրիստոնէիցս, թէ ոչ այսպէս տրար ամ ազգաց որ. զի զինքն եառ մեզ, և 'ի մեզ է. և յաղագս մերս մինչև 'ի մահ խաչի համբերեաց. և զսոսկալին և՝ զմարմին և զարիւնն իւր. զորդէգրութիւն շնորհս. զապաշխարութիւն զկնի սղալմանն. և զայլսն ամ՝ զոր ոչ է դիւրին թուել: Եւ զդատաստանն և՝ մեզ յայտնեաց ասելով, յորժամ գայցէ որդի մարդոյ և նստցի յաթոռ փառաց իւրոց, և ժողովեսցին առաջի նր ամ ազգք. այլովքն: Վայ՝ պարտէ զգուշանալ ահիւ, յիշելով զպարտապանն բիւր քանքարոյ. զի որում շատ տրւաւ՝ շատ խնդրեսցեն իրաւունքն զվճարն:

Հ. ԵԼԵՈՒԹ. ԱՆԳԻՆՈՅ Ի ՔԱՀԱՐԻՆՈՅ:

Սովորութիւն ճշմարիտ տրանց՝ 'ի զարմացման լինել սքանչելեաց գործոց աստ, ի ընդ անքնա- բնութիւնս-նին նորա. ի փոքրանակ ընդ այնր՝ պալ նմա օրհնութիւն. ոչ միայն ի-ինանց լեզուս- ի շրթունքս, այլ՝ զամ արարածս շարժել 'ի նյորդանցս-նի ինչանց. իբրև երկս մանկունսն 'ի հնոցին. ի այլ մարգարէսն. զոր ի գրքին 'ի բազում անգամս, ասասել ասա յայսմ սաղմոսս՝ ձայն արձակեսն ասա բերեր ի մանուսոր արա բանս, յիմանալիս, ի 'ի զգալիս. զբանականս ի զանբանս, զանդունս ի զընչս-ուս էութիւնս յանուանեն: Եթէ ի զբարչ գերս-ոյն, ի յայնմանէ զաղագս-նի բնու-նիս՝ 'ի չար գերս-նի՝ մահս, ի մղաց, ի գիշերոց. ի զուարճացեալ հոգ-ով ասէ յաս-աջինսն:

ՍԱՂՄՈՍ ՀԽԸ:

ՐՀՆԵՑԷ'Ք ԶՏԷՐ ՑԵՐԿՆԻՑ.

օրհնեցէ՛ք զնա 'ի բարձանց:

Ուստի մովսէս զարարածոցս լինելն ասէ, անտի և մարգարէս զօրհնելն սկսանի: Հոգին սբ խօսի դաւթաւ հրա-

բանին տալով, իբր անդրանկաց նախ վերնոցն ասելով, օրհ
նեցէք զնոր յերկնից. և չասէ թէ երկինք օրհնեցէք. այլ
թէ՝ յերկնից. իբր թէ՝ օրհնելիքն բարձր է քան զնա, որ
յերկինս են։ Եւ օրհնելիքդ՝ զոնք երկնայինք, որք ընդ
երկնի կենդանանալիք էացան, անբաւն զօրութիւնք։ Չի այլ
գիտէ երկինս մարգարէս՝ ուր կայ աթոռ ամենակալութեան, ասե
լովն Ճանապարհ արարէք 'ի ձեզ այնմիկ՝ որ նստի յերկինս
երկնից. զի մաքուր լիցուք իբրև զայն տեղի՝ ուր կայ նա։
Քանզի՝ ձեղունէ այ երկինքն՝ հրեշտակաց երկնից, իբր
նոցայն մեզ. յորմէ օրհնելասէ զնոր, որ է յայտնաբանել,
պաշտել, և փառս մատուցանել։ Օրհնեցէք զնա 'ի բարձանց. նշանակելով թէ՝ բարձունք են օրհնօղքն, և օրհնելն
բարձրագոյն քան զբարձունսն։ 'Ի բարձանց ասելով՝ յայտ
է բարձրագոյն և երկնային վարուք, և անլռելի ձայնիւ օրհ
նել վայելչացեալս զնորն. քանզի՝ զնորն ասելով ցուցանէ թէ՝
ծառայական ոհիւ և դողութիւն։

Օրհնեցէք զնա ամ հրեշտակք նոր. օրհնեցէք զնա ամ զօրութիք նոր։

Մեծն դիոնեսիոս՝ զհրեշտակսն ներքին դաս ասէ, և
զզօրութիս՝ առանձին դաս կարգէ, որ միջին քահանայա
պետութեն միջին է. 'ի վերս քան զիշխանութիւն, և 'ի վայր
քան զնորութեցն դասս. ուստի՝ յայտ է թէ յերկնից և 'ի
բարձանց նախ ասելն օրհնել զնոր՝ վերին քահանայապետու
թեցն ասաց, որ ծայրք են ամ դասուց, և շուրջ զնով ասին.
ուստի՝ պատկառեաց զանուանսն կոչել, որք են աթոռք,
քերովբէք, սերովբէք. այլ միայն երկնայինք և բարձունք
կոչեաց. և զնորութիսն և զիշխանութիսն ըստ զօրութիսն յար
մարեաց. և զհրեշտակապետսն և զպետութիսն՝ ըստ հրեշտա
կացն դասուց։

Քանզի ինն են դասք, և յերիս քահանայապետութիս
որոշին, և ամենեքեան օրհներգուք են նորութեն այ. զի և
նոր անունդ՝ 'ի վեր երրորդութիւն ասի, հօր և որդւոյ, և հոգ
ւոյն սրբոյ նմանապէս։ Չի թէ ոչ էին նոր՝ որդի և հոգի, նախ
նոցա ասէր օրհնել։ Քանզի՝ այլ ոչինչ է միջոց նորութեան և
ծառայութեան, բայց եթէ այս. զի մինն օրհնէ արարած գո
լով, և մինն ընդունի զօրհնութիւն՝ արարիչ գոլով և նոր։

Վասն՝ երկնից և բարձանց հրեշտակաց և զօրութեց եռ
պատուէր՝ օրհնել զնորն՝ ասելովն, օրհնեսցեն զնա հրեշ
տակք նոր. օրհնեսցեն զնա ամ զօրութիք նոր։ Թէ՝ երեսս՝ չպատ
ուիրէ և ոչ ևս հրաման տայ, այլ վկայէ ասելով, օրհնեն
զնա հրեշտակք նոր. օրհնեն զնա ամ զօրութիք նոր։

Դարձեալ՝ ամ երկնայինքն հրեշտակաց անուամբ կոչին զի բուն ներքին դասք են. և ամ վերնական դասքն ունին զնոյ պատիւն և զաշտիճանն։ Իբր եպիսկոպոսք առ մեզ կոչին քահանայք և երիցունք, այլև՝ պաշտօնեայք, որ է սարկաւագ. ոչ յօհաննէս զինքն երէց կոչեաց, յերիցուէ առ կիւրիայ. և առաքեալն գրէ առ տիմոթէոս, որ էր եպիսկոպոս, զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։ Իսկ՝ ներքինքս վերնոցն անուամբն՝ ոչ կոչին սերովբէք. և քերուբէք, և այլն. զի ոչ ունին զնոցայն աստիճան. ոչ սարկաւագն՝ եպիսկոպոս ոչ ասի։

Այլև՝ հրեշտակն պատգամաւոր ասի և բանաբեր. և ամ երկնայինքն յոյ առնուն բան և պատգամ, կամ միջնորդիւ, կամ առանց միջնորդի. և ածեն առ իրեարս, և առ մեր ածաբանան, գոլով բանաբերս ամենեցունց։

Իսկ՝ զօրութիք չեն յետինք, թէ զնոցայն ամենեքեան ունիցին. այլզի՝ ամ միտ երկնային ունին էութի և զօրութի, և ներգործութի. էութի կոչին, զի գոյութիք են. և զօրութիք ասին, ըստորում զօրք են և կարեն ինչ առնել։ Արդ՝ երբեմն յէութէն՝ էութիք կոչին. և երբեմն 'ի կարելոյն՝ զօրութիք. 'ի դէպ է թէ ասա զամ դասն կոչեաց զօրութիս՝ 'ի զօրութէն։ Ոչ և այլուր՝ 'ի բանաբերութէն զամենսեն հրեշտակս՝ ասելով, օրհնեցէք զնա ամ հրեշտակք նր։

Եւ զայս ասացեալ՝ ոչ յամէ 'ի վերինն պատկառանօք, զի մուխէս ոչ ձառեաց զառնելն նոյ. բայց՝ դաւիթ 'ի յասելն թէ արար զհրեշտակս իւր հոգիս. յաղագս որոյ՝ փութով ինքանէ 'ի ներքոյ հաստատութեցդ՝ ասելով։

Օրհնեցէք զնա արեգակն և լուսին. օրհնեցէք զնա ամ աստղք և լոյսք։

Սոցա իշխէ հրամանս տալ. զոր սիմաքոս՝ աստեղք լուսոյ ասէ. յառաջնումն աւուր՝ լուսոյն հրամայեաց ածել լինել և չորրորդումն յանօթ արկեալ՝ զայն երևեցոյց արեգակն և լուսին և աստեղս։ Արեգակն՝ մեծակն, լուսոյ ակն. զի լուսոյն սեռն և յատակ լոյսն 'ինմանէ։ Լուսին կոչի, իբր թէ՝ լոյս ունի փարատիչ մթութիւն գիշերոյ. որ փոփոխմամբն նշանակէ զայլայլական բնութիս մեր. ոչ արեգակն մտանելոյն՝ զմահն մեր, և ծագմամբն զյարութիւն։ Եւ զայսպիսիս ուսանելով 'ինոցունց, և կրելով օգուտս՝ օրհնեմք զնոսն. զի թէպէտ՝ անբանք են, պատմիչ են փառացն ոյ, և զամ երկիր եղ բարբառք նոցա. զի են պատճառք խօսից և իմաստուն և օրհնուն ոյ. և երևմամբ իւրեանց 'ի սէտս պայծառութիւն,

և գեղեցկութիւնքն, և ձրի և հասարակ բարեգործութեամբն իւրեանց։

Դարձեալ արեգակ՝ աւետարանն, և լուսին՝ օրէնքն. աստեղք՝ մարգարէքն, և առաքեալքն. լոյս երեք աւուրն՝ որ նախ քան զարեգակն, խոստովանութիւն յերեքանձնեայ ուծ ութիւն. և առ մեօք ճրագաց լոյսքն, և պայծառայեալքն բանիւ և առաքինութիւն։

Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից. ջո՞ւր որ 'ի վերոյ քան զերկինս, օրհնեսջիք զանո՝ն նորա։

Երկինք երկնից՝ յայտ արար թէ՝ ուստի օրհնեն զնոր երկնայինքն՝ յերկրորդէն յառաջինն. որ է յերկրորդ երկնից ուր զօրքն կան, յառաջինն՝ ուր ոչ կայ, տան զօրհնութիւն։ Եւ նմա և մեք հրամայէ օրհնել, զի և նա եղանիւ է, որ ծածկէ զոնոցային վառան՝ 'ի վերին բանականացն։ Եւ երկինք երկնից կոչելով՝ բազմաւորական. զի երբայեցիք և մեք ևս՝ շնիմք երկրորական անուն յատուկ, այլ՝ յոգնականաւն կոչեմք. իբր զերկու մարդն՝ մարդ իկք, և մարդք կոչեմք. այլև՝ զբազմութիւն միաւորական, իբր աթենացի, կամ հայեցի, և հռոմայեցի։

Այլև՝ երկինք եկեղեցի. և երկնից երկինք՝ վերինն սիոն, օրհներգու՝ն. ջուրք որ 'ի վերոյ քան զերկինս, որ բաժանեցան 'ի ներքին ջրոյն՝ յերկրորդում աւուրն, և ելին 'ի վերոյ քան զհաստատութիւն, բարձր քան զնա՝ իբրև զերկին մի այլ. յորոյ վերայ ասի կայանք հրեշտակաց. և ելանեն ընդ նա և իջանեն, հրեղէնք գոլով, և ոչ շիջանին, նման ասի օրհնել զոր, այնպիսի հրաշիւք, և հրեղինացն լեզուօք։ Ջուրք՝ որ 'ի վերոյ ասէ և ոչ 'ի վրայ հաստատութեն. ոչ ոչ կարծեցին ոմանք՝ բանական գոլ զջուրն զայն, և լուսաւորիչ. և զներքինս ջուր դեխեխեալ, և դիւաբնակ. զի և սա լոկ օրհներգու է այ իւրով յոլովապատիկ բարութիւնքն։

Այլև՝ ջուրք 'ի վերոյ երկնից ասի, աւազանն ոնոցկալ, որ զծնեալսն դեր 'ի վերոյ երկնից առաքէ. զի այս է ջուրն՝ որ 'ի վրայ գլխոյն յի արկաւ, և վերագոյն գտաւ երկնից։ Զանուն ոնոն օրհնեցէք, յաճախ է գտանել 'ի գիրս հրաման՝ օրհնել զանուն ոնոն. զի ցուցցէ թէ խսկուի բնութիւնն անգիտելի գոյ. զանուն նոր՝ որ պարգևական է օրհնել հրամայէ, զի լի են բարութիւնք՝ որ 'ի վրայ այ կոչին անուանք, բարի, բարերար, գթած, ողորմած, և լոյս, ճանապարհ. և կեանք, և հաց 'ի յերկնից իջեալ, և ջուր ծարաւեաց. և այլն։

Զի նա ասաց՝ Ի-եղէն, հրամայեաց՝ Ի-հաստատեցան։

Յայտ առնէ թէ՝ վա՜ն էր հրամայէ օրհնել զոյն. քանզի՝ պարտին ասէ արարածք գոլով։ Զի նա ասաց՝. բանիւ այսու իբք ջրոս և իմաստք գեղեցիկք յանդիման կա ցոյց. զի արար, և յոչէից արար։ Նա ասաց, և եղեն ասէ. որ է երկու, հրամայեաց դիւրաւ և անվաստակ. զի 'ի միրն հրամայել՝ չկայ աշխատութիւն. և հաստատեցան, զպահելն ասէ 'ինոյնութիւն։

Կացոյց զնա յա-էիսն յա-էիսնոց. ահման եդ՝ Ի-ոչ անցանեն։

Այս այլ իմաստք, որ ոչ խառնակս լինչ և շփոթեալս եթող զեղեալսն, այլ՝ կարգ եդ, և դաս, և որոշումն պատուոյ վերին լինել, և միջին, և ներքին. իմանալիք, և զգալիք. բա նաւորք և անբանք. իշխանք և իշխեցեալք՝ յամ՝ կենդանիս. և կացոյց զնախախնամութիւն կառավար և պահապան, կալ յիւ րաքանչիւր բնութիւն։ Սահման եդ, և ոչ անցանեն. յայտ է՝ Ը եղեալ սահմանն. ըստորում՝ ասէ, եդի ծովու սահմանս, եղ- եալ դրունս և փականս. ասացի ցայդ վայր եկեսցես, և մի զանցանիցես։ Սահմանք են բնութիք և խառնմունք, և որ- պիսութիք կերպից, և ձևոց. տեղիք և կայք. և ծնունդք կեն դանեաց. և եղանակք 'ի տարիս՝ գարնան, ամարան, աշնան, ձմերան. տիւք, գիշերք, ժամք, աջողութիւնք՝ անման ժամուց տուչնջեան և գիշերոյ, ոչ և է տեսանել 'ի սկզբանէ լինելու թեն՝ մինչև ցայժմ, և կայ յաւիտեան, անշնաւ և հրաշալի, և լի զարմացմամբ. և գործ խորհրդոյ՝ զցայդ և զցերեկ։

Իջանէ յերկիր և 'ի ծով, զի ցրացիք են, և ջուր ծովու՝ 'ի վայ ցամաքի է. և որք անդ ստեղծանին՝ խաւն յերկրէ և 'ի ջրոյ կենդանաստեղծին. իբր ասէ։

Օրհնեցէք զոր յերկրէ՝ վիշապք և ամ խորք։

Զոր անգէտք՝ չար և վնասակար ասեն զկէտս, զոր վի- շապ կոչէ, իբրև զլև իսթեան՝ որ սկիզբն է ստեղծման ջրայ նոցն. և յաղագս մեծուհին՝ վիշապ կոչի, ասեն՝ ոչ օրհնեն զնծ. այլ՝ օրհնեն զայն՝ որ արարն զնա. զի յահ և յերկիւղ տես- ղաց են, և 'ի զարմացումն խնամոցն այ. զի յանհաւատացս խո ըրս արկեալ զնա, զի մի վնասեսցեն զնաւորդսն։ Մեզ մի լեցի ասել զայն զչարացն։ Այլզի՝ հեթանոսք ոմանք 'ի պաշտօն տուին զայնպիսիսն, ցուցանէ թէ՝ չեն ոչնչք, այլ՝ օրհնելոյ ուք հնամարտին այ։ Վիշապք որ յամ խորս. զայն յայտ առնէ

զինա

զինեալսն՝ որ արդեալ զնա 'ի խորս։ Եւ զի յօհաննէս այսպէս ասէ, օրհնեցէք զիշապք և ամ խորք. զի խորք ծովուց և ծո վակաց՝ պիտանիք են նաւորդաց, և սնունդ ծովայնոց. և կե րակուր լուսաւորաց. և պատճառք օրհնութեան ոչն սքանչե_ լարարին։ Այս ջուր՝ բերանով մարդոյ օրհնէ զաստ, իբր ջուրն վերին՝ բերանով հրեշտակացն. զի ամենեքեան այսպէս օրհնեն, կալով 'ի սահմանն՝ յոր եղեն անշունչք և անբանք, պահեցին և պահեն զսահմանս իւրեանց, և լինին ընդոստու ցիչ և շարժիչ յօրհնութիւնն այր։ Այլ՝ բանականք խոտորեցան 'ի վերնոցն՝ և ոչ օրհնեցին, և եղեն դևք։ Եւ Ադամ՝ որ չպահեաց, անկաւ յախտս, և 'ի ցաւս, և 'ի մահ անանոց. և յայլայլմունս երկրի որք պահեցին զիւրեանցն. քանզի՝ յայ լայլմանէ ինչ կայականութիւնն. զոր և երկնեն, և դժուարաւ բերեն. մինչև աղատեսցին 'ի ծառայութէ ապականութեան՝ յաղատութի փառաց որդւոյն այր։ Թերևս՝ ասելն թէ սահ մանն եդ և ոչ անցանեն, վասն ինչ է. իսկ՝ բանականացս սահման անձնիշխան կամքն է. քանի կամին՝ վերանան մինչև յաստ_ ուածին. և քանի սիրեն՝ նուաստանան մինչ յոչէիցն ցան կութի՝ իբրև դիւացն աղգ. զի ցանկալի է նոցա չէութիւն՝ քան թէ յաւիտենից տանջիլն, ը անվախճան էութեն իւրեանց։

Հոգ ի Տրդատ՝ յիւն ի առան՝ հողմ ի մրրիկ, որ առնէ զբան նոր։

Հրաշափառագոյնս ասէ, զհակառակն 'ի միասին դա_ սելով, հուր և կարկուտ. ոչ յեգիպտոս եղև 'ի տանջելն զնա հրով, և կարկտիւ. և 'ի միասին կապել զհակառակն, հուր 'ի մէջ կարկտին. որ 'ի բեկանելն կարկտին՝ հուրն այրէր զնա ցեալն։ Իսկ՝ այլն ամ 'ի ջրոյ ունի զգոյութիւն. հողմով հիւ_ սիսոյ փչելով՝ գէջ ամպ, և պաղեալ. և զնոսին կոտորեալս՝ առնէ կարկուտ. և փրփրեալ՝ առնէ ձիւն. և յերկրի զջուրն սառուցեալ միատարր՝ լինի սառն. և զարամուրբ ամպոց՝ լինի օդ մրրկեալ, և ը փոշի զանկեալ՝ կոչի մրրիկ։ Զսոսա բանն այր առնէ. և սոքա առնեն զկամն այր պաշտել 'ի ժամու՝ զա_ բարածս խրատելով, կամ բարի առնելով՝ փոխոխմամբ օ_ դոյդ. կամ մարդկան. կամ տարերաց 'ի պէտս ինչ, զոր բանն գիտէ, և կաղմէ. և ոչ անբանապէս յարմարին այսո_ քիկ, այլ՝ հարկաւորեալք և բռնադատեալք 'ի խորհրդոց այր. և յորժամ կամի՝ թոյլ տայ սառուցեալ բարուց մարդ_ կան բարբարոսաց՝ խրատել զազգս, քաջաբարքար և հողմակոծ_ եալ պատուհասիւք։ Ոչ 'ի մեր ժամանակս՝ վասն մեղաց մե_ ղոց անզղջանաց, աղգ հիւսիսականք՝ որք կոչին թաթարք,

յերկար առնելով մեզ զՀոմեռն՝ յոլով ժամանակս. և Է զի սակաւ ինչ մեղմանան 'ի յօդ հանդարտ՝ 'ի քաղցրութեն այ, վասն շունչ կլանելոյ տագնապեալ անձանց։

Լերինք՝ և ամ բարձունք՝ ծառ պտղաբերք՝ և ամ մայրք։

Լերինք՝ որ ծնողք են աղբերականց և բուսոց և բանջարոց, 'ի պէտս բժշկութեան դեղոց. և բնակութիւնք եղջերոց, հաց, և մեծ և մանր երէոց, որոյ օրհնի ած։ Այլև՝ լերինք սքանչ ամ հրեշտակք և նահապետք, և արդարք, բարձրս գոյնք ածոպաշտութիւն և առաքինութիւն։ Ծառ պտղաբեր՝ 'ի պէտս կերակրոց, և 'ի վայելչութիւն աչաց, և 'ի հոտ ռլինդաց, 'ի ծաղկոցս և 'ի բուրաստանս, զորս պատուհեաց, և մեկուսի դասեաց յանտառաց։ Եւ զկնի եբեր զամ մայր. որք են և նոքա պիտանիք՝ 'ի շինուածս և 'ի հոլանեիս, և 'ի բնակութիւս գաղանաց, և 'ի դադարս թռչնոց. իբրև իշխանք և թագաւորք և գոռողք երկրի՝ խակասիրտք և դատարկք յառաքինութիւն. սակայն՝ պիտանացուք 'ի շինութիւն աշխարհի. թէ պէտ լուցկիք են գեհենոյն։

Գազանք՝ և ամ անասունք. սողունք, և ամ թռչունք թևաւորք։

Գազանք՝ յերկիւղ չարագործաց, և անասունք՝ 'ի ծառայութիւն մարդկան. և գազանք՝ վա՛ պատառողութեն կոչին զոր մեղքն մեր գազանացուցին. զորս պարտ է 'ի տեսանելն զնա՝ գալ 'ի յիշատակ չարեացն մերոց. և լինել իբրև զնոյ և զդանիէլ, որոց ոչ գազանացան։ Անասունք՝ զի անխօսք են և անասելի, նշանակք պարզամտաց, ոչ գազանք՝ խորամանկաց։ Սողունք և ամ թռչունք, 'ի մի յարեաց զսոցա յիշատակն զի ոչ սողունքն ըստ երկիր և ըստ ջուր սողին, նոյնպէս՝ թռչունք ըստ օդս. սողունք սքանչ 'ի կերակուր, և ասողքն և թռչնաւորքն 'ի պէտս դեղոց, և չարիք և դահիճք ՀԼասասպարտից։ Նոյնպէս՝ և թռչունք 'ի կերակուր և յառողջութիւն, և 'ի ձայն քաջրութիւն 'ի հրաձգանս մարդկան։ Այլև՝ նշանակք պէտպէտ ախտից և բարոյից, սողունք և թռչունք՝ առաքինեաց և հպարտից։

Թռչաւորք երկնի և ջրոյ ի-ցնանց. ի-շխանք և ամ դապաւորք երկրի։

Կարգաւ զհետ եկն գործոցն այ՝ յերկնէ յերկիր իջեալ և 'ի դրացին իւր՝ 'ի ծով, և ձանապարհորդեալ ըստ լերինս և ըստ դաշտս, և ըստ ամ կենդանիս ջրայինս և ցամաքայինս, զկնի

ամի գայ 'ի մարդս, իբրև մանկէս՝ որ զբնութիւն Ծագաւորը
եցոյց ամի. իսկ՝ մարգարէս զհետ ասաւիճանաց գայ, որ 'ի
մարդկանէ ընտրեցան, նախ նոցա հրամայէ զոհանալ և օրհ-
նել, զի պատուէցան քան զծառայակիցս իւրեանց. մի ունե-
լով բնութիւն, զի իրաւամբք դատեսցեն և արդարութիւն, յի-
շելով՝ զի և նոցա որ գոյ յերկինս. զոր օրհնել պարտէ քանիւ
և գործով, նմանիւ նմա՝ իրաւամբք. զոր և առաքեալ ասէ,
ոչ ուստեքէ է իշխանութիւն, եթէ ոչ՝ յոյ, և հրամայէ հնա-
զանդ լինել նմա։

Եբիտասարդս՝ յուսանոց, ծերս՝ պղայս՝ օրհնիցէք զանուն տն։

Զի յայսպիսում հասակի՝ յորում և իցեն, զհանդէս
առաքինութեանն ցուցցեն արժանաւոր հասակին, զգուշացին
'ի մեղաց և գործեսցեն զբարիս. և կուսութիւն նը. երիտա-
սարդութիւն երկիւղաբար. ծերք գոհացօղք, և խրատաշատք
վայ՝ ղողայն առընթեր դնէ, և կերիտասարդս՝ և զկուսանս
առաջնոյ, զոր խրատելով յառաջ է անցուցեալ, և ինքն 'ի
մէջ նոցա, տեսանելով շուրջանակի զվարս ամենեցուն։

Բարձրացա՛ անուն նո մինոյն. խոստովանութիւն նմա յերկնին և յերկրի։

Մարգարէանայ զբառնալ կռապաշտութեանն, յորում յա
նուն յոի քոի ամ'ծունը կրկնի. խոստովանութի նմա յերկինս
և յերկրի. նախ՝ յերկինս միայն խոստովանէին զնա, և ապրդ՝
յերկինս և յերկրի, ինքեալ յերկնից 'ի յերկիր. դարձեալ
ելանէ 'ի վերս 'ի մի յարելով զերկոսին ծայրն, զի ոչ գոյ այլ
ոչ յերկինս 'ի վերս և յերկիր 'ի խոնարհ. քանզի՝ որ էջն
յերկնից՝ նոյն է որ ել 'ի վերոյ քան զամ'երկինս. զի լցցէ
զամ' իւրով խոստովանութիւն։

Բարձրացա՛ անուն նո զերկրի՛ ժողովրդեան իւրոյ. օրհնութիւն յամ ոչքոց
նմա. յորդ՝ոցն ինչ ժողովրդ՝ որ մերձ է ա՛ նո։

Եղջերս անուամբն զզօրութիւն ասէ այ, ոչ եղջիւր՝ նը
կենդանեաց է, և ասն նը ժողովրդեան իւրոյ, այն է՝ որ է այ
զօրութիւն, և իմաստութիւն, և տուաւ մեզ զթութիւն հօր՝ մա-
նուկ և որդի, և եղջիւր վերկուեր։ Օրհնութիւն յամ սրց նմա
զատանէ զսրբոցն պարն՝ զորս ոչ արժէ ծ. զի նոցա վայելչանին
է յերկինս և յերկրի օրհնել զանձ. և մեղաւորին ասէ դ աւիթ
իսկ դու ընդէր պատմես զարդարութիւն իմ. զոր 'ի դէպ է
մեղաւորքս դառնալով 'ի մեղաց՝ նոքօք օրհնեմք զանձ նախ,

և

և յոյս ունիցիմք գալ՝ ի մեզ առաւելութիւնց՝ ի մեր պսակ-
սութիւս, ըստ որս դասակցեալ օրհնեմք ըստ նմա։ Յորդւոց լինելի,
ցուցանէ թէ սէրք ամ որդիք լինելի կոչին ըստ առաքելոյն, որ
խնդրէր խաղաղութիւն՝ ի վրայ լինելոցն այ. զի ոչ որք մարմնոյն՝
միայն համարին՝ ի զաւակ, այլև՝ որ ըստ հոգւոց. ըստորում՝ ի
վրայ բերէ՝ ժողովուրդ որ մերձ է առ նոր. ոչ տեղեաւ՝ զի նա
ոչ է՝ ի տեղւոջ, այլ՝ առաքինութիւնք. որոց ոչ իցէ միջոց և
որոշումն մեղքն, որ ասաց, ամենայն մերձաւոր եմ ես և ոչ հեռա-
ւոր. այլ՝ մեղքն ձեր որոշեն զիս՝ ի ձէնջ. զի ըստ յայի այ մերոյ
ուր երկիւղ և երկիր ժողովեալ են յանուն նորա, կայ՝ ի մէջ նց
օրհնեալն յաւիտեանս։

Ամէն։ Ալելուիա. անգիտաց և պարտեաց։

Յետ պարտին օրհնութիւնք այս վայելչութեան. այլ՝ քաջալերեա յաւուրս
մոլութեանց-ոգի յաղթութիւնք. Հաւատք՝ նոր ժողովրդեան ոչիցս
իանք, որ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԽԹ։

Օրհնեցէք զայր յօրհնութիւնք՝ ի նոր. օրհնութիւնք նմա յեկեղեցիս սրբոց։

Արեամբն քո վերկեալք նոր ուխտիւն՝ որ ասաց, այս
ուխտ նոր է իմով արեամբ, ըստ պօղոսի, բայց եթէ՝ ի քո
նոր արարած իցէ. արդ՝ ոգոյ վայելէ նոր օրհնութիւնս յա-
մենայնք երրորդութիւն, և՝ ի միանամանն ածուին՝ առ ըզ
դոհութիւն. յեկեղեցիս սրբոց, ՝ի ժողովս սրբոց. զի ամե-
նեքեան՝ ի մի բերան փառաւորեսցեն զաստուած միշտ և
հանապազ։

Ո-ւրախասցի իսրայէլ յարարչէ ի-ւ. որդիք սիոնի ցնծասցեն՝ ի թագաւորն ի-ւրեանց։

Նորս լիել՝ նոր արարած եղեալ, և ոչ հինն՝ որ սպան
զայն՝ որ արարն զնա. որդիք սիոնի վերնոյ՝ ցնծասցեն՝ ի
թագաւորն քո, ըստ գաբրիէլի.

Օրհնեսցեն զանուն նորա օրհնութիւնք. սաղմոսիւք և օրհնութիւնք սաղ-
մոս ասասցեն նմա։

Զանուն նորին օրհնելով զյայ քոյ՝ սաղմոսիւք և օրհ
նութիւնք. նորա գործեսք և մեք բերանով։

Հաճի՞ պէտ ընդ ժողովուրդս պէտ է՞ր. Ի՞նչպէս առնէ զնեղն 'ի գլխո՞ւէ։

Որոց հովիւն եղև և ասաց, ժառանգութեան իմ հաճոյ եղև ինձ. և բարձր առնէ զնեզն՝ որոց ասաց, երանի հեղոց, զբարձր երկիրն տալով։

Պոյծեցոյին սէրն փառօք՝ և ցնծասցին 'ի հանգիստս իւրեանց. Ի՞նչպէս արասցին զայծ բերանօք իւրեանց։

Փառքն՝ որ է խաչն, որով պարծի առաքեալն. որ նա է փառքն յոր, որով փառաւորեցաւ՝ ըստ յօհաննու աւետարանչին։ Եւ ցնծասցեն 'ի հանգիստս իւրեանց, սիմաքոս ասէ յան կողինս իւրեանց. հանգիստն է՝ զոր յս ասաց, եկայք առ իս ամ աշխատեալք, և ես հանգուցից զձեզ։ Եւ բարձր արասցեն զայծ բերանօք իւրեանց, խոստովանելով զբարձրանալն քրի 'ի խաչին, և զամենեսեան առ ինքն ձգելն. զի սրտիւ հաւատամք, և բերանով խոստովանիմք։

Սուր երկայրի է՞ 'ի յերեսս նոցա, առնուլ հպարտութիւն 'ի հիքեանոսաց, յանպիտանութիւն ամ ժողովրդոց։

Զի սրով և աղօթիւք վանեցին զդեմ, և մակաբայեցիքն զանտիոքոս։ Այլ՝ սուր բանն է, զոր ասն երկն արկանել յերկիրս՝ զբաժանարարն, որոշեալ զհաւատացեալսն յանհաւատիցն. զոր և աւին առաքեալքն զհին և զնոր կտակարանն որով առին հատուցումն 'ի սատանայէ, սաստելով նմա, և հանելով 'ինանանէ զսղոս մարդկան, յանդիման ամ երկրի, կոր ծանելով զմեհեանս և զբագինս նոցա։ Այլև՝ երկայրի սուր՝ զի կապէին և արձակէին յերկինս և յերկրի. զսատանայ կապեցին, և զհեթանոսս արձակեցին 'ի կապանաց նոր յերկինս արձակելով. ոչ՝ յուղարկելով ասացեալ թէ՝ զվերինն խորհեցարուք։

'Ի կապել զնիշխանս նոցա կապանօք զպատուականս նոցա յենանիւօք։

Որք թագ էին եղեալ և շուք անձանց՝ 'ի դալն 'ի վերայ եէմի, որք կապեցան անդէն, և զօրավարքն նոցա 'ի ձեռս կապեցան երկաթով. և առ մակաբայեցւովքն ահիւ կապեցան քահանայքն, և զօրավարքն նոցա յեէմ. որք և յետ կապելոյն՝ հատան ձեռքն, իբր նիկանովրայն՝ զոր հատին և կախեցին 'ի դրան տաճարին։ Այլև՝ զնոսա հեթանոսաց կապեցին առաքեալքն 'ի սէրն քի. ոչ սեղբեատրոս զկոստան-

դիանոս. և սքն գրիգոր զորդատիոս. և զզօրաւարս նոցա՝ զեշխանս և զզօրագլուխս՝ ոչ միայն հաւատովք 'ի քս, այլև՝ ձեռակապօքն, ոչ է ծանր և վաստակաւոր ձեռօք առաքինութեան։

Ա՜ՆԵԼ ՆՅ ԳԱՊՈՊՈՆ 'Ի ԳԼՈՒՆ. ՓՈՒՐ ՍՅՈՒ ԵՆ ՀՄ ՈՐՔՈՒՆ ՆՔ։

Զոր նախ գրեցին մարգարէքն՝ մոլեկս և այլքն ըզ յաղթութիւնն ի՝ էլի, և այս վասաքն է՝ զոր տան նմա Հմ սքք, ուրախացեալք ըզ վրկութի աղգատոհմին իւրեանց։ Եւ յա՜ ՀՀԾ մեր դատաստանաւ մարտեաւ ընդ թշնամին մեր և ոչ ՀՀԾաբար, ասաց 'Ի դատաստան եկի յաշխարհս յայս. եւ զայս գրեցին մարգարէքն զաղաչանս իւրեանց, արքն ՀՀԾ և դատեա զերկիր. արքն հր հրամանաւն՝ զոր պատուիրեցեր. և այս՝ վասաքն է և պատիւ յՀմ սրբոց, յերկնաւորաց և յերկրաւորաց, զի զաղաչանս նՅ լուաւ, և եկն 'Ի կեցուցանել. վՅ՝ ասէ դաւիթ, օրհնեալ է ՀՀԾ որ ոչ 'Ի բացեայ աբար զաղօթս իմ. և բարձր առնեմ զքեզ հր՝ զի ընկալար զիս. եւ սերովբէքն երգեն, սբ սբ սբ հր զօրութեաց, լի են Հմ երկինք և երկիր վասաքն նՅ. իբր 'Ի ծննդեանն հրեշտակք և հովիւք ասէին, վասաքն 'Ի բարձունս ՀՅ և յերկիր խաղաղութի. եւ քերովբէքն յեզր քոքաբ գեռոյ, օրհնել են փառք ՀՀն 'Ի տեղւոջ իւրում. և մեք զամէնն ասեմք, եղիցի եղիցի։

ԱՂԼԷԼՈՒԻԱ. ՀՆԳԷԱՅ Ի ՂԱՀԱՊԻԱՅ։
ՑԱՂԼՈՒՆԻՆ օրհնութիւն է Հայս, յաղագս լինելոյ յՀմ մարդոյն՝ ՀՀԾՀ նՀՅ՝ որ ասէ։

ՍԱՂՄՈՍ. ՃԾ։

Օրհնեցէք զՀՀԾ 'Ի ՈՐՔՈՒՆՔ ՆՔ. օրհնեցէք զնա 'Ի հաստատութիւնքն 'Ի ՂՕՐՈՒՆՔ ՆՔ։

Եօթանասունքն ասեն՝ օրհնեցէք զՀՀԾ վՅ սքց նՅ. որ մեծ և բաւական սպառնալիք են սքքն՝ օրհնելոյ զՀՀԾ. զի թէ վՅ տնկոց և դաղանաց ընկալաք հրաման օրհնել զՀՀԾ, ՞ընչա՞ւ և ես առաւել վՅ սքց նՅ։ Զի ո՞ տեսանէր զերանելին զոլորդոս, կամ զՀՀԾ ընտիրն զպետրոս, բանիւ քարոզութեան պայծառացեալ. կամ զյաղթ ազգեաց վիկայսն. կամ զայժմու ուղղիչքն առաքինութիւնք, և ոչ շարժէր, կամ արդ ևս ոչ շարժի յօրհնութի տուողին զնՅ մեզ։ ՀՀԾ ասելով՝ զհաշտարարն և զբարեգործական անունն. 'Ի հաստատութիւնք, վՅ անմահ և հաստատուն կացեալ զօրայն, որք զգուշանան մեզ ապօթիւք և պահպանութիւք. զի լինքն կայ յանանցութիւնք, և պահէ զնՅ։

Օրհնեցէք զնա 'ի զօրութենէ նորա. օրհնեցէք զնա 'ի բարձրութենէ նորա։

Եօթանասունքն հնչմամբ փողոյ ասեն. զի գործի էր և այս՝ քահանայապետական, առ 'ի յիշատակ լերինն սինայ։ Գովեցէք զնա տաւղօք. գովեցէք զնա ծնծղայիւք յորդաձայնիւք։ Հրէայքն խաղասէրք և լկտիք էին, 'ի մեհեանս եգիպտացւոցն սովորեալք, թոյլ ետ իւրեանց սովորութիւնն յարենալ 'ի նոր։ Եւ արդ՝ ասէ 'ի բաց արա զձայն երգոց քոց։ Օրհնեցէք զնոր՝ որ զօրացոյց զմեզ 'ի գիտել զնա. 'ի բազումս մեծութիւնս նոր, և ո՞ կարէ հաւասարել մեծութիւնս նոր զօրհնութիւն, և ոչ ոք, այլ՝ ըստ կարի ջանալ պարտ է։

Օրհնեցէք զնա 'ի յոյն օրհնութիւնս. օրհնեցէք զնա սաղմոսիւ և օրհնութիւնս։

Զայնական գործեօք, որ 'ի քնուէս. սաղմոսիւք, դաւթայ և այլոց մարգարէից երգովք։

Օրհնեցէք զնա ցնծութիւնս, գովեցէք զնա սրտանութիւնս։

'Ի խղճէ մտաց ազատ սիրտ՝ ցնծութիւնս օրհնէ զնոսա։

Օրհնեցէք զնա 'ի քանոն հաղոյ. գովեցէք զնա 'ի քաչքաչ լսելի։

Ցած ձայնիւ. այլև՝ առ մարդիկ քաղցր բարուք լինել։ 'Ի բարբառ լսելի, որ և այս լինի բարեզթութիւնք և ողորմութիւնք, որ ասաց՝ մինչդեռ 'ի պատիդ խօսեսցիս՝ լուայց քեզ։

Օրհնեցէք զնա 'ի յոյն գոհութիւնս. ամ հոգւոյ օրհնեցէք զնոսա։

Այսինքն՝ ամ աղգ մարդկան, զի երբեմն 'ի մարմնոյ կոչի բանականս, և երբեմն ըստ հոգւոյ. ըստ այնմ՝ օրհնեսցէ ամ մարմին զնոսա. և առ քեզ ամ մարմին եկեսցէ. և ասա՝ 'ի հոգւոյ բանականէ յորջորջէ զլրումն ազգի մարդկան. իբր թէ՝ խրատեալքն 'ի բոլոր սաղմոսացս հարիւր և յիսնիցս՝ 'ի բաց ընկեցեալ զմարմնական ժանդ և զաղտեղուն, և հոգւոյս եալք օրհնեն զնոսա ըստ հոգեղէնն, զի անդ կատարի խորհուրդն այս, յորժամ 'ի դասս նոցա կարգէ զհողեղէնքս՝ հրեղէն նորոգմանաբ. զոր և մարգարէս իմացեալ՝ էարկ հիմն զերանութիւնն՝ որ մկրտութիւնքն տնկին 'ի գնացս ջուրց, և տան ըզպտուղն 'ի ժամու, որև աւարտեաց 'ի խաչն. որ է այս սաղմոս՝ կատարումն ամի, որ է խաչն, որ ասաց, օրհնեցէք զնոսա

'ի

'ի սրբութիւնն։ զի զնոսն կոչեաց սրբութիւն, և նովին իսկ արար սրբութիւն մեղաց մերոց։ 'Ի հաստատութիւն 'ի զօրութիւն նոր ասելով՝ զեկեղեցի եցոյց կառուցեալ 'ի զօրութիւն նոր, և 'ի բաղում մեծութիւն. զի ել 'ի վերոյ քան զամ երկին՝ մարմնոյն խոնարհ։ 'Ի բանս քաղցր, զի մեղր և կաթն բղխէ 'ի ներքոյ լեզուի հաբսին եկեղեցւոյ. զոր վկայեն տղայք նորա ասելով, քաղցր են ստինք քո քան գինի. և քաղցր են 'ի քիմն իմ բանք քո քան զմեղր. և 'ի բարբառ լսելի, յասելն՝ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ. յորում ամ հոգիք 'ի հոգևոր կեանսն՝ հոգևորապէս օրհնեն զնա 'ի ձայն գոհութեան. և քաղցր եղեալ նմա օրհնութիւն մեր. զի պակասին մեղաւորք յերկրէ. և սրբեսցին արտասուք ամ և քիրսն դատապարտութեան, ցաւք, և հեծութիւնք, և տրտմութիւնք։ Նախ՝ ասի 'ի ձեզ, սաղմոսին ամ մարմին, և ասա՝ ամ հոգիք. զի հոգւոց և մարմնոց արար չին՝ պարտին արարածքն օրհնութիւն։ Այլև՝ արժանապէս երգիչքն ձ՛ծ սաղմոսացս՝ հաւատալի է, զի հոգիսնան հոգեխառնեալք յամենայնք հոգւոյն երգեցեալ սաղմոս այս, 'ի համարս մտեալ հոգեղինացն դասուց. որոց գործ է մշանջենաւոր և յաւէժանոյ բերկրանօք օրհնել զնա՝ յերիս անձինս և 'ի միում բնութեանն, զհայր և զորդի և զամենայնք հոգին, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Որոյ յուսով՝ յեցեալ 'ի հաւատն անկշիռ, անչափ, անհամար, անեզր, անսահման, ողորմածին այ, Վար զան մեղսաներկ մարմին, եկի ք երկնագնաց ուղիս, բուռն հարեալ զողորմած ձեռացն յի, և զեկեղեցւոյ նոր, հասի յա ւարտս 'ի ձ՛ն՝ տուեալ զբիւր քանքար պարտուցն իմոց 'ի սաղմոս, և յաղօթս՝ նախ քան զմեզ դնացեալ առաջնորդացն մեկնողաց հոգիապէսեցից. և 'ի յիսուն թիւն՝ աղաստիլ ամենունիմ յաղաստարարն՝ և յանծարարն հոգին ոգ ապաւինեալ, յիմն ուրախութի մեծարելով զաղատ մանկունս եկեղեցւոյ, և զընաւ արարածս, բոլորիւք և մասամբք բաղմապատկեալ. աղաչելով զանն՝ զեմանալիս և զգալիս որքան կամ մի, և կարէ, ընդունել յամենեցունց, յաղագս իմոյ վրկութեան. խնդութիւք և յօժարապէս ցնծութիւք օրհնութի, գոհութի, փառք, պատիւ, և երկրպագութի, 'ի սկիզբն հիմնարկութեան արարածոց՝ մինչև յօրս յայս, և մինչև ցկատարումն արարածոց, 'ի նորանալն երկնի և երկրի, և անդրաւ յաւիտենին. Եւ ևս՝ և յիւրում անսկզբնութեանն, և յանվախճանութեանն, բարեբան փառաւորութիւն օրհնեսցի անկարօտն բնութի, լի պահելով զեկեղեցի և զաշխարհ, գթութիւն և ողորմութիւն և փառաւք իւրովք. զամենն և զեղիցին ասաս-

ցեան համարձակագոյնքն և մերձաւորքն նոր սրբք ամ երկնաւորքք, և երկրաւորքք, որք էին, և են, և լինելոց են. անմեկնելի զմեր նոհանութիւն կամելով ինքեանց, և յոյ հայցելով յամենողոմ առն և 'ի բարեբերուն բարւոյն յաւիտեանս. ամէն։

Զյս սաղմոս ինչնագիր Դաւթի արքայոյ նոհոց։ 'Ի քամանուէի զի էլ դա նահապետ ընդդէմ գողիաթեա, ասաջի սուրաղայ, և ամ զօրացն իսրայէլի։

Փառք էի ես յերկնայս իմ, և ոչ պարտիս 'ի պան հօր իմոյ. արարեալ զիաշինս հօր իմոյ։
Զնոյ իմ արարին սաղմոսարան. և մատուանչ իմ ինչանին գորձի օրհնութիւնք։
Իսկ արդ՝ ո՞ պատմիսցէ զայս որ ինքն։ ինչանին որ առն լսիցէ զամ։
Եւ սուտիցաց որ զկրեշտակն է։ և համբարձ զնս 'ի հօրէ իսշանց հօր իմոյ. և օձ զիս յօձնամն է։ զոյ է։
Եղբարս իմ մեծատեցս և գեղեցկիս. և ոչ համբեցաս։ ընդ նա որ։
Եւ էր ես ընդ ասաջ այլազգեացն, և նորոշեցի զնուաս նոր։
Հանի զսուսերն 'ի նմանէ, և հատի զգլուխ նորին. և բարձի զնախատինս ցորդացն իսրայէլի։

Սաղմոս՝ ոչ առացեալ է յիւրում տեղւոջն, երգոյ է անուն. յայտ է և սա երգովասիւր 'ի հնումն, ոչ և արդ ասի յեկեղեցւոջ 'ի յիսներորդի պէնտէկոստէին, յաւուր իջմանն ամենասրբն այ հոգւոյն յառաքեալսն, զկնի հարիւր և յիսուն համարոյն. ոչ թէ՝ խոնարհեալ հոգի ամ՝ նմանապէս դաւթայ առցէ զհոգին որ. զի պատարագ այ հոգի խոնարհ, զոր ոչ հոգին՝ ոչ արհամարհէ՝ թէև սղալեալ իցէ իբրև զդաւիթ. որոյ յուսով երգեն մանկունք եկեղեցւոյ՝ յորում աւուր խոնարհեցոյց զերկինս և էջ որն։ Զի և ինքն դաւիթ խոնարհութիւն արժանացաւ, և զկնի մեղացն պահեաց, և հաստատեաց յոգւոջն փորի նորոգեալ։ Եւ զկնի փարթամացուցանելոյն, և հարստացուցանելոյն զտիեզերս, և ընդոյն զեկեղեցի հարիւր յիսուն սաղմոսիւքն, գնեմ և զայս՝ 'ի չափու պահել զանձն. յարացոյց ամ հոգւոյ մեծացելոյ յայ. զի մի մոռասցի զառաջին նոհանութիւն իւր. իբր նախաստեղծքն զհոգն՝ ուստի եղեն. զոր յիշեցոյց արդար դատաւորն՝ ազգ տաւոր պատուհասիւն. զորև սաղմոս կոչէ զխոնարհութեան

բան, երգ քաղցրութեան, և ախորժ ամ և մարդկան և հրեշտակաց և աս։

Դարձեալ սաղմոսարան՝ որ է ամեն, և կոչմարան բնութեան՝ յարգանդի մօր. ոչ և սաղմոսարանս այս՝ կազմից է և գործարան ամ մարդոյն, և՝ի քո տղայութեան, և պատճառ նորագործութեան՝ հնացեալ պոտկերին ամ։

Իսկ՝ ասելն ինքնագիր, յայտ առնէ թէ՝ զայլոն երգիչքն գրեին՝ ասասի, և իդիթում, և որդիքն կորխայ, և այլքն. և ինքնագիր է սա ձեռացն դաւթի, և բանքս՝ ծնունդ սրտի նոր, իբրու հարիւր և յիսունն, որոյ գրիչ էր լեզուն դաւթի. զոր ասէ թէ՝ արտաքոյ թռչոյ է յայտ է ձև ծ լեցն։

Զի որ խոնարհի ստոյգ և՝ի սրտէ՝ արտաքոյ սքեցն հա մարի զանձն, իբր պօղոս՝ որ անարժան ասէր զինքն արկանել՝ի թիւ համարոյ առաքելոցն։

Զոր՝ի ժամանակի՝ զի եկեալ նահատակ ընդդէմ գողեսթու. քանզի՝ անդ ասաց՝ ուր՝ի դէպ էր նմա պերճ և պայծառ երևեալ յամ՝ որդիսն ինչ, և առաջի սաւուղայ. ևս՝ և քան զնա վերագոյն երևեալ, յորում ժամու՝ պարաւորքն երգէին, երհաբ սաւուղ զհազարս, և դաւիթ զբիւրս. իսկ նա՝ այսպիսի բանիւք եկանէ ընդդէմ ամբարհաւաճուեն, կո խէ զնա, և ամ այ զյաղթութիւն, և զկնի ամ սաղմոսացս կարդէ, յինքն ցուցեալ զօրինակն բոլոր բարուեց ամ դարուց։

Զի եկեալ նահատակ, որ է հաւատով զինեալ, և յամ զօրութէ և՝ի կամաց դիմեալ և ոչ բնաւ երկմտեալ. ոչ և կոչէն նահատակք քոի վկայքն, արեամբ չափ ծարաւեալք, և նահատակեալք. և կամ՝ ամ զծորդէն՝ զհօն՝ խէ դնել, և նախատակ ասել. զի նախ դաւիթ նախատակ եղեալ, և հոր եալ զախոյեանն, և ապա սաւուղ, և ամ ինել. որ ասէ։

Փոքր էի ես յեղբարս իմ, յայտ առնէ զփոքրն՝ յեղբարցն աչս. և կրտսեր՝ի տան հօր իմոյ, որ ասաց, կայ միւս ևս փոքրիկ, և արածէ խաչն. իսկ՝ յաչս ամ, և՝ի տան նոր յոյժ մեծագոյն, ամ ինէլն՝ թագաւոր նկատեալ. և արդ յեկեղեցւոջ՝ հայր յոր, և իշխան գանձուց նոր. և հրամանատու դասուց և դասապետաց տան ոն ամ։ Ոչ և զաւակ նոր աւետեաց՝ ամենակալն ոնծ փոքրկացաւ յաչս եղբարցն՝ հրէիցն. այլև՝ որդւոյն յովսեփու՝ ոչ էին հաւատացեալ՝ի նա,՝ի տան հօր իւրեանց յովսեփայ, և առաջնոյն ազգմոյ. սակայն փոքրիկն կարծեցեալ, և կրտսերն քան զյօհաննէս՝ մեծ է յարքայութեն երկնից. որոյ չափ ոչ գոյ մեծութեն. որ նախ արածէր զխաչեանս հօր իւրոյ՝ զհրեշտակս յերկինս խնամելով, և զինել յերկրի. ոչ զօտարի, այլ՝ զարարածս և զպաշտօն

եայս հօր իւրոյ. զոր մարգարէքն պաղատէին, որ հովուեսդ
ի՛ելն նայեաց, և յայլսն՝ որ քո են, և ոչ ճանաչեն զքեզ. և
ցրուեալք են իբրև զոչխարս՝ որոց ոչ ի՛նչ հովիւ. զորոց ա-
զօթսն լսէ քաջ հովիւն. ասէ, այլեւս ոչխարք են իմ, որ ոչ
են յայսմ գաւթի, և զայն ևս պարտէ ինձ ածել այսր, և ե-
զիցին մի հօտ, ոչ և մի՛ հովիւն. զորս յանձնէր պետրոսի
երիցս գրաւական սիրելոյն զնա, արածել զգառունս և զոչ-
խարս նո՛ր։

Զեռք իմ արարին սաղմոսարան. քանզի՝ ինքնին ձար-
տարապետեալ ձեռամբ իւրով՝ տաճարի քնար կազմէր, զի
տան մատամբն կցորդեսցէ խօսուն լեզուին յօրհնութիւն այ,
որ զպակասեալ թիւն տասանցն դասուց երկնից՝ ելից յորդ-
ւոցս աղամայ։

Այլ՝ ը թուոյ եօթնամանեայ զգայութեցս՝ յօրի-
նակէր եօթնաղի քնարն. որև՝ 'ի բաղխմանէ եօթնարփի
շնորհաց հուպ ոյն՝ եօթն անգամ նուագէր ոն յաւուրն, խա
փանելով զստատնայական սաղմոսարանն, և զդիւանչն քնարն.
որ սկսաւ 'ի դստերացն կայենի, և աճեաց յորդիսն ապստամ
բութեաւ։ վայ՝ լցեալ ինդութեամբ և գգուանօք ասէ։

Իսկ արդ՝ ո՞ պատմեսցէ զայս ոն իմում. ինքնին որ
ոմի լուիցէ զայմ։ Իբր սառայ ծնեալ զիսահակ՝ ասէր հրաշ
ուանօք, ո՞ պատմեսցէ ոն իմոյ աբրահամու, թէ դիւեցուցա
նէ մանուկ սառայ. որ քաջ գիտէր աբրահամ. զի հրաշուանք
է, և գգուանք այսպիսի բանք. իբր ասել՝ ո՞է բաւական
զատմել նմա։ Եւ յետ ասելոյն զորքանութիւն երախտեաց նո՛ր
առ իս, և առնուլ զթիւն համարոյ շնորհացն նո՛ր որ յիս. զի
ինքն՝ որ որ է ոմի, լուիցէ զայմ. օրհնութի՛ որքան պար
տիմն ես, և ոչ կարեմ հատուցանել, գոչեսցեն առ նա
շնորհքն, և երախտիքն նո՛ր՝ որ յիս. և ինքն լուիցէ զայմ, զան
խլացեալ յինէն և ոչ յինքենէ. ոչ օրհնէ զնա յայլում սաղ
մոսի, որ ուսուցանէ ասէ՝ զձեռն իմ 'ի պատերազմ, և զմա
տունս իմ 'ի ձակատամարտս։ Քանզի՝ երգարանօքն պատե-
րազմեր ը զևն, որ խեղդէր զսաւուղ. և աւելի ևս՝ ձեռօք
ներքին մարդոյն. որ ասացեալ է յիւրում տեղւոջն։

Այլ՝ զյոլովս զինէ հոգին՝ ձեռօք և մատամբք կրա
ուել 'ի հեռատանէ ը իշխանութիս և ը պետութիս, և ը
աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ, 'ի ձեռն գրոց իբրև զալ
ղոս՝ չորեքտասան թղթովքն. որև՝ արդ քնար և սաղմոսա-
րան են յայմ եկեղեցիս, և գործի օրհնութեանն քոյ. զորս ո՞վ
պատմէ ոն՝ զշահ օգտութեանն զպրոցական մանկանց սիոնի.
այլ՝ ինքն էր ոն, որ խօսէր նովաւ։ Լուիցէ զայմ 'ի բաց-

ման դպրոցեն, յասելն պօղոսի՝ ահաւասիկ ես և մանկունք իմ, զորս ետ ինձ Տէր։ Զորոց ուսումն՝ ոչ միայն գրէր և ասէր, տեսէք ՈՐպիսի գրով գրեցի ձեզ՝ իմով ձեռօք. այլև՝ ասէ, զիս՝ և որոց ըստ իս էին եղբարքդ, պաշտեցին ձեռքս այս. զի և նոքա քնարքդ են, որք առ դատաւորն երդեն զդատիցողսդ կան նուիրագն. յորոց իբրև լուիցէ, ասէ, հիայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն։

Այլև՝ հոգին Տէր ձեռք և մատունք է յՏի որդւոյ նՏ, ըստ մարդարէին, ձեռն Տն եղև 'ի վրայ իմ. և ինքն ասէր, մատամբ Տծութեամբ իւրոյ հանել զդևս. որև՝ 'ի լեառն ձիթենեաց համբարձեալ զձեռն՝ կազմէր զառաքեալսն երգարան և գործիս օրհնութեան. որով օրհնի, և օրհնեցաւ քՏ Տծ՝ յազգս և յաղինս Տամ. զոր ոՐվ կարէ սրատեալ Տն՝ զպաշտօն ծառայութեանն. այլ՝ ինքնին Տր՝ որ քննէ զսիրտս և զերիկամունս, և ետ զՏնորհս արծաթոյն. գիտէ և լուիցէ զՏամ՝ որքան առնէ և շահեցան. և կրկնէ զպարգևսն. և զԹագուցիչսն՝ խաւարի և լալեաց աչաց, և կրՏնել առամանց։

Եւ առաքեաց Տր զՀրեշտակ իւր. և համբարձ զիս 'ի հօտէ խաշանց հօր իմոյ. և օծ զիս յօծումն իւղոյ իւրոյ։ Հրեշտակ՝ զամուսել ասէ, որև նա 'ի ձեռն երկնաւոր հրեշտակի առաքի, և լսէ զպատգամն Տայ. ոՐ Տամ մարգարէքն՝ ըստ մեծին դիոնեսեայ։ Եւ ամբարձ զիս կարի յոյժ բարձր, 'ի հօտէ խաշանց՝ 'ի թագաւորութիւն աստեղացն որդւոցն աբրահամու։ Եւ զգաբրիել առաքեաց Տր՝ առ կոյսն Տբ, որ մի էր 'ի խաշանցն յոլսեփու. և 'ի նմանէ ամբարձ զընութիւնս՝ յանպուգական փառս Տծութեան իւրոյ, և զկոյսն Տբ՝ յՏծածին կոչումն. այն՝ որ օծ զդաւիթ յօծումն իւղոյ նիւթականի՝ 'ի չորից կազմեալ. իսկ՝ զկուսածին մարմնին անՏիւթական Տծութիւն՝ յօծումն ուրախութեան՝ առաւել քան զընկերսն, որք 'ի մարդկանէ կոչեցան օծեալք։

Եղբարքդ իմ՝ մեծամեծք և գեղեցիկք. և ոչ հաՏեցաւ ըստ Տր։ Եւ զայս՝ պատմութիւն ասէ, թէ ասաց Տր՝ ցամուսել, ոչ ընտրեաց 'ի դոցանէ Տր. զի թէպէտ նախ քան զյայտնելն Տն՝ 'ի տեսանելն զեղիսաբ՝ ասաց ամուսել, այլև՝ առաջի Տն օծեալ իւր. ասէ հոգին մի հայիր 'ի գեղ դորա, և մի 'ի մեծութի հասակի դորա, զի ոչ հաՏեցաւ ըստ դա Տր. զի ոչ ոՐ տեսանէ մարդ՝ տեսանէ Տծ. զի մարդ յերեսս հայի, իսկ Տծ 'ի սիրտս։ Քանզի՝ 'ի ժամ հարցանելոյն վրայ գողիաթու՝ նախանձեցան վրայ նմա և ասացին, թէ յո՞ թողեր զսակաւոչխարսն. չարութիւն սրտի քո Տծ զքեզ այսր տեսանել ըստ պատերազմի։

Այլև

Այլև՝ 'ի վերայ ոնոյն մերոյ ասի բանս. զի երբալիք ասին նմա՝ որդիք աղամայ, և որդիքն յովսեփու. և ոչ ունիք երկիւղ վկայութիւն այն՝ որ 'ի յորդանան և 'ի թաբոր, եթէ դա է որդի իմ սիրելի, ըստ որ հաճեցայ, զմա՛ն լուարուք, 'ի հօրէ երկ եալ բարբառն. քանզի՝ ըստ ասն՝ և ոյժ իւր. ըստ այ՝ և գործք իւր. զի նմա միայն երկիւղ կարելի կեցուցանել զազգս մարդկան. և միայն՝ որդւոյն միածնաւ յայտնեցաւ սէրն նոր 'ի մեզ, ըստ մեծին յովհաննու կարապետին։

Եկի ես ըստ առաջ այլազգւոյն, և նզովեցի զկուռս նորաւ։ Ոլորեալ նա անէծ զդաւիթ, նզովեցաւ 'ի դաւթէ. զի ոչ միայն զդագոն՝ որ տապանակաւն փշրեցաւ, և յերոյ 'ի դաւթայ կործանեցաւ. այլև՝ զբազում մեհեանս քակեաց, և զկուռսն նզովեաց. որ է որոշեաց 'ի պաշտելոյ. և 'ի պատրելոյ զմարդիկ։ Վայ՝ տկարուն կռոցն գողիաթու խայտառակել լինէր 'ի նմին աւուր. զի քարիւ հարեալ անկաւ մնաբլուրն 'ի դաւթայ. և նորին սրոմն կտրեալ զգլուխն՝ բարձան նախատինքն լինէին. որ զաւուրս քառասուն արձանացեալ նախատէր՝ ոչ լինելոյ յիշելի ոք բաւական՝ երանելնման 'ի պատերազմ. զի ահա 'ի պատանւոյ միոյ՝ ամենազօրացելոյ բառնայր 'ի միջոյ. և կոտորէին հողոցք և բիւրք յայլազգեացն, գնալով զհետ փախստէից՝ մինչև 'ի մուտս գեթայ, 'ի փառս այն լինելի։

Այլև՝ որն մեր երկրորդ ըստ առաջ այլազգի չարին սատանայի, որ ոչ 'ի բնութիւնս, ուստի որն մարդ երկի, և որդի դաւթի՝ դաւիթ կոչեցելոյ 'ի մարգարէից, որք ասէին դաւիթ գալոց է և յայտնելոց. երկրնդդեմ նոր 'ի յորդանանէ՝ երկրորդ յանապատ զաւուրս քառասուն, նման գողիաթու մատուց երկիւղ՝ տկար կարծելով, ընդ զքաղցն. կամ անկանել յաշտարակէն անմեանս. և իբրև զկարօտ փառաց և թագաւորութեան. զոր՝ սատանի հարկանէր իբրև քարիւ։

Եւ յետ այնորիկ առնոյր զսուսերն նոր՝ զմաքսաւորս, և զմեղաւորս, և զպոռնիկս, և զհալածիչս, և զկախարդս, և զթագաւորս՝ զջատագովս կռամոլութեան. և նոքօք հատանէր զգլուխ նոր՝ զհպարտութիւն և զկռամոլութիւն, որ գլուխ է բոլոր չարութեան նոր. իբր տրդատաւ, և կոստանդիանոսիւ, և կիսրիանոսիւ, և նմանեօք նոցա՝ երբարձ զնախատինս՝ ածատես ոսանն աղամայ, և որդւոց նոր, որ փայտի, և քարի, և կաւոյ, և զաղերս կենդանեաց երկիրպագանէին, 'ի պատիւ դիւաց կորուսչաց իւրեանց։ Որ ոչ միայն երբարձ զայսպիսի նախատինս. այլև՝ այնքան բարձրացոյց զգրաւ պատուոյն մերոյ՝ զոր էառ զբնութիւս, մինչ նստոյց գերդ 'ի վերոյ ամ իշխանութեանց և պետութեանց, և ամ անուն անուանելոյ, ըստ աջմէ

հօր. որում երկրպագեն բոլոր բնութիւնք զոյից արարածոցս՝ իմանալեաց և զգալեաց։ Յորմէ պատուոյ և փառաց սոսկալ պարտիմք և զարհուրել, գուցէ անտի խաբէութիւն կենցաղոյս անցաւորի՝ առօրեայ հեշտութիւն պատրանօք, ցանկութիւն և ագահութիւն ընկենուցումք զմեզ յայնքան բարձրութէ, ան կումն մեծ՝ և ողբոց արժանի ամ խօսնոց։ Յորմէ պահեսցէ քո ածն մեր՝ և խաչեալ թագաւորն անմահից զմեզ, և զամ հաւատացեալս անուանն իւրոյ, օրհնեալն յաղագս և յազանց, 'ի կենդանեաց և յոչխենդանեաց, 'ի վերնոց և 'ի ներքնոց, այժմ՝ և յօրն՝ որ գալոցն է ի հօր և ամենայնի հոգւոյն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ուստի՝ ընտրութիւնս այ և օծմամբ սրբ հոգւոյն՝ դաւիթս այս քէթղահէմացի՝ որդի յեսսեայ՝ արժանացեալ եօթնարփի շնորհաց սրբ հոգւոյն՝ նախատեսութիւն լինել հայր ի մարմնոյ՝ որդւոյն այ, ճարտարապետել կարմէ գործի օրհնութիւն, և 'ինմանէ ուսեալք որդիք ժողովրդեան իւրոյ 'ի պաղեստին միայն օրհնէին՝ մինչև 'ի ծնունդն անձառ բանին այ, որ ընտրեաց զերջանիկ և զսքրտ սիրօղն իւր զառաքեալն երկոտասան, և նոքօք որսացեալ զտիեզերս ամ 'ի կեանս և յօրհնութիւն ամենայնի երրորդութեանն՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յիշատակարան Տպագրութեանս Գրչոյս։

Զառաջ համադոյ, համազօր, համապատիւ, համաղոյգ ամենայնք երրորդութեան հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, գոհութենական բարբառով, և ծնրադրական երկրպագութեամբ, անեղը և անվախճան յաւիտենից. ամէն։

Որ ետ կարողութիւն, և արժանացոյց զմեզս նուաստութիւնս տպմամբ յաւարտս հասանելոյ հոգեշունչ Մատենիս՝ սքանչելի առն այ՝ մեծին Վարդանայ Եռափայլ Վարդապետին յօրինեալ, ածահօրն Դաւթայ՝ հիսահրաշ գրչին հոգւոյն իմաստութեամբ՝ անսպառ գանձուն ծածկելոյ՝ հարիւր յիսուն Սաղմոսացս՝ պարզաբանական Մեկնութեամբ. 'ի դառն և յամենաւստէք վշտապատ ժամանակիս. յորում աղէտալի անցքն՝ ըստ անբիծ և անարատ Մայրս մեր Սուրբ Էջմիածնին յոնսրէն բռնաւորաց, և յերկրորդ հռափսակայ, նոյնպէս՝ և ըստ անբախտութեան պաշարեալ քաղաքն Թիֆլիզ, և ըստ բոլոր կողմունս արևելեան նահանգի, 'ի յոլս՝ ակնարկութեամբ Վերադոյն Տիրապետողին՝ անձամբ անձին դատանին՝ Եռերջանիկ Սրբազան Առաջնորդին՝ հիւսիսային կողմանց՝ Տն Յովսէփայ Պատկաղարդեալ Աբեղ Եպիսկոպոսին, յայցելութիւն և յօգնութիւն խղճալի ազգիս Հայոց, չէ կարելի ասանօր՝ դոյն ինչ սեակաւ՝ 'ի համառօտաբանիս պարուրեալ. այլ՝ ուր՝ նիմք զայնց՝ յայլսոսն՝ ըստ կարգի վիպասանօրէն ճառել, շնորհիւ Տնօրինողին և կարգադրողին ամի՝ վերնական ինքնաբուն բարւոյն։

Արդ՝ 'ի վախճանի բանիս՝ դուք որդիք լուսոյ Սրբ Եկեղեցւոյ՝ յիշեսջիք 'ի մտքուր և 'ի լուսափայլ յաղօթս ձեր՝ զարժանին յիշման և զբարի պտուղն Տպմամբ 'ի լոյս ընծայեցման՝ Հոգեկեցոյց Մատենիս, զ'ի Տէր հանգուցեալ Յովհաննէս Աղայն Խօջայ Մ'ինասեանց, որ 'ի կենդանութեանս իւրում՝ եղև ցանկացօղ ինքնայօժար կամօք՝ 'ի յիշատակ Լուսաւորչի նախնեայն իւրոց և ինքեան և Մեծահաւատ Կենակցին իւրոյ, և յաստեացս՝ յերջանկաց կայանսն փոխեալ եղբարցն իւրոց, և Համեստափայլ Տիկին Քոչէրն իւրոյ և օրհնութեամբ պտուղ որդւոցն՝ կենդանեաց և հանգուցելոց, նոյնպէս և թոռանցն և բոլոր բարեացապարտ զարմին իւրոյ, որք արդէս բնակին յերկրին Հնդկաց՝ 'ի Սուրաթ. տալ տպել՝ 'ի Տիրապարգև դոյից իւրոց՝ զամ զծախսն վճարելով զՄեծին Վարդանայ՝ Լուսաւոր Մեկնութիւն Սաղմոսացն Դաւթի. 'ի պայծառութիւն՝ Լուսաւորչական Սրբ Եկեղեցւոյ, և 'ի յօգուտ՝ Հայկազեան տոհմից՝ յամ ուրեք բնակելոց։

Որոյ զծախսն՝ ուծապարգև խոհեմութիւն իւրով՝ այնպէս բարեկարգեաց, զի ոչ զվնասակ վաճառուց՝ մնասցէ միշտ ներ Տպարանիս անվերջանալի. և որքան ինչ ապրաւոգուտ գրեանք տպեցին 'ի նոյն Տպարանի՝ այնու դրամով՝ 'ի զանազան ժամանակս, ամն՝ 'ի յիշատակ անուանն իւրոյ և իւրայնոցն լինի ցի 'ի յաւիտեանս ժամանակաց։

Որոյ զյիշատակն գրեսցէ որ յանջնջելի մատեանս իւր և զարդիւնաւոր տուրս նորին՝ վերընկալցի ապէնիայն ուծ՝ 'ի փառս իւր. և զբարեխնամն յոյսս և զակնկալութիւնս նորին՝ ծաղկեցուսցէ որ՝ բեղմնաւոր արգասեաց յամայր յաւիտեանս։

Ուրեմն զայսպիսի այր բարեյիշատակ՝ յիշման արժանի համարեսջիք համայն բարեսէրքդ հանդերձ բարեպատանաւ ծնողիւն իւրով՝ 'ի քննեցեալ՝ Խօջայ Սինասէնց Գրիգոր Աղայիւն, և մարդն իւրով՝ Աննայ Խաթունիւն, և կենդանի կողակցիւն՝ հաւատարիայլ Վայիտայ Խաթունիւն, որ բարեբարոյութիւն հռչակեցեալ դուստրն է՝ Հոգելոյս Աղայ Յովհաննէսի Գէրաքեանին։

Յիշեսջիք ընդ նոսին՝ և զվաղաթառամ եղբարսն՝ նոյն հանգուցեալ Յովհաննէս Աղային՝ զՍիքայէլն, զՊետրոսն, զՊօղոսն, և զՍէթ Աղայն. և զկենդանի քոյրն՝ զՓէրի Խաթուն Հաւատարարոյ Տիկինն՝ Ածպաշտութիւն զարդարել, և բոլոր առաքինական գործովք բարեբաստեալ։

Յիշեսջիք ըստ այնց ամենից՝ և զկենդանի որդիսն՝ նոյն հանգուցեալոյն, բարեբեր ծառոյն՝ զբարի պտուղսն, զՅակոբոս Աղայն, և զԳրիգոր Աղայն, ըստ Ովսաննայ և Դաստագուլ հարսանցն, և զչքնաղագեղ Թադդէոս մանուկն տիօք։ Ընդ նոսին յիշեսջիք և զհանգուցեալ զաւակունսն նորին՝ զՊօղոսն, զՅովսէփն, և զԱննայն. և և՝ զկենդանի զաւակունսն՝ Աղայ Յակոբոսին՝ զթոռունսն նոյն հանգուցելոյն՝ զԹադուհին, և զդեռաբին Յովհաննէսն անձնագեղ, զոր որ զարգացուսցէ 'ի հնորհս իւր։

Ա յլև՝ հուսկ յետոյ արժանաւոր յիշման համարեսջիք զմեծ երախտաւորսն սոյն Տպարանիս, և առատաձեռն նուէրք իւրեանց՝ զպայծառ պահօղն սորին, զԼուսաւորչաձին զԻշխանս, և զղուարթամիտ ժողովուրդս՝ բովանդակ Հնդկաց երկրին. որք լիալիր տրովք իւրեանց՝ միշտ ոչ զարփի՝ 'ի փայլեցուցանելն են զԱզգաօգուտ Տպարանս՝ ներ աղգիս Հայոց։

Եւ որք յիշեցք՝ յիշեալ լիջիք 'ի քնե յոյ մերմէ. ամէն։

Diesen Kerämaten erhielt ich am 15/I – 99 aus Konstantinopel durch den armenischen Kaufmann Kalemkiar aus der armenischen Kirche in Balat (Vorstadt d. Kistyl.) gegen Zahlung von ein und 2 Piaster (Pfund = 40 Mark.

Dr. Gousseu.
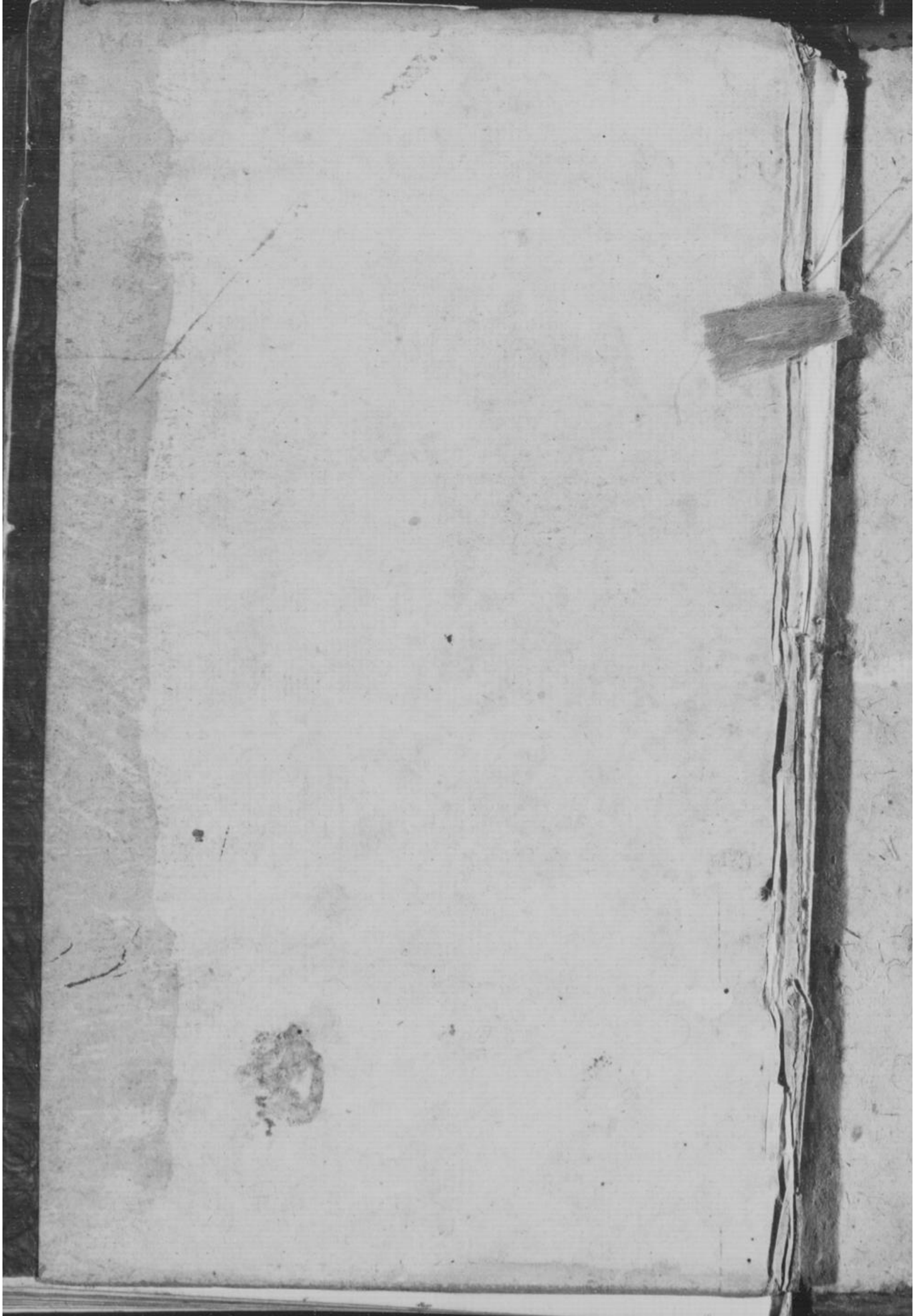
Es waren das einzige Exemplar in Kistyl!